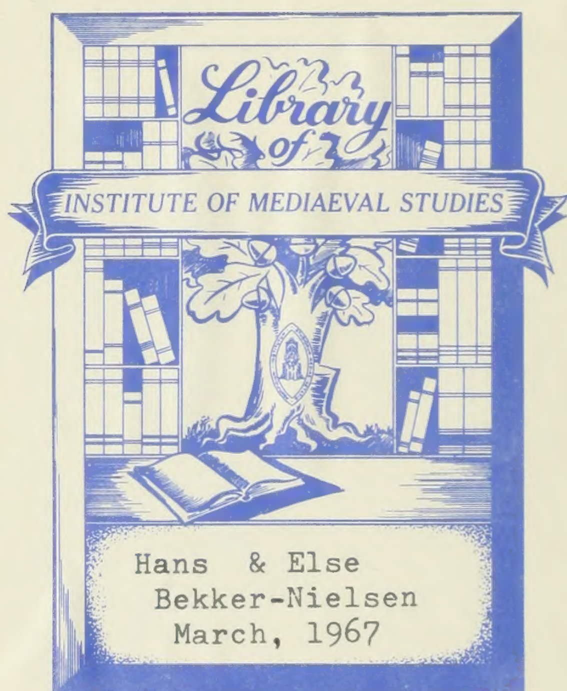
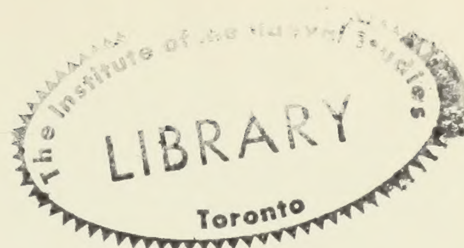

Library of
INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
Hans & Else
Bekker-Nielsen
March, 1967

ARNE MAGNUSSONS
PRIVATE BREVVEKSLING

UDGIVET

AF

KOMMISSIONEN FOR
DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG
KØBENHAVN 1920 KRISTIANIA

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO (JVAR JANTZEN).

Efter at den af dr. Kr. Kålund besørgede, af Carlsbergfondet bekostede udgave af Arne Magnussons Embedsskrivelser og andre offentlige aktstykker samt hans Brevveksling med Torfæus (þormóður Torfason) var tilendebragt i året 1916, vedtog Kommissionen at fortsætte dette udgiverarbejde med at offentliggöre Arne Magnussons øvrige brevveksling. Dr. Kålund påtog sig også udgivelsen af denne og havde inden sin død d. 4. juli 1919 ikke blot fuldført indsamlingen af hele materialet og gjort dette trykfærdigt, men der forelå omtrent 34 ark trykte. Efter hans død blev trykningen fortsat, idet korrekturen blev besørget af undertegnede medlem af Kommissionen, prof. Finnur Jónsson. Sikkert vilde dr. Kålund have skrevet en indledning til denne udgave, men ved hans død var en sådan ikke påbegyndt. Da Kommissionen fandt, at der burde tilføjes et navneregister til bindet, er et sådant blevet udarbejdet af stud. mag. Jón Helgason.

København i november 1920.

Johannes C. H. R. Steenstrup. *Finnur Jónsson.*
Sofus Larsen. *Kr. Erslev.* *Verner Dahlerup.*

1. [ARNE MAGNUSSON] TIL ABBESTE JUNIOR. København 3. marts 1729.

Efter koncept (delvis egenhændig) i AM. 452, folio. Modtageren er vinhandler Johan Ludvig Abbesteé, om hvem se Personalhistorisk Tidsskrift 4 R. II, 53. På foden har A. M. noteret »A Monsieur Monsr Abbeste junior tres humblement«.

Monsieur, Høitærede gode ven,

Paa Hr. Borgemester Bussæi indleg af 1. Febr. udi indeværende aar, er dette mit svar, som ieg tienstl ombeder at De ubesverget vilde tilmælde min Procurator i Helsingør Monsr Hammer. At ieg aldrig skulde have erindret Borgemesteren om denne ringe pengefordring er hans ihukommelses feil. Thi ongefer anno 1715. 16. eller 17. hafde ieg den ære at møde hannem paa Børsen her i Kiøbenhafn, og erindrede hannem da om denne pengesag. hand der i mod spurdte mig om ieg hafde hos mig hans revers. Jeg svarede (som og sandt var) at den laae i Iisland, men ieg kunde i mod betalingen give hannem mortification der paa. Hand svarede der paa, at slige sedeler kunde snart blive borte og fick ieg ingen anden beskeden her paa. Lod ieg saa tingen blive der ved, efterdi ieg merkede at Hr. Borgemester hafde da lige saa stor lyst til at betale som ieg siden hâr seet hannem at have. Alt dette er ubeviisligt, saasom vi var allene. Mig er og ligemeget, enten det troes eller icke. Thi det argument, at ieg skulde miste mine penge, fordi ieg icke hafde fordret dem i mindelighed, er i mine tanker icke af stor kraft. Hvad de bøger angaar som Hr. Borgemester foregiver at have laant mig ongefer for 20 aar siden, da tilstaar ieg hannem icke at have nogen bog fra hannem til laans. Men alle de bøger, som ieg haver bekommet fra hannem, haver ieg rigtig betalt, og de fleeste deraf meget dyrt, hvilket ieg den tid icke saa nøie agtede, saasom Hr. Bussæus var min gode ven, og den gang behøvede penge. Her udi vil ieg excipere tvende bøger, nemlig Platinæ de vitis Pontificum, og en Iislandsk bog kaldet Nials

saga. Disse tvende bøger haver[1] Hr. Borgemester mig foræret, den første 1709. som der staar paa reversen og den sidste for 3. eller 4. aar siden, men icke for 20. aar. Jeg vilde gierne forære Borgemesteren dem igien, men Platina er nu opbrændt. Den anden (Nials Saga) skal være til tieniste igien, naar Hr. Borgemester vil, Mig siunes at den er ongefer 1 ℔ Dansk værd. Det[2] Hr. Borgemester lader sig forlyde med at ville stæfne mig for disse, saa kaldede, laante bøger, kand jeg hverken eller vil formeene hannem, men hand kand vel forud see hvad mit svar bliver til den stæfning: nemblig, at haver hand saa gode bevīser for hans fordring som jeg haver for min, da bliver billigheden paa hans side, ihvorvel det blef dog ikke andet end reigning imod pur forskrivelse. Nu er jeg forsickret, at hand icke kand bringe bevis til det som icke er, saa falder da dette af sig self, enten hannem behager at stæfne eller icke. Jeg vil og her bruge Hr. Borgemesters eeget argument og meener at det treffer her beder ind end om min fordring; nemlig, det skulde vere seldsomt at laane een 1. 2. 3. bøger og ikke kræve dem i gien inden 20. aar. Procuratoren Monsr Hammer forstaaer dette heelvel uden nogen min vīdtløftighed, beder De vilde lade hannem dette mit svar tilkomme og recommendere hannem fremdeeles sagen, som kand komme i hvad langdrag den vil, naar ickun Hr. Borgemester bliver af med de penge som icke ere hans. Jeg er altīd.

---

2. ARNE MAGNUSSON TIL GEHEJMERÅD [J.] AHLEFELDT. Kirkebæ-kloster 25. sept. 1704.

Overskrift »Copie af mit Bref til Geheime Raad Ahlefeld af dato Kirkebaj-Closter d. 25. Septembri 1704«. Skriverhånd med A. M.s egenhændige rettelser. Trykt efter Rigsarkivets Grønland nr. 9, et eksemplar som egenlig hører hjemme i den Arnamagnæanske samling, nr. 775, 4to. Sammesteds findes A. M.s egenhændige (første) redaktion af samme skrivelse, som dog kun i enkelte vendinger og former, samt ortografiske småting afviger fra den her meddelte tekst.

Hoch Edler Wolgebohrner Herr.

Ihre Excellencen wollen nicht ungnädig auffnemen, daß ich Dero vielfältige geschäfften mit dießem meinen unterthänigen schreiben interrumpire, welches daher rührt, daß, weil ich auß Ihrer Majest. an meinen Collegam und mich heüre allergnädigst ergangenem Brieffe, wie auch von denen hieher gebrachten relationen erfahre, daß Ihre Excellencen das Gouvernement der Königlichen Rent-Cammer in die hände bekommen haben, so

[1] hand (ved rettelse af den oprindelige konstruktion) A. M.
[2] Herfra skriverhånd med A. M.s rettelser.

außfordert an ersten meine schuldigkeit, daß Ihren Excellencen ich zu der hohen charge gratulire, wie ich auch hiemit unterthänig gratulire, und vom grunde meines Hertzen erwünsche, daß Gott Ihre Excellencen bey dießer und andern vorhabenden wichtigen affairen in viele Jahren Conserviren wolle, Ihr. Majesteten und dem Lande zum nutzen, und Ihr. Excellencen zu unsterblichen ruhm und löblicher nachrede. Hienächst werde ich zu diesem unterthänigen schreiben durch meine eigene notdürfft getrieben, sintemahl Ihre Majesteten mir die gegenwärtige Isländische Commission eines theils anbefohlen hat, und ich also Ihrer Excellencen gnade und Hülffe nicht entseyn kan, im fall entweder in denen durch meinen Collegam und mich eingeschickten allerunterthänigsten relationen oder anderwo in unsern Verrichtungen einige fehler sich befinden möchten, sondern unterthänig bitten muß, daß Ihre Excellencen solche, durch unwißenheit oder verhinderungen, nicht aber durch untreüe oder nachläßigkeit verursachte fauten, so viel als schehen kan, in gnade excusiren wollen. Im übrigen habe von dem Hrn. Amtmanne Müllern vernommen, daß Ihre Majesteten im sinne hätten das alte verlohrne Grönland wiederumb auffsuchen zu laßen, und daß Ihre Excellencen zu dem ende, alle gewiße nachrichten von demselbigen lande zusammen suchen ließen. Daher habe mir die unterthänige freyheit genommen, daßienige hiebey zu fügen, was ich ietzo weit von Büchern entfernet, erinnern kan, von demjenigen, so ich von gedachter materie gelesen habe, und verhoffe daß Ihre Excellencen in gnade annemen werden, was ich aus unterthänigem willen her vor bringe. So ist denn das alte Grönland (wie schon bekannt) gelegen Ostwerts an der großen See oder Meerbusem, deßen anßlauff Fretum Davis genennet wird, und ist dießes Land in zwei theile so Ost-wohnung und Westwohnung genamset *(sål. også A. M.)*, verschieden gewesen. Die Ostwohnung ist gelegen an der seite so sich nach Iisland kehrt, die West-wohnung aber näher an dem Freto Davis. Städte sind daselbst nimmer gewesen, sondern die Leüte haben da, wie hier im Lande, Ihre wohnungen weit von hin *(sål. også A. M.)* andern gesetzt, an denen kleinen meerbusen, wo die felsen und Schnee Bergen nicht sind im wege gelegen, und sind in der Ostwohnung nur 12 Kirken gewesen, und in der Westwohnung nicht mehr als 4, worauß man schließen kan, daß das Land nimmer Volkreich gewesen seye. Ist also alles, was in denen gemeinen Geographischen Büchern erzehlet wird, von Städten daselbst, oder so genannten zweien Clöstern, Alba und S. Thomas, gewißlich

1*

ohne wahrheit, Eben so was einige von daselbst vermutheten reichen Goldgruben fürgeben. Die alten Ißländer, so dahin fast jährlich geschiffet haben, reden von keinen andern Grönländischen wahren als Seehundfellen und Roßmar Zähnen, und ist die navigation dahin, von der ersten Bewohnung des Landes ab, sehr gefährlich gewesen, und befindets sich in unsern alten annalen, daß einige schiffe von Norwegen oder Island haben daselbst 3. und mehr wintern müßen liegend bleiben, ohne Zweiffel wegen der großen geschwimmenden eißschollen, so an denen uffern des landes vermuthlich gelegen, und also die Schiffart verhindert haben. Umbs Jahr Christi 1400. und einige darnach, ist die schiffart dahin also ungemein geworden, daß man fast keine Zeitungen daher nach Norwegen hat bekommen können, weßwegen auch der Ertzbischoff in Drontheim einen zum Bischoff geweihet hat, und dahin geschickt, im fall der vorige (von dem man eine geraume Zeit keine nachrichten gehabt hatte) todes verblichen wäre, und dieser ist der letzte würckliche Bischoff daselbst gewesen. Die man darnach in denen Historien findet, sind titulares gewesen und anderer Bischöffen suffraganei. Sonst ist das Grönlandische Bischoffthum sehr schlecht gewesen, also daß einige von denen dasigen Bischöffen ohne uhrlaub wieder davon gereist sind, und haben lieber anderswo armuth außstehen wollen, als länger da zu verharren. Endlich ist die schifffahrt dahin gantz untergegangen umbs Jahr Christi 1412. oder 16. (wo ich mich in denen Jahren nich[t] irre) und hat man seit der Zeit gantz keine nachrichten von der Isländischen Colonie, so spät im 10den Seculo sich dahin begeben. Auß einem daher kurtz vor dem untergange der schifffahrt geschichtem Brieffe, ist abzunehmen, daß die einwohner damahls von einigen wilden Leüten incommodirt geworden sind, welche ohne Zweiffel Americanen gewesen, so darnach bey unserer Vätern Zeiten am Freto Davis von Seefahrenden Leüten sind gesehen worden. Sind also vermuthlich die alten einwohner entweder mit diesen Americanen mit der Zeit vermischet geworden, oder auch (welches mehr zu glauben) von Ihnen überhäuffet und todte geschlagen. Etwa um 100. Jahren darnach ist dem Ertzbischoffe in Drontheim Erico Walckendorff die lust angekommen, dieses verlohrne land wieder auffsuchen zu laßen, und habe ich unter meinen in Copenhagen hinterlaßenen geringen sachen, eine instruction, so er seinen Seeleüten hat mit geben wollen. Es ist aber auß dießem vorhaben nichts geworden, weil gedachter Ertz Bischoff wegen der troublen so bey Christiani II. Zeiten in Norwegen einfielen, das Ertz

Bischoffthum und Land verlaßen muste, und darnach anno 152: von der Welt abscheid nam. Von der Zeit ab ist, meines wißens, bey der Grönländischen sache nichts gethan, biß zum Jahre 1600. ongefehr, da König Christianus IV. einen bey nahme Götsche Lindenawen da hin geschickt hat, deßen reiße in Lyschandri Grönländischem chronico (futili aliàs et erroribus scatente libello) zu lesen ist. Kurtz darnach ist Capitain Jens Munck da hin gesegelt, deßen reise man accuratè beschrieben und gedruckt hat so wol in Teutscher als Dänischer sprache, und ist derselbige Munck am allerlängsten in die große See, so ihren außlauff durch Fretum Davis hat, eingekommen. In denen Jahren 1652. 53. 54. ist David Dannell zu gedachtem Grönlande gereist, deßen Handgeschriebene Journalen ich bey dem Hrn. Amtmanne Müllern gesehen habe. Im Jahre 1669 oder 1670 (wo ferne die mir gethane relation nicht fehlet) ist Otte Axelsen, ein Dänisker (-scher *A. M.*) Capitain, auch dahin gereist, von deßen reiße man aber vermuthlich keine nachrichten hat, maßen er unweit von Ißlande mit dem schiffe und einhabenden leüten ins meer soll gesunken seyn. Über dießes hat Isaacus Peyrerius (pater ille præ-Adamitarum) ein gantzes Buch vom Grönlande geschrieben, so in 8vo ohne des authoris namen zu Paris gedruckt ist, untern titul: Relation du Gronland, welches Buch der Hamburgische Professor Henrich Siwers ins Teütsche translatiret hat, und in 4to drucken laßen. Noch hat einer S. von V. eine Grönländische Beschreibung anno Christi 167: zu Nürnberg in 4to außgegeben. Auch wird viel von Grönlande geredet in der sogenannten Vorstellung des Nordens so man in Teütscher sprache gedruckt hat. Es ist aber bey diesen 4^en^ Tractaten zu observiren, daß vielfältige dinge darinne anders beschrieben, als sie an ihnen selbst sind. Gleicher maßen sind in des vor einigen Jahren verstorbenen Pastoris Schacthii Grönlandischer Beschreibung (so ich bey dem Hrn. Justitz Rath Johannes Mothen geschrieben gesehen habe) die sachen fast ohne unterschied eingeführte, also daß man eine gute erfahrung besitzen muß, wo man das unrechte von dem rechten gut distinguiren sol. Arngrimi Jonæ Gronlandia Manuscripta, so in denen publiqven Copenhagenischen bibliotheqven sich befindet, begrifft am meisten purè historica. In denen Actis Medicis Hafniensibus hat man ein lexicon Gronlandicum, so (woferne ich mich nicht unrecht erinnere) theils Conform ist mit der Antillischen sprache wovon Rochefort schreibt in seiner histoire des Isles d'Antilles. Letztlich ist vom gedachtem alten Grönlande wehrt zu lesen was

Peter Claußon in seiner Norwegischen Beschreibung (gedr. zu Copenhagen 163 : in 4to) davon schreibt. Was nun bey diesem Grönlande zu holen seyn solte, würde vielleicht die Zeit entdecken, ich könte mir aber nicht vorhin einbilden, daß es viel wäre, sintemahl unßere Ißländische nachrichten nicht anders davon reden, als von einem elenden und sehr rauchem lande, so viel schlechter als Ißland seye. Solte man aber dahin wollen, so findet man in unsern alten Büchern, daß der Cours dahin seyn solle, gerade west an von dem Isländischen Schnee Berge Snæfelds Jökel. Und wird es denn ongefer an 65. graden situirt seyn. Unsere alte nachrichten reden sonst von einem lande ienseit Freto Davis, oder noch weiter hin nacher America, so darinn Weinlandt genennet wird, und wie ein schön Land beschrieben, in welchem Lande die alten Grönländer auch einige öerhter sollen occupirt haben, dieselbe aber wegen einiger wilden leüte anfalles gleich wiederumb verlaßen müßen, aber dieße Weinländische relationen sind mit so vielen fabuleusen umbständen erfüllet, daß man die Hauptsache dadurch bald in Zweiffel ziehen könte.

Dieses ist, was mir itzo von ermeldter Grönländischen sache unter andern geschäfften, und in enger Zeit beyfallen wil. Ihre Excellencen wollen meinen unterthänigen willen in gnade ansehen, und im übrigen mir die unterste stelle unter Dero Clienten vergönnen. Gott erhalte Ihre Excellencen bey langem leben, guter gesundheit und stetzwärendem wohl-ergehen, das erwünschet von Hertzen

Ihr. Excellencen Unterthäniger Dienstergebener Knecht

Arnas Magnussen.

3. [ARNE MAGNUSSON TIL GEHEJMERÅD J. AHLEFELDT.] Skalholt 23. sept. 1709.

Trykt efter egenhændig koncept i AM. 439, folio.

Hoch- und Wohlgebohrner Hr. Ober Hoffmeister
gnädiger patron,

Für die gnade und güte so Ihr Excellencen mir öffters, und in sonderheit bey meiner letzen anwesenheit in Copenhagen, erwiesen, sage unterthänigen Danck, und erwünsche mir geleigenheit Ihren Excellencen einmahl einen gefälligen dienst geborsamst leisten zu können. Ihre Excellencen haben mir letzt in gnade befohlen ein gutes Iisländisches pferd nacher Copenhagen zu senden, wovon ich auch mit Monsr Anders Stub kauffmand auff Boeßand, vor seiner abreise auß Copenhagen abrede genom-

men, daß er dasselbige in seinem schiffe mitnehmen solte[.] Wie aber daß pferd hier im lande zu Ihm kam hat er sich excusieret, wie auß eingeschlossenem zettelgen zu vernemen, und das pferd wieder zu rücke gesandt, womit ich mir habe müßen vergnügen lassen. Also bitte untertäniglich mir nicht zuzuschreiben, dass hier auß nichts geworden, weil es mir mehr als leyd ist, Ferner bitte ich mit gedachtem Stub oder mit Christoffer Jensen Lund, kauffmanne in Hafnefiord, reden zu lassen, daß ein von Ihnen dieses pferd zukünfftiges Jahr mit nemen wollen, weil ich sonst fürchte es möchte mir noch ein mahl auff selbige weise gehen sintemahl diese guten leüte in solchen sachen ziemlich unwillig sind. Imittelst wil ich daß pferd diesen winter über futtern laßen, und zukunfftigen sommer parat halten. Schließlich ersuche untertäniglich Ihre Excellencen, mir in gnade zu patrociniren, wo etwas mich und meine affaires betreffend vorkommen solte, Gott erhalte Ihre Excellencen, bey langem gesunden leben in stetswärendem flor und wolstande, Das erwünschet vom hertze

Ihr. Excellencen unterthäniger dienstergebener diener.

---

4. ARNE MAGNUSSON TIL [ÁRNI ÁLFSSON?]. Kaupen hafn d. 26. May Anno 1706.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 1058 V, 4to, hvortil brevet er kommet 1904 fra Islands landsarkiv, som 1901 havde modtaget det fra Heydala kirke. Beskadiget ved slid og fugtighed, beg. defekt. Brevmodtageren er ikke nævnt, men er sandsynligvis daværende kapellan i Heydalir Árni Álfsson, fra 1708 stedets præst.

Har efter anmodning konsuleret en god læge her i staden i anledning af brevmodtagerens hustrus sygdom efter barselsæng og sender herved lægemidler og brugsanvisning; angående et og andet, som ikke godt kan sendes »verd eg þvi i þessum post ad visa til Monsr. Þordar Thorkielssonar, sem og ef eitthvad hier inne kynne óskilianlegt ad vera«. Anbefaler den gode ærlige mand, købmanden Niels Henriksen (Hendreksson) som mellemmand, dersom yderligere oplysning fra lægen, dr. Wagner behøves: »med þvi so langt er á mille ockar á Islande (eg er nu ferdbuenn þangad og verd aarlangt sunnanlandz), hielldе eg rádlegast, ad þier i sierhvert sinn beiddud Monsr. Þord Thorkelsson ad annotera á blad latinè symptomata morbi, eda ef hans være ei kostur, ad þier þa siálfer þad giordud, og feingud þetta svo i hendur kaupmannenum Niels Hendrikßyne« etc. Vil komme til at blive på Island »3 ár ad visu.« Egh. efterskrift med oplysning bl. a. om, at medikamenterne »kosta freka 2 Rixdle«, foruden hvad der tilkommer lægen, hvilket sidste A. M. selv vil afgøre.

*

5. PRÆSTEN ÁRNI ÁLFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eidölum (Heydölum) 23. sept. 1728.

Trykt i uddrag efter original i AM. 450, folio. Takker for modtaget brev og for A. M.s anbefaling af sønnen Þórður til biskoppen. Har efter opfordring anmodet sysselmand Hallgrímur Jónsson om at lade afskrive Descriptiuncula Islandiæ. Overalt hårde tider.

Takker for A. M.s trofasthed, både i hans store modgang og ellers altid. »Sömuleidiß þacka eg ydar stóru manndigd elskulegt tilskrif, hvort med þingmonnum fluttest til Diupavogshafnar og til min komst i öndverdum septembri, hvar af mier var hiartans glede ad frietta ydar góda heilsu og luckuhag, hvorn Gud blessadur efle og vidhallde æ meir og framar. Eirnenn þacka eg astsamlega ydar godar tillögur i ydar brefe til Hr. Biskupsins um Þord son minn, hvar a Hr. Biskupenn eirnenn minnest i synu sydasta brefe til min«. Håber at sønnen må få gavn af så anselige mænds støtte. »Þann póst ur ydar elskul. brefi um Descriptiunculam Islandiæ synde eg syslumanninum Monsr. Hallgrime Jonssyne, og tók hann þvi vel ad láta utskrifa hana, ef hun kynne finnast eda uppspyriast, eirnenn ad skrifa ydur til, ef hentugleike leifde, enn sa gódur madur a nu næsta bágt i sumu, þvi kona hans Gróa dotter mín liggur nu veik og leiged hefur um nockra tima, hvad godur Gud naade og for betre effter sinum naadugum vilia«. Beder A. M. sende sig en pot godt øjenvand med Djupevogs skib. »Umm árferde i lande voru — — mier virdest þad hid hardasta tilstand uppa gripe og atvinnu hiá flestu folke þad framast eg tilspurt hefe fyrer vestann, austann og nordann« . . .

Arne Alfsson.

6—8. KLOSTERHOLDER PÁLL ÁMUNDASON TIL ARNE MAGNUSSON. 28. 29. 30. sept. 1705.

De islandske originaler findes i AM. 450, folio, 6. dateret Kirkjubæjar klaustri, 7.—8. Hörgslandi.

6. Andrager i forening med klosterholder Þórður Thorleifsson om afslag på afgiftsrestancen af Kirkebæ kloster og henviser til et tidligere andragende om læmpelse i forpagtningsvilkårene på grund af fæsternes fattigdom og jordernes forringelse.

7 (ligeledes med påtegning af Þ. Thorleifsson). Klager over, at købmanden R. Munch på Eyrarbakki ikke har efter løfte villet modtage 30 til handelsstedet drevne beder samt 3 okser og protesterer mod at være købmanden noget skyldig.

8. Følgeskrivelse, hvormed skrivelserne 6. og 7. oversendes.

9. [ARNE MAGNUSSON] TIL PROVST PÁLL ÁMUNDASON. [København] 3. juni 1709.

Trykt efter uunderskreven kopi med skriverhånd i AM. 446, folio. A. M. har gennemgået kopien og egenhændig tilføjet »Til Sr. Pals Amundasonar 3. Junii 1709«.

Redegør for behandlingen af P. A.s højesteretssag, hvori afventes kongens afgørelse. Om denne arvetvist, der gjaldt gyldigheden for Island af kong Håkons retterbod om arv (1313), se Arne Magnusson, Embedsskrivelser, Kbh. 1916, s. 97. I AM. 446, folio findes forskellige optegnelser af A. M. i anledning af proceduren.

Ydar mál mót landskrifaranum Sigurde Sigurdzsyne er svo til geingid, sem epterfylger. Þegar eg i haust ed var hingad kom, átte þetta og hin önnur málen fyrir hædsta rett ad koma, þá voru document ydar ótranslaterud, og amtmadur viße ei neitt hvad upp var edur nidur i málinu, so matte eg þá sækia um konglega befaling, ad máled mætte upstanda til uppbyriunar þeß hædsta rettar, sem nu yfer stendur, hvad eg og feck; þeß á mille liet eg documenten translaterast og hreinskrifud verda, lagde og þar til allra handa document, sem eg uppa mina eigin hönd fra Iislande med mier tekid hafde, og jeg viße i málenu mundu med þurfa: Ex. gr. 1⁰ öll document áhrærande Grundar controversiam mille Finnboga lögmands og Sveins Sumarlidasonar, 2⁰ öll document er áhræra Mödruvallna controversiam mille Grims Palssonar og Erlends barna, 3⁰ document til at bevißa ad Þorvardur Erlendßon hafe ecke af ranglæte nefnt dom uti sinu eigin mále, helldur epter þeirrar tidar praxi, 4⁰ Document til ad bevißa, ad Christianus 2dus, þá hann confirmerade rettarbotina, hafe verid riettur Norges kongur, med ödru fleiru þviliku, er til málsins upplysingar þurfte. Hefur allt þetta kostad mig bæde ómak og peninga utgift, sem nærre gietid. Procurator skaffade jeg ydur, þann besta sem til er ad fá, og informerade hann epter þvi vite sem eg hafde. Var og alldrei fra rettinum þá þria daga, sem máled yferstod, og heyrde uppá, ad ydar procurator med tru og æru fór med sökina; hver þá utagerud var á bádar sidur, so fiell þar i eingin hædsta rettar domur; orsokin var, sem eg fornem, 1⁰ ad atrid sakarinnar var, hvert ein rettarbot eige ad gyllda edur eige, og 2⁰ skal herrunum, sem i rettinum sátu, ecke hafa ölldungis hier um samannkomid. So bidur nu domurenn sialfs kongsins munnlegrar urlausnar, hver ecke hefur kunnad hingad til ad fast, sökum þess ad vor kongur hefur allann þennann vetur verid ur lande reistur og er enn þá ecke heim aptur kominn. Hvad nu verda mune sialfs kongs þanke hierum, er vandt til ad gieta, og mun enginn kunna fyrir

framm ad seigia, enn þar um kann jeg ydur ad forsickra, ad ecke hefe jeg leigid á lide minu i þeßu mále, og ecke þecke jeg annann (ef eg mier sialfur hróßa má), sem þad munde betur underbued hafa; hlitur nu þetta so ad bida til árs, ad þier nockra vißa vitund hierum fáed, enn innann þeirrar tidar mun ein hver kongleg resolution fallen vera, og skal eg ydur hana þá vita láta, ef so leinge life. Þá 30. rixdale, sem þier med ydar obligation mier til visudud hia Monsr. Niels Hendrikssyne, hefe jeg uppbored, og mun hann ydur þar fyrer syna mina qvittering; þeir geingu til procuratoris launa, og þottist eg vel afkomast. Þá peninga, sem til malsins hier fyrer utann þurft hefur, hefe eg sialfur utlagt, og koma þeir sidann til skilagreinar ockar á mille. Eg fæ ecke stunder specifice ad skrifa um sier hvad þad, er og ecke naudsynlegt medann máled halfbued er, ad vore skal eg senda ydur þann reikning og öll documentinn, sem málinu fylgdu i hædsta rett, og skulud þier þá sia, ad mier sie nockud hier i ad þacka, ef máled unned verdur (sem eg helldur enn ecke vona), og vinnest þad ecke, þa skulud þier audsynelega sia kunna, ad hverke ydar procurator nie eg erum þar i ad skullda. Hier um er nu nog skrifad ad sinne. Supplicatiu sr. Gudmundar sonar ydar firir Kolfreiustad hefe eg i cancelliet leverad, meina eg hun bænheyrslu fáe, enn sökum þeß, ad kongurenn, sem sagt er, er ei heima, þa verdur þar eckert vidgiört ádur skipenn þetta sinn reisa. Eg ferdast til Iislands med sidasta Eyrarbackaskipe, sem hiedann fer um Jonsmeßu, og mun so i haust aptur hingad koma, skal jeg þá hier ad hyggia og hafa alla þá vigilantiam fyrir þessum ydar erindum, sem af ödrum kynne vonleg ad vera. Þeß á mille vil eg fra ydur brefsedils vænta i haust med skipunum.

*

10—16. PROVST PÁLL ÁMUNDASON TIL ARNE MAGNUSSON. Kolfreyjustað 1705—1708.

De islandske originaler foreligger 10—12 i AM. 450, folio, 13 i 439, fol., 14—16 i 446, fol.

10. $^{13}/_{6}$ 1705. Brevfragment (midterpartiet bortklippet). Hermed sendes »veitingar bref fyrer Papeyar jordum« (»annammet« tilføjet af A. M. i marginen). »P. S. Þeßare brefþellu a ad filgia skrif logviturs sal. Þorsteins Magnußonar um gietzsaker og domrof. Mig vardar ei um þad aptur, þvi eg hefe þeß utskrifft — — — Nu kann eg ecke ad finna manuscript sal. Þorsteins Magnuß og hefur mier umm

hendur falled edur einhvern veg fra mier komed, þo eg þad ei minnest, sende eg þvi þeß utskrifft, hveria eg villde þó med hentugleikum aptur fá, þvi hitt med hans eigen hende var orded mier daufft ad lesa vegna siónar hrörnunar«.

11. $^{27}/_{9}$ 1706 (forsiden overstreget, og noget bortklippet for neden). Takker A. M. for brev og udvist bistand. »Mstum þorsteins M. S., sem mier um hendur falled hafde, fann eg (»Mstum — eg« tilsat med A. M.s hånd) so nær jafnsnart effter ieg hafde mijnum Herra sendt þad ieg hafde þar effter skrifad, skal næst Herrans hialp til verda med tijd og hentugleikum, þvi ieg voga valla ad senda nockud, sem væta kann skada til ad færa, medan ei tilspyrst, hvar öskufalled hefur frá komed . . .«[1]

12. $^{16}/_{6}$ 1707. Takker for modtagelsen af et vel behandlet »dómaqver«, to »qver« er endnu tilbage. Oversender A. M. nogle dokumenter. Skriff sal. þorsteins Magnußonar umm gietzsaker a eirnenn þeßu blade ad filgia med erlegum lögr. manne Isleife Jonßyne, og kann minn Herra med hentugleikum hier uti giora effter velþócknan annadhvort bladed mier senda, lofe vor Gud, vid skilsamt folk er gott ad skipta, og undran ma áslá, ad eckert gleimest«. Erfarer af købmanden Henrik Nielssøn, at hans sag vil komme for højesteret til vinter eller næste år. »Ieg læt lijda yfer hofud hvad folk seiger, Ydar edla dygd hefur mig so forsichrad, ad ieg er óbángenn

---

[1] På bagsiden af 10 har Arne Magnusson noteret »skrifad fáordt ur Kaupenhafn, lofad NB. ad senda hans document sidan, item domenn milli hans og Sigurdar. NB. Documenten heyrandi til arfs malsens sendti eg honum, Dominn ecki«. På en i 11 indlagt seddel er for A. M. noteret følgende punkter af et brev til P. A. $^{19}/_{4}$ 1705 »þackad fyrir lögbókena, sem eg til min tek og eignast, Dröslur hanns get eg ei sendt i þetta sinn, Copi af dominum mun hann fá af alþingi, Erindrad um utskrifter af jardabrefunum gömlu þeim ifyrra, Item uppskrift af Papeyar umbodi, Item underretting um vigt á blautum fiske. þackad fyrir . . . med Gudmundi«. Sidste sætning tilføjet af A. M., men efter »fyrir« et ord slettet. Med undtagelse af »Copi — fyrra« er alt overstreget. På en tilsvarende seddel i 11 har A. M. nedtegnet efterfølgende uddrag af et brev til P. A. af april 1707 »þackad fyrir risabeined þad i haust sem þo ei kann ur manne vera. sendt eitt af hans doma qverum. 2. eru enn nu til baka, og skulu þau sidar koma. beden um originalen af skrife þorsteins M. S. til ad conferera þad vid er hia mier er fra Sr. Pale, og skal eg so senda hvert sem hann helldur hafa vill (»beden — vill« overstreget). Erindrad um utskrifter af hans brefum. Domenum i arfsmalenu bihelld þar til veit hvert stefnann kiemur. Lofad ad giöra innlegg fyrir Sr. Pal ef sialfur ei stefndur verd. Eg skal lata hann vita af alþinge hvad hier um verdur. Ad senda mier á alþing reidarvatzdómenn, er honum mun óvart sendt hafa i fyrra. þvi Sigurdur krefur hans. þackad fyrir sendinguna med sonum hans. og bid eg hann láta hier stadar nema«.

næst Herrans hiálp og fulltínge«. Beder om vejledning og ønsker at vide, om A. M. rejser til København[1].

13. $^6/_{12}$ 1707. Har ikke før kunnet besvare A. M.s brev fra altinget »og enn sem komed er æfentyrlegt, hvort þeße breffærare kann alla leid tilhugada sudur komast, vegna bólusottar sem a leidenne er til ad spyria«. Er bleven indstævnet for højesteret, men har begæret sagen opsat til næste højesteretsår. Tør med denne sendelse kun lade følge kopi af dokumenterne (Indlagt er 2 folioblade, som indeholder excerpt af ældre domme i arvesager). I et P. S. rettes forskellige anmodninger og forespørgsler til A. M. og henvises til et »rotid logbokar korn«, som medfølger.

14. $^6/_{12}$ 1707. Páll Ámundasons fuldmagt for Arne Magnusson til — da han på grund af langvarig svagelighed (som idelig nævnes i brevene) ikke kan møde for retten, og da han »er ei so i Dönsku forfaren« — for ham at concipere et indlæg til fremlæggelse i højesteret.

15. $^9/_6$ 1708. Meddeler sin hustrus død (Þórun Guðmundsdóttir † $^{12}/_8$ 08). Ieg sende med þeßu brefe sudur a leid fyrer alþingiß menn documenta mijnu mále vidvijkiande, þo næsta hættumiked sie, sumar sem vetur, vegna stoor vatnsfalla þad nockud umvardar ad senda«. Anbefaler A. M. sagens forsvar.

16. $^3/_{10}$ 1708 (kun underskriften egenhændig) . . . Sonur minn Sr. Gudmundur sagdest ydar gofugheit sidra funded hafa under utsigling Eyrarbacha skips, en ieg þeinkte sunnann skip effter veniu afsigld, og þvi teiknadi ieg ecke eitt breffsord til ydar gofugheita med honumm, hvad annars aludlega giert hefdi. Umm minn málstad þar ute, sem a næstkomanda árs vetre edur vore mun fyrerkoma, hyrdi ieg eche þetta sinn ydar veledallegh. fleira ad skrifa, þar mig bædi breflega og fyrer vißa ordsending styrkt hafed mitt sama málefne ad frammfæra, so ieg er þar um alldeileß higgiulaus, treistandi ydar veledallegh. dygd til þeß og alls gods«. Et P. S. henviser til en medfølgende obligation. Indlagt er i kopi en forskrivning af $^6/_{10}$ 1708 fra P. A. til A. M. for 30 rdl. i specie og A. M.s tilståelse af $^1/_6$ 1709 for at have modtaget disse penge »til kostnadar fyrer mále eruverdugs profastßens hr. Pals Amundaßonar, sem nu fyrer skiemstu var fyrer hædsta riette«.

---

17. ARNE MAGNUSSON TIL HALLDÓRA ARADATTER, ÆLDRE OG YNGRE. København 29. maj 1729.

Fra den AM.ske sml.s Accessoria nr. 1, hvor brevet foreligger i 3 ekspll.,

[1] På bagsiden har A. M. noteret »svarad (rettet fra »svarast«) af alþinge. Lofad ad giöra innlegg hans vegna i vetur, og ad áre procurera hans mál so vítt eg get. Islendsku Documenten verdur hann ad senda mier«. Alt overstreget.

alle med skriverhånd, hvoraf det ene, her aftrykte, med A. M.s egenhændige underskrift. Adresseret »ad Haga a Bardaströnd«.

Besvarer et sidste efterår fra de to søstre modtaget brev, som har indeholdt en anmodning om til dem på Island at oversende deres afdøde broders datter, et pigebarn ved navn Anna Magdalena. Hendes fader var den 1728 ved drukning omkomne ingeniørkaptajn Magnús Arason, som år 1721 af regeringen sendtes for at opmåle Islands kyster. A. M. forestiller de to søstre, døtre af sysselmand Ari Þorkelsson, at han umulig har kunnet sende et så ungt barn den lange og farlige søvej — hun var den gang ifg. et brev fra A. M. til farfaderen c. 11 år gammel —, og foreslår, at deres forældre pantsætter til ham så meget jordegods, at barnet kan opdrages i København; selv vil han da give et lille tilskud.

Ættgöfugar elskulegar systur!

Eg hefe á næstlidna hauste medteked yckar vinsamlegt tilskrif, fyrer hvert eg alúdlega þacka, sem og fyrer allt annad gott og vinsamlegt undanfared, hvers eg alltid til hins besta minnugur vera vil. Efne yckar brefs var um þad litla stúlkubarn Anna Magdalena, beiddud þid mig, ad eg tilsiá villde þad barned mætte i sumar til Islands sendast. Kiærar systur! þetta var ómögulegt. Því hver munde vilia taka á móte þessu úngmenne til ábyrgdar á so lángri reisu? og hvernig munde þad forsvarad verda, ef barnenu kiæme nockud til af siósótt edur ödru þvilíku tilfallande, hvar hrauster menn hafa nóg med sig þeß á mille? So er þá þetta stúlkubarn enn nú mier vid hönd, og hefe eg lofad konunne, sem barned er hiá, ad vera gódur fyrer þeß forsorgun, til þeß i haust ad skipenn frá Islande apturkoma. Barned skickar sier vel og lærer gott epter sinum alldre til munns og handa. Eg skrifa nú ydar góda gofuga födur til um þetta efne og bid hann tala vid syslumannen Orm Dadason og pantsetia mier einhveria sæmelega xxx^{c} jörd fyrer þá 137. rixd., sem eg hefe uppá barned kostad sydan yckar sáluge bróder til Islands reiste. So hefur þá barned til baka hiá mier nockura ára forsorgun, og innan þeirrar tídar vex stúlkan upp og kann ad forþiena sier nockud til upphelldes; mig gyllder þá og álika, þótt eg af mínu eigen tillegde 10 rixdr., edur þótt nockru meira være. Giöre eg þetta af vinsemd vid yckar saluga bródur og ydur hanns náúnga, sem alltíd hafed vered miner góder viner. So er þá til yckar min vinsemdarbeidne, ad so framt sem yckur synest þetta mitt forslag ecke ad vera óbillegt, ad þid þá vilied hvetia yckar gódu forelldra til ad gefa mier soddan pantsetningar document, þvi jafnvel þótt yckar góde fader hafe epter yckar saluga bródur beidne sendt mier hitt áred sina caution uppa 200 rdle. summu, þá kynne þó

svo til ad bera, ef forelldra yckar og yckar beggia miste vid, ad eg þyrfte lagasókner ad hafa um mina peninga, og kys eg þad ecke i minn hlut alldra syst vid bródur yckar syslumannenn Teit Arason. Þid munud kannske adkomast, hvad eg yckar góda födur hier um framar tilskrifa, enn skyllde ecke neitt ur þessare pantsetningu verda, þá sie eg mier ecke fært framar ad drífa mig med þetta barn enn til haustsens, þvi einhveria vissu verd eg fyrer minum peningum ad hafa. Hvernen barnenu þá lijde, veit eg ecke, og være þad synd, ad þvi skyllde illa lída. Enn eg get þá ecki þar vid giört, og er þar i afsakadur, ad eg trúe. Være nú so (sem eg ecke villde være), ad yckar gódu forelldrar, annad edur bæde, være vid heimenn skilenn, þá bid eg yckur vinsamlega ad tala vid syslumannenn Orm Dadason og yfervega med hönum, hvad hier úti sie ad giöra, sem christelegt kunne vera og nátturlegt. Eg hirde ecke framar hier um ad fiölyrda, qved yckur med allskyns heillaóskum til lífs og sálar, verande alltíd

Yckar þienustuviliugur þienare
Arne Magnusson.

*

18. HALLDÓRA ARADATTER ÆLDRE OG YNGRE TIL ARNE MAGNUSSON. Haga 23. avgust 1729.

Trykt efter original i Access. 1. Arne Magnusson har påtegnet brevet »Annammet fra Bildedals skib med Monsr. Peter Fæddesen«. I udskriften kaldes A. M. »ockar stor æru virdande elskulegumm brodur«.

Besvarer A. M.s brev (af $^{29}/_{5}$) og gentager ønsket om at få deres afdøde broders datter sendt til Island; de vil ikke være i stand til at give noget underholdsbidrag for hende hos fremmede, og det samme gælder deres søster Þórun, som håber at kunne få en pålidelig mand til at tage barnet med sig til Island. I et sammesteds bevaret brev fra A. M.s slægtning, sysselmand Ormur Daðason til eksekutorerne i A. M.s bo ($^{3}/_{10}$ 1730) meddeler han: »Udi næstafvigte maanet bekom jeg brev fra Hage paa Bardestrand, som formælder, at kiøbmand Peder Feddersen skulde have obligeret sig til at tage imod barnet Anna Magdalene og føre det siden hid til landet. Alt saa ere mine ubegribelige tancher, at mine høibydende Herrer lader ham strax tage bem-te pigebarn i sin omsorrig og opfødsel, thi jeg maa forsichre mine gunstige herrer, at stor betaling er iche at vænte hos de gode folch, for Deres omkostning, uden ske kand i den jord Leining, som pantsat er til sal. Hr. assessor forleden aar, og var da hanz reigning paa 137 rd. ongefer, og siden som hand barnet bekostede til nyt aar 1730, menz jorden kand icke meer end 4 rd. hvert hundert, som giøre 240 rd.«

I Access. 1 foreligger ligeledes et dansk brev fra Thorun Are datter og hendes mand præsten Bjørn Jonsson Thorlacius på Garde til mademoiselle Anne Magdelene Magnus datter, 3. 8. 1734, hvoraf uddrag meddeles efter de to søstre H.s brev.

Háttvirdande Herra!

Ydar elskulegt tilskrif i sumar medteked þockum vid aludlega, so vel sem adrar ærurykar velgiörder ockar náungum sem ockur margaudsyndar, hvad allt ydur drottenn med bestu launum umbune. Þad ydur allt vel og luckulega lide, er ockur stór glede ad sannspyria, hvad gud sem leingst og best vara og vid haldast late. Góde Herra! Þier minne[st] á þad unga stulku barn i brefe ydar, er under ydar gódu forsia er, og eru þar bæde forn og ny dæme til, ad yngre börn hafa hier á mille flutt vered og hafa ei sakad; Petur Federson mun kanast vid sitt loford i þvi efne, og var þad mótmælalaust af hönum giört, enn eingenn kann ad bidia um ábird, nie hinn ad taka, firer daudanum á nockrum, þvi hann er alstad eins vys. Þier munud ydar velgiördum vid barned framhallda, á medann ei hyngad kiemst, enn ongvann veigenn vilium vær firra hana þeim velgiördum og sóma, er þier kunned henne ad veita; enn fiærre fer þvi, ad vid, adstodarlitlar af mannlegre adstod, efter þaug frafallenn kunnum henne adstod veita, edur miked penynga utlag henne til forsorgunar ad giöra. Sister ockar el. Þorun skrifade ockur til i sumar, hun vilde bidia þar sidra truverdugann mann hana hyngad med sier flitia, ei sagdest hun helldur enn vid penynga utlag ad sier taka, og er þar þo frekare forsion firer, þar sem þaug eru bæde, enn hia ockur ad forelldr. fra föllnum. Og þo adstod være, þætte ei óhægra henne forsorgun veita og adstod, i þvi giætum, og munde gud til sia, ad i einhvörn bærelegann samastad komast kinne, þo ei være þeim sem nu er yafn bodenn. Þetta skrifum vid einlæglega, enn i ongvann máta ydur til stigdar, og bidium ydur i herrans nafne þetta firer ockur velvirda, enn skrifum hier þvi færra sem ydur til þeß og annars betur treistum. Góde Hr.! Þier ávyked, ad vid legdum ord til um ydar tilmæle, og vonum vid, ad, sem af brefe födur ockar el. til ydar sia meiged, sie fullnægt. Vid endum nu þetta fáorda flyters blad med stædstu velvirdyngar bón a þeßu ósynelega páre, og qvedium ydur hverskins heilla óskum, og vilium alltyd vera ydar fátækar þienustu reidubunar sistur.

Halldóra elldre og Halldóra yrdre(!) Ara dætur.

»Hiærte kiære lille søster! Eders gode skrivelse er os i aar ved Havnefiords skibs ankomst vel indhændiget, hvorfore venligst tacke, glædendes os over eders heelse og velstand, og at I er vel recommenderet til det smucke herskab I nu have at tiene, ønsker Eder frembdehles ald løcke og velsignelse«. Meddeler, at Anna Magd. har efter sin afd. farfaders testamente arvet en del

jordegods (i alt 83 h.), som dog først tilfalder hende efter farmoderens død. Hermed oversendes for denne gang en nattrøje og 4 par strømper, endv. er indlagt 2 rdl. specie til et par tøfler.

---

19 a—b. STUDENT JÓN ARASON — ARNE MAGNUSSON.

a. 20. sept. 1715 andrager J. A. (på islandsk) om et lån på 9 m℞ »efter sem ieg denne daug trenger saa saare« (dette sål. på dansk). Hertil A. M.s påtegning »laante de 9 ℞, nock 6 ℞«. (AM. 1057 II, 4to.)

b. Kbh., febr. 1716. A. M. bevidner, at J. A. er født i Island af hæderlige forældre, er dimitteret fra den lærde skole på Holum, er bleven indskrevet ved universitetet, men har derefter hjulpet sig frem med at informere her i byen og i Norge. Har udvist hæderlig vandel, men er fattig, nu nødlidende AM. 454, fol.).

---

20. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON.

M. A. (død som ingeniørkaptajn 1728) meddeler A. M. i marts 1704 »Víst er þad, ad alla Sturlunga Sögu seigest Arne Gudmundz son ödlast hafa i blödum i Reykiar firde. Eru ur henne sidan blödin dreifd, og meina eg ei sie hia Arna eitt ark samfelldt ur þeirre sögu, nema ef vere kann utanum qver hingad og þangad hia hönum (A. M.s optegnelse i AM. 122 c, folio).

21. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON. København 18. april 1710.

Efter original i AM. 1057 VI, 4to. Er svar på A. M.s brev forrige høst. Om de mange indtrufne forandringer tør han kun skrive med forbehold. Beretter om kongens hjemrejse sidst i juli fra Sachsen og Holsten, hvor administratoren blev elefantridder — her har brevskriveren for en tid måttet afbryde ved efterretning om en truende svensk flåde. »Þegar eg var komenn so lángt ad skrifa blad þetta, komu hier frietter, at Svensker læi med nockur skip vid Boringholm, og maattu þvi þaug skip, sem skilldu til Norge, fara i Austursióenn; enn þa þar var komed, er sagt, ad Svecus, sem lá med 9 edur 10 skip, hafe hoggved syna strenge og hleifft inn i Karlßhafn. Nu eru somu skip komenn hingad afftur og skulu i dag nidur til Helsingeirar med Islands og Norvegs förum. Annars þa skipen foru i Austursióen, voru menn ordner temmelega bliku skielder, ad ei mundi verda af Islands ferdum i aar, og þvi hefi eg sydann hallded upp ad skrifa«. Ønsker A. M. til lykke som konsistorial-assessor og fortæller, at hans hus har haft æren af Hans Majestæts besøg i egen høje person (dette hus købte siden kongen, se Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. 507). Beretter adskillige dødsfald, udnævnelser og lign., og berører nogle politiske forhold.

»Hier var halldenn hátyd af Ctzarans hálfu firer hanns stora sigur móte Svenskum vid Pultawa. — — — Greifinna Skindler (ɔ: Schindel) byr i Knud Storms gardi, hvörn menn seigia ad kongur hafe keifft fyrir 18000 rdl. Menn seigia þar mune vera aavaxtar von i þesßum mánudi. D. Eikel er hennar medicus. Sydann slaged stód i Skaane, hefur og eitt og annad passerad, nefnelega ad Reventlow skal hafa feinged afskeed, admiral Gedde, estatsraad Gíse, um gen. major Brukdorf og Rostein skal standa so og so«. Islandske personalia (udnævnelser etc.). »Þær islendsku bækur, sem Jon Þorsteinßon liet sier efter, hefe eg keifft, og skulu þær vera hia mier forvaradar, til eg fæ ordre fra Idar velbyrdigh. edur og nyt þeirrar æru ad tala vid minn Herra, sem vona ad skie muni i haust óbrigdult, ef eg hier verd. Aller þeir reide peningar, sem voru efter Jon Þorsteinsßon, eru burtstolner, eirnenn gull og smydad silfur, sem Monsr. Birkerod mun Idar velbyrdigh. tilkinna i hier medfilgiande brefe, so eg þikest ei þurfa ad fiölirda þar um«. Har samlet alle til A. M. fra Island med købmændene ankomne breve undtagen et, som vedkommende ikke har villet udlevere, og afleveret dem til A. M.s frue. »Ei vard af minne ferd til Noregs i sumar, vegna þesß ad strax kongur kom heim, visßu menn alldrei nær stryded mundi upp á koma, og vard þvi örvænt, ad menn mundi kunna vel heim afftur ad koma. Þar med komu hier bref fra Monsr. Þormodi til justitzraad Reitzer, sem hann hafdi sialfur skrifad, og var þar af ad sia, ad hann være ordenn heill bædi á rænu og lykama, so meinte eg su reisa hefdi ordid til eingrar nitsemdar. Ecke hefi eg helldur feinged nockur bod fra magister Rask edur Irgens um document sal. Aasgeirs«. Brinjolfur Þordarson har fået kgl. tilladelse til ægteskab med Jórunn Skuladatter og vielse uden tillysning. »Mumpur (ɔ: vicelagm. O. Sigurðsson?) hafde i eina bannsetta tijd slett þar aa klónne og sagt hverigt af þesßu væri heirt«. Har redigeret en supplik til Gyldenløve fra Ingebiörg Þorkelsdatter om at hun måtte efter islandsk lov nyde sin mands jordegods til underhold for sig og børnene. »Þar hefur han og fallega ritad uppá. Exempli gratia, ad þetta hefdi vered Magn. B. s. hid nyunda mord, efter sem alkunnugur rómur geingi i Islandi; Eggert brooder M. væri skyldugur ad hallda konuna og börnenn efter isl. lögum og margt annad þvilíkt edur enn verra. So og hefur hann skrifad Gyldenlew til slett bref til um Monsr. Jon Magnusson, sem eg sá hia Petri Aagesine firer skömmu, aasamt þesßari erklæringu. Paul Beyer hefur hann ei helldur láted hlutlausann; hvar af þad kiemur, veit eg ei. Minn Herra sier,

hverßu dristugt eg skrifa, sem eg mundi ei giöra, ef ei visß væri um Hans velbyrdigheita godheit til mín.« . . .

22. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON. København, 12. juni 1710.

Efter original i AM. 1057 VI, 4to. Beder undskyldt manglerne ved det sidste påske afsendte brev »olle þvi mest þann tíd brefberarans oforvarandis uppákomenn svake og adkall, hinsvegar flestra kaupmanna desespoir ad hverge koma mundu þetta sumar. Þad sydann vidbored hefur i þesßari óölld þikiust *(sål.)* eg ei þurfa ad skrifa, þvi annara goodra vina bref og sierdeiles Monsr. Snorre Jonßon taka þad omak af mier«. Meddeler forskellige udnævnelser, dødsfald og lign. personalia. Sender »skrif sr. Arngríms«, som kom forrige år »med Byldudalsskipe fra Arna Gudmundsßine«. »Flest alla hier leinger bysna miked efter Idar velbyrdigh. heimkomu, og sierdeiles Idar vel edla frue. Jeg giet til þad mune ei leingur verda enn til haustßens, þo sumra meiningar sieu þar þvert á móte. Vor Herra leide Idar *(sål.)* vel og luckulega. Nu heire eg firer vist, ad eg hafe riettara, þar Idar kiærasta med storre glede fortalde mier nu, ad þier hefdud feinged ordre ad koma heim til haustßens«. Har bragt A. M.s frue fra justitsråd Reitzer 112 rdl. 12 ß, som var huslejen efter AM.s residens fra Mikkelsdag til 11. juni. »Kvad hun þa peninga hafa komed i hentugann tyma. Her eru þrauta tyder, sem millereisendur munu med mier sanna« . . .

23. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON. København, 13. juni 1711.

Efter original i AM. 1057 VI, 4to. Har i foråret ladet en sendelse gå til Island med en i Bergen overvintrende købmand. »Eg vil óska hann hafe ei komest i klær Svija, þvi þær skulu vera hættusamar i nordursioonum, og meiga Grundviikingar sanna þad, hveria Svijar tóku utkomna fra Norveg edur Gluckstad á reisunne til Islands nu nylega, þo þeir mættu sleppa steikenne, þar vorer komu effter og nádu skipenu, enn folked er herteked til Gottenborg. Þetta og annad margt fleira veit biskupenn ad Holum Hr. Steirn Jonßon giör ad fortelia munnlega, ef fundum ber samann sem vona. Hann reiser nu gladur heim med forriettad erende og storri virdingu ad utstadenne bágri og kostnadarsamre reisu med öllu og öllu«. Nogle dødsfald og udnævnelser. »Hier spargeradest i haust, ad Idar velbyrdigh. vid daudann værud afgeingner, aadur enn skipenn komu heim fra Norveg, og undrade mig, ad þeir, sem Idar velbyrdigh. meina sidst líklega þar til, trudu þvi og lietu spargerast«. Har savnet A. M.s nærværelse og vejledning angående sin fremtid, og heller ikke forældrenes sidste

breve har han modtaget, »og firre enn eg fæ nefnd bref kann eg ecke resolvera nockud um mín efne, þott eg hefde kunnad fá lieutena[n]ts edur ifer conducteurs plátß vid ingenieurerne; eg villde aludlega oska, ad Idar velbyrdigh. lietud mig med einu orde fá ad vita Idar meining þar um i haust, ef vær niótum ei Idar návista«. Ønsker at A. M. må leve længe og vel »so sem þann, aa hverium hanger alleinasta vors auma födurlands velferd«. Et P. S. giver nogle nyheder. »Pauls Beyers bref og reikningskapar fóru i sioenn med Stickesholms skipe og þar med confusio 3ia su sem skiede i firra, eirnenn Odds Sigurdßonar bref«. Þorleifur Halldorsson rejser med biskoppen til Island og håber at blive præst på Setberg. »I þesßare viku rómast ad vor« . . . (1 linje bortklippet).

24. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON. København 5. april 1712.

Trykt efter original i AM. 451, folio. Brevet omhandler til dels den ødelæggende pest. »Jeg þikiunst ei kunna þesßu tækefære, sem gefst med Islandsförum hier fra til Luckustadar reisendum, so sleppa, ad ei Idar Velbyrdigh. med þesßum fáu linum uppvarte, og þacke audmiukast þar med Idar velbyrdigh. velgiörder mier til handa, og þar eg þesße tiidende ei firre enn sidla i giærkvold fieck ad vita um aadurnefndra Islandsfara reisu, þikiunst eg vita, ad Madme. Magnussen ei fær tíd til ad rita minum Herra allar frietter hiedan, þvi til ad firra hana litlu ómake læt eg þesßar filgia. Su storfelda pest, sem hier og i Helsingia-eire næstlided aar grasseradi, tok burtu hier [i] Kaupenhafn ad flestra meiningu ifer 30000 mans, i Helsingia-eire 8 til 10000. Jeg kann ei med pennanum afmála þa hörmung, sem hier var i þær tiider. Nafnkiender lietust þar i fáer, þar flester meira háttar reistu burt. Þad Kongl. Hoff reiste i julio til Colding, Kongurenn med lide sínu til Pommeren, vor regerende drottning til Colding med princunum, eckiadrottningen til Oldenborgar. Þad hier af milicen vard til baka i bænum camperar enn nu firer utann vestur og nordur port og hefur þar vered þenna vetur ifer«. En række dødsfald opregnes. »Geheime conseilet og rente cammer collegium var flutt til Jægersborgar. Þetta varade hier fra junio og framm ifer jól, i Helsingia-eyri fra i majo og til allraheilagra mesßu. Same veikleike skal og vida hier um land sier nidur stunged hafa og nockur stöku huus eidelagt«. Giver talrige dødsfald, udnævnelser og andre nyheder (Mag. Gram er bleven conrector, etatsråd Winding pludselig død påskedags aften af slag i etatsr. Bartholins hus, assessor Laurentzen død efter nogle dages sygdom). »Hafnernar aa Islande eru nu upp á ny i 3 effter komande aar forpagtadar med sömu kostum og firr; i þesßum

effter filgiande Husavik, Akureire, Hofsos, Patreksfirde og Bildudal reida aller Islandskaupmenn, og er þad so gott sem compagnie, enn hvert þeir meiga frammveigis effterliggiara hafa er mier okunnigt, þott Niels Birk og Jorgen Sofrensen hafe teked sier næstlidna aar besßaleife móte octroierne ad láta effter aa hofnunum Isa og Dyrafirde hver sinn kaupsvein. — — — Amptmand Mullers dotter er gifft Commendeur Hiort, og er hann nu Arnb. i husmensku hia þeim, þad hans kona er daud«. Mag. K. Tommerup, som uden tilladelse rejste til kongen for at søge om Christianshavns kald, er bleven dømt til mulkt og offenlig afbigt. M. A. ønsker til A. M.s hustru at betale de 60 rdl. med rente, som han er A. M. skyldig, så snart han får sin afregning.

25. MAGNÚS ARASON TIL ARNE MAGNUSSON. København, juni 1715.

Trykt efter AM. 454, folio, uunderskreven koncept med Arne Magnussons hånd. Ingeniør-løjtnant Magnus Aresen bemyndiger assessor Arnas Magnussen til ved Islandsskibenes ankomst til København at modtage de til ham ankomne islandske forsendelser; ifald »ieg paa dette mit forehavende tog skulde ved døden afgaae«, bedes A. M. »med sendingsgodset handle som hand eragter tienligst at vere og siden giöre mine arvinger udi Iisland reede derfore«.

---

26. GÍSLI ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Ási í Kelduhverfi 17. juni 1707.

Trykt efter original i AM. 450, folio. Klager over forurettelse af biskop Björn Þorleifsson m. fl.

Edla og háeruverdugum Herra, Herra Arna Magnußyne minum ættingia oska eg undirskrifadur allrar lucku og bleßunar. Forskellige forespørgsler: 1. Hvor gammelt lejekvæg (særlig får) skal være, for at fæsteren efter forordningen af $^{15}/_{5}$ 1705 kan få dette erstattet, 2. Om fæsteren ikke kan kræve kvittering for den indbetalte afgift, 3. Om fæsteren, efter nævnte forordnings udstedelse, er pligtig til at betale leje af mangeårig ufornyet lejekvæg. »Gódi Herra! Efftir þvi ad eg hefi lijtid um þad hlerad, hvad mikla magt ad Hannz Herradomur hafi fra mynum allra nadugasta Herra Konginum um eitt sem annad, ef i vilid radast, enn eg fatækur barna madur berst vid skulldir annara manna og hefi lyka misjafnt af mönnum lydid i þeßu buhokre minu, sem Hannz Herradomur vidkannast mun, af andlegum sem veralldleg(r)ar stiettar: er þad nockud a mot Hanns Herradom, þo ad eg mætti nockud lijtid avarpa Mag. Herra Biorn Thorleifßon ut af vidhö[n]dlan synni vid mig fatækann barnamann, sem er ut af domi, er hann med synum prestum ganga

liet um mig a Helga-stödum i Reikia-dal, lyka ut af jardar lofun til min, enn sydann latid ödrum biggia, hannz brief ber þar um liost. Var mier so fra halldid sakramentinu i tvo ar. Enn þeßi hann[s] eirn domsmadur var sera Einar Skulason, sem ad var minn kirkiu prestur þad ar, hvor prestur mier lyka þad giordi, ad hann a þvi sama sumre gieck med son sinn sera Magnuz og sitt vinnu folk fleira inn a eingiar minar og liet sla þar gras og hei i burtu flutti, enn a hvad marga hesta þad hei var, þad vißa eg ecki, þviad eg var þar ecki nalægur, enn a þeim sama vetre mista eg ifir 60 fiar og þria hesta, vard eg so ad fara i heibon, so ad allar minar kyndur ecki dæi; auga gudz sier alla hluti. Eg villda eg mætti niota ad Hanns Herradoms gódra tillagna i þessu, sem ad þier siaid mier kunna hafa verid nockud i þingt, framm ifir þad sem conglegt logmal til helldur ad giora, þviad eg trui fullkomlega, ad ef eitt Idar ord þar til kiæmi mier einstæding til gagns, mundi fullbuid, þvi ad fyrer minn allra nadugasta þeßu efni ad koma Hr. Konginn kostar mig mykid, enn eg miog fatækur. Efftir þvi ad Gud hefur upp hafid Idur hia sier og monnunum, þa bid eg Hannz Herradom ad vera mier myskunsamur og fyrergiefa myn dælskuleg-heit og dyrsku i þeßu sem bædi er illa ordad og illa skrifad« . . .

---

27. [ARNE MAGNUSSON] TIL DEN SENERE BISKOP JÓN ÁRNASON. 4. avgust 1706.

Trykt efter AM. 732 a X, 4to, brevuddrag med skriverhånd. Betvivler, at den islandske årsberegning kan bringes i overensstemmelse med den ny kalender, da den gamle computus er indrettet efter det julianske år.

Jone Arnasyne skolameistara ad Holum þann 4. Augusti 1706.

Annars hvad áhrærer generalitèr reformationem þeß gamla islendska rims, þá hefe eg optar enn einu sinne med efasemd umþeinkt, hvert hun munde i öllu svo greidfær verda sem flestum synest, dubitationum mearum fundamentum hoc est: Meste partur vors gamla computi er lagadur epter anno Juliano, og epter þeß mensura skilst mier ad innsett sie vorra mißera leingd og þar tilkomande sumarauke. þikest eg ecke skilia, hvernig sumaraukenn kunne i skordum ad standa i reformato Gregorii anno, eins o-skiliannlegt er mier (svo vidt eg epter þeßu skignst hefe), hvernig varnadar-ars reglurnar kunne stad ad eiga i þeßum nyia computo. Skiliast mier þær, svo vel sem sumaraukenn, alleina koma samann vid annum Julianum, og er

mier valla synelegt, hvernig allt þetta kunne ad hallda sier nu sem stendur. Eg hefe fyrer tveimur árum (mier sialfum til gamans) annoterad nockud litid um þetta efne, og skildest mier þá, ad hvernig sem menn fære med sumaraukann (sem eiginnlega a heima i nidurskordadre sólarölld, hverrar usus nu ærid litell ordenn er), þá munde hann med tidenne raska allmörgum vorum gomlu rimreglum, hellst um sumar og vetrar komu og þar af dependerandi önnur manada skipte, sem og varnadar ared, Eg meina, ef menn láta þá gömlu vetrar og sumars leingd hallda sier, uppá hveria sumaraukenn er bygdur. Eg kemst nu ecke til hier um skiliannlegar ad skrifa, bæde vegna annarra verkefna, sem og vegna þeß ad þad eg hier um annoterad hefe er allt i confusion, med því eg siálfur ecke stórum um þad skeitt hefe, sidann þad sette á solutas chartas. Kannskie eg einhvern tima i vetur fa stunder til ad horfa i þad, og skal eg þá communicera ydur edur lögmannenum Pale Jonssyne momenta rerum cum rationibus meis.

*

28. JÓN ÁRNASON (BISKOP 1722) TIL ARNE MAGNUSSON Reinestad 25. juni 1703.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Har efter A. M.s ønske samlet pergament-omslag fra skoledisciplenes bøger, adskilligt lod han dog blive, særlig fra lovbøger. Klager til A. M. som kgl. kommissær over ikke i 4 somre at have oppebåret sin kost (eller kostpenge) som rektor, og om vinteren måttet spise ved biskoppens bord. Skolen holdes ikke hele den fastsatte tid, og han må, når disciplene er borte, for kuldens skyld skaffe sig ophold andensteds.

Sml. hermed brevuddrag fra Jón Árnason til Arne Magnusson, Hólum 14. juni 1705, med anvisning på en membran (AM. 625, 4to), og A. M.s svar 7. sept. 1705. Aftrykt i den AM.ske katalog; sml. A. M.s Håndskriftfortegnelser, Kbh. 1909.

Effter ydar sydustu begiering ad Hoolum i fyrra sumar um nockur pergament af bokum skoolapillta hef eg þau utvegad so mörg sem eg kunne og meinte hellst vera ydar Herradom þægeleg; tok eg oll þaug, sem eg hugde vera ur sögum og nochur þar ad auke, mörg voru effter, enn þaug fleströll ur lögbokum gömlum. Fae eg vijsbending fra ydar Herradom, ad framar vilied, ad hier um, ef Gud lofar, hia pilltunum inqvirere, skal giarnann effterkomast; enn bokfellen sende eg med Monsr. Biarna Einarßyne á þingeirum, samannvafenn og forsiglud.

þeßu framar so sem eg hefe fornumed, ad edla Hr. Commissarius sie af Kongl. Mayst. hingad i landed sendur þeß erendeß á medal annarß ad lagfæra þad sem afskeideß geingur i morgum sökum, fæ eg heimuglega ad umkvarta fyrer ydar Herra-

dom, ad i næstfyrerfarande þriu sumur og þetta hid fiórda hef eg eche uppbored minn kost á Hólum, mier deputeradann i briefe Hr. Paals Huytfelds, og eche neitt fyrer hann feinged; enn um vetrartijmann hefe eg lated mier nægia med þad ad sitia til bords á Hólum, þo eg ei hafe vitad mig þar til skylldugann. Bid þvi innelega minn Herra ad leggia til ord syn, annadhvort einasta heimuglega, edur bæde heimuglega og openberlega, ef þeß þörf giördest, vid veledla herra Biskupenn Magr. Biörn Thorleifßon, ad hann vilie mig ei varhluta giöra af þeßum koste, edur kostpeningum, so framt edla Hr. Commissarius sier eche annad á mote; þvi eg veit ei betur, enn eg eige hann med riettu, enn vil giarnann láta mig lagfæra, ef skakt fer i þeßu. Eg hefe selldt mig allann til ad auka lærdom i Hoolaskóla, sijdann eg kom þar, og stora mædu utteked, hvar uti jafnvel motviliuger munu mier vitne bera, hefe og hiartanß giarnann viliad, ad skolenn yrde ætyd sem leingst halldenn, enn eg hefe inciderat, non sine dolore, in seculum ferreum, i soddann sökum, sem sialfer heirt hafed. Synest mier nu æde hart, ad eg schule ei hafa minn kost á sumardagenn, effter Hr. Paals Huytfeldß skichan, sem eg hefe effterteked, ad hingad i landed hafe af Kongl. Mayst. sendur vered um skolana, á medal annarß, ordur ad gefa, vidlykt og Hr. Secretarius nu giöra skal effter synu instruxe med synum edla collega. Enn þo mier sie obiicerat, ad eg meige sitia vid Hólabord, giöre eg einasta þacher, og veit mig ei skylldugann ad þiggia fyrer minn kost; þar med giet eg þad eche, þo eg villde, þvi nær skólabörnenn eru fra skolanum, er þar aungvum manne vært fyrer kulda, og stora neid hefe eg þar utteked. Og þad seige eg openberlega, so bæde Gud og menn heire, þvi þegar syn fiukstrokann stendur inn um hvorn glugga, verdur eche værelegt ad studera fyrer eirn i storu huse. Hlyt eg þvi ad fá mier á ödrum bæ hentugra camers, hvört eg meinte og so ad være mier i frijvilia, þegar skolenn er ecke halldenn, hvörsu gott verelße sem eg annarß mætte hafa á Hólum. So er nu vared efnenu sem eg seige, þar fyrer meinte eg, ad eg munde eiga ad minsta koste med skylldu so mikenn kost, edur kostpeninga, sem annarß almennelega leggiast uppa ißlendskt maner fyrer mig edur minn lyka, þo ei være i strangasta máta effter brefenu geinged. Eda hvörnenn kann nochur vilia strefa til leingdar ad promovera salutem publicam, ef hann fær eins laun edur lakare enn hinn hyrdulause. Hvör sem þechte Hólaskola, þegar eg tók vid honum, bæde ad lærdome og lifnade, og hann nu þecker, mun hann verda ad seigia olijkt, og hefde

þo fyrer krafft Gudß meira lagfærst, hefde hann vered halldenn ut sit vanalegt termin.

29 1–4. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. 1706–1708.

Efter origg. i AM. 732 a X, 4to.

1 (Hoolum $^{2}/_{11}$ 1706). Imødegår A. M.s indvendinger af 4. avg. mod den islandske kalender-reform. »Annus Julianus er af nya styls jatendum i bruke hart nær ad ollu leite eins og adur, jafnvel þo Gregorianus sie fyrer borenn, sem þó er alldrei vidhafdur, helldur er hann til þeß einasta, ad fyrir hans þecking verde errores anni Juliani a vißum tijma emenderader. Og til bevijsingar þeßu er hlaupár nu eins og adur a fiorda hvoriu áre, enn være annus Gregorianus brukadur, þa irde leingra ad vera a millum hlauparanna og misjafnt, þvi hann er stittre enn sá gamle«.

2 (Holum $^{18}/_{12}$ 1706). Gentager udførligere den i brevet af 2. nov. indeholdte argumentation. Henviser til en medfølgende i AM. 732 a X, 4to opbevaret redegørelse og oplyser angående »medferd sumarauka — — þegar bissexto er slept« at »er þad ecki neitt annad enn ad concurrentes verda færre unitate a þvi áre, med þvi bissextum giorer alltyd concurrentem, hvar firir sumarauke verdur árenu sydar helldur enn annars, ef bissexto hefde ei vered slept. So snart sem concurrentes eru ordnar 7, verdur sumarauke, nema á rijmspillirs árum verda 6, enn siounde concurrens er tekenn firir sig framm fra árenu effterkomande«.

3 (Hollte $^{1}/_{1}$ 1707). Forsvarer fremdeles sin opfattelse af sumarauki's forhold til den Gregorianske stil. Oversender sit nye »rím«. Beder undskylde »ad eg sende nu ei Eddu, þar sem eche verda vißar ferder hiedann i vetur til Schálholltz, læt eg hana byda til alþingis«.

4 (Gielldingahollte $^{5}/_{6}$ 1708). Besvarer en fra A. M. modtagen disqvisitio om sumarauki — bevaret i AM. 732 a X, 4to og her tillige et ekspl. med J. A.s imødegåelse tilføjet i modstående kolonner. »Aungvu ad sydur má eg fuslega jata, ad rijm þad, er þrikt var i firra (Calendarium Greg. Hoolum 1707), er ecki so sanum sem eg meinte; þvi þad, sem mier kom alldrei i hug ad þeinckia, þad hefe eg nu lesed, ad sa styll, sem vier brukum, er ecki Gregorii, helldur recens natus in occasu scilicet seculi proximè lapsi«. Har forhandlet med Magnus Arason om spørgsmålet.

30. BISKOP JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Þingvöllum 18. juli 1722.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Takker for udvist høflighed i København. Har haft en besværlig hjemrejse. Er betænkelig ved at have taget Þórður (d. v. s. Þ. Þórðarson, en af A. M.s skrivere) til foged. Forskellige personalia. Har forgæves væntet kaptajn Areson, som skulde indbetale 38 rdl. »Monsr.

Areson hefur ecke neitt drifed sijdann i firra, var hia forelldrum sijnum i vetur, nockrer seigia hans instrument mune hafa brotnad i firra sumar, dvelur nu einhvorstadar sudur a nesium«. Har haft to vanskelige synodus-sager, men haft god hjælp af amtmand Fuhrmann. Denne er bleven ubehagelig overrasket ved jfr. Schwartzkopfs ankomst til landet (en kvinde, som F. var bleven dømt til at ægte). Oddur (Lagmand O. Sigurðsson) »er infinitis málum og mulctis underorpenn«.

31. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 5. sept. 1722.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Har haft besvær med bispestolens overtagelse, da besætning, huse og inventar afleveredes i dårlig tilstand af enken fru Sigríður, Har besørget A. M.s breve og nedsender en supplik og til Rostgård 10 pund æderdun, ligeledes æderdun og kød til biskoppen. Bispefogden Þórður Þórðarson er i hvert fald en ypperlig skriver og brevaffatter »hann svarar riett ydar atteste i þvi«. Håber at få det nødvendige tømmer til Skalholts kirkes reparation. Sender A. M. efter opfordring nogle trykte islandske bøger og berører forskellige forretningssager, deriblandt udbetalinger til og fra kaptajn Areson, som han ikke har truffet. »Eitt þiker mier ad vid Hr. P. Wid[alin], ad hann er ad stirckia frænda minn Sr. Arna J. og leggia honum rad, kannskie ecke so holl sem skillde. — — — Ef þier fornumed, Herra! nockud af annara vina briefum, sem eg giore ecke riett, þa lated mig vita þad ad are«.

32. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 18. sept. 1722.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Endelig har kaptajn Areson indbetalt 38 rdl. specie, som er bestemte for rektor mag. Gam. Har lidt megen uret ved bispestolens aflevering. Henviser så vel i dette brev som i det foregående ($^5/_9$) til sin supplik om gården Þorkötlustaðir til brug for bispestolen. Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. 557.

33. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 11. august 1723.

Efter orig. i Ísl. Bókmf. 249, 4to. Har dette år modtaget 2 breve fra A. M. Glæder sig over »ad gud hefur hingad til vardveitt ydar lif, heilbrygde og æru; eg og miner lifum og so med bærelegum kiorum mitt i ofsóknum diöfuls, hollds og vondra manna — — —. Hier umm sveiter geingur nu mikil sótt«. Takker for A. M.s bistand ang. Þorkötlustaðir »og var þad nóg, ad hustru Sigrydur rímdest i burt ur Grindavik med sitt violentum imperium«. Har, da amtmanden stod på bispeenkens side, måttet give rundeligt vederlag for gården »og er þad vel, þvi hun er ein eckia, jeg vilde óska hun være ein gudhrædd og rettvis eckia«. Meddeler skibsforlis og dødsfald. Et syssel

(Árness) er blevet ledigt »landfogetenn Cornelius Wulf, kostulegur madur, vilde endelega i sumar á alþinge, ad rádsmadurenn Monsr. Þordur skilde supplicera, og baudst til ad cavera fyrer helming kostnadarens«.

34. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 8. aug. 1724.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Har sendt et kort brev fra altinget $^{16}/_{8}$. »Skommu þar efftir — — — fieck eg bref Hr. Assessoris fra Eyrarbacka, fullt af vinsemd og þægelegleika efftir vanda ($^{29}/_{5}$) — — —. Þad er mier glede, og skal alltyd vera, ad ydur Hr. Assessor lydur vel, þott nockud kunne ad ad ama«. Vil sende sin søn Árni til universitetet, anbefaler ham til A. M. og beder ham med assessor Grams hjælp skaffe ham en energisk skolemester, da han trænger til tilsyn (vendte senere som sindssyg tilbage til Island). A. M. har i sit brev nævnt Þórður Þórðarson »ecke skillde hann hafa vantad peninga til ad ná syslunne, hefdi hann viliad sig þar til gefa, fovetinn villdi hafa lánad honum 50 rixd. og eg adra 50, enn hann villde ecke, og i þvi var han klókur og forsiáll, þvi eckert embætte er honum haglegra enn þad hann hefur, gete hann vid þad vered mier ad skadlitlu. — — — nu er komed su stiriölld og imisleg töpun á medal þeirra verslegu, ad alldrei hefur þvilyk vered i manna minne«. Det er ude med lagmand Odd, Johan Gottorp (sysselmand) trues med suspension, A. M.s slægtning den brave Ormur Dadason (sysselmand) bliver forfulgt af Joh. Gottorp og Snæbjörn Pálsson for sine embedshandlinger »eg þecke hann (Orm) firir skickanlegann mann, og giorande daglega frammfor i juris-prudentia, so sem hann hefur og hofud i betra lage«. Are Thorkelsson (fhv. sysselmand) med kone og børn har måttet klage til amtmanden over sønnen Teit (sysselmand), som har forgrebet sig på ham. Sysselmand Jon Isleifsson har kompromitteret sig ved en opdigtet proces. Sysselmand Markus Bergsson er heller ikke uden fare. Det vilde blive for vidtløftigt at referere alt, »einasta villdi eg giefa Hr. Assessori ad merkia, i hvorre oroseme þeir verslegu eru her á lande nu sem stendur, þvi þo eirn syslumadur hafe ecke neitt ad starfa i synu umdæme, þa verdur honum skipad ad gefa sig annarstadar til ad dæma i vanda málum og vera so a mille steins og sleggiu, eg meina, a mille tveggia, sem vilia hvor annars fordiorfun og ruin totaliter«. Har ikke kunnet bringe A. M.s hilsen til Sr. Lofft, som nu er død, han »bad opt firir mier og mynum med fliótande tárum, so eg vil ecke mißa þær bæner firir þusund rixdale, og ecke þusund þusunda«. Forretningssager. Beklager, at A. M. ikke ifjor har ladet sin slægtning Jon Magnusson, som er ret vel begavet, sejle ned [for at studere]. J. A. vilde have afholdt det første års halve bekostning; nu vil han søge præstekald og er fast besluttet på at gifte sig med en jomfru på bispegården Anna Margrete, hvad

J. A. frygter for vil mishage A. M., og som muligvis ellers kunde være forhindret. Sender kopi af det gamle brev ved Stadar-kirke. På et løst blad tillægges: Den tidligere rektor Erlendur Magnusson forlod forrige efterår skolen uden varsel og sendte som afløser Bjarne Halldorsson, som J. A. måtte antage, skønt han ikke behager ham, og vil gærne have ham erstattet af en anden. »þad þike mier vest ad vid þa tvo, sem eg hefe att ad bijta vid nu i tvo vetur, ad þeir dimittera oduganlega pillta, þar kann ad verda af um syder barbaries; Biarne dimitterade i vor þa, sem ecke eru verduger ad sitia efst i nedrabeck, Ellendur hefur dimitterat þa, sem ecke ero hæfer ad sitia vid asnastaf«. þordur vil søge Árness-syssel, biskoppen frygter, at þ. i denne stilling for J. A.s skyld vil få ubehageligheder af amtmanden »sem eg heire ad vill mier lijted gott, en gud er sa sem skipter a millum ockar, jeg hefe ecke saurgad firir honum vatnsdruck«.

35. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollti 11. aug. 1724. þórður þórðarsons hånd.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Den tidligere bispefoged Arngrímur Bjarnason er omkommet ved et ulykkestilfælde »hrapad klettur ur Krisevikur biarge, þar hann var at taka söl i fiörunne, og orkad honum liftións, ásamt ödrum manne«. Monsr. Bryniólfur Thorlacius har måttet give efter i trykkeri-sagen, så at bogtrykkeriet forbliver på Hólar, men har fået kgl. tilladelse til at lade afholde privat-gudstjæneste på Hlidarende, dog er sagen endnu ikke ordnet. Refererer vidtløftigt tre svævende ægteskabs-sager (impotens, hor) og et spørgsmål om præstevielse. Sender A. M. et lille »kver«.

36. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyrarbacka 7. sept. 1724. þórður þórðarsons hånd.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Har sendt sin søn Arne til København; ønsker næste år underretning om hans opførsel og flid »þvi vilie hann ecke dryia dád med sæmelegu frammferde og idkun bókarennar, þá vil jeg ecke hafa hann leinge þar utanlandz, þvi af tvennu illu er betra hann verde til vanvirdu hier enn þar«. Penge til hans undervisning er anvist, og for hans underhold er der sørget. Æderdun til A. M. og forskellige andre medfølger samt et anker smør til A. M. Fra assessor Gram, som lover sin bistand, har J. A. fået brev »hann er víst einlægur, frómur dánumadur«. Der er til J. A. ankommet en væver »færde hann med sier vefenn og allt bereedskab, og hlyt jeg ad láta hann vera hier i vetur, ef skie mætti, ad einnhver kynne ad læra af honum handverked, sem er mikid þienanlegt hier i lande upp á flyterenn og hægdena ad vefa, epter sem vinnukonur vorar taka miög ad ergiast, þviad öllu fer hnignande, þvi sem kann ad vera til uppbyggingar, enn státz, dryckiuskapur, drambseme og illmenska i margann máta fer vaxande, Gud má vita, hvar þad vill lenda,

og þad er svo sem ydur órar firir, ad þad sier svo ut sem kiærleikurenn og christenndomurenn sieu alla reidu komen i fiörbroten«. Forskellige dødsfald og nyheder. Bestiller nogle bøger. Påtænker at supplicere om udgivelse af en bibel i lille format. A. M.s slægtning Jon Magnusson har endnu ikke fået præstekald, ang. hans ægteskab har J. A. mange betænkeligheder »þo ad Anna Margreta sie vel i siónenne og frammferdenu, þá duger hun þó ecke miked enn sem komed er i buskaparháttum islendskra og er ecke helldur frammfus i þvi ad læra þad, hann hefur og ecke helldur miklu vanest i oeconomisku erfide«. Biskop Worm har tilbudt J. A. at skaffe hans søn ind i den adelige friskole Herlufsholm. Om besættelsen af et præstekald m. v. Antyder, at amtmanden vil gifte sig med biskopsenken fru Sigríður.

37. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Setberge i Eirarsveit 22. sept. 1724.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Frygter for at amtmanden vil søge at få omgjort henlæggelsen af Þorkötlustaðir til bispestolen. »Amptmadur hefur firir stafne mier til mótvilia hvad hann kann«. Amtmanden misbilliger således, at Magnus på Reykir, som har forsømt vedligeholdelsen af kirken og dens ornamenter, af biskoppen er bleven afsat som kirkeværge; sagen refereres. Forskellige nyheder.

38. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte 24. juli 1725.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. »Ydar elskulegt sendebref, skrifad af einlægu og hreinu giede effter vanda, de dato 1. juny þeß næstlidna, hefe eg medteked á alþinge«. Takker for A. M.s tilsyn med sønnen Arne. »Þad þier Hr. Assessor! tilmælest, ad eg utveige ydur bibliu prioris editionis, vil eg giarnann bera mig ad, ef mögulegt vera kann, jafnvel þo fólk giöre þad ógiarnann hier ad selia bibliur«. På altinget blev Oddur Sigurdsson dømt æreløs og to misdædere henrettede. Nogle domme i gejstlige sager og andre nyheder.

39. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 6. aug. 1725. Þórður Þórðarsons hånd.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. . . . »Jeg hefe og svo skrifad til obersecreterer Mönnichen epter rádum fogetans og synt nockurt þienustu merke eins og hans formanne, enn þó ecke um neitt beded ad þeßu sinne«. Har en sag med »hustruen«. Takker A. M. for hans erklæring ang. Þorkötlustaðir. »Ecke hefe eg neitt utvegad af þvi sem prentad var á Holum i vetur, þvi eg ætla þier muned ecke miked giefa um þad« (bøgerne nævnes). Takker for tilsendelse af Budæus og flere bøger og beder A. M. ikke spare nogen bekostning m. h. t. sønnen

Arnes studier. Har meddelt Jon Magnusson A. M.s mening (om hans ægteskabsplaner); måske rejser J. M. ned »þad er tilgangurenn ad sanna þad, sem Salomon seger, ad elskan sie svo sterk sem dauden, hveria mörg vötn kunna ecke ad slöckva, nie straumarner hana ad kiefia«. Margrete og væveren skal også rejse. »Mikel Gudz lucka var þad Hr. Assessor, ad þier feingud eingann skada af Rostgaards væsene, og er þad ecke ad undra, med þvi þier hafed ecki haft neitt óhreint vid hann saman ad sællda«. Angående den Schwartzkopfske sag er en kommission nedsat (jomfru S. var død under mistænkelige omstændigheder på Bessastad 1724, og to hos amtmanden boende kvinder Holm, moder og datter, sigtedes for at have forgivet hende). Til det ledige Odde-præstekald anbefaler J. A. provst Ólafur Gíslason, skønt han ikke har vist sig som biskoppens ven. Imødegår hvad A. M. har tilskrevet ham om Magnus på Reykir og hans stilling som kirkeværge og beder A. M. redegøre for sin opfattelse af en uenighed mellem biskoppen og præsten på Husafell om, hvorvidt gården er beneficium eller domkirkegods. Har haft en strid med amtmanden om besættelsen af de små præstekald, J. A. vil helst, at sognefolkene vælger præsten. »Jeg er buenn ad skrifa ydur Hr. Assessor um dansleikenn Arna frænda mins, hann er druckenn af þessa heims giálife, þar firir hefe eg beded ydur ad dempa nidur svoddan vitleyse«; beklager sin søns verdslige tilbøjeligheder og ønsker ham strængt avet. Forespørger sig om handelstaksten m. v. Sender A. M. æderdun og $^1/_2$ anker smør.

40. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte 30. sept. 1725.

Efter orig. i AM. 1057 V, 4to. Har forgæves under sin visitation af Vestfjordene søgt et eksemplar af den islandske bibels 1ste udgave til A. M., sender nu et mindre godt fra þingvellir, som præsten dog kun med sorg skiller sig fra. I jomfra Schwartzkopfs sag har været ført talrige vidner. Beder om A. M.s bistand til i København at lade trykke en islandsk oversættelse af Joh. Arndts Christianismus, udført af den afd. præst þorleifur Árnason til Kálfafell, hvoraf manuskript nu nedsendes. Giver udførlig anvisning til trykning, korrigering, indbinding samt udgifters afholdelse. Sandsynligvis udkræves biskop C. Worms censur, og J. A. sender ham efter sædvane en lille discretion.

41. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 3. aug. 1726.

Efter orig. i AM. 439, folio. þórður þórðarsons hånd.

a (egh. underskrevet). Glæder sig over af modtaget brev åt se A. M.s velbefindende og omsorg for sønnen Arne, hvis opførsel desværre ikke er som den burde. »Munde þad ecke vera betra, ad hann være upp á klaustre, hvert sem hann hefde þar kost edur ecke, svo hann heyrde þar upp á exercitia, yrde og svo ad bera sig ad sladra nockud Latin med hinum ödrum«. Nu i vinter må han lære noget theologi på et collegium, således »lærda jeg þad litid sem jeg nam«. Beder A. M. støtte sr. Olafs supplicats om Odde, han er samvittighedsfuld i sit embede, »hann er og vel ad sier i mörgu þar firir utan, þo ecke

sie hann helldur algiördur enn hver annar, enn þad er ecke allt gull sem glóer i ydar augum Hr. Assessor, sat sapienti; þad er stór vandi ad þeckia þa sem ganga framm i saudaklædum«. Imødeser med interesse, hvad A. M. vil sende til bevis for, at Húsafell er beneficium og ikke Skalholt domkirkes jord, men vil næppe blive overbevist, hvad nærmere begrundes. Nævner en (også tidligere berørt) sag, som Þórdís på Stokkseyri har, fordi hun har forstyrret gudstjænesten. Beklager, at intet af Joh. Arndt er blevet trykt sidste vinter, og imødegår forskellige indvendinger af A. M. mod planen for udgivelsen, beder arbejdet nu påbegyndt.

b (udateret og uunderskrevet indlæg). Beder A. M. anbefale en mand til »fjórðungsvist«, som lagmand P. Vidalin har forbudt ophold i vesterfjærdingen, »sem ad falled hefur fiórum sinnum i frillulife«. Giver efter anmodning af provst Jón Þórarinsson i Hjarðarholt sin dom om dennes søn Þórarinn, som han anbefaler. Gentager sine bekymringer angående sønnen Arne, som til foråret skal hjemkaldes, for da måske igen at rejse ud til efteråret; vil gærne betale hvad tilsyn og øvelser på regensen kan koste. Ønsker nogle bøger m. v.

42. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte 31. aug. 1726.

Efter orig. i AM. 439, folio med Þ. Þórðarsons hånd.

a. Udtaler sin ubehagelige overraskelse ved at være sat til meddommer i sagen ang. Apollonia Schwartzkopfs død. Giver en fremstilling af sagens gang forrige år, da de to dommere ikke kunde blive enige; nu har J. A., ved at udskille de fremkomne vidnesbyrd om Katharine Holms forsøg på at skade A. S. ved galder fra hovedsagen, fået fart i denne. Spørger A. M. om råd i bisagen, hvis denne føres videre. Som af vedlagt domskonklusion fremgår, frikendtes amtmanden for al mistanke og A. S. antages at være død en naturlig død.

b. Takker for A. M.s brev af 31. maj med indlagte dokumenter til oplysning i Husafells-sagen. Glæder sig over, at A. M. ikke har mere til bevis for, at H. skulde være beneficium. »Þetta, sem Hr. Assessor hefur mier sendt, hafde jeg allt ádur og hefe hingad til brosad i huga minum ad þvilikum vesælldar argumentis, som þar eru innfærd, so mig undrar stórum yfer ydur Hr. Assessor, sem hafed so gott judicium, sem allre Europæ má vera kunnugt, erud og eirnen gædder med dono justitiæ og æqvitatis framar mörgum ődrum, ad þier vilied láta svoddan hiegóma vinna á ydur til ad draga Husafell fra Skálholltz dómkirkiu til prestsens, sem þienar i Aßþingunum; sier þad svo ut, sem þier af óadgiætne og præconcepta opinione vilied meta meir privatam salutem enn publicam«. Gennemgår udførlig, hvad der af den daværende præst på Husafell år 1644 på et præstemøde er bleven anført for kaldets selvstændighed, og søger at vise, at H. er og bør være domkirkens ejendom.

43. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 2. sept. 1726.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio.

a. Gentager ønsket om snarlig trykning af Joh. Arndts værk og takker

for, at A. M. vil lære hans søn korrektur-læsning. Schwartzkopf-sagen har forhindret visitations-rejser, og han har derfor ikke kunnet forhøre sig om forskellige af A. M. nævnte bøger og håndskrifter. Lover præsten på Helgafell (A. M.s slægtning) sin støtte mod et krav fra amtmandens side. En kommission til afgørelse af forholdet mellem ham og bispeenken er nedsat.

b (udateret indlæg). »Svo hlytur madur ad segia óþægar frietter sem þægar«. A. M.s slægtning Jon Magnusson (hidtil vistnok hører ved Skalholt skole) er bleven kapellan på Setberg og har ægtet Anna Margreta, som kom med biskoppen fra København. »Hun er, svo sem jeg hefe ydur ádur skrifad, skickanleg i frammferde, enn eingannvegenn svo hvaßsækenn og frammkvæmdarsöm i þvi ad drifa islendska buskaparhætti sem skyllde og hun hefur þörf firir hier i lande, enn þad gietur vel vered hun take sier stacka skipte, þá hun sier, hvar hun er ad komen, þvi fint höfud hefur hun; hitt þyker mier meira, ad jeg ætla sr. Jon Magnußon mune ecki vera neinn merkelegur busyslumadur« — frygter for, at han på Setberg er for nær ved købstaden. Beder A. M. at hjælpe ham til at få brev for kaldet. Beklager sin vanmagt overfor sønnen og i andre livets forhold.

44. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 17. sept. 1726.

Efter orig. i AM. 439, folio med skriverhånd og egenhændigt tillæg. Gentager tidligere påmindelse om trykningen af Joh. Arndts værk og anvisning for bogtrykker o. a.; ønsker ligeledes sine Qvæstiones catecheticas optrykte. Minder om Jon Magnussons supplikats til det nu ledige Setberg sognekald. Forespørger sig om udtalen af det tyske bogstav *ü* i anledning af overvejelser om udtalen af det græske υ. Beder A. M. om et middel mod mave-dårlighed. Hentyder til sønnens forestående hjemkomst.

45. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte 24. sept. 1727.

Efter original i AM. 439, folio. Henviser til et nylig afsendt brev, sendt med et skib, med hvilket amtmand Fuhrmann afsejlede. Et jøkelløb i Skaftafells syssel har gjort stor skade: »skrif hef eg feinged ad austann nylega umm Öræfa jokuls hlaup, sem skiede næstlidenn 4da augusti og giört hefur stórann skada enn ad nyu þeirre sveit, so fólk er ad flia þadann hingad a bógienn«. Præsten må rimeligvis flytte bort og adskillige gårde forlades. Har sidste forår visiteret østlandet. Den til endelig opgørelse mellem bispestolen, biskop J. Vidalins enke Sigríður og Br. Thorlacius (søn af bp. V.s forgænger) nedsatte kommission er nu afsluttet; fru S. skal udrede til bispestolen 340 rdl. og til biskoppen 60 rdl. i sagsomkostning, men B. Th. skal til hende betale betydelige beløb på grund af mangelfuld aflevering til bp. Vidalin; »honumm var og tildæmt ad færa afftur hingad i Skalhollt þad sylfurbuna domkirkiunnar horn, sem hann hafde fært med sier hiedann, item stóra kistu, sem

kirkiunne hier tilheirer. — — — Jeg bad kaupmannenn Monsr. Therkelsen ad taka vid þvi islendska exemplari af Arndt, sem hiá ydur hefur vered Hr. Assessor i næstlidenn 2 ar, þar fyrer bid eg ydur ad afhenda honumm þad, þvi hann lofade mier ad siá til þad yrde þryckt«.

46. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skaalhollte 2. aprilis 1728.

Efter egh. orig. i AM. 450, folio. Skrev sidste høst med skibet fra Búðir, men da dette har overvintret på Island og nu skal sejle, sendes disse linjer. Skibet fra Höfði skal være forlist ved Hornstrandir. Skolemesteren Bjarne Halldorsson har ægtet P. Vídalíns datter Hólmfríður. Giver en del dødsfald; desuden er døde nogle få ignobiles »á medal hvörra er Þordys Marcusdotter á Stockseyre. — — — Sagt er og eirnenn, ad capitain Arason sie sáladur«. Rigeligt fiskeri, men uroligt vejr; på nordlandet og i Borgarfjord hård tid.

47. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Schalhollte 24. aug. 1728.

Efter original i AM. 450, folio med Þ. Þórðarsons hånd. »Medteked hefe ydar ærusamlegt sendebref dat. þann 3. juny þeß næstlidna, item annad fáórdt, de dato 4. ejusdem, item þad þridia, skrifad 8. sama mánadar«. I brevene opgør A. M. sine udlæg for biskoppens søn. »Reikningana læt eg mier allvel lynda, og ecke efa eg þa i neinu, gief og ecke helldur þeßvegna mier stunder til ad siá þá einusynne i giegnumm, þviad su iustitia commutativa, sem eg veit ad med ydur ligger, giörer mig vißann umm öll rigtugheit af ydar álfu i skullda skifftum«. Takker på Helge Þorkelssons vegne for, at A. M. har skaffet ham fjórðungsvist. Protokollerne i Schwartzkopfsagen skal nu nedsendes, »hvad hier epter mune koma veit gud alleina«. Har afsendt de til sysselmand O. Dadason fra A. M. modtagne breve. »Þa nytiandu brefabók hia Þorunne Torfadottur mag. Brinjolfs treiste eg mier ecke til ad utvega, fyrr enn ef mier audnast ad finna hana ad nyu i visitatiu; ordsokenn er su, ad hun hefur lied mier adra bók, hvorre eg hefe enn þá ecke afftur skilad; þore eg þvi ecke ad bidia umm fleire, á medann eg hefe ecke restituerad láned, þott eg bióde betaling, þvi ef henne misþocknast minn undanndráttur, þa giegnir hun sydur bónenne«. Trækker sig tilbage fra arbejdet på at sælge mag. J. Gams jorder, da han af ham mistænkes for egennytte.

Skálholt 20. 9. 1728. Meddelelse om afsendelse af forskellige pengebeløb m. v.

48. BP. JÓN ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 15. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. . . . Sydann eg skrifade ydur til sydast med Budaskipe ifirra þann 20. september, hefe eg eckert bref fra ydur feinged, enn fretter hormulegar fra Kaupenhafn vidvykiande þeim skadlega elldzbruna, sem þar skal hafa geinged og fortært ad seigia helming stadarens og hans þeim besta hluta, kyrkiumm og collegiis þeirra geistligu, samt ypparligumm gordumm og byggingumm innbiggiaranna, a medal hvorra mier er sagt, ad ydar gardur hafe og so afbrunned og meste partur af ydar bibliotheca og ödrumm fiemunumm. Gud giefe ydur Hr. Assessor goda þolennmæde og bæte ydur þann skada, sem þier feinged hafed, og ef hann er irreparabilis, þa soddann giedzmune, ad fornægder sieud med ydar hlutskiffte og þa blessann, sem Gud vill hier epter ydur veita. — — Elldur brennur mikelega i fiöllunumm vid Myvatn, so ad Reykiahlyd, su besta jord þar, og þriár adrar er mier i sumar tilskrifad ad sieu foreiddar, og siae svo ut, ad su sveit öll mune innann skams eidast. — — Concept til þeß ißlendska rituals innrettad effter þvi danska af biskupenum mag. Steine og mier sendest nu framm i cancellied, item project annarar bokar laganna de re ecclesiastica og þad effter kongsens befalingu, enn þær verdzligu bækurnar eru enn þa ecke bunar. Alle her i syslet (Árness s.) er i stor forlegenhed, fordi Ørebakke skib er udeblevet. Berører pengemellemværendet med A. M.

I et brev fra J. A. til professor H. Gram 5. sept. 1730 (kgl. bibl.s brevsml.) er indlagt ekstrakt af et brev fra A. M. til J. A. af 15. juni 1729, hvorved A. M. erkender modtagelsen af 3 beløb, i alt 74 rdl., hvorefter deres regnskab er »á badar sydur klár og kvyttur, so eg ætla hverugann ockar vera ödrum nockra peninga skilldugann«.

I nævnte brev til Gram udtaler J. A. i anledning af A. M.s død »Tvende ting falde mig ellers bedrøvelig, naar jeg betænker det sal. Menniskes afgang, det første at hand saa gandske hâr sammenskravet og her ud af landet [ført *mgl.*] alle antiqviteter angaaende Nordmændenes bedrifter, hvilke antiqviteter nogle vil sige at siden skal være til aske opbrændt i Kiøbenhavn. For det andet, at han hâr spenderet bort alle hans lifsdage til at sanke Historier og læse dennem i giennem, mens hâr intet in scriptis ladet efter sig Posteritati, det mig er vitterligt, hverken sine Landzmænd til nytte eller andre; og er saadant vel icke at forundre, thi det kommer ret over eens med vor Herres alvise dispensation, som hand hâr brugt fra Verdens begyndelse, at naar een hâr sat alle sine Tanker til at komme over noget, som icke merkelig hâr tient til Gudz æres og vor næstes aandelig og ævig velferdts Forfremmelse, da hâr der tidt kommet een hastig ødeleggelse paa, Thi siger Vor Herre Matth. 6. v. 19: I skal

icke samle Eder liggende Fæ paa Jorden, hvor Møl og Rust fordærver, og hvor tyve i giennem bryde og stiæle, men samler Eder liggende Fæ i Himmelen etc.«

49. SYSSELMAND ÓLAFUR ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Dölum 3. october 1707.

Efter egh. original i AM. 448, folio; afsenderen er sysselmanden i Vestmanna eyjar.

Efter kommissærernes anvisning er lagmand Gottrups »útsiglingar-tollur« bleven indkrævet på Vestmanø ting af alle de personer, som var i »skipti-tfund«. Angående beløbets indbetaling afvæntes nærmere ordre. »En kune þad undann ad lida, þa mun eg med þa koma, lofe drottin, til alþingis ad sumre, þo þad fyrer minum øgum (!) ømogulegt (!), sinist, ad eg þad komist, sokum þeirrar geisande bolu sottar, semm hier hefur i þeßu plaße geingid semm onur drepsott. Heffur hier follk salast i þeßare nefndre bolu sott (eff hun skal þad naffn bera) undir 80 mans, svo hier eru or(d)nar jardir i eyde, nefnelega 4, enn þeir sem efftir tora þa eru þad mest part aff affgomlu folke, og þar a offann eru þeijr vynu hiua losir (!), semm þo er mest tion ad, medal hvoria mana, sem svo eru staddir, þa er eg eirn aff þeimm, þvi ecke er efftir a minum bæ nema eg og konan og 2 born«. Det er umuligt at få arbejdsfolk, og de få, som er her inde fra landet, befrygtes hjemkaldte, ødejorderne kan ikke besættes og fiskeriet næppe drives; for ombudsholderen er ikke meget at gøre. Indberetning om den ynkelige tilstand er afsendt til Bessastad. Håber på vejledning fra A. M.

Olaffur Arnnason.

50—51. PROVST ÞORLEIFUR (THORL.) ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Kálfafell (på Síða) 1703—11.

50 ($^{17}/_{10}$ 1703). Orig. i AM. 453, folio. Gentager en i sidst forløbne sommer givet fremstilling af præstekaldets ringe indtægter og beder A. M. hjælpe til, at kaldet får et tillæg af 4 eller 5 hundred.

51 ($^{12}/_{10}$ 1711 »med stirdre hende«). Efter orig. i 450, folio. Har med A. M.s tjæner Þórður Þórðarson afsendt 2 islandske pergamentblade i 4to og nogle gamle papirsblade; et fragment af Karlamagnús saga er tidligere modtaget herfra. Ved A. M.s sidste afrejse medtog han gamle messebøger og lign., som tilhørte kirken. Sender til benyttelse nogle staðar-afhendingar.

. . . Eg þacka ydar Ehrugöfugh. vinsamlegt tilskrif mier sendt med heidurl. Þórde Þórdarßyne ydar þienara, i sumar austur sendumm, so eirnen medtók eg þau gömlu bref afftur, ad hvorra láne ydar Hrd. mun minne þienusta edur og þocknan hafa verid, enn eg villde. Cluveri Geographiam þacka eg ydar Hrd. kiærlega, merkiande ad þier hafed ádurnefnd bref ad rentu-

penijnge giört, enn eg ecke. Þar þier tilmælest, ad eg sende ydur eitthvad sem fornt sie og eg kinne hiá mier ad finna, þá svarast þar til i hreinumm sannleika, ad eg hefe gaumgiæfelega effter slijku hier grenslast og eckert þeßkonar funded, villda eg hafa enn nu, so sem fyrrumm, ydar nobilitati hier uti þient, en þvi er midur, ad þad er hier ecke ad finna, og meiged þier nærre geta, ad eg munde ecke synia ydur þessarar liettvægu bónar, ef fære være til ad gegna, þvi eg hefe enn betur leitad sydan heidurl. Þórdur hiedan reiste, af þvi ad eg ætlade, ad hann munde ecke so snart ad austan koma so sem reyndest; tvö islendsk kálfskinns blöd i qvarto fundumm vid, medann hann var hier, hvör hann átte ydur ad færa, med fáeinum pappijrs blödumm gömlum. Hier var fyrrumm fragmentum af Karlamagnusar sögu á kalfskinn skrifad, og mun þad komest hafa til ydar fyrer tilstille virdugl. Isleifs Einarßonar, ádur þier hijngad i land komud uppá Kóngl. Majst. befalnijng. Enn hvar hier vera kinne látinskar kalfskinsbækur gamlar med gamla meßusöngva og antiphónur veit eg ecke; þier kannest vid, ad þad sem til var hier af þvi, þá fór þad med ydar ferd, þá hiedan sijdast reistud, sem og so vel var, þó öll þeße fragmenta af þeßumm skrædum hefdu mier i visitazium biskupa, sierdeilis M. Bryniólfs, med álagdre virdijngu reiknud verid i kyrkiunnar inventario, so sem su visitazia M. Bryniólfs sier lijkast hermer. Eg huxa ecki meir, ef hier verdur ecke framar inqvisitio umm höfd, hvar umm, ef grandvarleg efftergrenslun være, munde einhvor þad frammkast hafa og segia, ad syud være mijflug., enn ulfalld. gl. Afhendijng Kalfaf. stadar 1557, þa sr. Sveirn Arnason medtók, item adra afhendijng 1584, þá sr. Jón Hakason medtók, afhendte eg heidrl. Þorde, ydar manne, ydur til medtöku, hvoriar hann þóttest ecke greinelega hier uppá tijmann geta skrifad, enn þier erud vijser þær afftur ad senda, þá áhallded hafed. . . .

Et indlagt, udateret dobbeltblad indeholder et fortroligt andragende fra Þ. A. til A. M. om at bevæge biskoppen til at anvise Þ. A. en årlig pension som emeritus; har »tekid effter ydar brefsordumm sr. Biarna syne mijnum tilskrifudumm fyrrumm, specialiter i þann máta ad eg ydur vita liete, hvort eg ei villde nockurs af ydur óska, item ef so være, þá skyllda eg ydur þad vita láta; 2⁰ mælltust þier til i brefe sama, ad fá villdud mijna vitam uppskrifada — — sende eg ydur utskrifft af henne — — erumm vid Gudlaug eigen kona mijn (ydar ættkona) bæde gömul og lánglúen«.

Fra samme mand, dog næppe egenhændigt, er utvivlsomt et i AM. 453, folio indeholdt brevfragment, ifg. A. M.s påtegning af 11. nov. 1704, hvis for-

side begynder i gudelige ønsker om fremgang og held for brev-modtageren, og tak for udvist velvilje, og fortsætter med forespørgsel om Kálfafells kirkes máldagi (det fg. bortskåret) — hertil A. M.s marginal »[lo]fad ad svara sidan«. På bagsiden udbeder brevskriveren sig betænkning om, hvorledes han ved en forestående opmåling af kirkens forstrand skal fortolke máldagens udtryk.

52—53. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND VIGFÚS ÁRNASON. Skalholt 1708—11.

52 ($^{26}/_{4}$ 08). Efter egenhændig koncept i AM. 448, folio. Den ifjor anordnede indsamling af de beløb, som skal dække lagmand Gottrups »siglingarkostnaður«, har ikke kunnet foregå i Snæfellsnes syssel på grund af sysselmandens dødsfald; nu opfordres V. A. som konstitueret sysselmand til at foretage opkrævningen og levere det indkomne til købmændene. »Ómak þad, sem Ydur hier med eykst, framm yfir þad sem Ydar Syslu a hrærer, skal Ydur af Summunne, sem inn kiemur, gott giörast, so þier skadlauser vera kunned, þó munud þier þessu (um omakslaunenn) hia Ydur sialfum heimuglega hallda, þar til samfunder verda. Orsök þess munud þier sialfer nærre geta, ef ei, þá skal eg Ydur hana sidann til vitundar giefa«.

53 ($^{11}/_{8}$ 11). Efter kopi med skriverhånd i AM. 449, folio. Udbeder sig de endnu manglende oplysninger ang. den Gottrupske rejse-kontribution for en del af Snæfellsnes syssel, hvor det indsamlede uldgods ikke har kunnet realiseres.

*

54. SYSSELMAND VIGFÚS ÁRNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hallbjarnareyri 20. aug. 1711.

Efter original i AM. 449, folio. Til svar på A. M.s skrivelse af $^{11}/_{8}$ meddeles, at den »útsiglingar contribution«, som samledes på 3 tingsteder i Snæfellsnes syssel, blev givet nogle islandske mænd dersteds i forvaring, da købmændene i Stykkisholm og Grundarfjord ikke vilde modtage det indsamlede »prjónles«, men at største delen af dette uldgods ifjor viste sig ødelagt af fugtighed; »bar eg mig þá vid ad snara i burtu þvi til nockurs gagnns syndist, so vel til islendskra sem utlendskra, firer sierhvad lappa-ryes korn sem fá kunne, og þad ad samannreiknudu til 80 alna, enn þad sem þar ifer var, vard mier nie odrumm einginn penyngur«. Havde væntet at træffe A. M. i sommer på altinget, men han var der ikke; håber sagen kan blive afgjort på næste alting, da han i øjeblikket ikke har rede penge ved hånden. »Kaupmenn hier vestra vilia vera þykheirder ad lata til sylfur penynga firer prionlez vid oß fátæka, sem lytinn kaup skap giörumm (þad þar umm)« . . .

---

55. ÞORLÁKUR ARVIÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stóru Vogum 3. juli 1703.

Efter egh. underskrevet original i AM. 449, folio. Andrager A. M. om bistand. Har bot på Stóru Vogum på Vatnsleysu strönd 28 år, men må nu næsten helt fratræde gården, efter stævning af den tilsatte ombudsmand P. Beyer og kendelse, dog uden dom; har forgæves skriftlig andraget om at få jorden til fremtidig beboelse, har været for svag til personlig at møde på Bessastad; har de nærmest foregående år ikke kunnet svare landskyld, men har tidligere tjænt kgl. Majestæt på Bessastad.

Hertil har A. M. egenhændig føjet følgende påtegning »1695 var Þorlakur Arvidsson (nu 1703 80 ára) siukur þá heima atti ad taka, og skrifadi um hausted til Bessastada, bidiande þeir (radamennerner þar Poul Beier og Jens Jörgensen) villde samþyckia ad hann mætti vera heima, þeir urdu reider. Kom Beier sidan til Voga og villdi siá festebref Þorlaks, Þorlakr villdi þad ei frammvísa, hrædandist ad Pall mundi þad fra sier gripa. Þetta þotti ennnu stærre misgiörd og stefnde Pall Þorlaki 1696. Þa til þings kom, villdi einginn af domendum dæma Þorlak frá iördunni (þar voru Runolfur á Biarskerium, Vilialmr á Kirkiuboli, Gisle Olafs s. i Niardvík) vard so þingleysa ur öllu, og meinast Jon Eyiolfsson ad hafa sett allann málsveginn til Amtmanns decisionis. Þad Jons álit, qvalecunqve fuerit, hefr Þorlakr alldri feinged, þó opt umbedid, enn ei satis juridicè. Á þinginu lögfeste Pall Beier Voga og sióenn framan firir, sem Þorlak minner. So kom amtmadur skömmu sidar og gaf Nikulase Jonssyni festebref, var so Jón Eyolfson sendur til at uttaka qvigilldinn, Þorlakr villdi eckert tilláta og firirbaud neitt af sier at taka. Ei ad sídur tok Jon Ey. s. qvigilldinn og afhendti þau brodur Nikulasar uppá hans vegna. Enn strax i sömu ferd giördi Jon þó samning millum Nikulasar og Þorlaks, ad Þorlakr skylldi hafa þridiung heimaiardarinnar og 2 hialeigur. Litlum tima þar efter (1696) intercederadi Oluf Klou hia amtmanni, ad Þorlakr skylldi bihallda allri halfri iördunni, hvad hann og munnlega tilskickadi i Vogum, nærverandi Nikulasi [þad iatar Nikulas *tilf. over linjen*] og Þorlaki, so fieck þá Þorlakr strax alla halfa heimaiördena med sinum hialeigum, enn vegna halfrar iardarennar missers vard hann um hausted ad loga þremr kum. Stod þetta so til um kyndilmessu leiti 1703. Þá villdi Monsr. Beier ei annad enn Nikulas hefdi alla iördina. So vard þá Þorlakr bunædes laus fra fardögum 1703 og framm yfir alþinge, nema hvad Nikulas bygde honum nockra velli, so sem hus-manni. A midiu sumre intercederadi Niels Þorkelsson firir hann hiá Nikulase, ad hann mætti bihallda þridiungi iardarinnar, og þvi lofadi Nikulas, ad frateknum öllum husmonnum. Seint i Augusto fann Þorlakr Amtmann i Keflavík seglferdugan, og klagadi firir honum sina naud. Amtmadur gegndi hönum eingu, helldur vísadi honum til Beiers sins fullmegtugs, er hann utdrifed hafdi. Þetta stód so til i 7bri 1703«.

56. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL ERLENDUR ÁSMUNDSSON. Skalhollte 16. februarii 1704.

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 449, folio. Giver E. A. som Vigfús Gíslasons fuldmægtig en alvorlig advarsel om ikke at forurette bønderne på Reykir og deromkring ved opsigelse af fæstegårde, ulovlige pålæg og lign.

Ehrurike sæmdarmann Erlendur Asmundßon!

Ordsök til þeßa mins sedels er afspurn su, er eg hefe um eina og adra vidhöndlan vid bændurnar á Reinir og þar um kring, yfer hverium mier er sagt ad þier hafed umbod Monsr. Vigfusar Gislasonar, og jafnvel þótt eg ecke kunne ad so giördu fullann trunad á þeßar fretter ad leggia, þá samt sem ádur, med þvi Reinis eignarmadur er i fiarlægd, so eg hönum ecke so snart til skrifad get, hefur mier synst ydur hier um ad advara, ef ske mætte nockud være satt i þvi, sem um nefnt efne til min borest hefur, upp á þad slikt ecke skuli i frammtidinne koma Monsr. Vigfuse edur ydur til stærra forsvars.

I fyrstu eru fyrer mier nefnder Andres Biörnßon, buande á hálfum Hellum, og Arne Jónßon á Lækiarbacka, hverier nu nylegast hafe þeße sin byle nockrum sinnum af ydur heima falad, og eckert endelegt svar feinged, hvad ef so er, þa munde ydur i frammtidenne bágt verda þad ad forsvara. Mun ydur eige ókunnugt, ad kóngar vorer hafa fyrer löngu bannad nockurn bónda fra sinu byle ad hrekia, so leinge hann löglega á jördunni byr. Og sie þad ecke, þa eiga menn ad klaga bondann fyrer ólöglega ábud, fyrer riettum valdzmanne, en ecke giöra sig siálfa ad dómurum i málenu, þar sem menn eru ecke nema sakeigendur. Sier i lage hefur C 4., sem óefad vited, utgefed tvö bref um ábyle á kóngs jördum, ad bændurner þeß þeirra lifs tid niota skule, og kann hver einn ad þeinkia, ad ecke mune kongur lida bændum (jardanna eigendum) ad hafa þad i framme vid sina landzseta, sem hann kallar óriett á sinum (kóngsins) eignum. Sama hefur Magnusar kongs meining vered, sem siá kunned af bunadarbálks 2. cap., hvern ef þier med athygle yferlesed, þá mun ydur ad fullu skiliast, ad ecke sie löglegt ad láta einn bonda, sem heima falar, vera i ovißu framm under fardaga, og reka hann so ut sidan, ef hann þá ecke vill gánga under alla ókoste, sem uppá setter verda. Utbyggingar saker eins bónda eru, ad hann ecke gielldur sinar skullder edur nidur nider jördina, enn ecke, ad hann syniar ad ganga under nyiar qvader eda álögur, hvort helldur vera kynne ny uppfundenn dagsverk, hestlán ofan á hin fyrre, uppgiöf hálfs hlutar epter ródrar dreing, edur annad þvilikt. Og hveriu mundud þier edur adrer svara, ef adspurt yrde, hvada rett þier hefdud til soddan nyrra uppásetninga? Kannske þeßu, ad adrer umkring i hieradinu giöra þetta hid sama. Hier til svara eg ydur. Ef einn giörer óriett, þa meiged þier þó ecke, nema þier vilied verda honum samferda i straffenu, ef þar til kiæme. Eins litinn riett hafa

menn til (so vitt eg veit) ad skipa landzsetum sinum ad róa þar, sem þeim er audsyneleg baga von, og er best menn þeinke, ad þeßer almuga bændur i einfelldne leigia jarder manna, en ecke selia sig i þrældóm, og þótt þeir so heimsker være, ad þad giörde, þá er þad a móte kongsens vilia, sem skipar, ad þeir skule giallda hußbændum alleina hvad riett er, og hußbændur þar á mót ecke ofþyngia þeim yfer lög framm i nockru. Þier munud af þeßu taka hvad ydur hentugast synest, enn þad seige eg ydur fyrer framm, ad ef nockur af þeßum Reinis bændum, edur ödrum, klagar fyrer mier framm veigis nockurn synelegann óriett sier giördann, þa mun eg ad visu so tilstilla, ad þeim, sem yferklagast, kostur á verde sinar giörder ad forsvara. Ad sidustu vil eg hier áminst hafa, ad so framt nockrer þeir, sem þier edur adrer kynnud (kann ske) um misþeinkia, ad þetta edur þvilikt munde mier til eyrna bored hafa, mæta af ydur edur ödrum nockru hördu i þvi nafne, þá mun eg, so mikid eg orka, þa til riettar stoda. Er mier ecke ókunnugt, ad menn her i lande hafa fyrrum róg kallad, þá almugenn (stundum fyrer nógar ordsaker, stundum i óframmsyne) hefur naudsyniar sinar frambored, fyrer þa, er hann meint hefur sier eiga og vilia lidsemd ad veita. Enn á hverium fótum þvilikt stande, skal eg med tid syna þeim, sem lyst kunna hafa til ad sakfella almugann fyrer þad, ad hann fyrer mier kvarte um þad, er hönum þiker sier þungt falla. Eg enda þenann sedel med hverskyns heill óskum. Verande ydur velviliadur A. M.

*

57. ERLENDUR ÁSMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hófi (Hóffe) 21. sept. 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Lader A. M. vide, at Vigfus Gislason er rejst østpå til Myrdal for at tilsé sine jorder og ordne forskelligt ang. deres bebyggelse, hvilket nærmere angives. »Dómakver þad eg hya ydur atte edla Hr., er mier echi i hönd komed enn þá; og være mier kiærara þad hya ydur være enn ödrum« . . .

58—59. PÉTUR ÁSMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1708—11.

58 (7/6 08). AM. apographa dipl. isl. nr. 3037, brevuddrag med skriverhånd. Giver efter A M.s anmodning navnene på klosterholderne på Skriða fra og med hans farfader Jón Einarsson, af hvilke de fleste tillige har været sysselmænd i Mula syssel.

59 (Útnyrðingsstöðum $^{14}/_{9}$ 1711). **Efter orig. i AM. 451, folio. Om eftersøgning af et gammelt brev m. v.**

. . . Tilskrifed medtekid þacka eg ydur allvinsamlega, eirnenn medfilgiande briefed hid gammla, hvad mig lited ummvardade. Enn þvi er so vart Gofuge Herra, ad eg kann nu eckert ad utvega þad ydur til efterlatz-seme þiena kinne. Eg vona þad sie ad þrotumm hier þad til frietta kann, enn hvar þad gammla kaupbrief er nydurkomid Jorundar gammla fyrer halfri Hafrafelle i Az kirkiusoknn veit eg ei, utann verda kinne þad mætte diliast i briefumm sira Einarz saluga Jonz sonar, er hiellt Azstad i Fellumm, og nu i herfórumm sira Biarna Einarsonar, er nu helldur fyrr tiedann Aß stad, og skal eg vid þvi leitast efter megne þad upp grendsla, ef verda kinne, vel nefndur Þordur Þordarson nefnde so vid mig, hvar eg skal i ongvann máta viliann vanta lata. . . .

---

60. ETATSRÅD CASPAR BARTHOLIN TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenh. d. 7. Junii 1710.

Trykt efter orig. i AM. 439, folio. Adr. til assessor og professor Arnas Magnusen a Schalholt.

Velædle her Assessor høytærede kiere Collega,

Ved dette ville Jeg, efter min skyldighed, hafve den ære og gratulere min her Collega til hans avancement blant Assessores in Consistorio, og vil ønske vor herre vil føre ham hiem til os igien med helbred og sundhed, voris fædreland og Universitetet til ære og tieniste. I det øfrige beder Jeg om continuation af voris mellemværende venskab og ville ønske at kunde bevise min her Collega, efter skyldighed, nogen behagelig tieniste, saasom Jeg, nest flittig helsen fra min kone og andre gode venner, stedse er og forblifver

Min høytærede her Collegæ ydmygste og skyldigste tiener

C. Bartholin.

*

28. 11. 1716 forpligter Arnas Magnussen sig til at betale etatsråd Caspar Bartholin 153 rdl. 78 ß af Torvesens hos ham stående penge, når han får notice om, at dette beløb, som etatsråd B. efter A. M.s begæring har givet stiftskriveren i Stavanger ordre til af studieskatten at betale til kgl. historiograf Thormod Torvesen, er udbetalt til T. Efter koncept i AM. 453, folio.

---

61. THOMAS BARTHOLIN (SENERE JUSTITIARIUS) TIL ARNE MAGNUSSON. [København] 3. junii 1710.

Trykt efter original i AM. 439, folio.

Velædle Hr. Professor,

Jeg tacker skyldigst for Deriß meget angenemme skrivelse fra Iisland, hvilcken jeg tillige med Arngrimi Crymogæa strax ved skibets ankomst effter ordre afhændte hos Madame; Og var det mig kiert deraf at erfare min Herris løckelige ankomst der til landet, saavelsom, at De endda iblant Deris mangfoldige andre vigtige forretninger kunde tæncke paa mig, Deris ringe tienere, som jeg deraf sluttede, at De endnu med forige affection var bevaagen. Hvi[l]cken Deris godhed og oprigtige hierte, jeg beder, stedse maatte continuere mod mig, forsickrende, at dend skyldige estime og veneration, jeg bær for min Herre, aldrig paa min side skal manqvere.

Af dend formaning, som min Herre gav mig om Udenlands reysen, giettede jeg strax, at jeg icke i aar maatte vente Dem hiem igien; Jeg reyser dog icke, før, end ad Aare, og i det ringeste meener at være borte udi 2de aar, i hvilcken tjd, jeg nock ynskede, at min Herris vitløfftige commission der paa landet gandske og effter fornøyelse kunde afhandlis, paa det jeg ved min Hiemkomst kunde blive saa løckelig at nyde, til min store gavn og nytte, høytærede Hr. Professors lærde og meget behagelige conversation. Dend har jeg dis værre! savnet meget i vinter, hvilcket sandelig nocksom kand udvjsis af de 2 smaae bispekrønicker, som jeg haver givet ud, thi hvis min Herre hafde vaarit her tilstæde, tvivlis icke paa, at de smaae piecer tillige med min Dissertation vare jo blevne langt meere correct, og med langt større accuratesse udgivne; Derfor, qvicqvid in illis peccatum est, id non imputetur culpæ meæ, sed vestræ absentiæ. Dog târ jeg mig dend frjhed at skicke Dem et exemplar af same Bispe Historier i Engelsk bind, og derforuden et andet i fransk bind, som De, om saa synis, vilde behage paa mine vegne at forære Venerabili Sedis Skalholtensis Episcopo Jonæ Vidalino, og tillige med formælde Ham min ubekandte Hilsen og respect. Ellerß beder jeg, at min Herre om dette smaae tøyg vilde, om dertil givis leylighed, gunstig meddeele mig sit oprigtige betænckende, paadet jeg siden ved Deris anslag kunde adhibere secundas curas. Engang ved nytaarstjder gav jeg suppliqve ind til Kongen om Promotion, mens, som min Fætter Philip Julius Adolphsøn Bornemann paa same tid supplicerede, fick vi begge allernaadigst afslag, endskiønt de i Cancelliet fortolkede det paa en høfligere maade; at det var bleven optaget ad referendum. Jeg meener dog om 14 dage at storme paa ny igien, og see, hvad Gud og lycken vil giøre.

Gualtherus, som Monsieur Bornemann kiøbte i Leipsig, og bragte i sin koffert hid med sig til Kiøbenhavn, kostede 6 rdl. Den anden Gualtherum fra Hamborg har Fabricius nu lovet at sende til Gram med første leylighed, og som jeg troer for slet intet. Jacob Jacobæus er ved Mag. Bagers Død for nogle Uger siden bleven præst i Faxøe. Hanß broder Thomas Jacobæus, som var paa veye at blive Medicinæ Professor, døde, selv Medicus og i en Doctors (Buchwalts) Huuß strax effter H. 3. konger. Iblandt Professorerne er der ogsaa siden Deris bortreyse skeeidt temmelig stor forandring. Masius er død. Steenbuch per conseqvens blev Theologus, og min Herre Assessor i Consistorio. Vandal er død. Worm, som var proximus, hâr tillige antaget professionem Theologicam. Den unge Vandal er bleven virckelig Metaphysices Professor. Monsr. Skive er bleven designatus Mathematum et Philosophiæ Professor og er næst til at ascendere. Foss paa Sorøe har faait permission at forblive i sit Rectorat, indtil der falder en vacance ved Academiet, som hand kand være tient med. Rectoratum troer jeg, at Reitzer nolens volensqve kommer til at continuere; thi ellers skulde Bircherod være det. Et fortè Magnifica ista Majestas in tali homine non adeò decora appareret. Reitzer er ellers bleven Assessor i Høyeste Ret og Justitz-Raad; Hâr ellers søgt om at blive Vice-Borgemester i Ernstis sted, som succederede sl. Fries-dverg. Maaskee hand faaer det. Procurator Scavenius er bleven General-Fiscal og Cancellie-Raad. Ald verden sættis paa disse vanskelige tjder udi krigs-styr, og troer jeg nock, at min Herre, endskiønt Hand er fraværendis, jo dog alligevel faaer en Rem af Huden. Jacob Arvesen er død. Matthiis Peersen og Jens Olsen ere blevne designati Raadmænd. Wiltan, bullatus Doctor, er bleven Hofprædikant i Masii stæd, og Grævinde Schindlers Confessionarius. Torfæi Historia Norvegica bliver icke færdig, førend Paaske ad aare, og har jeg raadt Reitzer til, at Hand skulde sende Prolegomena, som giøris ved Mag! Thorlevum Haltorium, hen til min Herris revision; Om det skeer, eller icke veed jeg icke; Det veed jeg, at om de icke anderledis blive heiglede igiennem, bliver det stor skade for bogen. Hvad den commission paa Bircherods Auction angaar, da fick jeg næsten alle de Manuscripter, som min Herre forlangede, men temmelig dyrt: Det heele Regenskab beløb sig til 26 rdl. 1 ₰ 15 ß. Jeg har ogsaa effter ordre annoteret, hvo der kiøbte Dem, som vi icke naaede; Og, det, som De paa same Memorial befalede mig, skicker jeg Dem nu, Boxhornii historiam Universalem in 4to. Lerche er kommen i Hol-

stis sted paa Cammeret, Veiberg er bleven Ordens Secreterer og Ceremonie mester, Walther Ober Ceremonie-mester og tit. af Geh. Raad; Eichsted i krigß-Cancelliet og tit. af Geh. Raad. Geh. Raad Lente har taget sin afskeed; General og Ober Jægermester Reventlow har ogsaa faait dend. Dette er det nyt, som jeg saa i en hast kand huske, lever jeg til ad Aare, skal De befinde, at jeg har funden paa en bædre Methode. Til effterhøsten haaber jeg vist at faae brev fra min Herre, og i det øvrige, næst flittigste hilsen til Dem fra Moder og Syster, Farbroder, Rømer, Worm, Højer og andre med kierister, Er og forbliver jeg

Velædle Hr. Professors ærbødigste tienere

Thomas Bartholin.

62—63. ARNE MAGNUSSON TIL [A. F.] BASSEWITZ. København 1719.

To latinske breve fra Arnas Magnæus til den Hannoveranske afsending i Sverrig Adolf Frederik B., af hvilke 1. foreligger i Hamburg Stadtsarchiv (formentlig original) og desuden i afskrift i Islands landsbibliotek (J. Sig. 98, fol.), samt i det Kgl. Bibliotek Ny kgl. sml. 1850, 4to og Uldalls sml. 448, 4to, 2. i afskrift Ny kgl. sml. 1850, 4to og Uldalls sml. 448, 4to samt i Linköpings stiftsbibl. (cod. hist. 47).

62 ($^{8}/_{3}$ 1719). Efter en tak for B.s besøg og besigtigelse af hans samlinger genoptager A. M. en mellem dem ført samtale om sproget i de 4 evangelier i Codex argenteus i Upsala, som er bleven udgivne i Dordrecht 1665 under titlen Novum testamentum Gothicum. A. M. hævder, at oversættelsen ikke er gotisk, men germansk (tysk), da Goterne er udgåede fra Skandinavien og må have talt samme sprog som de gamle svenske (som også Svenskerne kalder deres sprog gotisk). Tyskere og Nordboer har vel oprindelig talt et fælles sprog, men visse forskelligheder skiller alle tyske dialekter fra de nordiske sprog. Som hovedafvigelser opregnes: tyskerne har ingen efterhængt artikel eller passiv-endelse, men har forstavelserne ge- og be-. Da Codex argenteus i disse henseender nærmest stemmer med tysk, må sproget henregnes til denne gruppe. Mener, at oversættelsen er foretagen fra latin med lejlighedsvis benyttelse af en græsk tekst. og at den ikke skyldes biskop Ulfilas. Brevet er, med undtagelse af indlednings- og slutningsordene, trykt i E. Benzelius' udgave Sacr. Evangeliorum versio Gothica, Oxonii 1750, p. VII—XI, endv. i uddrag hos J. C. H. Dreyer, Monumenta anecdota, Lübecæ et Altonæ 1760, p. 188—90, samt kort refereret i Miscellanea Berolinensia, Continuatio I, 1723, p. 47.

63 ($^{19}/_{3}$ 1719). Giver oplysning om et samlings-bind islandsk litteratur, trykt i Skalholt 1688: *a.* »Sagan Landnama« (ɔ: Landnámabók), karakteriserer indholdet, nævner forfatterne, særlig Haukr Erlendsson, og bestemmer affattelsestiden til c. 1330 (Hauks levetid, og tiden for »Brandus qvi nunc habitat in Skogum«), *b.* Schedæ Ara prestz froda (ɔ: Íslendingabók). »Estque hic libellus omnium Islandicorum antiquissimus, scriptus circa A. C. 1130. Accuratissime etiam hoc opusculum

elaboratum est, ac itaqve dignum, ut a pluribus quam Islandis legi possit. Ego in juventute mea illud in latinam linguam transtuli et notas quasdam adjeci, quæ omnia, nisi mors interveniat, revidebo, ut typis publicis committi queant«, *c.* Christendoms saga. Skriftets henvisning til biskop Bótólfr († 1246) har ingen betydning, da værket må være yngre; et A. M. tilhørende membranfragment tilhører tiden c. 1350. Har ringe betydning som væsenlig kompileret fra Olav Trygvesøns saga. »Extat vero etiamnum ista Olavi regis vita in aliquot egregiis è vetustate codicibus, quorum unum bibliotheca nostra academica inter libros à Resenio donatos asservat, et egomet 3 possideo«. Den i Skalholt 1689 trykte Olav Trygvesøns saga er afskrift efter sagaen i Flateyjarbók på det kgl. bibliotek. »Cæterum in prædicta Christianismi Islandici historia paucula quædam leguntur, quæ alibi non habemus. Unde bene est, quod Thorlacius libellum illum excudi curaverit, majori futurum usui, si crassas, quas passim continet, mendas ante editionem sustulisset. Sed hoc condonandum erit viro in his rebus parum versato«, *d.* Grønlands historie. Er en ung islandsk, unøjagtig oversættelse af Arngr. Jonssons latinske, hidtil uudgivne arbejde; fortjænte næppe plads i dette bind.

Giver i en efterskrift oplysning om »Dissertatio V. de Historicis Danicis«, som 1719 er udkommen under Poul Rytters og Chr. Andreæ navn (»de A. Hojeri Hist. dan. agit«). Diss. I—IV eksisterer ikke. »Paulus Rytter et Christianus Andreæ studiosi sunt in hac universitate annosi, rerum Daniæ historicarum, quantum sciri potest, parum periti. Horum nomina, insciis ipsis, autor chartulæ ascivit, ut res eò magis risum lubentibus moveret, iis præcipue, qui hos probe norunt«.

---

64. KØBMAND HANS BECKER TIL ARNE MAGNUSSON. Carlshamn 6. febr. 1720.

Trykt efter egenh. orig. i AM. 231 e, 8vo. Tilskrift og afslutning udeladt. Adr. »Arnes Magnussen, Assessor« etc.

Min lyckelig ankomst her til Carlshamn tviler ieg ei paa at min Herre io er bleven notificeret ved mit første bref til min Compagnon. Siden den tid hår Kiøbmandskabet ickun gaaet slet og ret og meget langsom, formedelst manqvement af Penge iblant Folk, saa at ieg troer at ieg endnu opholder mig imod min villie her i 10 a 12 dage, min retour ladning bliver gode breder og endeel andet ramleri af Jernkram. Jeg hår talt med en Professor ved naun Folker, som hår veret Professor udi Pernau i Lifland og opholder sig nu her i Carlshaun og lider vel, hand hår lovet med Tid og Stund at forskaffe den bog,

Rudbecks Atlandica, naar den kand falde ved auction udi Stockholm eller Upsala, bogen skal ellers vere heel rar formedelst at en deel exemplar er bleven brent. Den samme Professor hâr bedet mig at recommendere hannem hos min Herre til at correspondere med hannem. I det øfrige nest al velstands ønske samt min respect til Madame.

---

65. AMTMAND CHRISTIAN BERGH TIL ARNE MAGNUSSON. Porsgrund 10. maj 1728.

Trykt efter egenh. orig. i AM. 222, 8vo. Udeladt som ved nr. 64.

Den Amitie Han mig altiid haver temoigneret giver mig det haab Hr. Assessor disse faa linier ikke tager fortrydelig, hvormed Hannem at incommodere jeg er vorden anlediget, ved det, at nogle bønder af Souer Præstegield udi det mig allernaadigst anfortroede Bratsberg Amt er geraaden udi Trette med hin anden om Deris ende mærker, og som en af parterne sin Ret med indesluttede gamle documente *(ikke vedlagt)* vil beviise, møder just dette, at hverken Sorenskriveren eller nogen anden her i Eignen dette gaml-dags skrevne skrifft kand læse, da det dog er synd, at Manden des aarsage sin Ret skall tabe; Thi haver jeg hos Hr. Assessor allertienestligst skullet tilbede mig den godhed om Han ei paa stemplet papiir, under hans verification ville behage at udsette indesluttede documente, saasom jeg ingen bedre veed udi denne passu at addressere mig til, slig hans mig erteede velvillighed, jeg ei alleene effter behagelige villie i alle tilfælde er pligtig at aftiene, men endog paa den procederendes vegne offererer all præscriberende Reconnoisance. Parterne skeede derhos en tieneste om dette documentes oversettelse tilligemed originalen inden den 16de eller 18 Junii kunde være her tilbage, til hvilken tiid deris Sag skall foretages; Jeg lever med all vedbørlig amitie og skyldig Consideration.

---

66. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND MARKÚS BERGSSON. Skalhollte 29. martii 1712.

Trykt efter egh. underskreven original med skriverhånd i AM. 410, folio. Takker for nogle tilsendte gamle breve og beder om hans hjælp til at fremskaffe andre lignende, som efter endt brug skal restitueres. Besvarer M. B.s forespørgsler (af $^{8}/_{12}$ 11) om handelsoktrojen og købmændenes privilegier; indskærper købmændenes forpligtelser overfor befolkningen og beder M. B. kraftig støtte denne.

Ydar vinsamlegt tilskrif daterad Vigur 3. Decembris á næstlidna áre kom mier til handa þann 19. Martii ur för Einars

Gudmundssonar ur Adalvik. þacka ydur þar fyrer kiærlega, sem og fyrer þau medfylgiande gömlu bref, og er eg skylldur ad virda þá ydar huxunarseme og vinsemd, vonande ad ef þvílíkt fleira siónarverdt kynne fyrer aug[u] ad bera, hvört sem helldur være þvílík gömul bref, edur annad fródlegt, þier þá muned giöra vel ad huxa til min þar med, hvert sem eg þá være nálægur edur fiarlægu[r].

Ef þvilíkt nockud, innlagt i brief til min, kiæmest i h[end]ur lögmannenum Påle Jonssyne Widalin annad hvert á næsta þinge edur sídar, þá veit hann alltíd þvi til min ad koma. Svo munud þier og sialfer jafnan spurt gieta, hvar mig sie ad finna, og skal mier þægt vera bref frá ydur ad fá, og jafnvel þótt eckert áskotnadist af þeßum fornu documentum. Sr. Halldóre Jonssyne i Grunnavík skrifade eg til i haust med ydur, um nockur gömul document, enn hefe frá hönum eckert svar feinge[d]. Þier giördud vel, ef svarid hiá hönum utvegudud, og ef nockud fyrer yrde, á alþing færdud þad sem hann sende, so kynne þad til mín ad komast i ferd fyrrnefnds lögmanns, hvar sem eg yrde, þvi vid finnumst óbrigdullt epter þíngid; og munde þetta eige meira verda enn so ad eg þad fliótlega absolverad giæte, og skyllde sídan skilvíslega restituerast, hier til vil eg ydur treista. Áhrærande octrojerne sem þier ummskrifed, þá eru þeir samhlióda yfer allt landed eins og eitt kóngsbref være, og er allt þad fyrerboded og skipad á einne höfn, sem á annarre er fyrerboded og skipad, alleinasta ad i Eyrarbacka octroi er sa 11te. articule fyllre enn i annarra hafna octrojer, og i Vestmanneya Octroi er sá 12te. articule nockud ödruvís ordadur. Allt annad geingur eins yfer allt landed, sem strax var sagt. Eg sende ydur hier med extract af Octrojen innehalldande allt þad sem landinu og landsfolkinu vidkiemur, og under ydar dóm kynne ad koma. Hitt annad sem eg hefe hier undanfellt kiemur Konglegrar Majestatis Rente Cammere vid og þarf ecke naudsynlega hier i lande ad vitast. Svo siáed þier hier af, hvad kóngurenn hefur skipad og bannad kaupmönnum, öllum á einn veg, umm kring allt landed, nema i Vestmannaeyum er ecke epterliggiara bannad ad vera. Á aungum fótum stendur, ad syslumadur ecke skule yfer kaupmönnum dæma eins og ödrum i syslunne, true eg og ecke ad nockur kaupmadur þore þvi under votta ad vænast. Enn ef þad skyllde skie, þá villde eg þier sendud mier slíkt, skiallega bevísad, og mun eg medfara sem mier synest. Sömuleidis er þad lángt frá riettu, ad kaupmenn giöre apturreka gillt priónles og vadmál. Þeir eru skyllder þad ad medtaka, og med þvi ad betala sem

eigandenn hefur naudsyn á og i kóngsins taxta stendur. Ecke eiga og kaupmenn rad á ad fella ullarvöru til fiska reiknings, epter sinne eigen villd, so sem ad taka 6. alner vadmáls fyrer 25. fiska i fiskareikning, og annad þvilíkt. þeir eru skyllder ad taka gillda ullarvöru riett epter taxtanum, enn þar á mót hafa þeir riett til ad hæcka sinnar voru taxta, mót ullarvörunne, epter kóngsins taxta, og eckert framar, og giördud þier vel ef þier sæktud ad afskaffa þann óriett sem i þeßarre ullarvöru töku passerad hefur firir vestan. Verde ydur þetta bágt med ydar eindæme, þá láted mig fá skiallega klögun ydar hier umm, og vottad frammbod ullarvörunnar, og neitun medtökunnar, og skal eg slíku ecke under stól stínga. þad er hvers valldzmanns æra ad hiálpa sinnar syslu innbyggiurum til rietta, og sporna vid, slíkt sem verdur, ad ecke kome þau þyngsl i vana á örfátækann almuga, sem kónginum ecke eru til neins ábata, og hann ecke uppábodid hefur. Enn hitt er hvers valldzmanns óvirding, bæde i brád og leingd, ad horfa á óriettenn og taka hvörugre hende þar i, og villde eg ydur og alla góda menn þar hafa fráskilda. Virded vel, góde vin, þetta mitt bref, og vered, ad endingu, eylifum Gude trulega [be]falader.

*

67. SYSSELMAND MARKÚS BERGSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vigur vid Isafiord 3. dec. 1711.

Efter original i AM. 451, folio. Efterliggere er i alle købstæder; forespørger, om dette er tilladeligt, og ligeledes, om købmændene kan unddrage sig sysselmandens domsmyndighed. Selv er han bleven forulæmpet ved at købmanden har nægtet at modtage vadmel og uldgods, hvori skatten for en stor del betales. »Eg sendi ydur nu nockur gomul brief, til þeß þier siáed vilia minn þar umm, þo eg viti þier hafid sied þaug adur, og vildi eg feigenn frammveigis vidleitast ef mogulegt være ydur fleira ad utvega« . . .

68. SYSSELMAND MARKÚS BERGSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Auxaraa 12. julii 1712.

Efter original i AM. 451, folio. Takker for A. M.s brev af $^{29}/_{3}$ og de tilsendte oktrojer, af hvilke han vænter sig stor hjælp mod de vrangvillige købmænd; de måler vadmelet med dansk alen og kræver således for stor bredde, hvad almuen længe har måttet finde sig i. M. B. har ikke kræfter til at stå imod og må finde sig i uldgodsets tilbagevisning. Beder om A. M.s bistand mod den ureelle handel på Skutulsfjord øre. Fremstiller en mellem ham og en Einar Gudmundsson svævende sag, som A. M. ses at have udtalt sig om. »Jeg sendi Ydur nú tvo pergamentes brief med innziglum og bid minn Herra vel virda, þo fánijt sieu« (Hertil A. M.s marginal medteken og annoterud). Har nylig modtaget et brev fra A. M.

69. SYSSELMAND MARKÚS BERGSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Augre 30. aug. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. . . . Af ydar góda missive fæ eg ad spiria þaug hormulegu tydende umm þann oluckulega ellds-bruna, sem yferduned hefur Kaupenhafn næstlided ár, hvad hriggelegt og sorgarlegt er ad heira og spiria. — — Eg sende nu hier med ydar Velbh. hier med(!) nockur gomul bref, asamt Registur yfer hirdstióra og logmenn hier i lande, sem eg bid ydur minn góde Herra vel upptaka, og ef eg kinne ad fá nockur gomul bref framar edur annad þvijlikt, skal eg giarnann utsenda ad áre lofe Gud, og ef eg giæte orkad þar um nockud, þa villdi eg aungvann annann betaling þar fyrer enn meiga niota ydar þægelegra orda þá vid kinne þurfa, sem eg met miklu ædra enn peninga. Jeg hefe hier nockur blod um Bolungarvykur eigner, hverier þær mann epter mann hafa eignast sijdann 1400, og umm þær þrætur, sem tilfallid hafa um þær somu; ef ydar Herradóm þocknadest, skillde eg láta þad hreint skrifa og senda þad fram sijdar. So hefe eg til lans nockud af Annalum umm þad sem til hefur bored hier i lande, hvad og skilde utskrifast, ef ydar Herradóm þocknadest. Jeg sende ydar Hd. epter tilmælum logmannsens sal. Vidalins nockur ork prentud, sem biskupenn Hr. Gudbrandur hafdi látid utganga, um sinder og leste; nu hefe eg annad skrifad epter, og er þad velkomed ydar Velbyrdigheitum til þienustu ef vilied. Beklager sig over en fiskevejning, som er overgået ham på Skutulsfjord-øre, og hvorom det nedsendte vidnesbyrd nærmere oplyser. Også forrige år har M. B. haft strid med købmanden og tilbageviser en beskyldning for utilbørlig tale. Udførlig fremstilling af købmandens fremgangsmåde ved vejning. Almuen drister sig ikke til nogen indsigelse. Vil gærne vejledes ang. handelens afregning i forskellige andre tilfælde.

---

70. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL KØBMAND VITUS BERING. Skalholt 16. sept. 1709.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 452, folio. Anmoder V. B. om at foranledige, at hans moder som rederinde til havnen på Húsavík i købmandsbøgerne lader efterse, om et af hendes købmand dersteds, Windekilde, 1707 oppebåret beløb af lagmand Gottrups udsejlings-kontribution er bleven, som påstået, igen udbetalt på Island, eller i modsat fald at klarere det til A. M. eller hans kollega lagmand P. Vidalin.

---

71. [ARNE MAGNUSSON] TIL [LANDFOGED P. BEYER]. [Skalholt] 12. nov. 1704.

Trykt efter uunderskreven koncept med skriverhånd og A. M.s rettelser i AM. 449, folio. Besvarer en forespørgsel (af $^{9}/_{11}$), om dødsstraf kan anvendes mod en kvinde, som er medskyldig i drabet på sin mand. Sml. nr. 92.

Monsieur, Høytærede fornemme ven!

Jeg tacker skyldigst for hans tvende gode skrivelser af d. 2. og 9. hujus, og ønsker at denne min, maa finde hannem og hans ved sundhed og i god velstand. Angaaende den skreckelige drabssag, som der i nærverelsen hos hannem sig haver tildraget, da kand jeg icke andet see, end at den udædiske kone, som haver bestilt een til at myrde hendis mand, jo bør at miste livet, og kunde jeg ingen betænkende have derudi, om jeg var dommer der over, thi loven lib. 6. cap. 6. art. 12. siger, at hvo som befaler eller kiøber nogen til at ombringe en anden, skal straffis lige som hand hafde giort gierningen med sin egen haand. Ydermeere tvifler ieg icke paa, at om denne sag var hos oß i Danmark, da fick vel denne kone en forsmædelig død. At tvende icke burdte at miste livet for een mands drab, kand icke vere een almindelig regel (som for exempel, om to eller tre hafde vaaret om at hænge eller druckne en sterk karl). Og det som loven lib. 6. cap. 6. art. 2. siger, at de som hâr været med i haandgierning, hvor en bliver dræbt, skal miste deris fred, er uden ald tvil at forstaa om to eller tre, som med kaarde eller andet sligt gever gaae løs paa en, thi der kand icke fleere end en give hâm banesaaret. Belangende det 11. cap. i Mandhelge-Balken i voris Ißlandske loubog, som taler om baneraad og siger, at hvo som opspinder noget raad eller middel til at skille een ved livet, og uden at legge self haand paa hâm, skal derfore betale fuld mandebod, Da om nogen vilde der hen føre denne kones vederstyggelige sag, saa bør i mine tanker at betragtes, at i benæfnte Iislandske loubog straffes manddrab i viße tilfælde icke uden med forvisning af landet, hvilket som nu af ingen dommere ansees, eller ansees bør, i mod det, som vore konger have siden constitueret om manddrab, saa bør icke heller, efter min mening, dette 11te. Mandhelge Balkens capitel nu at befrie nogen i mod den norske loues formælding lib. 6. cap. 6. art. 12. som før er anført. Saa kalder og den Iislandske lou det nidings verk at slaae sin egtefælle i hiel, hvilket denne kone vißeligen haver giort, om end skiønt hun hâr brugt een andens haand der til. Ydermeere graverer det end da hendis sag, at hun før og siden (som jeg hører) hâr ligget i med gierningsmanden. Med et ord, jeg seer icke hvad hende kand befrie fra at miste hendis hoved. Angaaende mandraberens (og denne udædiske qvindis,

om hun skulle komme til at miste livet) begravelse, da er jeg derom i samme tanker som Monsieur, nemlig at deris lægemer icke burdte at komme i kirke gaarden, mens leggis et stæds nær ved veien og tildæckes med tvende store sten dyß. Og kunde dommeren heel vel forsvare, om hand i sin doms slutning satte, at diße udædiske menniskers hoveder skulde andre til afsky hver for sig sættis paa en stage, saa som i slige seldsomme mordssager skeer hos oß i Danmark, thi denne sag i alle kanter er saa beskaffet, at den icke kand ansees for et simpel mandrab; konen hâr saa at sige med hendis ære kiøbt manddraberen til at ombringe hendis mand, og hand staalet sig paa den arme mand og saaleedis myrdt hannem uskyldig. Om misdæderes begravelse er at læse udi Christen Retten, som i det 11. capitel mælder, at udædiske mennisker saa som forrædere, mordere, tyve etc. skulde icke begraves i kirkegaarden, og saaleedis holdis der med i Danmark, som Monsieur vel veed. Dette er nu min ringe betænkning om ermældte mords sag, saa vit jeg der om kand raisonnere. Hvad jeg ellers kunde have at skrive angaaende mit eget væsen, faar denne gang at beroe, at budet der efter icke skal opholdis. Jeg er og i tanke ad nyde den ære at see Monsr. her paa stædet, om veirliget icke forhindrer hannem. I midler tid forønsker hannem, hans kiæreste og børn lycke, velstand og alskens fornøielse, forblivende i det øfrige.

72. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED P. BEYER. [Skalholt] 3. dec. 1707.

Efter ekstrakt med skriverhånd i AM. 449, folio. Indeh. vejledning ang. de nødvendige foranstaltninger m. h. t. Arnarstapens ombud, efter sysselmand Magnus Bjørnssons død, i hvis forretninger nogen uorden befrygtes. »Angaaende Arnerstapens ombud da skulde jeg meene, at der om behøvedes nogen anstalt inden foraaret, og det jo for jo bedre; aarsagen er, at paa een deel af jorderne ere mand og kone bortdøde, af een deel jorder ville de paaboende bort og vide icke, til hvem de skulde løskyndige dem. Saa er og at befrøgte, at nogle stæder, hvor der icke er til bage uden løst gesinde, at de skulde slagte qvielderne og æde dem op, hvor fore ingen reparation kand haves uden deres huud og frelse, hvor med hanns Majt. icke er tient«. Forskellige mænd nævnes, hvis bistand kan søges.

73. ARNE MAGNUSSON TIL LANDFOGED P. BEYER. Skalholt 21. april 1708.

Efter egenhændig koncept i AM. 449, folio. Besvarer en forespørgsel (af $^{10}/_{4}$) angående ødegårde i Guldbringe syssel og Mosfells sveit: 1. Selv om kun

gårdens halve jord kan bortfæstes, bør man gå ind herpå, og en ordning ang. lejekvæget må da træffes. 2. Det er mindre farligt, at gårde i Mosfells sveit nogle år ligger øde, end de i Guldbringe syssel, da disse vil lide mest skade ved at gå ud af drift. Hvor bønderne af mangel på tjænestefolk ikke kan blive ved gården, var det bedst at slå to sammen med fælles brug af tyendet. »Dog seer ieg forud, at formedelst folkenes selfraadighed skal dette kandske icke vere saa let at bringe i verk, hos de fleeste, besynderligen nu, da alle folk, lige som paa en auction, søge med excessive-løn at locke folk til sig at tiene«. Gårdene bør opbydes på store forsamlinger og bortfæstes for hvad man kan få (eller for intet).

74. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED P. BEYER. Thingvelle d. 7. julii kl. 8, 1708.

Efter uunderskreven kopi med skriverhånd i AM. 451, folio. Fraråder at følge det kgl. reskript af 24. marts 1705 om lagrettemændenes udnævnelse efter Norske lov.

Til Monsieur Beyer!

Laugmand Widalin længes at tale med min Herre, formedelst laugrettemændenes udnæfnelse. Det er at beklage, at slige ting skal foraarsage møie og tanker. Hand er ilde der i, vil gierne at tingen var paa en ret fod, og paa den anden side frøgter hand for, at denne saa ringe sag skulde kunde foraarsage nye disputer, som hand for alting vilde evitere at geraade i med min Herre. For Gudz skyld, mager det saa, at denne gnist icke bliver til lue. Det er en gang vist, at den allernaadigste ordre, som her om er udgaaen, kand icke efter dette landz leilighed bringes i verk (som hand self seer), om alle folk nu vilde contribuere der til, som skyldigt var, om det loed sig giøre, og er dette allene foraarsaget ved amtmandens iecke nocksom overlagde underretning. Skulde mand nu vilde vige fra forordningen og opfinde noget nyt expedient, da veed jeg icke just, om mand kunde forsvare det i fremtiden. Mine ringe tanker var, at efterdi det er aldeles umueligt at effterkomme den kongl. forordning, saadan som den er udgaaen, at mand da loed tingen i aar blive som den hår været, og siden i sommer eenstemmig (jeg meener Monsieur, vicelaugmanden og begge laugmændene) refererede til Hans høi Excellence al sagens beskaffenhed, muelighed og umuelighed. Jeg kand icke troe andet end at Hans høi-Excellence jo skulde tage det naadig op, naar ickun den information var der hos, at tingen er umuelig, saadan som den er bleven befalt. Jo fleere disputer her falder om tingen, jo meer kommer for liuset, hvor vel underretningen den første haver veret overlagt, og bør mand i mine tancker icke at have der med at bestille uden det

allermindste mueligt er, siden den kongl. Majst. forordning dog er udgaaen. Saaledes er gaaet med en deel andre befalinger her i landet, som i førstningen ere blefne udgifne i intention at hielpe landet og landz folkene, mens siden ere befundene icke at kunde practizeres. For half andet hundret aar kom her en kgl. befaling, at landztinget skulde forfløttes til Kopevaag. Siden kom den betænkende i mellem, at det vilde opæde det heele Mosfældsveit. Forordningen blef dog aldrig i gien kaldet, som og icke var fornøden, mens i midlertid blef tingen med landztinget som den hafde været, og maa det uden tvil være skeet med høie øfrighedz videnskab, som her om hâr faaet bedre opliusning end til forn. Ligeledes kunde kandske dette skee, naar ickun stiftbefalingsmanden fick den rette beskaffenhed at vide. Min Herre forlader mig, at jeg saa vitløfteligen raisonnerer om en materie, som mig icke egentligen angaar. Jeg giør det, først for di at jeg synes tingen er saa i sig self, og siden for di at jeg icke vilde, at denne saa ringe en affaire skulde foraarsage nogen troubles, hvor ved icke vindes andet end den ene støder paa den anden og tingen bliver dog i uorden, gode venner separeres, og andre mindre got meenende fiske saa i det oprørte vand, som vi have exempler meer end nock. Jeg afbryder med forladelses bøn for denne vitloftige skrivelse, ønsker min Herre løcke til alle hans forestaaende forretninger og forbl. stædse

Monsieur, votre tres-obeïssant serviteur.

75. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGDED [P. BEYER]. Skalholt 12. (berigtiget til 11.) dec. 1710.

Efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Besvarer et brev af $^{12}/_{8}$. »Nu som jeg skicker en liden læst til Garde paa Alptenæs efter noget tøi, som der hâr ligget siden i høst, saa tør jeg icke længer blive ude med at skrive«. Da folkene er fremmede, vil A. M. ikke med dem sende tidligere modtagne 100 rdl., heller ikke »den closter-breve-bog, som hos mig er fra amts-kisten og jeg i næst forgangne sommer skickede hen til landztinget til at leveres; men den, som jeg det samme hafde commetteret, glemte det uforvarende«. Bægge dele skal følge med et sikrere bud. Til den tid bedes have rede den dom, som på sidste alting gik i lagmand Sigurd Bjørnssons sag med tilhørende akter, endvidere dokumentet over den af Sig. Bjørnsson sidste efterhøst på Bessestad aflagte ed, samt akterne i Jón Hreggviðssons sag. Muligvis vil dog A. M. personlig afhente disse sager ved et besøg hos P. B., når dagen bliver længere og føret bedre.

Ang. de nævnte retssager se Arne Magnusson, Embedsskrivelser. Khb. 1916.

76. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED [P. BEYER]. Skalholt 29. jan. 1711.

Efter egenhændig koncept i AM. 443, folio. Med tak for brev af $^{5}/_{1}$ tiltræder A. M. den foreslåede ordning, at han foruden de tidligere modtagne 100 rdl. får, som ønsket, udbetalt et lån på 200 rdl. mod at indbetale den hele sum i zahlkamret. Vedlagt er koncept til en obligation, hvorved A. M. forpligter sig til at lade beløbet indbetale efter Islandsskibenes ankomst til København 1711.

Om denne obligation, sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser, Kbh. 1916, nr. 131, 155—56.

77. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED [P. BEYER]. Skalholt 9. april 1711.

Efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Minder om sin skrivelse af $^{29}/_{1}$ og om de $^{12}/_{12}$ 1710 forlangte dokumenter i afskrift, som med overbringeren af dette brev ønskes tilsendte.

78. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED [P. BEYER]. Skalholt 21. april 1711.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. Hertil A. M.s påtegning »Dette bref bortskickede ieg d. 21. Aprilis med Søfren Landfogdens tiener«. Beklager den unødvendige vidtløftighed af de $^{14}/_{4}$ tilsendte kopier af akterne i Sig. Bjørnssons sag, men vil dog betale skriverlønnen for det hele (4 rdl. sp.), da han ser, at redaktionen skyldes vicelagmand J. Eyjólfsson (P. B.s meddommer). Kræver påny de tidligere forlangte akter i Jón Hreggviðssons sag og opregner hvad det er nødvendigt at afskrive. Da det synes at falde landfogden vanskeligt at undvære en så stor sum som 200 rdl., vil A. M. måske kunne nøjes med 150 eller 100 rdl., men vil ikke give 10 procent lage. »Jeg kunde kandske faae nogen penge her i naboelauet, men de skulde igien betales her i landet, hvilket mig icke var saa beleiligt i fremtiden. Hvis jeg, førend Hr. landfoget, faar nogen tidinger hiemmen fra, saa skal jeg vißeligen med forderligste berette Hr. landfoget sligt som jeg fornemmer. Gud for sit hellige naun skyld give os at spørge fra vores konge og lande som vi kunde glæde os ved«.

79. [ARNE MAGNUSSON] TIL LANDFOGED [P. BEYER]. Skalholt 1. sept. 1711.

Trykt efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Vedlagt er koncept til en »A. Magnussen« underskreven obligation på 300 rdl. kroner at udbetale i København efter Islandsskibenes ankomst.

Edle velvise Hr. landfoget, Høitærede fornemme ven!

Jeg sender nu min tiener efter de acter, som paa nestforledne alting passerede i den ret, som Hr. landfoget tillige med Hr. vicelaugmand Jon Eyolfssen holdt i forige laugmand Seignr. Sigurd Biørnsens sag eller sager; begierer tienstligen, at saa fremt

benefnte vicelaugmand Eyolfssen skulde giøre nogen difficulteter i samme acters extradition, Hr. landfoget da vilde bringe hannem til raison og forskaffe mig acterne imod skriverpengenes erleggelse. Ydermeere vil jeg hermed erindre om voris penge sager. Jeg er Hr. landfoget allerede skyldig om 213 rixdaler croner 2 m ß, som ved skibenes retour skulle betales i Kiøbenhaun. Hvis nu Hr. landfoget var saa vel ved penge, at jeg til ovenskrefne summa kunde hos hannem bekomme 81. rdr. specie, saa var det mig en stor villighed, at de maatte leveris til denne min tiener, og i tillid til dette haver jeg tieneren i hænde leveret tvende enslydende obligationer paa 300. rixdaler croner, som hand kunde udvexle hos Hr. landfoget imod de 2de enslydende som jeg til forne hâr udgivet paa de 213 rixdaler croner 2 m ß; der fattis 12 fiske til at giøre summen net, men dem hâr jeg i sinde at dricke op hos Hr. landfoget det første vi findis, som jeg formoder at skal skee inden lang tid, og kommer de saa her icke i consideration. Men at jeg denne gang herom skriver og saa exprès bud sender, skeer formedelst at jeg vilde vere i nogen visse herom, førend det første Ørebacke skib afseigler. Herhos bad jeg gierne, at saa fremt jeg efter forhaabning bekommer disse begierte penge, Hr. landfoget da vilde vere saa god at see til, det de blef nogenledes gyldige. I bland de sidste jeg bekom vare 16, som aldeles icke kunde passere for specie, og nogen deriblant, som icke veiede meer end 42 styver, saa at der fattedes 8 paa. Derforuden var der en Kaaber Daler iblant, som icke var noget værd. Ald denne misreigning vil ieg sette til de foromskrefne 12 fiske og meener at søge ligeledes reparation der fore som for dennem, naar vi tales ved, og bliver vel heraf ingen videre process imellem os.

Jeg slutter for denne gang med ald velstands ønske til Hr. landfoget, hans kieriste og kiere børn, forblivende for det øvrige

Edle velvise Hr. landfogets.

*

80. LANDFOGED P. BEYER TIL ARKIV-SEKR. OG PROF. [ARNE MAGNUSSON]. Bessested 29. okt. 1707.

Efter orig. i AM. 449, folio.

Veledle Hr. Archiv Secreterer og Professor,

Min Herris angenemme af dato 24. octbr. *(kendes ikke)* er mig d. 27. dito vel indhendiget, hvorfore tienst-skyldigst tacker; fornemmer deraf iblant andet dend hæßelige syge og grumme død, som nock, og alt for meget, her udi Guldbringe syßel har

vaaren daglig giæst, hvilcket Bessesteds kirckegaard kand bære vidne om, naar der daglig fra 5 til 15 og 19 menisker har vaaren begrafven, siden d. 28. augusti og nu til i gaardag, hvor der blef begrafven 5 legemmer. Jeg tyckiß nu i dag at vere meget glad, at jeg endnu icke har hørt nogen vere død her paa næßet i nat, hvilcken ellers har vaaren mine daglige morgentiender. Jeg har og saa vit vaaren hiemsøgt af bemelte u-nødige giæst, i det at alle mine beste folck er borte, jeg vil icke tale om mine velsignede børn, 2de ligge end nu saa hen, veed icke hvad der blifr af, dend 3die og min ældste søn, her i landet, som var min genant, har taget afskeen effter udstandende møye paa 10de dag. Hvad sig dette angaar, har jeg allerede befallet dend almegtige Gud. Jeg hiertelig beklager dend store fortræd og viderværdighed, som min Herre og hans collega har udstaaet, menß derimod maa findes fleere, udi deriß ringe tieniste og forretning her i landet til Hanß Kongl. Majts. voriß allernaadigste arve Konge og Herris tieniste, at have sin dehl, der saa fremt ellers min ringe tieneste til Deriß Kongl. Majts. høye interesse effter min allerunderdanigste pligt og skyldighed noget kunde effectuere. Står tvivlrådig overfor de øde gårde i Guldbringe syssel og Mosfellssveit, særlig ang. lejekvilderne. Erfarer af A. M.s brev, at forholdene i Arnarstapens ombud er lige så dårlige, efter ombudsholder Magnus Bjørnssons og hustrus død, vil besøge stedet næste forår, da »jeg og vil have min Herre, om leiligheden kand falde, til samme giæstebud indbøden, thi formodentlig, om jeg icke kommer udi tide, da de udi foregaaende aaringer saakaldede male-contenter udi dend ißlandske handel maaskee effter deriß egen tiltagen og af ingen værdie authoritæt vil gribe for vit om sig, hvilcke exempler monne findes«. Ang. det ledige Reinestad kloster og Skagefjord syssel samt Norder syssel har P. B. truffet en foreløbig ordning. »Imidlertid saa skal det øfrige, som oß er imellem, have sin rigtighed, og dend bestemte tid, hvor vie skulle mødiß, kand jeg denne gang icke paa-finde; ønsker helst, om det var min Herre icke imod, da at tage til tacke her paa Bessested effter ringe leilighed, hvor hand skal vere mig og min kieriste af hiertet velkommen, thi Gud ved, at jeg gierne vilde komme til ham og gode venner, menß aleene kand jeg umuelig ride eller reiße, og til med nu om stunder. Herpaa er icke at ervarte Cammer Collegio langvarig dessicion«.

81. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 20. dec. 1707.

Efter orig. i AM. 449, folio. Har ved en rejse i Guldbringe syssel fundet forholdene meget slette. »For det første blifer lidet eller ingen skibs-

udgiørsel til forestaaende vertid, for det andet er unt at faa jorderne bebygt, og syfniß nu, ligesom og lader sig ansee, at endehl af landsetterne, om det kunde gaa dem an, vil raade meer endsom hoßbonden, som dem er forordnet, og allerheldst om de maatte have deriß egen villie, udi adskillige maader«. Takker for vejledningen af $^3/_{12}$ og beder om fortsat bistand »thi 4 øyen see altid meer end toe«. Et brev ang. Skogerstrands jorder og Kidø tør han ikke udlevere, da en anden gør samme krav. »Tacker ydmygst for tilsendte thee, hvorudi jeg og min kieriste strax ved hiemkomsten fra min syder-reiße har erindret hans sundhed saavelsom til min egen helbrediß conservation.«

82. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 10. april 1708.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 449, folio. Sender — med angivelse af lejekvilder og landskyld — fortegnelse over 39 gårde i Guldbringe syssel og Mosfellssveit, som enten ligger øde, eller hvor tjænestefolk mangler. Beder A. M. som kgl. kommissær resolvere, hvad herved er at gøre.

83. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 5. april 1710.

Efter orig. i AM. 443, folio. Har været undergiven adskillige svagheder. »Om min Herre hafde en liden dehl af enebær og anniß olier, bad jeg tienstl. hand vilde med-dehle mig lidet deraf«. Udbeder sig oplysning om Jón Hreggviðssons sag og kopi af de pågældende akter. Vedlægger kopi af A. M.s revers over de til ham fra amtskisten udlånte dokumenter, »om min Herre maatte behage dem at ihuekomme, saa de samme effter leilighed kunde komme til sin rette stæd igien«. Efterretning om egnens fiskeri.

84. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 12. aug. 1710.

Efter orig. i AM. 443, folio. Adresseret til »Paa et stæd udi Issefiords syssel og Issland«. Beder undskyldt, at A. M.s på altinget ved mr. O. Dadason modtagne skrivelse ikke tidligere er bleven besvaret »formedelst en og andre forhindringer, og diße paafallende vanskelige tider giør og et meniske temmelig vanckelmodig; min Herre maa icke fortencke mig, at jeg nu icke sender pengene imod Monsr. Ormers qvitering. Jeg kand icke skriffve som jeg gierne vilde, min Herre slutter vel self, hvad diße vanskelige tider med bringer«. Dersom A. M. vil give sin hånd for 300 rdl. til udbetaling i zahlkamret, skal beløbet stå til rådighed, »thi uden ordre fra det Kongl. Rente-Cammer tør jeg icke at understaae mig at lefvere de Herrer Commissarier noget til deriß subsistentie. — — Endnu spørgeß til ingen skibe, Gud

naadelig hielpe oß og vort fæderneland«. I en efterskrift erklærer P. B. til mr. Ormer at have leveret 100 rdl. sp. mod hans revers på A. M,s vegne, resten skal »finde sig«, når de træffes; »om hand vilde beviße oß dend ære her ved stæden at besøge, skal min Herre vere hiertelig velkommen, til lidet at æde, menß intet at dricke, uden det som bryggeß af kiørne, og er melcken i saa maade god, naar øl inte er at bekome.«

85. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 16. dec. 1710.

Efter orig. i AM. 443, folio. Besvarer A. M.s brev af 12. dec. De resterende 200 rdl. af det ønskede lån står til rådighed. »Angaaende dend closter-breve bog ønskede jeg gierne, at min Herre mig dend vilde sende med første bud, allerheldst om derudi kunde findes noget, som mig kunde tiene til effterretning«. Dokumenterne i lagmand Sig. Bjørnssons sag er hos vicelagmand Eyolfsen, »som præsis er for dette verk. Imidlertid har jeg ham tilskrefvet derom, at det skal være udi parat, hviß som begært er, naar dereffter vorder bud sendt«. Glæder sig til et besøg af A. M.

86. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 5. jan. 1711.

Efter orig. i AM. 443, folio. Besvarer et med mr. Wigfus Johansen modtaget brev og forklarer ang. de 200 rdl., at han personlig vil låne A. M. dette beløb mod sædvanlig »lacie«.

87. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 14. april 1711.

Efter orig. i AM. 443, folio. Beder den af A. M. fremsendte obligationskoncept forandret, så at den ikke lyder på indbetaling i zahlkamret, men til P. Beyer eller arvinger. Kan kun med vanskelighed afse en så stor sum som 200 rdl., »menß ellers giør mand meget for en god ven — — min Herre maa icke ilde optage dette, jeg skulde vel hafve lagie 10 procento af mine egne penge, vi lefver nu dißvære udi en vanskelige tid«. De begærte domme og dokumenter er først efter en del vanskeligheder udleverede af vicelagmand Eiolfsen og medfølger nu. Beder om »tiender fra fæderlandet«, dersom Ørebakke eller Vestmanøskib er ankommet.

88. LANDFOGED B. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 4. sept. 1711.

Trykt efter orig. i AM. 443, folio.

Veledle Hr. Assessor, Høyfornemme gode ven,

Hr. Assessors meget angenemme beærede af dato 1de septbr. er mig ved Deriß tiener d. 3. huius vel indhendiget, hvorfore

tienstskyldigst tacker, og slutter deraf, at min Herre icke vil udi en hast (eller formedelst andre, deriß vedkommende, irringer) forglemme det begynte venskab og fortroelighed, som jeg altid har baaren til min Hr. Assessor, der jeg udi saa maade for egen og mines veigne altid har fornummet hoß Dem oprigtig venskab, hvilcket jeg fremdehliß ønsker at maa continuere, og har jeg til dato icke fornummet andet endsom min Hr. Assessor har vildet baade mig og mine vel, hvormed, Gud være lofvet, jeg er meget vel fornøyet. Jeg vilde ønske, at et u-vorlig gemyt herudi Ißland vilde betemme sig og betencke, hvad det samme om mig for høye øfrigheden underd. foregifver og særdeeliß dend ven, som jeg mindst har formodet saadan bagkast fra, dend samme monne (nest Gud) omsider lære at kiende sig self, naar en gang hans geistlige samvittighed vil opvogne. De begærte documenter, som paa nestledne landsting af Hr. vice lavmand Eiolfsen, mig og andre gode mænd var forfattet, har jeg alt for 14 dage siden 2de gienparter underschrefvet og forseiglet og effter begæring til bemelte Hr. vice lavmand overlefvert, som da sagde mig, at vilde have samme documenter i parat, naar de Herrer Commissarier behagede effter dem at sende, da skulde samme være til reede paa Næs, som og er i afftes silde kommen bemelte vice lavmands tiener Poul Odsen til mig med andre documenter, som skulde være af lige natur, og begærer at jeg dem vilde underschrifve og forseigle, hvorpaa jeg saalediß svarede, at de 2de gienparter, som allereede var underskrefven og forseiglet, kunde for det første til de vedkommende effter begæring lefveriß, og i det mindste burde jeg at have en half dagß tid til at efftersee saadanne documenter, som jeg med haand og seigl skal bekreffte. Alt dette u-anseet har jeg siden intet fornummet dertil, ihvorvel at documenterne som før ermeldt er udi Hr. vice lavmand Eiolfsens forvaring, og har jeg saa sandt som Gud lefver, icke en bogstaf deraf, jeg skulde tencke at bemelte vice lavmand monne betencke sig og ey giør store difficulteter herudi, allerheldst der ey saa formodentlig er at ventte udi diße ommelte documenter, at parterne skulde finde sig fornærmet.

De begærte 81 rixdr. specie følger hermed, og vilde jeg ønske, at min Hr. Assessor vilde samme heller begære hoß mig eller(!) hoß andre, maatte det behage ham saa, da er jeg vel til freds, at de 300 rixdr. croner blifver bestaaende hoß ham entten her i landet eller i Kiøbenhafn aaret omkring og saa lenge Dem self behager imod dend sædvanlig interesse, som gaar og gielder udi vore fædernelande, og behager min Herre fleere paa samme condi-

tion, skal det effterkommis, og tør udi saa maade min Herre icke begære saadant af andre her udi Ißland. De ommelte ugyldige penge er mig gandske u-vitterligt, og vil jeg gierne derfore erstatte Dem hviß de prætenderer, naar Gud vil min Herre behager at bevise denne stæd dend ære med deriß gode og os angenemme besøgelse, hvortil, og til lidet at byde, siger Dem paa Gamle Nordske af hiertet Gud og velkommen. I det øfrige nest ald velstands erønskning og tienstl. hilsen fra min kieriste, mig og smaa børn Og jeg forblifer altid

Veledle Hr. Assessors tienstskyldige tiener

P. Beyer.

89. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested 23. oktb. 1711.

Efter kopi med AM.sk skriverhånd i AM. 443, folio. Så som »hand« (ɔ: A. M.?) har fremvist kgl. Majts. højesteretsstævning i mordsagen ang. Jón Hreggviðsson, som P. B. har læst og påtegnet, og da J. H. ikke kan svare til de heraf flydende bekostninger og som fredløs mand må befrygtes at ville bortrømme, »derfore er jeg hermed Eder Hr. Assessor omspørgende, om hand vil herefter og til sagens uddrag være Jon Hregvidßens cautions mand udi ovenbemte. 2de poster«.

Hertil følgende, af A. M. egenhændig underskrevne påtegning »Mit tienstlige svar herpaa er dette. Jeg veed icke med hvad ret eller føie af mig skulde kunde exigeres at gaa i nogen caution for Jon Regvidsen«.

90—92. LANDFOGED P. BEYER TIL ARNE MAGNUSSON.

90. Bessested 15. aug. 1702.

Efter orig. i AM. 447, folio. Oplyser efter forespørgsel, at de risheste, som står opførte som restans af den kgl. indtægt fra Guldbringe og Kjos sysler 1700, svarer til 5 fiske pr. hest, med hvilket beløb bønderne har afløst forpligtelsen til at levere risheste på Bessested, men som de i disse slette år ikke har kunnet udrede.

91. Kieblevig 10. sept. 1703.

Efter orig. i AM. 447, folio. Sender specifikation over restancerne 1701—2 (ikke vedlagt), da han ikke har truffet A. M. på Kieblevig.

92. Bessested 9. nov. 1704.

Efter orig. i AM. 449, folio. Da lagmand Sig. Bjørnsson har berammet ting på Kopevåg i sagen mod Sigurd Arason, som efter tilskyndelse af den dræbtes kone har ombragt Sæmund Thorarinsson, og da P. B. på amtmandens vegne skal bekræfte dommen, beder han i denne vanskelige sag om et godt råd, særlig, om kvinden, som ikke har lagt hånd på den dræbte, kan dømmes fra livet, hvad han betvivler og mener må henstilles til kgl. resolution. Drabsmanden bør sikkert henrettes »menß om hand bør tilstædes kierke-

gaard, er aldeliß icke udi mine ringe tancker, vilde dog gierne vide min Hr. Secreterers høyfornuftige betenckende herom med nerværende bud tilbage«.

---

93. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP JENS BIRCHEROD. Kiøbenh. d. 6. April 1709.

Trykt efter egh. orig. i Norske Riksarkiv, jfr. kopi med skriverhånd i AM. 1057 IX, 4to. Udskriften er »Velædle og Højærverdig Mag. Jens Birckerod, Biskop over Christiansands Stift, tienstærbødigst a Christiansand. franco par tout«. Vedlagt originalen er de i brevet nævnte 3 norske diplomer i oversættelse samt en afskrift af Frederik I.s beskærmelsesbrev 1530 for Stavanger biskop og kapitel.

Arne Magnussons forklaring på, hvorfor de til ham udlånte skindbreve fra Stavanger domkapitel hidtil ikke er tilbageleverede.

Velædle højærverdige H. Biscop højtærede velynder,

Udi nest forgangen sommer 1708 haver ieg udi Iisland, kort for min afreise derfra, erholdet Deres højærverdigheds gode skrivelse af dato Christiansand 1. Junii 1708 indeholdende en erindring om de gamle Stavanger Domkirkes breve, som en tid lang have ligget i min giemme, Siden ved min hiemkomst hid til stædet, ere mig i sidst ledne Novembri blefne indhændigede tvende missiver fra Deres høiærverdighed, daterede 13. octobris 1706 og 20. Januarii 1707. Paa hvilke tvende høitærede missiver ieg den heele vinteren tid efter tid haver agtet at svare, Men saa som ieg haver været storligen occuperet med processer for højeste ret, og andre vitløftige og idelige forretninger, saa er der altid kommet noget imellem. Endeligen nu for kort tid siden er mig til hænde kommet Deres højærverdighed *(sål.)* missive af dato 8. Martii nest afvigte, og er nu den begyndelse paa mit svar paa alle disse høitærende skrivelser, at ieg tienstligst begierer at Deres højærverdighed icke vil regne mig til uhøflighed, eller tage ilde op at ieg saa længe der med haver opholdet, hvor til ieg mig og visseligen forlader, formedelst det venskab og godhed som De stædse have ladet tilsyne i mod mig. Hernest faar ieg at berette Deres højærverdighed, hvorledes det er til gaaet med disse breve. Det sidste ieg hafde den ære at tale med Deres højærverdighed her i byen, og de gaf mig lof til at betiene mig fremdeles der af, saa tog ieg dennem (med Deres forlof, og efter aftale) med mig til Iisland 1706[1]. Siden haver ieg efter haanden excerperet der af, det som ieg syntes at vere tienligt til den

---

[1] NB. jeg gaf ham aldrig forlof at tage dem med sig til Island, *tilf. bp. B. nederst på siden.*

Historiam Ecclesiasticam Norvegiæ, som ieg samler til, og haver samlet udi nogle aar, Men saasom ieg icke fornam paa Deres højærverdighed ved før ommældte sidste samtale, at det saa storligen presserede med Deres restitution, saa haver ieg taget mig stunder der til, helst da ieg haver udi Iisland haft meget andet at bestille. Nu i forleden sommer, da ieg bekom førommældte Deres højærverdigheds skrivelse, rejste ieg expres [til det stæd[1], hvor mine bøger og papirer vare forvarede, og ieg pleiede at holde vinter qvarteer, og tog alle disse breve ud og packede i smaa esker, og eskerne igien i smaa packkister (thi alting maae føres paa kløf sadeler der i landet) førte saa disse packkister (som foruden brevene vare fyldte med bøger og andet sligt) med mig til skibet, i henseende at tage dette alt hiem med mig. Den tid ieg nu kom til skibet, kunde ieg icke faa rom uden til nogle der af, og maatte saa lade de øfrige blive tilbage. Som ieg nu kommer hiem, og aabner mit tøj, fornemmer ieg først, at i de tilbage blefne packkister, have veret forvarede den største deel af disse gamle breve, tillige med en og andre mine egne documenter, som ieg nødvendigen hafde behøvet i vinter her i byen, og ieg storligen haver maat saugne. Og at der icke haver været i de kister, som ieg fick med mig, uden den mindste deel af brevene, hvorudover det mig er aldeles umueligt (om det endda galt om en ting som beroede paa min velfærd) at extradere alle disse breve til den af Deres højærverdighed, udi Deres sidste missive forelagde tid, som Deres højærverdighed og self kand see, saa faar ieg da tienstligst at bede, at herudi maae haves nogen dilation med mig, og forsickrer ieg Deres højærverdighed paa min ære, og saafremt ieg fremdeles vil passere for en honêt mand baade hos Deres højærverdighed og andre, at de alle og et hver skal rigtigen blive igien leverede, og i fald ieg forinden døde, saa haver ieg dog for længe siden skrevet saa distinctè uden paa de convoluter, som samme breve ligge indeni, at de nødvendigen blive tilbage leverede, og Stifts kisten aldeles uden skade. De øfrige som ieg haver hos mig her i byen skal ieg, efter Deres højærverdigheds brefs lydelse fra mig levere før end ieg tager herfra til Iisland igien (thi ieg faar vel at tage der hen igien, og blive der en vinter over) og for det øfrige vere Deres højærverdighed storligen obligeret for den taalmodighed som med mig kunde haves herudi, Endeligen skal ieg icke forgiette at erindre med berøm-

[1] *Sål. rettet ved tilf. over linjen og udstregning af* der hen.

melse (om mit forehavende verk engang bliver færdigt) den assistence som ieg, med billighed kand tilskrive Sal. Biskop Stoud og Deres højærverdighed herudi [;] viste ieg og at en half snees pund æderduun kunde vere saa angenem i Christiansand som de vare ere i bland her i byen, saa skulde ieg visseligen i hukomme, at betale dermed renten af disse gamle breve, naar ieg ad aare kommer hiem igien[1]. For det øfrige vil ieg forestille Deres højærverdighed, at disse gamle breve ere, saa at sige, unyttige, uden til den brug som ieg tilforne haver omtalt. Thi der i bland ere kandske icke 10, som kunde i ringeste maader oplyse noget om ejendoms trætter, og kunde de samme nu icke læses eller forstaaes af nogen udi Norge. Den største deelen er om personel-trætter, eller og bare skiøder paa den eller den gaard, uden nogen markeskiel, eller andet sligt efterretligt. Det som Deres højærverdighed skriver om kongelig permission angaaende disse breves ydermeere behold, Da vilde ieg nødig over løbe ministerne der med, i hvor vel ieg aldeles icke desperérer om at naa den, thi angaaende slige gamle breve i Iisland hâr ieg den in formâ. Saa beder ieg da endnu engang at Deres højærverdighed vil continuere Deres godhed, og lade dette saa opstaae indtil ieg kommer til Iisland igien, og kand faa brevene (ieg meener de øfrige) herhid. Jeg skal for resten saaledes vigilere der for, at Stifts kisten og Deres højærverdighed, skal aldeles blive uden skade herudi. Bad ieg saa ligeledes gierne, at Sal. Biskop Stouds efterleverske maatte vere fri for disse breves kraf, saa som mine qviteringer derfore, forbinder mig til at svare dertil, og ieg for det øfrige skal holde Stifts kisten skades løs herudi. Jeg skal i alle de maader som ieg kand, erkiende Deres højærverdigheds deference her udi, om ieg den nyder, og vil vente Deres gode svar her paa, om leiligheden det vil tilstæde. Angaaende det som Deres højærverdighed skriver om den controversie om laxefiskeriet i Mandal, i Halsne sogn, Da kand ieg troligen forsickre, at i alle disse gamle breve findes icke nogen som dilucíderer den sag. thi ieg i Sal. Stouds tid, efter hans begiering excerperede alle de gaardes naune som findes i brevene, og den extracts Copie ligger hos mig i bland de af oftskrefne breve, som med mig ere komne her hid, Imidlertid, saasom Deres højærverdighed taler om det bref om Halsne 1512. Da efterdi det til ald lycke findes i bland de hidkomne breve, saa hâr ieg til Deres højærverdigheds tieniste translateret

---

[1] O, Jeg begierer intet uden brefvene. *tilf. bp. B. i marginen.*

det paa Dansk, og lader det hermed følge, efterdi ieg icke tør vofve originalen med posten, den og er saa ulæslig, at ieg veed, den uden denne translation skulde icke vere til nogen nytte. Angaaende Hiorteland, er der aldeles intet, undtagen Thorer Svendsens testament de dato 1429. og giør det hverken til eller fra, som sees kand af hosfølgende extract. Men saasom i det bref 1512. næfnes Lagestein, som synes at høre til Halsne, saa haver ieg her hos føjet Øgmund Finnsens testamentes extract hvorinde der tales om laxefiskeriet hos Lagerhuus i Suledal, i fald det kunde vere det samme. Jeg seer ellers af de øfrige breve, som ere hos mig, at der haver veret fra gammel tid og langt ned, en idelig controversie om fiskeriet for Faxstade i Suuledal, udi en elf som maa flyde der forbi, og hâr den samme controversie været imellem Canickerne i Stavanger og abbeden paa Halsnøe kloster. Synes som Faxstade haver ligget til Capitelet i Stavanger men begge deelene pretenderet fiskeriet i elfven, Der om findes nogle domme, og synes de enten alle eller de fleeste at vere pro abbate contra Canonicos Stavangrenses. Jeg troer vel at dette giør intet til nærverende controversie om Halsne eller Hiorteland, Imidlertid erindrer ieg det her, i fald det kunde vere af importance, paa det Deres højærverdighed kand see, at ieg gierne vil tiene Dem i det ieg kand. Skulde der og noget videre vere, hvorudi ieg kunde tiene før eller siden, saa haver Deres højærverdighed ickun at giøre derom erindring hos mig, og skal de da erfare min redebonhed.

Til beslutning forønsker ieg dennem og deres heele velædle Familie alskens lycke velstand og fornøjelse,

Forblivende stedse Deres højærverdigheds
tienstskyldigste villigste tiener
Arnas Magnussen.

94. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP JENS BIRCHEROD.
Skalholt udi Island den 27. septembris anno 1711.

Trykt efter egenhændig underskreven original i Norske Riksarkiv, jfr. kopi i AM. 1057 IX 4to. Udskrift væsl. som foreg. — Stavangerbrevene har på grund af krigsuroligheder ikke kunnet nedsendes fra Island.

Velædle høiærværdige Hr. Biskop, Høifornemme velynder.

Jeg ønsker og vil forhaabe at denne min skrivelse treffer dennem ved god sundhed og udi velstand. Den foraarsages ellers af de gamle Capitels breve fra Stavanger, som jeg med deres høiærverdigheds permission haver en tid lang hos mig beholdet. Jeg hafde sat mig for at begive mig her fra landet

forleden aar. Men den tid jeg ved skibenes ankomst fick at fornemme de besverlige krigstider, som der var indfalden siden anno 1709, da jeg reiste fra Kiøbenhaun, saa maatte jeg forandre mine tanker og forblive her vinteren over, i sær fordi at jeg skulde have en haaben papirer med mig, som høre til den commission, som jeg haver veret og er begreben udi her i landet, hvilke jeg ingenlunde torde vouve over søen i saa farlige tider, og det er aarsagen hvorfore jeg icke heller fremsendte de ommælte gamle breve. Nu er dette ligeledes gaaet mig i aar. Jeg kand icke vel undvere forskrefne commissions papirer, om jeg skulde reise ud af landet, og at vouve dennem i fienders hænder, holder jeg icke for rimeligt eller forsvarligt, i fald de kom noget til. Nu som jeg tænker at Deres høierværdighed icke kunde saa lige vere informeret om denne min leilighed, og i saa maade undre dennem over, at de intet bud fick fra mig, kandskee og icke vide, om jeg var i live eller icke, saa hâr jeg eragtet nødvendigt at berette denne imellemfaldene uleilighed, paa det deres høiærverdighed icke skulde tænke, at brevene kunde vere omkomne. Jeg vilde ønske, at jeg var vel hiemme, tilligemed mine charteqver og der iblant disse gamle breve, som hos mig ligge forvarede i en egen dertil giordt lade, hvor uden paa jeg har skreven at de var fra Stavanger, saa at enten jeg lever eller døer, saa kand de dog icke andet end komme til sit rette stæd igien. Imidlertid vil ieg icke forgiette det løfte, som ieg sidst fra Kiøbenhafn skref deres høiærverdighed til, angaaende en tienstvillig reconnoissance for disse breves laan. Jeg maa hermed afbryde for tidens kortheds skyld og frygt for skibets bortreise, som dette bref er destineret til. Slutteligen forønsker jeg deres høiærverdighed med velædle familie ald lycke, velstand og prosperitet, mig altid forladende paa deres godhed og yndest og stædse forblivende

Deres Høiærværdigheds tienstærbødigste tiener

Arnas Magnussen.

*

95. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansands Bispegaard d. 13. Octobr. A⁰ 1706.

Trykt efter egh. original i AM. 1057 IX 4to. Udskrift til ». . Arnas Magnussen, Philos. et Antiqvit. Professor . . Kiøbenhafn«, med påtegning af A. M. »annammet 6. Novembris 1708«. — Stavangerbrevene hjemkaldes.

Vell Edle Hr. Professor Høytærede Ven,

Det skal aldtiid være mig een behagelig glæde og contentement at fornemme Hr. Professors gode velstand, som jeg ønsker

med ald behagelig prosperitet stedse at maa continuere. Og i særdelished som jeg nu iche kand bie længere, og bør hafve tilbørlig rigtighed for Stiftskistens Brefve efter min Formand Salig Hr. Biscop Stoud, at alle tilhørige documenter bør mig af vellædle Frue Bispinde Stouds leveris, inden jeg kand gifve Hende derfor tilbørlig qvittering, daa vilde jeg hermed tienstligen ombede Vellædle og Høytærede Hr. Professor, at de Documenter og Brefve, som hand hafver nu haft saa længe tilhørende Stiftskisten efter Hands udgifne Reverser, som er 277 gamle Pergamentsbrefve, sampt 8 skrefne Pergaments Lapper annammede af hannem d. 29. Oct. 1698, saa og 47 gamle Brefve annammede An. 1700 d. 25. Maji, maatte blifve med allerførste leverede til mig, efterdi jeg nu iche længere tør eller kand lade det henstaae, og vil formode denne min venlige begiering med foderligst maatte efterkommis. Hvorom jeg vil varte Hr. Professors gode svar, og næst ald Guddommelig protections forønskning stedse forblifver

Vellædle og Høyt-ærede Hr. Professors
ærbødigste og pligtskyldigste tienere
Jens Bircherod.

96. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansand d. 20. Januarii A⁰ 1707.

Trykt efter egh. original i AM. 1057 IX, 4to. Udskrift væsl. som foreg., med påtegning af A. M. »annammet 6. Novembris 1708«. — Stavangerbrevene tilbagefordres, med henvisning til brevet $^{13}/_{10}$ 1706. — Heraf i biskoppens kopibog summarisk indholdsangivelse. Længere fremme i kopibogen findes nedenaftrykte supplik om samme sag til kongen, dat. Christiansand 2. april 1707. Nogen besvarelse heraf kendes ikke, da Danske kancellis Norske brev-koncepter for 1698—1709 mangler.

Vellædle Hr. Professor Høyt-æstimerede ven,

Jeg hafde dend ære at tilskrifve dennem d. 13. Octobr. 1706, hvorpaa som jeg iche endnu hafver erlanget nogit svar, daa som ei paatvifler, at mit bref jo blef Høytærede Hr. Professor indhændiget, beder jeg tienstligen, at mig Hands gode svar maatte med første meddeelis. Bemeldte mit Brefs Indhold var denne, at som jeg bør hafve tilbørlig rigtighed for Stiftskisten efter Sl. Biscop Stoud, at alle tilhørige documenter bør mig leveris, førend jeg kand gifve Sl. Biscops Stouds Arfvinger og Frue Bispinden qvittering for Stiftskistens brefve og documenter. Jeg bad derfor tienstligen udi samme mit bref, at de Documenter og gamle Brefve, som Vellædle Hr. Professor hafver, og nu hafver haft i nogle aar tilhørende dette Stift efter Hands udgifne Revers,

som er 277 gamle Pergamentz Brefve, sampt 8 skrefne Pergaments Lapper annammede af hannem d. 29. Octobr. 1698, saa og 47 gamle Brefve annammede A⁰ 1700 d. 25. Maji, maatte med første blifve leverede til mig, efterdi jeg nu iche længere kand eller tør lade det henstaae; hvilchet jeg og endnu hermed venligen ombeder, at jeg med foderligste dem maatte bekomme, thi med mindre jeg hafver kongl. allernaadigst befalning herom til befrielse for mig i fremtiden, maa de endelig efter saa lang tiids forløb leveris igien til Stiftskisten, at aldting kand bringis dermed i tilbørlig rigtighed; herpaa vil jeg med først post vente Hr. Professors gode behagelige svar. Og næst ald Guddommelig protections og eet glædelig nytaars forønskning med ald behagelig prosperitet stedse forblifver

Vellædle og Høytærede Hr. Professors
pligtærbødigste tienere
J. Bircherod.

Eftersom iblant Christiansands Stiftkistes brefve og tilhørende Documenter, som mig ere lefverede, safnes en tæmmelig stor Andeel gamble brefve, nemlig 277 gamble Pergaments brefve som till Archiv Secreterer og Professor Arnas Magnusen endeel ere leverede udi Bischop D. Hans Munches tid efter hands udgifne revers af den 29 Octobr. 1698 saa og 47 gamble brefve till hannem leverede udi sal. Bischop Mag. Lodvig Stouds tid efter hands revers af d. 25 May 1700, hvoraf herhos følger Allerunderdanigst Copie og som disse for saa lang tid siden udi mine formænds tid af Stiftskisten annammede brefve icke endnu till mig er blefven lefverede, endog jeg herom har tilschrevet min sl. Formand Bischop Mag. Lodvig Stouds Encke saa og bemelte Professor Arnas Magnusen, som fornemmes at være reyst till Island, og jeg ingenlunde tør understaae mig at lade dem forblifve længere fra Stiftskisten, heldst eftersom jeg finder ingen kongl. Allernaadigste ordre her ved Stiftskisten om deres extradering, foraarsages jeg derfor Allerunderdanigst at supplicere, at Eders kongl. Maytt. ville gifve Allernaadigst befaling till Prof. Arnas Magnusen, at hand uden længre Ophold strax schall lade levere ovenmeldte gamle brefve her till Christiansands Stiftskiste, paa det at den kand bringes i tilbørlig Rigtighed, og jeg i fremtiden derfor kand være angerløs. Den almægtigste Gud bevare altid og velsigne Eders kongl. Maytt. hvilcket udi allertroschyldigste devotion dagligen ønsches af Ed. k. M. allerunderd. J. Bircherod.

97. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON.

Christiansand d. 1. Junii An. 1708.

Trykt efter egenh. original i AM. 1057 IX, 4to. Med udskrift ». . Arnas Magnusen Kongl. Mayts. Archivario og Professor . .« og påtegning »Ved een Fornemme ven Monsr Christopher Vindekilde, som Gud ledsage og venligen ombedis, at dette bref maatte befodris til Hr. Professor Arnas Magnusen, som nu er udi Island, og vartis svar igien tilbage ved hiemreisen fra Island«. — Stavangerbrevenes udlevering kræves påny.

Vellædle Hr. Professor Høyt-ærede ven,

Det skall aldtiid være mig een fornøyelig glæde at fornemme deris gode velstand, som jeg ønsker med ald behagelig prosperitet at continuere. Ellers eftersom jeg i langsommelig tiid hafver ventit Hr. Professors ankomst til Kiøbenhafn, og som fornemmis at hand endnu er udi Iisland, og der maaskee endnu nogen tiid forblifver efter dend mig fra Kiøbenhafn herom tilskrefne underretning, og som jeg nu slet iche længere kand bie med de Brefve og Documenter, som Hr. Professor for saa mang aars siden har bekommit af Christiansands Stiftkiste, daa er min venlige anmoding, at de med allerførste leilighed udi inde værende aar maatte mig blifve ved sicher leilighed tilsendt, som kand være med de Skibe, som komme i aar tilbage fra Iisland. Meget ugierne ville jeg gifve mig i proces med min Formand Sl. Biscop Stouds Enche, som efter loven bør skaffe mig Stiftkistens Brefve i tilbørlig rigtighed, og som dend tiid nu længesiden er exspirerit, som Hr. Professor talede med mig om i Kiøbenhafn an. 1706 for Paaske: saa formoder jeg, at hand efter gode løfte lader mig dem uden nogen videre difficultet bekomme, at Stiftkistens Sager kand bringis i tilbørlig rigtighed, thi jeg vilde og nødig aarsagis at andrage det for Hands Mayestet, og jeg bør være sicher i fremtiden, at min Hustrue iche efter min død skulle lide fortræd. Herom vil jeg med første leilighed ervarte Vellædle Hr. Professors gode svar, og næst ald Guddommelig protections forønskning stedse forblifver

Vellædle og Høytærede Hr. Professors
tienstskyldigste tienere
J. Bircherod.

98. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansand d. 8. Martii A° 1709.

Trykt efter egh. underskr. original i AM. 1057 IX, 4to. Udskrift ». . Arnas Magnusen Philosophiæ Professor . . saaog Kongl. Archiv-Secreterer . . à Kiøbenhafn«.

Stavangerbrevene tilbagefordres og deri formentlig indeholdte oplysninger om et laksefiskeri i Halsne (Halså) sogn udbedes.

Nobilissime et Amplissime Dn. Professor!

Det schall altid være mig en glædelig fornøielse at fornemme deres gode velstand, som Jeg ønscher med all behagelig prosperitet stedze at continuere; Ellers eftersom Jeg ey alleene længe tillforn, men endog forleeden Aar hafde den Ære at tilschrifve Hr. Professor till Iisland ved Monsr. Christopher Vindekilde om de b[ref]ve, som hand efter revers hafver og tilhører Stiftskisten her,

hvilcket mit bref Jeg veed blef indhændiget, men Jeg og siden Adschillige gange ved mine Venner i Kiøbenhaufn, og i særdeelished min kiere Svoger Mag. Christen Lemvig venligen har ladet erindre Hr. Professor om svar og bemelte brefves tilbage lefvering her till Stiftskisten; daa efterdi Jeg dog intet Svar i saa langsommelig tid har erlanget, og meget u-gierne vilde ved proces tiltale min Sl. Formands Encke Frue Bispinde Stouds, icke heller kand tillade brefvene længer at være borte, og for rigtigheds schyld bør betimeligen vigilere derfor, behøfver og endeell af samme gamle brefve till illustration om endeell Gods her till Capitlet, som er till stor Skade, at vi har dem icke her nærværende, daa vilde Jeg hermed tienstvilligst bede Vellædle Hr. Professor, at ingen længre Ophold motte nu giøres med deres rigtig levering till mig, efterdi Jeg staar i fremtiden till Ansvar for mine Efterkommere, og for dødeligheds schyld vill hafve det i tilbørlig rigtighed. Beder derfor, at alle brefvene motte nu med foderligst inden Paasche blifve lefveret till min Svoger Mag. Christen Lemvig; daa Jeg siden ved leilighed i Sommer kand faae dem herop, thi uden Kongl. bevilling lader Jeg det nu ey længer saaleedes henstaae, men om Jeg dem ey erlanger, som melt er, aarsages imod min Villie at supplicere derom till hans Kongl. Maytt.; I særdeeleshed som Jeg og mine bønder i Mandals Sogn er stefnt for et laxefischeri med nod, som har tillagt Bispestolen af gammell tid, og brefvene derpaa er borte, daa som Mandal ligger i Halsne Sogn, som ellers kaldes Halsaa, og efterdi iblant andre brefve, som Hr. Professor har efter den specification mig er meddeelt, findes indført i(?) om part i Halsne 1512; daa vilde Jeg tienstlig bede, at det motte eftersees, om samme part icke kaldes Hiorteland, og om deri næfnes nogen nod til samme part i Halsne, saasom Jeg vist troer, samme bref maa handle om Hiortelands Gaard og Capitelets part i fischeriet i Halsaa Sogn, det er en laxe-gaard, og nu vill de disputere, at bønderne har ingen Rettighed till nod at fische lax med; Findes der noget i om nod, og hvor mange faufne den schall være, daa var det mig till stor tieneste, Jeg derom motte underrettes, og vill herom med allerførste bede om Hr. Professors gode Svar; Hvormed Jeg næst all Guddommelig protections forønschning stedze forbliver

Vellædle og Høitærede Hr. Professors
skyldigste og tienstvilligste tienere
J. Bircherod.

99. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christans. Bispegaard d. 10. May 1709.

Trykt efter egh. underskr. original i AM. 1057 IX, 4to. Jfr. kopi i biskoppens kopibog. Udskrift ». . Arnas Magnussen Philosophiæ Professor . . og Kongl. Archiv Secreterer . . à Kiøbenhaufn«, med A. M.s påtegning »annammet fra Biscop Birckerods søn d. 11. Junii 1709«. — Besvarer A. M.s brev af $^{6}/_{4}$ ang. Stavangerbrevene. Dette brev er blevet besvaret af A. M. ved en gennem brev til broderen prof. Hans Bircherod sendt hilsen, hvorom nedenaftrykte, i AM. 1057 IX, 4to bevarede egh. uddrag oplyser.

Vellædle Hr. Professor Høitærede Ven og Vellyndere!

Hr. Professors Missive dat. 6. April er mig retteligen indhændiget, og till tienstlig giensvar communiceres. Anlangende de brefve og Documenter, som Hr. Professor hafver tilhørende Christiansands Stiftskiste, og fornemmes nu at være endeell i Kiøbenhaufn, endeell i Iisland, daa kand Jeg aldrig erindre mig, at Jeg A⁰ 1706, den Gang Vellædle Hr. Professor talede med mig derom, gaf min permission till, at de motte tages till Iisland, thi det fick Jeg siden at viide, og derfor tilschref Jeg Hr. Professor næst forgangen Sommer 1708 i Iisland, at de maatte leveres tilbage; Og som Jeg nu fornemmer efter giorde Underretning i ofvenmelte bref, at endeell af samme Documenter ere endnu blefven tilbage i Iisland, og Hr. Professor lover med første Reise till Iisland at ville tage dem alle med sig derfra og hiem med sig till Kiøbenhaufn, at de derefter kand blifve Stiftskisten tilstillede; Daa vill Jeg efter deres gode begiering gierne gifve dilation till den tid, at Hr. Professor med første næst Guds bistand kommer hiem igien fra Iisland, till hvilcket deres gode løfte Jeg og forlader mig, og gierne er villig till at føie deres gode behag herudi, saavit mueligt kand være; Og det er best, det beroer med de brefve, som ere i Kiøbenhaufn, indtill de andre kommer fra Iisland, At de alle paa engang kand blifve lefverede samblede som det sig bør; Jeg tacker ellers schyldigst for hafte gode Umag og meddeelte Copie af de Original brefve om Halsne og Hiorteland, og det schall altid være mig en fornøielig glæde at fornemme Hr. Professors velgaaende og prosperitet og i fald høitærede Hr. Professor nu med første schulle reise till Iisland, vill Jeg ønsche dennem en lyckelig reise og tilbagekomst; Jeg vill og ønsche all lyckelig fremgang till det berømmelige verck Hr. Professor hafver under hænder angaaende Historiam Ecclesiasticam Norvegiæ, at vi ved saa braf og lærd en Mands gode flid, som er saa vell verseret udi vores gamble Antiqviteter og Historier kunde erlange engang herom nogen

god Oplysning; Hvormed Jeg næst all Guddommelig protections forønschning stedze forblifver

Vellædle og Høitærede Hr. Professors

tienstschyldigste tiener

J. Bircherod.

Extract af mit bref til Professor Johannes Birckerod, de dato Skalholt 12. 7bris 1709.

Fremdeles hâr ieg en tienstydmyg bøn til Hr. Professor, nemlig, at naar han engang skriver hans høiærverdighed Hr. Biskop Birckerod udi Christianssand til, hand da vilde formælde hannem min respect, og derhos, at de gamle breve som ieg haver til laans fra hannem, skal ieg tage med mig hiem ad aare efter aftale. Jeg skulde self skriftlig opvartet den gode mand. Men ieg hâr hænderne saa fulde indtil skibene ere borte, at ieg icke kand komme det af stæd. Haaber at ieg ved Hr. Professors intercession bliver der om undskyldet denne gang.

100. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansands Bispegaard d. 29. April 1712.

Trykt efter egh. underskr. original i AM. 1057 IX, 4to. Udskrift ». . Arnas Magnussen Professor Philosophiæ . . og Kongl. Archivarius . . à Schalholt . . ved en Ven, som Gud ledsage«, med A. M.s påtegning »annamet 2. Julii«. — Stavangerbrevenes tilbagesendelse imødeses. Nogle nyheder.

Velædle og Høitærede Hr. Professor!

For deres beærede og kierckomne bref mig sist tilschrevet fra Schalholt paa Iisland tacker Jeg schyldigst, og var mig hiertelig kiert deraf at fornemme Hr. Professors gode velstand, som Jeg ønscher fremdeeles med al selfbehagelig prosperitet at continuere, Jeg ønscher dennem og tillige en lyckelig tilbagekomst fra Iisland til Dannemarck, da Jeg tillige forhaaber efter gode løfte at faa efter Ankomsten til Kiøbenhaufn de documenter hid opsendt igien, som tilhører Stiftkisten her, og Hr. Professor meldede, at hand hafde hos sig paa Iisland. Ved denne gode occasion ved Monsr. Bram, som agter sig med første til Iisland, vilde Jeg icke manqvere at lade Hr. Professor vide, at Jeg Gud schee lof med min familie her lider vel. Nyt saa remarqvabel har Jeg intet at communicere. Hr. Estats Raad Vinding i Kiøbenhaufn er nylig død. Bischop Muus, som var i Ribe blef Bischop i Fyen efter Bischop Møllers død, og Hr. Ochsen Slots Prædikant i Kiøbenhaufn, blef Bischop igien i Ribe. Gud schee lof! alting er nu vel igien i Kiøbenhaufn, siden pesten i fior grasserede. Dersom Velædle Hr. Professor ved Retour-Reysen fra Iisland schulle arrivere her i Flecherøe-Hafn hos os, schulle være mig kiert at nyde den Ære af hans angenemme besøgelse.

De 10 eller 11 Islands Skibe, som kom i høst fra Island, og i vinter har lagt i Bergen, ventes nu ellers hid til Flecherøe med første, saasom 2 Convoyer gick herfra at hente dem, og de kommer herhid at convoyeris vidre herfra med flere Skibe ned til Dannemarck; Hvormed Jeg næst al Guddommelig protections forønschning stedze forbliver

Velædle og Høitærede Hr. Professors
tienstschyldigste tienere
J. Bircherod.

101. BISKOP JENS BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansand d. 7. Oct. 1718.

Trykt efter biskoppens kopibog i Stiftsarkiverne i Kristiania. Overskrift »Til Assessor Arnas Magnusen«.

Eftersom det nu saalænge haver henstaaet med de MSta og gamle breve og documenter, som hr. Professor haver udi mine 2 Formænds sal. Bischop Munch og sal. Bischop Stouds tid bekommit, Christiansands Stiftskiste tilhørende, at de længesiden kunde have vaaret her igien leverede, som end ej er scheet og vi alle ere dødelige, og naar jeg ved døden afgick efter Guds behagelige villie, da kunde min kieriste om hun mig overlevede, derfor maaschee af min Successore i Embedet vorde in commoderit, fordi samme Documenter ej vare igien leverede til Stiftskisten; thi som jeg tilforn har ombedet Høitærede hr. Assessor, er min ærbødigste begiering end hermed, at de med forderligste maatte efter hans udgifne revers vorde igien leverede til mig til Stiftskistens giemme her, beder tienstlig om hans behagelig giensvar med 1ste at jeg derefter kunde tage tilbørlige mesures til min befrielse i fremtiden etc.

JB.

102. PROFESSOR T. B. BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Odense 19. Nov. 1697.

Efter orig. i AM. 453, folio. Udskrift ». . Monsr. Arnas Magnæus Professeur de l'Academie Royale de Copenhagen . .« Dend fromhed, som hand for min ringe og uværdige Tractat de Nummis Danorum antiqvis (trykt 1701 under titlen »Specimen antiqvæ rei monetariæ Danorum«) har fatted, og allerede, efter Hr. Dorschæi berettning, begyndt i verch at stelle ærkiender ieg med all ærbødig og skyldig tachsigelse, forsicrer at ieg skal søge alld dend occasie, som min ringe efne kand optenche til at lade min tachnemmelige eftertanche til siune. Saasom ieg derforre veed og kiender min ædle

Herris oprictighed og høflighed, understaar ieg mig til en videre Confidence med hannem at indlade. Forbeholder sig, efter afbenyttelse i bogtrykkeriet, de kobberplader, som med første agende post vil blive afsendt, da de foruden til dette specimen skal anvendes til et større efterfølgende værk, til hvilket han har betydelige samlinger. Beder om A. M.s bistand til forudbestilling på en del eksemplarer og til antagelse af en korrektør. »Skulle det og behage velædle Hr. Professor, da har ieg hos mig et descriptum af en gammel bog, paa dend samme Chronologie som hand til Leipzig lod udgaae, mens med nogen discrepantz, hvor af ieg troer begge deele kand have nogen opliusning, og extenderer dette sig til flere aar. Item, en anden Copie af en Chronologie paa danske sager paa samme maader indfatted. Item en Chronologie paa Roschild Capitels sager hvad intrader og Legata kand angaae foruden adskillige andre smaa sager, som ieg iche acter af dend værdi at ieg dem tør nefne«. Beder en underdanig hilsen overbragt gehejmeråd Moth »efter dend Credit, som ieg veed Monsr. der at have«. Vedlægger liste over 8 af ham påtænkte litterære arbejder, hvortil han i et brev til Moth har hentydet.

Thomas Broderus Bircherod.

103. PROFESSOR T. B. BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Odense 30. marts 1698.

Efter orig. i AM. 439, folio. Jeg kand iche nochsom fuldtache hannem for sin umage med mine smaa sager at befordre, forobligerer mig i alle maader til redebond tienniste efter min ringe efne. Kobberpladerne følger først nu, da posterne ikke har villet medtage dem, og de tilligemed bogen overleveres nu til A. M. Beder A. M. gøre kontrakt med bogføreren »paa de maader hand til forne skreved haver«. — — »De Chronologier, som velædle Hr. Professor skriver om, skal blive oversendte med allerførste leylighed. Det Manuscript af Ælnotho var paa pergam. in 8., og sær gammelt, bleff laant mig af en ven fra Kiøbenhavn, som begiærte ieg iche ville lade mig merche hvor fra ieg hafde det: C. W. (sat sapienti). Jeg erindrer mig at have seet det samme exemplar til forne da ieg var paa Academiet, og discreperer det vel paa mange stæder fra codicibus impressis, mens dog saa at Textus alleniste kand emenderis, og Historien dog iche forbedris«. Gør rede for sine noter og kobberstik til Ælnothus. »Med allerførste post vil ieg oversende en liden fortegnelse paa andre smaa curieusiteter, saasom plenariis, Evangeliis antiqvo more gemmis et argento decoratis, Missalibus antiqvis Islandicis et Danicis, Sigillis æneis etc. hvor af ieg self en ringe deel haver, og resten hvor det findis skal berette, om Veledle Hr. Professor der til nogen behag kand have«.

Thomas Bircherod.

104. PROFESSOR T. B. BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Odense 16. dec. 1699.

Efter AM. 453, folio. Gør undskyldning for så længe at have beholdt A. M.s Gothicum Evangelium. »Mens saasom min svoger Mule beretter at min bog De Nummis Danorum skulle være kommen tilbage efter de mange vidervertigheder, som Garman dend hafde indvichled i« — da bedes A. M. at sende den tilbage til B., som vil tillægge »nogle curieuse stöcher«.

Thomas B. Bircherod.

105. PROFESSOR T. B. BIRCHEROD TIL ARNE MAGNUSSON. Odense 12. febr. 1701.

Efter orig. i AM. 453, folio. Udskrift »Arnas Magnæus. Professeur« etc. . . »Garman var skielmsactig mod mig, og fich ieg alldrig en eniste skilling for mine plader: Erythropilus har væred en haab vanskelig, och pressered mig over min efne med at skaffe ny plader til veye, som og med min store bekostning over hals og hoved skeed er, alligevel at ieg alldelis indted af ham skal nyde for mit arbeide og mine penge uden 50 Exemplarier«. Beklager E.s store hastværk, så at der ikke har været tid til gentagen korrektur og ordning af kobberpladerne m. v. Lader mest af hensyn til forlæggeren dette specimen nu udgå istedenfor at trykke det hele værk »saasom det er over 3 gang større end dette«; vil dog også på denne måde kunne erfare folks dom og rette sig derefter. »Og saasom ieg en særdelis confidence til min Herre haver, alt saa beder ieg indstændig, hand for all sin trofasthed imod mig vil sincerè give mig sin mening, og andris tilkiende, hvilched venskab i mit sind er uskatterlig, og ieg iche alleniste skal efterleve, mens med all tachnemmelighed erkiende«. Vil gærne have en køber til de danske mønter, som findes trykte i hans bog, samt til 2000 romerske, græske og fremmede »og Jeg, som inclinerer til alle slags curieusiteter, og befinder mig iche kraftig til at supplere hvad som feiler, eller stiche mere penge der udi, kand have dend fornøyelse, at have væred possessor der af, og saa at see dem i en god mands værge, saasom de mig have kaast megen umage og fortræd at sammensanche, som en anden kand finde nu paa et stæd«. Vilde ikke have begyndt dette og andre foretagender, dersom han havde vidst, hvor lidt det vilde blive påskønnet.

Th. B. Bircherod.

106. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL KØBMAND NIELS BIR[C]K. Skalholt 16. sept. 1709.

Efter skriver-kopi i AM. 448, folio. Beder N. B. af sine handelsbøger uddrage hvad der i Isefjords syssel er bleven indbetalt af kontributionen til dæk-

ning af lagmand Got[t]rups Københavns rejse på landets vegne, »saasom jeg, nest guds hielp til foraaret agter mig der vester paa i deres eign, og faar da vel den ære at tale med hannem paa hans haufn«.

*

107. KØBMAND NIELS BIRCK TIL ARNE MAGNUSSON. Isafjords krambod 21. avg. 1702.

Efter orig. i AM. 454, folio. Har efter begæring hos stedets præst efterladt 1 tønde skonrog og skibsbrød, 1/2 t. 4 rd. øl, 1/2 anker brændevin og 11 1/2 pund rulletobak. Hertil A. M.s påtegning »1703. fra Altinget, begiert af Monsr. Birck, at efterdi ieg icke kand komme der hen i egnen, hand da vilde tage disse vare i gien, og hvad der kunde der af vere kommen til skade, vil ieg betale«.

108. KØBMAND NIELS BIRCK TIL ARNE MAGNUSSON. Hafniæ 7. Juny 1710.

Efter egh. orig. i AM. 1057 II. 4to. Adr. »a Isefiord«.

Veledle Hr. Professor Arne Magnusen, tiennistl. salutem,

Hans mig beærede missiue af datto Schalholt d. 16de Septembr. er mig ved Sr. Terchesen indhendiget, huor fore ydmygst tacher, der af fornemmer at Hans tancher er at besøge Issef. eign i sommer, huilkit giør mig ondt, ieg ey kand nyde den ære at være der self til stede, at tage i mod hannem, Aarsagen er disse vanschel. tider vy nu lefver vdy, som ieg ey paatuiler Hannem io for rom tid siden er kundgiort. Gud i naade see til os, her er dyr tid, krig og stoer svaghed. Sender fortegnelse over de i Isefjords distrikt indbetalte bidrag til den Gottrupske rejsegodtgørelse. Har forstrakt A. M.s brodersøn Snorre Jonsson med 30 rdl.

109. KØBMAND POUL BIRCK TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Ørrebache kramboed 21. sept. 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Til A. M. og P. V. som kgl. kommissærer.

VelEdle Hr. Secreterer oc Edle Hr. Wiecelougman, tilforladendis goede venner!

Jeg tacker skyldigst for seeneste goede convertation, hafde ønsched dend lengere continuered, med vorris goede løstige historrier vi hafde om Jyderne, oc andre fleere; ieg holder meged af løstigheed, i compagnie, beder omforladelße, om ieg var fordristig i min talle. Effter velEdle Hr. Secreterers bortreiße er falden en liden action imellem min kock Laurids Hanßen oc een af minne dagløonnere, eller slagtermand, som ieg hafde antagen udi min tienneste, at giøre hvad arbeid som forrefalt fra

dend tiid oc til sidste timme, som hand oc alle de andre goedvilligen indgick, hvorpaa ieg alle ved derris naufne loed indførre. En morgenstund hender ded sig ieg kom til stacken oc schulle veye fisch i schibbed, var samme person ey ved at berre fisch med hine andre. Noged der effter kommer ieg til søjde retten at annamme faarene, kommer denne perßon, nembl. Simmen Biørnßen, til spurde ieg hannem hvor hand var i morgen: »nu kommer du oc vil hafve søjder; først du iche var ved at berre med hine andre, schal du hafve en« etc. Svarede mig strax: »ey du ded sielver i dig«; var ded at svare sin hosbonde, hvor paa ieg befallede kocken, som stoed hoes mig: »slaa mig dend knegt paa ørred, var ieg self saa ner hos, schulle ieg self giørre ded«. Kocken gifver hannem it ørfigen, dend anden griber kocken oc slaar hannem under sig, de tomlis noged med hin anden, blef saa ialle maader uschad adschilt paa bege sider. Der effter, som vidnerne forklarer, løber denne knegt til galgen oc søeger it af henge trerne, paßer kocken op, indtil ieg var klar, befaler hannem da at søege effter tungerne strax, i fald ieg kunde forßee mig, ti saa mange hoveder, saa mange tonger; saa kommer mig denne knegt bag til kocken oc slar hannem ofver nacken med træd, griber hannem i haared, kaster hannem under sig; kocken giorde sit beste, verged sig, som var nøed verge, oc prylede denne knegt vel af; ieg veed icke, om ded kand henreignis til nogen criminel sag.

Der effter legger knegten sig syg, lader kalde presten til sig, som oc tiendte hannem, loed saa kalde nogle mænd til sig at hørre hans bekiendelße, som oc scheede schrifftlig, oc derris naufn under. Effter denne hans bekiendelße kommer Monsr. Vigfus Hanneßen her i kiøbsteden, begierrer at maatte stefne kocken som oc scheede.

Klager over ulovlig rettergang. Sysselmand Vigfus Hannesson gør sig både til dommer og sagsøger, den kopi af stævningen og »knegtens« erklæring, som købmanden har modtaget, er udateret og uden vidnernes navne, efter en sådan »april seddel« lader han ikke sin kok møde til tings; til tinget sendte købmanden en fuldmægtig, som oplæste hans indlæg, men ikke blev taget for gyldig, da han manglede fuldmagt fra kokken, dog vil domsmændene, at han skal komme frem med hvad han på dennes vegne har at sige, hvortil svares »I maa iche holde mig for saadan nar eller gickur ieg schulle gifve eder oplysning i sagen, siden lee mig ud, ney iche førend I tager mig gyldig«. Derefter dømmes købmanden på knægtens ubeedigede erklæring, uden at han som husbond har måttet tage sin tjæner i forsvar »hand kand hvercken læse eller schrive, eller forstaar it ord hvad Islansch er«. B. har klaget til P. Beyer (amtmandens fuldmægtig) og amtmand C. Müller, uagtet de to pågældende er forligte. I Beyers nærværelse er knægten bleven undersøgt og bærer intet spor

af vold, og dog er kokken for sar i hoved og på krop bleven dømt til 60 rdl. bod af Vigf. Hannesson og hans 12 domsmænd. »Schal vi saa være undergiven her i Island af nogle træl, da er at befrøgte, at seigle her til landed, tienneren tages i forsvar, hosbonden maa icke hørris«. Beder om kommissærernes assistance.

Poul Birck.

110. PROVST EINAR BJARNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Bacha (Bakka) á Siidu vid Geirlanndz a 10. dec. 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker A. M. »firer sitt lytelætis ged og herral. affectionem vid mig ad samfunndum, bæde nu sydast og firr-um«. En mand i sognet er plaget af tung sindslidelse, har forsøgt at løbe til fjælds, men blev indfanget; slap senere fra sine vogtere, kom over Skaftå, flakkede en tid om, ofte på tynd is eller i vand, og mente at se en kraftig mand, som gentagende gange reddede ham fra at drukne. Forespørger sig om sin stilling til den verdslige øvrighed i præsten Tords hordoms-sag og fremsender et vidnesbyrd om, at et nabosogn mangler kirkevin. Sender hilsen, »svo og kvedia ydar Hágög. Katrijn m. Þordardottur og stúlku kinndur ockar þacklátlega, einkum Elen m., þackar hun hiartannlega ydur firer födurlega affectionem vid sig i nálægdenne«.

Einar Biarnason.

111. EIRÍKUR BJARNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Búlande 13. oct. 1704.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adresseret til A. M. »vona[n]de a Flogu«. Oversender A. M. nogle bladstumper og stiller i udsigt et glossar m. v.

. . Med óskum farsælldarrykustu blessunar tymannlegrar og eylyfrar þydasta þacklæti erusemda og fodurlegra framkvæmda mier hanz ryngasta þienara bevyst, asamt plicttskilldigu frammbodi minnar fatækrar þienustu efftir fremstum mætti, avysast ad eg sendi nu mynum hagofiga herra lietvæg bladaflok efftir begeryngu, enn kunni eg yfirkomast fleyri, er myn skillda til þeynkia. Eg a bok i lani i Austfiordum (er samtynyngur ur Glossario med odru sympart gomlu) til vonar . . .

Eyrekur Biarnason.

112. SOGNEPRÆST GÍSLI BJARNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Krosse i Eystre Land-Eyum þann 15. Augusti Anno 1724.

Trykt i Diplomatarium Islandicum XI, s. 399 efter orig. i AM. Isl. dipl. afskrifter nr. 14. Med tak for tilbagesendelsen af nogle udlånte breve oversendes kopi af et jordekøbsbrev angående Grenjaðarstaðir.

113. KATRÍN BJÖRNSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Stadarfelle 25. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, fol. Takker for udvist velvilje mod sig og sine. Forespørger sig om muligheden af at få den til Skogarstrandjorderne hørende kongsjord Kiðey købt og beder i så fald A. M. på hendes vegne købe den »med billegu verde eg er ei peninga sterk sem nærre kunned ad gieta«. Ønsker den navnlig for at kunne lade heste gå dêr ved vintertid. Sender sin hilsen og »l. Astrydar M. d.« og takker i en efterskrift for »ydar þægelega sending«.

114. KATRÍN BJÖRNSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Stadarfelle 26. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Adr. »Arnas Magnussen, Assessor« etc. Beklager A. M.s tab i Københavns ildebrand: »Af ydar herradoms ágiæta tilskrife fornam eg af hiarta óglöd þann stóra skada sem ydar herradómur feinged hefur af þeim mikla elldsvoda sem yfer Kaupenhafn skal hafa komed á næstlidnu hauste«. Takker for A. M.s umage ang. Kiðey, uagtet øen ikke har kunnet fås, og endvidere for hans løfte til hans broderdatter Ástríður Magnúsdóttir: »I annann máta þacka eg audmiukast ydar gódu heityrde bródurdóttur ydar Astryde Magnusdóttur giörd i ydar agiæta briefe til min og var mier þad stor glede, ad henne munadlitellre vilied lidsinna, þvi eg giet ey taled henne stóra adstodar von af ödrumm naungumm synumm; hun er annars efneleg, mier og módur minne elskulegre þæg og effterlát, og astunda mun hun ad brióta ei af sier ydar storu velvilld til sin, og mættu ord min henne til nockurs gódz koma, þá vil eg af hiarta ydar herradóm fyrer hana beded hafa. Hvad eg giet henne lidsindt skal eg af astundan giöra, enn hana mun þad, næst guds hiálp, driugast draga sem þier henne til góda giöred, hvar fyrer hun og eg skulumm ydar herradóm þacklát finnast« . . .

Katryn Biörns dótter.

Ved Arne Magnussons testamente indsattes Astrid Magnusdatter til arving af hvad han ejede på Island. I denne anledning kom hun og hendes fostermoder i forbindelse med eksekutorerne i A. M.s bo, og i et brev til prof. Gram, Stykkesholm 30/9 1732 takker »Katarina Biorns dotter« således for udvist velvilje: Jeg aflegg hier med mitt stærsta þacklæte fyrer þaug stóru hoifligheit, sem þier háu herrar hafed auglyst fósturdóttur minne Astryde Magnúsdóttur og medal annars ad eyngvu undanngleimdu fyrer þad sydasta raritet, sem syslumadurenn Ormur liet til hennar afhenda. (AM. Access. 1.)

---

115. MÁLFRÍÐUR BJÖRNSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Eidum 5. junii 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beder A. M. »vegna einstædingsskapar myns og tilfallinna báginda« at hjælpe sig. Fik »i tilgiof á kaupdeige« en jord Rangá, 12 c. i skyldsætning, som hun testamenterede sin yngste søn Jón, da børnenes faderarv blev skiftet, under forudsætning af, at hun skulde besidde jorden sin livstid: men nu har sønnen solgt den, ud af ætten og uden at tilbyde den til rette vedkommende. Sender kopi af arveskiftet, for at A. M. kan se, hvorledes dette er beskaffet. Beder A. M. sørge for, at skifteforretningen dømmes ulovlig, hvad mange ansér den for. Tre hundred i fast ejendom, som er tilfaldet sønnen i faderarv, har hun tilladt ham at sælge.

Málfrydur Biorns dottir med handsale.

Hertil er for Arne Magnusson påtegnet:

Hier uppá svarad Sr. þorvarde Stefans syne, ad Malfridur mune ei liettlega komast til jardarinnar, nema hun hana brigde og betale þeim er keypte sina peninga aptur [1707 i Aprili *egh. tilf.*]. Ætle hun sier mune þad ördugt verda, þá kann hun, ef vill, láte [*sål. ved A. M.s egh. rettelse af* ad hun láte] þad þá bida til þess eg austur kiem, og mun eg þá til leggia hvad riettast synest.

---

116. ARNE MAGNÚSSON TIL EYJÓLFUR BJÖRNSSON. 28. maj 1712.

Efter AM. 454, folio, Brevuddrag med skriverhånd. Anvisning ang. saga-afskrivning og lign. samt betaling herfor. Afskriften af den nævnte Maríu saga foreligger i AM. 634—35, 4to. Ang. originalens defekter har A. M. på et løst blad optegnet »Deest post folium 7 mikid, 90 likast 1 blad, 110 1 eda 2 blöd, 112 1 eda 2 blöd«. Et indlagt blad indeholder to af A. M. og Eyulfur Biörnsson (fra 1716 præst) underskrevne afregninger af 18. dec. 1710 og 1. april 1712.

þau gömlu kalfskinnsbrefin hefe eg medteked og þeirra copiur med hans hende[a] [[a] þetta alleina var óbetalad þá vid Eyolfur giördum afreikning 1. Aprilis 1712. *Egenh.*]. Sendur til betalings einn slettur dalur. Hvad i honum kann yfer hafa, reikna eg ecki, og er nu ockar reikningur klár á bádar sídur.

Send Mariu sagan stóra (frá Hruna) til uppskriftar cum præceptis scribendi (bestendur hun af 136 blödum, og eru i 4 defectus).

Bedinn ad láta mig af alþinge vita hvort þetta skilvíslega medtekur og hvört pappirinn nægia mune.

Hiá þorde þordarsyne gietur hann peninga tekid bæde til liósa og skriftarbetalingenn epter hendinne.

Sendar med bókinne 6 bækur af gódum pappír.

---

117. GUÐBRANDUR BJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Vestmannaeyjum 12. mai 1704.

Efter orig. i AM. 449, folio. Beder kommissærerne om hjælp til at få ret overfor sysselmand Páll Torfason, som har tiltaget sig jorden Tunga i Skutulsfjord, hvoraf halvdelen som arv tilhører klageren; ønsker en forsvarsmand beskikket, som kan foretage hans sag. Endvidere har han i sin tid fået kgl. missive om, at han i sin fraværelse skulde hjælpes til sin ret her i landet, hvilket er forblevet resultatløst.

To dokumenter ang. førstnævnte sag er vedlagt. Egenhændig underskrift:
Gudbranndur Biörnsson.

118. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND MAGNÚS BJÖRNSSON. Skálholt 18. april 1707.

Efter egh. underskreven kopi med skriverhånd i AM. 447, folio, Islandsk. Efter at rederne på Grundarfjord og Kumbaravág havne i rentekamret havde andraget om, at disses distrikt mod Stykkesholm mätte blive bestemt afgrænset, er det bleven overdraget A. M. og P. Vidalin at adskille disse distrikter. De bestemmer da herved, at Berserkjahraun skal danne grænsen, og opregner fordelingen af de nærmeste gårde og de udenfor liggende øer. Sysselmanden anmodes om at bekendtgøre dette for bønderne tillige med anvisning ang. afvikling af mulig gæld i fremmed distrikt. Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 77.

119. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND MAGNÚS BJÖRNSSON. Skalholt þann 13. Maii 1707.

Trykt efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 441, folio. Anbefaler M. B. at antage sig enken Ragneiður Jónsdatters sag mod hendes afdøde mands overmægtige arvinger.

Kongl. Majts. valldzmann, Monsr. Magnus Biörnsson,

Næst vinsamlegre heilsan sie ydur vitannlegt, ad eg nylega bref feinged hefe frá Ragneide Jóns dottur, epterlátenne eckiu Einars heitens Hannessonar, sem buande var ad Grunnasundznese i Helgafells sveit, hvar inne hun af mier óskar adstodar á móte áseilne, er hun mæta þikest af örfum sins burtdauda mans. Þá med þvi þad er yfervalldsins skyllda, bæde epter gudz og manna riette, svo til ad siá, ad munadarlausar eckiur og adrer þviliker svarlauser ecke verde ofurlide borner mót riettu, so hefe eg ecke annad kunnad enn skrifa ydur til hier um, og vil hier med hafa ydur recommenderad mál þeßarrar einstædingseckiu, so vítt riett kann vera, bidiande ydur svo til ad siá, ad hun öngvum ójöfnude mæte hverke i utsvörun þeirra peninga, sem hun hiá Einare heitnum atti, nie áhrærande ábyle jardarinnar framveigis, edur i neinu ödru þvi er hun kann eiga ad skipta vid arfa sins burtdauda mans. Sömuleidis ad börn hennar fáe þann hlut peninga ur buenu, sem þeim med riettu ber. Ydur er ecke ókunnugt, ad hier standa ójafner menn á velle eckiann

Ragneidur og svarlaus börn hennar mót örfum og frændum Einars heitins, þar firir mun naudsynlegt ad til setia einn skynsaman ærlegann mann, sem einardlega hallde svare firir eckiuna, án hvers þad synest, sem hennar hlute mune liettare verda. Jeg forlæt mig til ydar röksamlegra riettvísra adgiörda i þessu efne, Bef[al]ande ydur þvi næst gude eylifum, og verande alltid.

*

120. SYSSELMAND MAGNÚS BJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Arnarstapa 8. augusti 1702.

Efter orig. i AM. 447, folio. Oversender en erklæring dat. »vid Öxar á 17. 7. med undskyldning for, at den ikke efter aftale på altinget ved hjemrejsen er bleven sendt syd på til Akranes; håber sendelsen kan træffe A. M. »minn hagunstuga patron, nær hann umm Dale vestur reyser, á Hvamme i Hvams sveyt, þvi eg vona Stichesholms skip mune þá ei umm þann tyma burt siglt verda. Hier ad auke er myn audmiukust bón til myns hagunstuga patrons, ad hann villde myer so gunstugur vera og skrifa ut med myn og almugans supliqve, so sem eg vid hann á alþynge nefnde og hans velbirdugheytumm kann synast hentast og best til falled, hvad eg vil þacklatlega i þienustusamastann mata endurminnast. Umm lytelræde á alþynge nefnd observerast«.

I den nævnte erklæring angiver M. B. på forespørgsel ang. de både fra Stykkesholm distrikt, som købmand J. S. Graahe påstår bruges på Hjallasand til skade for Rifs distrikts indbyggere, at nogle sådanne har i længere tid haft fri opsætning og fiskeri her, særlig fra Hallbjarnareyri og Setberg, og at pa dem har nogle kgl. landsæder rot, hvilke det formentlig kan tillades at ro, hvor lejligheden er bedst.

121. SYSSELMAND MAGNÚS BJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Arnarstapa 8. july 1704.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker for udvist velvilje på sidste alting. Minder om sin supplik fra ifjor om afslag på den gamle restans i Arnarstape ombuds afgift. hvorpå ingen resolution er fulgt, og beder A. M. anbefale den hos alle vedkommende og at være »minn munnur og fader vid Majestetid — — þad i firra umm Biarnarhöfnena er effterkomed, sem Monsr. Ketell minn Paulsson kann mynumm stórgunstiga Hr. Patron ad demonstrera«. Sender Vigfús Árnason op på altinget med sine papirer, da han selv er upasselig. Ønsker at vide, hvor meget han er skyldig at betale lagmand L. Gottrup i udsejlings-godtgørelse, da det forekommer ham hårdt at skulle udrede 40 rdl. og de andre i syslet intet; har foreløbig tilbageholdt G.s lagmandstold for ifjor. Hermed oversendes forskellige dokumenter. Ang. Arnarstapens klosterjorders landskyld m. v. henvises til en forrige høst afleveret udskrift, hvis original Vigfus nu vil fremvise, og tilføjes yderligere oplysninger om Arnarstape ombud.

Magnus Biörnsson.

122. SYSSELMAND MAGNUS BJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Arnarstapa 8. Oct. 1706.

Efter orig. i AM. 447, folio. Oversender efter opfordring afskrift af de 7 spørgsmål ang. distriktsfordelingen mellem Stykkesholms og Kumb(a)ravågs handelssteder, som købmand Jens Lassen har begæret forelagt tingene på Staðarbakki og Grund, med tilhørende svar fra Stadarbakke ting 27/8 06. »Jeg flyte þessu mynu skrife, ef þad kinne ad ná skólapilltumm ur Helgafells sveyt, þvi hiner adrer hier nalægt eru umm farner lángt sydann, med heidurlegumm Sra. þórde m., af hvors reysu eg ei visse, austur. Framar þessu er á ad minnast edlagöfuge Hr. Patron, umm þad hiá mier eiged, og eg ydur lofade i sumar, hvoriu eg hef ei gietad effter ockar ummtale rádstafad i haust, sem annars bære og eg viliad hefde, enn nu er orded so seint þvi austur til ydar koma. Bid eg ydur þvi minn stórgunstuge Hr. og patron ad umm lyda mig hier umm til vorsins, lofe Herrann, vil eg þá þvi bestilla til ydar, sydast á alþyng, ef ei kann firre verda. Hier med bid eg ydur minn góde herra ad virda ei til brigdmæla firer mier, þó þetta hafe nu so ordsakast i þetta sinn, jeg vil giarnann bæta þad, lofe Herrann« . . .

Magnus Biörnsson.

---

123. FHV. LAGMAND SIGURÐUR BJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Saurbæ 30. January A⁰ 1708.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Takker for behageligt samvær og udvist velvilje. Gør rede for gensidigt bogudlån og beklager ikke at kunne finde nogle af A. M. ønskede, ældre dokumenter.

Edla og Háachtbære Hr. Secreterer, Minn stóræruvirdandi vin og broder. Salut!

Blad þetta og fáar línur eiga Monfrere frá mier færa heillaósker og aludar þacklæti fyrir sydustu mier æskilega samfundi og alla elskulega humanitatem til mín og minna med umburdarlyndi yfir daufleik vorum. Hefdi mier audnast effter þad ad spyria Monfr. reysu heimleidis um Kiós, munda eg hafa borid vid ad setiast uppá hestinn ad ná enn eitt sinn samtali vid Monfr., enn þó mier láti allareidu reidinn lytt, nockud burdastirdum og ei vel heilbrigdum effter nockra vanheilsu i fyrra vetur. Item þacka eg Monfrere aludlega fyrir bródurlegt tilskrifid mier i hendi 28. hujus af Birne Jónssyni, hvör mier og trulega afhendti af sinum herdum þann annann tomum Hvitfelds, it. titularbók og prentada Eddu, og seige eg Monfr. kiærar þacker fyrir lánid og tilvonandi lydun til þess med skilum kunna afftur afhendast; eg hlyt um sinn afhuga vera Sturlunga sögu. Af

mínum qverum komu mier og med skilum þeir tveir partar historiæ lombardicæ, item ættartölu blödinn, hvörtveggia med nóg gódum umbunadi. Nu stíngur i stuf fyrir mier, ad eg get ei mögulega fullnægt Monfreres tilmælum um ávikinn bref tveggia fogeta fyrir þeim fordum Kongl. Majest. pörtum fyrir sunnan og vestann Hvitá, sem hr. lögmadurinn sál. i forlening hafdi; eg sem næsta hálfvingladur hefi iterum atqve iterum effter þeim leitad, þar mier hefur til hugar komid, enn fyrir vyst mynnir mig ad þau hafi hiá mier verid innfest ásamt ödrum brefum i samtinings bók i folio, enn hvörninn eda hvörium i hönd hafi frá mier farid, kann eg ei mynnast, nie helldur ad eg hafi þau vid önnur documenta samannbundid, og hefi eg i mörgum paqvetum ad þeim hiá mier leitad og þad forgefinz. Og ur þeirri bók, sem mig mynnir þau hafi verid innfest og Monfr. tilmynnir, hefi eg á imsum timum nockur documenta burt skorid, og nockur burtlánad og ei sum affturfeingid. Verda kann, ad syslumadurinn Jón Sigurdsson hafi þau hiá mier feingid, þó eg ei vel mynnist, og mun eg efftir þeim hiá hönum spyria; hann keyffti $^{1}/_{8}$ part i Gufufit. Ei mun þau vera ad finna hiá erfingium Eyólfz heitinz á Áse, sem nockra partana fyrir sunnann Hvitá keyffti, þó vil eg þar um spyria, og enn betur vil eg hia mier leita; enn Biörn sendimadur lætur ei fallega, ad leingur sie fyrir hönum tafid; finnist þau bref, vil eg umþeinkia ad til Monfr. handa komist annadhvört siálf eda þeirra utskriffter, og endast so þetta stirdlegt pennafar undann hálfsiötugs karlz hendi, sem Monfr. treysti vel virda. Hönum guddómlegrar verndanar heilla og farsælldar af hiarttanz alvöru óskandi, hvar til mín kiærasta og börn seigia aludlegt og þacklátlegt amen. Lifandi og blifandi

VelEdla Hr. Secreterans mins stóræruvirdandi vinar
og bródurs þienustuskylld. vin og þienar
Sigurdur Biörnsson.

---

124. [PASTOR] I[VER] BRIN[C]K TIL ARNE MAGNUSSON. Windsor d. 5. augusti 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Den halvtrykte bog, som B. tilsender A. M., er utvivlsomt den af C. Worm i England forberedte udgave af Íslendingabók, sml. Werlauff, Biogr. Efterretn. om A. M., Nord. Tidsskr. for Oldk. (III, 124—25); Junii Lexicon er Fr. J. Glossarium quinque linguarum.

Monsieur.

Jeg beder om forladelse at ieg icke tilforne hâr skrevet hannem till; aarsagen hâr været at ieg hâr søgt at informere mig

om det beviste førend ieg vilde skrive, oc der till gavis ingen Leylighed, saa lenge som Parlementet sad oc kongen var hiemme. Nu siden Parlementet er proroguered, kongen udi Holland oc alle affaires sover, har ieg hafft tiid at giøre een tour till Oxford, hvor ieg hâr hørdt adtskilligt om voris ven, som var mig ukiert at høre; dend halv tryckte bog fick ieg med nøød et exemplar af, som ieg straxsen med Monsieur Scavenio, dend hand om een maaneds tiid maa vente udi Kiøbenhafn, under forseyling bortskickede oc paa hannem addresserede. Hand er vell saa good at lade voris felleds gode ven Monsr. Reitzer see samme bog. Derforuden talte ieg oc med een deel af Professorerne der ved Academiet andgaaende Junij Lexicon at lade udgaa, oc fornam nock at de vare villige till at encouragere dend som samme verck ville undertage. Endeligen aabnede ieg mig for Mr. Hudson, som hâr ladet Thucydidem udgaa, oc er min particulier gode ven; hand forsickrede mig at universitetet ey skulle vegre een Persohn 50 pund sterling om aaret oc siden en quantitet af exemplarerne. hand gav mig et anslag, at dersom Monsieur vill begynde een Correspondence med Dr. Hickes, som ieg har marquered udi dette hosføyede Catalogo, vilde hand Secondere hannem med vijdere recommendation till Universitetet. Jeg giorde hannem et tilbud at alle hans breve skall ved mig till Monsieur vorde befordret, saa at det intet skall koste hannem ey heller Monsieur om hand behager at acceptere samme Condition. Jeg var vell tilfreds at Monsieur oc ville holde een Correspondance med mig oc skrive mig eengang om ugen till, hvad nytt udi Kiøbenhavn passerer, oc skall hand finde udi mig een flittig Correspondent. Brevene kand ickun addresseris till Messieurs d'Hartoghe udi Hamburg. hand maa for Gud skyld ey lade sig mercke at hand har faaet det andet document fra mig. Jeg vill Ervarte med første hans gode betenckende. adieu! Je suis passionement Monsieur

Vôtre tres humble & tres obeissant servitr.

P. I. Brink.

125. ARNE MAGNUSSON TIL J. BRØGGER. Kiobenh. den 19. Sept. 1722.

Trykt efter orig. indhæftet i en Bergens museum tilhørende papircodex af Magnus lagabøters Gulatingslov (kat. nr. 81). Udskrift »A Monsieur Monsr. Jean Brøgger, amy tres-honoré tres humblement a Bergen«. Tidligere trykt i Norsk Illustreret Nyhedsblad X (1861) s. 160. Den i brevet omtalte »rare

piece« er vistnok den i univ. bibl. add. 107, folio indeholdte, såkaldte Hvenske krønike.

Monsieur, Høitærede ven.

Hans beærede af dato Bergen den 15 Aprilis hujus anni er mig den 2 Maji vel indhændiget, tillige med den hosfølgende Gulethings bog paa pergament og den relation om Hven, at ieg icke før end nu haver aflagt min skyldige tacksigelse her fore, Beder ieg hand vilde icke fortryde paa, Jeg vil herudi bekiende sandheden, at sommetids havde ieg glemt det, og sommetids icke haft leilighed. Præstat sero qvam numqvam. Jeg tacker meget tienstligen for denne gode rare piece, og ønsker at noget kunde være i min magt, Hannem til velgefal og tieniste. Jeg skulde gierne udi slig occasion udvise, at ieg næst ald velstands ervnskning, er og altid bliver

Monsieur Hans tienstvilligste tiener

Arnas Magnussen.

Ved occasion beder ieg at lade min tienslig helsen tilmældes Monsr. Heinrich Miltzow paa Voss, og at ieg bad hannem gierne, icke at glemme den efterspørgsel om de beviste documenter, som hand var saa god at paatage sig.

*

126. J. BRØGGER TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 30. April 1695.

Efter orig. i AM. 913, 4to. Adr. »Mr. Arnas Magnussen, presentement a Leipzig«. A. M. har på bagsiden skrevet nogle bognotitser samt verset

Gaspar fert Myrrham, Melchior thus, Balthasar aurum.
Hæc tria qui secum portârit nomina Regum
Solvitur à morbo Domini pietate caduco.

Første linje af ovenanførte vers skulde ifølge middelalderlig folketro læses mod epilepsi.

Monsieur!

Nest største tacksigelße for gode conversation og omgiængelße i Leipzig beder ieg ydmygst om forladelße, at ieg mit til Eder giorte løfte ei før har efterkommet, og er min ringe underretning om det begiærte, som følger:

1. Den Bibel er det Nye Testament dog ei gansche, men ikkun Evangelia og Act. Apost., og var deraf 2 Exemplaria, et med Glagolische bogstaver, som er saaledis *(en prøve gives)*. Det andet Exemplar var med Cyrulische bogstaver, som er saaledis *(en prøve gives)*. Her har I den første lined(!) av Matth.; om de sidste synes mig, at de med Græcische bogstaver mestendeels over eens kommer. Hvad Sprog endelig og hvad Bog-

staver det er, giver Tentzel underretning om i hans monatlichen Unterredungen 1690, naar hand recenserer Erasmi Francisci beschrivelse om Crain.

2. De to bøger in folio paa plat tydsch havde gansche ingen titul, men bag i, der bogen endtis, stod aarstallet, naar de var trøckt; stædet hvor de var trøckt kunde ieg ei heller finde, og haver ieg ei paa nogen bog værit saa forbistret som paa den.

3. Med Cellarius havde ieg den ære at tale, og gav mig navne paa nogle av sine disputatser i Historische og Philolog. Materie. 1—6 *(titlerne anføres)*. Alt hans smaat, som hand haver schreven, kand bekommes hos een bogtrøkker i Halle ved navn Christopher Salefeld. Jeg var og hos Thomasius, som gav underlige Censurer om folck, hand kiendte Christian Reitzer og Wildschütz.

4. Kirchmayers Disputatser og alt andet hvad hand har schreven kand bekommis hos een i Wittenberg, ved navn Schrødter om ieg ret erindrer. Dette er den ringe underretning, som ieg kand give herom; vil ønsche ieg kand være saa løkkelig og komme over det Andet i Holland, som eder er meere machtpaaliggende, da schal intet være mig kiære(!) end at ieg derudi kand lade see, at ieg stetze vil blive

Eders ydmyge tiener
J. Brøgger.

127. J. BRØGGER TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 15. Aprilis A° 1722.

Trykt efter orig. i AM. 1057 X. 4to. Adr. til »Arnas Magnæus, Prof.« etc. med vedtegning »Herhos følger et forseglet pakke. Med een ven dend Gud leedsage« og A. M.s påtegning »annamet 2. Maii 1722«. Ang. den omtalte forsendelse se A. M.s brev til B. af $^{19}/_{9}$.

Velædle Hr. Professor!

Med nærværende ven Jens Pedersen Sønderborg fremsender Jeg herhos dend paa Pergament skrevne Guletings Lovbog og det om Hveen paa papier skrevne, som Jeg forleeden Aar lovede Dennem, tviiler ikke paa det jo vel bliver overleverit, og beder Jeg at, naar det er overleverit, mig derom et par ord tilmeldes, paa det Jeg kand være forsikret at formeldte Dennem er vel indhændiget. Jeg forbliver stedze

Velædle Hr. Professors bereedvillige tiener
J. Brøgger.

128. M. BUCHER TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 30. Novembris 1728.

Trykt efter orig. i AM. 449, folio. Adr. ». . Arnas Magnæus Professor ved det Kongl. Academie udi Kiöbenhavfn«.

Velædle og Høylærde! Herr Professor Arnas Magnæus!

Jeg har hvor vel u-bekiendt, dog af hoy fornødenhed dreven, taget mig dend ære, at tilsende eders Velædelhed et brev dateret d. 31. Augusti sidst leeden, angaaende at erholde et Notarial-Instrument, om hvor langt Bergens byes udmarck sig stræcker, hvor om een bog kaldet Bircke Rætten eller Bye Loven (som eders Velædelhed efter berættning skulde have udi eye) skall handle. At ieg nu paa oven bemelte mit brev til dato icke haver erholdet noget svar, paaskylder ieg maaskee icke uden billighed dend siden d. 20. octob. Kiøbenhavfn overgaaede stoere og u-lykl. ilde brand, hvilcken dend allerhøyeste til alle indbyggeres glæde, formedelst sin u-begribelig naade og velsignelse vilde give opreisning till. Som nu og i saa tilfælde mit brev kunde gaaet udi glemme, og mig oven bemelte verck meget fornøden giøres, altsaa vilde herved udbede mig paa dette og det forrige deris goede gienmelde, med forsickring at hvis ieg udi min begiæring (hvor paa ieg til dato icke tvifler) skulde reusere, dette verck vil indfalde til Eders Velædelheds ævige gloire og deris navfn til u-dødelig ihukommelse her udi Norge! og skall dend mig herved beviisende gunst af mig aldrig forglemmes menn forpligte mig til een immervarende tacknemmelighed. Kunde dette mit forlangende holdis casché for dend sig nu udi Kiøbenhavfn oppeholdende borgemester her fra Bergen neml. Fasting, da skulde det være mig meget kiær, thi ieg veed hand ellers vilde giøre sig største u-mage at forhindre det, saasom hand er dend, der in hoc passu ickun lidet har regarderet paa hans Kongl. Maj. intresse, der i sin tiid nocksom skall befindes herunder at versere. Jeg udbeder mig indliggende brevs befordring, og lever med største respect.

Velædle og Høylærde Herr Professors

allerærbødigste tiener

Michael Bucher.

129. N. BURMEISTER TIL ARNE MAGNUSSON. Havnefjords krambod 15. jan. 1704.

Efter orig. i AM. 445, folio (blandt aktstykker i Holmfast Gudmundssons sag). Fremsender, med henvisning til sit brev af 29. 12., afskrift af to vidnesbyrd af år 1681 om Vatnsleysuströnd, som henhørende til Havnefjords handelsdistrikt.

På en indlagt løs seddel har A. M. noteret »Buurmeister seiger, at Knut Storm hafi Bielkans bref in originali, hvarinne hann befale ad öll ströndin skuli liggia til Hafnarfiardar. Qvæstio, átti hann rád á þvi, ef þad er satt. Qvod majns est, þad mun bygt uppa Einars i Vogum vitnisburd og Jons á Hvaleyri, ruinoso sc. fundamento«.

130. [A.] BUSSÆUS TIL [ARNE MAGNUSSON]. København 25. maj 1707.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Dat. »Hafn. raptim« etc.

Vel-ædle Hr. Professor,

Jeg er infiniment obligeret for dend helsen hand i Professor Reitzers brev til mig hâr aflagt. Hvad hand derudi hâr begieret, skal, saa vit skiee kand, fuldkommen efterkommes. Der ere 2de stycker af de msctis nesten udcopierede. Om Saxone Grammatico, som dend bogkremmer paa Uldfelds platz for 3de aar siden hâr hafft, kand jeg slet intet til visse referere, saasom hand her icke mere er at finde. Det blad af Curtio skal jeg altid erindre, om jeg mueligt kand det bekomme, saa og have agt paa det jeg kand vide hâm kand være til nogen plaisir, saasom jeg til min død forbliver

Vel-ædle Hr. Professors tienst-forbundne ven og tiener

Bussæus.

131. [ARNE MAGNUSSON TIL KØBMAND L. BÆRTELSEN]. Utskaale præstegaard, nær ved Kieblevig d. 18. 7bris 1703.

Trykt efter egenhændig, uunderskreven koncept i AM. 447, folio.

Monsieur Høitærede gode ven,

At ieg icke før end nu haver svaret hannem paa hans trende høflige skrivelser, af den 4. Julii og 24. Augusti forleden aar, og sidst afvigte 4. Julii, haaber ieg hand icke tilskriver min uhøflighed eller nacklessighed i at begegne gode venner efter skyldighed, mens henvender den skyld paa de mangfoldige om end skiønt smaa forretninger, som ieg nu om stunder ideligen hâr at tænke paa. Saa er det icke heller min skyld at Monsr. icke med Altings folkene efter begiering fra mig bekom paateignelse paa en ligelydende gienpart at(!) det mig derhen skickede document, eftersom der var slet ingen som mig nogen ligelydende genpart deraf forestillede, og ieg self icke viste at det var hans begiering, formedelst at ieg der paa stædet icke fick stunder at læse dette temmelig vitløftige document igiennem. Nu paa det Monsieur skal kunde vere forsickret om, at ieg icke nogen tid

skulle nægte mig at have faaet dette document fra hâm, saa tilstaar ieg her med, at ieg paa næst afvigte landsting haver fra hannem bekommet et document paa 6 blade i folio, med hans nafn undertegnet Rebets krambod d. 4. Julii 1703. lydende om et og andet angaaende handelen i Revets district. Og som ieg nock kand slutte, Monsieur hans øiemerke fornemmeligen at have været, at erindre mig om den af Monsieur Jacob Sørensen Graahe mig forleden aar i hænde leverede memorial, angaaende de fremmede fiskerbaader i bemelte Rifs district, Saa vil ieg derimod tienstl. meddeele hannem mine tanker herom. Jeg kand icke see, at naar samme memorial grundeligen blef i giennemgaaen, den erklæring eller dilucidation da meget skulle forfremme reqvirenternis paastaaende. Thi 1. Er det (saa kaldede) tingsvidne af dato Ingialdshool 10. Aug. 1701, hvor paa deris besværing sig funderer, saaledes indrettet og beskaffet, at det hos os i Danmark icke lætteligen skulde kunde næfnes et gyldigt Tingsvidne, mens snarere passere for et i hast sammenskrevet document med en deel mænds ubetænkt svar bag paa. Saa at den som der paa vilde bygge hans relation, hafde, i mine tanker storligen at befrøgte, at om hand engang skulde forsvare sig i mod en gau contra-part, og udfægte sagen, hand da icke kunde staa stadig paa saa svagt fundament. 2. Misbruges, i mine tanker, octroyens 7de post icke lidet i denne materie, saa som den der er at forstaa om fremmede nationer. 3. Seeis icke hvad skade haunens beseiglere tilføies i det, den fisk som fremmede fange der for landet i søen, bortføres, med mindre de vilde reigne dem til skade og forliis, alt det som icke skaffer dem profit, og er det, da, paa samme maade, deris skade, at icke ald den fisk som fanges om kring Jøkelen, falder i deris deel, som mand dog veed at de icke pretendere. 4. At den brug med disse fremmde fiskerbaaders væsen der i egnen skal vere ny og opkommen i Sysselmand Magnus Biørnsens tid, kand ieg icke komme efter, Tvert i mod blef mig, forleden høst, da ieg hafde den ære at besøge deris stæd, berettet, at den viis var til visse 40. aar gammel, Er og bekiendt, at en deel af disse fremmede baader, hafve fra gammel tid rettighed til at blive der til fiskerie, enten indbyggerne vilde tilstæde det eller icke, som i sin tid ydermeere kand blive demonstreret.

Hvad pretensionens billighed i det øfrige angaar, da synis det haart at forbyde dennem som ingen fiskerplatse haver, eller saa slette at derved lidet er at hændte, at søge deris bierging og guds velsignelse paa de stæder hvor den rigeliger falder, og

burdte, paa den samme maade Revets districts indbyggere ald fiskerie at formeenis i Dritvig. Item at de icke maatte reise Nord i landet til at fortiene der faar, smør, skind og anden fornødenhed med deris arbeide, langt mindre debitere der for benæfnte Sorter, nogen i deris district indkiøbte fremmede vare; Med hvilket ieg icke troer at Monsieur paa sine principalers vegne skulle vere fornøiet. Ligeledis synis mig vanskeligt at giøre en general lou om, at ald fisk skulle forblive og forhandles hvor den fangedes, og endda om det blef paa den maade restringeret, at folkene icke derved blef formeent at tage hiem med sig eller til landz folkene at forhandle det som de eller hine kunde behøve til lefnets middeler. Thi (at gaa forbi en og andre fald hvor udi sligt synes at støde negotien) da vilde herved tilvaagse uendelige trætter, inqvisitioner, besværinger, helst hos dem, som vare nidkiere for at maintenere deris rettigheder, og troer ieg Monsieur vel erindrer sig, hvor besverligt det faldt Monsieur Graahe i hans tid, at bringe folkene til denne lydighed, i hvorvel hand brugte ald den myndighed, som en købmand kunde tilkomme.

Som ieg nu forskrefne memorial med saadanne øine haver anseet, syntes ieg icke at pleie et oprigtig venskab med Sal. Matz Christensens huus eller velbemelte Monsr. Graahe, om ieg dette, som forskrevet staar, hæftede til deris memorial, og udskickede til Rente-Cammeret, alle uadvaret. Saa haver ieg da resolveret at lade med samme memorial beroe til ad aare, som ieg formoeder af mig antages snarere for et venskab end uvillie, hviß icke, da faar ieg at see hvorledis ieg den ophold forsvarer, om derpaa af nogen bliver anket.

Det Monsieur i hans foromrørte memorial af dato 4. Julii 1703 taler om uloulige looders leggelse, saa meriterer hand derudi bifald, om tingen sig saaledis forholder, Og er der icke tvil paa, at Sysselmanden det io louligen retter, naar indbyggerne det støckviis for hannem klage, Jeg siger støckviis. thi at giøre nogen almindelige constitutioner enten om loder eller andet, eragter ieg icke at hand haver nogen myndighed til, eller dennem kand forsvare, om paatales.

Angaaende Revets Districtes folkes fiskerie i Dritvig og fangstens forhandling haver min med-commissarius og ieg ingen myndighed til at decidere noget, Skulde herrerne i Cammeret nogen tid befale os at sige vores tanker om den materie, saa kand Monsieur velmueligen af foregaaende slutte, hvilke mine tanker ere derom.

At kiøbmænds fordringer i en sterbbo skulde hafve prioritet for ald anden gield, finder ieg hverken at accordere med lou eller billighed, og skulde uden tuil blive holdt for en fremmet pretension, om nogen dermed i Danmark fremkom, helst om vore trafiquerendis fordringer skulde dømmes efter Danske lous 5. bog, 14. Cap. 51 og 52. articler.

Angaaende det Monsieur mælder om fløtningen i mellem Revet og Olafsviig, da er det meer end vist, at samme fløtning for haunens beseiglere er baade besværlig og meget kostbar. Imidlertid saa som min collega og ieg ingen myndighed have til at giøre nogen Constitutioner, mens i slige tilfælde allene ere instruerede til at udforske beskaffenhederne, saa haver det icke staaet til os at tiene hannem her udi. Jeg veed og icke (sandt at sige) hvor billigt det skulle synis andre fremmede, at tvinge en fri mand i mod hans villie, i hans beste tid, til den arbeid, som hand icke ville forrette, og det for den løn, som icke hand var nøiet med, mens den anden som opbar tienisten af hannem, behagede at give. Og synis det som Monsieur taler om færgemænd, icke egentligen at komme her ved, thi de ere, med deris villie, engang bestilte til den forretning, for den bekante færgetold. Bedre exempel kunde efter min meening, tages af baadsfolkene paa toldboden hos os, hvilke, om end skiønt de leve af at sette folk over, saa maa de dog hver gang betinges for det de forlange, hvis mand icke vil blive staaende. Den gamle sedvane som Monsieur herom allegerer, seer ieg icke at probere noget, uden om mand der af kunde dømme, at bønderne i saa lang tid hafde lidt uret. Langt er fra at ieg Revets haufns octroyerede vil give nogen aarsage til at besverge sig over mig i nogen maade, Skulde det ellers i dette fald skee (som Monsieur synes at vare mig ad om) da betroer ieg hâm der i mod, at ieg for deris klage i dette fald saa lidet frøgter, at ieg af mig self engang er sindet allerunderdanigst at forebringe hans Majestet denne almuens tvungene tilstand, og tiener Monsieur til venligst efterretning, at ieg forleden efterhøst (da eendel der af ved min nærverelse paa stædet, besvergede dem over denne fløtnings tvang) svarede dennem at ieg icke viste, Hans Majestet at hafve givet nogen menniske her i landet den myndighed over almuen, at nøde nogen deraf, som ellers var sin egen hosbond, eller i andre maader fri for andres pretensioner, til at gaa i dens tieniste som de self icke vilde, allermindst til deris egen skade, og foruden tilstræckelig betaling. I det øfrige skulle det vere mit venligt raad, at Monsieur i denne materie gick forsigteligen,

og icke gaf almuen ydermeere anledning til at besverge sig herover, indtil Hans Kongl. Majestet nogen ordre her om, kandske udstæder, Thi foruden Hans Majestet, meener ieg, som sagt er, ingen at vere beføiet til at legge nogen tyngsel paa almuen. I sær vil ieg hannem venligen have ombedet, at bilegge den Controversie (saa fremt den icke er bilagt) som er i mellem ham og Rafn N. søn angaaende samme Rafns løn for forskrefne fløtning; at ieg icke skulde have fornøden at mænge mig deri, mig til fortræd, og Monsieur til bare umage, Jeg haver maat loue denne stackels mand, at, høre efter (saa fremt ieg blef noget her i landet), hvad ret hand fick, og om noget var fuldt paa de vreede-ord, som efterliggeren, saa got som i min nærverelse, talte til hannem forleden høst. Dette alt skriver ieg som til en god ven, og forsickrer mig om at Monsieur det antager saasom af en god ven, anseende at mand icke gierne siger sin mening til den mand under ilde. I det øfrige beder ieg gierne at Monsieur som ieg veed at hand er Sysselmand Magnus Biørnsens gode ven, og ieg i lige maade bemelte Sysselmand intet andet under end got, vilde ved hans retour her hid (som gud give at maa blive løckelig) samme Sysselmand foreholde og formane, at hand, retten til befordring, i hans Syssel efter muelighed til seer 1. at almuen icke kaldes til tinge uden nødvendighed i deris beste nærings tid. 2. at almuen icke indvikles i nogen unyttige spørsmaal som dennem intet anrøre, eller til tinge forleedis til at udgive nogen ubetænksomme attester dennem til forsvar i fremtiden. 3. at ingen momme sager eller ufuldkomne sigtelser anseeis i mod nogen, mens blive som magtesløse til bage viste. 4. at den som stæfner en anden til tinge, enten for en momme sag, eller en sag som siden icke kand giøres got, item til at svare til unyttige uloumæssige spørsmaal, eller i anden slig uloulig maade, da tilfindes at give den uloulig stæfnede omkostning og reparation, og icke tiltvinges eller overtales til at lade sin pretension falde i mod den som hannem i saa maade hafver forurettet. Herved kunde mange unødige trætter forebygges, og Sysselmanden ved slig rettens befordring meritere alle retsindige folkes venskab og medhold. Dette mit bref er blevet større end ieg i førstningen hafde tænkt. Saa vil ieg da endeligen afbryde og forønske Monsieur med alle hans, alskens velstand prosperiteter og fornøielse, Jeg forbliver i det øfrige

Monsieur

Hans tienstbereedvillige tiener

:·:

132. L. BÆRTELSEM TIL ARNE MAGNUSSON. Revets (»Rebetz«) krambod d. 4de July 1702.

Efter orig i AM. 447, folio. Adr. »Aurne Magnuson . . a Althinget«. Oversender et tingsvidne fra Ingjaldshol $^{10}/_{8}$ 1701 ang. havnens og indbyggernes tilstand og henviser særlig til 6. post, hvori klages over fremmede bådes fiskeri; da den herom af hans principaler indgivne memorial er af de deputerede for financerne henvist til kommissærerne, sendes kopi heraf. »Dend megett elendige slette fiskeriets tilstand som her i denne hafns destrigte er tilfalden udi indeværende aar, som ofuergaar alle andre forrige aaringer, foraarsager stor armod og fattigdomb hoß almuen her ved denne stæd, som huercken kand deris landskylder, eller huiß dennem er blefuet laanet til lifs ophold, betale, saa in summa att sige, mine Hr. Principaler lider megen skade, ett aar meere paafalder effter di forrige, saa jeg nu gandske med tomt skieb maa hiembßeygle, og derforuden, saa frembt denne hafns beßeygling lenger skal continuere, maa laane principalernis hidbragte capitaler til almuens conservation. Til betalingen sees liden apparantie hoß fleeste. Dette bedes ydmygst edle Hr. Professor vilde behage ved skibenes hiæmbßeygling til dett kongl. rentecammer at referere«. En fra kgl. majestæts bønder i distriktet indgiven supplik med tilhørende tingsvidne ang. deres armod og elendighed anbefales til kommissærernes rekommendation »thi jeg kand sandferdeligen med dennem testere, mange opholder sitt huuß med fiøretang til fortæring. Huorledis kand det da være mueligt, att di kand betale deris landskylder, besynderlig udi fisk, naar Gud dend ey af søen giffuer«. Arnestappens ombudsholder Magnus Biørnson har ikke kunnet indlevere denne havns kontingent i tørfisk og frygter for suspension; beder A. M. tage ham i protektion, da han tilbyder at betale det resterende i penge. Havde håbet inden sin afrejse at se kommissærerne på selve stedet, anbefaler havnen til A. M.s protektion.

Edle Hr. Professors allerthiænisteskyldigste
væn og thiæner
L. Bærtelsen.

133. L. BÆRTELSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Revets (»Rebetz«) krambod, d. 24. Aug. A⁰ 1702.

Efter orig. i AM 447, folio. Adr. ». . Aur[n]e Magnuson — — a Westfiord«. Med A. M.s påtegning »Annammet d. 20. 7bris«. Minder om sit ubesvarede brev af $^{4}/_{7}$. Anbefaler distriktets bønders besværing over fremmede bådes fiskeri og hans andre forslag til kommissærernes velvilje. Agter i dag at gå under sejl, beder svar tilsendt med skib.

Edle Hr. Professors allerthiænistskyldigste
L. Bærtelsen.

134. L. BÆRTELSEN TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Revets (»Rebetz«) krambod 4. July Anno 1703.

Efter orig. i AM. 447, folio. Memorial på principalinden Mette sal. Matz Christensens og Jacob Søfrensen Graahes vegne, stilet til professor »Aaurne Magnuson« og vicelagmand P. J. Widalinus som kgl. kommissarier. 1. Bringer i erindring rentekamrets ordre af $^{23}/_{5}$ 1702 ang. en undersøgelse af det ulovlige fiskeri i distriktet og fremstiller sagens beskaffenhed. 2. Fremhæver særlige vanskeligheder ved handelen på denne havn. 3. Her trykkende fattigdom og faren for udestående fordringer. 4. De store restancer må søges inddrevne og yderligere lån forhindrede. 5. På grund af havnens tilsanding må Olofsvig benyttes, hvad der medfører besværlig transport i båd; kræver mandskab til fast takst for dette arbejde. 6. Havnen har stadig været vel forsynet og almuen er bleven velvillig behandlet, mener derfor med rette at kunne kræve, at her ikke handles med fremmede, til skade for de oktroyerede, som mangler fragt til skibene; dog er ingen herfor bleven straffet eller mulkteret.

L. Bærtelsen.

---

135. ARNE MAGNUSSON TIL [ORMUR DAÐASON]. Kaupenhafn 12. junii 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 439, folio. Anvisning om at fremtage af vedkommende kister Magnus Benediktssons til kommissærerne indsendte fortegnelse over sit jordegods og sende det udtagne til lagmand P. Vidalin. Sml. Arne Magnusson, Embedsbreve nr. 97.

Salve.

Eg skrifa þier þetta sier i lage, af þeirre orsök, ad Herrarner i Rentu Cammerenu hafa skipad mier ad notificera hvada jardagodz Magnus Benedictßon hafe átt, þá jardeigendur inngáfu registur yfer eigner sinar. Hefe eg þeim lofad, ad þeße notitia skule Monsieur Bejer afhendast á alþinge, af lögmanninum Pále Jonßyne. Nu verdur þu, strax sem þetta bref fær, ad opna þær tvær hvitu kistur innlæstu, sem Eiolfur Sigurdßon hitt áred smidade (þu hefur vist liklana ad þeim, enn hafur[!] þu þá ecke, þá fær þu þó rád til ad komast i þær) og gá ad, i hverre af þeim geymdar sieu adkomster og registraturer jardeigendanna. Medal þeirra adkomsta verdur þu upp ad leita jarda registur og adkomster Magnusar Benedictßonar, þær munu liggia in fasciculo Vödlusysla. Kynne og vera ad þær læge sier i lage bundnar, þó eg þad sidur ætle. Allt þetta, sem Magnus Benedictßon um sinar jarder inngiefed hefur (bæde registred og adkomsternar) skallt þu senda lögmannenum Pále Jonßyne, svo timanlega sem kannt, og bidia hann, i minu nafne, þar utur excerpera nöfn jardanna med dyrleika, landskulldar hæd og kugillda fiölda, og þad sama hanns og minna vegna levera til Monsieur Bejers. Af adkomstunum mun siast, hveriar af jördunum Magnußar eign

voru, og hveriar konunnar. Mun lögmadurenn separera hver' fra ödru, enn þó uppa hverttvegia specification levera, epter adkomstanna til vißan, og er best þu sender honum þetta mit bref til yferskodunar, jafnvel þó hann þeß varla þurfe, þvi hann sialfur best skilur, hvad hier er i ad giöra. Gietir þu nu med engu móte þeßar Magnußar Benedictßonar adkomster og registur fundid (sem eg þo ecke vona), þá verdur su kistan, sem adkomstirnar eru i, heil til þingsins ad flitiast, so hann sialfur i henne leitad giete, þvi so hefe eg firirskiled i brefe minu til lögmannsins. Þu fer nu hier med þad besta þu kannt, þvi hier liggur magt á, sem þu sialfur kannt nærre geta. Vale. Tuus

Arne Magnusson.

136. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND O. DAÐASON. København 28. maj 1728.

I. Bøger, som A. M. har udlånt til afd. lagmand P. Vidalin, II. Bøger, som A. M. ønsker at købe i P. V.s dødsbo — trykt efter kopi med skriverhand i AM. Access. 1 (indlæg til O. D.s brev til H. Gram $^{27}{}_{8}$ 1731). Om A. M.s til P. V. udlånte bøger meddeler O. D. til Gram, at nr. 1 har han taget til sig fra en mand, til hvem den var udlånt, og tilladcr sig at beholde den vinteren over til konferering. Nr. 2—3 er af skifteretten overdraget P. V.s enke, fra hvem intet kan fås, uden at P. V.s revers forevises. Nr. 4 er overgivet lagmand Gottrup, men kan måske fås hos ham. Om nr. 5 kan intet oplyses. Nærmere specifikation af de pågældende dokumenter udbedes.

I. Þessar bækur á eg i lane hiá sal. lögmannenumm Pale Widalin.

1°. Snorra Sturlasonar Noregs konúnga Sogur i folio med hende sra. Eyolfs Biornssonar og hafa i lanenu vered sydann 1709.

2°. Bók i folio i fronsku bande hvar á er Svarfdæla, Eyrbiggia, Laxdæla, Vatnsdæla, Buasaga, Jökulz þattur, Kormaks saga.

3°. Ønnur bók i folio i fronsku bande, þar á Sagann af Hrafne og Gunnlauge ormstungu, Gridasetning Þorgilz Arasonar, Af Havarde Isfirding fragment. Af Þorsteine Syduhallz syne fragment, Af Birne Hytdæla kappa ofullkomenn, Eigelz saga Skallagrymssonar, Hungurvaka, med Continuatione sra. Jons Eigelssonar. Uppá þessar 3 bækur hefe eg revers lögmannsenz sal:. Sie erfingiunumm þægd i ad þessar bækur byde hiá þeim til ars, þá má þad svo vera. Annars bid eg syslumanenn Orm Dadason ad taka þær til sin og senda mier med Stickesholms skipe, ef þad so skie kann, nema so sie hann siálfur þær vetrar langt bruka vilie, þá stendur þad i hans vallde.

4°. 1712 sydast i julio lanade eg sal: lögmannenumm volumen in folio innbunded, þar á prentadar lögbækur svenskar. Landzlagen 1665, Stadzlagen 1665, Upplandzlagen 1665, Vestgotalagen 1663, Ostgothalagen 1665, Sudhermannalagen 1666, Vestmannalagen 1666, Helsingelagen 1665 etc.

5°. 1712 lanade eg lögmannenumm sal: alþynges bok þickva i folio i svortu bande, og hefur hun sydann hia honumm vered. Var inlogd i 30 f(iordung)a kistu, ásamt odrumm documentum, sem eg hiá þeim goda manne effterskilldε, þá á sogdu áre frá Islande reiste. Nefnda alþyngesbok bid og syslumannenn Orm til syn ad taka og geima, þar til eg annad rád fyrer bokenne giöre.

6°. Specification uppa documentenn, þau sem i næsta numero nefnd eru og i kistunne láu, fæ eg nu eckert tóm til ad giöra. Eg hefe sterka von til erfingia sal: lögmannsens ad þeir eckert late frá sier dreifast af hans documentum, pappirumm, dissertationibus juridicis, annotationibus, edur hvoriu odru nafne heita kann, þad sem sá saluge vitre madur hefur uppteiknad. Þegar þeir allt þetta grandvarlega i giegnumm sied hafa, so vil eg peningumm kaupa dyrra enn adrer, ef nockud vera kann, sem þeir missa vilia, og þetta bid eg þienustusamlega syslumannenn Orm Dadason erfingiunumm ad tilkinna; eg villde fyrer engann mun, ef til min stæde, ad sal: logmannsenz labores lide so under lok, ad eingumm þar ad gagn irde. Og þvy skrifa eg þetta so i tyma.

Havniæ 28 may 1728.

Arne Magnusson.

Framar må vera ad finna medal sal: logmannsenz boka Su nya danska lögbok prentud i qvarto, sem er komenn frá Hvamme i Hvammssveit til sra. Jons Þorarenssonar i Hiardarhollte og fra honumm til sal: lögmans Widalins. Original alþynges bók, 1648 i qvarto, átta eg i lane hiå sal: logmannenumm Pale Vídalin, hvoria hann liede biskupenumm Hr. Steine i prentverks málenu, enn Herra Steirn honumm fyrer longu afftur skilad hefur, og er hun so i Wydedalstungu medal pappira lögmannsens. Hana þarf eg afftur ad hafa, þvy mynar þyngbækur eru þar defect, og original af so gamalle þyngbók er vanskillegt ad fá. Bid syslumanenn Monsr. Orm Dadason ad ummgangast, ad eg hana fa meige úr þessu långa låne.

Arne Magnusson.

II. Þessar eru þær sierlegustu bækur, sem eg kaupa villde ur sterfbue sál: lögmannsenz Pals Widalin, ef falar være.

1°. Prophetæ i Islendsku á kalfskinn komner frá Vigur, eru i stóru qvarto.

2°. 3°. Tvö slitur ur gomlumm gröllurumm Hr. Marteins, skrifud á pappir (ad eg higg).

4°. Brefa edur giörnyngabok Hr. Gudbrandz i qvarto skrifud, og innsaumud, ef mig rett minner. Saluge logmadurenn eignadest hana hiá Sigurde Einarssyne (biskups).

5°. Þick dóma skræda, hvoria mest alla hefur skrifad sal. Magnus i Vigur. Henne hafde sál. logmadurenn lofad mier, enn gleimdest. Bókenn higg eg sie i qvarto.

6°. Bók i qvarto, med hende sra. Magnúss Ketelssonar. Þar á er Nidurstigningar Historia Christi, Duggals leidsla, Bernhardi leidsla fragm, Formále til Ste. Margretar sögu, drauma rádningar, tungls alldrar, nockud ur Blöndu edur ryme vidvykiande, og fáein æfentyr. Bokenn er komenn frá Vigur.

7. Bók i qvarto, þar á sagann af Halfe konge og reckumm hanz, item af Stirbirne Svya kappa og hier umm 40 stutt æfentyr flest öll papisk, og sydast nockud umm þrydeilur.

8. Bók i qvarto, hvar á eru: Krossrimur, Pilatus rimur, af Judith, Tobia, og nockur papisk kross kvæde.

9. Bok i qvarto, Rimur af Kára Kárassyne(!), qvednar af Biarna skállda, med hende Kulu-Ara.

10. Norsk logbok gömul i dönsku, skrifad á pappir i folio, med nockrum rettar botumm aptann vid; er sine capite et calce. Aptann vid bokena er jardabók Reinestada klausturs, edur þess inventarium.

11. Gula þyngs (eda Eidsifia þyngs) bók, er sal: lögmannenumm giefed hafde vermóder hans Astrydur sal. Jónsdotter; veit ecke i hvada forme, enn mun oefad vera med almennelegre hende skrifud hier umm 1650, edur nockru sydar, og er ecke þesse bók af þeim gódu pappirs lögbokumm, sem sal: logmadurenn atte á pappir, hvoriar erfingiunumm kunna ad gagne ad verda, enn mier ecke, þvy eg hefe þær allar.

12. Gomul lögbók á kalfskinn in qvarto, vantar firsta bladed framann vid, er med gamallre gódre hende, enn næsta blöck og ólæseleg. Umm þessa bók gillder mig ályka, þott dyrt sie taxerud, þegar taxtenn er med nockru hófe, þvy bókenn er i sannleika væn, og henne villde eg naudigur sleppa, ef erfingiarner villdu missa.

13. Sal: lögmadurenn atte fleire lögbækur á kalfskinn (8 edur fleire), fæstar af þeim edur øngvar merkelegar, og sumar skrifadar skömmu fyrer reformationem, og sumar epter reformationem. Vilie erfingiarner þær selia, þá gillder mig eins, þótt þær kaupe, jafnvel þott eg vite, ad fæstar af þeim sieu mier ad gagne. Jeg þikest vita ad adrer mune ecke miked fyrer þær giefa, og munar mig ecke umm eitt 10 aura virde, þótt eg þad til onytes utgiefe i þessumm sokumm; eg skillde gieta til ad sierhvör þessara bóka kinne ad seliast fyrer 3 edur 4 m₰, og gillder mig þá eins, þott eg fiordunge meira fyrer sierhvoria giæfe. Þad er ad skilia qvittade i minne skulld.

14. Prentud lögbók in octavo gott exemplar. Stendur framann á henne 1578, enn aptann á (ef mig rett minner) 1580. Bokena fieck sál: logmadurenn á Slytandastödumm i Stadarsveit, og villde eg hana til min leisa, jafnvel þott dyr være.

15. Adra goda prentada logbok in octavo atte lögmadurenn sal: af sömu editione, nema þar er aptann á bókenne árs taled 1578, eins og framann á, þá bok vil eg kaupa, ef föl er, og jafnvel þótt þar være fleire exemplaria enn eitt af þeirre bók, med árstalenu 1578 aptann á, þá vil eg þau fyrer betaling eignast, ef erfingiarner missa vilia, þo ad þvy tilskilldu ad exemplaria sieu gód, þvy skiemdar bækur vil eg ey eiga.

16. Finnest epter sal: logmannenn gott exemplar af þeirre prentudu logbok, sem menn kalla Nupufellz bók, þá vil eg þad og kaupa. Merke á bokenne er, ad hun er med ohreinumm typis, og 31. cap. mannhelges stendur i þessare Nupufells bok: Konur þær allar, enn i þeim betre bokunumm, sem menn kalla Hóla bækur og arstaled er aptann á 1578 eda 80, biriast capitulenn, Nonur þær allar, og er þad misprentad. Eingenn titell á med riettu ad vera fyrer framann Nupufellsbok, þo finnast exemplaria med Holabókartitle 1578, enn aptann á bokenne er alldrei neitt arstal. Þetta skrifast so vitlöftigt, ad hvorke syslumadurenn Ormur Dadason nie erfingiarner take feil i bókunumm.

17. Bók i hálfbrotnu aflöngu folio: Af Saulus og Nicanor, Samsone fagra, Án bogsveyer, Katle hæng, og Ørvarodde. Item er þar aptann vid Bergbua þáttur, og fáeinar gamlar drauma vitraner, item af Bragda Perus og meistara Pále. Boken er med fliótaskriftar hende Magnusar sal. Jonssonar i Vigur. Vilie erfingiarner þetta bokartötur missa, þá kaupe eg hana vegna þeirra tveggia sidustu þáttanna.

18. Skyllde þar finnast fleire doma dröslur, copiubækur af gömlumm brefumm, edur annad þvylykt, sem syslumannenumm Orme þætte eignar verdt, og erfingiarner villdu missa, þá bid eg hann þetta allt ad kaupa og med sier táka. Smáar kistur, sem þurfa kinne til ad pakka þessar mijnar bækur i (ef þær so verda), bid eg syslumannenn ad kaupa og færa mier til reiknings.

Vilde eg so giarnann allar þessar bækur, sem hann i Wydedalztungu kauper, fá i haust, med Stichesholms skipe, ad þeim fráteknumm, sem hann siálfur vilde vetrarlangt bruka. Þær eru honumm heimilar, hvert margar verda edur faar. Alleinasta eg vita meige, hvoriar þær eru, sem hiá honumm epter verda. Generaliter er þad ad seigia umm allra ofannskrifadra bókakaup, ad mig ecke stort á rydur, þott taxtenn á bókunumm verde i stærra lage, allt so leinge þad ecke ur hófe geingur, og bid eg þienustusamlega syslumannenn Monsr. Orm Dadason so til ad siá, ad eg i sumar eignast mætte þær flestu af þessum bokumm, edur allar, ef af erfingiunumm falar eru, sem vona, þvij eg ætla þeir mune siá, ad þeir ecke kunna bókunumm betur ad veria, enn ad selia mier þær dyrara enn öllumm ödrumm, sier til skulldalukningar. Kunna þeir og af reikningunumm ad siá, ad eg hefe þá ecke i svellasta mata uppsett, og vona so, ad þeir i þessu ecke mune mijner meinsmenn verda, helldur lata þad allt i vinsemd afganga, svo vel umm þessar bækur sem annad. Hvad sysslumadurenn Ormur hier i minna vegna utretter, vil eg allt fyrer framm ratificerad hafa, so og fornægia honumm fyrer þann kostnad, sem hann hafa kann fyrer þessumm bokakaupumm og þeirra flutninge, eg meina þeirra bokanna, sem hann minna vegna kauper. Hafniæ 28. maii, anno 1728.

Arne Magnusson.

Þessar prentadar bækur islendskar meina eg sieu i sterfbue sal. logmansens Widalins: Rim Hr. Gudbrandz i duodec. Novum Testam. Odds Gottskalkssonar in 8⁰ 1540. Psalma bokenn þricht 1589 in 8⁰, Önur islendsk psalma bók, 1619. Þessar bækur vilda eg kaupa ef þad væru god exemplaria.

Þar er og psalltare sra. Palz Biörnssonar i Selardal m: sc: in 4to. Item 1 drussla i 4⁰, hvar á er eitt og anad annála rusl, item kver med hende Gyssla i Melrackadal, þar á er Nordraskuta, skaufhala balkar, og anad þvijlykt russl. Þetta vilde eg og kaupa, nema erfingiar vilie á þvy hallda. 1728.

Arne Magnusson.

137. [ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND O. DAÐASON.] [København, 1728.]

Indlæg i et brev fra A. M. til O. D. af år 1728 har utvivlsomt et udateret og uunderskrevet blad været (med AMsk skriverhånd), nu i AM. 231 e, 8vo, nr. 1980), hvori udbedes oplysning fra sysselmand Einar Magnusson om, hvorledes nogle afdøde guldsmed Þórður Magnússon tilsendte sager skal istandsættes, og hvorfra betaling til arbejdet skal tages; pengene kan ikke udlægges. »Eg efa ecke fólks riktugheit, enn opt hefur mier þad orded, ad eg hefe mátt bida epter minum peningum i tvö edur þriú aar, og suma alldrei feinged, jafnvel þótt þad ecke neme stórum summum. Eg hefe og allt annad ad sysla enn ad skrifa mier memoriala aar frá are um þennann hiegóma skap, og vil eg miklu helldur eyda tidenne med ad horfa i gamla bók enn ad sysla um slikar smáar peninga saker, sem alltid hafa hángt utan vid mig alla mina daga. Eg óska mier og ecke, ad eg hier epter i minum alldurdome meire hirdu á peninga legge enn eg hingad til giört hefe. Enn um tidena og þæg verkefne er mier (nú sem stendur) mest ad giöra«. På en indlagt seddel er med O. D.s

hånd noteret, at han intet svar har kunnet få fra E. M. og derfor anbefaler at sagerne tilbagesendes denne.

138. [ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND O. DAÐASON.] Kaupenhafn d. 2. Junii 1729.

Trykt efter skriverkopi i AM. Access. 1. Beretter om den A. M. ved Københavns brand 1728 overgåede skade (denne del af brevet er, med enkelte udeladelser, trykt i det islandske månedsskrift »Sunnanfari« VII, 82—83, Rkv. 1898), og giver anvisning på indkrævningen af sin fordring på sysselmand Ari Þorkelsson for de udlæg A. M. har gjort ang. sønnen Magnus Arasons datter Anna Magdalena, samt sit tilgodehavende i afd. lagmand P. Vidalins bo. Hertil er knyttet afskrift af et kort brev af $^{31}/_{5}$, hvori A. M. indskærper at tage kavtion for restbeløbet, selv om Ari Þorkelsson nu delvis afbetaler sin gæld — med efterfg. egenhændige påtegning af A. M.: »Þetta bref fór in duplo med Vatneyrar og Styckesholms skipum. Item þar innani memorial ad Ormr Dadason villde senda mier i sumar Copiur af Videdals Reikningunum uppa skulldena. Minar Copiur eru annadhvert brunnar eda forlagdar, enn eg þarf þó slikt til eftersionar. Item Copiu af Memorialunum uppá bækurnar sem eg falade i Videdalstungu«.

Mikilsvirdande elskulege náfrænde!

Gud láte þetta bref finna ydur i æskelegu velstande, sem leinge vidhallde hiá ydur og öllum ydar. Af mínum högum er þad ad segia. ad eg life med heilbrygde, annars kann eg vel ad sanna þad forna máltæke, ad margar verda mannsæfer. I fyrra þegar eg skrifade ydur til, leid mier vel, og var þá næsta fornægdur med minn hag, sidan er þetta uppáfalled: I næstlidna octobri kom hier elldur upp i litlu oþocka húse i stadnum, hver elldur strax færdest i önnur hús og kunne sidan ecke ad slöckvast. Er þar skiotast af ad segia, ad þesse vodaelldur brende á nockud meir enn 4 dægrum nærre hálfann þennann góda stad, og ad visu hanns hinn besta hluta. I bálenu forgeingu 5 stórar kirkiur, academied med öllum residentiis professorum, þar á medal mitt hús med mörgu fiemætu, sem þar inne var. Sier i lage geingur mier til hiarta sú eydelegging, sem kom yfer minar prentudu bækur, hveriar ed voru bæde margar og gódar, so ad eg ætla langt mune verda til, ad jafngott bibliothec i minu studio mune hier safnast. Eg hafde vered um yfer 30 ár ad safna þessu, og brann þad á einum hálfum tima allt i ösku. Eg reikna þessar prentudu bækur mune mig kostad hafa á mille 5- og 6000 rixd., og er þeim peningum vel vared, enn vær siáum ecke þetta fyrer framm. Hier vid mátte þó ecke þetta standa. Þar brann og til ösku hiá mier miked og margt af minum skrifudu bókum. Allt þad eg hafde colligerad de historia literaria Islandiæ, vitis doctiorum Islandiæ, de episcopis Islandiæ, præcipuè veteribus, um hirdstióra, lögmenn, poëtas, og annad þvilikt

otelianlegt, jafnvel þott margt af þessu være ecke fullkomed. Þier erud minn vottur ad fornu fare med hverre kostgiæfne og hve smásmuglega eg þessu safnade, enn þad er nú allt fyrer gyg unned. Sierdeiles fatalitet er þad, ad þær mörgu copiur, sem eg á Islande skrifa liet af gömlum brefum úr ymsum lands hornum, eru allar eydelagdar, þær sem elldre voru enn 1550, ad fráteknum þeim copium, sem eg frá ydur fieck hitt áred, þær eru casu salveradar, so eru og eodem casu salveradar þær copiur, sem eg hafde af kirkna brefum, enn hitt allt er orded ad reyk, sem ádur er sagt. Af gömlum dönskum, norskum, svenskum documentum og þeirra copium er oteliande þad sem eg mist hefe. Man eg og ecke þad allt. Eg átte þær bestu copiu bækur af fornum islendskum brefum, item alþingesbækur og máldaga-bækur, so vel sem margar adrar merkelegar underrettingar um Island. Eg atte og, sem vited, bestu exemplaria af fornra Noregskonga rettarbótum, þeirra nyrre Danakonga forordningum, og annad þvilikt fleira. Þetta er allt ölldunges eydelagt, og er þad, þad sem mier geingur mest til hiarta, þvi þad verdur alldrei apturfeinged margthvad, hverke á Islande nie annarstadar. So beklaga eg þá stórlega mina vanlucku, ad þad sem eg so kost-giæfelega samanlesed hafde úr öllum áttum, i þeirre meiningu, ad þióna þar med epterkomendunum, skyllde þvilikann afgáng fá. Enn hvad er hier vid ad giöra? Þad verdur ad vera, sem orded er, og á eg þad gude ad þacka, ad eg til baka hefe subsidia vitæ, so ad eg ecke skort hefe á þvi sem til uppheldes naud-synlega þienar, og þess vona eg, ad þad mune ecke þrióta þessa stuttu stund, sem eg mun hafa ad lifa i. Eg læt allt þad koma uppá guds forsión. Meste partur af þvi, sem mier var til glede og gamans, er burtu, er so ecke annad til baka enn búa sig til gódrar heimferdar og leitast vid ad gleima þessum veralldar-hiegóma, þvi allt þetta er revera ecke annad, þegar menn fá stunder ad giæta þar ad.

Sleppe eg so þessum harmasögum.

Nú hversu baglega sem þetta er orded, þá vil eg ydur þó umbeded hafa, ad þar sem ydur kunna i hendur ad falla gomul bref, elldre enn 1550, ad þier þá vilied þau minna vegna upp-skrifa láta, jafnvel þótt þier á original-brefunum audsynelega siáed, ad þau mier i höndum vered hafe. Mæle eg þetta hellst til Stadarhoolsbrefanna og Skards-brefanna, sem nú verda nærre ydur, þvi eg hefe ecke eitt blad salverad af þeim copium, sem þadan eru, hvad ed þó var geise margt og miked. Kome ydur og fyrer sióner gömul bref, eda document, daterud á mille 1550

og 1560, þá bid eg ydur og þau útskrifa láta, nema þier á originalbrefunum siáed, ad eg þesse 10 ara bref i höndum haft hafe, þá þarf þessa ecke med, þvi flestar þessar 10 ára copiur eru hiá mier salveradar, sem ádur er á minst. Skyllde og i hendur falla copiubækur af documentum, elldre enn 1560, þá bid eg og þau gömlu brefenn þar úr uppskrifa láta, og senda mier so árlega svo leinge sem þier spyried mig á life, og ætla eg alldrei optar ydur um þetta ad skrifa, helldur láta þad vera generalem petitionem, sem nær so langt sem hún kann. Þvi hefe eg gleimt, ad flestar af minum islendsku sagnabokum eru úr fyrskrifudum elldsloga salveradar; so eru og salveradar flestar af minum gömlu godu islendsku lögbókum, jafnvel þótt og nockud af þessu sieu under lok lided. Þvi hefe eg og gleimt, ad hier var eitt stórt bibliothec ofan á einne kirkiu, þar i bland voru geise mörg væn dönsk document og fornar bækur, item islendskar bækur á kalfskinn, eige allfáar. Þetta er allt eydelagt, so ad grátlegt er til ad huxa. Sed transeant ista. — Hvad brefaskriftunum vidvíkur, þá mun Monsr. Magnus Einarson á Vatnshorne hiálpa under baggann i þvi efne, ef þier hann þar um bidied, og mun eg senda hönum pappir þar til, annadhvert med Styckesholms skipe, ef þad so leinge bídur, edur med sijdara Búdaskipe. Eg fæ ecke stunder ad sysla framar um þesse efne, þvi tijmenn er ordenn naumur, enn eg hefe vered i nockra daga yfer fluttninge frá einu húse til annars, og hefur þad spillt tijdenne. Þad er og einn af vorum mótgange hier, ad þad er torvelldt ad fá húsrúm i þeim hluta stadarens, sem obrendur er, og þótt menn húsnæde fáe, þá er þad opt i ohaganlegasta máta, og so þraungt ad madur sier valla snúed getur, og heiter þad nú so, ad vær, sem fyrre biuggum á höfudbólum, erum nú komner i kot, jafnvel þott þad sie og bót i mále, ad meste partur af vorum utensilibus domesticis er uppbrendur, so ad vær vel getum nægst med minna húsrúm enn til forna. — Þetta mitt bref verdur æred confusum i þetta sinn vegna margra ohendtugleika. Hier frá vík eg til minna peninga efna á Islande, sem mier liggia nú nockru nær enn til forna, þá allt mitt var óbrunned, jafnvel þótt eg og ecke skattere alla mina velferd ad depandera af þeim efnum.

1⁰. Þykest eg bísna skulld eiga hiá Haga fólke vegna þess barns, sem sal: capitainn Magnús Arason lockade mig til ad leggia peninga út fyrer; idrast eg stórlega þeirrar minnar gód-villdar, ad eg þad nockurntijma ad mier tók, enn eg kunne þá ecke fyrer framm ad vita, þad Magnús Arason so fliótlega deya skyllde. Ad visu sende Are Þorkelsson mier hitt áred caution

uppa 200 rixd. vegna sins sonar, enn eg þykest ecke ölldunges ohulltur vera med þessa caution, og þyker so sem vel mætte ske, ad eg þyrfte i frammtijdenne fyrer þessum peningum process ad hafa, hvad mier óhendtugt være. Eg læt þessu brefe fylgia bref til Monsr. Ara Þorkelssonar og set hönum þetta fyrer siöner og bid hann hafa bod til ydar, og accordera vid ydur hier um, med ödru fleira sem þad bref innehelldur, hvers copiu eg þessu brefe fylgia læt, enn innsiglada brefenu til Monsr. Ara Þorkelssonar bid eg ydur fyrer ad koma, sæe hellst, ad þier þad siálfer afhendtud, so þetta mætte á einhvern hátt skilrijklega afgiörast nú i sumar. Hier fylger og med reikningur þeirra útlögdu peninga, eins og eg hann fylgia læt brefe til Ara Þorkelssonar; item fylger hier med uppkast til pantsetningar um jörd, sem svara kynne þeim 200 rixdölum, sem cautionenn uppá hliódar, og sende eg sama formular Monsr. Ara Þorkelssyne, innlagdt i hanns bref. Þetta negotium vil eg ydur sierdeiles recommenderad hafa, þvi mier synest, ad eg sie i nockurre vök þar um, hellst vegna þess, ad Are og hanns kvinna eru á fallanda fót komenn, hver ef nú daud være, þá er eg rádalaus, og bid eg ydur þá á einhvern hátt ráda úr þvi sem komed er vid erfingiana. Systur capitainsens skrifudu mier til i fyrra, og sie eg ad þær eru viliugar til ad hiálpa barnenu, epter sinum efnum, enn hversu Sra. Birne yrde um þetta gefed, er vant til ad geta. Um Teit vil eg ecke tala. Þær Halldórur villdu, ad barned skyllde til Islands sendast, enn þad være omögulegt, hver munde abyrgiast vilia so úngt barn yfer sióenn? Þad være og synd, þvi barned lærer hier nockud, hvar med þad kann um 5—6 ár ad útvega sier braud, enn hvad munde þad á Islande læra? jafnvel þótt mier þad ecke stórum vidkome, in summa: giöred vel, ef geted, ad hiálpa mier út úr þessu efne, hvar i eg er alleina komenn fyrer godvilld mina, sem mier er optar skied. Eg ætla þier á flutningum ydar i sumar munud, ydur ad bagalitlu, kunna ad koma til Haga og á þeirre reisu eitthvad giört geta vid þetta intricat efne, hvar um eg ecke framar sie, ad eg i þetta sinn skrifa kunne.

2°. Nú kem eg til Vydedals-tungu skuldarennar. Eg þacka ydur kiærlega fyrer allt þad sem þier þar um i fyrra syslad hafed. Er og lióst ad siá, ad Magnus Palsson hefur sier i þessu efne hreinlega fara láted, og skal eg hönum eingann ohagnad giöra, þar sem eg get hiá komest. Hann skrifade mier til i fyrra skickanlegt bref, og mælest til, ad eg af höndum vid sig láte þridiúngenn i Vydedalstúngu og take þar á móte vid ödrum

jardarparte, sem sambióda kynne þeim þridiúnge; þetta voga eg ecke ad giöra, þvi eg veit ecke hvad um hina tvo þridiúngana verda kynne. Mier virdest af svare Biarna Halldorssonar, sem hann nockud á frest sláe um sinn part lukningarennar, hleypur þar so rentann upp, og ovijst hvad i adra hönd verde ad fá, fyrer utan hanns þridiúng i Vydedalstúngu. Hvad hr. Steins þánkar sieu um allt þetta vegna sins dotturbarns, kann eg ecke til ad geta, þvi eg feck eckert bref frá hönum i fyrra, med þvi Hofsoss-skip ecke heimkom, hvert sem þad nú hefur i Islande i vetur leiged eda er socked. Annars er mier so sagt frá medhöndlan sterfbúesens i Vydedalstungu, ad þad mune bágt verda hier epter fyrer erfingiana ad afsaka sig i frammtijdenne um lukning skullda sal. lögmannsens, og verda, sem mier skilst, erfingiarner faster vid hinn minsta skillding, eins af módurgótsenu sem födur, þegar hústru Þorbiörg er daud, so sem þier sialfer siáed, ad lögenn utvijsa um erfingia, sem svo diarflega höndla med arfa. Enn hvad sem hier um er, þá vona eg þetta leidest til einingar, svo eg þurfe ecke á þessu ad hallda, nie neinn minna vegna, so helld eg þá rádlegast, ad þier i þessa mina skulld taked þad sem tækt er af lausafiám, so miked sem hver vill tilláta, og sended mier þad med ödrum skipum enn nordanskipum. Peningarner kunna ad leverast til Búdakaupmanns i reidarans commercieraad Bierings reikning, og þar uppá kaupmannsens revers takast in duplo edur triplo. Bækur þær, er eg i fyrra umskrifade, tek eg og i godann betaling, epter ydar accorde vid erfingiana, eins og eg i fyrra skrifade; vil eg þar i aungva umbreiting giöra, ad evitandam confusionem, jafnvel þott eg nú miklu minna hirde um flestar þær bækur, enn eg i fyrra hirdte (orsökena skilied þier af upphafe brefsens), og þvi bid eg ydur nú til ad siá, ad taxte þeirra hæfelegur verde. Enn hvad allareidu kann accorderad vera á mille yckar blífur stödugt.

Um virding á Vydedalstungu, hvernen verda skyllde, skil eg ecke vel. Þegar menn skulu betala peninga med jördu, sie eg ecke ad þær jarder kunne dyrara ad metast, enn adrer vilia fyrer þær gefa. Virdest mier so, ad Vydedalstúnga munde ecke miög so dyr verda á þessum peningalausu-tijdum, og þvi ætla eg ecke sú vordering yrde erfingianna gagn, enn eg vil ecke þeirra skada, nema sem minnstann. Ætla eg þvi þeir giöre best ad betala med peningum af summunne slikt sem þeim mögulegt verdur, fá þeir so ad sijdustu Vydedalstúngu fyrer gott kaup, þegar svo nærre er allt loked. Þvi eg sie ecke, ad eg kunne minn pant i Vydedalstúngu úr höndum koma láta, fyr enn allt

er betalad, og þad geta ecke erfingiarner forþeinkt. Eg á og ecke (med rettu) þriskiptann skulldarstad ad þessum erfingium, helldur er skullden inne i heila arfenum, og áttu menn þess ad giæta, ádur enn so husbóndalega höndlad var med arfenn, þvi ecke geta erfingiarner frágeinged þeirre vitund, ad eg ætte þar inne stóra skulld. Þetta skrifa eg ydur til þess, ad þier geted láted erfingiana þad skilia, enn ecke til þess, ad þad skule so i hámæle hafast ad svo giördu. Ydur mun hálfu kunugra enn mier, hversu löglega höndlad hafe vered med þá innanstocks fiemune, sem sáluge lögmadurenn epter sig liet. Hefe eg þar um nockud misjafnar fretter heyrt, sem ad sönnu kunna auknar ad vera, enn likast þó, ad nockud sie tilhæfed. Hier vil eg þvi ecke gleimt hafa, ad madur kann hæglega prettadur ad verda á Islande á gömlu smídudu silfre, þad er skialldan gott, og optast ecke so mikils verdt, sem þad vegur til. Hvert þad sie nú so genged med þad silfur, sem þier skrifed, ad Monsr Magnús Pálsson ydur levera vilie, edur leverad hafe, kann eg ecke ad segia fyr enn þad sie. — Eg ítreka hier, þad sem eg fyrre skrifad hefe um Hagaskulldena, nefnelega ad eg bid ydur ad giöra hier vid hvad giörast kann, sem eg er hræddur um lijted verde i sumar, so miked sem vidvikur Monsr. Biarna Halldorssyne.

Eg fæ ecke stunder þetta bref framar ad leingia, þvi þad á ad fara in duplo med Patrixfiardar og Styckeshólmsskipum, so giöre eg þá þess ender, oskande ydur, samt ydar gódu kiærustu, og kiærum börnum guds verndar og allskyns farsælldar um tijma og eylifd, verande af hug og hiarta.

Ydar *(Navn mgl.)*.

I AM. Access. 1 foreligger med skriverhånd uddrag af Arne Magnussons svar på 7 breve fra Ormur Daðason af år 1728 — ifølge A. M.s egenhændige påtegning afsendt »1729 med Styckesholms skipe«, men kan dog ikke være ovenstående brev —, samt delvis egenhændigt referat af et brev afsendt »Med sidarsta Budaskipe 23 Jun. 1729«.

Som indledning bemærkes »Bref ydar med Patrixfiardarskipe kom ei framm, þvi skiped söck undir Norege«.

1. O. D.s brev af $^{28}/_{7}$ (intet referat).

2. Til brev dat. Svefneyum 9. sept., som ikke er bevaret. Arven efter Vigfus Jonsson på Leirulæk (A. M.s farbroder) bør tilkomme O. D., som i så mange år har haft udgifter af ham, og sin ret i gården overdrager A. M. til O. D., men vil ingen gæld påtage sig; arven efter Þórður Magnússon (A. M.s brodersøn) forslår ikke til at dække A. M.s udgifter, men A. M. indrømmer O. D. løsegodset.

3. Til brev dat. Hvalgr(öfum) 18. sept. Angående Videdalstunge-gælden vil A. M. være skånsom overfor Magnus Pálsson, som kan bo på A. M.s part i gården.

4. Til brev dat. Hvalgr. 20. sept. Odd Sigurdssons forsømmelighed er skyld i, at hans sag endnu ikke er kommen for højesteret.

5. Til et ikke bevaret brev, ligesom forrige dat. Hvalgr. 20. sept. (et frgm. heraf indlagt i foreg.). »Um Postula sögurnar á Skarde má blifa sem er, þar um vil eg ecke framar sysla«. Nogle forespørgsler ang. islandske forordninger kan ikke besvares, da brevene er brændte. Brynjólfur Þórðarson skal være stiftamtmand Gyldencrones fuldmægtig.

6. Til brev af 25/9 dat. Styckesh. (som beg. defekt). I år kan A. M. ikke nå at udfærdige noget brev til O. D. om fæste for Fagredal, men O. D. kan uden fare flytte ind, kan heller ikke nu afgøre noget om gårdens salg. Magnus Magnusson har handlet overilet ved at pantsætte en del af Ásgeirsá, som endnu ikke var hans (angår arven efter Þórður Magnússon). Nogle O. D. tilhørende sølvskeer er brændt i A. M.s hus »sumt soddann er i jord nidur hlauped, sumt stoled«.

7. Til et ikke bevaret brev, dat. Dagverdarnese 28. sept. Angår Magnus Magnussons anliggender. »Hefur alldrei minum radum frammfared og á þvi eingva skulld á mig«. Har afgivet et misligt ægteskabsløfte, og sagen er kommen for retten, men burde helst forliges, »eru mier faer peningar hier til ósarer, enn ecke vil eg til þessa opt þurfa ad taka. Sturlunga Saga ydar er hiá mier uppbrunnenn, epter þad eg hafde lated hana forbetra. Kannske eg gete lated hann fa adra jafngoda med tydenne. Gragasar blodenn fra Saurbæ, somuleides af mier forbetrud, foru sömu leid; ad þeim er litell söknudur, þvi þau eru tekenn ur þeirre Grag. sem stendur i Kongsens Biblioth. og þier hafed copiu af fra mier i 4to med hendi Asgeirs«.

[8. afsendt 23/6.] Har indeholdt referat af Br. Þórðarsons fuldmagt fra stiftamtmanden. Om et af O. D. påtænkt køb af jordegods. Om regnskabet ang. Fagredal (som muligvis er brændt hos A. M.). Kopier af Brokey-brevene ønskes, »sierdeiles einu Magnuss bps«. »Talad um, ad best være ad eiga eingann illann þátt i kirkiumálgreienu Snæbiarnar Paalssonar«.

*

139. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON.
Saurbæ á Raudasande 13. aug. 1727.

O. D. oversender A. M. Grágás-håndskriftet AM. 339, folio ved følgende i håndskriftet foran indklæbede skrivelse, aftrykt efter orig. sammesteds.

Þessa Grágás in folio, skrifada á adra hveria pag. med hende Hakonar Orms sonar hefe jeg hier i Bæ 1727 fundid, i eptirstandande druslum, sem jeg slæ eign minne yfer, med contrareikning, ef naungar míner vilia átelia, sem ei mun verda. Þá sömu læt jeg hier medfylgia, vilie Hr. Assessor Arne Magnusson hana sía og þike hönum þetta Exemplar girneligt, þá má hann þvi bihallda til eignar, enn jeg skal lagariptingum svara. Skeite Hr. Assessor ecke um bók þessa, þá sendir hann mier hana aptur.

140. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON.
Þingvöllum 28. juli 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for tre modtagne breve. Meddeler, at han har vundet sin sag mod Snæbjørn [Pálsson], hvem også en overretsdom

er gået imod. »Valla giet eg skrifad, hvornenn fara mune umm skullda heimtur sal. logmans Widalin myns Hr. vegna, þar voru i vor giörd skiffte edur rettara ad seigia soddann ein confution, sem hverke yfervallded edur erfingiarner gieta læknad utann med stærsta ómake«. Håber ved hjælp af skolemester Bjarni (Halldórsson), P. Vidalins svigersøn, at få samlet de dødsboet tilhørende bøger, som var »sundurdreifdar bæde ad Holumm og til Gottorps samt medal erfingianna«. Lader medfølge to pakker dokumenter til Oddur Sigurdsson, nogle, som er O. S.s ejendom, de andre som lån.

141. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hvalgröfum 18. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 439, folio. Skolemester Bjarne Halldorsson, som nu er konstitueret sysselmand i Hunavatns syssel, har ikke efter løfte truffet aftale »um þá stóru skulld, sem minn Herra átte ad heimta i sterfbue eptir sal. lögmann Widalin«, biskop Steinn (Jónsson) har heller ikke svaret på sin dattersøns vegne; alene den tredje arving Magnus Pálsson viser redelig vilje til at klare gælden og vil give A. M. pant i sin del af gården Videdalstunge. »Nu er ad vikia til bókanna, sem Hr. Assessor partim átte i láne og partim til kaups falar, ad þær eru allar edur flestar komnar á ringulreid, sumar ad Hoolum, adrar til Gottorps, sumar til hustruarinnar og Monsr. Biarna, eingvar til Monsr. Magnusar, annars væru þær nu þegar i minum höndum. Eru so erfingiarner, sidan þeir feingu bóka-registred, farner ad sánka samann þessum bokum, og ad þvi giördu vilia þeir afhenda þær lánudu frá sier ad áre, enn selia slikt, sem til er mællt og þeir annars fallt giöra og fundid verdur. Öll scripta Hr. lögmannsins tók, ad fólk seiger, hustruenn i fyrra eptir lögmanninn lidinn, so þau komu alldrei fyrir sióner i vor i skiptunum. Henne vóru og feingnar i sinn mála allar sögubækur, sem fra Augre fyrrumm komu, enn hvert hun vill siá af nockre, veit eg ecke. Munde þad vera órád, ad minn Hr. skrifade henne til um þær, sem hann girntest, so vel sem um scripta þess sal. manns? eg tvila hun láte ad annarra ordum þar um, þó epter sie leitad«. Magnus Pálsson vil gærne blive ved gården Videdalstunge, men »hönum er uggur á, ad magur sinn vilie steita sig frá ábylinu; minn Hr. veit, at kölld er jafnann mága-astinn, og so mun fara fyrir þeim, allra hellst þar móder elskar meir dotter enn son«.

142. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hvalgröfum 20. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Sender genpart af sit svar mod Odd Sigurdssons indstævning af ham for højesteret, som han beder A. M. antage sig, og rådfører sig med A. M. om visse pengekrav, som højesteretsdommen i Odds sag

kan medføre for O. D., og hentyder til den tvang, hvorunder han 1725 har afgivet sine forpligtelser. Vedlagt er:

1. Et løst blad (brev-fragment af s. d.), hvor O. D., foruden at udbede sig en titularbog tilsendt, giver referat af en spydig kritik over sysselmand Markus (Bergsson) i anledning af en ham ved lagmandsdom refunderet omkostning for nogle dødsdømte fanger. Til samme sag hentydes i et i gl. kgl. sml. 1101 opbevaret, udateret blad fra O. D. til A. M., hvis hovedindhold er en anmodning til A. M. om at støtte en af O. D. indgiven ansøgning om benådning for mand og kvinde i en blodskamssag.

2. Et blad hvor O. D. under 3 punkter udtaler sig om islandsk administration, tildels i henhold til hvad A. M. har tilskrevet ham.

3. Et blad — aftrykt — med A. M.s forespørgsel (skriverhånd) om en dómabók fra afd. Jón Sigurðsson i Bæ i Miðdalir, som ønskes købt, og en sagacodex, hvorfra et æventyr om Gný ønskes afskrevet — med O. D.s påtegning, at bøgerne ikke har kunnet opspores.

Jon Sigurdsson Gislasonar i Bæ i Middölum atte kver i qvarto þyckt, enn skemmt stórlega, þar á var medal annars copiur dóma Brands lögmanns, eda Hrafns Brandssonar lögmanns, og meinast fleire enn færre vered hafa. Kvered liede hann sr. Jóne Halldorssyne i Hitardal skömmu adur enn hann drucknade (id est are edur tveimur), og skilade profasturenn sr. Jón kverenu aptur þann sama veturenn sem Jon drucknade um vored epter. Þesse relation er viss, og være mier stór þægd, ef þesse syrpa uppspyriast kynne hiá orfum Jons Sigurdssonar, eda módur hans, eda Jone Jonssyne á Hamraendum. Er eg viss um, ef Jon hefde bokena, þá liete hann mier hana i tie fyrer betaling, þvi hann var alltid minn gódur vinur þegar eg var á Islande og giörde mier þad til villdar, sem hann gat. Eg heyre og, ad móder Jons Sig.s. er daud, og þad hun epter sig liet mune innrunned hafa hiá Jone Jonssyne á Hamraendum. Giöred vel ad spyriast itarlega epter þessu kvere, og kauped þad mier til handa, ef uppspyriast kann, jafnvel þó dyrt verde. — Sigurdur Gislason, fader Jóns Sigurdssonar átte kver i qvarto. Eg man ecke hvert á því var Niáls-saga, eda önnur þvilik almenneleg, enn aptan vid þessa sögu eda sögur var þáttgrei af Gny nockrum, sem eg lesed hefe, enn man ecke neitt þar úr. Kynne þesse bók casu i hendur ad falla, þá villde eg fá þáttgreied uppskrifad. Hann er (ef mig rett minner) ecke leingre enn svara kynne einu arke og æred omerkelegur er hann ad efnenu, þad man eg glöggt.

Hverigt af þessum kverum var til, nær Joon Sigurdsson deide, jeg hefe i þessare ferd sied registration hanns bóka eptir hann, og hverigt er hier i Dala syßlu hiá hanns náungum, þad er vist.

Fyrra kverid, meinar Sigurdur, Jóns Gißlasonar son, sem þienade Joone S.s., ad sie enn i Hytardal, kann þad þó ei med rõkum ad seigia, þvi hann var unglyngur nær þienade.

4. Et blad — aftrykt — med A. M.s anmodning (skriverhånd) om forskellige gamle breve til gennemsyn eller afskrivning og om en Sturlaugs saga starfsama — med O. D.s påtegnede svar.

a. Helga yngre i Brokey hefur óefad feinged i skiptunum á Skarde bref fyrer sijnum jördum. þar i munu og nockur gomul vered hafa. Giöred fyrer hvern mun, ef mögulegt er, ad fá þau gömlu brefenn til yferskodunar, adur enn þau kynne ödrum i hendur ad falla, hvar ecke være so liett epter þeim ad sækia. þier vited hvad eg hier med meina.

b. I fyrra skrifade eg ydur til um bref Olufar Loptsdottur hiá Arna Gudmundssyne i Billdudal, ef þar under være insigle; hafe þar um sidan i fyrra nockud kunnad ad utriettast, þá eg(!) fæ eg þad ad vita. Ef ecke, þá munud þier vera so góder ecke ad gleyma framveiges þessare erendagiörd, þótt lijtelvæg sie.

c. Copiur sem mig vanta kunne af Saurbæarbrefunum fæ eg vel frá ydur, þá hendtugleikar falla, enn varla vænte eg þeirra i ár, nema i vetur skrifadar sieu, þvi mier virdest, sem þier þar fyrer utan muned fá nóg ad sysla sumarlángt.

Sama er ad segia um Sturlaugs sauguna starfsama úr bok Snæbiarnar. Hana fæ eg þá þad hægast sked getur, enn ecke fyrre, alleinasta, ad þier þad i þánka hafed.

---

a. þesse brief er ómögulegt ad fá, þau liggia i forsigladre kistu i Brokey, ásamt ödrum jardabriefum Gudmundar sal. utann þau fá, sem ad amptmadur tók 1724. Nu er von á amptmanne þángad á þessum dögum (ɔ: eptir 20. 7bris 1728), hvar jeg áset hann ad hitta; giete jeg þá persvaderad hönum, ad opna þessa kistu aptur og láta mig colligera þau gömlu brief, þá giöre eg þad, og er þá sidann hægra ad fá þau ad láne.

b. Spyrst ómögulega upp, hefe jeg þó med öllum kröptum eptir briefinu sokt.

c. Sendt med Vatneyrar skipe, ásamt nockru ödru.

Hertil hører et afklippet brevfragment med O. D.s hånd. »Umm brefenn [a Skarde *tilf. A. M.*] er eg alldeiles uppgiefenn ad utvega, giörer þad eingenn misunnun hlutadeigandans, helldur undann drattur og hitt þar hiá, ad þaug eru i confusion komenn, enn þegar mier giefst tækefære, skal eg giöra mitt hid besta, og hlytur þad ad byda syns tyma«.

5. Et blad (skriverhånd) med efterfølgende forespørgsel af A. M. om Skautudalir og O. D.s svar. Sml. Nordisk Tidsskrift for Filologi XVII (1909), s. 125.

Skautudalir hafa heited i Arnarfirde þar sem Fifustader standa. Eg spyr, heita þeir so enn nú?
Þier geted svarad á þessum sama sedle, ef vilied.

———

Smáu dalirnir, sem eru ut ur, og upp frá Kolmuladal til utvesturs, eru so enn kalladir, enn dalurinn nidre, hvar i bæerner edur bygdenn stendur, heitir Kolmuladalur.

143. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Stickishólme 25. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beg. defekt ang. indløsning af gården Ásgeirsá, hvor A. M. kan gøre krav gældende for sin slægtning Ástríður. Takker A. M. for pengeudlæg sidste vinter i København for kongebrev og varer; sender som gave 36 ℔ urenset æderdun. — Hermed jfr. Gl. kgl. sml. 1101, et udateret blad fra O. Daðason til A. M., hvori redegøres for arveskiftet mellem A. M.s broderbørn.

144. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Innra Fagradal 16. juli 1729. Med påtegning af A. M.

Efter orig. i AM. Access. I. Takker for modtagelsen af A. M.s brev og beklager hans tab ved Københavns brand »sed ferenda sunt, qvæ mutari non possunt«. Alt hvad O. D. ifjor afsendte med Vatnøre skibet er forlist under Norge, og Magnus Einarsson er for svag til at afskrive mere: »Mig hefur og merkelegur postur hendt, þar sem eg med Vatneyrar skipe sende i fyrra flest min brief (sendebrief), peninga og peninga verd til 30 rixdale, allar minar copiur sem eg skrifad hafde af Saurbæiar skiölum, med afrissingu signetanna, sem Magnus Einarsson hafde qvam accuratissimmè giört, copiann af Gissurs biskups dóme, og giörning sal. Eggertz lögmanns um Skiershusinn, sem dat. var Handborg, eirnin med signetana afrissing à parte in 8tavo, sagann af Sturlauge starfsama ur bók Snæbiarnar, nockur jardabrief og fragmenta á kalfskinn, sem eg hafde samannsnigt, ad eg ecke tale um skiöl þau, er eg sende Odde, og tvennar supplicatiur, sem magt á reid, og ödru fleira sem eg ecke man. Þad lente allt á mararbotne vid Norveg. Nu þott mín original brief sieu óforgud, þá er þó ecke þar med buid, þvi eg veit eingvann, sem þau ærlega giete ut-coperad. Magnus Einarsson er ur sögunne, hann so gott sem liggur daglega, er tilfallinn ólidandi verkur i hægra handlegginn, svo hann gietur eckert med hönum giört. Hier af er eg miög uggande, ad eg fáe nockurn, sem fullnæge minns Hr. tilmælum, i þvi ad utskrifa þau gömlu

brief, sem fyrir falla kunna til 1550, enn þvi er ad sleppa, eg giöre hvad eg giet, þvi þad bidur skylldann«. Forretningen på Hage er afgjort og et dokument opsat; familien har arveledt barnet Anna Magdalena. »Teitur sem öllum skömmum frammfer dagvöxtum, er talinn hafa medtekid fullt, Halldorurnar hreptu Haga med tilliggiande eignum, þorun og Anna Magdalena Kolbeinstade med tilheyrande, utjardir og allar fyrir nordann skylldu standa fyrir skulldum þeirra brædra Magnusar og þorleifs. Af þessu veit einginn, utann eg, naungarnir og vottarner. Ried eg þeim systrum i Haga (Are er ordenn rænulitill og burdalasinn) ad senda þesse arfaskipte til míns Hr. og ná stadfestingu uppá þau, sem þær sögdust giöra vilia, og bidur þad allt sins tíma«. I Videdalstunge har enken stukket meget under stolen: »I sterfbue sal: Widalins voru þeir fiemuner þá hann frá fiell, ad nógsamlega hröck fyrir hanns skulldum, enn þeim var so öllum undir stol stunged af Mad.en ad þar umm er vode ad tala, og enn meire ad skrifa«.

Indlagt er en seddel fra A. M. (skriverhånd) med oplysning om, at han sender dublet — med to forskellige skibe — af brev til Are Thorkelsson på Hage og ligeledes af et brev til gårdens to døtre, som helst må afleveres, så ingen ser det, endvidere dublet af brev til O. D. selv, hvori kopi af ovennævnte to breve til underretning for O. D.

På en løs seddel ($^{18}/_{7}$ 29) i Gl. kgl. sml. 1101 takker O. D. for det i går aftes modtagne brev, da han netop havde endt sin brevskrivning, hvorfor han intet kan tilføje.

145. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Fagradal Innra 27. aug. 1729.

Efter orig. i Kgl. bibliotek (Gl. kgl. sml. 1101). Nedsender kopi af nogle Videdalstunge-dokumenter. De pågældende, særlig sysselmand Bjarne (Halldorsson) og mag. Steinn (Jonsson) gør hverken skridt til at betale den dem påhvilende del af gælden til A. M. eller som afdrag at tilbyde de af P. Vidalins efterladte bøger, som A. M. begærer. Må have stærk fuldmagt til at indkræve denne gæld »og er hönumm ecke ad hafa i tveim hondumm vid þetta fólk, þvy þad þecker ecke ad gangast fyrer gódu«. Gården Videdalstunge vil han overdrage Magnus Pálsson til brug, dersom sysselmand Bjarne flytter derfra, således at A. M. har pant i gården. Nedsender nogle varer til A. M. Snæbjørns sønner, eller rettere sagt mad. þorkatla, har han tilbudt at indløse den ham tildømte gård af S.s gods, således at de betaler 50 rdl. til A. M.

146. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Fagradal 16. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Besvarer to fra A. M. modtagne breve. Under Snæbjørns (Pálssons) vidtløftige processer — hvorom underretning gives — er noget jordegods tildømt O. D., som delvis er indløst af mad. þorkatla; hun vil ved testament arvelede Snæbjørn og hans børn, således at O. D. forfordeles, hvad A. M. bedes forhindre. Takker for A. M.s afgørelse ang. gården Leirulækur

og gør rede for ordningen af forskellige arveforhold (efter sal. Þórður, ang. Ástríður) m. fl. Beklager på ny Vatnøre skibets forlis med en kiste (stockenn þann sama, sem adur hafde mille ockar geinged) fuld af dokumenter »þar á medal myn copie-bók af öllumm Saurbæiar skiolumm« og »brefed Ara sal. Magnussonar ur Haga, sendt af Halldoru ingre ad fyrer-sogn sal. capitains«. Berører A. M.s frænde Magnus uheldige vandel i sit ægteskab. Beder A. M. interessere sig for en supplik ang. ægteskab i forbudne grader. Har måttet for et med ubillig hårdhed behandlet ægtepar føre proces mod sysselmanden Teit (Arason), af hvilken sag en fremstilling gives med anmodning til A. M. at forebringe den på højere steder.

147. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Fagradal 20. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Har mod forventning måttet overtage den hele gård Innri Fagridalur, istedenfor, som forudsat, at bo på den halve jord, da den tidligere bruger fraflytter den. Ønsker at betrygge sin kones fremtid og beder derfor A. M. sælge sig gården for penge og lade opgøre deres indbyrdes mellemværende. Ang. en udbetaling i København henviser han til købmand P. Feddersen som en brav og pålidelig mand. Sender 5 fjordunger dun.

148. SYSSELMAND O. DAÐASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hamraendum 28. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Takker for A. M.s brev af $^{28}/_{8}$. »Mier þike Monsr. Brinjulfur hafa sunged hlutar versed med syna fullmagt Proficiat ei«. Beder om A. M.s bistand til købet af ødeparterne på Raudasand og berører sit og A. M.s mellemværende. Lover brevkopi med aftegning af Hannes Eggertssons segl. Snæbjørn står ikke til at hjælpe »hanz ógiæfa er allt ofstór — — þvij Snæbiörn er eins og sá steirn sem hrapar ur háfu fialle, ad hann tekur hvert ólucku kasted efter annad, þar til hann sundur molast«. Gør rede for gælden i Videdalstunge med henvisning til forskellige bilag, og beder A. M. støtte nogle andragender fra ham til stiftamtmanden ang. hans embedsvirksomhed i Dala syssel, »enn assistence ad fá i soddann sökumm hiá vorumm heil. Arinbyrne (ɔ: amtmanden) er ecke ad vænta«.

Foruden nogle seddelnotitser af O. D. er her endvidere indlagt et islandsk privatbrev af 23. 9. 1727 fra præsten Eiríkur Þorvarðsson på Hofteig til præsten Ólafur Eiríksson på Store Holt i Saurbæ, hvori forklares vanskelighederne ved at nå en tekst af digtene Aradals óður og Ljúflings kvæði samt efter Jón litli lærði fortælles om hans fader Jón lærði (hans bragur med lilju lag til ære for alverne og disses taknemlighed).

Efter Arne Magnussons død 7. jan. 1730 overdrog boets eksekutorer, professorerne Bartholin og Gram, sysselmand O. Daðason at varetage dettes interesse på Island. Af den påfølgende brevveksling foreligger i den Arnamagnæanske samling 3 breve til bægge eksekutorer af år 1730 og 1 til Gram 1731. I det Kgl.

bibliotek (Gl. kgl. sml. 1101) findes 9 breve fra O. Daðason til Gram, fra årene 1730 —34. Hovedindholdet angår afhændelsen af A. M.s jordegods på Island og inddrivning af de udestående fordringer til bedste for A. M.s arving her, broderdatteren Astrid Magnusdatter, hvorhos forskellige andre forhold berøres, også O. D.s personlige anliggender — han, der var A. M.s fætter, vidner, at A. M. »mig som sin egen egtefød søn opmandede, og siden ved skilsmisse blev mig udi alle nødvendige ting behielpelig«, Han nedsendte flere gange afskrifter af gamle breve (ligeledes, som det synes, nogle originaler; se indlæg til brev af 14. avg. 1730, AM. 1058 V, 4to), samt membranfragmenter. Af de til P. Vidalin udlånte sager tilbagesendes en Snorre Sturlason. A. M.s ældre broder Jon Magnusson må han ($^{3}/_{10}$ 30) anbefale til overbærenhed, i anledning af hans 3dje hordomssag, og bebuder fra ham biografiske oplysninger om A. M.

---

149. MISSIONÆR N. DAL TIL [ARNE MAGNUSSON]. Trankenbar den 21. Sept. 1728.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio.

Jeg true ad sie Heilög Christeleg Kirkia,
Samneyte Heilagra.

Hochedler uud Hochgelahrter, insonders Hochgeehrtester
Herr Professor,

Ewr. Hochedl. dem Herrn Prof. Steenbuck zugesandte Scriptum habe mit großem vergnügen erhalten. Von den Isländischen Bibeln war mir zwar aus des le Long Bibliotheca Sacra, und von andern schriften aus Bartholino de scriptis Danorum cum supplementis Molleri, und von dem guten naturell der Isländer aus Trutzels Monatlichen Unterredungen von 1695 einiges bekant. Da aber Ew. Hochedl. sich die mühe genommen haben für mich etwas de statu recentissimo aufzusetzen: so sage Denenselben dafür schuldigsten und demüthigsten dank. Ich hätte zwar den aufsatz in der Dänischen sprache gar wohl verstehen können, weil solche meine eigentliche muttersprache ist: da aber Ew. Hochedl. solches auf Teutsch zu senden beliebet haben; so habe mit mehrer beqvemlichkeit es meinen Amtsgenoßen communiciren können, und werde auch eine abschrift davon an die Freunde in Teutschland senden, als denen ohne das Ewr. Hochedl. werther name schon längsten aus Raupachii Commentatione de præsenti rei sacræ et litterariæ in Dania statu bekant seyn wird. Von Isländischen Büchern habe ich in Europa keine gesehen, als Ulphilæ zu Stockholm in 4 sprachen gedruckte Evangelia: denn die Isländische Bibel von 1644, welche auf der Raths-Bibliothek zu Leipzig zu finden, konte ich, weil der Bibliothecarius unvermuthet abgeruffen ward, nicht zu sehen bekommen. Aber alhier habe ich ein von einem Isländer nachgelaßenes buch

an mich gehandelt, welches eine aus dem Dänischen übersetzte Auslegung des Catechismi in sich faßet, und anno 1610 zu Holum gedruckt ist, in welchem ich manchmal zur recreation ein viertel stündgen lese. Die alte Nordische redlichkeit leuchtet fast aus der sprache selber hervor. Hätte Gott mich nicht in das warme Indien hingesetzt, so hätte ich schon mögen in dem kalten Island mein leben zubringen. Der HERR wolle denn auch in dem ganzen Norden sein Reich mehr und mehr befestigen und ausbreiten, zur verherrlichung seines Namens u. vieler menschen seligkeit. Unter solchem wunsch verharre

Ewr. Hochedl. demüthigster diener

Nicolaus Dal.

Hierbey folget

1) ein bogen Malabarische Vocabula auf Trankenbarisch Druck-Papier gedruckt *(Lexicon Tamulicum).*
2) ein blatt Trankenbarisch Schreib-Papier.
3) 2 Portugiesische Calender auf Europäisch Papier *(kun 1 ekspl. forefandtes).*
4) ein Böhmisches Büchlein zu Halle in Sachsen gedruckt *(forekom i 2 ekspll.)*
5) ein Portugiesischer Brief auf Chinesisch Papier *(til N. D. fra . . da Gloria, Negapatam 22. 5. 1728).*
6) eine gedruck[t]e Nachricht von der Mißion[1].

---

150. SCHOUTBYNACHT E. DEICHMANN TIL ARNE MAGNUSSON. København (Kiøbh.) 28. Febr. 1718.

Trykt efter orig. i AM. 452, folio. Udskrift til prof. »Arnas Magnus«. Til nærmere oplysning foreligger 1. Et brev fra D. til mad. Magnusen, dat. orlogsskibet Prins Friderich d. 9. octob. 1713, hvori han meddeler, at han uformodenlig må gå i søen, hvorfor han ikke kan komme til København for at klare sin skyldige husleje, beder sine sager leverede til denne hans tjæner, som vil flytte dem til hans fremtidige logement; ved sin tilbagekomst skal han klare for sig; hendes »kierriste« bedes hilset, 2. A. M.s regning over hvad D. er skyldig »for Logement i mit huus« fra påske 1712 til mikkelsdag 1713 (26 + 26 + 26 rdl.), samt for stalden mikkelsdag 1712 til mikkelsd. 1713 (40 rdl.), i alt 118 rdl., hvortil kommer rente til $^{11}/_{1}$ 1718, 3. Den af A. M. udtagne stævning $^{24}/_{2}$ 1718, som ifg. egh. notits kostede 3 ℔ 14 ß, foruden 2 rdl. til prokura-

---

[1] Af de her opregnede sager forekommer den portugisiske kalender kun i 1 ekspl., den bøhmiske bog (Pet Otázek etc., s. l. 1723) i 2 ekspll., endvidere er vedlagt et lille stykke »Trankebarisch Schreib Papier 1719«. Numrene 1, 2, 3, 4 (det ene ekspl.), 6 er overgivne til opbevaring blandt universitetsbibliotekets tryksager. — Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 192.

toren. Hertil kommer en erklæring i brevform $^{2}/_{3}$ 18 fra D., hvorved han forpligter sig til at betale den skyldige husleje 140 rdl. af først falden(d)e gage eller pris-penge.

Veledle Hr. Professor

Mig er udi disse dage blefuen till stilled een stefning, tagen af hannem imod mig, for dend resterende husleye ieg her dennem skyldig. Det giør mig hiertelig ont, min leilighed ikke haver væred saaledis, ieg effter skyldighed kunde hafue indfundet mig med betalningen, beder og at forsichre sig min caractaire ej er, gierne at giøre gield og ugierne at betale, ej heller at giøre meere gield end ieg kand betale, som een hver kand vidne med mig som kiender mig nermere, mens er det alleene disse thiders besværlige tillstand, som holder mig derfra, idet ieg og andre fleere ikke kand naae det vi haver tillgoede, Jeg kand forsichre min Hr. Professor at have giordt all flid for at faae saa mange penge samled ieg kunde betale hannem med, mens er det mig ej mueligt, hvorfore ieg er nøed till at bede hand vilde lade see dend goedhed for mig, at lade opheve dend imod mig tagene stefning, der imod ieg erbyder mig, at gifue hannem all forlangende forsichring eller assignation enten paa min gage eller priispenge, hvilke sidste ieg inden kort thid forvendter mig at schall blifue betalt, saa som allereede derpaa er udgifuen assignation till Cammer Her Gabel, ieg kand forsichre dem det er dend første gang ieg er blefuen stefned, oven skrefuene, er alt hvad nu er udi min magt at giøre for at contentere dennem, dersom ieg ikke udi dag hafde væred obligered at være udi Admiralitetet, hafde ieg sielf forretted dette, ieg for vendte *(sål.)* deris svar og om min begiering finder ingres, skall ieg naar det dennem sielf er beleiligt komme till hannem for at gifue fuldkommen fornøyelse imidle[r]thid er ieg

Veledle Hr. Professors

beredvilligste og skyldigste tiennere

E. Deichmann.

---

151. [ARNE MAGNUSSON] TIL OVERSEKRETÆR [DOSE]. Garde paa Alftenæs d. 22. Aug. 1705.

Efter egh. uunderskr. koncept i AM. 438, folio. Takker for højstærende missive af 19. maj og et dermed følgende anker rødvin. Forklarer, hvorfor han, efter samtidig modtagen kgl. ordre til kommissærerne om at give deres betænkning ang. handelens ordning, har besluttet at rejse til København for personlig at forestille sagen — se herom Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 50, hvor omtr. enslydende motivering er givet. Beder, at oversekretæren »alting til det beste udtyder og demonstrerer, at ieg derudi icke henseer

til noget andet end Hans Majestets formeente tieniste og landets gaun. Det er og øiensynligt, at denne reise icke kand bringe mig andet ind end ny fortræd, uroe og omkostning, og skal der icke lætteligen kunde optænkes nogen privat interesse, som ieg herved kunde søge, hvorud[ov]er ieg og forhaaber desto snarere at naa forladelse for hvis herudi kunde eragtes at vere forseet«.

Dette er det første bevarede brev fra A. M. til D., men på en løs seddel i AM. 452, folio har A. M. noteret »skrifat til Dose 1702: at Müllers iardabækur eru ei riktugar. Ad de trafiquerende, Proprietarierne og øfrigheden her have uden tvil god deel aarsage i landets fattigdom«.

152. [ARNE MAGNUSSON] TIL OVERSEKRETÆR DOSE. [Skalholt?] d. 17. septembris 1706.

Trykt efter uunderskr. kopi med skriverhånd i AM. 440, folio. De annotationer til amtmand Müllers memorial af $^{12}/_{12}$ 1705, hvortil henvises, er trykte i Arne Magnussons Embedsskrivelser nr. 70. Med nærv. brev har vistnok fulgt de to nedenaftrykte indlæg, ligeledes fra AM. 440, folio, med skriverhånd, dog overskrifterne og de to forbogstaver under 2det indlæg af A. M. egh. Ang. de i 1ste indlæg nævnte 6 jorder i Grindevig sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. 211.

Til Obersecreterer Dose

Saa beder jeg og ydmygst, at Hr. Obersecreterer vil udtyde til det beste de uforgribelige annotationer, som jeg efter de høie Herrers befaling haver giort og nu fremsender over amtmand Mullers indgifne memorial af dato 12. decembris 1705. Af bemte. amtmand Mullers indgivende seer jeg, at hand d. 7. decembris 1703, item d. 8. octobris 1704 haver til de høie Herrer i cammeret indgivet noget angaaende hans Kongl. Majts. intraders forbedring her af landet; da i hvor vel de fleste amtmand Mullers forslag, som jeg haver seet, icke have veret af den sort, at mand kunde lære stort der af, helst de som nogenledis vare kyndige i landetz væsen, saa tænker jeg dog, at herinde kunde kandske findes noget, som enten var i sig self got, eller i det mindste kunde føre en paa gode tanker, saa understaar jeg mig nu allerydmygst at begiere, at mig af velbaarne Hr. Obersecreterer maatte forundes copier af forskrefne tvende amtmandens memorialer, paa det jeg der af kunde see, hvad vei hand gaar i sagen. Monsr. Poul Beyer (som hid ind til haver veret forpagternes fuldmægtig) er nu reist til Kiøbenhaun, uden tvil i henseende at obtinere opbørselen paa Kongl. Majts. intrader her, enten ved kongl. bestalling eller ved forpagtning. Jeg haver icke ligere kundet for-

staa af hannem, end at hand jo var sindet, saa fremt jordebogen kom paa auction, at byde der paa 5000 rdr. til visse, før end den skulde gaa fra hannem. For det øfrige kand jeg icke forandre de tanker, som jeg haver til forne ladet mig forlyde med, nemlig at jeg holdt forpagtning her udi bedre baade for kongen og landet, end at her skulde indsettes en foget, thi hvad Kongl. Majts. interesse angaar, da skulle formoedentligen forpagteren blive flittigre for sig self, end fogden for Hans Majt., og i saa maade mindre restantzer at vente paa den maade, og hvad landet angaar, da bliver, rimeligen, forpagteren aldrig saa myndig som fogden, thi denne sidste pretexerer (!) alle vegne kongens naun og tieniste, hvilket forpagteren icke saa kand giøre uden hvor hand maa eller bør, thi giør hand formeget her af, saa kiendes det strax, og disputeres hannem da, som exempler ere til paa begge deele. Velbaarne Herre, jeg skriver dette saa lige frem, udi den store tillid, at det bliver af mig optaget, saa som af en client, der icke bør at dølge noget i saa maade for sin patron. I hvordan nu tingen maatte udfalde, saa beder jeg allerydmygst, at mig maatte meddeeles copie af den forpagtnings contract, som sluttet bliver, i fald jordebogen bliver opbuden, eller copie af dens instruction, som bliver beordret til at opberge den paa Hans Kongl. Majts. vegne, om den icke kommer til forpagtning, hvilket jeg synes nødvendigen at behøve til efterretning i en eller anden maade. Jeg understaar mig at legge her hos copie af den project til en forpagtnings contract, som i næstleden foraar var bleven approberet af de høie Herrer i cammeret, den tid opbudet skulde skee, i fald den som blef fremvist og approberet i collegio, icke saa i hast kunde findes. Jeg skulde uforgribeligen tænke, at alt hvis der inde staar angaaende moderation paa mandzlaan, baaders udgiørsel og hoverie, var nødvendigt til kongens bønders conservation udi Guldbringe syssel. Saa kunde og icke letteligen de forlæningsmændz-mandzlaan bringes i verk, som stoede i den forige forpagtnings contract, hvilket Monsr. Beyer formoedentligen monne tilstaae, om hand her om bliver spurt, og skal det da vel befindes, at det haver veret ret, som jeg der om skref i foraaret udi min allerunderdanigste memorials (om forpagtningen) 2den post, og vilde dette alt vere ligeledis fornøden at erindres, enten hans Majt. loed self jordebogen opbere, eller forundte den andre for viss afgift.

———

Indeni bref til Ober Secreterer Dose 1706.

Angaaende amtmand Mullers forslag, om at indkiøbe de 6 jorder udi Grindevig, fra Skalholtz domkirke, da meenes det at vere oprunden paa efterskrefne maade.

Peter Wielandt, amtmand Mullers meget god ven og svaager, loed beseigle Grindevigs haun, hvis district icke bestaar uden af disse 6 Skalholtz domkirkes jorder og et par andre jorder, hvor af den ene tilhører hans Majt., og den anden er en præste residentz. Bemte. Wielandt fortrød paa, at biskopen icke solte landskyldefisken af disse 6 jorder til kiøbmanden paa Grindevig, mens loed dem fra stædet føre hiem til sit, til hus-fornødenhed, og skreef hand biskopen nogle gange til her om, men forgieves. Til nu at blive denne landskylde fisk mægtig, saa meenes, at Wielandt hâr persvaderet amtmanden dette forslag, i henseende, at tilforhandle sig af hans Majt. landskylden af jorderne, naar de var bleven kongens eiendom, paa den maade som med kongens landskylde fisk forholdes i de andre districter i Guldbringe syssel. Paa den anden kant hâr amtmanden stædse været ufornøiet med biskopen paa Skalholt, fordi hand fra første tiltrædelse til bispedømmet icke hâr villet dependere af amtmanden og hans consiliis, saa aveuglement som hans formand hafde giort for hâm, eller den itzige biskop paa Hoolum giør, og haver giort, mens i bland hâr sat sig i mod, naar amtmanden hâr villet haft det frem, som kunde vere u-ordentligt.

Her ud over kunde det have veret disto lettere at indgive amtmanden dette forslag om disse 6 jorders abalienation fra domkirken, hvor med hand kunde tiene hans ven Wielandt, og for resten vengere sig paa bispen, som icke vilde gierne, at jorderne i hans tid (om de varer saa længe, som troligt synes) skulde komme bort, formedelst fisken som betales i landskylden. Saa kom da amtmanden for en dag med dette forslag først anno 1702, da hand havde veret amtmand i 14 aar, og siden den tid hâr hand næsten hver aar erindret der om i hans Majts. rente-cammer, i midler tid aldrig beseet jorderne, som dog ligge strax hos hannem i Guldbringe syssel, hvor af skulde kunde sluttes, at oftskrefne forslag icke var alleene fremkommet af nidkierhed for hans Majts. interesse (som ellers uforgribeligen synes icke i ringeste maade at for-meeres her ved, naar mand anseer jordernis tilstand in futurum), mens og af godhed for Wielandt, som paa denne maade, og icke ellers, kunde blive landskylde fisken mægtig. Det som her udi er giettet til, kand icke bevisis, som let er at tænke, debiteres og icke for vist, mens det er

sandt, at amtmanden og Wielandt var begge u-fornøiet med bispen, og at amtmanden i andre sager stædse giorde for Wielandt, hvis hand kunde.

Til Ober Cammer Secreterer Dose 1706, indeni andet bref.

Høiædle velbaarne herre

Udi forleden vinter engang giørde De mig et spørsmaal, om ieg icke i fremtiden hafde løst til at vere amtmand her i landet, i fald Hans kongl. Majestet vilde bruge mig der til, hvor paa jeg allerydmygst svarede, af den meening, at jeg icke var sindet at søge efter den charge. Mens som jeg strax kunde betænke, hvor stor godhed De loed see i mod mig i forskrefne spørsmaal, saa vilde j[eg] have svaret paulo distinctius der til, hvis icke circumstantiæ loci hafde veret i veien. Saa understaar jeg mig nu at giøre det herved, som jeg glemte allerydmygst at forebringe mundtligen, nemlig, at saasom jeg ingen føie haver til at pretendere, eller nogen sinde agter at pretendere, slig charge, som denne er, saa forlanger jeg den og icke, lige som jeg til forn hâr svaret. I midler tid til at udviise den allerunderdanigste villie, som jeg haver til at tiene min konge, i hvis jeg kand, saa legger jeg dette her til, at skulle amtmand Muller døe, i mens denne forehavende islandske commission varer, saa er jeg vel til freds, om mig blef befalet (saa fremt det kunde eragtes til hans Majestets tieniste) at forrette amtmands function her i landet saa længe commissionen varer, naar jeg ickun maatte vere viss paa at komme der fra, naar den faar ende og da træde til de mig allernaadigst forundte charger ved archiven og universitetet, og vil jeg (saa fremt dette skeede) icke derfore forlange nogen særdeles gage, mens allerunderdanigst nøies med det, som mig allernaadigst er for hen bleven til lagt. Dette er nu, velbaarne Herre, det jeg glemte at sige i Kiøbenhafn. De have her udi efter egen tycke at disponere over mig, som altid skal efter stræbe at findes

Deres allerydmygste lydigste tiener

A. M.

153. SOGNEPRÆST ÓLAFUR EGILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Brúarlande d. 30. Junii 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beder A. M. på altinget at støtte hans søn Magnus, som sidste vinter er bleven forbigået m. h. t. præstekaldet Stad ved Hrutafjord. Beklager sig fremdeles over, at han selv må betjæne to kirker Hof

på Høfdastrønd og Miklabæ i Oslandshlid, uden at få noget »prestkaup« for Miklabæ, hvad der nu i hans høje alderdom trykker ham, da han ikke kan bo på jorden og må holde kapellan.

Olafur Eigilsson pr.

154. [ARNE MAGNUSSON] TIL GUÐRÍÐUR EINARSDATTER. . . 2. junii 1709.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio. Af G. E.s afd. mands regnskaber fremgår, at han af lagmand Gottrups rejsegodtgørelse har oppebåret 2 h. $53^1/_2$ f. Dette beløb må enken tilsvare, men skal få en rimelig frist.

155. ARNE MAGNUSSON TIL BENEDIKT EINARSSON. Skalholt 1705, 20. febr. og 12. aug.

Efter kopi i AM. 444, folio i dansk oversættelse. To fuldmagter, fra Arnas Magnussen til Benedix Einersen, til at indkræve hos Magnus Sigurdsson i Brødretunge de pengebeløb, som han efter dom er A. M. skyldig.

156. SOGNEPRÆST BJARNI EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Aasstad i Fellumm 14. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Er stadig bunden ved sængen og må derfor holde kapellan. Ikke desmindre har biskoppen frataget ham jorden Fagradal, som biskop Vidalin på A. M.s anbefaling havde overladt ham; beder A. M. tale hans sag for biskoppen, så at han giver ham noget lige så godt i steden, da dette kald er meget lille for to præster. Takker A. M. for »hanns medtekid vinsemdar bref og hugarlatlega sending«.

Hanns herradoms þienustuviliugur þienare meda[n] heite
Biarne Einarsson.

157. EINAR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Miðhúsum 7. jan. 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Modtog først næste middag A. M.s brev, dat. Garpsdal $^{15}/_7$ 1710, med opfordring til at møde ham samme nat ved Torskafjord og mente da, at han allerede var vest på Torskafjord hede; har senere fået fra ham et fra Garpsdal tilskrevet brev (modtaget 25. okt.) med opfordring til at møde i Hvammsfjord, men antog, at A. M. da allerede var på vejen syd på fra Hvamm. Da han således mod forventning ikke har truffet A. M. den foregående sommer, beder han gennem skolemesteren Þorleifur Arason at få tilsendt hvad der kan tilkomme ham som overskud af det, som hans afdøde broder Einar eller afd. sysselmand Magnus Bjørnsson har indbetalt i udsejlingsgodtgørelse for lagmand L. Gottrup, ang. hvilke beløb han dog kun har at holde sig til en tilsendt seddel fra A. M. 1708 og hvad han har hørt om sin slægtning M. B.s indbetaling.

I AM. 449, folio foreligger i kopi med skriverhånd et brev fra A. M., uden adresse, dat. »Skalhollti þann 19. Martii 1712«, i hvilket han efter anmodning

fra en viss Daði Ólafsson opfordrer »Minn Herra« (den pågældende sysselmand?) til at tilbagegive en fra D. O. modtagen fuldmagt til at afvikle et tilgodehavende, som tilkommer D. O. hos den afd. præst Einar Torfasons arvinger, særlig Einar Einarsson, samt at tilbageholde hos sig de penge, som »vi« har leveret til at tilbagebetale Einar Einarsson for de af hans broder udlagte udsejlings-penge (d. v. s. vederlaget til lagmand Gottrup for hans rejse til København).

158. GRÍMUR EINARSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. 1701.

Efter brevfragment i AM. 676 a, 4to, hvor A. M. egh. har tilføjet som overskrift »Grimur Einarsson 1701«. Takker for modtaget brev af 26. maj og ydet medhjælp i hans anliggender. Giver A. M. anvisning på en ældgammel skindbog (Elucidarius), som hans fader (Einar Eyjólfsson) kaldte »bokena dyru«, og som nu skal befinde sig i østfjordene. Se Annaler for nordisk Oldk. 1858, s. 83, hvor den membranen angående del af brevet er aftrykt.

159. SYSSELMAND HALLDÓR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Einarsst[öðum] 12. sept. 1705.

Efter orig i AM. 451, folio. Ønsker A. M. al lykke og vil efter ævne befordre den, »læt mier duga, ad þier huxed, þad hugur filge maale«. Giver nogle nyheder, da han ikke véd, om A. M. ved den tid var kommen til skibs. Lagmand Gottrup har advaret ham mod at overlevere lagmandstolden til nogen mand, da han agter at besvære sig over amtmand Müllers ordre derom. Har kun været 5 nætter hjemme, efter at han kom fra altinget, men lader dog nu følge en oversigt over hvad der i syslet mest trænger til forandring.

1. Jorderne er urimelig højt takserede.
2. Der gives ingen tiende af kronens »kúgildi«.
3. Der forbruges om somren urimelig meget brændevin fra Húsavík.
4. Det er utvivlsomt, at beboerne af Sletten har nærmere til Vopnafjord end til Husavik, og de på den anden side Fnjoskå til Akureyre, men det må befrygtes, at Husavik ikke kan blive besejlet, dersom distriktet formindskes.
5. Der gives efter begæring en oplysning for A. M. om gården Arnarvatn.
6. Magnus Bjørnsson på Storahol, som har forsømt sine pligter på altinget og ved kommissions-dommen, bør have en alvorlig tilrettevisning.
7. Om købmandsgæld forbyder Býjaskersdommen ham at udtale sig, dog mener mange, at den afdøde Vopnafjord-købmands regninger næppe er rigtige, men »marger seigiast þo helldur vilia svara þeim enn sveria, þeir hafe ei hug til þess, enn vite þo saklaust; hvörsu má hialpa fólkenu? oh mille capitum vulgus. þoo munde synast önnur lög hentugre þessu fátæka platze enn Byascheriadómur, umm þau erende«.
8. Sysselmændene bør have sømmelige indtægter, beklager sin egen mangel på lovkyndighed.
9. Skolerne i landet bør forøges, helst en på hvert beneficium; intet kan komme i orden, før end de gamle, som intet véd, er døde.
10. Lagmændene bør hver i sit distrikt holde et almindeligt ting, isteden-

for at bægge lagmændene præsiderer sammen på altinget, og er vistnok at foretrække for, at der kun var én lagmand over hele landet.

11. Beder A. M. se til, at ingen beskikkes til vicelagmand, som ikke er fuldt egnet dertil; mange vil vistnok i år ansøge.

12. Sysselmændene bør ikke have klosterforlening i deres eget syssel; om så bestemmes, vil han gærne have Mödruvalla kloster. Bedst var det, at sysselmandsforretningerne deltes, så at én dømte, en anden opkrævede skatterne.

13. Til stor skade for landet er den utålelige »kúgildi«-mængde på jorderne.

14. Afgiften af sysler og verdslige bestillinger bør forringes, efter som indtægten formindskes. »Þad skal nu vera hin fimtanda greinen, ad jeg forundra mig yfer mier sialfum, hvörsu jeg dyrfest ad mæda ydur, Herra, med þessu. Jeg tók effter einu hálfyrde ydar i sumar, ad þier oschudud, þad folk villde beþeinkia umm soddann efne. Og, þo eg vite mig til þess ad miklu ohæfan, þá samt, þegar eg hefe stunder, huxa eg effter ad láta mier echert kiærara enn stunda uppá þad, sem þier firirlegged og firirmæled i öllum þessum erendum, sem eg sie luta til guds dyrdar og kongsins gagns. Jeg er eche so luchuligur jeg kunne ad vera eirn gang i conversation þeirra, sem eg get lært af, enn eg vil þó læra þad, sem adrer meige gott hafa af, þeir sem eg á ad stiórna; og þad seige eg satt, virded nu eche illa firir mier, gode herra! þetta so einfaldt. Of stoort er mier ad bidia ydur ad huxa þar effter, sem mig snerter, enn hitt rekur effter mier, ad eg veit eg er so sem barn og litt tamur, ad bidia ydur firir ad taka so brefed, sem þad være vilie til góds. Enn veit jeg og sie jeg, ad jeg hefe schrifad i so mikillre einfelldne, ad eg á under von, hvörsu ydar æhruvirdande skinseme virder mitt fáfræde, og eche er þad aldeilis af heimschu, helldur þvi eg forlæt mig til ydar æhru, sem eg þecke og hefe var vid orded«.

Rejser i morgen til Flugumýrar præstestævne, vil tilskrive A. M. med Hofsós skib; er stærkt optaget af embedsforretninger. Vil gærne besørge for A. M. noget dun eller fine sokker. — Nævner i en efterskrift, at også »skattgjald« trænger til en ordning (i 6 punkter), og at hustugt mangler.

Ydar þienustusamur trur og einfaldur
þienare medan life
Halldor Einarsson.

160. SYSSELMAND HALLDÓR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Flugumyre 17. sept. 1705.

Efter orig. i AM. 451, folio. Henviser til sit tidligere brev. Stadarbakke præstekald er nu tilfaldet broderen Grim, henstiller, om G. ikke kan få expektans på kongsjorderne der i bygden, som nu Sigurður Bjørnsson har. Angiver en mod A. M. rettet agitation: »Jeg hefe funded einhvörstadar innlagdann schedel *(mangler)*. Þeir siáed þar af, hvörsu sumer vilia

trulega reinast. Eche veit eg meir þar umm, eda hvört hreinschrifad hafe verid eda eche. Jeg ætla þo þad hafe eche verid enn nu. Jeg huxa ydur mune gyllda þetta eins, hvörsu sá ber sig ad. Enn fare þier med schedelenn, so sem ydar er æhra til, þad er til ad þechia fólch, þier láted eche myn verda geted. Enn so ætla jeg ad myn ord hafe merkst i þeim stad, sem eg get til schedellenn sie frá, ad af hafe sleigest ad supplicera framar. Og ecki er til vonar ad adrer vite þar af, ef hvörke veit Monsr. Hans Knub eda Monsr. Fieldrup«. I en efterskrift hentydes til den stærke discurs om erstatning for uddødt »kúgildi«.

Ydar þeinustufus og schylldugur
þienare medan heite
Halldor Einarsson.

161. SYSSELMAND HALLDÓR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum i Hialtadal d. 29. July 1706.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for udvist høflighed mod ham og hans tjænere. Er nu kommen så langt på hjemrejsen fra altinget. Skriver dette for at berigtige hvad han mundtlig har fremsat, at amtmanden havde givet ordre til at inkvirere om købmands-restanserne; det fra amtmanden modtagne brev viser sig nemlig at indeholde en ordre om at tilholde bønderne på Svalbardsstrand at handle i Húsavík, og angående den anden sag må amtmanden have ombestemt sig. »Jeg man umm Noregs konunga sögu book ydar ord«.

Ydar þienare medann life
Halldor Einarsson.

162. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON. 11. aug. 1708.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio. I. E.s regnskaber over lagmand Gottrups rejsekontribution har A. M. gennemset og har intet at indvende; den endelige opgørelse mellem dem kan vænte til senere.

163. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON. Skalhollte þann 17. novembris 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. Opgørelse af hvad der tilkommer I. E. for det for A. M. udførte jordebogsarbejde og for A. M.s skrivers — Þórður Þórðarson — vinterophold.

Kongl. Majts. valldzmann, Monsr. Isleifur Einarson,
Mickilsvirdande ærurike vin,

Sidan eg i sumar hingad til landsins kom, hefe eg ad skilum friett, ad ydur og ydar huse vel og luckulega lide, hvad mier af hiarta kiært er, og óska ad þad meige leinge og vel vidhalldast. Svo þacka eg ydur vinsamliga fyrer ydar tilskrif dat. vid Þiórsá þann 22. julii næstlidna, og sier i lage þacka eg ydur og ydar

kiærustu fyrer alla ágiætis adbud vid veturtaks mann ydar Þórd Þórdarson, svo vel sem fyrer góda utrietting i þvi, er jardabókenne vidkom; sie eg, ad hun er met athuga giörd. Annars hefe eg enn nu ecke stunder feinged hana ord epter ord i giegnum ad lesa. Þad skiedur vel einnhvern tima i vetur, og mun eg svo sidan communicera ydur þad sem mier kynne þar um inn ad falla, ef nockud verdur. Eg skyllde fyrer löngu hafa skrifad ydur til, enn i sumar hefe eg haft hendurnar fullar af verkefnum, og sidan skipen sigldu, hafa eingar vissar ferder orded, fyrr enn nu ad bróder ydar Þórleifur Einarson hingad lyckiuför giört hefur. Svo er nu ad tala um þad, sem eg ydur skylldugur ordenn er fyrer ydar ómak og kostnad, hestafódur og hvad annad i margvislegann máta. Hier upp i ætla eg fyrst til betalings þá 11 rxdlr, sem mier, af ydar anno 1708 frammsendum reikninge, skilst, ad hiá ydur óbetalader innestande af utsiglingar contributionenne, og skal eg þá af minu utleggia, þegar endelegann reikning giöre fyrer inntekt og utgift á nefndre contribution. Hier til skulud þier á næstkomanda alþinge frá mier von eiga 29 rixdala in specie, sem ydur edur þeim sem þier til þeirra medtöku skriflegt umbod gefed afhendast skulu, annadhvert af biskupinum Mag. Jone edur lögmannenum Pále Jonßyne, svo framt eg sialfur ecke á þingium verd, og meiged þier hier uppá byggia, þott nockra peninga utgift til alþings eindagada hafed. Sie hiá mier nockur misgáningur um þá 11 rxdle af contributionenne, þá erud þier svo gódur ad leidrietta þad med brefs orde einnhvern tima i vetur, ef ferder falla, og skal eg þá leidrietta þad. og fylla summuna svo 40 rxdler alls verde. Og med þvi i þetta sinn ecke annad sierlegra til brefs efnes fellur, svo ende eg hiermed, óskande af heilum hug ydur, ydar heidurs kvinnu og börnum hverskyns heilla og hamingiu um öll ókomen dægur, verande alltid

Monsieur Ydar þienustuviliugur þien.

Arne Magnusson.

På et indlagt kvartblad har Arne Magnusson noteret:

Jardabok(ar)innar uppskrift varade hier um 26 eda 27 daga.

Utgifter Isleifs á ferdinne reikna eg	6 Rdler
kost þordar i 8 mánude ongefer	8 Rdler
verd hestsens sem hann gaf mier	8 Rdler
hestelde	2 Rdle
hestfodur annad	1 Rdl
hestaleigur hans og ómak	15 Rdler
	40 Rdler

hia Isleifi standa af Contributionenne	11 Rdl 6 ß
lofad á Alþing	29 Rdlum
	40 Rdler

164. ARNE MAGNUSSON TIL [SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON]. Skálhollte þann 15. aprilis anno 1710.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. Med tak for oprigtigt venskab afslår A. M. at modtage det af I. E. udførte arbejde vederlagsfrit.

»Monsieur, Mikelsvirdande góde vin,

þann 11. aprilis næstlidna medtók eg ydar tilskrif dat. á Felle i Hornafirde þann 16. januarii yferstandande árs, fyrer hvert eg vinsamlega þacka, so vel sem fyrer allt annad gott undann fared, gledst og af nefndu ydar briefe ad siá ydar og ydvarra vellidan, sem eg óska vel og leinge vidhalldest. Frietter eingar, sem skrifverdar sieu, man eg i þessum haste og adkalle skólapillta. Ef nockrar eru, þá munu þær smámsamann hiá þeim uppkoma. Þad þier skrifed um ockar peninga reikning, til svars uppá mitt brief af dato 17. novembris 1709, nefnelega ad hann skule kvittur vera, þá sie eg þar af ydar gódvilia til min og vinfeinge ofann á allt annad undanfared, og kann eg ecke annad enn sliks til gódz minnast, ef nockru orkade, sem ydur til þienustu være. Enn hversu vinsamleger sem þier hier i vera vilied, þá á eg ydur ecke so ad launa ómak ydar, kostnad, utlát og trygd, ad ásælast ydur so miög i peninga sökum. Ætla þvi (so sem i fyrrsögdu minu briefe umskrifade) þá áminstu 29 specie rixdle á næstkomande alþinge leverast láta[1], so sem eg þá umskrifade, og bid ydur einkannlega einhvernn godann mann tilsetia til þeirra medtöku, so þad ecke bregdest. Hver veit nema eg sidar þurfe handarviks hiá ydur, i Mula syslu, i vidlikann máta og skied er þar nærre ydur. Og má eg ecke ofilla bua i veg fyrer mig, og þott eckert af þvi yrde, annadhvert vegna ydar forfalla edur annarra orsaka, þá á eg eingum óriett ad giöra, sidst allra vinum minum, þeim fáum sem þad af alvöru eru«. Fremdrager nogle tvivlsomme enkeltheder i det af I. E. aflagte regnskab over den Gottrupske rejse-kontribution. »Er so meir enn nóg skrifad um þennann hiegóma«. Beder I. E. påtage sig jordebogsarbejdet over en del af Múla syssel: Framar vil eg hiá ydur fornema, þad fyrre á veik, hvert ecke villdud (ef á þyrfte ad hallda) fyrer billegann betaling uppskrifa, eins og i ydar sysluparte skied er, jardernar, edur nockrar af þeim, i ödrum hverium þeirra hiedurstu sysluparta i Mula þinge, hvar under ef tækiud, þá munde eg ydur (so framt sem hier ad riede) skriflega instruera, so med nockru vallde þangad kiæmud, munde og senda ydur Þord Þordarson til adstodar, kannskie og adjungera ydur, uppá minn kostnad, ein-

[1] Þeir peningar eru af mier betalader á alþinge 1710. *A. M.s egenh. marginal.*

hvern skickannlegann mann, sem þier sialfer mier ávisun um giördud. Ecke er þetta ennu af mier stadráded, enn eg villde vita, hvers kostur være ef med þyrfte, og bid eg ydur þvi vinsamlega mier hier uppá ad svara á alþing, helldur med já enn nei. Verde eg ecke á alþinge, sem likast er, þá mætte briefed afhendast lögmanninum Paale Jonssyne eda biskupenum Mag. Jone, so þad obrigdullt mier i höndum være ádur enn skip sigla. Geingur mier þad sierdeilis til þessa, ad eg ómögulegt sie fyrer einn mann ad uppskrifa alla Mula syslu á einu sumre. Lögmadurenn Pall Jonßon gietur þangad ecke komest, og eg sialfur villdi ógiarnann hafa þar med ad giöra nema eitt sumar, og munde þad verda hid næstkomanda 1711, ef ydar adstodar von ætte. þessu munu þier þó hiá ydur sialfum behallda, og eingum manne þessa rádagiörd seigia, alleinasta svara mier á alþing skilmerkelega, hvers vænta má. So man eg þá ei annad sem skrifast eige, ad þvi ógleymdu, ad eg befel ydur og alla ydur ástfolgna allsvoldugum gudi á hendur til bestu heilla giafa fyrr og sid, verande alltid

Ydur þienustuvilugur
Arne Magnusson.

Giöred vel ef gieted ad selia mier á alþing 3 edur 4 fiórdunga hudarskinn, og láted þá fylgiast med briefenu, til hvers sem þad levered, þvi eg vona briefs frá ydur, hvert sem þier á alþinge verded edur ecke. Alltid sæler.

*

165. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirde d. 22. Septembriz A⁰ 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for behagelig samtale på sidste alting og forudgående velvilje. I anledning af den nødvendige forordning om husbonder og bønder ($^{15}/_{5}$ 05) fremhæves, at en bestemmelse om faste landemærker mellem ejendommene vilde være gavnlig. Har indsendt kopi af sit beskikkelsesbrev for det halve Skaftafells syssel; han og hans broder har i forening sysselet udelt, skønt efter indbyrdes overenskomst Olav tinger syd for Skeidaråsand, Isleiv øst for. Han formoder, at en ung mand i Mula ting har tanker på I.s del eller det hele syssel; anser det for heldigst, at intet bortgives, før det hele bliver ledigt. Da det er meget besværligt at føre sysselafgifts-vadmelet til altinget eller Bessastad på grund af de farlige jøkelelve, ønsker han at kunne betale hele sysselafgiften i den nærmeste købstad Djupavåg.

166. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirde d. 17. Junii Anno 1706.

Efter orig. i AM. 450, folio. Forespørger sig i anledning af de bygselsbreve, som ifg. den nye forordning skal udgives, om betydningen af udtrykket

»arilds tid« og fortsat vedvaren af de småfordele, som hidtil er gensidig tilstået af husbond og fæster.

Efterskrift: »Jeg læt ydur a þynginu syntt vera umm kongsvikina kallada, sem er rekafiara liggiandi firir vestann Ingólfs haufda, hun liggur til syslunnar, enn ecki til heingi gossinz«.

167. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirde þann 16. Januari Anno 1710.

Efter orig. i AM. 448, folio. Indledende bemærkninger om helbred og vejrlig. Takker for brev af $^{17}/_{11}$ 1709 samt tilbud om penge-vederlag. Giver oplysning om sin beregning af den Gottrupske udsejlings-godtgørelse. I en efterskrift følger bemærkninger om reglerne for den nu for sig gående opskrivning af præstekaldene og deres indtægt.

168. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirde þann .. Juny Anno 1710.

Efter orig. i AM. 441, folio. Besvarer brev af $^{15}/_{4}$ 1710. Modtager med tak det af A. M. fastsatte vederlag: »Enn med þvi eg forfallast i þetta sinn til alþingiz rijda, þa teikna eg ydur hiedann fra efftir filgiandi andsvar uppa ydar brief, first umm peningana, sem til myn vilied lata nu a næsta alþingi afhenda, þa læt eg svo standa, sem þier skrifid, og set til mann þa at med taka, þackandi ydur kiærlega og aludlega firir þau miklu utlat, viliandi giarnann ydur afftur þienustu viliugur vera, i þvi giörtt giæte [þeir eru af mier betalader A. M.s marginal]«. Besvarer indvendinger af A. M. mod regnskabet over L. Gottrups udrejse-godtgørelse fra østre del af Skaftafells syssel. Er villig til at tage fortegnelse over jorderne i en del af Mula syssel: »Nu er ad koma til þess annarß, sem er tilmæli ydar til myn, ad vita villdud, hvorn kost a ættud, ef afradid þess af mier oska, ad eg uppskrifadi jardirnar edur nockrar af þeim i ödurumm hvorum þeirra hiedustu syslu partta i Mulaþingi. Hiertil svara eg ydur, ad þo eg sie næsta oþienugur þartil, þa er afftur til bóta, ad þier eigid svo gódann og forstandugan þienara Monsr. Þord Þordarson (hvorn eg fornem medsenda vilied), ad hann kann uppa þad bæta sem brestur, sem sialfskilldugtt er, ad eg leggi til, hvad eg framast skinia og orka kann, i sierhvorn stad ydar vegna; þvi set eg þetta alltt i ydar sialfdæmi, ad tilsegia mier hieruti þad ydur þocknast, enn eg vil giarnann giöra, sem eg giet, spare drottinn lyf og heilsu; þann annann mann sem nefnid med oss þangad austur, þa set eg þad eirninn til ydar, hvad þier vilied þar uti vera lata. Nævner i en efterskrift, at han har sendt 4 huder til A. M., til Skalholt [A. M. noterer hertil, at der efter sigende ankom 3, og dem betalte han 1711 i avgust].

169. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirdi þann 25. Septembriz Anno 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker A. M. for trofast venskab og store udbetalinger samt modtaget brev m. v. Angående 4 omspurgte huder forklarer han at have sendt dem 1710 til Skalholt og ladet dem aflevere til bispestolens forvalter. Om Guðm. Hákonarsons og Þorst. Magnússons litterære efterladenskaber, Om gamle dokumenter, Påtager sig at optegne gamle stednavne i Öræfi, Er glad ved modtagen vejledning ang. offenlige forhold: »2. Er ydar brief ummgietur efftir Monsr. Ara Þorkielz sini, ad hia mier eye i lani copiur nockrar af briefum saluga Gudmundar Hakonarßonar til mynß saluga afa Þorsteinz Magnusonar, hiertil svarast, ad þær copiur edur brief hafa mier alldrey i haund komid, enn til hinß minnist eg, ad firir nockurumm arumm kom i tal med ockur a Öxarar alþingi beggia þeßra salugu manna skrif, og bad hann mig þa ad lia sier nockurtt skrif mynß saluga afa, þvi lofade eg og sendi hönum þad umm veturinn, kom þad svo afftur nockurumm arumm sydar, þad var þad sem minn sæli afe Þorsteirn skrifadi i mót saluga Vygfuse Gislasini umm stefnuleingd edur manada þrætuna, hvortt eg hefe ydur adur lied, og hia ydur mun liggia. Enn þad skrif saluga Gudmundar veit eg eckirtt af ad seigia. 3. Sem skrifid umm gömul docoment ydur ad lia, ef til væru. Jeg hefe syntt Monsr. Þordi Þordarsini þau gömul brief og bækur, sem hier eru, og bodid hönum ad taka af þvi hvad hann meinar þier vilied sia, og hefur hann þad ey þokst finna, utann nockurt skrif mynß saluga afa, hvortt eg meina þo þier adur sied hafid, og eg higg mig adur ydur sentt hafa. Annars hefdi hier verid nockud þess hattar, þa skilldi þad firir löngu ydur i höndum verid hafa. 4. Uppa tilmæli ydar ad eg uppskrife bæanöfn þau i Öræfumm, sem menn hafa heirtt ad verid hafe ad fornu og firir löngu eidi lögd eru, efftir þvi sem framar þarum skrifid, þa skal eg spiriast þar firir i vetur, efftir þvi sem framast kann, og ydur senda. 5. Kiærar þackir firir undirvysunina, bædi þess sem i briefe ydar stód, og hinu sem þier lietud Þord mier undirvijsa, mier þikir ærid mikid umm, og ey skil eg annarß enn mennirnir muni allareidu feila sier, og ey sydur ef tvær kiæmi nu afftur ad are. Er þad ecke til vorkunar ad virda, þo menn hrædist ad koma til samkomunnar og sitia R[ett] med soddann mönnumm.« 6. Om broderen Olavs forhold til (landfoged) Beyer ved han intet nærmere; muligvis er B. misfornøjet med, at O. ikke har villet påtale 2 hordomssager, da de pågældende har forbrudt sig på Vestmanøerne.

En efterskrift meddeler, at I. E. til tak for A. M.s store pengebetalinger sender en hest. »Verid drottins verndan befaladir og sigur sælir«.

170. SYSSELMAND ÍSLEIFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle i Hornafirdi þann 6. octobriz Anno 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Henviser til sit med Þórður Þórðarson sendte brev. Oversender hermed 2 mænds vidnesbyrd om de året forud sendte 4 huder. Den allerede til Tord overleverede hest holdes tilbage vinteren over, da I. E. af rejsende vestfra — under et ophold i Öræfi for at forespørge sig om ødejorder — har hørt, at der er hømangel i egnen om Skalholt. Optegnelsen om ødejorderne havde han håbet at kunne sende med skolepiltene, men da han ikke har fået fuld besked, opsætter han det til en gang i vinter.

171. JÓN EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1698.

Trykt efter A. M.s egh. brevuddrag i AM. 304, 4to.

Noregs konunga Sögur hiá Sr. Þorsteini Jonssyni eru so tilkomnar. Hann hefur tilforna lánad þær af Sr. Skula Þorlakssyni, enn sidan lied þær til Skinnastada Sr. Einari Nikulaßyni. Þeir hafa eignad sier sem þar eru, og fást med eingu móte aptur, hver sem tilkiemur [Senere tilføjet Eg á þær nu (1704) og hefi eg bedid Halldor E. s. eptir þeim ad gánga]. Det pågældende håndskrift er AM. 304, 4to.

172. ARNE MAGNUSSON TIL MAGNÚS EINARSSON. K[aupen]höfn 16. juni 1728.

Brevfragment, aftrykt i Vísnakver P. Vídalíns, Rkv. 1897, s. XIV. A. M. fremhæver den året forud fra forfølgelse og modgang bortdøde lagmand P. Vidalin som den lovkyndigste mand på Island, om han end havde sine menneskelige skrøbeligheder.

*

173. MAGNÚS EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stóravatnshorne þann 5. Septembris A⁰ 1729.

Trykt efter orig. i AM. Access. 1. Adr. »Arnas Magnussen, Geheime Archivarius« etc. Beklager den ved brev af $^{2}/_{6}$ modtagne meddelelse om Københavns brand og beretter i tilslutning hertil om et vulkanudbrud ved Mývatn. Berører forskellige personalia og nedsender digtet Fjandafæla. Giver en udførlig beskrivelse af en ham påkommen sygdom med smerter i armen m. v., som har forhindret ham i at skrive, således at han ikke har kunnet gøre brug af de fra A. M. tilsendte 6 bøger papir. Hilser fra Jón Hákonarson, som er glad over, at en ham tilhørende bog er frelst fra branden, men længes efter at få den tilbage.

Hattvirdande Hiartans Herra

Min allshugar osk er su, ad ydar velgeingnishagur i alla stade mætte nu á nyann stofn florera og tiltaka, og vid magt halldast hier epter, æ so leinge Herrann ydur sparer. Ydar elskuligt tilskrif, dat. 2. junii 1729, medteked 23. augusti, er eg audmiukligast þackande, af hveriu eg fornam med hiartans glede

ydar lif og heilbrigde. Hin önnur tidenndenn áhrærande þann ydar stóra elldzskada og misser er mier harmur, hrygd og böl, ofan á þad annad sem mier sialfum er til meins og ama; sá eine Gud, sem allt má, bæte ydur skadann, oska eg þess af heilum hug, eg megna ecke meira. Mikil og mynneßverd tidende eru þetta, og mun allvida þykia su ógnarliga elldzeidelegging Kaupenhafnar konstriku og stolltu bygginga, hverra lika vær Islendsker höfumm hier alldrei ad missa, þó samt synest mier eigi minne undrum giegna, þar sialft yfermeistarans smide, jördenn, er nu med jardellde ad smelltast og brenna hier hiá oss, nefneliga nordanlandz vid Myvötn, sem upp kom (nu umm skamt) fyrst næstlidenn vetur med jolaföstu nærre Reykiahlyd, og continuerade so þesse brune framm á utmánude, þverrade sidann i þeim sama stad og færdest leingra fra, til fialla, enn umm midsumar tók sig upp aptur i þvi fyrra platze, hefur eidelagt sömu Reykiahlyd og þriá adra bæe, folk allt burt flued, og presturenn, sem bió i Reykiahlyd, komenn til Skútustada. Einhvern tima umm þetta skeid hvarf sonur hanns ur sæng umm nott, er eige aptur fundenn. Þar til horfenn annar madur nockrar kyr rekande, hverigt sidann siest, vel möguligt falled nidur umm þá brunnu jörd, þvi elldurenn skal hier og hvar óvísvegar uppgiósa. Ein brennande vatz æd, edur á, skal vera uppsprottenn i Reykiahlydarfialle, sem rennur ofan til Myvatna, og þau af þvi sama tilefne vörm edur volg orden, og ur þeim allur silungur. Sidast til spurdest, var elldurenn hvad ákafastur; þesse sannende sel so dyrt sem keypte, annars mun myked tilæfe.

Helga Eggertzd., eckia sal. Gud. i Brokey, andadest firir pasker, og fiell þar amptm. vorumm arfur, aller adrer betre menn lifs og heiler þad til veit.

Audmiukligast þacka eg minum Herra goda recommendation til syslumannsens Seigr. Orms, og var sligt hiegomligt firir mig ad begiera, og þarfleysa, enn eg veit þó samt, ur þvi sem komed er, ad ydar god ord og tillögur kunna mier alldrei skada giöra.

Sömuleides þacka eg hans mykla dygdaríke góda undertekt umm lidsinnes tilmæle min firir frænda minn sra. Jon Olafsson (nu ordenn), og er hanns hagur snuenn á þá leid: Hann vígdest i sumar til capellans sra. Lydz Magnussonar alldradz manns, sem leinge hefur þient Skardz þingumm á Skardzströnd; so nefndur sra. Jon hefur þar af sæmeligt upphellde, medann einhleypur er. Nu loksens sende eg hier med kvædesskríped Fiandafælu [af sumum köllud Diöfladilla], þo tregt veitte epter ad sækia, þó eg

annars vel vite, ad ecke mune þier nu sem stendur um so fánýt fræde hyrda, samt læt eg þad fara fyrst feinged er. Umm druslu kver mitt þarf eg ecke ad gieta, þad er enn i Hytardal.

6 bækur papirs eru til min komnar med brefe ydar, og þotte mier þad þung sending, þar i slíkt efne er komed firir mier, sem eg hlyt nu ydur ad tiá, og mig sialfann snerter. Mier er tilfallenn þetta ár stór heilsubrestur, þannig ásigkomenn. Fyrst i fyrra sumar vard eg nockud máttvana i hægra handlegg, so eg þolde litt til hanns taka þad strite vid viek, enn umm hausted epter veturnætur tok sig upp verkur einmótligur i sama handlegg, frá þumalfingur greip, allt upp til aflboga, ofan á handleggnum, med sprickle, saman og sundurdrætte holldz og sina, so eg þolde naumliga af mier ad bera, hiellst þad so stödugliga vid med sama hætte framm i góulok; óx þá þesse verkur so ákafliga, ad eg hafde einga fró nie ró, hverke nott nie dag, lagde so verken upp i oxlena aptur i herdarnar og framm firir briosted, og þad allt hægra meigenn, so sem þar stæde píla i giegnumm mig, og mig tók allra sárast verkurenn sem lá i herdagrófenne, mille hryggsins og herdabladsens hægra, so eg þollde eige neinneigenn ad vera med frid, stundumm lá eg nockra daga i beit, stundumm á felle og á róle, þvi eg var þá heill til fóta. Liet eg sækia blódtöku menn lángar leider, og stungu þeir mier ædar á bádum örmumm, ecke villde þetta hrífa. Kringum bíldzbeniar og þar uti frá gulnade handleggurenn hægre, hinum framar, sem gulasta vax, sem umm sider frá leid, enn varade leinge, handleggurenn vard hverke bolgenn nie þrutenn, helldur dró ur hönum holld og mátt framm i fingur, hverier þrir þeir fyrstu, sem eg nu pennanum med styre, uppdofnudu, og urdu ad mestu mattlauser. Og þad meira er ad seigia, þó ótruligt þyke, og lygeligt sie ad fortelia, hollded i briostenu og sidunne þem meigenn kringumm og nedann herdarbladed, kipptest sifellt vid, og þad so hardt og tidt, vidlikt og madur villde snerta lifande silung edur þad hestzbak, sem meidsle hefur i herdum, þetta þotte öllum, sem sáu, ærid undarligt og óvenia, enn eg fiell sialfur ut ur þessu i stórt hugar víl, ángist og hrædslu, med þvi madurenn sialfur er eige hiartaprudare enn so af natturunne til. Allra bragda var vidleitad, sem vard, ad smyria handleggenn, enn vær erumm næsta medala litler Islendsker, megna og stundum litils þó til sieu. Þvilik var þesse min neid og pina, ad vid sialft lá, ad eg munde þa og þa slokna; berumm vard eg handleginum ad hallda nott sem dag. Snemma veturs sende mier profasturenn sr. Ormur B. s. ad ydar forlage 2 kalfskinns

bref til utskriftar, þau bar eg mig ad pára, þo med veikann mátt, og sende hönumm sidann, þvi þá var verkurenn ecke ordenn fullmagna. Skömmu firir paska sende same sra. Ormur mier önnur nockur bref, þau skodade eg alldrei, og fóru þau so jafngód nordur til hanns aptur, þá var minn handleggur so ordenn máttvana og aumur, ad ecke þollde hönumm fra sidunne lypta, helldur mátte hann med vinstre hendenne bera, hvert sem eg þurfte hönum ad vikia til hagrædingar. Orsök til þessarar pínu veit eigi neina, má vera forstoppelse blódz i ædumm, og er þad nog tilefne, æfenn þótte mier ærid löng og þyke. Sidann leid á sumared, hefur Gud láted þennann verk dvína smám samann, so eg þole nu vel vid i handleggnumm og herdum, einneigenn færest i hendena mátturenn nockurn part, so eg giet nu klædt mig og afklædt neidarlaust, ecke þole eg nie þore á hann neitt ad reina, ödru vís enn so, eg pára þetta blad i mestu hægd, vilie eg hrada mier, þá kienne til umm handlidenn. Þier vited maltæke vor, ad sialldann sie ein eimd einsömul, og mörg eru manna mein. [*Marginal*: Nær ein allda rís, þa er önnur vís.] Nu firir nockrum tima, sidann dró mesta verkenn ur handleggnumm, færdest óstyrkur og svidaverkur i badar minar fætur, allt upp under lif, so eg er nu ad seigia kararmadur, dreg mig samt optast á fætur stund ur deige, þetta er þó enn lof sie gude vel bæreligt, sierdeilis ef eg helld vid rumed, og hverke stend nie geing á fæturnar, og ecke sier á þeim bólgu nie bláma. Hver endir vill verda á þessu eimdarstande firir mier, þvi rade sá líknsame góde gud, og mun mier ecke tiá til annara ráda leita umm þennan veslingzhag, sem eg hefe nu ydur giörsamliga fortaled, er þvi best eg hætte þessare rauna rellu, sem bæde er löng og leidinleg firir ydur framm ad bera. Sitt hafa hverier ad kiæra.

Eg tek nu til máls aptur umm papirinn, sem eg kalla þunga sending, þviad eins mier þung, ad eg er so vanburda (sem adur er sagt) framm ad fylgia vilia minum i þvi ad þocknast ydar vilia, sem mier annars være vel skyllt ad stunda, þó læt eg papirenn hiá mier bida og ætla eg nu ad heita á ydar hamingiu, mier til heilla, ef mier batnar, ad láta þad litla ecki til vanta, sem kynne giöra ydur til þienustu. Eg er gódrar vonar, hafe eg uppesetumátt, mune mier i handleggnum so batna allt hvad lidur, epter sem eg á mier merke, ad eg giete nockud lited párad i hægd minne, enn verde þad ecke, þá skal papirinn vel forvarast, þar til hann á annann veg rádstafast. Jörfabrefenn med Ynglingatals utskiringu mun eg leitast vid ad pára, epter begiering.

Sidann i fyrra haust hefe eg sialfur hverge komest til neinna utriettinga, vill þvi veita nockud bagt, þo er þad þyngst alltid sem á sialfumm liggur, hefe eg nu sem stendur, þacker sie gude, nóg braud og biargræde, leggur dr. likn med þr. Mier datt i hug ein gömul baga, hliódar so, Fleire gáfur gledia mann, enn gull edur völld af seime, hver sem sinu uner og ann, er sá sæll i heime: Nu samstundes friette, þad madurinn skal vera lifs aptur komenn, sem kyrnar rak, seigest dotted hafa nidur umm heila jörd, og under fótumm funded hardar grunder, og eitthvad i myrkre leinge áframm fálmad, hitte fyrer umm sider marga stalla, hveria hann uppgieck, og utkomst med þad sama; hvar hann nidur datt, og hvad leinge hann dvalde i þessu jardar fylsne, edur hvar hann uppkomst, er ecke greint, og ecke er þad satt, ad nautenn hafe med hönumm nidur hrapad. Eg á ad heilsa ydur kiærliga frá Monsr. Jone Hákonarsyne, hann afsakar sig, ad ecke giete hann ydur i þetta sinn tilskrifad, og vard hann harla gladur, ad bók hans er ur brunanumm leyst, hugde hana tapada, enn telur nu nockra von, ad fundum þeirra samann bere, þó langt þyke hönumm af ad þreia, enn af ummkvörtun hans hafe þier ecke meira enn heyred. Er eg nu þrotenn af þvi efne, sem eg man, verd þvi hætta, enn bid ydur forlátz á minne leidinlegre lángmælge, eg veit þier reinest mier alltid hinn same, og vil med ástundan þocknast ydar manndygdar góda giede, hvert eg kys mier medan life. Vid Helga kona min kvedium ydur so bæde af allre alud audmiukligast, med oskum allrar farsælldar. Vere Jesus ydar vegur allt inn i eylift lif. Þess oskar af hiarta

ydar Velburdugheita audmiukur og
þienustuskylldaste þienare
Magnus Einarsson.

P. S. Eg hefe lited epter Jörva brefunum hiá mier, og eru þau 8 elldre enn 1551. Þegar eg hafde afloked þessu blade, virdtest Monsr. Jone Hs. rádligra ydur til ad skrifa. Eg skil þad giegne ecke audrum, su ofbodzliga brenna K. h.r, enn þar hia er þad ad seigia, þvi meira sem eldzneyted er, þvi meire von er á bálenu.

---

174. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST [MAGNUS EINARSSON]. Kaupenhafn i flyter þann 5. Junii 1726.

Trykt efter orig. i AM. 1058 V, 4to, som gennem det islandske landsarkiv er kommet fra Húsavik kirke (26/1 1901). A. M. fremsætter efter opfordring sin

mening om en retssag ang. foderlam. Afgørende er, om forpligtelsen påhviler gårdene eller bønderne; en gammel overenskomst mellem disse kan ikke forpligte efterkommerne. Mange sådanne forpligtelser er dog i tidens løb gåede af brug. Forholdet burde måske forelægges til kongelig afgørelse, rettergang frarådes; stiftamtmand Raben kan næppe have nogen begrundet mening om sagen. Takker for en modtaget bog.

Heidurlege vellærde Kiennemann,

Æruverde tilvonande vin,

Eg óska af alhuga, ad þessar minur(!) brefslinur finne Ydur heilann, og i godu velstande. Læt Ydur þar næst vita, ad mier er skilvislega til handa komed Ydar vinsamlegt bref dat. Husavik 22. 7bris næstlidna árs, ásamt þvi medfylgiande process i Lambselda málenu, hvern eg Ydur med þessu minu brefe aptur sende.

Um máled siálft veit eg varla hveriu svara skal. Enn fyrst eg verd Ydur einu hveriu til Ydar vinsemdar brefs ad svara, þá veit eg þier eigi misvirded, þott eg þvi svare, er mier virdest næst riettu gánga. Þess slags mál eru flóken. Mier virdest Fundamented hid retta vera: hvadan þessar i-skylldur ríse. Hvert þær sieu iskylldur i iardernar i sóknenne, eda ligge þær á bændunum. Sieu þad iarda iskylldur, gefnar einusinne af gamallrar tídar gudhræddum mönnum, þá eru þær, ad visu, óraskanlegar. Þvi sidan attu iardernar ad seliast med mentione þessarar i-skylldu. Þetta var (ex hac præsuppositione) einu sinne gude gefed, og kunne þvi eigi aptur ad takast, og sidan kunnu eigi þessarra iarda eigendur ad selia meir enn þeir áttu. Enn hier á mót er ad observera, ad prestur i Husavik skal ráda firir, hverer af soknarbændum fodra skulu þesse 15 lömb. Þad skylldi virdast ad bevisa, þad þesse Lambsellde eigi være iskyllda i iardernar, helldur læge þau á bændunum, þeim sem þar til megande være. So hafa þad þá einn hvern tima i fornre tid vered samtök bænda fyrer sig og sina epter komendur. Sie þetta nu so, sem likast synest, þá verdur máled áheyrelegra uppá bændanna sídu. Þvi varla verdur skiled, hvernig Jons stipulation (sem bió i Husavikur sokn, og dó þar, eda flutti sig burt ur soknenne) kunne ad obligera Biarna, sem kiemur ur Fnioskadal, og setur sig nidur á þá sömu iörd, sem Jon frá dó, eda frá flutte. og so koll af kolle. Nu er ad tala frekara um praxin, sem i vidlikum efnum hellzt yfir þad heila landed, eda nærre þvi.

A Võllum i Svarfadardal er, epter Maldõgum, lambseldi á hverium bæ um allann dalenn. A Hofi i Vopnafirde voru og þvilik Lambselde, sem siá er af skiölum. Odda kirkiu á Rangarvöllum fylgdu stórer osttollar, nærre af hverium bæ, firir utan adrar máls metande iskylldur, Breidabolstadar kirkiu i Fliotz-

hlid eins. Og ecki fæ eg stunder til ad teikna upp þad eg veit um þesse tolla efne. þvi þad hefr i þeirre papisku tíd so vída vered. Nu eru (og hafa i langa tíma vered) þessar iskylldur ölldungis urfallnar, svo eingum þyker verdt um þær ad tala. Skyllde svo varla nátturlegt synast, ad bændur i einne kirkiu sokn betalade meira, enn aller, eda flester bændur i landenu. Eg er og óskirr i, hvert Yfirvölld á Iislande myndugleika hafe til ad decidera i þvilikum málum, sem áhræra þad heila landed, og synast ad leggia þunga á almugann. Eg er næst þvi, ad soddan efne eige ad frammleggiast firir Konglega Majestat, med öllum uppþeinkianlegum kringumstædum, pro et contra, til þess ad menn ville eigi Vísann og Rettlátann Herra med raungum eda mutilerudum relationibus. og eigi menn svo epter þvi ad lifa sem kongur þá skipar. Hier hafed þier nu, ærurike vin, mina þanka um þetta efne, og get eg Ydur eigi til ráded, ad færa þetta efne i frekare lag[a] þrætu. þvi mier synest sigurenn óviss. Hvad Stift Amtmadur Raben hafe hier vid giört i vetur, eda giöra mune er mier óliost. Eg hafde nærre þvi skrifad, ad hann munde eigi mikid i þessum eda þvilikum efnum skilia, sem og eigi være von. Fyrer Bækling Hr. Gudbrandz, sem eg hitt áred, mediante þeim goda manne Sr. Magnuse Markussyne, frá Ydur feck, þacka eg aludlega, og óska mier tæke-færes, ad þiena Ydur þar á moti i einhverium vidlikum efnum. Eg hlyt hier med ad enda, timans naumleika vegna, Enn þad skal þó eigi skie fyrr enn eg óskad hefi Ydur og öllum Ydar Heidurs vardnade, hvers kyns giæfu, heilla og lucku um öll ókomin dægur. Eg er so alltid

Heidurlege Vellærde Kiennemann

Ydar þienustuviliugur vin og þienare

Arne Magnusson.

---

175. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON. Skálhollte þann 1. May Anno 1704.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 453, folio; underskriftens forbogstaver egh. tilsatte. Besvarer to breve dat. $^{13}/_{3}$ og $^{20}/_{4}$ (ikke bevaret). 1. Angående þykkvabæ klosters inventarium forhandler O. E. bedst selv med broderen Isleiv, og for mangelfuld aflevering fra formanden har det offenlige intet ansvar. 2. Hvad der er fastsat om »landvörður« må betragtes som en bygde-vedtægt og kan ikke bringes for lagmandsdom; bestemmelserne synes at være til ugunst for fæsterne; til opsætning af fartøj på fiskepladser bør alle have lige ret mod en rimelig afgift. 3. Imødegår den gældende regel om, at halv drengs part (hlut) tilfalder bådejeren. 4. Lagmandstold kan tages af hvert bol på udstykkede gårde: Ecke sie eg ad þad sie óriett ad taka 1 fiskvirdi i lögmanns toll af hveriu Reynis byle, eda ödrum þvilikum i sund-

urbygdum jördum, þvi mier þikier kongsbrefed skera þar ur. Var þad ecke þar fyrer ad eg bændunum sem hiá mier voru, utskrift af kóngsbrefenu gaf, helldur þar fyrer, ad eg vil bændur vite af þviliku, og kunne siálfer lesa þad þeir eiga sig epter ad rietta, bæde þar eystra og annarstadar, læt eg þvi þesse kongs bref er almugann áhræra frá mier berast, þvi mier synest so sem þau sieu liósare, þeim er taka eiga skylldurnar, enn hinum er þær uti láta eiga. Annars kann margt ótalad vera i þessarre lögmanns tolls tekiu, sem eg þo ei vid þessa bændur nefnt hefi, ei helldur nefni vid almugann, ei vitandi hvernin kongur þad vill skilid hafa. Sumt er og so, ad þad berlega mótstríder kongs brefinu, og þad syne eg almuganum þá tiltalad verdur, og seige oriett vera. Ad lögmannstollar skule ei gialldast nema af bænda jordum, og ei af kongs edur klaustra jördum, hefi eg alldrei heyrt til mála koma, og einginn hefur þá spurning i framme haft mier áheyrande, þyker mier og ei líklegt ad nockur mune upp á þá meining falla medan kongs brefed er vid magt, Eg, ad vísu, er ecke þeirrar meiningar. 5. Sagen om sæterafgift anser A. M. for sig uvedkommende, men síger dog sin mening. 6. Som regel tilkommer fæsteren erstatning for det tømmer han har tillagt, hvad enten det gælder kirke eller gårdens huse, men han har ikke ret til at nedrive disse. Den pågældende fæster bør nyde den ret, der tilkommer ham, men i hvert fald ikke idømmes nogen bøde: þier munud hier uti giöra hvad i frammtidenne kann forsvaranlegast vera, adgiætande ad þad er sitt hvert, hvert einn fullvís madur diarflega framber þad eina edur annad, edur og einn fávís almuga madur meinar sig þar riett hafa, er hann ei hefur, og er almugans riettur almennelega i þessu lande nógu lágur, þótt ecke straffe menn þá, er med hægdar ordum leita riettar síns, jafnvel þótt þeir af fávitsku þar i villast kunne, sem mier ókunnugt er, hvert hier svo tilhagar edur eigi. So liggur mier þá i eingu rume þótt Kolbeinn Kolbeinsson vænst hafe, ad eg sier skickad hefde þau áminnstu kongs bref ad upplesa, jafnvel þótt þad ecke so sie, þvi eg feck honum brefenn til þess, ad þaug frá honum dreifast skyllde, upplesturs laust, til hinna bændanna. Enn hefde eg viliad hafa þau openberlega upplesen, þá munde eg þess helldur óskad hafa af ydur, enn einum bónda. Annars gillder mig, sem sagt er, eins um þennann hans misskilning, eda hvad annad heita kann, og er mier so mikid liuft af hans adgiördum hier i, ad bændunum er kunnugt orded, ad þeir ei meiga orsakalaust af jordunum rekast, sem nógu títt er orded i þessu lande, bæde á einum og ödrum jördum. 7. De særlige tyngder (kvaðir) skal opkræves varsomt, da deres

lovlighed er tvivlsom: Um ad qvader skule, ad so giördu, afskaffast, hef eg eckert fyrer mier, ei helldur vid nockurn láted þad á mier heyra. Þad sagde eg annars næstum vid Erlend Asmundsson, ad mitt rád være ad menn fære hier nockud vægelegar med, enn astundum, kannskie, skied er, þvi aller vitum vier, ad þessar qvader eru i fyrstu á jardernar komnar af eintómis myndugleika og ágirne þeirra er yfer bændunum hafa haft ad seigia, og þvi villdi eg ad menn ecke gengi so hart ad, þar um, ad bóndin orsök feingi ad færa þetta i stórar disputatiur, þar til konge verdur hier um kunnugt, og hann þá seiger, hvernin hier um halldast á. Og hvad meined þier, Monsieur, ad þeir i rentucammerenu mune þeinkia, þá vita fá ad i jardabókunum eru ei specificeradar nema landskullder, enn utelátnar qvader, sem hlaupa á stundum eins hátt, eda nærri því, og landskulldernar? Og hvad mun hier ur verda? Eg vil ecke tala um adra ásetninga, sem einn epter annann hefur á auked, framm yfer þad, er til forna vered hefur, þangad til nu er komid. Nu er þad óbærelegt orded og allt komed i örreit, eins þar eystra hiá yckur og annarstadar, jardernar partadar i sundur, og fylltar upp med öreiga, hvar vid sveiternar sidan i grunn eydeleggiast med ótelianlegum ödrum ó-ordunum, sem langt være á ad minnast. 8. A. M. er villig til at yde O. E. som alle andre ret og billighed, men vil ikke glemme, at almuen på Island er genstand for megen undertrykkelse: Þad þier i ydar sidara brefe seinast áviked, ad ef nockur eitthvad um ydur segdi sem forsvars utkrefdi, ad eg þa villdi lia ydur annad eyrad (sem þier ad orde komest), þá er þad billegt og á og skal vera, og ecke er annar minn þanke um nockurn mann, true eg og ecke ollu sem almugenn seiger, þvi ljóst er öllum, ad hann margtaladur er, þar hann ætlar sig medhalld hafa. Þó er varla ad afsaka, ad óvida mun almuge þyngre kiör hafa enn i þessu lande, og er margt of satt af þvi er hann klagar um ásælne þeirra er vid hann eiga skullda skipte, um linleika edur seindrægne þeirra, er honum eiga riett ad skaffa, og medhalldz leyse i þeim efnum er hann á vid meire menn sier um ad deila. Af eingre minne tilstilli skal þad verda, ad þier edur nockur yfervalldzmadur missed þann myndugleika er hafa eiged, være og ósæmelegt þar ad ad hlynna. Og so sem eg giarnann villde (ef þad i minu vallde være) forsvara almugann og einfalldt fólk fyrer ágánge þeirra er meira meiga, so er skylldugt þvi ad fylgia, ad yferbodner sieu alltid i heidre hafder, og þeim hlydne synd þegar þeir befala hvad löglegt og riett er.

176. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON. Skalhollte 13. Dec. 1704.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 453, folio. A. M. besvarer følgende spørgsmål: Hvor fæsteren på kongsjorder er fritaget for at erstatte inventariekvæget, må det påhvile ombudsholderen. Vedligeholdelsen af bygninger på kongsjorder kan kun gælde de nødvendige huse. Erstatning for får med hovedsyge er tvivlsom.

177. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON. . . 10. decemb. 1707.

Efter brevuddrag i AM. 135, 8vo. A. M. anmoder om eftersøgning af Móðars rímur. Teksten er trykt hos J. Þorkelsson, Digtningen på Island i 15. og 16. årh. s. 177.

178. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON. Skalhollti d. 16. Novembris A⁰ 1709.

Efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 448, folio. I tilslutning til mundtlig meddelelse til broderen Þorleifur Einarsson tillægges efterfølgende: »ad visser meiged þier um vera, ad samur er eg i þvi ecke ad vilia fylla flock þeirra, som óriettu vilia mót ödrum frammfara, ef nockrer være, og helldur villde eg ordum stidia ad þvi ad riett frammgeinge enn ofse án laga, ef þad skylldi frammkoma«. Gennemgår det tilsendte regnskab over den Gottrupske udrejse-kontribution, på hvilket der er forskellige udsættelser at gøre, som enkeltvis påvises; svar herpå udbedes snarest, »þvi i vor mun eg, svo snemma sem fært er, einhveria langferd á hendur takast«. Ønsker til købs 3—4 huder. Tør ikke bortlåne sin Stjórn-membran, men henviser til en på papir på Hlidarende og sender en Sturlunga saga, — sammenligner nutiden med Sturlungatiden og finder dem ens: Og vik eg svo hier frá til beidne ydar er Þorleifur Einarsson skilade, um Stiórn ef tilvære edur adra sogubók. Stiórn á eg ad sönnu á kalfskinn svo stóra ad nærre er half klif. Er bæde, ad Þorleifur þykest hana eingan veigenn med sier teked gieta, enda þyker mier sialfum mikid firir ad voga henne langar leider yfer stór vötn, hellst i þessum asavedrum. Monsr. Bryniólfur Þordarson á Hlidarenda á eina á pappir skrifada, sem hægra mundi til láns ad fá einnhvern tima þa þier þar umrided. Enn svo eg ecke ölldungis þungheyrest vid ydar vinsamlegre beidne, enn þa i þessum smamunum, svo sende eg ydur hier med Sturlunga sögu ef skiemtun ad verda kynne. Eru þad mestu hennar lyte ad hun er svo smatt skrifud. Vel hefe eg adra læseligre, enn bæde er hun stór i vafe, og þar med mitt halfgod, og liæ eg hana þvi ecki giarnan, hellst þar eg á hennar spatium noterad hefe eitt og annad sem ecke kann fra hendenne láta. Eg hefe vel einar og

adrar þvættings sögur sem litid er i spunnid hiá þessarre, og hyrde eg þvi ecki neinar þar af fara láta. Þessa sem eg sende kunnid þier saman ad bera vid vorar tider, og athuga hvert ecke er sama á brefenu nu og þá, nefnelega ad einn vill ödrum til meins vera, og vantar, i bland, ecke nema vopn og orku, folked er smærra og umkomuminna, enn skaped er hid sama, og gáer næsta þvi einginn ad, ad allt geingur ut yfer landz folked um sider. Þeir sem nockud þykiast meiga sier, sækia ei nema ad fella sina iafningia til þess ad aller skule verda jafnvesaler. Kraptarner (sem annars litler eru) brukast mest ödrum til ógagns, enn fæstum kiemur til hugar gott ad giöra. Þa þier lesed um Þorgils Bödvarson skarda og Þord kakala, góda menn, þá gáed ad, hvert ecke hafa sömu dæmen orded sídann; fleiri hafa vered Kolbeinar ungu og Þorvardar Þorarinssyner enn þeir sem svo hafa heited. Þeir heidnu trudu ad salernar fære ur einum daudvona i annann ungan, og svo koll af kolle, þad er ad visu óvit, enn margt hefur heimskuligra diktad vered.

179. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON. Skalhollte þann. 15. Aprilis A⁰ 1710.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. A. M. imødegår O. E.s opfattelse ang. forskellige enkeltheder i det af ham aflagte regnskab over den Gottrupske rejsekontribution. Giver i anledning af et til O. E. udlånt eksemplar af Sturlunga saga sin dom over tiden.

Kongl. Majestatis valldzmann Monsr. Olafur Einarsson,
Mikelsvirdande góde vin,

Þann 11. aprilis næstlidna medtók eg ydar tilskrif dat. Loptsölum 28. januarii þessa árs, verd eg nu þar uppá i mesta fliter ad svara, sökum ferdahugar og adkalls skólapilta. Ahrærande þad þier seiged, ad sa reikningur, sem eg ydur i haust sende med minu briefe, mune vera epter underriettingu almugans, þá er þad ad sönnu so, um suma hveria, enn um nockra, og þad marga, eru mier i höndum skrif þeirra, er þennann toll samanntóku 1702. Hvert þesse contribution hafe á nefndu áre 1702 med riettu edur óriettu samanntekinn vered, vil eg i þetta sinn ecke um fást, helldur alleinasta um þad, ad hun var samanntekinn, og af almuganum utilátinn. Er eg og ugglaus um, ad þier, vitur madur, munud ecke hardlega disputera, ad hun óriettelega hafe samanntekinn vered, fyrst sialfur hana samanntókud, og tek eg þad, sem um þetta efni skrifed, fyrer gaman, enn alvöru ecke. I minu briefe i haust gat eg um, ad þad sem almuginn hefde utilátid 1702 frekara enn af lögmanninum Paale

Jonssyne og mier sidann var nidurskordad, munde verda ad álitast so sem viliannleg utlát, og giet eg ennnu ei þar frá viked, hellst þar ecke siá kann, hvernenn þeim sem of miked uteláted hafa, kunne þetta aptur ad gialldast, þvi marger af þeim munu sidann 1702 dauder vera, kannskie og mikell partur af ætt sumra, og ef þetta nu endelega skyllde so vera, ad þeim skyllde þetta aptur greidast, þá yrdu þar uppá, ad þad skied være, kvitteringar edur þingsvitne ad takast og synest mier þetta yrde næsta ómaks samt bæde firir ydur, og þá, sem sidann ættu þetta i giegnum ad siá, þvi þott hverke eg nie adrer sem ydur þeckia, efest um, ad þetta munde riettelega tilgánga, þá er eg þó næsta hræddur um, ad herrunum i rentu-cammerenu munde firir ockur hirdulauslegt þyckia þessu so ad sleppa, fyrst ockur skipad er þessa contribution ad jafna og medtaka. Og endelega, ef þetta nu skyllde almuganum aptur greidast, og þad skied giæte, hver lietter være þad ydur, ad betala helldur þeim enn ockur, þvi alltjafnt er peningur penings virde. Vel er þad satt, ad óhægra er specie peninga ad fá enn landzvoru, enn þar á moti er þesse contribution ecke golldinn nema i kaupstadar voru, og eru kaupmenn skyllder þar firir til ad láta so vel peninga sem annad, og einginn þeirra mun þvi til leingdar neita, ef einardlega er umtalad, enn ad flitia þessa vöru i kaupstadinn ókeipis, þar til erud hverke þier nie adrer skyllduger, og vil eg þeim reikninge sann-synelega giegna, þá mier firir sióner kiemur. Sama er ad seigia um Biarna á Geirlande, Arna i Hollte, og Sniolf i Skal, þad er riett sem þier þar um skrifed, og á sumt þar af ydur gott ad giörast, sumt þeim. Hier firir utann þar almuginn kynne lögmanninum og mier óriett tilsagt hafa um þeirra utlát, þá er þvi gott ad giegna, þegar þad skiallega frammkiemur og bevisast, annad hvert med skrife þe[i]rra sem samann tóku 1702 tiunda-reikningum(!) þess árs (þvi epter tiundar hæd var óefed (!) vidast teked) edur ödru jafn skiallegu. Og þar á heima lögmáls greinenn aptur skal ganga oftalt etc. Ecke hefe eg skrifad, ad til ydar voru innkomner 12 rdler. specie og 1 sldr. edur þeirra verd, helldur hafe eg ástunged, ad annad hvert munde þeir peningar betalast eiga, edur forklaring giörast, um þad, hvad óriett være i reikningunum epter almugans tilsögn, og siáe þier vel sialfer, ad þad mune endenn vera verda. Enn hvad misreikninge vidkiemur, kostnade ydar (ef vere kynne) edur ödru þviliku, þar eru hluter, sem afkortast meiga og eiga, og þad er allt þad, sem eg þore hier i ad dispensera og ecke annad, þvi þetta eru ecke miner peningar helldur skattur tekenn af kongsins þegnum.

Hverge er nærre þvi, ad so miked sie innkomed af þessare contribution, sem næge til ad betala med lögmanninum Gottrop og syslumönnum þeim, sem sina peninga utlagt hafa, þvi vidar eru restantzar enn i einum stad, og sumstadar allt i reiduleise, so eg villde helldur vinna ad stritverke einhveriu enn sysla um þvilikt vid suma hveria hier i lande. Enn hvad skulum vær seigia. Þad er skyllda vor ad giöra þad oss er skipad, ad so miklum hluta sem vær gietum; þad sem vær ecke yfer komustum, hlytur ógiört ad vera. Vík eg so hier frá til annars, ad þvi tillögdu ad eg bid ydur eitthvad med fyrsta fyrer ad greida hier um, so þetta mætti til enda komast á einhvern hátt á næstkomande alþinge, og mun hendtugra þar um til ad skrifa lögmanninum Paale Jonssyne, edur vid hann hier um munnlega sysla, ef sialfer þar verded, þvi eg er ecke viss um, ad þar kunne til stadar ad vera, sökum annarra erenda, sem mier á höndum liggia. Þad er mier kiært, ad ydur hefur orded gaman ad Sturlunga sögu, eg meina gaman i þvi ad drifa þar med tidena, þvi fæster góder menn eda skynsamer ydar lykar munu gaman henda ad hennar innehalde, sem brosleitum manne, sem gódur være og elskare þiódar sinnar, ky[n]ne i þögn ad venda. Þegar hun af ydur utlesen er og til fulls brukud, munud þier giöra vel ad senda hana hingad á bygder aptur, mier ef nálægur være, annars frænda minum Orme Dadasyne, sem um minar bækur umsión hefur i minne fráveru. Fyrer vonina um hudar skinninn þacka eg vinsamlega, og bid eg ad senda þau til alþingis og leverast láta lögmanninum Paale, og taka hiá honum betalingenn. Annad man eg nu ei sem skrifast þurfe, enda þvi med hverskyns heilla óskum til ydar og ydvarra allra um tima og eylifd.

Ydur alltid þienustuviliugur
Arne Magnusson.

*

180. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Dirholumm i Myrdal d. 13. Martii Ano 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Takker for udvist velvilje på sidste alting. 1. I anledning af 16. post i altingsbogen 1703 om, at klosterholderne skal afgive et fuldkomment register over alt inventarium, beklager han ikke at kunne opgive, hvor meget der følger hans halvdel af Thykkebæ kloster, men beder A. M. fremskaffe de nødvendige oplysninger fra broderen Isleiv, som har den anden halvdel i forlening. Dette kloster har i flere generationer været forlenet til medlemmer af samme slægt [de nævnes], og afleveringen har derfor været mindre nøjagtig. 2. Beder om A. M.s afgørelse af, om afgift kan kræves for fiskeri fra Dyrhólar. 3. Redegør for en uretfærdig mistanke, som Erlendur

Åsmundsson (sml. nr. 56) har pådraget sig om uretmæssig at have tilegnet sig en halv »hlut«, som tilkom en anden fisker. 4. Forespørger sig om opkrævningen af lagmandstold på storgårde med mange beboere. 5. Oversender til bedømmelse en afgørelse på herredstinget 1700 om sæterafgift m. m. til præstegården Heiði. 6. Imødegår en A. M. mundtlig forebragt klage fra bonden Þorsteinn Sigurðsson, at O. E. uretmæssig skulde have forbudt ham at nedrive husene ved sin bortflytning fra kirkegården Steig, — han har ikke bevist sin ejendomsret til tømret; burde give 5 fiske til de fattige; skal sligt tillades »þaa maa synast skörenn ætli ad komast uppi bechinn«.

Olaffur Eynarz son.

181. SYSSELMAND O. EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Þichvabæar klaustri d. 7. octobriz Ano 1704.

Efter orig. i AM. 453. folio. Adr. til A. M. »vonandi aa Kirkiubæar klaustri vid Fiall aa Sydu«. Da O. E.s kone af A. M. har forstået, at han fører purgativ med sig, beder han til brug i hendes langvarige sygdom om noget heraf, med brugsanvisning. Beder om A. M.s bistand til, at — formentlig stemmende med norske lov — et ægtepar, som forud for ægteskabet har avlet barn sammen, kan slippe med en ringe bøde, hvad præsten modsætter sig. Giver meddelelse om nogle bogforsendelser: Har haft en mand hos lagmanden med anmodning om, at budet må få med sig »kver þad er hönum affhentti aa alþyngi i sumar, so og atti madurinn ad medtaka sögubok myna i Nese og flitia hana med kverinu ad Eygilstodum i Flooa og affhenda Snora Jonzssyni þar abuanda, hvorum eg bad upp i Skalholltt med þad ryda, nær heym komnir værud. Giarnnann villda eg vita, umm hvortt leyte ad ydar Herradomz naalægdar være von i Myrdal, þvy eg villdi umm þann tijma þaa þangad kominn vera«.

182. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Loffttsölumm vid Dyrhóla i Myrdal d. 26. Novembriz Anno 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. til A. M. »aa Skaalhollte«. Ifg. A. M.s påtegning er brevet besvaret »til fullz« 13. dec. 1704.

»Edala Herra Konglegrar Mayst. sendebode Monsiör Arnne Magnus son Elskuleygi vin og iffermann med undergieffnne þienustusamleg heylsan.

Næst bestu oskum þaa fylgir mitt astsamlegtt þachlæti, bædi firir prydelega og somasamlega hierkomu, samtt samveru alla vid eyrnn og sierhvörnn i þessu hierade, so og seygi eg ydar herradom audmiukar þachir, bædi firir höffdyngzleg utlaat sem og æru og virdyngar mier og mynum audsyndar. Vyst saa eg þad og sie þad Herra, mier villdu þier og giördud til æru og virdyngar i allre ochar samveru hier, og þaa sydast ydar liuffa

lytilæte, ad helldur vikud ad minu litla heymili hier vid Dyrhóla enn annarz stadar, geffandi þvy naffnn, aadur vid skilldud, mier til virdyngar, og þar aa offann höffdyngzleg utlaat vid þienara myna ad skilnnade firir utann Jökulz aa. Bidiandi ydar Herradom mier til goda ad hallda vanskichun myna sem framm heffur matt koma i eyrnn og annann maata, sem og dauffann adbunad, og vidskilnnad minn daparann(!). Enn myn skillda er Herra, ydur ad þoknnast eff kinne, edur være eg i þvy nochuru nytur, ad þar frammkoma kinne sem ydar godu giede betur lyka mætte og þad hreynlega i öllumm eynffaldleyk, so sem ber ad vera, kiosandi sem leyngst idar hilli og vingan til myn, eg meyna i öllu riettu og tilbærelegu, sem baadum somer ad vera, ecta. Echi neytt nylegtt heffi eg ydur Edala Herra til ad skriffa hiedann aff platzum, sydann hiedann reystud, mannheylltt og osiuktt, vedratta blyd og æskileg þad aff er þessumm vetrar tyma (loff gude). Mun ur þvy Edala Herra lögmadurenn haffa feyngid gott fære yffir fiöllinn, hvorz eg oska og bid ad skied heffde«.

1. Har fået opfordring (fra den enes søn) til at forlige to bønder, men har svaret, at han kunde ikke gøre det uden nærmere anvisning af A. M., da de havde givet fra sig skriftlige klager mod hinanden.

2. Håber at A. M. har fået den tidligere lovede »sögubók«. Det tidligere omtalte »kver«, som indeholdt domme og akter af lagmand Finnboge, har ikke kunnet fremskaffes fra lagmanden (Sig. Bjørnsson), som ikke blev truffen hjemme.

3. Skal skaffe nærmere underretning om Vestmanneyjars retning i forhold til »Hierleyffz haug«; bekræfter, at A. M. har kunnet se »Hierleyfs höffde« fra Vestmanøerne.

4. Fremhæver vanskeligheden ved at fodre alle de kreaturer, som hører til Thykkebæ kloster, og klager over, at en svoger af ham, Sigurður á Ketilsstöðum, har villet påklage hans græsningsret hos ham, samt ophidser folk imod sig og lader ham bagtale overfor A. M. — føler sig krænket »madur er madur, Herra«. Vil overdrage en tidligere tjæner sin gård Loptsalir ved Dyrhólar, men mener selv at have ret til en del af Ketilsstaðir — overlader afgørelsen til A. M.

5. Fremstiller et klagemål i anledning af, at han har tilegnet sig et stykke drivtømmer, som senere er drevet op på en anden forstrand.

6. Beder om udskrift af et forlig.

7. »Konens« kirkegang efter barnefødsel er vel overstået.

8. Har haft besøg af Magnus Sigurdsson fra Brødretunge; om hvad da forefaldt, har han udførligere tilskrevet biskoppen: M. S. oplæste først en venskabelig anmodning om at få landskylderne udbetalt, forlangte dem dernæst skriftlig under ansvar, sendte tilsidt en åben seddel, hvoraf kopi medfølger *(mangler)*. Mange spår O. E. ilde på grund af hans optræden, er selv noget betænkelig ved ikke alene at beslaglægge ejendommene, men at tage både dem og indtægterne til sig og har medfølelse med M. S.s hustru Tordis. Hentyder til en samtale med A. M. om dette æmne; må være forberedt på en stævning til foråret. (A. M. havde efter sin retsforfølgning mod Magnus Sigurdsson krævet hans gods beslaglagt. Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 35 og 37.)

9. Klager over, at fiskerne ikke vil betale havnetold til jorden Dyrhólar, og beder A. M. at sende sig en udtalelse herom, som han kan oplæse på tinge. 10. Sender register over Thykkebæ klosters synsforretning (úttekt) år 1684. 11. Mener at være forfordelt m. h. t. omkostningerne ved Thykkebæ kloster. Forespørger sig a) om erstatningsmåden for bortdød »kúgildi«, b) om behandlingen af de af fæstere byggede, overflødige huse, c) om ansvar for den af fæstere ved fardag leverede kalv. »Mitt höffud er echi alltt jaffntt samkvæmtt vid vitzmune og skilnyng sumra Myrdalynga. Eg villda Herra, eg næde opttar til ydar enn eg næ; martt gott maatte eg aff ydur læra og badum ychur lofflegu herrumm, þaa hellst off stutta og skamma stund er samann vorum« . . .

Olaffur Eynarz s.

»NB. Eff þier giætud nu Herra lied mier skiemttunar bók i vetur, þæda eg giarnnann, hellst sem meynid sem echi firre heyrtt heffi, eg skal taka til þachar, þoo ey sie nema lytid kver, og so til ydar apttur med skilumm komast laata. Ætyd sælir.«

183. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Lopttsölumm vid Dyrhóla i Myrdal 1. Apryliz Ano 1705.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. til A. M. »aa Skaalhollte i Biskups tungumm«; egh. påtegning »Medteked 17. Aprilis«. Takker for A. M.s $^{18}/_{2}$ modtagne brev og medfølgende Karlamagnúsar saga, ligeledes for det fra Kirkebæ sidste høst modtagne lægemiddel, som har hjulpet hans kone godt. Fornemmer med glæde af A. M.s brev, at han agter sig her øster på til foråret; ønskede gærne, at A. M. kom før fisketidens ende, da vistnok så den ulydighed og trods, som her mere end andensteds har grebet om sig, kunde rettes. Godt fiskeri. Sender hermed et uforseglet brev til vicelagmand Páll Jónsson (Vidalin), som bedes videresendt, nordpå; »eg giöre þad til gamannz ad laata ydur siaa þad, sem sra. Jon skriffar aa innlögdum sedile umm Runolff aabota« *(mangler)*; ligeledes sendes et uforseglet brev til lagmand Sig. Bjørnsson, hvori han skriver om ombudsholderes skattgjald eller þegnskylda, som han underkaster A. M.s censur. Vil gærne se det rím, som A. M. sidste sommer på altinget fik nordfra. — Angående Hørgslands hospital er han i uvished om, hvorvidt der skal underholdes 2 eller 3 fattige; nu er der kun 2, hvad muligvis biskoppen ikke véd; hospitalets andre indtægter bør tilkomme de fattige i bygden.

184. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Þichvabæar klaustre þann 19. septembriz Anno 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. til A. M. »aa Kaupinhaaffnn«. Takker for udvist velvilje, særdeles senest på altinget. Magnus Benediktsson på nordlandet har mistet en søn ved drukning i Øfjordså. Dårlig høhøst. Sender uforseglede breve til amtmanden og købmændene på Ørebakke og Vestmanøerne [en kopi er vedlagt af brevet til amtmanden, hvori begæres afslag i klosterafgiften og andre lempelser]. Beder A. M. støtte ham hos amtmanden m. h. t. Thykkebæ kloster, som er meget forringet ved ødelæggelse af tun og enge, og ved almuens manglende ævne til at betale sine afgifter. Ønsker A. M.s tilbagekomst til Island »hvad sem adrir

bidia«. Lader medfølge en optegnelse over hvad der kunde være landet til nytte *(mangler)*. Beder A. M. virke for, at hans søn Jón kan få kongebrev på hele Skaftafells syssel eller dettes vestre del. »NB. Eg veyt herra, ad þetta gietid utriett, eff gud giæffi mier þaa luchu, eg findi naad firir ydar manndigd i þessu effni, echi meygi þier minnast aa, haffi Jon nochud giörtt ydur ogiedfelltt, hvad mier er þoo echi vitanlegtt, giörid þeim gott, sem ydur misgiora, ecta«. Amtmanden, som A. M. i disse år har hjulpet så meget, vil sikkert følge hans anbefaling. Som efterskrift: »Hvornninn skilldi fara, eff kongleg Maystat ut reyddi land þetta, og þoo echi væri nema Vestmanneyar«.

185. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Þichvabæar klaustre þann 4. Novembris Anno 1707.

Efter orig. i AM. 448, folio. Adr. til A. M. »Aa Skaalholltte i Biskupz tungumm; egh. påtegning »Medt. 17. Nov. 1707«. Kommissærernes på sidste alting modtagne brev om indsamling af bidragene fra Skaftafells syssels vestre del til lagmand Gottrups rejsegodtgørelse har ikke kunnet efterkommes på grund af koppeepidemien. »Strax epttir þad komid var ur ferdumm og aff alþijngi, fiell iffir þessar sveytir sott og daude, sem heyrtt munud haffa, med storkostlegu mannffalle, og þad valldasta folchid bædi aff bændumm og þionustu folchi so kalla sem kvenna burttu kallast, var mier þvy omögulegtt hvorchi þriggia hreppa þijng ad hallda nie helldur vid kirkiur upplesa laata, ad þar med verchad heffdi nochra frammkvæmd aa þessu sumre hvorchi samann ad taka nie til kaupstadarinz komast laata; þeir sem aa heymilinum(!) osiukir voru, mattu ey fraa þeim veyku ganga, vyda so astatt, ad echi vard mialltadur penyngur, þar med stodu heyannir iffir. Eg heyri rætt, ad þad sie undir 5 h. mannz, sem fallid haffi aa þessumm þremur þijngstödumm i vestra partte syslunnar. Nu er echi annad firirbued enn jardir verdi i eydi, þar þionustu folchid fæst echi, enn vijda hvar echiur og ungbornn epttir og sumstadar echi nema börnninn veynandi og kveynande. Gud aa himnumm hiaalpi oss og veri oss lyknnsamur«. Til foråret vil opkrævningen forhåbenlig kunne tilendebringes; formentlig må den sidste tiende-ansættelse lægges til grund. Forespørger sig om reglerne for lagrettemænds udnævnelse. Som efterskrift tilføjes »þier neffndud vid mig Edala Herra aa næstlidnu alþijngi umm sögu nochra, sem Atli Sigurdzsson skilldi sagtt haffa Rannveygu saaligu Oddz dottir, þaa hann var aa Holltstad« — da E. O. har glemt sagaens navn, kunde foreløbig intet oplyses.

A. M. har på omslaget ladet notere følgende uddrag af sit svar af 10. dec.: »Riett er þad epter minum þanka, ad farid sie epter þeirre tiundarhæd, sem nu er, svo sem sialfer skrifed, þvi marger

kynni, sidan lögmadurinn sigldi, p[eni]nga bæde látid og eignast hafa. Svo eiga og þeir nu ad giallda, sem i þeim vændum eru, þo ecke hafe til vered, þá lögmadurinn sigldi. Um lögrettumennena svarade eg, ad hverke mundi nefnast kunna einyrkiar nie ólærder, og helldur einger enn adrerhverer þessarra«.

186. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Leydvallar manntalz þyngi þann 22. May Ano 1708.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker for A. M.s brev i vinter og en til låns sendt sagabog. Klager over de vanskelige forhold, som folkemanglen medfører; besværer sig over, at en retsstrid (med søgsmål mod ham og hans broder), som han troede bilagt af A. M. på altinget ifjor, er ved at rejse sig igen, og spørger i denne sammenhæng, hvad ordet »sporganga« i det indgåede forlig betyder. Sender Móðars rímur. Er ved at indsamle den Gottrupske rejsegodtgørelse.

187. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Lopttsölumm vid Dyrhóla þann 28. Januarij Anno 1710.

Efter AM. 448, folio. Adr. til A. M. »a Skaalhollte i Byskupz Tungumm«; egh. påtegning »Medteked 11. Aprilis 1710«. Har gennem broderen Þorleifur Einarsson modtaget A. M.s brev med opgørelse af hvad E. O. har at indbetale af den Gottrupske re se-godtgørelse; imødegår vidtløftig dette krav og fremstiller sine vanskelige pengeforhold. Klager over alderdomssvaghed, hans dårlige syn tillader ham næppe at læse den modtagne Sturlunga saga, dog ser han deraf tidens store ufred: »Eg seygi ydur aludarsamar þachir firir sogubokar lanid Sturlunga sögu, og bid ydur mier til goda ad hallda myna dirffsku og diarfflega bon. Minni sion, heyrnn, minni, kröpttum, hug, arædi og burdum öllumm heffur svo miög hnignnad i næst lidinn 3 aar, ad eg er til lytist(!) nytur ordinn; er so eg veygra mier vid flestum hlutum sem verdur ad vera þar nu 71. arz alldurz(!) heffi, þaa kominn er næstkomande fostu inngangur, enn echi heffur batnnad umm myna sion, sijdann Sturllunga saga kom. Firir oskarpskignnann er valla mögulegtt hana ad lesa vid liós. Sanna eg þad, mikil oskop, offridur og stiriölld heffur hier i landi verid, er mier skilst enn þaa meyri verid haffa, er kristnninn var i landid kominn, helldur enn þaa landid var i heydni. Enn alijka adferd er enn, þoo krapttarnir mynki og vopnninn vantte, þvy lijka maa iffirfalla eyrnn og annann, þoo þaug vopnninn vantte, sem lyfflion giõra«. Lover — ligesom i forrige brev (²²/₅ 08) — så vidt muligt at skaffe de begærede huder (húðarskinn).

188. SYSSELMAND ÓLAFUR EINARSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Örarbacha Anno 1710 þann 9. July.

Efter orig. i AM. 448, folio; adr. til A. M. »vonande aa Öxar ar alþyngi«. Klager over alderdomssvækkelse og ønsker fremfor alt fred og ro. De lovede huder kan han ikke skaffe. Regning for den 1702 oppebårne Gottrupske rejse-

godtgørelse vedlægges (foreligger på et indlagt kvartblad). Takker for lån af Sturlunga saga, som gennem Þórdís Jónsdatter i Skalholt er sendt til Ormur Daðason. Giver en oplysning om Stjórn: »Eg heffi grunsemi med, ad su Stiornn aa kalffskinne skriffud, sem Monsiör Briniolffur Þordar son aa Hlydarenda heffur ydur feyngid, mune vera su sama, sem fadir minn sæle epttir-lysti, ad lied heffdi verid ad Hlydarenda edur Hvole, hun aa ad vera med triespiölldum skinnlausum og pachaböndumm aff hampi, og eff hun svo reynist, sem eg nu epttir-lyse, þaa siaae þier hvornninn þetta samann hangir«.

---

189. HALLDÓRA ERLENDSDATTER (ERLENZDÓTTIR) TIL ARNE MAGNUSSON. Boolstadarhlid þann 8. Octobris Anno 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for udvist velvilje, særlig mod hendes lille søn Árni Þorsteinsson, og for det i foråret modtagne brev. Beder om tilbagesendelsen af Lilja og Píslargrátr på pergament, da det ikke er hendes ejendom og man har krævet den af hende: »Veledla Herra, fyrer nockrum árum liede eg sal. Petre Markussyne efter hans bón Liliu og Pislargrát (er menn svo kalla) á pergament skrifad, var mín eftertekt su, ad hann þessa óskade ydur til þienustu þeirrar ad lata þad utcopiera. Ef nu svo er ad þier, minn herra, hafed þetta vid hönd, er su mín ósk, ad þad mætte mier sendast med fyrstu skilvísum ferdum, enn ad jeg til þessa svo alvarlega mæle, orsakast þar af, ad gódur vinur, hvers ósk eg má ei nei seigia, hefur mig umm þetta beded, og bid eg minn herra, ad hann mier ei reidest fyrer þetta mitt diörfungar skrif, enn i sannleiks raun var ei þesse skræda mín siálfrar eign, enn ef þad ölldunges i minu vallde stæde edur staded hefde, skyllde jeg hverke fyrr nie sídar annad uppa skrædu þessa taled hafa enn þad hun være ydar H. d. til þienustu, því meira gott eigum eg og míner ydur ad þacka enn med þessa effterlátseme audsynast kynne«.

---

190. BJARNI EYJÓLFSSON (EIULFSSON) TIL ARNE MAGNUSSON. Knaranesi a Vatnsleisu strond d. 16. marsi Anno 1704.

Efter orig. i AM. 445, folio. Med A. M.s påtegning »Medtekid 12. Aprilis og svarad strax, ad hann og hans fylgiarar skule standa á þvi er satt er«. Takker for venlig modtagelse og omtaler det dårlige fiskeri. Øvrigheden er uvillig stemt mod ham og de andre, som har vidnet om »bats uppbodid«; beretter om et ham afkrævet vidnesbyrd. Giver besked om en bog, som er til købs, og vedlægger et lille blad om Islands kristning: »Eirninn mintist eg vid Eiolf Arnason a þa bok, er þier nefndud, firir hvoria hann seigist rixdal giefid hafa, hvad hann setur til ydar herradoms hvoriu borgid. So og lika innlegst hier þad litla

blad hliodandi um nær Island tok vid christni, hvort mig minnir i tal kiæmi ockar a milli«. Vedlagt er en erklæring om den ilde medfart, som fuldmægtig P. Beyer og sysselmand Jón Eyjólfsson har givet Hólmfastur Guðmundsson under et besøg i Njarðvík vinteren 1704.

Ovenberørte forhold, som angår en husmand H. G., som for ulovlig handel var ikendt legemsstraf, men hvis sag skulde genoptages af kommissærerne, belyses ved Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. 108 ff.

---

191. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON. Skalholt 21. april 1711.

Efter kopi med skriverhånd og vedlagt dansk oversættelse i AM. 443, folio. A. M. kræver på Jón Hreggviðssons vegne afskrift af alle akter i den mod ham på altinget 1710 foretagne sag; fordringen specificeres, og der trues med besværing på højere steder. — Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. XIX, 375 ff.

192. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON (OG LANDFOGED P. BEYER). Skalholt 30. april 1711.

Efter kopi med skriverhånd og vedlagt dansk oversættelse i AM. 443, folio. A. M. begærer påny udleveret afskrift af aktstykkerne i Jon Hreggvidssons sag og bemyndiger O. Dadason til at modtage disse eller skriftligt svar desangående. — Hertil har J. E. indskrænket sig til at erklære, at herpå »videre at svare opsættes til en beleiligere tid«.

193. ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN) TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON (OG LANDFOGED P. BEYER). Reykhollte 30. maj 1711.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 445, folio. Kommissærerne forlanger i de til altinget 1711 opsatte tre enormitetssager at blive betragtede ikke som part i sagen, men som dommere i tidligere instans; de sender deres indlæg til forsvar for deres domme ang. fhv. lagmand Sigurd Bjørnsson, idet de protesterer mod at forsvare andet i deres domme end det, der angår ham. — Om disse sager se Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. XX, 383 ff.

194. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON. Skalholt 1. sept. 1711.

Efter kopi med skriverhånd og A. M.s egh. danske oversættelse i AM. 443, folio. A. M. forlanger ved sin tjæner H. P. Becker udskrift af akterne i fhv. lagmand Sig. Bjørnssons på sidste alting foretagne sag og meddeler, at Jon Hreggvidssons sag er indstævnet for højesteret, »at I icke, i midlertid, forgriber Eder paa manden«.

195. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON (OG LANDFOGED P. BEYER). [Oktober 1711.]

Efter kopi med skriverhånd og tilhørende dansk oversættelse — bægge udaterede — i AM. 443, folio. Begærer for 6te gang udskrift af akterne i den

1710 afsagte dom i Jon Hreggvidssons sag. Hertil påtegning af J. E., Nese 21. okt. 1711, om at opfordringen skal efterkommes, når han skriftlig får at vide, med hvilken fuldmagt A. M. begærer yderligere dokumenter end han allerede har fået, og dansk påtegning af P. B., Bessested $^{28}/_{10}$ 1711, om at dokumenterne ikke er eller har været i hans hænder, men straks efter dommen toges i forvaring af rettens formand J. E. på stiftbefalingsmandens vegne.

196. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGMAND JÓN EYJÓLFSSON (OG LANDFOGED P. BEYER). Bessastad 23. okt. 1711.

Efter kopi med skriverhånd og tilhørende egh. dansk oversættelse af A. M. i AM. 443, folio. Forlanger at retsprotokollen med akterne i Jon Hreggvidssons sag, som nu skal befinde sig hos vicelagmand O. Sigurdsson, fremlægges på altinget, for at A. M. og P. Vidalin efter kgl. befaling af $^{27}/_{2}$ 1711 kan få adgang til at konferere den med de extraderede akter. Hertil påtegninger af P. Beyer (dansk) og J. Eyjólfsson, at protokollen skal komme til stede på altinget.

---

197. [ARNE MAGNUSSON] TIL KØBMAND P. FIELDERUP. 16. sept. 1703.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 445, folio, hvortil A. M.s egh. overskrift »Til Mr. Peder Fielderup 1703 d. 16. 7 bris«. Om sagen mod T. C. (T. Konradsson) se Arne Magnusson, Embedsskrivelser s. 13 (§ 23).

I denne uge (ieg meener paa onsdag) skicker ieg nogen breve her fra som icke er end nu ferdige, og meener at faa dem bort med Monsieur. Skulle de komme for sidlig og i saa maade blive til bage i landet, da beder ieg at helse alle gode venner, i sær Monsr. Christian Poulsen, og sige hannem, at ieg og agtede med de samme breve at skrive hâm til, og avisere, at den gamle Thomas Conradsens sag blef min collegæ og mig saa vitløftig forebragt, paa landztinget, at vi icke tør der om skrive noget i bland de mangfoldige occupationer, som vi nu om sommertiden hâr at tænke paa. Der ere saa mange regninger, protester, singulariteter i den sag, at mand læt kunde forløbe sig, om mand i en hast skref noget der om til et stæd, hvor det skulle gielde. Jeg forsickrer mig om, at Monsr. Christian Poulsen er saa raisonnable, at hand icke fortryder paa, at vi seer os for, helst da vi forud seer, at voris relation om samme sag vil skaffe os forsvar i sin tid. I vinter hâr ieg sat mig for at tage alle documenterne for mig og examinere dennem nøje, og ad aare ufeilbarligen giøre en udførlig relation om sagen, som icke lætteligen (saa vit ieg mig nu kand besinde) kand udfalde uden til Christian Poulsens fornøjelse. Skulle og mine brefe treffe Monsieur, og ieg for en forhindrings skyld icke kunde faa stunder der til at føje en skrivelse til Monsr. Poulsen, da beder ieg ligeledis dette hannem at notificere til min undskyldning.

198. KØBMAND P. FIELDERUP TIL ARNE MAGNUSSON. Hofsós (Haaps Aas) 14. sept. 1702.

Efter orig. i AM. 454, folio. Takker for seneste god konversation og for $12^1/_2$ sldr., som han har modtaget gennem rådsmanden på Holar [hertil A. M.s marginal »det ere de som skulle tiene til den vares betaling, som ieg tog ud hos Mr. Fielderup«], samt for anden udvist velvilje. Går nu til skibs. Beder A. M. udvirke, at en supplik angående et jordeskifte i Svarvadardal bliver ekspederet, og at Hofsós distrikt i Skagefjord ikke formindskes, med henvisning til en attest [hertil A. M.s marginal »Der af hâr ieg Copie«].

Pedr F[ielderup].

A. M.s påtegning: NB. at sende Mr. Fielderup engang noget æderduun saasom for min kost under veis, siden den hâm agtede oxe icke blef bestilt.

---

199. [ARNE MAGNUSSON TIL STEINDÓR FINNSSON.] Stadarstad. D. 21. Octobris. Anno 1702.

Efter A. M.s egh. uunderskrevne koncept i AM. 445, folio. Dateringen er tilf. med P. Vidalins hånd. Indeh. forespørgsel om, hvad der er foregået mellem den for ulovlig handel anklagede Th. Conradson og købmanden i Rif. Vedlagt er et ligelydende påbegyndt udkast, stilet til Monsieur, men som svarende til »Nu med þvi — befalader« kun har »og specificerar, ad þier þá til nefnds kaupmanns talad hafed um þá pretension, er kaupmadurinn á Stapa kynni eiga til sin, hvar uppa fyrrgreindur Monsr. Jacob Sørensen svarad hafi: Eg skal vera gódur fyrer þad«.

Ehruprydde velforstanduge Heidursmann.

Thomas Conradson sem vegna forbodins kaupmannskapar er firir sökum hafdur, hefur anno 1701 á alþingi auglyst, ad hann sier til friunar frá sögdu kaupskapar mále hafe kaupmannenum i Rife Monsr. Jacob Sörenssyne utgefed obligation uppa 40 wætter fiska og fyrrnefndur kaupmadur þar á mót lofad, hann frí ad hallda firir kaupmannsins á Stapa ákiæru. Þetta seiger hann i ydar nærveru frammfared hafa i kaupmannsbudinni i Rifi. Nu med þvi Konungleg Majestat ockur allranádugast befalat hefur epter ad gánga, hverninn sierhvad i þessu mále tilgeinged er, þá vilium vid hier med af ydur fornumed hafa, hvert þetta so i sannleika er eda eigi, sem og allt þad er ydur um sagda contract millum fyrrnefnds Kaupmans og Thomasar i sannleika kann kunnigt vera, og þetta sierhvad so skilmerkilega, ad þier sidann, ef áreyner, vidstanda kunnid, ad same ydar frammburdur sannur sie, og ad þier i nefndu mále eckert frekara vited. Þad þier soleides hier um underrietta kunned vilium vid ad þier med fyrstu ferdum sended til Skalhollts mier Arna Magnussyne til handa, gude alltid befalader.

*

200. STEINDÓR FINNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Gröf d. 8. Martii 1703.

Efter orig. i AM. 445, folio. I anledning af kommissærernes forespørgsel foregående høst fra Stadarstad ang. en i hans nærværelse i Rifs krambod oprettet kontrakt mellem Tómás Konráðsson og købmand Jakob Sørensen (hvorved til J. S. udstedtes en obligation på 40 vætter), erklærer St. F. efter så lang tids forløb intet nøjagtig herom at erindre, da denne sag var ham uvedkommende.

---

201. [N. FOSS TIL ARNE MAGNUSSON.] Uytrecht d. 28. Jan. st. n. 96.

Efter orig. i AM. 453, folio. Brevet ender defekt, og det bevarede er delvis overstreget. Afsenderen er den bekendte bogsamler, senere etatsråd Niels F.

Monsieur mon tres honoré et tres cher ami

Ob ihn dieses in Leipzig antreffen wird, kan ich nicht wißen, zumahl da er sich meines behaltens, alß wir voneinander abschied nahmen, selbst wieder mich verlauten ließe, daß Er willens wäre gleich nach der Neu-Jahrß-Meße seine Zurückreyße anzutreten, wil doch nichts destoweniger hoffen daß ihn das liebe Leipzig noch wol einige wenige wochen über seinen dessein wird gehalten haben. Meine ankunft hieher ist vor 8 Tagen ungefähr geschehen, nachdem mich das verblitzte Amsterdam länger, alß ich anfangs gedacht hatte, gehalten, und logire bey einem Buchführer, nahmens William Broedelet, bey dem ich monatlich vor Bett und Stube 2 Rdr. gebe, habe aber die commoditet darneben, die ich längstens gesuchet, daß ich nemlich auß seinem Laden so viel Bücher zu mir auf meine Stube nehmen kan, alß ich immer verlange, und muß übrigens gestehen, daß er einer der höfflichsten Holländer ist, so ich auf meiner Reyse noch zur zeit habe angetroffen. Ob meine beyde auß Halle und Bremen, nebenst dem Packetgen, so ich ebenfallß auß Halle abgehen ließ, glücklich eingelauffen, kan ich nicht wißen, bitte deßwegen mit erster Poste, so es müglich, deßen mich zu benachrichtigen, und übrigens nicht zu vergeßen, was etwa neues in Leipzig seit meiner abreyse passiret, oder auch was an dem Orte, wo er sich ietzunder aufhält, sich kan begeben haben. In Amsterdam kauffte ich etliche kleinigkeiten von Bücher(!), und unter andern de Verdediging van Dennemarken, welches ist die Defense in das Hollandsche translatirt, imgleichen l'Histoire des revolutions de Suede par Mr. de Fontenelles, welche ihm wol schon wird bekannt seyn, item L'Esprit de la France et les maximes de Louïs 14 decouvertes a l'Europe, darinne so schimpflich von dem Könige in Dennemarken, und seinen etâts-

maximen geredt wird, alß ich es noch mein Tage an keinem Orte gefunden habe; wie greßlich man in Leipzig mit solchen Büchern geschoren wird, habe ich nunmehr gemercket, nachdem ich vor l'etat du Royaume de Dannemark und die Verdediging zugleich, alle beyde in Frantzösischem Bande gebunden, nicht mehr alß ein halben Rth. gegeben habe, da man doch meines behaltens vor das erste ungebunden eben so viel in Leipzig prætendirt hat. In Amsterdam ward mir von einem Buche Nachricht gegeben, so einer, nahmens Jacob van Oudenhoven unter dem titul: Vernieuwde outheden der Cimbrer zu Haerlem solte geschrieben haben, selbiges aber war in der gantzen Stadt nicht zu bekommen, und hier kunte ich es auch nicht, alß ich herkam, habhaft werden, mein Wirt aber hat mirs verschrieben und wird es morgen, wie er von seinem correspondente ist bericht worden, mit der Treckskuyte ankommen. Ich verlange sehr zu wißen, ob ich von den disputationibus, so mir Mr. Groschufs Diener verschreiben wolte, welche bekommen habe, und was vor welche, bitte, auch dieses, wann er schreibet, nicht zu vergeßen. Hier redt man ietzunder von nichts anders, alß von der bevorstehenden ruptur zuischen Dennemarck und Schueden, davon die Gazetten alle tage vol sind, und, wie ich höre, sollen schon Manifesten beyderseits außgekommen seyn. Von Fürstlichen Personen halten sich hier ohne unsern Printz Carl, der Printz von Nassaw, der Printz von Mecklenburg, der Printz von Sachsen-Meiningen, und der Printz von Bareyth auf. Der Mecklenburgische gab vor 2 Wochen einen Ball, darzu er alle seines gleichen, so sich hier aufhalten, geladen hatte, und wurden die Hrn. Teutsche, so hier ietzunder in großer Anzahl befindlich seyn, alle alß spectatores promiscuè eingelaßen, kurtzer zeit aber . . . .

202. N. FOSS TIL ARNE MAGNUSSON. Utrecht d. 17. Apr. 96.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Udskrift »Monsieur Monsr. Arnas Magnæus a Leipzig par couvert«. A. M. har tilf. fg. påtegninger »Engelskur fick snoppung; Thomasii trette med Carpzov; Fleischer Renomm *(rødkridt)*; Bönicke i Halle *(blyant)*; Mollins afdrif; Msta i Uytrechts Bibliothec«.

Monsieur.

Deßelben angenehmes de dato Leipzig d. 29. Febr. ist mir zuar zu rechter zeit zugestelt worden, daß ich aber solches nicht längstens gebührlicher maßen beantwortet, rühret daher, daß ich in einer zeit von ungefähr 3 a 4 wochen einen tour in Holland herümbgethan und zugleich der vortrefflichen auction so zu Leiden gehalten worden, beygewohnt. Da ich aber nunmehro wieder zur Ruhe gekommen bin, statte ich hiemit meine Schul-

digkeit ab, wie wol ich trefflich ambiguus bin, ob ihn dieses in Leipzig antreffen wird oder nicht. Mr. Moss ist ein sehr sauberer Hr., der mir kein Wörtgen auf meine Brieffe antwortet; Er scheint das alte proverbium zu verificiren; auß den augen, auß dem sinne. Der Zusage, die ich dem Hrn solte gethan haben (in puncto Leiden) weiß ich mich warlich nicht zu erinnern, bitte deßwegen solches mir ehistens zu notificiren, da ich denn meiner parole unfehlbar nachkommen werde. Was er von einer imprimirten affection schreibet, kömt mir ziemlicher maßen rätzelhaft vor und kann ich den sensum zuerlich penetriren, np. Davus sum, non Oedipus. Mr. Rosenberg und Hofman sind bereits wieder nach Norwegen gegangen, jenem ist sein Vormünder Bürg. Lauritz Söfrensön gestorben, und dieser kriegte von seiner Mutter ordre nach hauße zu kommen; inzuischen meinte Rosenberg unfehlbar wieder außzukommen, daran Hofman aber vor seine person zueyfelte, und mich entweder hier oder in Engelland zu rancontriren. Ob ich denselben gleich genugsam mit meinen in Leipzig nachgelaßenen Packetgen bemühet habe, so unterstehe ich mich doch in regarde unßerer Freundschaft noch was mehrers und bitte höflichst mir von den Unterredungen den Monath November 1693 (vor welchen ich, wie ich sie bey Fritschen kaufte, casu nescio quô, einen unrechten bekommen habe) wie auch was von denselben seit dem Monath Septembr. 95 exclus. außgekommen, einzukauffen; imgleichen wünschte ich mir gerne Thomasii Monathen, die ich mir in Leipzig zu verschaffen vergeßen habe: Solches alles kan mir mit Mr. Calenio, so mir vermutlich die Freundschaft nicht wird abschlagen, zugestelt werden; was Er aber darvor in Leipzig außleget, solches sol ihm, so bald mir nur darvon rapport ertheilt wird, in Copenhagen wieder bezahlt werden. Ümb das erste, was nehmlich die Unterred. anbelanget, habe ich schon Mr. Mossen ohnlängst in einem Brieffe ersuchet, von demjenigen aber, der mich nicht einmahl einer Antwort auf meine Schreiben würdigen wil, kan ich mich viel weniger eines anderen Diensts versichern. Der gute Tollius, mit dem ich manche ehrliche Stunde im Coffi-hauße weggeschuatzt habe, ist hier vor ohngefähr 10 a 12 tage todes verblichen, und hat eine Bibliotheque, die von 4 Folianten, 10 Qv. und 13 octav bestehet, nachgelaßen, ut mirer proinde, unde illa eruditio. So bald der Thesaurus Antiquit. Grævii fertig, wil man hier anfangen das grose corpus Historiæ Byzantinæ aufzulegen, darzu der Hr. Grævius etliche noch niemahlß gedruckte Scriptores eiusd. historiæ zuzufügen

hat. Gatakeri opera sind schon unter der Preße, wie auch ein neuer Arianus Gr. Lat. cum notis Ezech. Spanhemii und mit medaillen illustriret. Zu Leiden druckt man ietzunder Hofmanni Lex. univers. mit ziemlichen additamentis, so man dem Auctori vor 1000 Gülden abgekaufft hat. Zu Amsterdam werden die Critici sacri, darein Grotii opera Theolog. sollen gerückt werden, aufgeleget, wie auch Opera Vossiorum, Patris et Filii. Mein hospes wil auch ietzunder Lightfoots opera drücken laßen, so daß man an allen orten mit großen Wercken beschäftiget ist. Ich möchte gerne wißen, ob Mr. Randulf auß Leipzig weggereyßet, und wie es mit dem bewusten Ducate abgelauffen. Zu Leiden habe ich Mr. Schwendendörffer l'aîné und Mr. Friese angetroffen. Ich kan mich des Lachens nicht enthalten, wann ich in Cramers Vindiciis nominis German. lese, qvod lingva Germanica apud Danos et Svecos Lingva sit erudita; was selbiger seinem adversario objicirt, daß es nehmlich spöttlich ist von einem Lande in solchem Falle zu jugiren, darinne man selber nicht gewesen ist, solches kan man ihm in diesem stücke eben so füglich objiciren; eine trefliche consequence ist es auch, daß, weil er sein lebtage von keiner Poesi in der Dänische(!) Sprache was gehört hat, ergo giebt es auch keine poeten in Dänemarken: mich wundert, daß er den rechten locum ex Perronianis, da am allerderbesten von den Deutschen geredt wird, nicht alleguirt hat, denn was er aus denselben p. 9 beybringet, ist gegen den anderen locum vor nichts zu rechnen. In der auction zu Leiden habe ich einen größern Styfuer angewannt, alß ich wol anfangß gedacht hatte; einen hauffen catalogos habe ich unter andern bekommen, die ich mein Lebtage nicht gesehen, a[ber] selbe ziemlicher maßen wol bezahlet. Ogerii iter [Danicum] et Svecicum habe ich hier zu Lande aller orten gesucht und such[en] las[sen], kan es aber zu meinem grosen Leidwesen nirgends finden. Molesworth ist hier lange nicht in der reputation, die er zu Leipzig erhalten hat, gestalt denn niemand das maul aufthut, der nicht spricht, daß er an allen zeilen passionen blicken läst. Hier gehet ein Gerüchte, alß solte Denne*ℜ* mit Franckereich gebrochen haben, aber solches kömt mir so ungläublich vor als ungereimt. Ehistens, wann ich auf diesen Antwort erhalten habe, werde ich ihm vielleicht einen hollandischen brief zuschreiben, dar sol Er lebben und malkander million-weise antreffen. Womit ich schließe und nechst Anerwünschung göttlicher obhut, samt freundlichsten gruß an Messr. Calenium, Moss und Pantaleon verharre

Monsieur Vostre tres humble et tres obeiss. serv.

N. Foss.

203. N. FOSS TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøb[enhavn] d. 24. May 1707.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Udskrift »Monsieur Monsr Arnas Magnusson Professeur Royal« . . .

Monsieur.

Efter Hans ordre udi Hans seniste meget høflige, som mig ved Cancelie-Raad Mathesius blev tilstillet, sender jeg Hâm det beviste Ißlandske Manuscript (ɔ: *Njáls saga, AM. 468, 4to).* Jeg ønsker af mit hierte, Hand maa finde det saa got, som det gierne er til hans tieniste, helst efterdi jeg ikkun kiøbte det, for at tiene en anden der med, som med større nytte og fornøyelse kunde bruge det end jeg. Kand Hand opspørge nogle gamle Danske eller Norske Penge udi Ißland, formoder jeg, Hand hâr den godhed at erindre sig mit Cabinet. Specie Rixdaler, veed jeg vel, er i quantitet nu paa mange aars tiid bleven ført til Ißland, og endnu didføris, enddog de fleste nu omstunder er fremmede; Ikke dißmindre som mand ey kand vide, hvad for 50 a 60 aars siden kand være didkommen, maatte der muelig findis nogle af de udi indlagde memorial specificerede Danske Rixdalere, som jeg gierne quôcunque modô et pretiô vilde betale. Guld veed jeg ikke, om Ißlenderne meget omgaais med, men det veed jeg nok, at mig skede en stoor tieniste, om Hand kunde bringe mig noget stykke Dansk Guld til veye, lidet eller stort, slaget før ann. 1600. Hvad betalningen angaar, ønskede jeg hand ingen omkostning vilde spare, om noget forekommer, saasom jeg, saa snart det mig bliver tilkiendegivet, gierne med taknemmelighed vil remittere hvad derfor er bleven udlagt. Det vilde være forgievis, at berette Hâm hvad nyt sig, siden Hand sidste gang her fra fik breve, kand have tildraget, saasom jeg ikke tviler paa, Messieurs Reitzer og Mathesius jo i det fald fuldkommelig fornøier hans curiositet; slutter derfor, og nest ønske, at Hand snart maa komme tilbage til os, forsikkrer Hâm, at jeg af mit gandske hierte er og lever,

Hans beredvilligste ven og Tienere

N. Foss.

Memorial.

1. En Rixdaler (dog, ret at sige, ikke saa meget udi vegt) af K. Hansis.
2. En dito af K. Friderich 1, før Hand var bleven Konge og endnu ikkun var Herzog i Holsten.
3. En dito af den samme, efterat Hand var bleven Konge, hvor paa staar: Moneta Ripensis.
4. En dito af K. Christian 3. 1547.
5. En dito af K. Friderich 2, hvorpaa staar: III mark Dansk. 1560. (ikke LXIII)

6. En dito af K. Christian 4. 1590.
7. En dito, med Kongens billede paa den ene og 3 Løver paa den anden side. 1596.
8. En dito, iligemaade 1596, hvor paa staar: IIII mark Dansk.
9. En dito med Kongens billede paa. 1597.

---

204. KAMMERADVOKAT N. FRIESSE TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhafn d. 10. Junii 1706.

Trykt efter orig. i AM. 452, folio. På et tihørende omslag har A. M. noteret nedenaftrykte svar-referat.

Hr. Professor Arnes vilde behage, efter seeniste Løfte, at tilkiøbe mig en god Ißlandsk Riedehest, huad den koster betaller ieg, efter hans ordre, tacknehmelig, oc vill ieg fra Kieblevigs haufn den forvendte.

N. Friesse.

1706 sidle i Julio fra landztinget skref ieg Cammer Advocat Friesse til og sendte hannem en god graa hest, og skref der hos, at om den var til fornøjelse, saa kunde hand sende mig til foraaret noget fransk br. vin der for, som hâm self syntes.

---

205. ARNE MAGNUSSON TIL VICESTATHOLDER GABEL. 22. april 1702.

Giver en fremstilling af den norske arvefølge efter hirdskråen, dronning Margretes og Erik af Pommerns stilling hertil, samt om titlen arving til Norge. Hertil en stamtavle. Trykt (uden kildeangivelse) i Suhms Nye Smlr. IV, 2, s. 30—33.

206—214. REKTOR MAG. JONAS GAM TIL ARNE MAGNUSSON.

206. Mariboe 1. juni 1718.

Efter orig. i AM. 453, folio. Takker for en tilsendt bog; lover besked på dens navn, som har købt »Danckvartz beskrifvelse«; har besvær med at fremskaffe nogle breve »hia presttetrenu«, deriblandt et afladsbrev. Beklager sine anliggenders vanskelige stilling på Island, og savner en mand til at antage sig hans sag, »eg true fianden sie og lauss i födurlandenu ad giöra hvorjum manne óriett, og heldur þar hvor odrum i vade«.

207. Mariboe 12. nov. 1721.

Efter orig. i AM. 453, folio. Berører forskellige personalia. Beklager, at et A. M. tilsendt kort ikke har været til nogen nytte. Rådspørger A. M. angående salget af sit islandske jordegods; har benyttet kaptajn Magnus Arason som kommissionær dersteds.

208. Mariboe 5. maj 1722.

Efter orig. i AM. 453, folio. Takker for gæstfri modtagelse og glæder sig ved at have fået oversekretæren til patron: »þá eg seinast tók afskeid

fra Kaupenhöfn, barst so til um kvölldid, ad eg vard so lukkugiefinn at taka afskeid med Hr. obersecretairen, og var hann ágiætur og liufur i tale, eg dirfdist til ad bidia hann vera minn patron, og svarade hann med hógværu gede, ad hann bære godheit fyrer mier, og þá nokkud fyrer fielli, kinni eg skrifa sier til. Gude sie þakker og ydur, sem mier hafa tilsent soddan mann ad meiga vænta góds hiá, og gledur mig vonen, gud rædur fyrer hinu«. Har modtaget en pengeforsendelse fra biskop Jón Árnason, men han gør vanskeligheder, hvilket alt stammer fra kaptajn Arason. Sender et lille for oversekretæren bestemt »kver«. Til A. M. medfølger en bispefortegnelse, som ifg. A. M.s påtegning »duede intet«.

209. Mariboe 12. maj 1722.

Efter orig. i AM. 453, folio. Søger A. M.s råd ang. en forsikring, som biskop Jón Árnason kræver for en tilsendt pengesum og fremstiller sine vanskeligheder. »Skolesagen« (skóla söken) har kostet ham 40 rdl. Beder (som i forrige brev) A. M. forhøre sig om hans supplik ang. Maribo skole.

210. Mariboe 26. maj 1722.

Efter orig. i AM. 1057 III, 4to. Gør rede for den trufne ordning af de islandske pengesager og om den kaptajn Arason tilsendte besked desangående. Vil sende A. M. fragment af en seid-bog: »Á þessum dögum hafa borist mier nokkur blöd i hendur af seidbók eirne de spirit[ib]us indifferentibus og hvornen þá anda skal til sin kalla. Maa eg senda þad eg hefe safnad, skal þad skie, madur sem atte hana heila vilde helldur hun rotnade enn eg skilde nita hana«. Om supplik-sagen. Vedlagt er nogle bilag i afskrift, deriblandt uddrag af et brev af $^{1}/_{6}$ 1722 fra A. M. til præsten Þorleifur Arason (om udbetalingen af et pengebeløb).

211. Mariboe 17. dec. 1722.

Efter orig. i AM. 1057 III, 4to (dansk).

Har med posten modtaget 2 breve fra A. M. og takker for hans fromme hjærtelag og store trofasthed i at sørge for hans velfærd, så vel som for biskoppens tilsagn om Ringsted rektorat, når det bliver vakant. Frygter dog for efter 23 års opslidende skoletjæneste ikke at have kræfter til dette embede, og har næppe midler til at bære de med flytningen forbundne omkostninger; vil heller endnu noget vænte i sin »græskar hytte« i håb om et lille præstekald, og først som sidste udvej gribe til dette tilbud. Fra Island har han gennem et brev fra biskop Jon Arnason ($^{3}/_{9}$) fået meddelse, dog utilstrækkelig, om sine pengeforhold, deriblandt mellemværendet med kaptajn Arason.

I en islandsk efterskrift forklarer han nærmere sin stilling til rektoratet, som han under visse omstændigheder kan være tilbøjelig til at modtage.

212. Nestved d. 1. May 1724.

Efter orig. i AM. 1057 III, 4to. Takker A. M. og frue for udvist høflighed i København. Er ved helbred, »hrekst eg so millum folks med kostinn, og láta menn mig meinlaust, lofadur sie gud og þusund

þöch þeim gódu herrum sem hingad til hafa hiálpad«. Har gennem biskop Jón Árnason ordnet en udbetaling til A. M. og har bedet biskoppen at indkræve et beløb hos kaptajn Arason. Om dennes arbejder: »Capitainenum skrifa eg og til, og er þad i brefe biskups inlagt. Eg ræd hönum til idnis, og bregda sier hingad, ad láta siá þad hann hefur giort, hann kann taka sier so miked af þvi sem honum sinist, eg sende hönum eitt probl. hvar vid hann kann taka þær mestu og flestu distantias á millum fialla og jökla, med ringum bekostnade, þá hann vill giæta sinn, og true eg þad verde hönum ad lide, ef hug hefur til ad giöra nochud, hafi hann þann eche, get eg eche ad þvi giört. Þvi kostbar instrumenta þar ad bruka er eins og ad breida pappirssæng fyrer bónda, ellegar fá hönum viravirkis-tól. Þetta fordiarfast, og verdur ad aungvo lide, Compass gißningar effter dags mörkum, sem eg hefe conciperad litenn tractat um, hvornenn almuga menn, nærre rett, kunne þaug finna, þetta er þad besta er mier sinist til þess lands cartam ad giöra, additis duobus problematibus simplicioribus« . . .

213. Nestved 2. nov. 1727.

Efter brev-uddrag i AM. 411 folio (s. 361—62). Det vanskelige sted i Are frodes Schedæ de anno solari forekommer ham uklart, han antager iagttagelserne gjort c. 930—70 i Þórarin ragabróðirs lovsigemandstid. De gamle har vistnok begyndt deres år med vinterens begyndelse (oktober), hvad þáttr Helga Þórissonar beviser.

214. Nestved 25. juni 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Sender brevet med sin kone, som på et Københavns-besøg vil hilse på A. M. og frue. Beder om underretninger fra Island, navnlig om salget af hans jord — hvor han ikke vænter megen hjælp af biskop Jón Árnason, derimod af A. M. ved venners hjælp. Hører at Ormur Daðason har fået Stranda syssel og glæder sig altid, når det går A. M.s venner godt. Giver efter løfte et citat af Wossii Theologia Gentilium om Svarte skole.

---

215. F. GERNER TIL ARNE MAGNUSSON. Viborg (Vibourg) d. 13. Dec. 1700.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. til »Arnas Magnussen« prof. og arkivsekretær. Indlagt er fragment af et tidligere brev fra G. til A. M. På dettes overstregede forside udtaler G., at det er ». . end fornøjeligere, at det treffer paa den [gode Hr.] Estats Raad Eggers, om hvis generereusitet jeg tilforn er saa forsichret, at jeg snart iche vilde ønske nogen bedre; Oc som det har behaget Eder ved Recommendationen at interpretere alting mig til beste, saa er jeg Eder dishøjere obligeret, oc vilde ønske, at jeg kunde finde occasion at temoigner

min tienistis ærbødighed i gierningen, hvorpaa jeg stedse skal beflitte mig. De circumstantier, som ved Conditionen andragis, sc. at logere oc spise . . . jeg gandske vel fornøjet med«. På bagsiden lover G. at overskikke Sundii dissertation de freto Herculeo, og hvad A. M. ellers kunde ønske af faderens bibliotek; han skal holde øje med hvad der kan forekomme af »inscriptioner og antiqviteter — — iblant vore charteqver«. På en indlagt seddel har A. M. noteret »Runica monumenta duo, qvæ in Wormio non habentur, in Diæcesi Viburgensi inventa D. Gernerus Petro Septimio transmisit. Ille in literis suis ad me 1695.«

Monsieur et tres-cher Amy.

Eders angenehme skrivelse dat. 4. Dec. haver jeg den 13. erholdet, og tacher allerskyldigst for den gode omhyggelighed I haver udvist for mig hos Hr. Estats Raad Eggers, iche allene i at recommandere mig til conditionen, men endoc bringe det dertil, at, som den formedelst den forrigis afreise bliver om en 8 dagis tid vacant, en anden ad interim vorder antaget, indtil jeg self kunde overkomme, som iche uden min store skade kand skee, førend til foraaret, ihvorvel jeg det gierne ønskede, saasom jeg nu er midt udi de forretninger voris sterbboe vedkommende, oc haver adskillige regnskaber oc stiftets documenter under hender, som till Biscop Deikmand skal extraderis. Hand er noget langsom, oc dermed giør tiden noget langsommelig for os, dog skal jeg stræbe at slaa mig løs her fra det allerførste muligt er, oc ved min ankomst hvad som imidlertid ved informationen kand vorde forsømt noch saaledis oprette, at Hr. Estats Raad skal være vel fornøjet, som jeg formoder pardonerer mig min udeblivelse, hvorudi jeg oc forseer mig til Eders gode sædvanlig Affection, at I til det beste alting interpreterer, hvoraf jeg allerede har seet kiendelig prøve, som jeg er obligeret at vederlegge. Hvad de præmia angaar af 30 Rxdr., som Hr. Estats Raad har behaget at præsentere, da er jeg gandske vel fornøjet dermed, oc tacher allerskyldigst for Hans høflighed. I det øvrige tør Msr. iche tvile paa, at jeg jo skal bære ald omhu for at expedere mig herfra saasnart det nogenlunde kand skee, saasom jeg derefter self lengis meget. Min ydmygste respect maatte Hr. Estats Raad formeldis, oc Msieur self være flittig hilset fra min broder Ole G., Jeg nest ald selfbegierlig velstands ønske lever stedse Monsr.

Eders tienstskyldigste tiener

F. Gerner.

P. S. Msr. vilde behage indlagde at lade befodre til sin Nabo Jens Nielsøn, hvor jeg logerede.

216. MAGNÚS GÍSLASON TIL ARNE MAGNUSSON. Stóra-Núpi í Eystra-hrepp d. 20. Aug. 1729.

Trykt efter orig. i AM. Access. 1. Afsenderen er den senere amtmand M. G., som 1729 fra Kbh. afrejste som landstingsskriver til Island. Beretter om forholdene efter sin ankomst til Island; på altinget finder mange uordener sted, lovretten dømmer adskilt i to dele. Lovrevisionen nærmer sig sin afslutning. Lover at samle for A. M. hvad han kan. Biskop J. Arnasons søn er sindssyg. Ved nordlandet har ligget havis, og der var vulkanudbrud ved Mývatn. Man søger forgæves at hverve folk til Grønland. I en efterskrift fortælles om bibeltrykningen på Holar, og at biskop J. Árnason har bandlyst to mænd, m. v. Med brevet sendes en anvisning fra lagmand Benedikt på 7 rdl. for et ekspl. af Torfæi Norges historie — dette ifg. sålydende fuldmagt fra A. M. af 23. maj: Virdulegann landsþíngsskrifarann Monsr. Magnus Gislason bid eg underskrifadur ad minnast á vid Hr. lögmannenn Benedict Þorsteinsson um Thormodi Torfæi Historiam Norvegicam, sem velnefndur hr. lögmadurenn hiá mier fieck þad sidarst hann var hier i Kaupenhafn, og enn nu óbetölud er. Materia bókarennar kostade 5 rixdale og banded 10 edur 12 m℔, eg man eige hvert. Bókenn var i tveimur tomis i folio. Þessa 7 rixdale edur 6 rixdale 4 m℔, bid eg landsþings skrifarann ad medtaka hiá fyrnefndum lögmanne, og minna vegna qvittera hann þar fyrer. — Ifg. egh. påtegning »Medteked af Monsr. Blickfeld, den 24. Octobris med Eyrarbacka skipe þvi fyrsta« og ifg. udskriften sendt »med venner som gud leedsage oc bevare«.

Veledla og Velbyrduge Hr. Assessor!
Hattvirdande gunstuge velunnare!

Nærst óskum hverskins blessunar, er hellsta efni þessa flyters blads ad þacka ydar velbyrdughtm. audmiukast og skylldugast margfalldar velgiörder og ágiæte mier audsyndt, eg er ydur, veledla Herra þar firir skulldbundenn til allrar þeirrar litelvægrar þienustu er eg af stad koma kynne og mier villdud befala. Sydann eg til þessa landz kom hefe eg ósiukur verid, lof sie gude, fátt er gott hiedann ad skrifa nema vetur temmelega gódann og fiskerí vídast vid landed gótt, sem kaupmenn láta sier umhugad ad fortelia. Vorid skal hafa verid ærid kallt og stór grasb(r)estur er allstadar um landed, alþíng stód í 17 daga. Þvi var sagt upp þann 25 July. Hvad þar giördest siest af innlögdum sluttningum *(mgl)*, eg fæ ei tíd ad so stöddu ad láta utskrifa öll málenn, og þó sluttníngarnar sieu ei so vel skrifadar sem skyllde veit eg velbyrdugur Hr. Assessor þad ei misvirder. Frá lõgriettunne er þad ad seigia, ad henne er nu allareidu skipt i i tvo stade; ei voterar edur skipter sier nema einn lögmadur í senn af málunum og ei fást lögriettumenn ad nordann og vestann til ad heira hvad framm fer i lögriettunne þá mál eru fyrer ur sunnann og austann lögdæmenu nema fyrer betalíng effter Norsku Lögum, et vice versa. Ei er þetta so miög ad kenna Niels Kier sem Benedix, ad eg ei skrife um adra stóra óskickun, riettarens

uppihalld, og excesser er þar frammfara, so, gud náde, þar gieck so illa til og óskickanlega í sumar, ad ei hefde truad, þótt mier einhver sagt hefde, hefde eg ei siálfur sied þetta. Ei skrifa eg þetta i þeirre veru ad ydar velbyrdughtm. munde þykia gamann ad þessum friettum helldur þykiest eg viss um ad ef mögulegt er, þier muned ráda bót hier á ef kunned. Hvad þeim Nyu laga projectum vidvijkur, þá er þad ad skrifa þar um ad Juristar voru(!) komu samann i Kalmans tungu i vor 2 dögum effter Jonsmessu nefnel. bader biskupar og Benedix lögmadur, Hr. lögmadurenn Kier var forfalladur af vercke i sinne stóru tá á hægra fætenum, þar taladest ut um adra bók laganna og er nu biskup vor ad translatera þad þar giördest, og mun þad ydur velædla Hr. fyrr fyrer sióner koma enn mier, jafnvel þótt eitt og annad þar af heirt hafi vil eg samt ei skrifa, þvi mier þyker þad ei allt so truannlegt. Þad heila Corpus Juris á nu loksens ad reviderast í Nese hiá Niels Kier í vetur, hvar Benedix Þorsteinsson ætlar ad logera i allann vetur, og ad þvi í giegnskodudu og lagfærdu, ut til Kaupenhafnar sendast. Þar um ei meir. Hvad gód forlíkun sie á millum höfdingianna sunnann á landenu læt eg millereisendum epter ad fortelia. Ecke hefe eg sied af blödum þeim er veit þier villdud helldur siá enn ecke sídann eg kom, eg skal þó af fremsta megne vera ut um þau, biskup Mag. Jón er farenn ad safna slijku. Stort motlæte hefur hann af syne sijnum, ef ei er med fullu forstande; ei verdur hann locatur leingur.

Benedix lögmadur sender hier med Assignation uppá 7 r. courant til betalings firir Torfæi Hist. Norvegic. og verde hun ei af Jacob Nielssen accepterud þá er so aftalad med Benedix og mier ad hann betale ad áre þessa 7 rdr. in specie, hinn gienpartenn hier af sende eg med Budaskipe lofe gud. Nu samstundes kom hier sr. Kietell í Husavijk og seiger öll nordannskip ókomenn á laugardagenn var, þá hann heimann fór, hafís hefur verid firir nordurlande i allt vor þar til fyrer 3 vikum. Elldur sá er uppe hefur verid í kringum Myvötn nockrar firirfarande tyder er nu slokenn, enn aptur uppkomenn elldur i siálfu Myvatne, er allajafna stórlega uppþornar og stórer kletter(!) komner upp ur vatnenu. Þessar jarder vid Myvötn eidelagdar Reykiahlyd, Gröf, Fagranes og Grymstader, þær þriár fyrstu eign Brinjólfs a Hlydarenda, enn hin sidsta Benedix lögmans, þetta fortelur sr. Kietell. Ecke er sydara Eyrarbacka skip komid enn þá og er folck orded vonarlyted um þad. Hier er verid ad þínga og fala fólk til Grænlands, fátt fæst þar til, hier um sydar lofe gud. Fyrergiefed gunstuge Herra þetta i allra mesta flyter skrifad,

hvört eg enda med óskum bestu samt audmiukre þacklætes heilsan minne til ydar Velbyrdugheita og finnst eg so alltid
Veledla Velbyrdugs Hr. Assessoris
audmiukur og þenustuskylldugur þenare
Magnus Gislason.

P. S. Nærre hafda eg gleimt ad láta ydar Herradóm vita ad byriad er ad þrickia Bibliuna á Hólum og eru alla reidu þricktar Mosis bækur, revideradar og corrigeradar af biskupenum Mag. Steine og heyraranum Monsr. þorodde þoroddsyne, verkid lofar meystarann, ei stód skolenn á Hólum [á]. næstlidnum vetre leingur enn 6 vikur. Byriad er ad giöra exsecution hiá proprietariis hier firir sunnann effter reikníngum biskups á kyrkiu skulldunum, og vilia nu flester selia sínar kyrkiur og kyrkiujarder. Eg á einn gott til ad huxa í þeim poste enn bijd átektanna. Ecke vill sá góde herra biskup taka á móte nockrum raison i slíku mále. helldur lender þar vid stat pro ratione voluntas. Fuhrmann er hönum í þessu mótfallegur. Fræda-Gísle sem bannfærdur var firir 2 árum og giörde ydran strax þar effter, vard melancholiskur ad nyu nu í vetur og er þvi ad nyu nu i vor bannfærdur, ecke vill þesse bannfæringenn hafa so flióta afftur-hvarfs verkun hiá honum sem su fyrre. Philippus á nu innann skamts ad bannfærast ad heirest. Herra! Eg hefda nærre gleimt ad láta ydur vita ad sr. þordur i Reykiadal vard nockud vandlætingasamur í vetur á jóla nottena vid einn af sijnum sóknar mönnum, er ei hafde komid til kvölldsaungsins á jola nóttune, sagde opennberlega: þu skallt ey verda sáluholpenn framar enn eg vil. þetta itrekade hann þrisvar, var so af hieradsprofaste dæmdur frá kallenu, enn firir Synodo Generali ad betala 12 rdr. til fátækra presta eckna og vera vid kallid.

217. MAGNÚS GÍSLASON TIL ARNE MAGNUSSON. þæfusteine d. 19. Septembris 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Handelsskibet i Rif må for storm hurtig afgå; sender derfor blot Benedikts anvisning og fortæller, at amtmanden vil lade holde folketælling.

218. MAGNÚS GÍSLASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hijtardal d. 4. Octobris 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Dårlige udsigter for høhøsten. Det sidste Ørebakke-skib er ikke ankommet, til stort besvær for befolkningen. Berører ordningen af afd. amtmand Fuhrmanns anliggender Ønsker A. M.s støtte overfor biskoppen m. h. t. kirken på Reykhólar, hvis indtægt M. G. mener at kunne gøre krav på. Om gamle brevskaber og lign.: »þvi er verr gunstuge

Herra, ad ei hefe eg sied nockud þad sem þier nyta villdud af islendskum gömlum blödum, eg tók eitt og annad rusl á Leyrá, þá vestur um ferdadest, enn veit ei hvört þar í er nockud nytt edur ecke, þvi eg feck ei stunder ad siá epter þvi; í vetur, lofe gud, skal eg láta skrifa registur yfer þad og ydar Velburdughtm. tilsenda. Reikhola skiöl hefe eg. Þad er æred bágt ad ná þessu, þvi þad líted þier efflerskylldud, er biskup og ambtm. ad draga til sin. Ef ad þier villdud fá nockrar af þeim sögum, sem á innlögdum sedle standa, þá skal eg þær giarnann utvega og hvad eg kann ydar Velburdughtm. til þocknunar giöra«. Beder om opsættelse med betaling af en gældspost. Vil ikke lade tingbøgerne trykke, forholdene på Hólar er ikke gode: »Ecke hefe eg i sinne ad láta þrickia þingbækurnar. Hr. Steinn mun og hafa nóg med Bibliuna, hvöria eg heire ad hann og locaturenn Þoroddur Þordarson sieu ad corrigera (gud náde). Ecke stod skóle þar nema 6 vikur á næstlidnum vetre, olle þvi smiörekla, þvi ei mátte taka á inventarii smiörenu«. Indlagt er indholdsfortegnelse til et håndskrift indeholdende 19 sagaer af forskellig art, samt klage på en præsts vegne over at biskoppen formindsker hans indkomst.

---

219. SYSSELMAND JOHAN GOTTORP [GOTTRUP] TIL ARNE MAGNUSSON. Að Búðarósum 13. okt. 1727.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beklager ikke at have truffet A. M. hjemme, da han opvartede for at tage afsked. Takker for den tilsendte lovbog; A. M.s kommissoner har han desværre ikke kunnet udføre, da han denne sommer aldrig har siddet stille, da alt var i uorden: »[eg] reikna mier til lucku, at eg ecke var á alþinge í ár, í dómum er dæmder voru bara umm lögmann Widalin andvana og forsvarslausann, ad forsigludum öllum documentum etc.« Det truer med landets ruin, som A. M. vil kunne høre af den brave landfoged Cornelius Wulf, »betre landsens patriot enn margur hver innlendur (proeh dolor).« Lagmændene Benedikt Þorsteinsson og Niels Kier vækker forargelse: »hielldu logriettuna svo i sumar, ad eg ætla þar mune alldrei dæme til, ad svo hafe vered halldenn fyr, og dæmde þó hver sier ad frásögn i sijnu lögdæme. O scelus, o pestis« — man skal ikke misunde dem, der søger at blive vicelagmænd (Spendrup, O. Dadason). O. Sigurdsson er rejst ud for at få æresoprejsning, hans afrejse har han efter omstændighederne ikke villet modsætte sig.

---

220. [ARNE MAGNUSSON] TIL LAGMAND [L. GOTTRUP]. Thingvelle den 16. augusti a° 1712.

Trykt efter uunderskreven koncept med skriverhånd i AM. 454, folio. Med det i brevet nævnte revers, som lagmand P. Vidalin har udgivet for nogle

til A. M. udlånte gamle Tingørebreve, kan sammenholdes et i AM. 450, fol. foreliggende, uunderskrevet revers med P. V.s hånd, dat. Þingeyra Claustre 26. juli 1699, ifg. hvilket »jeg underskrifadur« af lagmand L. G. har modtaget et fragment på 8 blade af en gammel lovbog på pergament samt 6 andre skindblade, som skal nedsendes til A. M.

Edle velvise Hr. Laugmand.

Næst tienstlig hilsen, forstændiges hannem hermed, at jeg nu haver leveret til Hr. laugmand Widalin de original-breve, som jeg en tid lang til laans haft haver fra Thingøre kloster. At jeg dem icke immediatè addresserer til Hr. Laugmand self, foraarsages der af, at Hr. laugmand Widalin haver (som jeg fornemmer) imod brevenes anammelse, udgivet hans revers derpaa, som hand venteligen til sig tager imod brevenes endelig restitution. For disse gamle documenters laan tacker jeg ellers venligen, og tiente gierne Hr. Laugmand i lige tilfælde, om jeg noget sligt hafde som kunde fornøie hans curiositè, ligesom oftskrefne gamle breve hâr fornøiet min. Jeg sender hermed et pergaments bref om Harestade paa Skagestrand, til den ende, at Hr. Laugmand det skal beholde, om hand der om skiøtter. Troer at, for det øfrige, skulde iblandt mine chartequer findes nogle fleere gamle breve Hr. Laugmands jorder vedkommende. Jeg hâr icke faaet stunder at see grant derefter, men naar de samme falde mig i hænderne, skal jeg dennem ligeledes fremsende. Ellers hvad Thingøre-klosters breve angaar, da hâr jeg deraf seet 2de copie-bøger, en med sal. Haagen Ormsens haand, som fordom var landztings skriver her i landet, og den anden med sal. Thorkel Gudmundsens haand, som forvaltede Thingøre kloster nest for sal. laugmand Thorlef Cortsen. Udi ermældte 2de copiebøger haver jeg seet copier af nogle fleere Thingøre closters breve, end disse, som nu tilbage sendes. Jeg indslutter her lista(!) paa brevene, som saugnes, og i forskrefne copie-bøger findes. Saa kand jeg og mindes, at nogle af disse breve findis indførte i den act som passerede imellem Hr. Laugmand og Hr. Oluf Thorvardssen paa Bredebolstad, angaaende Thingøre closters og Bredebolstads kirkes omtvistede strand-rettigheder, hvor af jeg slutter, at ommælte breve (som paa forskrefne lista findes — *ikke vedlagt*) kandske og nogle flere maa end nu vere tilbage i Hr. Laugmands giemme. Saa er nu min tienstl. begiering, at Hr. Laugmand oftskrefne tilbage blefne breve vilde mig communicere, og mig lade tilkomme med min læstemand Gissur Thomassen, som dette mit bref leverendes vorder. Jeg haver samme min læstemand laant Hr. Laugmand Widalin hiem til hans, og for det øfrige hannem ordre givet, at ride til Thingøre med dette bref,

og saa strax til mig tilbage. Ommælte breve skulde icke længer hos mig forblive, end til først i næstkommende septembri eller indtil at vore Kiøbenhauns skibe ankommer, om de længer udeblive end til først i septembri. Thi naar de komme, saa maa jeg ufeilbarligen sende nord til laugmand Widalin, til at communicere hâm, hvis ordre vi udenlands fra kunde bekomme. Og skall da disse breve følges tilbage med samme bud. Min læstemand kand icke vel skrive, og i saa maade icke give tilstreckelig revers paa brevene, om end skiønt jeg vilde lade hans revers passere for min i dette fald, hvorfore jeg vil begiere, at Hr. Laugmand, ubesværget, vil lade presten Hr. Ormer Biarnesen og Hr. Laugmands egen søn vere oververende, da hand disse begierte breve i couverten til mig indslutter, og giøre derom et lidet document, som kand ligge hos Hr. Laugmand imedens brevene ere borte, og skal Monsr. Johan Gottrup heri passere for et uvilligt vidne, thi jeg hannem tilforne kiender. Men copie af samme document vilde jeg gierne have tillige med brevene. Naar jeg disse breve tilbage skicker, saa skal det skee i en lukt couvert til Hr. Laugmand self, og tviler jeg icke om, at hand da forskrefne om deres extradition giorde document self casserer. Thi saasom jeg paa god tro handler med slige sager, saa venter jeg det ligeledes af andre. Hvis ved de fremsendende breve hænge nogen sigiller, saa beder jeg gierne, at de saaledes maa forvares, at de icke underveis kunde fordærves. Endeligen om Hr. Laugmand for nogen aarsags skyld icke kunde fra haanden miste num: 8, 9, 10, 11, af de paa hosfølgende lista specificerede documenter, da kand det vere mig næsten lige got, thi det er mig mest at giøre om de gamle documenterne. Men da vilde jeg dog gierne vide, om disse tilbage blivende 4 nummere ere skrefne paa pergament eller papir. Jeg vil udi alt dette forlade mig til Hr. Laugmands redebonhed. Slutter med ald velstands ønske til hannem og hans ganske huus. Forblivende stædse

Edle velvise Hr. Laugmands

*

221. LAGMAND L. C. GOTTRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Tingøcre Closter d. 30. Martij Anno 1703.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »annamet d. 19. April«.

Kongl. Mayst. Commissarius, Edle Hr. Archiv Secreterer og professor.

Jeg hafuer erholdet hanß angenemme schrifuelse ved vice lougmanden Pofuell Joensen d. 9 Novembr. nest afuigt, huorfor

tienstl. betakiß; Effter Hr. Secreterers anmodning, hafuer ieg lefueret til bemelte vice lougmand imoed hans revers, alle de gamle pergaments brefue, som Tingøere Closter vedkommer og her ved stædet fandtiß. Erachter og af Hr. Secreterers missive, at hand endnu er i dend tanke, at videre af gamle Antiqviteter monne vere hoeß mig, der jeg dog tilforn hafuer aflagt min schrifftlig, saauel og mundtlig undschyldning derimoed, och monne dette vere ham forrebragt af mine mißundere, til at komme mig i fortenchelse, at ieg schulle vere saa vrangvillig, hannem det til laans at meddeelle, Da testerer jeg hermed paa ære og reedelighed, at saa fremt ieg af hannem vil anseeß for en erlig mand, schal iche it eeniste af slige documenter, findiß i min, eller andreß værge, mig tilhøerende, undtagen nogle Ißlandsche Historier eller sager, som ieg nyelig hafuer ladet opschrifue min koene til gefald, effter andre mig lante, huilke ieg præsumerer hand iche monne forlange, schal dog gierne vere til hanß tienniste, naar ieg derom faar at viede hanß villie. Ellers kand ieg iche forbigaae, min tienstschyldig tachsigelße at aflegge, for hanß høflige og Schenerositetz gemyt, der ieg har af viße hand hørt, at huor der schal hafue verit talt om min person i hanß nerverilse, endten i stoer samquem, eller andre stæder, har hand det ville afuerge med de ord, at det anstoed bedre, iche at talle om nogen fraverendiß, ti om ieg var tilstæde, monne ieg vel forsuare mig etc: Saa endog ieg iche har fortient saadan hanß høflighed, har Jeg diß høyere aarsag at æstimere og berømme hanß stadighed derudi, og derfor maa ieg vel sige om slige dyder hoeß ham iche var blefuen funden tilforn, hafde hand iche erlanget det almindelig goede nafn og røchte udi Kiøbenhaffn af alle høye og laffue, som ieg der hørte talle om hanß hoflighed och schichelighed, Derom ey videre denne gang, saa hand iche schal fatte mißtanche at ieg vil bruge Flatterie, det er iche min humør, derfor er ieg iche heller verdenß ven etc: Udi det øfrige, nest dend allerhøyestiß protection, med min kierestiß och min tienst-flittig hilsen til ald vellergaainde. Forbliffuer

Edle Hr. Archiv Secreterers
tienstschyldigste tienner
L. C. Gottrup.

222. LAGMAND L. C. GOTTRUP TIL ARNE MAGNUSSON.
Tingøere Closter d. 14. Septembr. Anno 1703.

Efter orig. i AM. 449, folio. Adr. »Formodendis a Synden udi dend kongl. forordnede Commission«. Sender hermed et tillæg til sine først indgivne

»underretnings poster«. Tillæget er vistnok en i AM. 449, fol. opbevaret skrivelse til kommissærerne af $^{10}/_{8}$ 1703 og underretnings-posterne en fra Rigsarkivet (og det islandske landsbibliotek) kendt tjenstlig indberetning til kommissærerne af 20. april 1703 i 15 poster med stærke angreb på P. Vidalin. I nærv. brev refererer G. sit forbehold ang. betaling til vicelagmand P. Vidalin for lagmandsforretningernes besørgelse under G.s ophold i København (1701—2); giver endv. et forglemt tillæg til sin kreatur-optælling.

Forholdet mellem L. Gottrup og Arne Magnusson og P. Vidalin belyses ved en af bønderne Þorvaldur Ólafsson og Þorsteinn Jónsson til de kgl. kommissærer A. M. og P. V. indgiven klage — dat. Víðidalstungu 2. juli 1703 — over rettergangen mod dem i anledning af deres vægring ved at give lagmand L. Gottrup vidnesbyrd som øvrighed. Orig. med skriverhånd i Isl. Landsbibl. 336, 4to.

223. LAGMAND L. C. GOTTRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Tingøere Closter d. 16. November Anno 1703.

Efter orig. i AM. 449, folio. . . Diße faae linier scheer alleniste, at saasom indfalt discurs udi hans tielt nestafuigte alting, at det var blefuen forglemt uden lands, at sende Hannem covee effter hanß forschrifft, saa hand derpaa maa lide mangel i vindter, Ti sender Jeg ham herhoes et fierring pund cove bönner under forseigling, effterdi ieg er ingen liebhaber deraf, beder deßen ringhed iche at forsmaae, eller for mig ilde optage«. Har efter løfte villet låne vicelagmand P. Vidalin 40 »føringer« smør, men har ikke kunnet få kvittering for dem og frygter for, at V. vil benytte lejligheden til at binde G. til betaling af laugmandsløn.

Hertil fg. egh. seddelnotits af A. M.: »d. 3. Maii 1704. Hr. laugmand Gotrup tacket for Caffé bønnerne — med Hans og vicelaugmandens Controversie befatter ieg mig intet. Over Tingøre documenterne som ere hos mig skal ieg self lade giøre register. Sendt Asbiørn Joachïmsøn *(sål.)* besværing«.

224. LAGMAND L. GOTTRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Hos Øxeraa d. 24. July 1708.

Efter kopi i AM. 448, folio. Kvittering fra G. til A. M. for et G. på landstinget ydet lån på 150 rdl. specie, som skal tilbagebetales på landstinget 1709, for så vidt det ikke forinden er afgjort ved de til vederlag for L. G.s rejseudgifter opkrævede penge.

225. LAGMAND L. C. GOTTRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Tingøere Closter d. 25. Augusty 1712.

Trykt efter orig. i AM. 449, folio.

Velædle Herr Assessor

Nu strax erholdt ieg Hr. Secreterers angenemme schrifuelße dat. Tingvelle d. 16. Augusty nest afuigt, huorfor tienstl. betachiß, der af eragter, at hand Tingøere Closters brefue som hoeß Han-

nem har veret, til Hr. lougmand Pofuel Vidalin har lefueret, som mig imod hans reverser monne tilstille.

Ellers bør mig høylig at estimere Hr. Assessors stoere høflighed imoed mig, baade tilforn og nu, med det kiøbebrefß tilsendelse for 10 c. i Harastad, og promiss paa fleere mine Jorder vedkommende, som iblant hanß documenter monne findiß, naar de ved leiglighed kommer Ham i hænder, For slige og anden forermeldte høflighed, Jeg tienstschyld. betacher, och for obligerer mig derimoed til hanß redebon tienneste effter gifuen leiglighed.

Angaainde de documenter og brefue om Sigridestad sands rechepladß, som Hr. Assessor begier til laanß og at maatte sendis med nerverinde hanß lestemand, som Hr. logmand Vidalin har hiemfylget, alt saa har ieg dem igiennemsett, og findiß ingen kalfschinds bref derudi uden it vidnißbyrd af 2 mend udgifuet, om Hundstade og, Tingøere Closters sand, de andre ere alle schrefne, og en deell videmeret copier, huilke ieg gierne hafde villet sent ham, men denne gang forhindriß, af aarsag ieg har ingen hiemme hoes mig, som dennem kand registere og attestere, presten sr. Worm er iche hiemme, min søn Johan Christoffer er reist vester, min tienner Sigurder Einersen ligger for synden, og venter effter schibene, baade for mine falche, med videre hoeß kiøbmendene mine veigne at forrette, beder tienstl. Hr. Assessor ville pardonere mig denne gang, og som ieg fornemmer, at hand har i forsætt at sende norder til Hr. lougmand Vidalin det fyrste schibene kommer, saa schal ieg vere fortencht da at sende ham huiß derom findiß, imidlertid ville hand excusere og iche fortenche mig. Vil saa kaartelig i hast afbryde, efftersom sendemanden iiler paa hiem reißen. Udi det øfrige, nest gudommelig beschiermelsiß varetecht til ald bestandig velgaainde og stedtze forbliffuer

Velædle Hr. Assessors tienstberedvillig
og schyldig tienner
L. C. Gottrup.

---

226. ARNE MAGNUSSON TIL [PROFESSOR H. GRAM]. Hafniæ d. 19. Febr. 1726.

Trykt efter egh. orig. i Univ. Add. 117, 4to. A. M. oversender et af ham indkøbt håndskrift (Epistolæ Vilhelmi abbatis), sandsynligvis skrevet for A. Vedel. Han tillægger det ingen værdi, men vil ikke, at det skal falde i hænderne på en fusker og muligvis udgives. Sml. Scriptores rer. Dan. VI, p. 1—2.

Vir optime, amicissime,

Mitto Tibi veteramentum hocce, nullius, ut puto, momenti:

qvod tamen apud Te, qvam alium, asservari præstat. In gratiam Andreæ Welleji exaratum esse puto; Tu diligentius inspice. Duobus Scutatis et duobus Solidis Danicis veniit, qvos frustra expensos esse scio. Sed non conducebat, Exemplar hocce, licet vile, diutius circumvolare, et forsitan à Sciolo qvodam in publicum protrudi. Vale cum Tuis!

T. T.
Arnas Magnæus.

227. ARNE MAGNUSSON TIL [H. GRAM], udateret.

Trykt efter original i Islands landsbibliotek (J. Sig. 98, folio). Under forespørgselen står neden-aftrykte påtegning med Grams hånd.

Vir Nobiliss. Eruditiss. Amiciss.

Dic mihi: ubi sita fuerit (secundum fabulas) Schola illa Nigra (den Sorte Skole) ubi Diabolus juvenes docuisse putatur, et ex abeuntium numero unum semper secum abstulisse? Nisi valde fallor, legi in libro qvodam geograph. Scholam istam fuisse alicubi in montibus pyrenæis, vel alicubi in Superiore Delphinatu. Sed liber nunc non occurrit memoriæ. Tu, qvi longe meliore reminiscentia præditus es, me forsitan hæc docere poteris.

T. T.
A. Magnæus.

Fuit illa schola Nigra in Academia salmanticensi vid. Cardan. in libris de rerum varietate, sed liber & caput jam non succurrunt.

228. ARNE MAGNUSSON TIL [H. GRAM?], udateret.

Trykt efter egh. original i Islands landsbibliotek (J. Sig. 98, folio). Meddelelsen er rettet til en collega, sandsynligvis Gram.

Vir Honoratissime, Collega amicissime,

Nimis certe hoc carmine extolluntur Defuncti istius tam pietas, qvam justitia. Neutram harum virtutum nisi perfunctoriè admodum coluit. Interea non video causam, cur typis prohiberi possit. Neqve enim exactam in hisce veritatem reqvirimus. Addo, qvod mihi multiplicè literarum commercio notus fuerit, unde nunc de mortuo laudes, sive meritas, sive minus, invidere haut convenit. Valè.

T. T.
A. Magnæus.

*

229. PROFESSOR H. GRAM TIL [ARNE MAGNUSSON]. Kh. d. 12. Aug. 1718.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio.

Velædle Herr Assessor.

Det spørsmaal fra Cancelliet i gaar var aldeles uden consequence, og betydde ej andet, end at alle Rangs-Personerne skal opsættes paa en lista til kongen, som de nu bruger denne tid til, da de intet andet har at bestille. Motte jeg nu allertienestl. bede, at Hr. Assessor, om belejligt var, vilde lade mig med nærværende faae at see sal. Sperlings Collectanea de Jure Danico, skal de om 8 dages tid i det højeste blive uskad tilbageleveret til Dennem igien. Videre haver jeg den ære at conferere til middag, forblivende imidlertid og stædse Velædle og velb. Herre Deres

ydmygste tiener

H. Gram.

230. PROFESSOR H. GRAM TIL ARNE MAGNUSSON. [1728?].

Efter egh. orig. i AM. 778 a. 4to. Omcensur over en afhandling om Grønland (af A. Bussæus). Trykt i Breve fra Hans Gram, Kbh. 1907, s. 4—5, dog med forbigåelse af nogle i et P. S. fremhævede tvivlsomme steder i afhandlingen. Adr. »Assessor Magnussen«.

---

231. SOGNEPRÆST ÞORLÁKUR (TH-) GRÍMSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Miklagarde i Eiaf. d. 6. septembris A⁰ 1709.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker ydmygst for så vel mundtlig som i gerning udvist velvilje »hvörra ummbunare eg bid ad sie sialfur Gud, sem ei lætur kalldann vatnsdrich i sijnu nafne gefenn, olaunadann vera«, samt beder undskyldt, at han først nu besvarer et forrige sommer modtaget brev. Oplyser om et fragment af Guðmundar saga og om en Maríu saga: »[Og so eg naums tijma vegna andsvare mijnum Herra med fám ordum upa postshrif i hans Herradóms brefe, vidvijkiande þvi blade er eg honum sende, þad sama blad odladest sr. Thorsteirn, hia mijnum födur og er úr þvi fragmento Gudmundar sögu sem hann átte, enn effter soddann blödum hefe eg bæde leitad og spurt a ummlidnum vetre hia imsum i þessare sveit, sem þeinkt hefe i þeirre vænd vera mættu slijkt ad eiga, þo er þad vijst minn sal. fader gaf soddann blöd burtu þeim sem hann badu, þar er til vitnis brodur minn Illuge G. s. sem er 7 árum elldre enn eg og i þessum blödum lærde ad lesa. Nu verdur eche hier vid framar giört (þo giarnann villde). Pro secundo, Mariu sögu hefe eg alldrei i láne vitad hia göfugre Ragneide m. Jonsd. i Gröf, og ei helldur i hennar eign vera, þvi eg var hennar þienare nockur ár, og hafde under höndum hennar bref og bækur, og alldre hefe eg Mariu sögu sied, nema

þa einu sem eg mijnum herra sende og fra Hruna kirkiu var tekenn, þvi forundrar mig þetta, alldrei hafde Ragneidur m. kunningskap vid Hruna-folk, so henne hefdi þadann sagann lied vered« — *fra* [*overstreget, med tilf. marginal af A. M. ved stykkets begyndelse* habeo alibi.

Som svar på det tredje æmne ang. præstekaldet Staður på Reykjanes erklærer Þ. G. ikke at turde overtage dette, men takker for A. M.s vilje til at hjælpe ham; han må nu blive ved Miklagard sogn, som præsten Þorsteinn Ólafsson vil afstå til ham. Rådspørger A. M. ang. collats eller stadfæstelsesbrev og beder ham virke for den præstekaldet tilkommende del af den kgl. almisse. Vedlagt følger kopi af en redegørelse for kaldets indtægter, med krav på den kgl. almisses fulde udbetaling, hvis fremsættelse han frygter for har mishaget biskoppen.

232. SOGNEPRÆST ÞORLÁKUR (TH-) GRÍMSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Miklagarde i Eyafirde d. 3. Julij A⁰ 1710.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. til »Auxarár alþing«. Med tak for hidtil vist velvilje og mange i latinske citater indklædte undskyldninger påkalder Þ. G. A. M.s bistand til en forbedring af hans besværlige kald, ved at præsteboligen Miklagarður bliver gjort til beneficium, hvortil kræves den tiltrædende biskops anbefaling; A. M.s mening herom håber han at få tilsendt med altingsmændene. Ang. den nødvendige supplicats må også A. M. hjælpe, da han ved »hvad för ullt mier var þad danska tungumál fordum«.

---

233. SIGRÍÐUR GUÐMUNDSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Giljum í Mýrdal 1.(—3.) juli 1706.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beder det kgl. sendebud A. M. at afhjælpe, at hun hos sysselmanden Ólafur Einarsson ikke har fået erstatning for et bortdød stykke lejekvæg og ikke kan få en tyveårig lejeko ombyttet. Ligeledes klager hun over, at hun ikke kan få noget til en nabo udlånt smeddeværktøj tilbage.

---

234. ARNE MAGNUSSON TIL ÁRNI GUÐMUNDSSON I BÍLDUDAL. 27. aprilis 1707.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 122 c, folio. Forespørgsel om fragmenterne af membranen Reykjarfjarðarbók af Sturlunga saga. Sml. udgaven Kbh. 1906—11, s. XXXVI.

Nu er enn framar ad tala um þá gömlu Sturlunga-sögu, ur hverre eg nockur blöd ödlast hefe, sem fra ydur komenn eru. Og er nu þad sierdeilis sem eg um hana villde af ydur frædast.

1. Hvar þier ætled Gisla sal. Jónsson i Reykiarfirde þessa bók eignast hafa, og nær, ef þad vited. Item hvert hun þá mune heil vered hafa, edur skiert[α].

2. Hvada ár, ongefer, þier nefnda bók eignudust hia Gisla sal. Mier er sagt hun hafe nockrum árum firir 1680 enn þá vered hiá Gisla, enn þier munud hier ur best greida kunna[β].

3. Hvert þesse bók var heil þá hana eignudust, edur og skiert ad nockru, og ef so var, þá hvert miked edur lited af henne burtu var, hvert i upphafe hennar, midiu, edur sidast. Item hvert bókenn öll var læselig, edur og sökum mádrar skriftar, sorta, edur fua, litt læs, edur ólesande var, þá hana eignudust, edur og fyrst sáud hiá Gisla sal. Jonssyne^γ.

4. Um hvert leite (eg meina hvada ár ongefer) þier fyrst til tókud blödum burt ad bita ur sagdri bók, og hvert bókenn fyrer fram nockud spilltst hafdi (af fua, edur i annann þvilikann máta) frá þvi þier hana af Gisla sal. feingud.

5. Hvert eingum fiarlægum ydur feinged hafid blod ur þessarri bók, og ef so være, þá hverium. Item hvert ecke vited neinstadar blöd ur henne vera, uppá þad menn kynne, þar edur þar, ut um þau ad vera.

þetta er nu ærurike vin, þad sem eg af ydur i þetta sinn vita girnest, bidiande vinsamlega, þier mier uppá sierhvad þessarra spursmála greinelega svara vilied. Og være mier stór þægd ef þad sama ydar svar kynne mier i hönd ad koma á næstkomanda alþinge. þessu jafnframt vil eg ydur umbeded hafa, ef nockurstadar, nærre ydur, edur fiærre, vited til vera hid minsta ur optnefndre bók, sem i ydar vallde sie yfer ad komast, þier þá vilied giöra so vel ad ná þvi sama, hversu litels vert sem synast kynne, og vil eg allt þetta ydar ómak gódu forskullda, ef nockud þar á mót ydur til vilia giört gæte. Og kunned þier vel skilia, hversu þægt mier mune hid minsta blad hier af, þar eg so itarlega hier um skrifa.

Hertil A. M.s egh. anmærkninger om hvad der var »svarad munnlega 1710«:

α ignorat, enn heil var bokin i fyrsta þá Arne hana sá og um hönd hafde, eda ad mestu heil.

β Arne atti alldri bokina, helldur hafdi hana til láns af Gisla, og restitueradi hana honum. Sidan reif Gisle bokina i sundur og gaf ymsum blöd ur henne, og Arna nockur blöd. bokin losnadi miög so i [*opr.* var tekin til at losna . . ur] bandinu, þá hun i lane var hia Arna Gudmundzsyne, var hun þá öll nockurnveigen læs enn vida svört orden.

Arne Gudmundz son var um tvitugs alldur eda þar firir innann þá Gisle honum bokina liede, enn er nu 54 ára 1710. Var hun hia honum i lane so sem eitt ár. edur nockru meir.

γ Upphafed var þar, minner Arna, med storum staf, og eins i upphafi á hverium þætte. Og ecki veit hann distinctè, ad neitt i hana vantad hafe.

235. SYSSELMAND BESSI GUÐMUNDSSON [BESSE GUDMUNDZSON] TIL ARNE MAGNUSSON. 10. juni 1704.

Efter orig. brev-fragment i AM. 450, folio, med A. M.s egh. tilføjelse af navn og datum. Det af skarpe klammer indesluttede er overstreget.

Takker for brev af $^{16}/_{4}$. Har tidligere redegjort for alt udsvar af ham og almuen i hans sysselpart til lagmand Gottrups rejse-godtgørelse, men hvortil man havde tænkt sig at øge noget. Sender de i altingsbog for 1703, nr. 16 af kommissærerne krævede kopier ang. hans kloster-forlening (1. klosterets inventar, 2. de med klosteret modtagne breve, 3. hans forleningsbrev samt register over klosterets jorder og deres kúgildi). »Eche hafa fleire pergamentis bref hier á Skridu klaustre mier fyrer sióner komed (þess eign) enn þaug med Monsr. Jacobe Nielssyne frammsende og utskrifft revers þess vel fornemme kaupmanns med brefa copiunum auglijser. Maske valldsmaduren Monsr. Jon Thorlaksson vite nochud giör til þeirra, þar so mörg vera áttu, sem Edla Prófessor umgetur af visitatiu sal. Mag. Briniuls S. S«. Kommissærernes krav til jordejerne om fremvisning af deres ældste breve har været bekendtgjort, men mere end nogle nu fremsendte kopier har ikke kunnet skaffes. Om gamle pergamenter: [»Annars til ad svara Edla Herra Professoris vidleitne, ef eg nochud af gamallre pergamenteß skrifft meira ed[ur] minna eiga edur fá kynne, honum þad til alþijngeß sende, enn þvi er midur, soddan er ei i mijnu vallde, enn hefde eg þad fyrre vitad, þa munde eg vidleitast hafa, þar lijklegt þætte, og frammvegeß vil eg þar til reina, lijde mig drotten. Karlamagnusar saga, ur hvörre þad blad var, kverkorn fra mier i fyrra innsaumadest, var a millum handa heidurlegs kennemans sr. Þorvaldar Stephanssonar á fyrre árum, hafde hann hana feinged hia erfingia þess eg hana liede (habeo alibi *A. M.s marginal*). Enn af þvi eg merkte hann villde ydar ypparlegheitum hana til Kaupenhafnar senda, þa liet eg þad so vera, og veit eg ecki framar hier fyrer greida. Sticke af Caroli sögu 71 blod sendust med lögriettumannenum velvijsum Petr[e] Asmundssyne, Margretar saga og 7 blöd samföst, heil papisk, Edla Professor til þienustu (allt þetta med tekid *A. M.s marg.*). Ættartölu bók hef eg alldre eignast, þeir annad hafa fortaled, hefur þar um yfer siest]. Giarnan skal eg hia mier effter lijta, næ[r] hentugleik fæ, hvort nochuria gamla dóma edur þesshátttar (ydar Há gh. breflega nefnde) hafa kann, sem til þienustu meintest«. Drister sig på grund af svagelighed ikke til at rejse til altinget . . .

236. SYSSELMAND BESSI GUÐMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skridu Klaustre d. 7. Junij Anno 1708.

Efter orig. i AM. 450, folio. Henviser til sit brev af $^{10}/_{9}$ 07, som han véd gennem forskellige hænder er nåt til Síða (i Skaftafells syssel). Kan ikke rejse

til altinget på grund af heste-mangel efter den hårde vinter. Tilstanden er elendig, ikke mindst på grund af koppe-epidemien: »ei sist vegna (adur tieds) vid auka ad boolu sottinn er nu hingad i Fliótsdals herad kominn og tekur til ad dreifast ut sydann vedred hyrnade, enn hefur spaklegar farid i vetur, umm Álta fiördinn, Berufiardar strönd, Breiddal, Stödvar fiörd, og Skriddalinn hvar hun er enn eche af stadenn; i Reidar fiörd er hun nylega kominn, og hingad nálægt Filótsdalnum, á Vallna hrepp, gud væge oss nadarsamlega, og giefe vort sydasta verde hid besta«.

237. SYSSELMAND BESSI GUÐMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skridu klaustre d. 7. Septembris Anno 1708.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker for brev dat. Skalholt $^{10-11}/_{8}$. Da han nu har vished for, at A. M. agter at rejse til København, lader han dette brev følge med købmand Niels Hendrichsen — med oplysning om den Gottrupske rejsegodtgørelses indbetaling. Beder undskyldt, at han på grund af sygdom m. v. ikke pany kan lade kopiere pergamentsbrev-kopierne, men håber at det tidligere tilsendte har været rigtig kopieret.

238. SYSSELMAND BESSI GUÐMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skridu klaustre d. 8. Septembris Anno 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. A. M. har i et 12. juni modtaget brev anmældt sin rejse til østlandet: »Af lidenn 12 Juny medtók eg ydar elskulegt tilskrif, enn þess sökum þad liet mig vita hijngad austur koma mundud a þessu sumre, teiknade eg ydar Hágöfugheitum ecke til med alþijngeßmönnum, annars munde eg hafa þess þienustusamlega giætt«. Senere har B. G. med lagrettemand Brandur Þorgrímsson modtaget et andet og takker for den gode behandling af sendebudet, som har medbragt kvittering for udsejlings-kontributionen. A. M.s udsendinge Þorsteinn Sigurðsson og Þórður Þórðarson har han vejledet ang. handelsdistrikterne: »Skylduglega hefde eg efter giört ydar ósk ad veita lidsinne ydar æruverdugu sendemönnum, ef þeir hefdu i einhveriu láted mig (þar um) sinn vilia vita. Enn mier sijnest so fyrer þeim sied, ad hverke mijn nie annara (hier austur) storum vid þurft hafe. — — Efter-lit hafde eg med Monsr. Þorsteine Sigurdssyne og Monsr. Þorde Þórdarsyne umm hægd þeirra, sem hier i Fliótzdal eru fyrer nordann Jökul(s)á, til fiske-utriettinga og kaup-höndlunar vid danska. Höfdu vier tal vid heidurlega kiennemenn sr. Paal Högnason og sr. E(i)rik Jonsson þar um, sem eru samt mier og fleirum fyrer nordann nefnda Jökulsá, og villdu þeir telia sier hagfelldara ad hafa kauphöndlun a Reidarfyrde enn Vopnafyrde, þvi fra þeirre sveit og henne nálægum hafa flester hiedann sinn fiska ad-drátt, og þo sa okostur hier nefnd Jokulsá giöre optar stóra hindran ad hest-ferdast so þar vill endelega feria til yfer

hana, þa telia nockrer þar a mót hættu-samt a haustenn (þegar so fellur) yfer Smiörvatnsheide, edur Hellers heide i Vopnafiörd, þo su leid sie vatna minne. Enn mættu Fliótzdalingar (sem optar hefur venia vered) höndla i hvorium kaupstadnum Reidarfyrde edur Vopnafyrde, sem efter áranenne kinne betur henta, þa være þeim þad allra best. Fellenn og Tungann mun sijnast til Vopnafiardar sæke,- Jökuldalur og Hlijdenn, Vopnafiördur og Strandernar, meinast þo þad districhte minna hinu, sem Herra Assessor hefur umm skrifad til Reidarfiardar legdest og þad miked vel utspurt og alited. Þetta kann Monsr. Þorsteirn Sigurdsson giörlegar ad fortelia enn eg teikna, þvi honum er orded þad alkunnugt. Et kaupmála-brev mellem afd. Bjørn Jonsson og Margret Nichulasdatter har ikke kunnet opspørges, men dets indhold gives.

---

239. BJARNI GUÐMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Krossi d. 20. Junii Anno 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »Oxarar alþing«. Fremfører »gratleg klögun« over sin nabo, sysselmanden Jon Thorlaksson, som har foreholdt ham største delen af den aftalte eftergivelse af hans offenlige afgifter som vederlag for arbejdet på to hustomter — til straf for, at han ikke har villet tage i betaling en sysselmanden tilhørende line. Beder om at få en forsvarsmand beskikket til rettergang mod sysselmanden.

Vedlagt er to brevsedler fra sysselmanden til B. G.

---

240. GUÐRÚN GUNNARSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Keldunes 15. juni 1703.

Efter orig. i AM. 449, folio. Enken Guðrún Gunnarsdatter og hendes 4 børn beder kommissærerne hjælpe sig til rette mod biskop Bjørn Thorleifsson, som overfor børnenes formynder har gjort krav på et beløb i gården Ytri Tunga på Tjørnes, som tidligere er bleven tildømt børnenes fader og farfader, idet de fremstiller i 7 punkter deres indsigelser.

---

241. ARNE MAGNUSSON TIL GUÐRÚN HÁKONARDÓTTIR. Skallhollte þann 16. novembris anno 1709.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 449, folio. (Skriveren er den danskfødte H. Becker.) A. M. beder G. H. råde sin tjænestekarl til at gøre sysselmand O. Einarsson en undskyldning for sine fornærmelige ord.

Til Gudrunar Hokanardóttur(!).

Þetta mitt bref orsakast annars af misklid þeirre, sem eg spurt hefe, ad til mune standa mille syslumannsins Olafs Einarsonar og vistarmanns ydar Þorvards Arnasonar rísande af liotum ordum um hest. Veit eg nockra understödu um forna rót þessa

máls, og hverneg þvi firir nockrum árum var nidursleiged. Nu furdar mig, ad madurenn skyllde þetta efne aptur á lopt hefia, allra hellst med svo smánarligum ordum sem mier eru flutt, og er þad audsied, ad hann kann ecke skadlaust þar frá ad kema(!), ef þau eru svo sem sagt er. Svo þyker mier leidt, ad madurenn (sem þetta kannskie hafe i dryckeskapar vitleyse ruglad) skule komast i ólucku (þvi sitt er hvert, ad vera skulldseigur um hestverd, eda ad vera þiófur ad heste: eg herme annarra manna sagner) firir þad mál, sem ádur var uttalad, og mier þótte hann þá riettara hafa, og þetta er, sem sagt er, orsöken til þessa míns brefs. Nu er ecke von, ad syslumadurenn mune svo þetta setiast láta, ef hann hefur vitnen til reidu, og siáed þier þá siálfar, hver enderenn mune verda firir mannenum. Svo skyllde þá mitt rád vera, ad Þorvardur fære til syslumanns fyrst einslega, og medkiennde firir honum, ad þad hann talad hefde, hefde dryckiuskapar óvit vered, sem hann alldrei hefde hugad ódruckenn ad tala. Take syslumadur þessu vel og leidest til forlijkunar (ydar brefs ord med Þorvarde til syslumanns mundu og hier i nockru orka, þvi eg hefe alltid fornumed, ad hann ydur hlidhallur vered hefur), þá mun honum ecke þyckia minna vera meiga, enn ad Þorvardur bidie hann firirgiefningar i manna náveru, og þar til vil eg Þorvarde ráda, ef hinn þar med vill fornægdur vera, þvi bettre er litil óvirding, enn stor smán þegar vid ödruhveriu er ad buast. Þier siáed, ad eg skrifa þetta af meinlausu giede, enn Þorvardur hefur hier af hvad hentast synest, og er mier liuft, ad þier láted hann þetta bref lesa. Annad fellur nu ei til brefsefnes i þetta sinn, enda þvi med hvers kyns heilla óskum til ydar, og alls ydar varnadar, verande alltid

Ydur þienustuviliugur
A. Magnussen.

*

242. GUÐRÚN HÁKONARDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Sólheimum í Mýrdal 13. okt. 1706.

Efter orig. i AM. 450, folio. Efter aftale på sidste alting sendes herved med brevføreren 4 rdl., for hvis modtagelse tilståelse udbedes med overbringeren. Hertil A. M.s marginal: »medtecner, og er þar med su skulld lokin, so eg á nu eckert meira hia henne«.

243. GUÐRÚN HÁKONARDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Eyrarbakka 19. juli 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Beder om A. M.s bistand overfor en fæster, som ikke har betalt sine afgifter, og som hun derfor har ladet stævne, samt

overfor myndighederne, med hvis afgørelse på mandtalstinget på Kleifar i Síða (om manglende bygnings-brevs udstedelse) hun ikke er tilfreds.

Vedlagt er kopi af vedkommende post af herreds-tingbogen.

---

244. JÓN HÁKONARSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. 1701.

Trykt efter A. M.s egh. uddrag i AM. 166 a, 8vo. Petur þordarson, sem þessa (Hraundals vistnok tilf. af A. M.) Eddu [ɔ: þá sem Hraundals Edda er epter skrifud A. M.s anmærkning], ad sögn, skrifad [uppá þennann máta saman tekid A. M. anmærkning] hefur, bió á Innraholme á Akranese, hann var sonur þordar Henrikssonar sem þar bió og Syslumadur var i Borgarfirdi. Hann (Petur tilf. A. M.) er daudur fyrir meir enn 20 árum. Bágt mun vera upp ad spyria þad exemplar sem þesse Edda er epter skrifud [Jón Hakonarson 1701 tilf. A. M. og derefter Jon þordarson meinar ad þad sie ei sa Petur. imò non est, hann var á Fellzenda i Dölum].

245. JÓN HÁKONARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stóra-Vatnshorne d. 17. Septembris 1729.

Trykt efter egh. underskreven orig. i AM. Access. 1. Kræver meget bestemt en til A. M. for 20 år siden udlånt sagabog tilbage.

Vel-Edla Hr. Assessor, þienustu skylldug heilsan.

Eg oska þesse fáorde sedell finne Hans Velbyrdigheit i ákiósanlegu velstande sem oska continuere. Mier tekur nu næsta ad leingiast epter sögubók minne, sem i láne vered hefur 20 ár, nær þetta sem yferstendur er lided. Vel veit eg, hefde nockud vered i henne eptersiár verdt, mætte i so langann tima uppteiknad vera, og iafnvel þó bókenn til enda uppskrifud vered hefde, optar enn eitt sinn. Eg hefe nefnda bók keipt fyrer 4 rixdale, og vilie Hanns Velbyrdigh. hana fyrer sagda peninga innleysa, læt eg hönum þad epter, annars være mier nær skape bókenne behallda og mier ad áre komande sendest, lofe gud; fiölyrde hier um eige framar i þetta sinn, hvad eg bid hann vel virda, befel so Hanns Velbyrdigh. under vernd þess allra hædsta gudz umm tima og eylifd.

Forblif Hans Velbyr(d)igh. þienustuskylldugur þienare

Jón Hakonarson.

A. M.s egh. uddrag (fra AM. 116, 8vo) af et brev (til ham?) fra Jón Hákonarson, 1698, er aftrykt i den AM.ske katalog II, s. 400.

---

246. [PÁLL HÁKONARSON TIL ARNE MAGNUSSON.] [1713.]

Efter uunderskreven orig. i AM. 267, 8vo (bl. 159). Memorial over udførelsen af det beretteren (P. H.), þórður þórðarson, Magnus Einarsson, Jason West og Styr þorvaldsson i efteråret 1712 foresatte skriverarbejde.

Verkefne, sem rádzmannenum þórde þórdarsyne var ætlad umm hausted 1712.

Ad conferera Postulasögunnar frá Skarde. Ad uppskrifa accurate Audunar biskupz máldaga. Auk þessa skyllde hann uppskrifa Skálhollt, og medtók þar til matriculæ formam. Allt þetta hefur hann absolverad og rigtuglega mier aptur afhendt, enn máldagana hefur hann ecke confererad, nei helldur þau norsku Nidaross bref (sem ummtalad var sídast ad skilnade) vegna eins og annars annríkis.

Magnuse Einarssyne feinged þetta ad skrifa 21. Septembris Anno 1712. Kálfskinnsbref 20, pappirs bref 63, öll þesse lögmannsens Widalin, i einum stock. Øgursbrefen öll i einum stock, á kálfskinni 10, enn á pappir 1. Enn þá medtók Magnus einn stock lítenn fullann med gömul bref til ad skrifa, þann sama sem Minn Herra epterskilde hiá mínum verkefnum á hillunne i badstofunne, og eg skyllde honum afhenda. Item Mariu soguna, allt þetta er klárt og mier skilvíslega aptur afhendt. Hier ad auke hefur Magnus afrissad i vor 28 innsigle under Nidarossbrefum þeim sem þordur þ. s. skyllde conferera og liggia i ferkantada stóra stocknum, i hvítu litlu kistunne laungu, þeirre sem eg hafde likelenn ad. Ecke þottest Magnus siá nein merkeleg innsigle under brefum þeim sem hann skyllde skrifa firir utan þad eina sem þier vid hann nefndud, þó skal sídar betur epter þvi siást.

Mín eigen verkefne áhrærande. Vallaness-, Valþiófstadar- og Einholltz-bref eru af mier accuratè confererud, enn þurfa þó aptur ad siást uppá eitt og annad, bída þau nu so á sig komen.

Oddabref öll þau fánytare hefe eg skrifad, sem óskrifud voru, confererad og sídan prófastenum sendt, enn hin gömlu bída, so sem þier firirsögdud, og lætur prófastur allt þetta so vera. Annálabók Oddz á Fitium er af mier klár giörd, og sídan afhend syne hanns Einare, i Skálhollte þann 7. Januarii Anno 1713.

Jómsvíkinga-, Gísla Súrssonar-, Hrafns Sveinbiarnarsonar-, Olafs digurbeins- og Dynus drambláta-sögur eru allar confereradar vid þá stóru bók i folio med hende sr. Jóns i Villingahollte, allt eins og þier mier fyrersögdud, so accuratè sem vard (virdtest mier þetta ecki vera áhlaupaverk).

Sagan af Ragnare lodbrók, ydar exemplar i folio, og Trojumanna saga ydar i 4to med ödru fleira aptantil í bókinne er accuratè confererad vid exemplar Sigurdar Biörnssonar i 4to, þarf þetta þó aptur ad skodast.

Bessastadabrefin med hende Stirs og hin med hende Jóns Torfasonar (eg meina ecke Videyensia), item bref sr. Biarna Jons-

sonar, sem og eru med hende Jóns Torfasonar, eru öll confererud vid Bessastada bókina i 4to og bída so.

þad sem oskrifad var i Hólastadar rekaskrá, skrifade eg og confererade hana sídan alla literalitèr ed besta eg gat; sídan afhendte eg hana biskupenum Hr. Steine epter þessum póste i brefe ydar til födur míns: Af gömlum documentum sem hiá mier eru, leverar hann (Páll) eingen, nema Hóla rekaskrána, hin bida öll minna atkvæda etc: Hefde hier nu staded, eins og i ydar sídara brefe til mín med Monsr. Braem: ef hun heimt er, þá munde hun enn þá kirr seted hafa, og eg mier ecke ferd giört epter henne einungis heim af alþinge, þvi eige visse biskup, hvar hun var nidurkomen, og kunne þvi ecki hana ad heimta, enn vard þó bókinne næsta feigenn, þá eg hana leverade mot qviteringu.

Af máldögum Jóns biskups, Olafs biskups og Peturs biskups hefe ec ecki miked enn þá confererad.

Sturlunga saga er ad mestu hálf samanlesen vid exemplar sr. þórdar. Skal þetta hverutveggia bætast, giefe Gud mier líf og heilsu.

Sr. þordur minntist á vid mig umm bækur sínar, þó fátt og líted, svarade eg honum þá, so sem þier höfdud firir mig lagt i brefe ydar og liet hann so þar umm hliótt.

Máldaga bókena afhendta og Monsr. Jason West á næstlidna hauste 1712 til uppskriftar, med þvi eg sparade pappirenn i tíma; lagde hann þó siálfur 1½ bók til auk þess sem eg honum fieck, og gat hann so med þvi móte afskrifad Wilkins maldagann med settaskriftenne; Hinn partur bókarennar bídur vetrar. Pappirenn hefe eg Monsr. West aptur leverad.

Verkefne, sem Stir þorvalldzsyne var ætlad, hefur ecke þórdur rádzmadur honum leverad, med þvi pappirenn kom ecki i haust, enn i sumar hefur Stir ecki tima þar til og óvíst hann giete þad frammveiges, so hefur þá þordur hier firir afhendt mier þetta aptur, og skal eg eitthvad ur þvi ráda ef giet.

þingbækurnar hefe ec medteked af Bryniolfe þórdarsyne og hinar honum aptur leverad, sem fra ydur komu, mot qviteringu.

Bókin, sem þier mier sendud af skipfiöl i fyrra med skólameistaranum, liggur vel forvorud i einne packkistunne, sem eg hefe ummgaungu umm.

Brefen, sem skólameistarenn ydur synde á skipfiöl i fyrra og hann ockur Magnuse liede epter ydar bón, eru afskrifud og confererud, Magnus rissade af under þeim innsiglen og afhendte eg þau so skólameistaranum.

Hier af kann minn Herra ad siá, hvad eg hefe lauslegt af Hanz bókum under hendinne, án þeirra sem specialitèr registreradar eru, og giet ec ecki þar umm distinctius skrifad enn so. Hólmzbókena afhendta ec födur m. strax epter ad þier vorud siglder, enn hann sende hana brodur sínum Arna sama hausted, hefur ecki sidan til hennar spurst; blöden innan ur henne (ydar copiur) liggia ordine samanbundin. Eg skal i hægdum eptir henne spyria og vita, hvört ecki fæst.

247. PÁLL HÁKONARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Ragneidarstödum i Flóa d. 5. Septembris Anno 1728.

Efter orig. i AM. Access. 1. Besvarer A. M.s brev af $^{31}/_{5}$. Angående de 10 rdl. af A. M.s penge, som P. H.s fader efter indstændig anmodning modtog af ham, skal han påminde snarest muligt, men faderen er nu på forretningsrejse. Sender A. M. et revers på 50 rdl., beder om overbærenhed, hvad afviklingen af hans forpligtelser angår. Takker for en tilsendt bog og vil søge at skaffe A. M. Holms-bogen: »Eg þacka minum goda Herra audmiuklegast firir sendingena á bókenne, hvar af eg enn þá formerke Hanns Hr. d. gódseme (*rett. fra* -heit) vid mig; hefe tilskrifad gódum vin, hun betalast skyllde, effter firirsögn; Enn Holms bokena hefur broder m. Hannes lofad mier ad utvega, og þar umm mig enn þá sviked, med þvi eg veit þar adra i mille komna. Eg skal af fremsta megne tilstunda, ad min fá ord i fyrra umm þessa bók ad eingu ecki verde. Mier þyker hun ei þess verd (effter heimsku minne), ad godur madur hafe af henne gaman augna umm hríd, og ecke sidur, ad ei meige hafa, effter annarra ordum. Skrifa eg hier færra umm, og annad, enn mier er i skape til, og siá þykest framfarernar«.

Trúr og audmiukur þienare
Pall Hakonarson.

---

248. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND BJARNI HALLDÓRSSON. Kaupenh. d. 9. juni a. 1729.

Efter uunderskreven kopi med skriverhånd i AM. 450, folio. Overskrift »Monsr Biarna Halldorssyne 1729 med Hofdaskipe«. Om afd. lagmand P. Vidalins gæld, kræver den betalt, men ønsker at arvingerne kan beholde Videdalstunge.

Monsieur, Mikelsvirdande góde vin.

Eg vil byria mitt bref med gratulation til ydar ahrærande syslumanns embætte i Hunavatns syslu, oskande ad ydar giörder i þessu embætte meige verda ydur til virdingar, og gódum mönnum i syslunne til adstodar og gagnsmuna. Þessu næst læt eg ydur vita, ad eg á næstlidna áre 1728 þann 10. julii medteked

hefe ydar vinsamlegt tilskrif, daterad sidarsta martii á nefndu áre. Þegar eg brefed medtók, voru öll kaupför hiedan til Islands sigld, gat eg so ecke þar uppá svarad. Sidan hefe eg med Höfdaskipe medteked annad ydar vinsamlegt tilskrif, daterad 6. octobris. Fyrer þesse tvö ydar tilskrif þacka eg vinsamlega, og oska jafnframt til lucku med ydar hiónaband med saluga lögmanns Widalins dóttur. I ydar fyrra brefe minnest þier á skulldaskipte saluga lögmanns Widalins og min, og osked, ad eg þar um reikninga senda vilie. Þad hafde eg óbedenn giört, ádur enn ydar góda bref mier i hendur kom, og sie eg af ydar sidara brefe, ad þeir sömu reikningar hafe ydur fyrer sióner komed frá syslumannenum Monsr. Orme Dadasyne. Þier undrest yfer i ydar brefe, ad eckert skule af þessara peninga summu i so margt aar betalad vera. Eg hefe og siálfur ár epter ár mátt mig þar yfer forundra, og munud þier (sáluga lögmannsens erfingiar) siá kunna af þeim brefum, sem eg þeim sáluga manne tilskrifad hefe, sierdeiles á þeim sijdustu arunum, ad eg ecke hefe alldeiles þolenmódur vered i þessare bidlund. Af reikningunum þeim i fyrra munud þier siá kunna, ad þar er eitt og annad innfært, sem eg ætla sá saluge madur ecke hefde bevísa kunnad, ad hiá mier innrunned være, og ætla eg þad skule reikninganna rigtugleika bevisa. Gud vardveite mig frá ad krefia skulldar þar sem eingenn være, edur ecke so stór, og er eg eidfær um, ad þesser reikningar, er eg i fyrra til Islands sende, eru ad minu vite, ölldunges rigtuger, ad þvi fráteknu, ad eg hefde rentuna med riettu hærra uppskrifa kunnad, enn hún uppskrifud er. Og er þad af mier med vilia giört. Þetta er ecke af mier skrifad i þeirre meiningu, ad eg ydar brefsord svo skilie, sem villdud þier þessa reikninga reingia, þvi þier skrifed þar um vel og skickanlega, enn þad eg hier um skrifa, er ecke nema mier til afsökunar.

Eg kann ecke vel ad vita hvad þeim sáluga manne geck til ad vera so seindrægur i ockar skulldaskiptum, og kann eg ecke miög ydur ad lá þad summan nu stor þyke. Er þad, sem ádur er sagt, ecke min skulld, helldur þess saluga manns, hvar um nu tiáer ecke ad tala. Hvad þvi vidvíkur, ad eg skule af rentunne eptergefa, þá siáed þier, ad þad er mier ofnærre geinged. Eg þykest reikningana hafa giört so moderat, sem eg hefe kunnad, og virdest mier þier siálfer þar ad hlynna i ydru brefe, þar þier seged, ad þeir sieu i billegasta máta uppsetter. Uppa þá ydar proposition ad hustrú Þorbiörg meige eiga lausn á Vydedalstúngu fyrer peninga edur adra fasta eign, get eg eingu ödru i

þetta sinn tilsvarad enn þvi, ad eg miklu helldur vil þad saluga lögmannsens erfingiar verde stöduger eignarmenn ad fyrtiedre Wydedalstúngu enn eg, þvi ad safna fastaeign á Islande er ecke mitt verk, enn þá þegar eg var miklu yngre. Sá brijnste vegur til þessa skyllde vera, ad betala slijkt sem mögulegt være; þess fyrre, þess helldur, so verdur skullden þess minne, og hægra hierum ad tala. Rentan af peningunum vex og árlega, ef skullden skyllde standa, er þad bæde erfingiunum og mier til baga, sem siálfer siáed. Hvad peninga þier i sumar betala kynnud, villde eg hellst, ad leveradest til kaupmannsens vid Búder Monsr. Jonas Riis, þvi eg hefe i margt ár skipte haft vid hanns principal. Um bækur þær úr sterfbúe saluga lögmannsens, sem eg i fyrra umskrifade, er eg nú samasinnes sem þá. Kemst eg ecke til i þessu nauma tóme þad ad ítreka, enn læt mier allt vellynda þad sem syslumadurenn Ormur Dadason þar um vid yckur accorderar minna vegna, alleinasta ad taxtenn bærelegur verde. Þær bækur, sem eg þeim sáluga manne lánad hafde og eg i fyrra umskrifade, bid eg vinsamlega, ad mier meige nú i sumar sendast, og sæe eg helldur, ad þad ske kynne med Styckesholmsskipe enn nordanskipum. Og sama er ad segia um bækurnar, sem mier kynne selldar verda. Eg hefe gleimt, ad minnast á þetta i brefe minu til Monsr. Orms Dadasonar, og bid þvi ydur vinsamlega hönum þetta ad tilkynna, þvi nordanskipum tekur nockud ad hleckiast á nú um stunder.

Ydar göfugu teingdamódur hustru Þorbiargar supplicatiu leverade eg strax i cancellied, og legg eg hier innan i copiu af konglegre befaling, sem geingenn er til stiftbefalingsmannsens, og mun hann óefad giöra þá anstalt til sins fullmegtugs á Islande, ad þetta efne kome til godrar leidrettingar. Þier, Monsieur, munud vera so góder, ad láta mig i haust vita, hvad úr þessu verdur. Eg æstimerade alla daga saluga lögmannenn Widalin, og vil eg láta mina skylldu vera ad þiena hans örfum, hvar eg kann, epter hann lidenn. Eg man nú ecke fleira, sem naudsynlega skrifast þurfe, enda þvi med hverskyns heilla óskum til ydar og gofugrar kiærustu, ad tillagdre aludarsamlegre qvediusendingu til ydar og gofugrar kiærustu, ad tillagdre aludarsamlegre qvediusendingu til ydar godu vermódur hustru Þorbiargar Magnussdóttur med óskum bestu i Jesu nafne. Vere gud med yckur öllum. Þess oskar af alhuga Monsieur ydar etc.

*

249. SYSSELMAND BJARNI HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skagastrandar krambúð 6. oct. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »Medteked med Höfdaskipe 23. April 1729«. Gennem O. Dadason har B. H. fået meddelelse om regnskabet mellem A. M. og afd. lagmand P. Vidalin og udtaler sin overraskelse og beklagelse over den store gæld arvingerne står i til A. M.; beder om læmpelige vilkår for sig som datterens ægtefælle. Arvingerne håber på afslag i rente eller rentes rente. P. V.s enke vilde gærne indløse gården Videdalstunge. Giver oplysning om restitution af de til P. V. udlånte bøger og om hans litterære efterladenskaber, deriblandt en latinsk afhandling over islandske skjalde; lover A. M. Skáldaríma sr. Jóns Grímssonar: »Nu er ad minnast a bækur þær ed minn Herra átte i lane hiá sal. lögmannenumm efter sem memorialen af 28 May 1728 ummgetur. Snorra Sturlusonar Noregs kk. sögur hafa hiedan vered liedar, og hefe eg skrifad mannenumm til umm þeirra restitution. Sögubækurnar no 2 og 3 eru i mínumm vördslumm, og bída þær hia mier til ars efter ydar gódu ummmælumm, Svensku lögbokena no 4 villda eg giarnan meiga til kaups fa, ef hun föl være, enn hinar fyrre þriár þore eg ecke ad fala, eg true ecke peningumm mínumm til þess, þvi eg veit þær mune taka meyra verd, enn allt slíkt er mier efterlæte ad lesa meyr enn flest allt annad, af slíkumm hlutumm ma margt læra. Alþingisbokenn no 5 veit eg og hvar nidur er komenn, og vil eg siá til hana ad innheimta hid fyrsta ske kann, umm documenten no 5 og 6 veit eg eckert edur alþingisb. 1648, flest af soddann töie var sundurdreift og solundad, adur eg kom i brauded, og sumt i vetur medan eg var eystra, einasta hefe eg nockud af sal. lögmansens comment. yfer nockur fornyrde lögbokar, og vantar þo mörg, sem eg veit hann hefur skrifad, so og hefe eg project þad, er hann hefur giört latinè umm skalldenn islendsku, og þocknest ydur ad fa nockud af þessu utskrifad, skal eg giarnann lata þad giöra hid fyrsta ske kann. Eg sie ecke rád til ad láta þrickia nockud þar af, þott giarnann villde, so sem kynne vera þetta scriptum umm poëtas, sem er a parte, edur annad; peningaleised bannar þad mier edur mínumm líkumm, enda er ecke verdt ad þrickia utann þad sem heillt er og fullkomed. Þesse hefe eg af fornyrdunumm, sem hreinskrifud eru: umm alenn og medalmann, tvímánud, mörk, eirer og ortug, viku og laugardag, Sviþiod, heidne, riddara, sessna tal a skipum, riettare, sislumadur etc, þing (miólkkuum til þings), þing (griper kvenna), gagngiald, og eru þesse hin almennelegustu, sem aller hafa, og mun hiá ydur liggia utskrift af þeim öllumm, hier fyrer utann hefe eg correcturur sumstadar valla lesande af ödrumm fleyrumm þess slags nockud mörgumm, og er þad allt ofullkomed, þvi giöre eg eckert ord a umm þad. Skallda rímu sr. Jons Grímssonar, sem mier er sagt þier vilied fa, hefe eg, þo ecke med hans hende, og liggur

hun i blödumm mínumm austur i Skalhollte, eg skal senda hana ad áre (lofe gud). Beder om A. M.s hjælp til at erholde Hunavatns syssel, og at hjælpe hans svigermoder til at beholde nådsensåret, som man har berøvet hende. — På et indlagt blad forklarer B. H. sin frygt for, at amtmanden skal modarbejde hans ansøgning, og nævner den almindelige uvilje, som han tager i arv fra svigerfaderen: »Minn herra! þad for efter gátu minne, hvörsu þier reindust frænda ydar sr. Jone Ms. ad sídustu í þvi ad stoda hann til Setbergs, og so mun enn verda umm mig, eg var lítt hæfur og lítt hneigdur til geistlegheitanna, og sleffte so skickanlega fallegu braude; eg sie, ad verdslegu bestillingar vorar eru leidar og qvadasamar i mörgu, enn betra er ad veifa raungu trie enn aungvu, og so er umm þessa syslu, og sæe eg giarnann, ad su bon mín yrde heyrd; valla treiste eg myked giæsku jalls vors i þeim poste nie ödru þvi, er mier mætte til gagnsmuna koma, hann var lítell vinur mín[s] saluga födurs, og hefe eg þad eina spurt af hans ordalage, ad so hyggenn madur munde giöra sama vid mig og grisker vid Astyanacta edur giukungar vid son Sigurdar sveins, ef þad stæde i hans vallde, þott hann tale líklega vid mig, enn eg má, medann so stendur, láta mier sagt vera hid fornkvedna tartareosqve deos colito, enn hvörke hefe eg efne a og enn sídur vilia til ad smyria þa steikena, sem mier þyker offeit; þad sannast innann skams, vaxe hann hier efter, eins og hingad til hefur hann giört, ad flester af mínumm löndumm verda stiupbörn hans, einkanlega þeir sem nockud eru líker mönnumm, og styrker þad so med ödru fleyru giæfuleise þess vesæla folks, er hönumm treister of myked. Eg kann ecke vita, hvar med hann kunne hellst spilla mínu mále, utann þad verde hans underretting, ad eg stande i skulldumm, og mundu þa ydar ord meiga myked, þvi eingumm veit eg mig skylldugann vera nema ydur einumm. Hann hefur sett mig fyrer riettara hier umm stund, sem eg ætla hann giört hafe meyr af þvi ad hialpa mier fra geistlegheitunumm, helldur enn ad styrkia til verdslegheitanna, enn verde ödruvís, vyrde eg þad so, ad hann dette a sialfs síns bragde, og hellst villda eg so þessa nióta, ad hönumm ætte eg eckert ad þacka, enn þad sie eg ecke, hvörnenn verda meyge, utann fyrer ydar tilstille, manndygd ydar treiste eg i þvi og ödru, annars munde eg hier umm færra skrifa; eg hefe sett borgun vermodur minnar fyrer afgiald hieradsens, sem er af hönumm breflega af d. 10. Sept: alitenn fyrer gyllda og fullvedia, og þykest eg so i allar átter hafa giört hreint fyrer mínumm dyrumm. Gaman þætte mier ad vita, hvörsu hann hefur i fyrra og nu sagt frá mier i erklering sinne, sier-

deilis ef hvörugt fær frammgang; eg hefe i heimanfylgiu konu minnar teked hvörs mans ovild bæde hans og annara, og hef þvi fyrer eingumm ad klaga, utann ydur, vandræde mín, og þad velldur mest margyrdumm þessumm, sem eg audmiuklega bid velvyrdingar. Drottenn sie ydar besta hlífd og blessan alla æfe.

250. SYSSELMAND BJARNI HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vídedalstungu 17. oct. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Besvarer et brev af 9. juni, som på grund af skibets besværlige rejse (11 uger) først er modtaget 8. sept. Foreslår mod ejendomme i Vestfjordene og en pengesum at indløse Videdalstunge fra A. M., som har gården i pant. Beklager at oversendelsen af et pengebeløb er bleven forsinket. Tilbageleveringen af A. M.s bøger er endnu ikke kommet i orden: »Hitt fer eins oskilalega um bækur ydar, sem tilkalled hier, þær voru deildar millumm erfingia og skuldamanna hier i skiftunumm, þvi menn vissu ei, ad þær være ydar, sumar eru hiá mier, enn sumar hiá Johann Gottorp, sem er fiandmadur minn og flestra annara, og fæ eg þær ecke deilulaust. Snorra Sturlusonar Chronica hafde lied vered hiedann ur sterfbuuenu vestur i Dale og skylde þadann komast til syslumansens Orms; hvört þad er orded, veit eg ei; eg skal stunda til, ad þær komest ydur i hendur ad áre, ef so getur orded«. Takker for A. M.s bistand ang. svigermoderens nådsensår.

---

251. EIRÍKUR HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Krosse 20 juni 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. til »Óxarár alþyng«. Den A. M. tilsendte dom har ikke haft følger, da E. H. til forsvar havde den kgl. takst, men han har siden da lidt megen overlast i ord, og den fattige almue længes meget efter A. M.s ankomst; tilstanden er således, at mange tænker på at forlade bygden, dog plages ingen så meget som E. H., og allerede i fjor har han bedet A. M. hjælpe sig til rette. Ingen på Berufjarðarströnd tør modsige sysselmand Jón Thorláksson, mod hvem han beder om at få en forsvarsmand, så at han kan anlægge sag imod ham. Sysselmanden sender nu ikke så ofte sedler som bud, da A. M.s ophold i landet gør ham ængstelig. Han har forurettet E. H. i tyende- og forsørgelsesforhold m. m., »enn effter þvi þad heirest, ad gud muni hans Herrdom hingad austur senda, þa bydur bædi myn og annara klögun til syslumanßins, enn flester ottast þad, ad syslumadurinn Jon muni verdi(!) verri vid þa, sem fyrer ydur klaga, þa fra vyked, ef hann nockut yferrád hier hefur«.

Indlagt er 3 sedler fra sysselmanden fra årene 1703—4, hvorved han beordrer folk til dagsverk og afsøgning af fælles-græsgange.

---

252. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST JÓN HALLDÓRSSON. Skalhollte 12. jan. 1708.

Trykt efter kopi i provst J. H.s brevbog, Hítardal 1701—20, s. 295—96, nu i Islands landsarkiv. Sender Torfæi Series regum til gave, samt Bjarnar saga Hítdælakappa, som ved gennemlæsningen bedes rettet og oplyst ved chorografisk kommentar.

Ehruverduge miog vel lærde Domine Præposite,
mikelsvirdande gode vin.

Fyrer allann vinskap, fornann og nyann, þacka eg aludlega, sierilage fyrer agiæta vidtekt og adbud i sumar, samt tilskrifed i haust, er mier i hond kom ad Stadarhraune. Min þienusta er ydur til reidu, þar svo astandast kinne, ad hun nyt være. Þessu brefe filger effter umtale ockar Series Regum Torfæi, sem af mier ætlud er ydur til eignar. Svo filger hier og med Biarnarsaga Hi[t]dælakappa, su besta og versta sem eg sied hefe, og mun ecki effter nockurri annari ad spyria. Þessi saga má hia ydur dveliast, þar til hana ad fullu brukad hafed, og er mier liufft þó hennar dvöl hia ydur misserum skiffte. Eins vil eg hier hia óska, sem er, ad þar sem þier siáed manifesta vitia codicis annadhvort in nominibus propriis edur annarz, ad slikt þá villdud emendera in margine, og hlijfast ecke vid þad, þvi þess betre helld eg codicem sidan. I ödru lage bid eg ydur ad gefa mier Commentarium chorographicum yfer þessa sogu, þvij þar er margt i, bæde nomina locorum og veiger, sem eg ecke finn mig i, þar ecke er svo grandkunnugur platzinu, ex: gr: um veg þann, er Þorsteirn Kuggason reid, um Husafell (er hann tilætlade) hvar staded hafe, et similia. Er mier þess þægara sem þesse Commentarius verdur skilianlegri, og villda eg helldur kiósa, ad þad stæde þar inne, sem eg til forna veit, enn ad þad være utelatid, sem eg ecke veit, jafnvel þott ödrum kynne kunnugt ad vera og i þann máta alment þikia. Eg hefe eitt og annad fleira ad skrifa, enn kemst nu ecke þar til; verda hiedann ad halfsmánadar fresti ferder vestur, og mun eg þá þar med skrifa þad sem nu undanfella verd. Til endalicktar i þetta sinn vil eg ydur med kiærustu og varnade öllum af alhuga befaladann hafa allsvolldugum Gudi til umönnunar nu og um alla tijma effterkomande, verande framvegis

ydar alltid þienustuviliugur
Arne Magnusson.

253. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST JÓN HALLDÓRSSON. Skalhollti 15. oct. 1711.

Trykt efter uddrag i J. H.s brevbog (Islands landsarkiv), Hítardal 1701—20 s. 401—2. Oversender tre bispesagaer: Torlaks, Pauls og Laurentius, og giver sin dom over håndskrifter; nævner i spøgende form Jons og Gudmunds, som ikke kan medfølge. Udbeder sig i P. S. nogle attester.

Effter tilmælum ydar og loforde mijnu sijdarst, þa þier giördud so vel ad besækia mig i sumar, sende eg ydur nu hier med þriár Byskupa Sögur, hvar af hin 1[a] þorlaks Biskups Saga er skrifud effter nyrre kalfskinnsbók, sem rita hefur látid Herra þorlakur Skulason biskup. Eg hefi ad sönnu slitur ur þessare sögu á kalfskinn, enn med þvi ad þad ecke er fullkomid, þa vil eg helldur þessa senda, samt kann eg ecki i borgun fyrir vera, ad kalfskinnsbókin sie allstadar riett, enn henni er þetta Exemplar samhlióda ad ordunum; um literaturam hefi eg ecki hirdt ad conferera, þvi hun er óryktug bædi i þessu Exemplari og kalfsskinns bókinne. 2[ur] Sagan er Páls Biskups, hveria eg ecki á á pergament og ecki annad betra exemplar enn þetta, er þo audsynilega hier og hvar misskrifad, og verdur þar ecki vidgiort. Hin 3[ia] Sagan er Laurentii Hola Biskups. þetta exemplar hefi eg ecki miög ransakad, enn allar þær Laurentii Sögur, sem vær höfum, eru misskrifadar og eins endasleppar og þessi; pergamentid, sem þær eru ur skrifadar, hefur verid vitiosa et recentior membrana, og á eg nockud ur þeirri sömu pergamentisbok. þessa sending verdid þier i þetta sinn vel ad virda, þurfid og ecki miog so ad hrapa ad brukununne, þvi þetta rusl má um stund eins vel hiá ydur geymt vera og mier. Eg er i soddan vinfeinge hia þessum heilögu monnum, ad eg vona þeir mune mier ecki gleyma, þott ecki dagliga þeirra sögur lese, hellst þegar eg communicera þeirra dyrd odrum cultoribus, so sem eg nu giori. Jons Sogu Hola Byskups og hins goda Gudmundar giet eg ecki i þetta sinn sent, treyste og uppa, ad Hitdælir munu fyrirgefa, þott þier ecki vetrarlangt ur þeim predikid, etc.

Post scriptum.

Eg bid ydur ecki ad gleyma umbode þeirra kvenna i Hnappadalssyslu edur Stadarsveit, sem eru arfar Jons saluga þorsteinssonar, ad eg þad fá mætti einhverntijma í vetur. So þyrffte og þessar konur vitnisburde, ad minimum prestsinns, ad þær væri Jone þorsteinssyne svo skylldar sem þær seigia og skilgetnar, og börn þeirra skilgetin, hverra mædur daudar eru, og þyrffte eg sömuleidis þesse attestata ad hafa. Eg hefi i ár hier um til Kaupinhafnar skrifad og so gott sem lofad þessu etc.

254. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST JÓN HALLDÓRSSON.
København] 18. juni (—10. juli) 1729.

Kun i dansk oversættelse (ved rektor Thorlacius) er bevaret et brev fra A. M. til provst J. H. om det ved Københavns brand lidte tab, dat. 18. juni 1729, aftrykt i Badens universitets-journal IV, 1796, s. 7—9 og meddelt udgiveren af gehejme-arkivar Thorkelin, hvortil slutter sig et kortere uddrag af et brev 10. juli 1729 om samme æmne; af brevet har Werlauff derefter i Nordisk Tidsskrift for Oldk. III, s. 106 ff. givet et referat. Af univ. journ.s tekst er nedenstående et optryk.

Hvad jeg i Særdeleshed kan skrive om min egen Tilstand, er det, at jeg lever ved Helbred; ellers har jeg siden i Fior oplevet en Begivenhed, jeg ikke saa snart vil glemme, om jeg end skulle leve i nogle Aar.

Uden Tvivl har deres Søn Mr. Finne(!) allerede tilmeldet dem den store Ulykke, som overgik denne Stad i sidste Efteraar. — Der bleve saa at sige alle de Bøger opbrændte, som vare i Staden, saa jeg troer at det Tab vil ikke i nogle Aarhundrede tilfulde erstattes, ligesom det og er vist, at noget deraf aldrig staaer til at oprette. — I Bibliotheket oven paa Trinitatis Kirke vare mange Ting, som Verden nu ikke mere eier; hvilken Skade ikke kan afhielpes. — Vel fik jeg reddet alle mine historiske Haandskrivter (Sager), men et heelt Læs (ingens acervus) af gamle, for en stor Deel Danske, Svenske, og mange Islandske Documenter har Ilden fortæret. — Der brændte de beste Copiebøger, jeg troer kan haves, af gamle Islandske Breve og Transaktioner, hvis Mængde og Godhed var lige stor.

De veed hvor flittigen jeg har ladet afskrive gamle Breve allevegne fra, saa den Samling var voxen til mange Pakker. — Alt hvad der var ældre end 1550 er opbrændt; det yngre er i Behold, men altsaa uden Hoved. — De Afskrivter, jeg lod tage af Brevene fra Skalholt (Stiftskisten), som og af Kirke-Documenter paa Island, har jeg beholdt ubrændte.

Af (Kongelige) Retterbøder eiede jeg bedre Exemplarer, end de fleste andre, af Bispernes Statuter, med mere; men det er alt opbrændt.

Jeg eiede ret gode og mange lovgieldende Dokumenter, angaaende Kirkernes Eiendomme og Rettigheder (Maldager); det gik samme Vei. — Jeg havde giort adskillige Fortegnelser over Historier og Poesier, med korte Anmærkninger og andet deslige, som kunde tiene den, der maaske siden ville skrive Historiam Literariam Islandiæ; men dette er nu saa aldeles ødelagt, at deraf ikke er et Blad tilovers. — Jeg havde optegnet, hvad mig var forekommet, om de gamle Biskopper, Befalingsmænd og Lavmænd paa Island. — Fuldkomment var det vel ikke; men kunde dog nyttes. — I en dertil indrettet Fascikel havde jeg optegnet eet og andet, henhørende til deres Biographier, som i Island siden Reformationen have skrevet Annaler, de rebus antiqvis, de Philologia nostra, de jure &c. — Dette var noget af det fuldstændigste blandt mine Collectanea, og havde kostet mig megen Umage. — Det brændte altsammen, og jeg anseer det for noget, man aldrig mere kan komme efter, da meget deraf var bygt paa gamle Folks Fortælninger, samt excerperet af Dokumenter, som nu ikke mere haves.

Der var Vita Arngrimi Jonæ, som var næsten fuldbragt og temmelig god; den gik forloren. — Biskop Magstr. Brynjolv Svendsens Vita, forfattet af Hr. Torfe i Baj, havde jeg og; den er borte. — Kort sagt: alt dette er reent ødelagt; og dog kunde man finde sig deri, hvis det var mueligt, at bygge paa en nye Grundvold; men dette lader sig ei saa let giøre, da alle Dokumenterne ere tabte. — Jeg eiede de fleste eller alle Islandske Annaler, som af adskillige ere skrevne i forrige Seculo; for Ex. af Biørn paa Skardsaa,

Hr. Gundlog i Waldholt, Hr. Sigfus Egilson, Haldor Thorbergson, Hr. John Areson i Vatnsfjord, Hr. Haldor i Gufedal, Peter Einarson paa Balleraa, John Sivertsen i Karenæs, Hr. Thorlev Clauson og Odd Erichson paa Fitiar. — Jeg havde og varias variorum Relationes om Algierernes Røverie paa Westmannøe, ligesom jeg og selv der paa Øen havde optegnet meget didhørende: — Alt dette er forloren, saa jeg nu ikke eier eet Blad af disse Annalibus recentioribus, eller hine. — Jeg kan ikke eengang ret erindre hvad jeg har mistet, uden naar det hændelseviis falder mig i Tankerne. — Dette Tab af mine Bøger har storligen forandret mit Sind, og udbreedt ligesom en Døsighed over mine Tanker. — Undertiden tager jeg mig Skaden nærmere, atter andre Tider beleer jeg mig selv og mine Griller. — Omtrent 40 Aar har jeg brugt til at samle paa disse Sager, og anvendt mange Penge derpaa, og nu ikke udrettet andet derved, end at det samlede i en Times Tid eller kortere, er bleven et Rov for Ilden. — Men hvorledes dette end er gaaet, saa vil jeg dog herefter, som hidtil, bruge disse Smaating til Tidsfordriv; hvorfore jeg og beder dem, paa hvis Venskab jeg har havt saa mange Prøver, at de ville besørge mig afskreven Copier af alle gamle Brevskaber, de kan overkomme, som ere ældre end 1560, dog forstaaer jeg ikke derved de Skalholtiske eller Kirkernes Dokumenter; thi disses Afskrivter haver jeg i Behold. — Mine Sæmunds Edder ere alle brændte. — Dersom de haver to Slags Voluspa, saa beder jeg, de lader mig faae dem. Af denne Ode var to forskiællige i den Edda, jeg fik fra dem, skreven i Qvarto af deres Fader, ligesom og i et andet Exemplar, jeg havde faaet fra Sairbaj paa Kialarnæs. — Hvis Mag. Brynjolvs Exemplaria vare at faae, skulde man let see, at han haver havt og ladet udskrive nogle flere af disse gamle Dokumenter, end vi nu have.

Vores Rector sal. Olav, har skrevet mig, hvilket Brev og er brændt, angaaende een af disse Oder, om jeg husker ret, Hrafnagaldr Odins, at Mag. Brynjolv haver ladet denne Ode opskrive efter et enkelt, gammelt og skident Blad, hvilket han, saavidt jeg erindrer, udtrykkelig siger var defekt i Enden; og det samme kan mueligt have Sted hos flere. — Dette er nu alt for mig ligesom i en Taage, da jeg har mistet Dokumenterne. — Saadant Mørke er nu kommet over disse Studia, at om 100 Aar vil der ikke blive meget af dem tilovers. — Paa Bibliotheket over Trinitatis Kirke, især in Bibliotheca Reseniana, brændte meget, som angik dette Studium, ligesom og hos mig, saa man nu haver kuns usammenhængende Fragmenter tilbage, uden af de Islandske Historier (Sager), skiønt endog de, som handle om Island, indeholde meget taabelig Sladder.

10. juli 1729.

Om de papistiske Sange faaer jeg nu ei Tid at handle; jeg faaer dem vel siden fra Dem ved Leilighed. — Jeg troer De frem for nogen anden kan og vil skaffe mig Copier, af de gamle Breve, som Amtmand Fuhrman fik efter sal. Gudmund Thorlevsen. — Eet af dem skal være, som man har berettet mig, fra Magnus, Biskop i Skalholt; men Aarstallet veed jeg ikke. — Sendt Biskop Arnes Brev, angaaende Kirkebaj paa Westmanøe 1280.

*

255.—262. PROVST JÓN HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hítardal 7. okt. 1707.

Efter uddrag i J. H.s brevbog 1701—20 i det islandske landsarkiv, s. 269—70. Beklager »sökum þunglegs veikleika mijns daudvona heimilis

og sóknarfolks« ikke mundtlig at kunne tale med A. M. Beder om udskrift af to sedler og om at en af A. M.s tjænere må medtage til biskop J. Widalin et brev og 16 rdl.

256. Hítardal 20. juni 1708.

Efter kopi i J. H.s brevbog s. 297—98. Besvarer A. M.s brev af $^{12}/_{1}$ 1708. Havde håbet at komme til altinget, men dette er på grund af folkemangel og travlhed umuligt. Takker for Bjarnar saga Hítdælakappa, som han ønsker at beholde nogen tid endnu til afskrivning: »meina og sumt lagfæringar vid þurfande i honum, þó ei fáe umbót af minne hende, hellst propter ignorantiam et differentiam in nominibus propriis locorum, sem þá hafe heited odru nafne, ur hvorium offtlega greider upphaf sierhvorrar sögu, qvod hic desideratur; vil þo giora sem kann og fyrer seiged«. Beder på ny om afskrift af nogle sedler. Giver oplysning om et Edda-håndskrift: »Edda, sem Nicolas edur Jon Finssinir fyrrum á Kalfalæk skrifudu og ydar Göfugheitum meinast til handa komenn sie, var skrifud i firstu effter bók i 4to, sem Jon salugi Biornsson á Sydra Raudamel hafdi þangad lied præter propter fyrer 44 árum. Enn vijsur i þessu kveri Finssona voru effter ymsu skrifadar«. Beder om at få tilbage den af ham skrevne Njála og Ólafs saga helga, da gode venner har ønsket dem til låns, »um hin kverenn vardar mig ei ad so stöddu«.

257. Hítardal in Junio 1710.

Efter kopi i J. H.s brevbog s. 380—81. Takker for alt godt, særlig i sidste år. Ólafsvík-skibet har bragt slemme rygter om forholdene udenlands. Har hørt, at A. M. er på rejse i Borgarfjord, og sender derfor »fányt medfylgiande blöd, ef helldur villdud nyta enn nidur kasta«.

258. in Augusto [1710].

Efter uddrag i J. H.s brevbog s. 381—82. Besvarer et brev fra Hvam af 14. juli. Berører en arvesag, til dels i forbeholdne udtryk. Sender lidt dun.

259. in Octobri [1710].

Efter uddrag i J. H.s brevbog s. 386—87. Efter et i avgust modtaget brev fra A. M. har J. H. talt med provst Þórður Jónsson om arvingerne efter Jón Þorsteinsson. Sagen er vanskelig, da man ikke kan forlade sig på deres »silentio og taciturnitati«, da de er så stærkt bundne til andre. Sender en seddel angående »hina vafaerfingiana«, som er fattige og uselvstændige, men hjærtens gærne vil søge A. M.s hjælp. »Annars hygg eg gudzþackaverk ad lidsinna þeim vesælingum, enn sialfhælne nóg hia hinum og þeirra fautoribus, ef þessir væri fra arfinum utluktir«.

260. in Aprili [1711].

Uddrag i J. H.s brevbog s. 391—92. Vicelagmand O. Sigurdsson har mistet næsten alle sine får ved vogterens forsømmelse. Provst Þórður Jónsson har måttet sagsøge en tvivlsom person Jón Sveinsson for injurier.

Merkiligur peninga skadi heyrist óvijda á þessum vetre ordid hafe, utan hia Vicelogmanne Herra Odde S(igurds)s(yni), hver nockru fyrir iol mist hafdi nær þvi allt sitt saudfie ofan um sióar is fyrir athugaleyse þess vaktara, sem fied átti ad reka ur sióarholma nockrum, ádur enn siór fiell under veikann is i frostlinu vedri, enn doskadi, þar til ad var fallid, og rak so fied i þyrpingu á isinn, þar til biladi, enn fied kafnadi nær $1^1/_2$ c. tals, enn afkomust fáeinir sauder, innann 20 ad sögn; þar meinast allt hefdi mátt afkomast dreifft edur skickannliga rekid, edur ef kyrt hefdi mátt vera i holmanum. Kyrd og ró enn þa manna á milli, utan hvad örlar á máli millum profastsins Sira Þordar Jonssonar og Jons nochurs Sveinssonar, sem sagt er ad adfangakvöld iola hafi vered druckinn med oroa og dreingligum ordum og athofnum vid folk, hellst vid profastinn sialfann, so og liótum ordum til hans saluga födurs. Hier um þingad á Sydri Gördum af Vicelögmanni um fostukomuna, enn eckert til skyrslu geingid, utan framburdur votta uppskrifadur, þessi dreingur enn þa druckinn. Heyrist ad þinga skuli afftur hier um effter paska. Jon þessi er fyrir nockrum árum ad austan vikinn, hefur sijdan verid þenari profastsins, og gijfftist þar hid fyrra arid; mun ei i Alþingis Bók Anno 1703 lýst ur Mulaþingi effter Jone nockrum S(veins)s(yni) burthlaupnum undan þiofnadar male? Vinátta folkz mun standa grunt ad so stoddu, og væri oskandi, ad eckert klandur af þessum dreing hlytist. Heyra má eg eirninn stijf fyrirheit, enn um hvad fæ ei ad vita: sed minacem Cuspium non est qvod metuam, cum nullius peccati in illum hactenus mihi conscius sim, sed qvantum potest mihi incommodare non omittit etc.

261. Hítardal 18. oct. 1711.

Efter kopi i J. H.s brevbog s. 396. Ved ikke, om dette brev kan træffe A. M. »þvi sumar sagnir hafa hierum geingid, ad hann væri burt sigldur, enn adrar hafa þad afftur borid. Ny tijdendi berast hingad eingin, enn hvad alment er, greina glöggvast milleferder, hellst um þessar tijder«.

262. Hítardal 3. maii 1712.

Efter uddrag i J. H.s brevbog s. 410—11. Takker for den i sidste vinter mod hans »heimilispilt« Jón Jónsson udviste velvilje. Tilbagesender nogle sagaer, men beholder endnu en tid nogle andre: »Sendast Páls og Laurentii Byskupa sögur med kiæru þacklæti fyrir lánid, enn i trausti ydar göfugheita helld eg effter Eddu og Þorlaks Byskups sögu, þvi ad mysteria hinnu gömlu Ritningar sem og þa storu

helgi Þorlaks byskups fær ei minn daufleiki á stuttum tijma gripid, enn eg veit þo ecki i hvern stad edur til hvers hier i landi þessum bókum skila á, þvi til eyrna kiemur ad minn herra muni tijdliga i vor vilia reysa i fiærlæga fiordunga og sydan, þa lydur á sumar, i framandi stadi, hvad mier var stór þægd med einu ordi fá ad vita, og þvi voga eg ei helldur ad bidia minn herra framveigis ad liá mier fleijri Byskupasögur nefnilega Gudmundar og Árna byskupa, þar Stada Arne mun þo hafa skilid á benificiatores hier, ad mundu sinne minningu á lofft hallda«. Kan ikke meddele noget om Jón Þorsteinssons »vafa erfingia«. Fremfører en forespørgsel fra en af sine fæstere. Beder om tilbagesendelsen af nogle håndskrifter; nævner vicelagm. O. Sigurdsson: »Ef minn Herra þyrffte ei ad hallda á synodalskveri mijnu sem og Svarfdælu, Broddhelga þætti med ödrum Smá-þáttum, sem fylgdu speculo Regali (hvert á parte medtekid hefi), þa munde Gudne Jonsson byskupssveinn þeim til mijn rádstafa.

Vicelogmadurinn Herra Oddur afftur snuinn fra Hvijtá vestur ad Raudamel effter tilvijsan Jons nockurs vel L. reid nyliga sudur um til fundar vid sinn Herra collegam, cogitabundus ad kunnugir menn hielldu, sa þarff margt ad huxa sem margt hefur ad drijfa«.

263. 3. juli 1712.

Efter uddrag i J. H.s brevbog s. 421. Har ikke kunnet komme til altinget og således træffe A. M. Sender hermed hvad han har kunnet fremskaffe ang. de tidligere omtalte »vafa-erfingiar«. Om vicelagmand O. Sigurdsson og hvalfangerne: »Samfundur Vicelögmanns og Hvalfángara er allstadar vijdfrægur, mun þo á hærri stödum vijdfrægari verda eiga þar þingvitne er tekid af Eysveitungum, um allt hvad þeir sáu og vissu hafa framfarid i þeirri framaferd, hveria ei missa vilia fyrir 100 Rixdali, þvi álijtin muni verda fyrir stórt meritum, ad af storri tru og hollustu vid hans kongl. Majst. i openberann lijfshaska sig gefid hafi, etc., enn þessa frama og forþenustu vil eg ei misunna honum ad nióta« . . .

264. PROVST JÓN HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Husafelle i Hytardal þann 10. Octobris Anno 1727.

Trykt efter egh. underskr. orig. i AM. 1058 V, 4to. Hertil A. M.s påtegning »Medteked med Budaskipe 1728, 10. Julii (Skiped lá i Islande i vetur ed var)«. Takker for tilsendelsen af Laxdæla, som han er glad over foreløbig at kunne beholde, og for den sønnen Finn viste velvilje, ligeså for den ifjor tilsendte Flateyjar annal. Har tilsendt A. M. en Margretar saga og nogle, desværre dårlige, afskrifter af Helgafells skjöl. Skal eftersøge en kopibog af sådanne, som har tilhørt den afd. præst Gudm. Jonsson, ligeså håndskrifter fra Odd Sigurdsson og

Vigfus på Leirá. Takker for oplysning om tienden på Vestmanøerne. Sender A. M. til bedømmelse en udsigt over abbederne på Munkatværå. Har besørget et brev til Odd Sigurdsson. — Redegør for, hvorledes arven efter Jón Þorsteinsson nu er bleven udbetalt ***(dette sidste forbigået i nærv. udg.).***

VelEdla og Hálærde Arne Magnusson,

Minn jafnann stór æruvirdandi fautor og velgiorare.

Eg oska af alhuga, ad blad þetta kome ydar gofugh. heilbrygdum, og i æskelegu velstandi til handa, hvört eg seinast sannfretta af ydar elskulegu tilskrife i sumar dat. 27. Juny, enn skilvyslega mier i Budakaupstad afhendtu þann 14. Aug. med ærusamlegre, þægelegre sendingu (Laxdælu), hvad mig ofann á sierhvöria undannfarna gódvilld, trufeste og ærugiörder, bæde mier, og barne minu Finne veittar, skulldbinda, ydar gofugh. elska, þiena og þocknast, i þvi sem eg kann og má. Er mier, og jafnann skal vera, glede ydar heilbrygde og velfarnan ad heira, og oska af heilum huga ad bædi vel og leinge vidhalldest. Ei kann eg ad fullþacka vorum góda gudi fyrer slisalausa farnan og bærelega heilbrygde myn og minna, og jafnvel betre enn i fyrra sumar, þo nálægest meir og meir alldurdomßins fylgiarar, þreita, burdahrörnun og ei syst sióndepra, tiáer hverke nie vil i móte mæla. Þar næst þacka eg kiærlega ecke einasta sendinguna i sumar (Laxdælu), helldur og giöfina á Flateyar annal i fyrra tilsendum, var eg þa bædi so athuga og rænulytill, ad eg fann ecke firr enn i vetur under jól, þegar um nockra stund hafdi effter commissions jastred setst um kirt, ydar ærusamlegt oped bref, sem dulist hafde fremst i bokenne, hvad einasta olle þá mynu oþacklæte; þægd er mier á þvi ad meiga behallda Laxdælu ydar so leinge, sökum þess sa kann falla, ad lyta þurfe i hana; enn veit eckert exemplar hier i nand, nema slæmt og oeffterriettanlegt.

Margretar saga med henne fylgiande hiatruarfullum papiskum bænum sendest hier med ydar gofugh. til nockrar þocknunar og fullkomenar eignar. Þvi er midur, ad einginn Helgafells klausturs skiöl hefe under höndum hafft, enn nockur excerpta rangt skrifud, á rotnum, funum, og ad mestu leite sundurlausum pappyrsblödum, bárust mier fyrer fáum árum. Utskrift af þeim (ef so ma kalla) af vidvæning klórud, þo samannlesen vid þad sem eg hefe, sendist og hier med, sem eg bid ydar reinda manndygd ecke misvirda. Skömmu fyrer bólu var eg nætur giestur hia sr. Gudmunde heit. Jonssyne i Breckubæ vid Hellna, bar þar fyrer mig snögg sinnis skrifud bók, vel innbundinn, mig minner i litlu folio eda storu 4to, ei miög þick; flette eg henne upp um

stund, voru þar a gamler domar, bref, og ymsra giördningar, med sæmelegre hende, ránkar mig ei betur vid, enn þar yrde fyrer mier eitthvad af þeim brefum um Helgafellsklausturs jarder, ur hvörium þesse excerpta være dreiginn; talade sr. Gudmundur vel um þad, ad lia mier bokina sydar nockra stund, drost þad so undann, fyrer þa skulld fundum ockar bar skialldnar samann, effter þad hann kom ad Helgafelle, sló hann þvi til einu sinne, ad hun være annarstadar i láne, tvystradest og flest fyrer hönum, effter þad mist hafde syna firre konu, þvi madurinn var laushentur. Strax ad hönum fráföllnum, og sydann allt til þessa, hefe eg lagt mig effter ad upp spyria bokena, hvar sem kinne, og eckert getad snefiad, hvad af henne hafe orded; ecke fanst hun i sterfboenu strax effter hann um vored; hefur og falled mier i þanka, ad hun kinne ydar gofugh. hafa borest i hendur, þo med friálsu, og være hun þa kominn i vissa höfn. Maske Oddur S. s. hafe nád til hennar, ad hinum lifanda, eda hun dylst einhvers stadar under láns title. Ecke hafa skulldunautar Odds, sydann inn kom afftur i landed, enn þa lagt hendur á lausagots hanns þad hier atte, þad eg af veit, sem hellst vera mun i gamla kaupmanns husenu i Rife, hvort effter syslumanns Gottorps forlage forsiglad var strax i vor, og stendur so enn nu; meinast, ad Oddur hafe vinsad ur þeim bókum og dröslum þegar i firra og hitt id firra þad gagnlegasta og hafft med sier, og mun ydar göfugh. gruna, hvar lendt hafe, enn reina vil eg til (lofe gud) ad snefiast effter, hvört nockud þesshattar sie til baka, og leggia þaug drög fyrer sem vidkomed fæ. Þvi mun midur, ad tvystrad hygg i ymsa og ovissa stade þad sem a Leiraa hefur kunnad ad vera þesshattar, og jafnvel ad Vigfusa sal. lifanda, þar liggia matte (ad annara sögn) a almanna fære faranda og komanda, hann þar med gódviliadur ad liá vinum og kunningium, enn ei efftergángsamur afftur ad kalla, sem bródur syne hanns Monsr. Magnuse Gyslasyne mun ei okunnugt. Vyst mun sr. Hannes broder minn hafa effter breflegre bon Finns frænda i sumar sem og tillögum minum i heimför frá alþynge spurst effter þessu, meinte þo til lytils koma. Fyrer uppfrædslu og góda informationem um tyundena af Vestmanna eyum þacka eg astsamlega, og giarnann þigg eg, ad Finnur, ef lifer, mætte med ydar leife skrifa copie af þvi brefe sal. Arna biskups. Nu þar eg svyfst ecke vid ad leida fyrer augu ydar gofugh. minum stóræruvirdanda velgiörara, bæde fávisku mina og dyrfsku, þa dregur mig þar til bæde ydar margreind þolinnmæde og gódgyrne i uppfrædslunne, áræd þvi ad láta hier med fylgia infor-

mem et mancum, imo monstrosum foetum inprimis ob monstrosè corrupta et depravata exemplaria et eorundem defectum. Er þetta otydugur, og ovinsadur samtyningur um Mukaþveraar klausturs abota, sem funded hefe, og bid eg þar med audmiuklega, ad ei late ydar göfugh. synum augum ofbióda soddann omynd og afskræme, helldur leifa Finne syne minum, ef lyfs er, heilbrygdur, og ei ofmiög af sier broted hefur ydar gott gied til syn og favorem, ad afsnyda effter ydar gódre tilvysan membra monstrosa, enn reformera og uppfylla manca et mutila; hvörke þetta, og þo enn sydur um abota á hinum klaustrunum, var so nidur sett, ad liete adfylgiast, eru þar so marger hyatus et lacunæ, ad vyda toller ecke samann, hellst á priora og systra claustrum. Samtyning mínn um Hr. Gyssur hefe eg öngvum viliad nie vogad enn þa syna, þvi lifde i þeirre von, ad nockurn studning fá kinne af fragmento hanns brefabokar, nær ydar gofugh. hefde ei leingur á henne hallded. Enn hvad offt annalar vorer og ættartölur slá feil, verdur ei frásagt, og viller hvorttveggia fyrer mier glámskygnum, sierdeilis þar ei fæst annar leidarvyser eda lagfæring vor á medal. Bref til Odds S. s., er fylgdi ydar brefe til myn, afhendte eg hanns gódu módur i heimför frá Budum, so þad fór ecke annara manna i mille. — — Þessu framar bid eg minn storæruvirdanda fauteur enn nu sem firrum, ad sonur minn Finnur mætte hans favoris, lidsinnis, og godra orda, asamt ráda framveigis niota, i þvi sem hann vid þyrffte og leitadi, sem eg oska, hvörugur ockar af sier bryte.

Hvörninn tilstand jakaholma vors hrakast nidur, er hvorke tyd nie tækefære um ad tala. Eg bædi bid og forlæt mig uppa, ad margreind manndygd ydar gofugh. virde á betra veg þennann hiegoma, ad hvors endingu eg befala hann, med veledla kiærustu, gudz födurlegre vernd og stiórn til alls gódz med minne og minna aludar heilsan.

Og vil ætyd finnast myns veledla storæruvirdanda
fauteurs reidubuenn þienare
Jon Halldorsson.

265. PROVST J. HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON.
Husafelle i Hytardal d. 30. Septembr. Anno 1729.

Trykt efter egh. underskr. orig. i AM. Access. 1. Takker for den sønnerne Vigfus og særlig Finnur viste velvilje. Udtaler sin deltagelse i anledning af Københavns brand, som han har erfaret af sønnen F. og ved brev fra A. M. af $^{22}/_{8}$. Besvarer A. M.s anmodninger om fornyet indsamling og afskrivning af ældre litteratur og oplyser om sine egne samlinger. Islandsk udskrift.

VelEdla og Hálærde Hr. Assessor,
jafnan æruvirdande trufaste Fauteur.

Aludlega þacka eg ydar Göfugh. margreinda elsku, trufeste og ærugiörder ad fornu og nyu tiedar, ecke einasta mier, helldur og sonum mínum Finne og Wigfuse, þo nefnelega Finne, med hugarlátlegu atlæte i adskilianlegann máta, og ad sydustu elskuligt tilskrif af dato 22. Junii næstlidins medteked 28. Augusti, hvad allt mig skulldbindur ydar Göfugh. ad elska, virda og þiena, ef i nockru kynne edur nytur være.

Ydar lyf, heilbrigde og velstand ad sannfrietta var mier stór glede, og óska af alhuga, ad vel og leinge vidhalldest. Enn bæde þesse og önnur glede tydinde frá Kaupenhafn til vor blöndudust med beiskum hörmungar friettum af þeim hrædelega ellds skada, sem á fyrerfaranda hauste fiell uppá þann Kongl. Residentz stad, hvörium ieg gat ecke truad, fyrr enn siónarvotturinn Finnur sonur minn sagde mier þar af greinelega, sló mier þá i þögn, og soddann þánka, ad eckert rád, eingenn vitska, vörn edur vidurbuningur duger á móte Drottinns hönd edur dóme, og offt á eg sydan skamt til ad gráta med siálfum mier af ihugan þess óbætanliga og ómetanliga skada, ei so af barnagiede, sem margur má meina, sem af nockre medaumkun yfer tióne sam-christins náunga mier riettlátara af áminningu til lifnadarins betrunar, enn Gud náde ávöxtenn, af foreidslu ypparlegustu kyrkna, rádhussins, academiesins, scholans, collegiorum academiesins, garda hinna skrautlegustu, kyrknanna ornamentorum og dyrgripa, þetta saklaust allt liggur i ösku og eyde vegna syndastraffs mannanna, og kynne þó á nockurn veg bætast afftur med frammtydinne, sed maxime deploro miserandam conditionem et irreparabile damnum juventutis et posteritatis literatæ interitu tot locupletissimarum Bibliothecarum et præsertim librorum Manuscriptorum, sem eingen von er til affturfáest, hvar uti Antiqvitatum Septemtrionalium studiosis má vera mestur söknudur ad þeim grátlega bókaskada myns Göfuga Fautoris, og siálfs hanns ágiæta(!) skrifa, hvörra von og effterþreyan hiá mörgum, proh dolor! nu synest endud og ute, sed ferendum est, qvod mutari non potest, og er þad stór guds gáfa og H. anda stiórnan, ad hann þennann óbætanlega skada setur ecke ofmiög firir sig, so og hiellt nockru effter, qvo aliqvatenus lenire posset dolorem et dispendium amissorum, verdur þvi ad una vid þad sem effter er, enn hinu þvi tapada ad gleima, hversu miked ervide og ómak sem þad hefur kostad, fyrst ómögulegt var þvi ad biarga, og sá drottinns dómur geck yfer so marga, ad fáer sem aungvir gátu

hann um flued, og hvad er þvi annad enn undertaka med Alberto Marchione Brandenburgensi Verde ætyd hvad vill minn Gud etc. Enn einfölldum þessum fortölum hætte eg, og bid ad minn æruvirdandi Fauteur þeim ecke reidest. Andæffte þvi stuttlega hanns elskul. tilskrife. 1. Þvi er midur, ad ærid fátt hefe af þeim gömlu brefum, sem elldri eru enn Anno 1560, og þaug þó misjafnt riettskrifud, saman-snöpud edur snykt (sit venia verbo) ur ymsum stödum, sine ordine et judicio upphripud effter þvi sem borest hafa, enn hvad hanns Göfugh. kallar kyrkna bref, hvört máldaga kyrkna i Skálhollts styffte, edur önnur document þeim vidvykiande? vil eg frædast um; Skálhollts bref edur þaug, sem þar liggia i styfftkistunne so kalladre, hefe eg nærre þvi eingenn fullskrifud; fáeinar copiur af nordanklaustranna og Videyar og Skriduklaustra brefum hafa mier borest, enn af Helgafells, Þickvabæar og Kyrkiubæar klaustra eingar, fáar utskriffter af Hólabrefum, enn vitiosè scriptas. Hvad minn Hr. Fautor gyrner af þessu vel(!) eg med guds hiálp óglatad vera láta, enn skrifara hier i nánd bágt ad fá, utan vidvæninga. 2. Sögu regestrum hefe eg eckert, fyrer utan þad sem er in Serie Regum Daniæ Torfæi. Eg hefe og ecke skyfft mier af utlendskum sögum fabulosis aut commentitiis edur rymum, sem nu eru hier vydast forlagdar, sosem fleira, sem annars þienar til lærdóms edur skiemtunar. 3. Þad fór illa um þær gódu Sæmundar Eddur ydar, enn til er exemplar illa klórad hia mier, effter ydar exemplari, enn þvi er midur um Magnus Einarsson á Vatnshorne, ad hann er hindradur frá bókaskrife, feck á utmánudum i vetur ókiennelegann og ólydanlegann verk i handlegginn og fram i höndina, so sagt var báglega edur ecke giæte skrifad nafn sitt, og ad ligge offtast gagnlaus sier og ödrum, og stundum vix sui compos (þar yndislyted hiónaband, og möguleg mága ást). Þar fyrer hefe eg hönum ecke skrifad hier um, enn bæde kvered og papyrinn skal til reidu, ef friette hönum batnade. Odæ hinar adrar, sem feinged hefe ur ymsum stödum, eru stórum afbakadar, so varla sieu nockrum synande, sem eru 1. Gullkars Liód, 2. Hyndlu Liód, 3. Hyndlu Liód hin gömlu, 4. Getspeke Heidreks kongs, 5. Gróu Liód, 6. Vegtams kvida, 7. Sólar Liód, 8. Fiolsvinns mál, 9. Hrafnagalldur Odins, enn hvört hiá mier liggur su stittre Völuspá effter kvere födurz myns sál. veit eg ecke, hun skal ei glatast, ef eg finn hana. Sæmundar Eddu veit eg nu öngva hier i nánd, enn fyrer austann kynne hellst landþings-skrifarenn Monsr. Magnus Gislason ad spyriast effter, hvört þar være nockur effter med hende Þorsteins heit. Eyolfssonar.

Gud náde, hvörsu dodnud er og jafnvel ölldungis daud ydkun, ástundan edur vitneskia um fyrre tyder hiá vel flestum medal vor, so miked þiker, þá leingra til vita enn af afa og ömmu sinne. Þreittur er eg ad sollicitera framar þá mága i V:tungu um kver edur skrif til yferskodunar, fæ gód loford, cætera nihil, vysar hvör frá sier, sie annarstadar i láne etc. 4. Stór söknudur sem ödru fleira var ad misser vitæ sál: M: Bryniólfs og sr. Arngríms Jonssonar, so sem og þeim gódu Annalum, sem upptelied i ydar brefe, hvörier flester munu hier nu interciderader, og þo dyliast meige, samt corrumperader et vitiosè scripti, nema hvad vera kann Annall Biörns á Skardsá, sosem algeingnastur. Formála Biörns fyrer framann hann hefe eg ecke sied, hvörn Torfæus þo citerar in Serie. Stutt ágrip af Annal Peturs Einarssonar á Ballará yfer hanns æfe, sosem uppá 3 örk, hefe eg, hvört leingre hefur vered veit eg ecke. Odds Eyrekssonar syrpa var hiá mier einn vetur, ur henne excerperade eg med flyter þad sem Annala snerte og markverdast þockte frá A⁰ 1643 til hanns dauda A⁰ 1719, enn hina Annalana hefe eg ecke sied. Annala bók su i fyrra frá Raudamel, er nefndud i brefe ydar i fyrra og eg bad hallda mætte þar til excerperad hafde hid sierlegasta ur henne, er nu af mier heimt þadan sine dubio af instinctu O., þvi móder hans þikest hana eiga, samur er hann enn. Pápisku kvæden eru fá og fányt, skulu þó ei misfarast med vilia. Hamingian má ráda, hvörnenn gánga mune ad fá utskrifter af gömlum brefum hiá Vagnmanne, þó nockur hafe med arfenum feinged, sem ábættest enn i ár, fiarlægd stór hier i mille, eingenn medalgángare mier so kunnugur þar i nánd, ad utriettad giæte, enn gód loford gleimast offt fyrer þeim margt hafa ad dryfa. 5. Fyrer Arna biskups bref þacka eg ástsamlega, samt leidriettingu um nockra ábóta, sem eg var i efa um hvar vered hafa. Enn fyrerverd eg mig fyrer samtyning minn um Munkaþverár abóta þann i fyrra, ad taka á móte soddan hróse, sem ydar Gofugh. hönum giefur, þvi eg efadest um med siálfum mier, hvort voga skyllde þann Fætum abortivum i liós ad leida, alleinasta i þvi trauste, ad margreindrar nobilissimæ humanitatis vestræ obstetricantes manus villde afsnyda membra vitiosa, enn reformera manca et mutila, og i sama trauste áræd eg enn ad níu fyrer ydar sióner koma láta annad vidlykt afskræme um Þyngeyra klausturs abóta, med sömu ummlydingar og leidriettingar bón sem hid fyrra. Samtyningurinn um hin klaustren er þessum afskræmelegre og óverdugre fyrer gódra manna sióner ad koma, nema med leife, og nakvæmar Æsculapii manus firir

hitte. Hier fylger med til synis fragmentum af Odda Annalum so köllludum, sem mier hafa borist, ölldungis overduger i mynum þánka ad bera fyrer sig nafn Sæmundar prests fróda. 6. Dröslur af Brefabók Gyssurar biskups eru best komnar under höndum myns Göfuga Fautoris, mig vardar ecke um þær annad, enn ad þær yfer-fara mætte um stund til ad samanbera og leidrietta þad colligerad hefe um vitam Hr. Gyssurar, og ad þvi giördu skylldu afftur til baka sendast ydar Göfugh., enn eg hefe miklu meire þörf ad bidia, þad ei reidest mier vegna Olafs sögu helga, ad henne i trauste ydar helld enn þá, þvi Finnur fr. hefur i rade, ad exscribera i vetur, lofe gud, þad ei höfum af henne.

7. Þó eg sende nu ei collectanea myn um Skálhollts biskupa Seculi 15ti edur pestar alldarinnar, bid eg minn herra ecke mier ad reidast; orsök þar til er su, ad funded hefe nockud sydan þeim til umbóta, enn occupationes domesticæ, reisur og addrætter taka i burt allann sumar tyman fyrer þeim, sem þryfast vilia á þessu orduga plátze, so varla giefast nockrar hiáverka stunder, eg vil þó tilsiá, ad til verde ad áre (lofe gud) med ydar animadversionibus, enn relationes um Vyga Styr eru þess ei verdugar, þó eru þær ecke undanteliande og skulu medfylgia; eg vil ei helldur gleima extracte af Helgafells Documentis, ef farenn eru, þo corrupta sieu.

8. Ad sydustu tek eg til þess sem undan ödru bar ad gánga, ad eg aludlega og audmiuklega þacka ydar Göfugh. allar ærurykar gódgiörder, trufeste og heilræde Wigfuse syne mynum veittar, og vil af hiarta hann framveigis hafa födurlegum rádum og patrocinio myns jafnan stóræruvirdanda Fautoris til alls góds recommenderadann, i hvöriu sem hann þyrfte hanns ad leita, hvörs eg vil þacknæmelega jafnan endurminnast, afftur þocknast og þienustuviliugur finnast i þvi sem eg kynne og mætte. Enda eg so blad þetta med umlydingar bón og bestu farsælldar óskum fyrer sál og lyf, samt ockar Sigrydar konu minnar ástar heilsan til ydar Göfugleika. Og vil ætyd finnast myns veledla og jafnan stóræruvirdanda Hr. Fautoris einn og hinn same reidubúenn einlægur þienare

Jon Halldorsson.

---

266. MAG. ÞORLEIFUR HALLDÓRSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hafniæ d. 4. Augusti Anno 1710.

Efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to. Lykønsker A. M. som konsistorialassessor. Meddeler at Torfæus befinder sig vel og påny er gift; trykningen af hans Norske histories 4. bind er begyndt, og fortalen skal skrives af Þ. H.

Materien til de tre første bind har fundet plads blandt A. M.s bøger i auditorium inferius. Nævner O. Sigurdssons Rímbegla. Trykt i H. Hermannsson, Islandica VIII, Ithaca N. Y. 1915, s. 39—40.

---

267. ARNE MAGNUSSON TIL PROKURATOR N. HAMMER. Kiøbenhafn den 29. Aprilis 1729.

Trykt efter egh., uunderskreven koncept i AM. 452, folio. Adr. »A Monsieur Monsr. N. Hammer, procureur a la justice de la ville de Helsingör«.

Monsieur Høitærede ven.

Jeg haver icke faaet stunder før end nu, at svare paa Deres gode Skrivelse til Monsr. Abbesté af dato 23. Aprilis. Af samme bref seer ieg, at Dommeren icke haver syntes at unde mig Renten af mine penge, Men om hand haver tilfundet Borgemester Bussæus at betale nogen omkostning, mældes icke i brevet. Jeg kand ellers slutte, at hand maae og saa have gaaet det for bi. Saa er da min resolution denne: At hviß Borgemester Bussæus vil, uden videre ophold, betale disse 20. Rxdler, og derforuden saa meget som Deres Salarium og udlagde penge kunde beløbe sig saa maae det blive der ved. Jeg kand ellers slutte forud, at hand det icke giör. Saa vilde da Monsr. tage Dommen beskreven med forderligste, og sende mig den det første skee kand, tillige med Specification paa hvis ieg bliver hannem skyldig, som strax skal blive refunderet enten ved forbemelte Monsr. Abbesté eller ved mig self. Her udi bad ieg gierne, at ingen forsømmelse maatte tages, paa det ieg i tide kunde tage Stæfning til landztinget, hvor ieg meener at faae en anderledes Dom, Jeg forønsker til beslutning, ald velgaaende, og forbliver stædse.

Monsieur Deres tienstfærdig(s)te tiener.

*

268. PROKURATOR N. HAMMER TIL ARNE MAGNUSSON. Helsingør den 16. May 1729.

Efter orig. i AM. 452, folio. Fremsender i henhold til A. M.s brev af $^{29}/_{4}$ den i sagen mod borgemester Bussæus ved bytinget afsagte dom (vedlagt), samt regning — 8 rd. 1 mk. 6 ß.

---

269. [ARNE MAGNUSSON] TIL ÁRNI HANNESSON. [1706?]

Efter kopi med skriverhånd i AM. 406 a I, 4to. Memorial med forespørgsler om en membran af Laurentius saga. Trykt i Biskupa sögur I, Kph. 1858, s. LXXXII—III.

*

270. ÁRNI HANNESSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Ytra Hólmi 17. oct 1706.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 406 a I, 4to. Svar på A. M.s forespørgsler ang. Laurentius saga. Trykt i Biskupa sögur I, Kph. 1858, s. LXXXIII—IV.

271—272. LAGRETTEMAND BRYNJÓLFUR HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. Efter orig. i AM. 453, folio.

271. Vid Öxaraa d. 11. July Anno 1703.

Som Skalholt-stols fæster andrager B. H. for A. M., at hans gård er storlig forringet ved sand og søgang, uden at han har nåt nedsættelse i afgiften; beder om tilladelse til en samtale med A. M. for at erfare, om nogen eftergivelse er at vænte.

Brinniulfur Hannesson.

272. Baugstodum dag 16. Aprilis Anno 1704.

Har ikke i vinterens løb kunnet besøge A. M. Sender ham derfor et vidnesbyrd (af 5 mænd, vedlagt) om gården Baugstaðir's forringelse og beder om hans bistand i denne sag.

Briniolfur Hannesson.

---

273. SYSSELMAND HÁKON HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skammbeinsstödum 15. Septembris A⁰ 1711.

Efter orig. i AM. 443, folio. Beder undskyldt, at »Snorre« først nu kommer tilbage, og at han ikke selv kan følge med. Giver oplysning om en viss Stephan og forskellige aktstykker ham vedkommende. Kopi af et votum af Stephan i overretten ang. lagmand Sig. Bjørnssons forhold i Jon Hreggvidssons sag er vedlagt så vel på Islandsk som i en for A. M. besørget dansk oversættelse. Ligeledes er dansk oversættelse af H. H.s brev vedlagt.

274. SYSSELMAND HÁKON HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skammbeinsstödum 21. Decembris A⁰ 1711.

Efter orig. i AM. 453, folio. Rådspørger A. M. ang. muligheden af et søgsmål mod Brynjólfur Þórðarson fra Hlíðarendi, som har forhindret stævning af en underretsdom. 4 aktstykker i sagen er vedlagte. Anmoder A. M. om lån af penge og papir, som kan sendes »i ferd Þórdar«, samt beder om, at Páls rejse må udsættes til omkring »þrettanda«. Påtegning af A. M. om tilsendelse af lånet.

I AM. 910, 4to findes fragment af A. M.s egh. udaterede koncept (af 1715?) til et andragende til kongen — vistnok i H. H.s navn — om ved fornyet ordre til stiftamtmanden at lade retten ske fyldest, da vedkommendes suspension fra embedet trods kgl. befaling af 1712 ikke er bleven hævet.

---

275. ÞÓRÐUR HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. [Dunk] 3. juli 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Beder A. M. hjælpe sig til at få fra sælgeren Guðmundur Þorleifsson på Narfeyri de 1½ manglende kúgildi i den del af gården Dúnkur i Dala syssel, som han har købt af G. Þ., da denne er vanskelig at søge ad rettens vej. — Afskrift af en kirke-máldagi for Dunk medfølger (dat. Dunch 26. May 1704).

276. ÞÓRÐUR HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. Snoksdal 4. februar Anno 1711.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »aa Skálhollte« (med vidtløftig udskrift). Hertil A. M.s påtegning »Medteked 26. Aprilis 1711 med Sr. Gisla Biarnasyne, enn hann medtok brefed i Reykhollte. Svarad og send aptur brefen þau gömlu sem medfylgdu«. Sender til eftersyn nogle diplomer, som han dog ikke har rådighed over. Er bleven overfaldet af en præst, men har ikke tilstrækkelig kunnet forklare sagen for biskop Vidalin, som var noget beruset. Ønsker erstatning for sin bekostning på Snoksdals kirke. Uklar og kejtet fremstilling.

VelEdla Hálærde Kong. Mayst. Assessor
Veltreistandi naunge.

Luchu og blezunar firer lijf og sál arna eg hier underskrifadur ydur, af lifanda gudi i Jesu nafne, nu og jafnann, med hiartans aludar þachlæti, firer minnes stæda virding og veiting næst á Þijngvöllum, gódsijnnud ord firer Jone mijnum Arnorzsine, sem hann mier truanliga sagt hefur, æ hvad skal eg seigia annad enn bidia minn góda gud ad leida ydur sier vid hönd yfer öll mein og grönd, hvad eg læst stundumm giöra med votumm augum, minn gud heiri þad og veiti. Virdugleige Secret. Þier hafed sönnu beded mig umm gömul bref, eg seige ydur satt, ei eru þaug á mijnu valdi, örmul af testamenti Dada lieda eg Joni, brodur Magnusar i Snoksd., og sijdann eij afftur feinged, nu nijlegą náde eg hia Magnuse (og fann eij meir) þezum hier med filgandi vitnes burdumm umm Þorgeirstada hlyd og profaz virding gamla á Snoksd., og bid eg ydur minn kiæri ad muna mig, og lata mig fá þad afftur i kir-þeij, so eg kunni ad koma þvi i þann stad som(!) tók. Firer lijf og blód giet eg ecki neitt sagt ydur umm Þórdijsi Sigurdard., sem Snoksd. skuli hafa att, eg hefe marga gamla menn þar epter spurt og einkiz vijs orded, verdi mier auded þez slagz ducumenta, sem eg ætla vilied, skuled giarnann fa þaug. Ó mijnn kiæri Secreter, i traust gódu leife, vita meige þier, ad Biskup M. Jon giördi mier ordsending epter skilnad i haust, eg skilldi angiefa firer sier umm Sra. Arna Jonss., þvi liet eg bref mitt til hanz hr.-dóms filga þezum sedle, i þvi trauste til ydar giæsku, ad þad ad ydar forlæge hönum (á hentugum tijma) afhent sie, og ei sijdur þa umm leid legged mier lidz irdi, sem ydar gód samviska bijdur. Eg gat eij næst talad vid biskup sem villdi (þvi hann var nochud kiendur). Enn i besta trausti til ydar giæsku, eij er, nie var hægd á firer mier umm votta leidslu umm athæfe Sra. Arna, þvi eij var hia mier i skiemmu husenu utann stulkann Gudrun Jonsd., og nær hun villdi ut ganga menn ad sækia,

hamladi Sra. Arne henni þvi. Eg hafda tvijbroted handklædi umm hallz, enn hann hiellt i endana, so inra broted rann þa ad halsenum, og sleingdi hann mier so nidur á öxlina vinstri þraliga. I fingurnar á vinstri hendine tók hann so, ad benti þær afftur á bach og lijka sundur, og ætijd er mier su hönd dofenn sijdann, og þetta sá stulkan adur nefnd Gudrun. Enn hvad hann mier i kirkunni giördi, vizi vijst og lijka Magnus, þvi eg sagda vid hann, hvort hann giæte þetta sied, og gaf hann sig þar ey ad, enn ey mun mier ad reida mig upp a hannz vitni, samlyker fuglar sier i hóp, þo mier sie máled skillt. Nu hefdi siest, hvorn enda þetta hefdi firer mier haft, einkum af þvi sem hann giördi mier i munninn (hefdi ei gud giefed mier miolk sopa ad næra mig á), þvi firer lijfed gat eg eij, nie helldur giet enn, nært mig á hördumm mat, og vijst má enn finna ör innan i mijnumm munni, sem eg seige af hanz tilverknadi. Nu er þetta tilferli so undarligt, ad alldri ádur hafdi nöchur kiæla milli ochar innfalled, móder hanz var minn skolameistari, þa eg var barn, og þad datt mier i hug, nær heirdi ad lá i tradar götunni. Enn vijst fiell mier eche hafe hann nefnt Madcha Dada og þez þræti eg eche ad þa hafe eg nefnt forfödur hanz Lofft(?). Þo eg gieti nu echi ad þezu ádur sögdu lögvitnum komed, þa þickunst eg ei betur vita enn satt sie (og þar uppa lif(!) eg lifa og deigia). Af þezu so einfölldu af mini hendi siáed og meiged ráda minn ærugöfuge, hvad fastlega eg treisti hanz hr.dóm, ad þetta fari eij vijdara enn siáed fært. Eg má vijst machlega firer-verda mig ad mæda ydur med þezu. Þo er enn framar, sem eg villdi ydar giæsku under vijsa, sem eg Hr. biskupenum til skrifa, umm kirkuna hier i Snokz dal, ad mier þicher hardt, ad fá eij jöfnud af Magnuse (bródur sini mijnum) á þvi sem eg hefe uppa kirkuna kostad meir enn til jafnadar mót hönumm. Enn vijst skilldest mier af ordum biskupz, mier bæri þad, enn þad mætti eg vid veralldlegt yfervalld eiga. Þad svar tók eg so sem firer afleidslu ad þvi sini (med þvi þad var a hönum flijter), enn so bar ad, ad Hr. Pall Widalyn kom hingad til Snokdallz þar epter, og gat eg þeza firer hönum; af sagdi hann sterkliga, þo munliga, ad hafa þar neitt med, og þvi verd eg til biskupsinz afftur ad flya. Siáed minn digd ágiæti, kirkann á holma korn, Giardeyar; væri möguligt, eg feingi i næsta ár ad ráda þeim helminge Magnusar, ad minsta koste afgialldinu so miked sem þad nær $4^1/_2$ fi., þa skilldu þier þez med mier nióta, og þez skal eg minugur (lofe gud).

O mynn edla digd agiæte virded nu vel, so sem eg full-

treiste miög einfalldligt adur sagt af mini hendi, viliandi þa umm sinn ej mæda ydur framar. Kunni so til bera, ad ydar ferd lægi so nær, ad eg kinni á götu vera, villdi feigenn, enn bæar leid leingra rijd eg ei utann kvöl, æ gud nádi mig aumann og stirke ydur og stidie, sier til dijrdar, enn ydur og ydar til farsælustu heilla nota, mier og mynum lykum (ef nochrer finnast) til verndar og forsvars, sem ydur er til truad, i fatæku födur landi. Ætijd sæler.

hans fatækur ná(ung)i(?) med hiarta þienustu viliugur

þordur Hannesson meh.

Ærugöfugi. Umm ydar nalægu naunga veit eg eij annad en vellydan. Heilsu edur kvediu Sra. Arna (mijns) til Sra. Lijdz (mijns gódz, seigia sitt hvorier).

Magnus frændi andæfer mot prez og lögsagnara forbodi ad hallda filge-konu sijna, þvi midur. Gud snue öllu á góda leid. feigenn kys eg eitt ord ydart.

277. ÞÓRÐUR HANNESSON TIL ARNE MAGNUSSON. Snóksdal 4. maj 1711.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for et i går modtaget brev og undskylder, at et brev fra ham til A. M. er blevet sendt ad omveje. Er glad ved at A. M. vil støtte ham og har fået biskoppens brev ang. hans sag. Sender afskrift af et dokument og antyder hvor originalen m. fl. findes (hos Magnus).

278—281. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND VIGFUS HANNESSON (HANSEN).

278. Skaltholt 21. april 1705.

Efter egh. dansk oversættelse i AM. 444, folio. Opfordring til på Vatnsløse ting 1. maj at lade gå dom over den af A. M. indstævnede Magnus Sigurdsson; A. M. er villig til at betale domsmændene for tidsspilde og ulejlighed.

279. Skalholt 2. maj 1705.

Som ovenstående. A. M. begærer arresteret så meget af M. S.s gods, som svarer til de 108 mark, som han på Vatnsløse ting blev dømt til at betale A. M

280. Skalholt 3. maj 1705.

Som ovenstående. Forespørgsel om, hvor meget A. M. har at betale til de ved Vatnsløse ting og efterfølgende eksekution i Brødretunge anvendte mænd — med påtegnet svar af V. H.

Ang. denne retssag sml. A. M., Embedsskrivelser, Kbh. 1916, s. 121—25.

281. Skálhollte þann 22. maii anno 1712.

Efter kopi med skriverhånd i A. M. 448, folio. A. M.s gennemgang af det indleverede regnskab over kontributionen (til lagmand L. Gottrups rejsegodt-

gørelse) fra Árness syssel og tilståelse for rigtig aflevering. — Hertil bilag A—E samt regnskab og kvittering.

---

282. KØBMAND JENS HANSEN(?) TIL ARNE MAGNUSSON. Ihsafiord d. 16. Febr. Anno 1711.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for modtaget brev og 4 rdl. specie, for hvilke A. M.s revers er tilbagesendt. De to pakker til A. M.s hustru er tilsendte hende med seignr. Birch og forhåbenlig modtagne i god stand trods nogen beskadigelse ombord af rotter. J. H. har personlig overbragt hende en hilsen fra A. M. Fiskeriet på Isefjord er bedre end det foregående år, men der fås intet tran.

---

283. LAURITZ HANSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Amsterdam d. 1. April 1696.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio.

Monsr.

Saasom Lauritz Sørrenssen Borgemester udi Bergen nylig ved døden er afgangen, har mine venner mig tilskrevit at ieg strax skal komme hiem og self annamme mit donnt udi boden, thi hand var min Curator og Tilsynsmand, har derfore mott resolvere mig dertil og reigßer herfra i overmorgen til skibs. Og paa det ieg nogenledis kunde efterkomme hans anbetrode Commissie var ieg for to dage siden udi Leiden, men kunde der ei holde mig lenger oppe end $1^1/_2$ dag, formedelst hiemreigßen; Jeg var og 2de gange udi Petronii hus (som er der Hist. Professor) men kunde ei finde ham hiemme, men som ieg kom paa Biblioteket, spurde ieg efter bogen, og da blef mig anviist it skab som staar paa Bibliotheket, hvorudi er forvarit alle Golii manuscripter, og uden paa skabit staar skrevit med forgylte bogstaver Omnes libri qvos Claud. J. Golius ex Oriente adduxit. Mens samme skab bliver ei aabnit, uden sær bevilling af Bibliotecario, og saamegit kunde ieg fornemme, at mand ei faar it af samme mands skrifter om mand vill give Guld for dem. Dersom ieg hafde haft tid til at blive lenger udi Leiden, skulle ieg nok have erfarit om samme skrift var udi skabit eller ikke, mens formedelst tidens korthed var det mig umueligt, efterdi Biblioth. er ikkun 2 gange om ugen aabnit. Monsr. Niels Foss har værit i Leiden i otte dage og er der endnu for Auctionens skyld, hand har alt kiøbt een stor hob bøgger. Der var og paa samme auction een bog eller liden tractat angaaende tvende Sild som vare fangne udi Norge, og paa samme sild staar bogstaver; Niels Foss gaf hans fetter commission til at kiøbe samme bog i hvad den skulle koste, thi Auctionen var begynt førend N. Foss kom til Leiden, men

Jens Foss har sagt mig at hand kiøbte bogen til sig self, og indbildte Niels Foss, at den ei kom paa auctionen, men at een anden tilforne hafde kiöbt den bort. Samme sild staar og paa raritet kammeret udi Leiden. Hans Samuelsen er bleven Borgemester udi sl. Lauritz Sörenssens sted, og een Persohn ved nafn Hans Pederßen Fusing er igien bleven Raadmand. Til sluttning vil ieg have mig udi hans gode faveur recommenderit, forblivende stedße

Monsieur votre tresobeissant serviteur

Lauritz Hanssen.

Hofman giør mig Compagnie hiemad, hand lader Monsieur flittig hilße.

---

284. SOGNEPRÆST MAGNÚS HÁVARÐSSON (OG MAGNÚS KETILSSON) TIL ARNE MAGNUSSON. Desjarmýri 30. maj 1708.

Efter orig. i AM. 450, folio. Drister sig, skønt »ad sión ókiennder« at forestille A. M. deres trang, da de er 2 præster i det fattige sogn, som knap i gode år kan forsørge 1. Bygden plages nu af hårdt vejr og uår, de fleste kreaturer er bortdøde, og havis dækker søen, så at en sådan tilstand har ikke været siden »mannfalls áred«. Beder A. M. bevæge biskoppen til at overlade dem afgiften af en af de jorder, som kongen har givet til fattige præster.

Beder om svar fra altinget med mr. Besse Gudmundzson.

---

285. KØBMAND NIELS HENDRICHSEN TIL ARNE MAGNUSSON. K[øben]hafn d. 1. May A⁰ 1708.

Efter orig. i AM. 448, folio. Beder A. M. som den, der nu oppebærer lagmand Gottrups rejsegodtgørelse, at berigtige et mellemværende mellem N. H. og G. i anledning af et G. 1704 i Kbh. tilstået lån og dettes tilbagebetaling gennem de af sysselmand Besse Gudmundsson og en kollega i Mula syssel opkrævede beløb.

---

286. G. HICKES[IUS] TIL ARNE MAGNUSSON. [London 1699.]

Trykt efter egh. orig. i AM. 453, folio. Udskrift »A Monsieur Monsieur Arnas Magnæus Secretaire des Archives du Roy de Denmarc à Copenhague. — Clarissimo viro Arnæ Magnæo. Regiorum Archivorum Hafniæ Custodi has tradendas curet dominus Fischerus præfectus postarum«, hvortil A. M.s påtegning »Accepi ineunte Septembri 1699«. Ønsker A. M.s medhjælp til den nordiske del af Thesaurus linguarum veterum septentrionalium. Har hørt om A. M. fra J. N. Salanus, som har besøgt A. M. i København. — Det A. M. tilsendte eksemplar af C. Worms udgave af Íslendingabók er sandsynligvis AM. 369, 4to.

Arnæ Magnæo Islando Georgius Hickesius Anglus

S. P. D.

Literas humanitatis plenas, dum Hafniæ esset, cl. Arna Magnæe, ad me scripsit Jonas N. Salanus Suecus. In ijs me

certiorem fecit se ex Anglia in patriam reducem te officiose ad ijsse, tecumque multa communicasse de linguarum veterum septentrionalium thesauro grammatico-critico, et archæologico, qui, me auctore, sub prælo Oxoniensi sudat, semissibus folij, quam primum absolvi potest, in lucem emittendus. A se etiam declaratis in hoc opere recudendo conatibus nostris te maxime delectatum scripsit, eoque in nos animo te esse, ut librorum veterum septentrionalium quum mss. tum impressorum, quem paramus, catalogum non tantum novis accessionibus locupletare velles, sed alia conferre ad antiquitates arctoas spectantia, quæ operi nostro ornamento forent, modo de voluntate mea certus esse posses, et libri nostri prius editi exemplar à nobis acciperes, qui apud Bibliopolas vestros frustra quæritur.

De his ab eo certior factus, me tantum operæ adjutorem habiturum gaudebam, gratulans iterumque gratulans fortunam meam, qui tandem apud exteros nactus essem, quem apud nostros frustra optabam, arctoarum lingg. et antiquitatum cultorem longe doctissimum, qui nobis solum in id operis incumbentibus et consilio, et ope sua subvenire posset. Quapropter nihil mihi tardandum existimans, quam maturrime operis nostri prius in quadrantibus folii editi exemplar ad te mittere nostri et esse, et interesse credidi, eamque ob causam, post triduum duntaxat ab acceptis Salani literis elapsum, de Navarcho, qui e Londini portu soluturus ad Elsenoram vestram navigaturus esset, a mercatoribus sciscitatus, qualem optabam inveni, cui librum meum tibi tam Latine, quam Anglice inscriptum, ut tradendum curaret, recte dedi, eumque te brevi habiturum cum Deo bene propitio pene certa spes est. Verum ut melius scias, doctissime Magnæe, quibus præcipue in rebus opem tuam imploro, consilij nostri rationem in recudendo opere nostro patienter sinas, ut exponam, incipiens ab epigraphe, quæ hæc est:

> Linguarum veterum septentrionalium thesaurus grammatico-criticus, et Archæo-logicus. Accedit dissertatio de earundem Linguarum dignitate: et usu.

Ad finem thesauri, sive primæ partis operis, librorum veterum septentrionalium tum MSS. tum impressorum catalogum priori multò locupletiorem adjicere statui. Quoad Saxonicos Codd. attinet, qui apud nos editi sunt, sive adhuc in Bibliothecis nostris delitescunt, in ijs describendis Nullius opem requiro. Quoad Francicos, sive veteres Teutonicos Cl. Meurerus Germanus, qui

Oxonij edendo egregio libro jam incumbit, operam suam promisit. Verum quoad MSS. veteres vestros sive Islandicos, sive Norvegicos, sive denique Cimbricos, seu in veteri runico, seu in novo charactere scripti sunt, tu solus in Dania is es, qui eorum inscriptiones mihi dare potes, tu qui omnes Bibliothecas, in quarum forulis extant, perlustrâsti, et perscrutatus es, et in quo solo, quicquid Dania, quicquid Islandia potest, habiturus sum. Ad finem Dissertationis, quæ ad Thesaurum accedit, linguarum omnium specimina in tractatulis addenda à nobis esse existimo. Saxonicorum et Francicorum delectum habeo, Runicorum vero nihil; quamobrem si cum parvulo aliquo ms Runis descripto et a te Latine verso opus nostrum honestare pro humanitate tua dignatus fueris, non mihi solum, verum etiam omnibus apud Anglos istarum linguarum studiosis tam gratum fueris, quam quod gratissimum. Ad hoc præstandum Annum tibi do, verum ut Catalogum tuum, quam primum ad me mittendam curares, aliaque omnia, quæ in promptu habes, ad susceptum nostrum spectantia, vehementer rogo.

Cum libro nostro prius edito ad te etiam misi Christiani Wormij Aram multiscium, sed qualem ei placuit Oxonij relinquere imperfectum, quòd librum istum, quem aut vos, aut è vestris aliquem integrum, et perfectum edituros speramus, te vehementer expetere, ex Silani(!) nostri literis intellexi. Si quid autem aliud est, quo me tibi gratificari velis, tantum fac, ut quæ sint vota tua, et in quibus operam meam requiris, cognoscam, et quam me tibi addictum devotumque habes, ipsa re effectâ scies. Nihil enim magis Cupio quam ut in te omne genus officijs notus, et illustris animus noster sit, et ut parem benevolentiam, quam tu in me, ego in te, vel in alios tui gratia, ostendam, in quo adjutorem fautoremque meorum operum habeo hominem, cui in linguarum, et Antiquitatum arctoarum notitia, Arngrimum Jonam haud excipiam, parem non habuit Arctous orbis, nec forsan habiturus est. Quum ad me rescripseris, Literas tuas, quas vehementer expectavero, sic Anglice inscribe: For Doctor George Hickes at the Next house beyond the farthest Lamp in kings street Bloomsbury in London, vel, si malles, Latine sic: Domino Georgio Hickes Sacræ Theologiæ professori in platæa Regia Bloomsburiana prope agros domum habenti apud
Londinum Anglorum traduntur hæ.

Vale vir doctissime, et humanissime juvandis bonis literis nate, et reip. literariæ gratia, de quâ optime meruisti, diutissime vivas. Iterum vale.

287. G. HICKES TIL ARNE MAGNUSSON. London 5. febr. 1700.

Efter orig. (i 2 ekspll. a—b) i AM. 453, folio med egh. datering, adresse og udskrift. Udskr. »A monsieur monsieur Arnas Magnæus Secretaire des Archives du Roy de Denmarce demeurant chez Monsieur Römer professeur en matematique [et Conseiller de iustice *mgl.* b] à Coppenhague«; opgiven adr. »For doctor George Hickes at his house neer the feilds in kingstreet Bloomsbury [in *tilf.* b] London. A monsieur monsieur le docteur Hickes demeurant tout proche les champs dans la rue de kingstreet Bloomsbury à Londre«. Har for 6 måneder siden oversendt A. M. med en londonsk kaptajn Institutiones grammaticæ Anglo-Saxonicæ et Moeso-Gothicæ og C. Worms Are multiscius; har samtidig afsendt et brev om det påtænkte arbejdes plan, men intet svar modtaget. Ønsker fra A. M. en fortegnelse over så vel trykt som utrykt dansk og oldnordisk litteratur. Benævner A. M. »bibliothecæ Regiæ custos« og fremhæver hans kundskaber og bogrigdom.

Georgius Hickesius Arnæ Magnæo S. P. D.

Ante sex menses, Clarissime Arna Magnæe, institutiones nostras Grammaticas Anglo-Saxonicas, et Mæso-Gothicas, cum Christiani Wormii Ara multiscio ad te deferendas navarcho Londinensi dedi, qui haud longo pòst tempore quam reversus esset ex Hafniâ vestrâ, me conveniens, se sarcinulam sibi commissam Hafniensi, cui inscripta erat, propria manu tradidisse dixit, et ut certiorem eâ de re redderet, ut videbar, ambigentem me plurimis verbis confirmavit. Eo etiam tempore, quo navarcho libros istos, Collegii veredariorum præfecto literas ad te dedi, in quibus, quæ ad te misissem, declaravi, et ut brevi expectares jussi. Quinetiam illis in literis totum meum consilium de recudendis Grammaticis nostris institutionibus exposui, et quoniam eas te non accepisse silentium jam semestre tuum monstrat, secundas literas ad te mittendas existimo, quibus intelligas quid in hac altera Grammaticarum Septentrionalium editione, Deo juvante, Reip. literariæ sum daturus. Id autem imprimis te cognoscere velim, ex libri titulo, qvi hic est: Linguarum Veterum Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus, et Archæologicus. Huic vero Thesauro duo accedunt. primo librorum veterum Septentrionalium, cum impressorum, tum MScriptorum Catalogus, qui fieri potest, locupletissimus. Dein, qui Catalogum excipiet, de linguarum veterum Septentrionalium usu, et excellentia, Dissertatio ad amicum Epistolaris. Quo ad Catalogum, in eo maxime laboro, ut perfectus et omnibus numeris absolutus prodeat, hoc est, ut singulis linguis, in singulis suis partibus, par et conformis fiat. Quo ad libros Anglo-Saxonicos tam MSS. quam impressos, a quibus incipiet catalogus, penes me est, excussis Bibliothecarum nostrarum forulis, eos omnes in illo exhibere. Librorum vero

Francicorum, et Cimbro-Gothicorum, vel Scandicorum, et Islandicorum, sive qui Runis, sive qui Romanis literis exarati sunt, quî possum ad notitiam recte pervenire, nisi docti è Germania, è Daniâ vestra, et Suecia mecum eam communicare pro humanitate sua velint? Quapropter, Magnææ, quemadmodum ad Schilterum Argentoratensem, Salanum Holmiensem, viros magnos rogavi, ut librorum veterum Septentrionalium tum MSS. tum impressorum, quos Germania, et Suecia habet, Catalogos suis nominibus insignitos ad me mittere non gravarentur: sic te jam vehementer rogo, ut id genus librorum, qui tibi noti sunt, omnium catalogum ad me mittere digneris, quo quidem accedente, catalogum illum nostrum alias imperfectum futurum in lucem publicam, ut publica luce tum prorsus dignum facile emisurus fuero. Hoc ut faceres, clarissime Magnææ, superioribus in literis, Auctore Salano, te oravi, et obtestatus sum atque in his te iterum oro obtestorque, te, qui Bibliothecæ Regiæ Custos es, ipse Bibliothecæ Ἔμψυχος, te, qui quicquid Islandia, quicquid Dania, quicquid denique Daniæ vicinior Germania possidet librorum veterum Septentrionalium pro incredibili tua in exquirendis Codicibus diligentia, non potest non esse notum. Fac etiam quæso, ut quod ab humanitate tua hac in re expectem, literis quam maturrime ad me scriptis, nulla interposita mora sciam. Si hoc feceris animi me incertum et suspensum ingenti sollicitudine liberabis, et si quod a te jam denuo flagito, pro tuo in literas arctoas amore concesseris, non me tantum voti compotem beabis, sed, accedente tuo Catalogo, facies, ut ille noster, plaudentibus omnibus literatis, quasi ovans in publicum, ut qui multo auctior et honestior, quidni addam et multo augustior, prodierit. Superioribus in literis quæ ad te non pervenerunt, quonam sub prælo, et ad quotam schedam Thesaurus noster tum impressus erat, ita scripsi, ut cognosceres. sed cum ad te non perlatæ fuerint, ea iterum in his accipe. scilicet schedam octogesimam jam nunc premit prælum Theatri Oxoniensis, bis octogenas, ut coniecto, amplius impressurum. Hæc te scire volui, vir excellentissime, quod nihil eorum prætermittendum duxi, quæ cognita te delectare posse videantur. præterea scire te velim harum literarum duo exemplaria describenda me curasse, quorum alterum cursus publici præfecto, alterum serenissimi Regis Daniæ legato, aut illi, qui legato ab epistolis est, ad te dare statui. Te igitur, vir maxime, per humanitatem tuam oro et obtestor, et per Arctoum orbem, in quo longe fulgentissimum sidus es, ne de rebus, quæ ad te geminis literis jam scripsi, ad me rescribere distuleris.

Memento autem cum ad me literas dederis, eas ad me Anglice vel Gallice inscribere in verbis epigrapharum, quas infra vides subnexas. Vale Arctoi orbis decus, et ad bonas literas præsertim septentrionales adjuvandas ampliandasque diutissime vivas. Iterum vale.

Londini dabam nonis Februarii M.DCC.

---

288. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL [J. G. HOLSTEIN]. Skalholt in Island d. 18. 7bris 1706.

Trykt efter egh., overstreget koncept i AM. 761 b, 4to (bl. 504 og 513). Omvendt står skrevet »Min Herre Den 6. hujns skref ieg Hannem en liden Sedel til som skulde berette hvorledes min reise her hid gick af«.

Hoch-und Wohlgebohrner Herr,
hochbietender gnädiger Patron

Daß Ihren Excellencen Ich hie mit unterthäniglich auffvarte, geschicht umb mich und meine affaires in großer demut zu recommendiren, und in sonderheit zu bitten, daß Ihre Excellencen wollen geruhen das wenige, so von der Iisländischen Commission heüre übergeschicket wird in gnade anzunehmen. Im übrigen verzeihen, was durch menschliche schwachheit, auff eine oder andere weise darinne kan ve[r]sehen seyn, Gott erhalte Ihre Excellencen bey langem leben, guter gesundheit und immerwärenden wohlstande, Das wünschet von hertzen.

Ihrer Excellencen Meines hochbietenden
Hrn(?) unterthäniger knecht
A. M.

*

289. J. G. HOLSTE[I]N (SENERE STATSMINISTER) TIL ARNE MAGNUSSON. København (Copenhagen) 20. april 1707.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. H. — daværende finans-deputeret — takker for brev af 18. sept., lover at antage sig A. M.s sager i rentekamret og ikke lytte til bagvaskelser. Vil gærne vide noget om Island. Adr. »A Monsieur Monsieur Arnas Magnussen Archivaire du Roy et Son Commissair a present en Island à Schalholt en Islandt«.

HochEdler HochGelehrter Herr

Mir ist dero wertes vom 18ten 7br. verwichenes Jahrs wol geworden und hat es mir nur an gelegenheit gefehlet ehender zu antworten; wünsche indeßen das sie dießen winter mögen aldar in Gesundtheit und vergnügen passiret haben, wie wier dem barmherzigen Gott vor ertreglichen Zustandt alhier zu dancken. Ferner sol mir nichts lieber sein als die gelegenheit zu haben, worin dienen zu konnen, üm so viel mehr, als dero izige verrichtungen zur RentCammer grostentheils gehören, wie

ich den wunsche das Sie in allen vornehmen also mogen reussiren, das die sichere folge deßen Ihre Maj. des Konigs fernere und noch großere Gnade; Mit meinen willen soll niemandt ohnverschuldet leiden oder übel ohne verdienst angegoßen werden, vielweniger Sie alß einen Man den ich kenne und estimire. Wan es dero ümstande leiden, sol mir es lieb sein, von des dortigen landes zustandt was sicheres und gewißes zu vernehmen, so wol in welchem zustande dortige einwohner sich befinden, alß von des landes naturlicher Situation und beschaffenheit, doch haben Sie damit nicht zu eilen weniger sich zu incommodiren. Womit der treüen vorsorge Gottes zu allen seelen und leibes ersprieslichen wolergehen empfol. Verbl.

Meines hochGeEhrten Herrn dienstbereitwilliger Diener
J. G. Holsten.

---

290. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL [JÓN HREGGVIÐSSON] Hrafnseyre i Arnarfirde þann 3. Septembris anno 1710.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. A. M. opfordrer vedkommende — efter at have erfaret den over ham på altinget fældede dom — til at møde hos sig i Bardastrand syssel for at forklare sin sag, som A. M. vil støtte.

Næst heilsan minne vit ad eg nylega hefe ad skilum friett hvör afdrif þitt mál feinged hefur, á næstlidna alþinge, svo hefe eg og friett ad syslumannenum Sigurde Jónssyne hafe vid þig fared svo sem gódum yfervalldzmanne sæmer. Nu med þvi þu þykest af fyrrsögdum 24ra manna dóme vanhalldenn svo sem þin Appellerun utvisar, enn á adra siduna synest þier mune bágt verda med þitt eindæme ad frelsa þig ur þessu, þá sie eg þier ecki annad rádligra, enn ad þu strax komer til min vestur i Bardastrandar syslu til ad seigia mier framar frá þinu infinitivemále; og mátt þu ugglaus vera ad eg þier eingann óriett giöra skal, hverke i adgiördum nie adgiördaleyse. Sie eg ad þesse reisa er þier buande manne æred óhagkvæm. Enn mier virdest þitt mál nu so vaxid ad þier mune ecke tióa ad horfa i hvern baga. Þessu næst vertu Gude befaladur.

A. M.

291. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL JÓN HREGGVIÐSSON. Reykholt 26. maj 1711.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Efterfulgt af nogle linjer overstreget dansk tekst af A. M. egh., dat. Røgholt 26/6 1711. Anvisning på at overbringe et medgivet brev og bringe de aktstykker han da modtager, til A. M.

Sæll vertu Jón Hreggvidsson.

Med fylgiande brief til Gudmundar Sigurdssonar i Gierde innehelldur beidslu mína, þinna vegna, ad hann þier afhenda vilie riettar og underskriffadar copiur af öllu því, sem umm þig giördest i fyrra á leidmóte.

Med þetta brief skalltu rída strax til Gudmundar og bidia hann sömuleidis hier umm, og taka á mót fyrrskrifudum copium, ef þær fyrer verda; sídan vil eg, ad þú til mín komer híngad til Reykholltz, ei sídar enn á laugardaginn, og taker copiurnar med þier, ef þær fást; enn hvört sem helldur er, þá verdur þú ad koma, ef gietur, þess á mille vert Gude befaladur. Skrifad i Reykhollte þridia dag Hvítasunnu, anno 1711.

A. M.

*

292. JÓN HREGGVIÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Tingvelle 31. juli 1708.

Trykt efter A. M.s hovedsagelig egh. koncept i AM. 443, folio. [—] betegner skriverhånd. Sml. A. M., Embedsskrivelser, Kbh. 1916, nr. 89 og 132 ab.

Velædle og høilærde Hr. Secreterer.

Jeg fattig, vanvittig, gammel, svag, og med viderværdighed, uselhed og elendige reiser storligen besvergede mand, beder Eder med grædende taare i guds naun, at I, det allerførste gud haver leedsaget Eder til Kiøbenhaun, vil giøre for mig een allerunderdanigste Supplique til min allernaadigste arve konge og Herre, af den indhold, at Hans Kongl. Majestet vilde beviise mig den naade, at under loulig dom maatte komme den gamle sag som ieg haver længe udi svæbet, og vitterligt er, at ieg er bleven beskyldt for at have myrdt en bøddel ved naun Sigurd Snorresen. Historien om min sag er som følger. Jeg var paa reise med Sysselmanden udi Borgerfiord Syssel, Gudmund Jonsen, til en gaard som kaldes Midfeld. Der boede en mand som heed Sigurd Magnussen. Hand tracterede med brændevin Sysselmanden, mig, og andre som vare paa samme reise. Drack vi der af meer end som maadeligt var, og reed saa der fra, sex tilsammens, alle ganske druckne, undtagen een ved naun Benedix. Paa denne reise var bøddelen Sigurd Snorresen, overmaade drucken saa vel som andre. Vi agtede at ride til Katenæs. Men vare saa overmaade druckne, at ingen kunde finde hiem til sit den aften, uden allene forbemelte Benedix. Udi denne druckenskabs vildelse vaklede vi langt ud paa natten, uvisse veie, om moratzer og moser. Sigurd Magnussen, som os hafde tracteret, reed self i en torf-graf, kom dog op paa breeden, og falt der udi søfn,

holdende i søfnen paa tøielen af hesten, som svømmede udi graven, men manden blef sovende ind til andre kom og hialp dennem begge. Jeg reed, udi denne druckenskabs uforstand, ud paa natten vildfarendes, og siden veed ieg icke hvad mig vederfores, før end ieg om natten, i mod dagningen, vaagnede der som ieg laae, og var ieg da nærmere døden end livet, thi der var frost om natten. Saae ieg mig da om kring, og var da stiernelys og sterk frost. Der syntes mig at ieg saae et vand (en fersk søe) og saae ieg da en hest eller andet stort creatur i mellem vandet (søen) og mig. Jeg var, efter min gisning, fire faune fra en beck, stræbede ieg indtil ieg kom over becken, og krøb siden paa hænder og fødder til dette creatur (hest), og reiste mig saa op, holdende mig ved hestens side, formedelst at ieg var bleven afmægtig. Ledde saa hesten efter mig til becken. Da fandt ieg noget med mine fødder, og følte der paa. Det var da en kabutz, og som ieg var barhovet, saa satte ieg den paa mit hovet. Siden raabte ieg tvende gange med høi røst, saaledes: Ho, Ho. Men ingen svarede mig. Tænkte ieg, at der nær hos maatte have sovet en mand, og at den var før opvaagnet end ieg. Siden kom ieg op paa denne hest eller hoppe, som var opsadlet, og et hiunde udi sadelen, og reed ieg saa et stund i mørket, indtil ieg saae (for mig) noget sort i mosen, og reed ieg der til. Det var da min egen hoppe. Agtede ieg saa at sette mig af den eene hest paa den anden, hvilket ieg icke kunde, thi den slog op med bagbeenene. Men ieg trøstede mig icke til at stie af hesten paa iorden, thi min sadel var uden stiebøieler, og kunde ieg derfor icke komme paa hesten af den slette mark. Reed ieg saa hiem til Galterholt til Benedix. Loed hand mig gaae i seng til sig til at varme mig, thi ieg var nærmere døden end livet. Siden bad ieg Benedix at han vilde søge med mig efter en lood (fiskereedskab) som mig var bleven laant. Søgte vi saa efter den, op med en beck og ned med en anden, og reed ieg paa denne samme hest, og hafde paa hovedet kabutzen som ieg hafde hittet. Siden fandt vi den platz, hvor ieg hafde ligget, og der sammestæds looden, som der var bleven til bage. Der laae og min pitsk, paa looden, i grebet paa min vandte. Stacket der fra laae bøddelen død, og stoed paa knæerne i becken. Var becken her ved bleven stoppet, saa at vandet gick op under hans ene haand, men hovedet laae paa breeden af becken. Men becken var icke breedere end hans been var langt op til knæet. Paa den side som hand vendte hovedet til, var en stor brinke, saa sumpig, at da derover blefført en løs hest, sank den der i,

saa at sex mænd maatte trecke den der op i gien, og vælte den over ryggen. Siden reed ieg ind til Sørbai-kirke, og begierte af sex mænd at besigtige den døde. Saa og hafde ieg ladet [looden, pitsken og vandten ligge der tilbage, indtil nogen kunde komme derhen. Disse sex mænd skulde vidne, om paa den døde kunde sees nogen haands gierning eller icke, og giorde de deris eed derpaa at de icke hafde seet nogen haands gierning paa hannem, undtagen tillukte øine, mund og næse. Faa dage derefter reed ieg ud paa Skage, til at indkræve mine reve tolde, kom ieg saa til sysselmanden, og bad hannem give mig et støcke tou, til at binde dermed tilsammens de fiske som jeg hafde faaet: Det skal ieg strax gjøre, sagde hand; og griber hannem nu i Jesu naun. Der var nerverende Sigurd Biarnesen paa Skage og vilde hand icke tage fat paa mig, men salig Jon Gislesen og Sigmund Jonsen paagrebe mig tilligemed sysselmanden forbemte. Gudmund Jonsen. Saa lagde hand jernbolter paa mine hænder og fødder og halsjern om min hals, og sagde: du skalt icke fleere huus drage over dit hovet. Udi disse jernbolter sad ieg i 3 uger og hafde jeg faaet nogle mænd til at sande med mig den eed, at ieg icke var skyldig udi Sigurd bøddels død. Sysselmanden holdt saa ting paa Kialerdal og dømte at ieg var retteligen paagreben. Derefter reiste hand hiem til min boepæl, og tog der mig uatspurdt een bøsse, og befoel to af mine børn at gaae ud af døren, men konen, som var frugtsommelig, laae paa gulvet i besvimelse. Paa Kialerdals ting dømte hand mig til at giøre tølfter-eed, og skulde jeg self forskaffe mig alle disse sandemænd. Lod hand saa føre mig bort fra alle mine sandemænd hen til Bessested, der blef ieg uskyldig indsat udi et mørk hul, og sad der i 18 uger. Saae ieg dagslys paa mine hænder ickun tvende gange, da ieg gick til kirken, hafde dog over mit ansigt et decke (*opr.* en grime) som dertil blef giort. Om foraaret, ved Christi Himmelfarts tider, blef ieg ført derfra til Kialerdals ting, som Hr. Sigurd Biørnsen holdt. Hand dømte at tilluckt ansigt (mund, næse og øine) paa den døde var en haands gierning, og den dom var mig saare tung, ihvorvel jeg var uskyldig baade for gud og mennisker. Fra dette ting blef jeg udi jern igien ført til Bessested. Men næste natten derefter undkom jeg af det fængsel, og reiste saa fordylt nord paa landet, der kom ieg paa en hollansk fisker-dogger, og med den til Rotterdam; greeb jeg til dette ælendigheds raad, da ieg saae at ieg hverken kunde faae frem ord eller eed, eller nogen forsvar eller undskyldning, men saae klarligen forud, at denne sag

skulde gielde mit lif. Men paa det at alle retsindige folk kand vide, det ieg icke flygtede for sagen, men fra Sigurd Biørnsens rettergang og domme, da er det herom det klareste vidne, at ieg gick til fods fra Rotterdam den største del af veien til Amsterdam, aldeles pengesløs i et ubekiendt land, hvis spraag jeg icke forstod, icke heller de mit. Maatte ieg saa ibland lide hunger, undtagen naar gud gaf mig den lycke at nogen got folk befoel mig noget at arbeide. Handtverk kunde jeg intet, hvoraf ieg mig kunde underholde. Alleeniste kunde jeg forrette det som var bønder-tieniste og ankom paa styrke. Men fordi at jeg var bleven gammel, falt mig besværligt at lære spraaget. Udi denne uselhed levede jeg i Holland hen imod 20 uger, og kand saa hver en fornuftig mand eftertænke, hvad jeg i den tid haver maat udstaae. Men mit forsæt var altid det samme, nemlig at see til ieg kunde komme til Danmark, til at forebringe min nød. Endeligen bragte ieg dette saa vidt at jeg med en skude kom fra Amsterdam til Glückstad, og da først syntes mig at vere nogen haab til trøst, efterdi jeg var kommen i min allernaadigste herre kongens lande og rige. Men fordi at jeg icke hafde noget til at underholde mig med, da gaf jeg mig under militien, men saasom jeg icke forstoed hvad de tydske officerer commanderede, saa blef ieg igien afdanket. Siden bragte jeg det saa vit, at ieg derfra kom til Kiøbenhafn, der gaf jeg mig paa ny under militien, og kunde ieg der forrette min gierning i den stand, saa som ieg nogenledes forstod spraaget, ihvorvel det og var i svaghed. Strax begyndte jeg at tale med mine landsmænd, og fortalte dennem mine bedrøvelige eventurer, rørdes da mange af barmhiertighed imod mig. Supplicerede jeg saa allerunderdanigst til min allernaadigste arve herre (høiloftig ihukommelse) kong Christian den femte. Den velsignede herre udgaf mig tvende beskiermelses-breve, til at udføre min sag ved lou og ret, og derforuden udgaf hans Majestet mig en stæfning til høieste ret, over dennem som hafde dømt i min sag her i landet. Saa og bekom ieg af obrist lieutenant Skiønfeld et bref skrevet paa tysk, hvilket jeg icke forstod, men meente det var fuldkommen afskeed fra militien, kom ieg saa hid til landet med alt dette Anno 1686, og fant da min usele kone og stackels børn, udi begrædelig ælendighed, fattigdom og uselhed; Thi ald vores fattig formue som vi tilsammens eiede, førend ieg blef paagreben og fængslet, var hos hende bleven forødet og adspreedt formedelst hendes uformuenhed til at forsørge sig self og børnene. Fra haunen Grunderfiord for vesten (dersom ieg kom først til landet) maatte

jeg gaae til fods hiem til Akrenæs, til mit ælendige huus imod 16 miile. Gud alleene veed hvad hiertens sorrig jeg hafde i mit bryst, da jeg saae min kones og børns ælendighed, hvorudi hun og de hafde svømmet udi forbemte. tid. Icke diss mindre kom jeg dog til landstinget, udi henseende, at forkynde kongens allernaadigste beskiermelses breve og høieste rettes stæfning. Da jeg fant Heideman (som den tid var her landfoget] og tilforne hafde holdt mig udi fængsel paa Bessestæd) viiste ieg hannem begge kongebrevene, stæfningen og det Tydske brevet. Hvad hand da med mig talte, kand ieg icke beviise, thi de ere nu døde som hørdte paa vores samtale, allene undtagen Jon Hanssen, Sigurd Biørnsens brodersøn, som nu intet vil derom vidne, sigende at hand intet derom kand erindre. Ihvordan samtalen var, da er det vist, at ieg, udi min vanvittighed (hvilken ieg nu først forstaar) forloed mig der paa, at Heidemans myndighed maatte være saa stoer, og som kongebrevene var bleven udi laugretten publicerede, og ieg hafde der talt med hannem, saasom tingbogen udviser, at ieg da maatte udi frelse og angerløs boe i landet. Reiste ieg saa hiem i gien, og blef derover glad, at ieg da maatte udi rolighed hielpe min kone og børn. Begyndte ieg da nogenlunde at forglemme min forige bedrøvelse, besverlige omflacken, og elendighed, som ieg hafde udstaaet, uskyldig efter min samvittigheds vidnesbyrd. Dog haver ieg, siden den tid, icke haft større aarsage til glæde, end saaledes, at ieg med min sveed og hænders arbeid haver maat underholde min høi-aldrede moder, min vanføre søn som enda dertil hafde brek paa hans forstand, min spedalske daatter, min spedalske søster, og endnu en mig beslegtet qvindes person ligeledes spedalsk, saasom gode mænds attester kunde min saugn bekræfte. Er ieg nu en mand paa 60 aar, da denne min gamle farlige sag nu i aar paa ny kom for retten, og under Eders, Herrer Commissariers dom, hvilken dom mig tilholder at forfølge self hovet-sagen det første mueligt kand vere. Vilde ieg gierne at ieg kunde efterleve dommen i alle maader, men baade Eder, Velædle Hr. Secreterer, og andre goede mænd er vitterligt, at ieg icke kand komme dette af stæd. Thi baade fattes mig forstand og midler. Hvorfore ieg endnu, som først i begyndelsen, ydmygst og med grædende taare begierer af Eder, Vel ædle Herre, at I andrager denne min elendighed for min allernaadigste Herre Kongen, ved en allerunderdanigste Supplique, hvorinde for mig maatte begieres den naade, at denne min sag maatte endnu komme for retten, saasom Hans Kongl.

Majestet, høiloflig i hukommelse Kong Christian den femte tilforne haver befalet. Hvis ieg nu nyder denne naade af Hans Kongl. Majestet (som ieg og haaber at gud skal mig forunde) saa er ieg dog alligevel aldeles vanmægtig til at forfølge sagen, thi ieg haver icke før eller siden i mine hænder bekommet nogen breve eller domme som derudi er passerede, hverken Sysselmanden Sal. Gudmund Jonsens herridsdom eller den dom som Sigurd Biørnsen dømte paa Kialerdal, og icke heller hans laugtingsdom, som efter beretning, skal have dømt mig fra livet, fred og frelse. Alle disse domme ere udi mine Contraparters hænder og forvaring, og er det icke at vente, at ieg elendige forsvarsløse mand kunde fra dennem bekomme disse domme med mindre gud lader Kongens hierte beveges til barmhiertighed over mig, paa den maade, at Hans Kongl. Majestet vilde befale dennem at extradere dommene i mine hænder. Og beder ieg endnu Eder, Velædle Hr. Secreterer, at I icke lader denne post glemmes i min Suppliqve, naar I paa mine vegne supplicerer. Foruden ald denne min forbemælte viderverdighed og den frygt som ieg bær formedelst den foreening som skeede udi laugretten 1686, forøges nu paa ny min største sorrig, i det ieg hører nu siges, at det Tydske obrist lieutenant Skiønfelds bref (som ieg før haver sagt at ieg det icke forstaar) skulle vere et pass paa en viss determineret tid fra militien, men icke fuldkommen afskeed, saasom ieg hafde meent. Dette bref er nu i Edle Hr. vicelaugmand Odder Sigurdsens hænder, og hafde ieg icke forstand paa at producere det for Eder, Herrer Commissarier, da I udi næst afvigte Junio holdt ret, og hørdte min sag. Hvis nu saa befindes, at dette Tydske bref er alleniste et pass til en viss determineret tid, men icke (saasom ieg haver meent) fuldkommen afskeed fra militien, da er min fare og ulycke desto større, at ieg det icke haver forstaaet. Vil ieg da med glæde, udi herrens naun, lide [alt hvad hans kongl. Majt. min allernaadigste arve herre og konge befaler at skulle mig skee for min fraverelse fra fanen, men jeg allerunderdanigst beder hans kongl. Majt. udi kongl. naade og miskundhed at ansee, det jeg icke haver forstaaet brevet, og forstaar det icke endnu, uden hvad mig berettes om dets indhold. Og aldrig haver Hr. vicelaugmanden Odder mig det forklaret eller mig sagt dets rette indhold. Ervarter ieg saa og vil ervarte i min frelseres Jesu Christi naun den decision, som min allernaadigste herre kongen befaler at skulle skee udi alt dette mit farlige anliggende. Men Eder, veledle Hr. Secreterer, overleverer jeg udi hænder med grædende

taare denne relation af min ælendighed, Thi jeg haaber at I skal have gud for øiene, naar I conciperer min allerunderdanigste suppliqve til hans kongl. Majt. saa at intet af det bliver glemt, som jeg udi denne min relation haver underrettet. Men det skal komme paa mit forsvar, om denne min underretning befindes i nogen ting at vere falsk eller løgn. Min daglig bøn skal vere den at gud vil oplyse kongens hierte, med ald visdom, og regiere hans kongl. Majt., saa at hand kand vorde velsignet og æret frem for alle hans forfædre. Alt dette til bekræftelse, skriver ieg mit naun her under paa Tingvelle den 31. Julii Anno 1708.

Velædle Hr. Secreterers ydmyge tiener

Jon Regvidsen.

Alt dette for- og oven-skrefne, blef tydeligen læst for Jon Regvidsen, og hver en magtpaaliggende post endda igien repeteret, og derefter underskref Jon det med egen haand, men begierte at vi vilde sætte vores signeter paa traaden, til sandheds tegn vore naune, stæd, aar og dag ut supra.

Thorsten Sigurdsen eh — Thorsten Kieldsen
L. S. — L. S.

293. JÓN HREGGVIÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Reinir a Akranese d. 17. Septembr. A° 1710.

Trykt efter egh. underskreven original i AM. 443, folio. Adr. til A. M. »Vonande ad Hrafns Eyri vid Arnarfiörd«. Af A. M. påtegnet »medteked 9. Octobris« samt ».Jon Hreggvidson seiger, ad Gudmundur Sigurdson i Gerde hafi þad sinna vegna skrifad. Þad er og hans signet sem brefet er med forsiglad«. J. H. beklager ikke efter A. M.s opfordring at kunne opsøge ham på vestlandet, da han må holde sig færdig til at afrejse fra landet. Beder om A. M.s hjælp til sagens appel, når de bægge er i København.

Edla Herra Secreteranum Hr. Arna Magnussyne oska eg under skrifadur hvorskins blessunar fyrir lyf og sál i Jesu nafne!

Ydar herra dóm þacka eg audmiuklega agiætt tilskrif mier nu i giær dag til handa komed, sem var sa 16. 7b., af hende virduglegs syslumannsins Sigurdar Jonssonar, af hvoriu ydar brefe eg formerki, ad þier friett hafed, hvor alichtun vard á mynu málefni i sumar á alþynge. Hef eg nu i ásetninge med guds myns hiálp ut yfer hafed ad komast, ef nockur danskur skipherra vill mig taka hier sunnannlands, af þeim nu eru komner, þvi eg þori ecki, þo feiginn villdi, án herranna hier vitundar vestur til ydar ad koma, sem mier þó næst bestu velferd hugar hallded væri, og þad mun eg vidbera, ef hier hröckur

ei yfer. Nu er su myn audmiuk bón i guds nafni til ydar edla herra secreter, ad þier guds vegna villdud mier nu so naudstöddum fáradum og fatækum til adstodar vera med rád og dád i þessu mále, sem eg villdi firer hans kongl. Majest. kiæmest effter þeirre appelleran, sem þar uti minna vegna giord vered hefur, og sie so þier edla herra sigled ut i haust og eg komest med þessum skipum ut á Holmen, so sem mier dæmt hefur vered, þá villda eg firir spuriast, hvar þier i stadnum bued; hvorninn sem eg kann ad fá tal vid ydur, má gud ráda, en vyser eru þier til ad spuriast firir þessum ræfle og so til stilla, ad ydar funde næde, þvi eg kys ydur næst gude minn talsmann ad vera. Gud minn mun ydur þad med blessan og farsælld betala, treistande ydar herralegu og medaumkunar-somu giede og gódvilia hier umm. Jon Eyolfsson vicelogmadur tók til syn öll myn blöd og docomenta, so jeg hef sliett ecki neitt; hvort sem þad er afhendt þeim skipherra, sem mig tekur, edur ei, veit eg ecki. Fyrirgiefed edla herra þetta einfalldt, og sieud guds nad befalader og af mier kiærlega qvadder.

294. JÓN HREGGVIÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hvamm i Hvammssveit 25. Octobris A⁰ 1710.

a. Trykt efter orig. i AM. 443, folio. Skr. af en af A. M.s skrivere, med J. H.s og vidnernes egh. underskrift. J. H., som i sin nød har opsøgt A. M., beklager sig over den over ham fældede overretsdom og beder A. M. indstævne den for højesteret.

b. Trykt efter A. M.s delvis egh. koncept i AM. 443, folio. [—] betegner skriverhånd.

a. Velædla Hr. Professor og Archiv-Secreterer
Arne Magnusson.

Gud veit mina stóra naudsyn, sem til þess ber, ad jeg i minne eimd hefe dreiged mig á ydar fund.

Þesse eru vandræde min hin nyustu, ad eg á næstummlidnu Auxarár alþinge þann 21. Julii er af Hr. vicelogmannenum Jone Eiolfssyne og Hr. landfogetanum Paul Beyer dæmdur á Bremmerholm, effter hverium logum veit eg ecke, þvi ad af dóms-aliktaninne get eg þad ecke sied. Hvorsu eg kom fyrer þeirra dóm, vita þeir og adrer. Alldrei var eg til þess riettar stefndur; hafe eg lofad þangad ad koma svo sem lögstefndur, þá hefe eg giört þad af vanvitsku, og veit ei til hvors ætlad var eg skyllde þar svara. Þegar jeg var þar komenn, var mier eingenn talzmadur settur, og þó beiddest eg þess, sem gud veit og þeir góder menn, er þar inne voru. Siálfur kunne eg ecke ad forsvara mál mitt

fyrer vanvitsku, og ecke veit eg ad þar geinge nein rannsokn a mitt mál, svo eg være andsvara krafdur. Ecke veit eg, hvor máled sokte i mote mier, nema ef þad hefur giört landþingzskrifarenn Sigurdur Sigurdsson, og ef hann hefur giört þad, þá veit eg ecke epter hverium riette, þvi ecke skil eg, ad hann ætte neinar sakier vid mig, og svo er eg vanvitugur, ad eg skil ecke honum hafe leifelegt vered i þad sinn á mote mier á sókn ad hallda, og ecke veit eg, þvi domararner hafe honum þad lided, ef hann hefur þad giört. Enn hvornen sem þessu er háttad, þá er eg þó á Bremmerhólm dæmdur. Frá þeim dóme hefur syslumadurenn i Borgarfiardar syslu fyrer sunnan Hvijtá Sigurdur Jonsson minna vegna og effter minne audmiukre bón appellerad til kongsinz hædsta riettar; þvi bid ieg i gudß nafne, ad þier velædla Hr. Professor Arne Magnusson minna vegna supplicered til mins allranádugasta arva herra kongsins umm stefnu til hædsta riettar yfer fyrrnefndum dóme Hr. vicelogmansins Jons Eiolfssonar, og Hr. landfogetans Pauls Beyers, og ad þier fyrer gudß sakier styrked mig til riettar á móte þeim í þessu maale, svo vel sem og á mót landþingskrifaranum Sigurde Sigurdssyne, hvad sem reinast kynne hann i einhveriu þessu hafa giört mier i mot, yfer lög framm, edur lögum i móte. Gud mun ydur launa þa christelega medaumkan, sem þier hier uti syned á mier vesölum manne. Enn eg er og vil vera epter minum veikum mætte Ydar audmiukur þienare

Jon Hreggvidsson mh.

Vier underskrifader menn vorum vidstadder þegar þetta fyrer framan og ofan skrifad bref var upplesed fyrer Jone Hreggvidzsyne, og játade hann þad epter sinne beidne riettelega skrifad vera, so sem hann þad hafa villde, og sette sitt nafn þar under med eigenn hende i vorre vidurvist. Hveriu til merkis vier vor nofn med eigenn hondum hier under setium, stad, aare og deige sem sem fyr seiger.

Þórdur Þórdarson. Þorsteinn Ketelsson eh.
Páll Hákonarson Gunnar Jonsson meh.

b. Dette efterskrefne frembærer ieg underskrefne Jon Regvidsen for Eder Hr. Professor Arnas Magnussen, om skee maatte det kunde vorde min sag til nogen hielp.

Da ieg, for 24 aar siden, reiste fra Kiøbenhaun hid til landet, og saa over land fra skibet, kom ieg hiem til mit fattige hus anden pintzedag. Sidle i pintzeugen reed ieg ind til Hvidaarvelle,

hvor laugmanden Sigurd Biørnsen da boede, og tog ieg der hen med mig Copier af mine to Beskiermelsesbreve og den kongelige stæfning til høieste Ret, hvilke Copier ieg hafde ladet skrive paa skibet underveies. Tordte ieg icke tage med mig der hen self hovetbrevene (originalerne), befrygtende at de kunde vorde fra mig tagne. Da ieg var kommen til Hvidaarvelle, fick ieg laugmanden Sigurd Biørnsen i tale i hans stue, og leverede hannem der forskrefne Copier, baade af Beskiermelses brevene og stæfningen. Og læste hand alle disse Copier udi mit paasiun, dog sagte for sig self. Der vare den samme gang nærverende: præsten Hr. Benedix Petersen paa Heste, Kolbeen Biarnesen kaaberstøber, som nu er død, og Gudmund Sigurdsen, laugmandens Slægt, som nu boer i Gierde paa Akrenæs. Hr. Benedix og Kolbeen gick icke ud af stuen imedens laugmanden og ieg talte til sammens, men Gudmund gick fra og til ud og ind, saa at ieg icke kand sige for vist, hvad hand haver i agt taget af vores samtale. Da nu laugmanden hafde læst Copierne, svarede hand mig med sagtmodighed, men sagde at dette var icke hovetbrevene (originalerne). Jeg sagde at de var hiemme hos mig, og begierte at hand vilde tillade det ieg maatte komme til landztinget, og lade dennem der i laugretten publicere. Hand svarede, at hand derudi icke skulde vere mig imod, sagde at ieg hafde stor umage haft herfor, og tilbød mig, at give mit svage barn aarligen nogen almisse, hvorimod ieg icke vilde tage. Copierne af Beskiermelsesbrevene bleve tilbage hos laugmanden, men Copien af stæfningen leverede hand mig igien, men icke skref hand noget der paa, saa at ieg kand mindes. Jeg reiste saa fra Hvidaarvelle hiem igien. Siden kom ieg til landztinget, gick til laugretten, og begierte forlof at lade mine breve oplæse. Laugmanden Sigurd svarede mig, at de skulde icke blive forbigangne. Anden dagen kom ieg igien til laugretten, og begierte det samme, og fick der paa samme svar af forskrefne laugmand Sigurd Biørnsen. Den tredie dagen skickede bemelte laugmand mig bud at ieg skulde komme til hannem i hans boed, som ieg og giorde. Der sagde hand, at det var best for mig, at tale med landfogden, og bede hannem vere formand for, at mine breve maatte vorde oplæste. Jeg gick saa til landfogden Heideman, og viiste hannem i hans boed originalerne af alle disse 3 breve, stæfningen og begge Beskiermelses brevene. Hvad hand den gang til mig talte, hielper mig intet at mælde, thi ieg [kand icke faae nogen vidner dertil. Men det er vist, at efter den vores samtale syntes mig, at det skulde blive mig besværligere

at faae min sag for retten, end som mig hafde før syntes, da ieg derom talte med andre gode mænd i Danmark.

Efter vores samtale begaf Heideman sig til lauretten, og ieg fuldte efter hannem. Som vi vare komne derhen, spurte hand mig, om ieg hafde noget som ieg vilde lade der oplæse. Jeg sagde, ia, og leverede hannem begge beskiermelsesbrevene, men holdt self stæfningen i min haand, og agtede at levere hannem den, naar beskiermelsesbrevene var bleven oplæste. Hand oplæste saa beskiermelsesbrevene, og efter at det var giort, sagde hand strax til mig, at ieg hafde faaet stor naade og skulde ieg nu fremdeles ingen molestere eller fortræd giøre med ord eller gierninger. Blef saa intet af stæfningens forkyndelse. Tordte ieg og icke den ydermeere publiqve giøre. Dette som jeg haver nu sagt, er alt saaledes i sandhed skeed, og kand ieg med god samvittighed dertil legge min høieste eed, om mig blef det tilladt, og til sandheds tegn herom setter jeg mit naun med egen haand herunder. Hvamm i Hvamssveit den 25. Octobris 1710, og beder nærverende gode mænd deres naune her neden paa at skrive.

Jon Regvidsen meh.

Vi underskrefne mænd vare nærverende, da denne forskrefne Jon Regvidsens relation blef for hannem oplæst, og tilstoed hand, at bemelte relation var efter hans mund og begiering retteligen opskrevet, og satte sit naun der under med egen haand, i vores nærverelse, hvilket til bekræftelse vi vores naune her under sette, stæd, aar og dag, som før siger.

Thorder Thordersen. Thorsten Kieldsen e. h.
Poul Haagensen. Gunner Jonssen meh.

295. ARNÓR HÚNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Merke-nese d. 25. Agusty 1703.

Efter orig. i AM. 453, folio.

Med henvisning til en forudgået mundtlig henvendelse forespørger A. H., hvorledes han skal forholde sig i anledning af, at en dreng, som med 6 h. i fædrenearv var bleven taget til forsørgelse af nuv. biskop Bjørn Thorleifsson, nu uden midler er bleven af præsten Bjarne Hallgrimsson sendt tilbage til A. H.

På to indlagte sedler har A. M. noteret:

1. Hier um skrifad Mag. Birne i Majo 1704 og bedinn ad lata mig vita hvernig öllu þessu er vared.

2. 16. Julii 1704 skrifar Mag. Biörn mier, og seigest vona ad Sr. Biarne Hallgrimsson mune pilltenum gott giöra, annars

seigest hann skule pilltenum sialfur fornægia firir þad hann þarfnast, lögsoknalaust. Pillturinn heiter Sigurdur Helgason.

Indlagt er endvidere attesterede uddrag af to i denne sag vekslede breve, nemlig: 1. 12/7 1704. Biskop Björn Thorleifsson til provst Bjarni Hallgrímsson. 2. 28/7 1704. Provst B. Hallgrímsson til bp. B. Thorleifsson.

---

296. SOGNEPRÆST GUÐMUNDUR HÖGNASON TIL ARNE MAGNUSSON. Hofe (í Álptafirði) 17. Martii 1710.

Efter orig. i AM. 448, folio. Forestiller A. M., at han ikke har villet unddrage sig betalingen af sin del af lagmand Gottrups rejsegodtgørelse, men forgæves om høsten 1707 har tilbudt købmanden (Bartholomeus Jacobsen) og sysselmandens fuldmægtig en slet-daler, som de ikke har villet modtage, og at han nu ikke kan efterkomme sysselmandens stævning i denne sag, hvorfor han herved sender A. M. denne danske krone.

Vedlagt er to vidnesbyrd i sagen og en oversigt over præstens indtægter.

---

297. JÓN INGIMUNDARSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Lækiarskoge i Dalasyslu 16. Sept. 1711.

Efter orig. i AM. 449, folio. Andrager for kommissærerne, at vicelagmand Oddur Sigurðsson år 1710 har frataget ham 12 vætter fisk — mod betaling af 3 rdl. specie — under påskud af, at han var i ulovlig »lausamenska«, og har endvidere i hans fraværelse beslaglagt 5 vætter af ham indkøbt fisk, hvoraf vicelagmanden har solgt halvdelen — alt uden lov og dom. Beder dette foredraget på vedbørligt sted og skaffe ham ret over O. S.

Þorsteinn Ketilsson (skriveren) og en anden mand bevidner, at J. I. ved håndslag har overdraget datering og underskrift.

---

298. KØBMAND CHRISTOPHER JENSSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Hafnefiords Krambod i hast d. 9. Juni A⁰ 1708.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »a Tingvelle«. Takker for A. M.s brev af 7/6 med condolence over hans genvordige rejse afvigte år, »som mig alt sammen maa tilschrifue dend gode Hollender ieg hafde — —. Hr. Secretairs medsendte til de Høye Herrer oc andre Hands gode venner gik samme gang som dend heelle ladning vndtagen 3de pacher med ederdun — —. Dend kiste med bøger blef gandsche schendt, at de schiltes fra binden, mens paa læßningen ingen schade, som var det beste«. Sender herved med A. M.s tjæner nogle bestilte varer, nemlig godt øl, dansk og fransk brændevin, skonrogger, boghvedegryn, salt og tobak, samt som gave en top fint sukker til hans te, for at ikke »hand schulle miste dend angenehme drich for slig manquement«. Ønsker A. M.s velgående ved 3 glas vin. Håber at få bispestolens fisk fra Torlakshavn. Er misfornøjet med, at man fra Ørebakke synes at ville forbyde bønderne i Selvåg og Ölves at handle i Havnefjord.

---

299. ÁSBJÖRN JOACHIMSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skaalhollte þann 26. Septembris Anno 1711.

Trykt efter orig. i AM. 445, folio. Beder A. M. hjælpe ham eller efter hans død hans børn til deres ret — med henvisning til sin skrivelse af $^{29}/_{7}$ til kommissærerne (aftrykt i A. M., Embedsskrivelser s. 467). Ang. selve sagen, se Embedsskrivelser nr. 133. I AM. 445, folio foreligger A. J.s erklæring til kommissærerne $^{29}/_{10}$ 1703 om den ham for trodsige ord mod senere lagmand L. Gottrup overgåede hudstrygning med bøn om oprejsning for den lidte forurettelse; endv. A. J. til kommissærerne (ved overdragen fuldmagt): a) Þingvóllum $^{20}/_{8}$ 1708. Har erfaret, at der er udgivet kgl. befaling til, at hans sag skal optages og pådømmes af kommissærerne, men at dette endnu ikke er sat i værk, beder dem derfor hjælpe sig til, at den kan komme under dom; b) Við Öxará $^{26}/_{8}$ 1709. Gentager sit andragende, da han forgæves forrige sommer har henvendt sig til kommissærerne; c) Ovenanførte skrivelse af $^{29}/_{7}$ 1711.

Velædla Hr. Commissarius Arne Magnusson.

Jeg hefe ydur og Hr. lögmannenum Paale Jonssyne Widalin næstlidna 29. Julii lated tilskrifa eitt bref, þess efnes, ad þier þo villdud einhvern tima hialpa mier til þess riettar, sem minn allranádugaste Herra kongurenn hefur mier viliad unna, og eg meina mier bere af lögmönnunum bádum Sigurde Biörnssyne og Lauritz Christianssyne Gottrup, so sem þier sialfer af fyrskrifudu brefe hafed sia kunnad. Nu þar þier mier hier nu nálægum sagt hafed, ad þetta ecke stande i ydar vallde, sökum adgiörda leyses vice-lögmannsens Odds Sigurdssonar, þa synest mier lyklegast, ad þetta mune so leinge undanndragast, ad eg mune riettlaus deyia, og verdur þad þá so ad vera, samt bid eg ydur Hr. Commisarius Arne Magnusson, enn nu einu sinne ad þier þo fyrer guds skulld vilied hialpa mier til riettar, so miked sem þier gieted, og skyllde þar ad koma, ad eg, ad mier lifanda, aungvann riett fá kynne, þá bid eg ydur audmiuklega so til ad sia, ef mögulegt verdur, ad min fatæk börn fáe þo nockra rietting, a þeim stóra órette, sem eg þykest lided hafa; fel eg ydur so þetta efne a hendur, til þeirra adgiörda, sem ydur synast christelegar vera og riettvíslegar, þar sem aumur forsvarslaus madur á i hlut, og mun eg so hier vid lenda lata, þar allar minar undannfarnar ummkvartaner hafa hingad til so litels orkad. Eg befel ydur gude og er

ydar audmiukur þienare
Asbiörn Joachimsson.

Vidstadder vorum vid underskrifader, þa Asbiörn Joakimsson bad Þorstein Kietelsson ad skrifa sitt nafn under þetta bref. Las Þorsteinn Ketelsson brefed upp firir Asbyrne, og sagdest Asbiörn vilia þad so stylad hafa. Sidann skrifade Þorsteinn

Ketelsson Asbiarnar nafn under brefed i hanns vidurvist, og afhendte honum so brefed sialft. Þessu til sannenda merkis, setium vid ockar nöfn og signet hier under i Skaalhollte á deige og áre sem fyrskrifad stendur.

Þorgils Sigurdsson. Þorsteirn Sigurdsson.

---

300. SOGNEPRÆST BJARNI JÓHAN(N)SSON TIL ARNE MAGNUSSON. Otrardal a Vestfiordum 25. juni 1703.

Efter orig. i AM. 453, folio. Med henvisning til tidligere fremstilling af præstekaldets forringelse ansøger han, med mange omsvøb og i stor ydmyghed, om at hans og kirkens fartøj må være fritaget for afgift i fiskepladserne ved Kópanes; han kan ikke betale »efftir eins sexærings uppsatur um vorvertyd halfvætt efftir mann«.

---

301. SOGNEPRÆST VIGFÚS JÓHANNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Útskálum þann 21. Martii A° 1711.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Oplyser om forskellige håndskrifter og brevskaber, til dels allerede tilsendte A. M. Udbeder sig hans velvilje. A. M. har med rødkridt påtegnet »þad er heimska ad fá börn, og þola illt þar af«, som ikke synes at vedkomme brevet.

Edla Hálærde Herra, þienustuskilldugust aludar heilsan! Ydar H.d. þacka eg þienustusamlega sierhveria velvilld er mier audsíndt hafed, viliande aptur á mót ydur þienustuviliugur finnast i sierhveriu ummkomenn vera kynne. Jeg vona þier munud allareidu medteked hafa kver sem eg bad radzmannenn ydur ad afhenda, innehaldande Synodalia sem ummbádud. Hier er ecki annad ad forþiena af soddann dröslum þad eg enn nu afveit. Pál i Másbudum hefe eg funded umm lögbókena og seigest hann hafa lied þá sömu Sr. Arna Þorleifssyne, enn sídan hafe Sr. Arne sagt sier hun være til ydar komenn.

Hiá Cort eru ecke utan ordzhætter i liódum (præter propter 3 c.) líker Æsopo, med hende Sr. Þorleifz Claussonar. Eirnig alþingis og hieradzdómar hier umm hundrad ára gamler, enn ecke hefe eg neitt sied af þessu þvi þad er annarstadar i láne, þo kann þad audvelldlega ad nást ef ydur girnte. Hiá Liótunne i Niardvík hefe eg eirnig sied epter svoddan, og fann ei annad enn 2 kaupbref, annad fyrer hálfum Hrafnabiörgum i Dölum, er Jon Arnason sellde Gísla Eyrekssyne, med 4m hangande insiglum dat: 1667. Enn annad fyrer allre sömu jördu, sem Dade Gíslasou sellde Sr. Þorlake Biarnasyne 1648 med 2r hangande insiglum, annad hefe eg ecki gietad hier uppgötvad. Ef audvelldlega villdud missa kvered sem eckian sende, þa villda

eg giarnan þad til mín kiæmest, annars er þad i ydar vallde. Ef vissa eg þier reistud ei laungu fyrer fardagana i sumar, munda eg svo tilstilla, ad vid ydur talad giæte. Annars er audmiuk bón mín, ad ydar gódra orda adnióta mætte, i hveriu sem vidþurfa kynne; kann vera Beyer kome til hugar ad ydrast epter utgiefed kallzbref, þar hann sier hvernig fara á, enn hefur teked ad sier eckiunnar forsvar og vill hun hallde hier vid sína lífztid, endeliga hrædest eg eckert hier uti jafnvel þott suplicere. Þetta svo diarflegt og óvandad brefzavarp bid eg ydar Hd. vel ad vyrda, hvert eg enda med luckusomustu farsælldar oskum, og þienustusamlegre kvediu sendingu minne til ydar.

---

302. RAGN[H]EIÐUR JÓNSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON (OG AMTMAND-FULDMÆGTIG, SYSSELMAND JÓN EYJÓLFSSON). Á Geirrauðareyri 22. aprilis 1707.

Efter orig. »med handsale« i AM. 441, folio. Ansøger om efter sin nu afdøde 2den mand at måtte beholde i fæste den af ham beboede gård Grunnasundsnes (Snf.) og den ham tilståede falkefangst i Elliðaey, som hendes svigerfader gør krav på, og beder om bistand mod svigerfaderens påtale i anledning af et tyendeforhold.

På en vedlagt, til A. M. stilet memorial i 7 punkter forespørger hun sig ang. arveskiftet og lign.

---

303. VALGERÐUR JÓNSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Hoole 30. maji 1712 »med mesta hast«.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »til vonande ad Skálholte«. Har hemmelig modtaget den med A. M.s brev følgende kopi af det begærede »kaupmálabréf« Rådspørger A. M., hvorledes hun skal forholde sig ang. dispositioner, som er trufne af hendes nu affældige mand Sæmundur Magnússon, navnlig ang. det sønnen Sigmundur overdragne jordegods. Sender nogle gamle blade: »Eg sende idur hier innann i fá eijn blada korn forn og rotenn, sem eg hef hier samann tijnt, og þad er nu hier eckert at fá meir, þvi eg hef nu al stadar leitad sem nockur von er til, og meina eg idur þetta allt onytt (þvi mydur)«. Skriver i al hast, da hun har hørt, at A. M. »gode vin« vil rejse bort til sommer.

Vedlagt er kopi af Sæm. Magnussons ægteskabs-kontrakt (kaupmála-bréf) med Valgerd Jonsdatter, Hóle i Budlunga vyk $^{30}/_{5}$ 1701, og af Sæm. Magnussons skøde på jordegods til sønnen Sigmund, Skutulsfiardar eire $^{12}/_{8}$ 1707.

---

304. BÁRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Kollaleiru [skr. Rollal.!] 16. juni 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr.: »a Alþyng«. Har i forfjor sendt et brev med købmand N. Hendrichsen, men véd ikke, om det er kommet A. M. i

hænde; skriver derfor atter og beder om vejledning ang. erstatning for den omkostning han har haft ved at flytte husene på klosterjorden Kollaleira til en sikker plads på tunet, efter opfordring af ombudsmanden, sysselmand Jon Thorlaksson, som hidtil kun tildels har ydet erstatning.

---

305. ARNE MAGNUSSON TIL BRANDUR JÓNSSON. Skrifad i Skálhollte þann 19. aprilis 1707.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 441, folio. Besvarer forespørgsel af $^{24}/_{11}$ 1706 om bortdød lejekvæg. Erklærer, med henvisning til brev til M. Jónsson, at heraf skal afgift ikke betales.

Ehrlege sæmdarmann Brandur Jonsson.

I nærstlidnum februario kom mier til handa ydar tilskrif daterad á Tumabrecku þann 24. novembris 1706, hvar af eg fornem þad kugillda mál er þier á næsta hauste i staded hafed þar nyrdra. Er mier ecke synelegt, ad hverium lögum þad kunne á ydur ad gánga, ef þvi er svo hattad, sem þier mier fraskired. Þad meira er, eg ætla þier meigid ugglauser þar um vera. Eg kemst eige til ad skrifa ydur skilmerkelega rök þau, er eg hafa kynni til ad hughreysta ydur hier i, sokum naums tima. Þad sierlegasta, sem ætla þar i segiast mega, hefe eg sett i bref Magnusar Jonssonar á Liótstödum og beded hann giöra ydur i kunnleika þad sem eg honum tilskrifad hefe um þvilik utdaud kugillde og leignaheimtur epter þau, vona eg hann muni þvi gegna og slikt firir ydur ecke dylia. Bere af þvi, sem þo ecki mun verda, þá er meininginn stuttlega, ad ieg skil ecke nockur skylldist til ad giallda leigur epter kugilldi sem firir mörgum árum eru utdaud, og ecke sie eg, hverneg slikar kugillda nefnur kunna ad koma i röd med leigu kugilldum, fyrr enn þær med sannsynelegre uppbót (annad hvert þeirre sem um semur, eda þeirre sem domur dæmer) eru giördar ad riettum leigukugilldum. Þá fyrst eiga, ad minum skilninge, loglegar leigur þar af ad gánga, og ecke veit eg neitt, sem hier á móte verdi sagt, þar sem riettvise og skynseme gillder. Svo get eg ecke helldur leidt mier i hug, ad nockur muni med valldi af ydur hafa vilia leigur epter þesse þrætu kugillde, innann þess tíma ad med dóme til fullnadar reynt er, hverneg á malenu stendst. Þad er vist, ad ecke er þad utbyggingar sök, ad madur ecke betale þá skulld, sem hverke hann nie sækiande veit, hvert lukast á edur eige, svo framt sem madur i odrum greinum lögleqa og forsvarannlega á jördunne seted hefur, þvi þegar svo er ábued jördu, þá er ecke nóg fyrer husbondann ad skipa leigulidanum i burtu, helldur vill þar dómur til, ef leigulidinn svo

framarlega stendur uppá sinn riett. Enn þad ber opt vid, ef satt skal segia, ad misiöfn er ábudinn, og er þá verra fyrer allt ad mæla; og óhendtugt næsta firir bondann, þegar svo er ástatt, ad þræta vid husbondann. Svo á hier og þess á mille stad hid fornkvedna, ad þeim, sem einn vill heingia, verdur eitthvad til snöru. Hier hafid þier nu mitt svar uppa ydar bref, ad hvers endingu eg ydur gude befel og gódz óska.

*

306. BRANDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Tumabrecku 24. nov. 1706.

Efter egh. underskr. orig. i AM. 441, folio. Som fæster af en jord under Hólar bispestol fremstiller han sin sag for A. M., nemlig at han 1706 har undladt at betale leje efter fire forlængst bortdøde kúgildi, i henhold til forordningen af $^{15}/_{6}$ 1705, og har henskudt sagen til lov og dom, hvorefter sagen på herredstinget er bleven henvist til altinget. Beder A. M. om hjælp, så at han ikke forinden forulæmpes i sit fæste.

307. BRANDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skuggabjörgum í Deildardal 28. juni 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for A. M.s brev af $^{19}/_{4}$ og for meddelelserne i brevet til Magnús Jónsson, hvorved han føler sig meget styrket Er tildels efter overenskomst med fogeden på Hólar flyttet til en anden gård. Kan ikke møde på altinget, når hans sag foretages, men fremhæver, at han ikke kan tilpligtes til at betale vederlag for det bortdøde lejekvæg, og beder A. M. gøre dette gældende.

---

308. ARNE MAGNUSSON TIL [EGGERT JÓNSSON]. Skalhollte þann 12. aprilis 1704.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 451, folio. Henleder opmærksomheden på en indlagt udskrift af altingsbogen 1684, hvorved faderen Jón Eggertsson beskyldes for landsforræderi, og opfordrer sønnen til ikke at tåle dette, men påklage sagen; han vil da stå ham bi — over meget af ringere betydning klages nu. Er som bekendt af faderen oprørt over den ugrundede sigtelse. Hertil nogle indlagte notitser, deriblandt af A. M. egh.: »I Alþings bókinni 1684 eru Landrád drottud ad Jone Eggertssyne og tantum non sögd uppá hann«.

Monsieur

Kunningsskapur sá er á milli var ydar sal. födurs og mín, so vel sem ydar vinsamleg umgeingne hid fyrra áred, giörer, ad eg ydur med þessum linum ávarpa. Erended sierlegasta er, ad leida ydur fyrer sióner innlagdann post ur alþingis bókinne 1684, hver þar innskrifadur er so sem eylifur vitnisburdur födur ydar, og til epterkomendanna underriettingar, um ydar og ydar nidia ættarstofn, hversu heidurlegur vered hafe. Þier munud þeinkia, Hvar til skal þetta þiena? Eg svara, til ad reyna, hvert ydur

þiker epter fiórda bodorde, ad þola þetta ordalaust. Eg er Jone sal. Eggertssyne og hans nidium ölldungis vandalaus, þó med því eg veit hann fyrer landráda þönkum friann vered hafa, rennur mier i allt skap ad lesa þetta i openberu og ævarande letre skrifad. Þier kunned aptur ad spyria. Hvad kann eg hier vid ad giöra? Þad sem skrifad er, er skrifad. Þar til svara eg ydur. Margt er nu i þessa daga klagad sem minna er i-spunned. Eg skilst so vid þetta efne, seigiande ydur firir víst, ad mier ei geingur annad til þessa enn rækt vid ærlegann daudann mann og minn kunningia. Ef þier i sumar eiged erende til alþingis, þá munud þier giöra vel ad tala vid mig, og kann ockur þá hier um eitthvad frekara rædt verda. Inn til þess munud þier alleina yfer þessu bua, og þetta blad ad þarflausu ei mörgum syna. Eg befel ydur þessu ollu framar og alla ydar Eylifs Guds vernd og varatekt um öll ókominn dægur, verande alltid Monsieur

ydar þienustuviliugur þienare
Arne Magnusson.

*

309. EGGERT JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Aukrum d. 15. Julii Anno 1704.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for udvist velvilje og for troskab mod hans afdøde fader, men beder om vejledning til efter A. M.s opfordring at rense faderens minde. Sender nogle diplomer.

I anledning af dette brev har A. M. på en i kopien 12/4 1704 indlagt seddel ladet notere »Eggert Jonßyne á Okrum d. 4. April 1705. Eg vona vid munum talast vid á Alþinge, og mun eg þá munnlega svara honum upp á hanns bref þad i fyrra«.

Edla og Hálærde Ar(c)hiv Secreterer og Professor Seigr. Arne Magnusson, tilstundande gunstuge fauteur þienustusamleg Salut!

Ydar góda tilskriff er mier vel til handa komed, og þacha eg aff öllum alhuga, bæde þá æru er mier overdum hier uti giöred, so og þá stóru og stöku trigda bevysing vid minn sáluga födur, hvad mier valla kemur nytt firir, saker ydar höyflegheita og trigda merkia ad samfundum ádur bevystra. Enn þar þier þeirra so minnest, er eg vaktur til ad bidia ydur velvirdingar á mynumm óhöyflegheytumm, er þó ad óvilia af mier framm komu. Nu er ad svara ydar stórdigda rykz brieffz ávarpe; eg hafde hugad mier til alþingiß ferdast, hefdu skip hier kominn verid, enn nu ydrar mig, ad þvi afsló, og sierdeiliß þad eg ei kann vid ydur conferera þann eina post umm landráda mála tractat saluga födurz mynz, hvorium eg ey þess vegna andsvara kann, ad mier er máled þad sama allt ókendt, enn nite eg ydar

adstödar(!), villde eg vyst ey sydur enn adrer myns fodurz respect sækia, so ey ræktarlaus synist. Enn þier gieted nærre, góde Herra, ad til þessara hluta er eg einstædings madur lytil huga, nema ef ydar til hlutan vysa ætte, hvoria eg med allre þóknan af þiena villde, og óska mig svo luchulegann, ad mier eitthvad þad tilseigia villdud, sem eg afkoma kinne. Objectiones mynar, sem innsetied, kann eg mier i málenu so resolveradar til allra þacha taka. Nu bid eg ydur Edla Herra, ad láta mig nióta þessarar ydar stóru digdar og giefa mier anleiding, hvorninn þessu skal framm fara, og effter hvoriu eg gánga meige. Jeg heff allt sendt ydur þaug brieff, sem heff (og mier var mögulegt ad copiera) firir kotumm mynumm. Enn 10 brieff bæde á membr. og pappyr sende eg eirninn, so siáed ad eg i under gefnasta máta vil þessu effter koma; þesse brieff á parte sende eg med Monsr. Jóne Eynarssine, enn hvad mier er hugur á ydur ad finna, kann eg ei seigia. Skiöl firir Tungufialle, ef Sr. Eyrykur Magnusson i Vogs husumm nochur til ydar sendt hefur, þá er eg so diarfur ad bidia ydur góde Herra, þeim effter ad siá og mier utskrifftar af unna ad giefnum hentugleikumm. Þetta fliótrhipad bid eg firirgiefid, vil svo afbrióta, enn ydur guds godre vernd og varatekt truhiartannlegast befala umm öll ókominn æfe dægur og eylyfd alla. Hier til legst þienustuskilldug heilsan myn og minna til ydar med ósk og arnan allz gódz og gledelegs. Verande alltyd ydar reydubuenn skilldugur þienare

Eggert Jónsson.

---

310. ERLENDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Urðum 16. aug. 1703.

Efter orig. i AM. 453, folio. Har for 2 år siden suppliceret om at tilbytte sig den Hólar domkirke tilhørende 10 c. jord Atlastaðir mod Hólar i Fljót af samme dyrhed, hvad biskoppen har anbefalet. Efter oplysning fra Hofsós købmand P. Fielderup skal supplikatsen være hos A. M., »enn eg ey andsvar til sagdra mála feinged; þvi innfly eg nu til ydar stórdigdasamrar tilhlutunar, veledla Herra, ad mier villdud (effter firrreindre hárre manndigd, nær mier ungum ydar vidkinning audnadest) hier uti assisterleger vera«. Ønsker alene mageskiftet, fordi denne lille gård ligger ham nærmere. Beder om svar event. i vinter med skolemesteren Magnus Markusson.

311. ERLENDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stórólfshvoli 26. apr. 1712.

Efter orig. i Islands Landsbibl. (Jon Sigurdssons sml. 98, fol.). Har modtaget A. M.s brev af 21. apr. og nogle medfølgende skindbreve, som muligvis

kan være E. J. til nytte. De gamle skindbreve, som A. M. spørger efter, er desværre forkomne, da det viste sig ikke at være til nogen nytte for E. J. at gemme dem; derimod sender han nu nogle andre, som A. M. kan beholde uden vederlag. Ønsker oplysning om landemærkerne for gården Ægisíða.

---

312. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST [EYJÓLFUR JÓNSSON]. Kaupenhafn þann 4. Junii A° 1728.

Trykt efter orig. med skriverhånd i Islands Landsbibl. (Jon Sigurdssons sml. 98, folio). Takker for tilsendte brevkopier, som nærmere afhandles. Søger opspurgt Collectanea Eggerts á Ökrum. Oplyser, i anledning af kong Magnus lagabøters dødsdag, om messedagen for bp. Nicolaus af Bari og beretter — til dels spøgende — om dette stednavns nordiske form. Nævner brevmodtageren og pastor Jón Halldórsson som de eneste betydelige dyrkere af Islands historie, men udtaler sig mindre rosende om Bjørn på Skardså; antyder, at hans egne litterære efterladenskaber skal gå til universitetsbiblioteket.

Heidurlege miög vellærde kennemann,
mikels virdande elskulege vin.

Þad skal vera mier alls hugar kiært ad spyria, þá milleferder verda, ad þesse minn brefsedell hafe hitt ydur heilann á hófe, og þess vil eg fyrerfram óska, ad svo verde. Vited, ad mier lijdur meina laust, og med heilbrygde, þótt árenn fiölge, med þvi eg verd fullra 65 ára, ef gud lijdur mig til þess mitt i tilkomande Novembri. Hann ráde fyrer þvi, sem öllu ödru minu efne, og gefe godann enda, nær sem verdur. Hafed kiærar þacker fyrer brefa copiurnar þær sem þier mier i fyrra sendud, þar af voru sum brefinn merkileg, og alldrei man eg fyrre sied hafa Testamentes bref Torfa Arasonar, hirdstiora. Þad er skade, ad menn ekke fá þá bók uppspurda.

Hier falla mier inn grillur: Niculaus Magnusson Benedictssonar frá Hólum i Eyafirde hefur fyrer tveimur árum fyrer sunnan talad vid einn gódann vin um bók i 4to hier um þriggia fingra þyckva, sem sieu Collectanea sal: Eggerts á Okrum, fodur fodur Eggerts, sem þar bió, og dó i vorre tijd, og inne hallde Catholiska dóma, sálu-giafer, adskilianleg arfaskipte, Testament Christinar i Vatnsfirde etc.; lietst han vita, hvar bokenn være, enn villde i þad sinn ecke giora þetta openskatt. Eg tek þann skilning, ad ef nockud er um þetta, þá munde boken eiga vera med hende Eggerts sáluga, og þecke eg þá hönd. Munde ecke þesse bók kunna ad vera hin sama, sem þier hafed brúkad? Myndud þier, ad i ydar bók hefde vered Testamentum Christinar, þá giæfe þad nockra upplysing. Eg hefe alldrei sied þad Document, og ætla vart vera; hefdud þier þad, þá bid eg um Copiu þar af. Skylldud þier og hafa fleire Copiur þesslags, sem þier

mier i fyrra sendud, þá være mier kiært, ad fá þar af útskriffter frá ydur. En vijst ecke vil eg, ad þier mæded ydur med ad skrifa þetta med eiginhende, þier geted liettelega keypt einhvern til ad skrifa þetta upp ur ydar Exemplare, og geted so heimt peninngana hia mier, alleinasta, ad allt yrde ordriett confererad. Eitt af brefunum, sem mier i fyrra sendud, sende eg ydur til baka med dubiis nockrum þar hiá lögdum, hver eg bid ydur ad resolvera og þá ydar solution mier i sumar ad senda. En Copiuna þarf eg ecke aptur. Eg giöre mier i lund, ad vera kynne, ad brefed være uppskrifad epter Originali, sem Sra. Sæmundur Hrólfsson hefde þá haft, og kynne brefed nu komed vera til Monsr Hans Schevings á Mödruvalla klaustre, þvi eg heyre hann hafe nockur gömul bref feinged hiá nefndum Sra. Sæmunde. En þetta er eige nema eintomes gáta. Ved eg so i þoku hier um, þar til bref frá ydur fæ, þvi þier geted leyst úr þessu öllu. Nú kemur um dánardag Magnuss kongs lagabæters. Hann dó ad vijsu 7. idus Maji, vel qvod idem est, þann 9. Maji. Þier oppónered mier Arna biskups sögu, sem seger: ad nefndur Magnus kongur hafe dáed in translatione Sti Nicolai. Nú er Niculaus messa, sem hiá oss hefur vered heilög halldenn, 6. December, og verdur því ecke mótmællt. Enn hier um er þad ad segia, ad Sanctus Nicolaus Archi-episcopus Myrrensis in Lycia, sem lifde snemma in Seculo 4to, segest ad hafa dáed 6. Decembris. Og þetta er hans stóra helge. I því 11ta Seculo (ef mig rett minner) var hans heilagur dómur fluttur úr Oriente til Barrum, eins stadar, sunnarlega i Italien, og þar med mikelle virdingu skrínlagdur, og þetta festum heiter Translatio Sancti Nicolai, og fellur inn uppá 9. Maji. Hier um vitna Martyrologia nóglega. Enn eg fæ ekke stunder ad nefna þau specificè i þessu nauma tóme. Vilied þier hafa Testimonia authorum í þessu efne, þá bended mier til þess, og skal eg láta rigna yfer ydur nimbum nugarum. En um dagenn er víst, ad Magnus konngur dó 9. Maji, sem opt er skrifad. Til gamans um Barrum, Apuliæ oppidum (adrer skrifa þad Barum vel Barium.): þad heiter i voru mále Bár á Púle. Nominativus er, ef eg rett minnest, Púll masc. gen: id est Apulia. Þar af er þad, ad vær segium um einn hlut, sem ecke er oss i hende. Þad er úte i Bár. Marger skilia fyrer Bár i Eyrarsveit under Jökle, og kemur þad ecke vid efned. En þetta kalla eg sialfur ad gambra heimsku i góds mans eyru, og skrifa eg þetta alleina til ad giöra ydur broslеitann, medan brefed lesed. Hier med fylgia Torfæi Orcades epter loforde minu. Þær eru ydar eign. Sed qvid agis? Sie nockud

af ydar operibus ferdugt, vel si mavis opusculis, þá gefed mier Copiu þar af. Betra er ad þetta ligge hier uppá Bibliothekenu (því þangad ætla eg mínum chartis ad kasta) enn þad verde epter ydar dauda af vanvitringum i sundur rifed. Eg er æred hræddur um relictas chartas Doctissimi Widalini, qvi priori anno ad meliorem transiit vitam. Þad er grátlegt, þegar þad eydeleggst, sem góder menn erfida uppá, med kostgiæfne, mikenn part sinna lifdaga. Hafa þeir so snart eckert giört, þar eingenn hefur gagn af þeirra erfide, þar á mot conserverast mörg heimska: Rimu bögur, og annar þvílíkur þvættingur, sem eru deliciæ Stultorum, hverier uppfylla þann stærsta hlut af Vacuo. Eg villde giarnan siá frá ydur, ef nockud contiguè saman skrifad hafed um Biskupa, lögmenn, hirdstióra, eda adra meire háttar menn, sem lifad hafa Sec. 14to og 15to, item 16to usque ad Reformationem. Því þetta er allt so sem i þoku, og Seculum 15tm fra 1401 til 1500 inclusivè kalla eg ad vera hiá oss Seculum obscurum. Þá heyra annalarner upp ad fráteknu því, sem Biörn a Skardsaa hefur annoterad, og er þad nullius auctoritatis, so sem þier vited. Þad sem vær höfum af næst fyrerfarande Seculo 14to, er ad sönnu betra, því þar um höfum vær Annala brot ein og önnur, en hver vill koma sier nidur á þessu? Hver vill hier úr útleitad geta genealogias melioris notæ virorum, veram chronologiam, þar sitt helldur hver annállenn etc.; svo ad þetta er med riettu tilbera verk, so sem vorar göfugu kerlingar nefna. Hier til þarf giætenn mann og óþreitanlegan i erfide, alijka mann og þier erud. Annar er Sra Jón Halldorsson i Hítardal, vir doctus et judiciosus. Seged mier nu þann þridia á voru lande, so skal eg þacka ydur. Eg verd oþolenmodur, þegar eg þeinke uppá þessa stóru mannfæd. Sed qvorsum hæ qverelæ, nulli futuræ usui? því þad synest, sem þvílíker hluter ætle ad verda i fleigs mind, sem er miófastur i endann. Eg má ecke lengur hier yfer sitia, því skyllde brefed effter verda, þá være þad til onytes skrifad. Eg enda so med hverskyns heilla óskum, og sier i lage ad þeirre ósk tillagdre, ad gud conservere ydur enn nu i mörg aar ydur og odrum til nytseme, og sier til dyrdar. Eg er alltíd heidarlege miög vellærde kennemann ydar þienustuviliugr vin og þienare

Arne Magnusson.

*

313. SOGNEPRÆST EYJÓLFUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. [Völlum] 2. Octobris 1724.

Efter egh. kopi i AM. Steph. 60. Blev meget glad ved at modtage brev fra A. M. dat. 14. maj og forklarer, hvorledes krigsuroligheder og forsømmelighed

er skyld i, at han ikke har skrevet til A. M. siden hans bortrejse fra Island. Er ugift; har nylig mistet sin mangeårige husholderske, en moster. Svarer således: I. Har med stor interesse gennemlæst Torfæi fra A. M. modtagne Series regum Daniæ og priser T. som den, der har gendrevet gamle vildfarelser. Siger A. M. tak for, at han har skrevet T.s lævned, og tilføjer nogle oplysninger om hans fødselssted og dåb. II. Udtaler sin glæde over A. M.s tilslutning til hans mening om, at der har været 2 lagmænd af navnet Hrafn Brandsson, og gennemgår overordenlig udførlig Bjørn på Skardsås afvigende opfattelse. III. Forklarer A. M. sine grunde til at betragte Einar Hafliðason som forfatter af den annal »er eg hef«, og som han har benævnt efter ham, og føjer hertil: »A. 1691, þaa eg var i S-nesi *(sål.)* hjaa forelldrum minum, saa eg aptan vit sögr Viga Glums og Ísfyrdinga, skrifadar og ledar þaangat af Hr. Sigurdi sal. Bjornssyni fraa Saurbæ, annalzbrot gamallt, illa skrifat, verr daterad, verst tracterad, ei lengra enn a 4 örkum, er inni hafdi at hallda margt hvad af mjer ósed aadr og sídan, er giorst hafdi hjer aa nordrlandino exacto medio seculo 14. aa dogum Jons skalla og Petrs Holabiskupa«. Derefter følger et indholds-referat ang. Gizurr galli, Þórður Jónsson og Einar Hafliðason, som viser, at kilden er Flateyjar-annáll. Brev-kopien afsluttes således: »Hjer eptir let eg fylgja i brefino descriptionem annalsins, og so annat minnr markverdt, og skrifa þvi ei þar ut af fleira«.

314. [SOGNEPRÆST EYJÓLFUR JÓNSSON] TIL A[RNE] M[AGNUSSON]. 1725.

Efter egh. koncept i Islands landsbibliotek (Jon Sigurdssons sml. 270, 4to). Takker for brev af 5. juni og medfølgende tilsendelser, deriblandt Þormóðs (Torfæi) Res Færöenses og biskop Magnus testament. Besvarer A. M.s spørgsmål: 1. Bekræfter afd. Sigurd Bjørnssons antagelse, at præsten Jón Pálsson bærer navnet Maríuskáld; kan selv J. P.s og biskop Jón Arasons Maríuvísur fra sin ungdom »og lærdi þær, er sra. Joni eignast, af exemplari skrifudu aa pappyr fljott, vel skirt, nockut gömlo, er Jon Hjörtsson sunnlendingr, leingi sidan lögrettumadr i Arness sizlo og buandi at Klaustrholum i Grimsnesi, og ecki fyrir mjöc laungu andaþr, sendi nordr til Bards i Fljótum Steinvöro saal. Sveinsdottur med systr minni 1682, þaa eg var þar uppvaxandi XII aara gamall, af þvi þau hofdu ari fyrr kynnst vid aa Mr. i H—dal *(sål.)*, hvar hun var þaa þionustu stulka, en hann kaupa madr; var so skrifat fyrir þvi, sem eg görla man (þar eg gecc so opt þar med ut og inn og qvad vid tón visrnar) Hjer skrifast Mariu visr kvednar af Sra. Joni Paalssyni«. Giver personalia om digteren efter aktstykker og lign. 2. At biskop Gottskálk har været søn af Kenik, som også var fader til biskop Ólafs fader Røgnvald, »fann eg i boc gamallri, godri, þyckri, skrifadri aa pappyr meir skirt enn snoturt, er mjer ledi, sjer leda, kunningi minn fyrir 19 aarum, litinn tima,

nu vidskilinn, og villdi ei mjer segja, hver honum ledi, hversu sem eg leitadi; skrifadi eg or bocinni þar er hjer hermi og fleira annat, er mjer þokti faaheyrt, og sleppti henni sidann, veit þvi alls ecki hvar hún er nu«. Der stod ligeledes, at hirdstyreren Torfi Arason i sit testament, Bergen 1448, havde givet domkirken »spyting (þ. e. 5 vodir, sem þar er utlagt) vadmaala«. 3. Indrømmer, at den senere lagmand Finnbogi Jónsson sandsynligvis er bleven gift år 1467 (ikke 1477). 4. Mener at Einar Haflidasons annal er bleven fortsat af en mand fra sydlandet, og oplyser, at det af ham tidligere omtalte annal-eksemplar var af en dårlig beskaffenhed og ikke skrevet med hr. Sigurds (Bjørnssons) hånd, som det øvrige af den bog, hvori det lå. 5. Efter A. M.s ønske har E. J. henvendt sig til præsten Sæmundur Hrólfsson om »at hjaa hönum villdut faa antiqvitet nockur, ef hann hefdi; hann qvadst alls ecki hafa þesshaattar og fengit þad hann hafdi epter, þa eg vissi sidarst, Þorsteini Sigurdssyni, nu sislomanni i Mulaþingi, þaa hann skrifadi hjer upp i Dalnum af hendi yckar herra Paals commissariorum 1712«. Deraf var et enkelt kalvskindsbrev, de andre på papir. 6. Har ikke på grund af travlhed og sygdom kunnet afskrive noget »af antiqvis þeim«, som han lovede i fjor; »enn brefaboc afa mins saal. sra. Sveins med hans eiginnhendi sendig ydur til eignar, og hafit þjer þar bref hans til lærdra, og lærdra til hans eptir ydar vilja«. 7. Har i sin tid, foruden lagmand Gottrups eksemplar, på Þingeyrar afskrevet Olav den helliges saga, men så hastig og uordenlig, at det er næsten ulæseligt (hvad han »vegna vænleiks sögunnar« beklager); dette ekspl. tør han ikke sende A. M., men håber på at kunne levere en renskrift.

Foruden ovenanførte brevkoncept af 1725 findes i J. Sig. 270, 4to en fragmentarisk, udateret koncept, underskrevet E[yjólfur] J[ónsson] og øjensynlig stilet til A. M. Den begynder med en sætning ang. den, som førte den ny lovbog Jónsbók til Island, giver dernæst personalhistoriske oplysninger om præsten Magnús Ólafsson på Laufás og om Jón Guðmundsson, fader til brevskriverens bedstefader, præsten Sveinn på Barð.

315. SOGNEPRÆST EYJÓLFUR JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Völlum dag 7. Octobris 1729.

Trykt efter egh. orig. i AM. Access. 1. Beklager skaden ved Københavns brand, heldigvis er dog de håndskrevne sagaer og lign. reddede, men annalernes tab, af hvilke nogle nævnes, smerter ham. Lover brevafskrifter og en personnavne-fortegnelse. Oplyser om håndskrifter af Sturlunga saga, vilde gærne sende et ekspl. af sin, men mangler afskriver; vil sende et saga-register. — På et indlagt blad meddeles, at han på grund af alder og svagelighed må tage kapellan — indledet med den s. 236—37 aftrykte motivering. Han beder A. M. støtte hans ansøgning om, at kapellanen må få ekspektans-brev på kaldet.

VelEdla Herra Assessor, Ætid Haattvirdandi Patron
vin og velunnari, Audmjuk Heilsan.

Ad þetta, í hærsta hasti skrifad, hitti ydr heilann med hagkvæmu velstandi, óska eg af hjarta, og læt þess efni vera þad

eptir fer. (1°) Offra eg ydr audmjuku aludar þacklæti fyrir allar velgjördir vid mig at fornu og níu, jafnt sem tilskrif sídarsta, daterad d. 5ta Julii þessa aars, medtekit d. 29. Augusti. Hvert eg las, med gledi, af þvi ad Gud leiddi ydr, aan sjaalfs ydar skada, ur þeim grimma loga, er geck yfir þann góda stad Kaupinhafn, þaa og so sem ydar relatio greinir ofan aa adrar: med graati, af þvi ad þjer, og adrir gódir menn, göfgir og lærdir, gaatud þar í missu so margra gódra bóka, sem hvers annars. Og þo missa ydar þrycktu bóka væri yfrit mikil, hefdi hun þó ordit meiri, ef mist hefdut allar hinar óþrycktu, er eg skil bækr sagna og antiqviteta. Eg gratulera ydr halld þeirra allra, enn græt med hixta eydingu alls þess er uppteljed, einkum annala vorra hinna nírri, allra helldz þeirra er Sr. Sigfus Eigilsson skrifadi aa Latinu og Jón Sigurdsson skrifadi aa Íslendscu; því eg hafdi hugsat at supplicera fyrir ydr um laan þeirra hverutveggju til at taca utskrift af, so þaa hefdi einhver hjer aa landi, og ei mistu allir þess ljóss er af þeim mætti leida. Í einu ordi: So obscurerar allr skadi efna þeirra, er þjer teljed, augu mín aadr óskygn, at enga se eg von þess, at hann verdi bættr, og verdr slikt ófall ærinn sök aangurs medan öld lifir.

(2°) Aatel eg makliga ómennsku mina, ad ei get so ordit vid bæn ydar, sem aa og vil, um utskrift brefa þeirra og hins annars, er ummgetid, nu aa nærsta vetri, þó mun eg bera mig, ef heill lifi, ad skrifa ut hin elldri bref öll ur minu safni, og senda ydr at sumri ef þjer erud uppi. Get eg eigi gört framar aa greindum tíma, fyrir þvi at ei gat keypt so mikinn pappyr nu í sumar, sem vanr var og þurfti, sökum skada þess hins stóra, sem eg feck aa skylldum mínum og ödrum stödum slikum nærstaflidit aar, og Gud veit nær mjer bætist. Hef þó haft i hug um naalægar stundir at skrifa upp at níu nafnatal langafa míns Odds prests Oddsonar (er eg sendi ydr fyrrmeir exemplar af) illustratum notis uberioribus ac exemplis rariorum nominum qvæ invenire potui, et auctum appendice ejusmodi nominum, á me collectorum exemplisqve probatorum, qvæ illud non habet. Villda eg at verk þetta yrdi sem fyrrst unnit, ef so mætti verda. At visu aa eg Sturlunga sögu, sem þjer skrifid, skrifada eptir sögu þeirri, er skrifad hafdi Petr Einarsson fordum logrettumadr vestra og eirnig var i eigu saal. Mag. Bjarnar (þaa laus i blödum og illa aa sig kominn, er eg hana hafdi, af hverri eg ecki veit hvad ordit hefr sidan) eingu sidr enn hinni er þjer nefnit; hafda eg fyrir mjer, þaa eg skrifadi mina (aa sex örk hins VIII-a tugar, innann daga 30) vestr aa þíngeyrum, hinar baadar sagdar og

þaa þridju, er aatti saal. lögmann Widalin, hinum allólika og hjaa þeim at reikna sem eyr hjaa gulli, vegna skortar allmargra viglugra fornyrda og vísna sem greind saga hefr þar hun sest at fullu. Og fyrir þvi eg skrifadi hana aa so skömmum tima, sem eg aadr skirdi (hvad vera vard, af því ad laan eptir-skrifanna maatti sem skemmst standa) og med slikum hasti, er hun ei so hreinliga og accuratè skrifud, sem hun hefdi verit, ef eg hefda maatt i tómi vidleika, er þó þeirrar ætlunar (absit verbo gloria), at ei lyti hana margir afskapligir errores, enn saa er hjer gallinn aa gedugo þingi, sem eg gremst af, at aptan vid hana vantar um res gestas Gissurs jarls aa hans efstu dögum aasamt afgang hans, er annar author vottast at enn Sturla Þórdarson. Veit eg ei hvar þad maa faa, ef ei er hjaa ydr. Þykkir mjer nu allillt, ad ei maa gegna beidni ydar, sem eg gjarnann villdi, i þvi at laata uppskrifa optgreinda sögu med tidinni, þó ei verdi i vetr, þvi þótt ei vantadi annat þad, er þar til þarf, vantar samt þad eina, er meirst aaridr, eg meina manninn er hana skylldi skrifa so vel og rett sem hæfir. Veit eg þann alls eingann i naalægum plaatsum sem þad geti gört, og se so vidlaatinn, at hann leti þar til kaupaz, ella skylldi þad i eingan maata ógört. Og þo allósynt se, at nockut aavinnist'i efni þessu, skal mig eigi vanta viljann þar vid at leitast, ef eg er aa lifi, þaa er lijda stundir og lettir óhægd efna minna sem nu stendr yfir, þvi vidleitninn er hverjum bodinn, hversu sem fer framar. Aatt hef eg ad son(n)u þad registr sagna vorra, sem þjer skrifid um, enn hef þvi so glatad, at eg finn þad hvergi i hyrdzlum minum, ei at sidr mun eg sækja at koma þvi upp aptr og leita raada þar til; faai eg þvi orkad nu aa nærsta vetri, sem ei þykkir mjer ørvænt, skal eg af þvi skrifa nía copiu, og senda ydr at sumri, aasamt aadr sögdu, so framt eg lifi. Nu bannar mjer hastr saa, er eg hermdi fyrr, at færa hjer inn meira, þó fullnóg hafi. Hlit þvi at hætta og hafa ei leingra. Enda so ordinn, at eg afhendi ydr Gudi til alls aakjósanda í tid og eilifd, med aarnan allskyns heilla, og er aa medan lifi

Ydar einlægr elskari og undirgefinn þjenari

Eyulfur Jónsson.

So verdr at seigia hverja sögu sem geingr, og margar verda manns æfir. Sannaz aa mjer merkiliga baadir þessir maalshættir. Er nu aa þaa leid komit efnum minum, sem eg gjöri augljóst i ydar gódu trausti. Eg óttast þad aa mjer finn, ad eg í fraa þessu verdi so vanfær, vegna þunga ellinnar, sem aa mig

er kominn, at ei geti so sem ber og hjer til hefr verid, unnid naudsynja verk þess H. embættis, er eg hef aa höndum, allra helldz utann kyrkju, í þvi at gaanga hjer i sóknina illann veg og laangann aa vetrardag, þaa snjor er og ófærd, þar so fellr allopt, at ei maa koma reid vid.

---

316. CAND. THEOL. FINNUR JÓNSSON (SENERE BISKOP) TIL ARNE MAGNUSSON. Hitardal d. 3. Octobris 1729.

Trykt efter egh. orig. i AM. Access. 1. Meddeler sin lykkelige hjemrejse og nogle nyheder fra Island, deriblandt om Mývatn-vulkanerne. Lovrevisionen antages nu tilendebragt, og arbejdet skal til vinter oversættes. F. J. har gjort et forgæves forsøg på at blive hører i Skalholt. — Fra A. M. til F. J. foreligger nedenaftrykte promemoria (AM. 454, folio, koncept med skriverhånd), hvorved hans fader præsten Jón Halldórsson anmodes om forskellige litterære tilsendelser.

Veledla og Velbyrdige Hr. Assessor

Ydar margar og stórar ærugiörder mier audsyndar, þann tima eg var i Kaupmannahöfn, þacka eg audmiúklegast, játande mina siálfsagda skylldu ydar velburdigheitum til þienustu og þocknunar reidubuen ad finnast i þvi litlu megnugur vera kynne. Eg kann ecki minum gude ad fullþacka fyrer bærelega heilsu og luckulega reisu hingad til landsens, hver ed ecki varade yfer 17 daga. Aller nafnkiender menn lifa med bærelegre farnan þad eg minnest, fyrir utan Helgu Eggertsdottur i Brokey sem andast hafde i vor umm Páskaleite, og sr. Teit Pálsson á Skutulsfiardar eire, sem drucknad hafde med ollum skipverium sinum i fyrra haust, i strandaferd effter rekavid. Ógn er ad heira þær sogur sem fara af elldgangenum vid Myvötn, fiórer bæer skulu þar eidder vera, medal hverra er prestssetred Reykiahlíd. I vötnunum sialfum þar sem til forna sagt er ad vered hafe 14 a 15 fadma diup, skal nu ei vera dypra enn manne under höndur, og jafnvel sumstadar teked til ad ydda á hraunklettum upp ur vatnenu, so sagt er ad liósast sie su sveit mune aldeilis eideleggiast. Nordanskip eru ecki fyrer laungu komen uppá sinar hafner, mun þaug mest hindrad hafa hafys er hier lá leinge vid landed framm effter sumrenu, enn til sydara Eirarbachaskips frettest enn ecke, gud láte þad gott hindra. Báder vorer gódu Hr. byskupar og logmadur Benedix vóru til samans i Kalmanstungu um nockurn tima i sumar fyrer alþing ad fullkomna þar hid vigtuga logmálsgiördar verk, enn Monsr. Kier forfalladest so ecki gat komed, meinast þó ad verked hafe til lykta geinged, ætlar logmadur Benedix, ad sitia i vetur i Nese vid Seltiörn, til ad

translatera þar uppa dönsku asamt sinum Hr. Collega, þesse lög, og mun þad án efa verda vel giört effter þvi þeir gódu herrar eru so samlinder og samtaka i ad binda endahnuten á þad. Monsr. Jon Þorkelsson var i vetur og mun frammvegis verda skólameistare i Skálhollte, liklegast er hann mune hier i lande sier stadar nema, enn Monsr. Arne biskupsson var heirare hvad hann i vor þá skólanum var uppsagt qvitterade med liúfum vilia sins herra födurs, Og þá eg heirde ad þad være lidugt kom ad mier su freistne, ad spyria Hr. biskupen, hvert ecki mætte þess frammveigis nióta? hvar uppa eg fieck, nádugt afsvar, þar Monsr. Erlende Nikolassyne (Einarssonar frá Reinestad) mátte ecki frábægiast, og sannade eg þá hid danska ordsproked ad gott være ad eiga biskupenn fyrer módurbródur, enn gude sie lof ad eg var ecki þar fyrer naudstaddur, þvi forelldrar miner hafa bæde efne og vilia til ad giefa mier föt og fæde enn hitt er þad, Semper ille puer est qvi domi est.

Þá peninga sem veledla Hr. Assessor lanade mier i vór hefe eg beded bródur m. Wigfus ad betala, og þacka eg audmiuklega fyrer láned a þeim. Inlagdur sedell til mins góda Stubs, bid eg audmiuklega ad nióta mætte godrar fyrergreidslu, hveria mina dyrfsku bón og óvandad skyndeblad þetta eg bid ydar velbyrdigheit ecki ad misvirda hvert eg enda med bestu blessunar óskum, audmiuku þacklæte og flittigustu heilsan, viliande ætid finnast

veledla og velbyrdige Hr. Assessor

ydar Audmiúkur þenare

Finnur Jonsson.

Pro memoria Monsr. Finns Jonssonar.

1. Ad profasturenn fader hanns villde i sumar láta minna vegna uppskrifa, og mier senda med skipunum i haust: 1. hans Dissertationem de Episcopis Schalholtensibus seculi 15. med þeim documentis probantibus, sem þar til heyra; 2. Þær fáar animadversiones, sem eg sialfur giördt hafde yfer þessa hanns dissertation, og hönum sendt fyrer nockrum arum; [*Overstreget:* 3. Hanns Seriem Abbatum Munkathveraaensium med nöfnum þeirra abóta, hverra locum hann ecki finna þóttest, sem þar aptan vid stódu. 4. Helgafells Documenta Extracta, hver hann mier fyrrum sendt hefur, voru nockur ork i qvarto.] 3. Relationes um Vigastyr, eins og þad sem hann mier fyrrum sendt hefur. Þetta er hiá mier uppbrunned og eydelagt, ásamt mörgu ödru, sem eg frá velnefndum prófastenum fyrrum feinged hefe.

2. Eg kemst ecke til ad skrifa prófastenum til i þetta sinn,

enn ætla þad ad giöra med sidara Búda skipe, og bid hann þad ecke ad misvirda, enn eg teikna þetta, sem adur er sagt, til þess, ad tijmenn yrde þess rymre.

1729. A. M.

---

317. GÍSLI JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Reykhólum 10. oct. 1703.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for A. M.s i ord og værk beviste høflighed; skriver nu, da sikker færd med skolepiltene falder. Sender efter aftale kopi af nogle skøder. Hentyder til den store myndighed, som af L. *(sål.)* udøves i Rifs distrikt, hvis indbyggere længes efter A. M.s komme. Agter at flytte fra sin nuværende bolig længere sydpå og håber da at få A. M.s besøg under Jøklen. Hilsner fra ham, hustru og svigermoder.

318. GÍSLI JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Máfahlíð 12. sept. 1709.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »a Kaupenhafn«. A. M. har i marginen noteret »disse 40 Rixdler ere betalte til min kieriste 1710 i Januario« og ang. kommentaren »med tekinn er i 4to«. Er ikke vis på at træffe A. M. i Skalholt, hvorhen han agter sig; skriver derfor, for at forberede A. M. på, at købmand Winge efter aftale på biskoppens vegne vil indbetale til A. M. 40 rdl., som G. J. er biskoppen skyldig. Om litterære tilsendelser: »Commentarium Gísla lögmanns sende eg nu tandem hier med. Eg fieck ecke stunder ad skrifa hann út, enn vænte hanz med ödru ruslkorne, er hiá honum á, med þad firsta afftur; eg tiltek einkum dómabók mijna in folio sem eg villde ecke giarnann missa«.

319. GÍSLI JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt 18. sept. 1711.

Efter egh. underskr. orig. med skriverhånd i AM. 454, fol. Erklæring, hvorved Gisle Jonsson forpligter sig til at betale til Arne Magnusson på arvingernes vegne sin del af en obligation på 80 rdl., som år 1670 var udstedt af hans fader biskop Jon Vigfusson til Brynjólfur Erlingsson. Med A. M.s tilståelse for, at G. J. ved nævnte udbetaling har frigjort sig for enhver forpligtelse i anledning af denne gæld.

---

320. SOGNEPRÆST GUÐMUNDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Að Grund í Ey(j)afirði 26. juni 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »vonande ad finna a alþinge«. Beder A. M. undersøge, om det tilkommer ham at betale kirketiende af sin lejejord Grund, hvor han bor som sognets præst, hvad ejeren provst Skule Thorlaksson kræver. Angiver grundene, hvorfor han har undladt at betale. Beder om svar med en navngiven lagrettemand.

---

321. GUÐMUNDUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Midfelle i Ytra(h)repp dag 24. Novembr. Anno 1706.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Vænter ikke at komme sig af den tunge landfarsot. Beder A. M. betale hans kone 2 rdl. for en i foder antagen hest og hjælpe hende og børnene. Til de 2 rdl. A. M.s påtegning »þeir sender henne med Sr. Eirike« hvortil senere er føjet »og sidann 1 Rdlur þá hesturenn var soktur«.

Edla velehruverduge og Hálærde Hr. Archivsecreter, minn stórgunstuge og æruvirdande Patron Herra Arne Magnusson Audmiúk heilsan!

Hier med er eg audmiúklega og af hiarta þackande ydar velehruverdugh. margfalldt ágiæte og velgiörder er mier audsijnt hafed, hvad eg bid gud almáttugann ydar Herrad. leingst og best endurgiallda med stundlegumm og eilyfumm blessunarlaunumm. Hann hinn same miskunsemdanna herra virdest ydur leinge og vel ad spara og bevara, synu hablessada nafne til dyrdar, enn mörgumm til gagns og góda.

Og effter þvi minn elskul. Herra, ad mier seiger so hugur umm, ad mier mune ecke framar audnast i þessu lyfe ydur ad siá, edur saman vid ydur tala, þar drottenn minn hefur nu myn heimvitiad med þúngre landfarsótt; þá dirfer mig ydar Herrad. ádurreind giedgiæska, ad eg meige nú under myna sydustu frammför ydur ávarpa med þessumm fáumm brieflynumm, hvorra efne er innefaled i audmiúkre ósk og bón til ydar, ad þier villdud vera so góder, ef drottenn mig hiedan burtkallar úr þessare sótt (so sem eg firerbyst ad verda mune), og hiálpa ecktakonu minne Gudlaugu Erasmusdóttur um tvo rixdale, sem koma mættu i medgiöf med heste ydar, er hiá mier eiged, hvorn eg hefe tilsagt henne ad láta sæmilega alenn vera (ef myn vidmisser). Þar nærst, og sierdeilislega, innflij eg ydar fátækur þienare til ydar Hd. med myna audmiúka, og innelega bón, ad þier i nafne drottens vilied láta myna fátæka konuskepnu og munadarlaus börn, effter mig andadann, adnióta ydar herralegrar stóru manndygdar, i þvi ad tilleggia ydar gód og mikelsvæg ord, þeim til adstodar i eirn edur annann máta, þvi eg veit, ad þaug kinne þeim ad meira athvarfe ad verda enn marger penijngar; enn barnafuglar myner eru bæde únger og marger, og þvi fleire sem eru, sie eg sydur veg til ad rádstafast kunne konu minne til hægdar, þar eg á öngvann ættmann mier nákomenn, sem einu barnenu kinne á henni ad lietta; ecki helldur hún, ad undanteknumm Sigurde Magnussyne á Sandholaferiu, hvor ad er hennar módurbróder. Eg hef þad traust á mynumm góda gude, sem lofad hefur ad vera fader födurlausra og forsvar ecknanna, ad hann mune ydar Hd. rijkuglega ummbuna, i hvoriu hellst sem myner naudstadder kinne ydar gódra orda adniótande verda.

Enn þó mier hafe eitt edur annad mátt i gied falla umm rádstöfun tveggia edur þriggia barna minna, veit eg ei ad hvoriu athvarfe verda mune; þó hef eg ummbeded minn sóknarprest Sr. Eyrek Oddsson (ad feingnu leife) þar umm vid ydar Hd. munnlega tala, þvi eg vil ei framar hier umm fiölyrda ydur til uppehallds edur þvyngunar, bidiande audmiúklega firergefnijngar á mynumm öllumm ávirdyngumm, sömuleidis á þessumm diörfumm tilmælumm. Og hier med byd eg ydur nu i Jesu nafne, minn elskul. Herra, þær sydustu gódar nætur, já alla daga og nætur gódar og gledilegar, med allzkonar blessudumm sálar og lyfs fararheillumm, sem ydur filgie til himnarijkis. Hier med filger mitt hiartans þacklæte til ydar fyrer allar herralegar dygder og liúflinde, er mier audsynt hafed. Sitie þier nú og sieud, heillumm öllumm vafder, i fride og fadme Jesú Christi, á sálu og lyfe margþúsund sinnum blessader

Forbl. ydar Hd: skilld. og reidubúenn
þienare medan lifer.
Gudmundur Jónsson.

---

322. SOGNEPRÆST HALLDÓR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stad Grunnavijkr d. 26. January A⁰ 1712.

Efter defekt orig. i AM. 454, folio. Efter skrivelse fra A. M. »i hvöriu osked ad gömul bref og documenta, sem hia mier vera kynni, ydar Hd. til yferskodunar sendest« oversendes et biskop Stefans brev ang. en kirkejord (nogle senere vidnesbyrd ang. kirkejorder anses for betydningsløse) samt 5 breve ang. hans kones ejendomme på nordlandet »umm þessi öll læt eg buid sem best kann effter ydar Hd. fyrersogn«. Ifg. påtegning for A. M. er det modtagne tilbagesendt 14. sept. 1712. — I AM. 439, folio findes med A. M.s hånd udkast til en dansk ansøgning til kongen fra H. J. af 2. aug. 1708 om eftergivelse af en afgift, som biskoppen kræver af det nu stærkt forringede kald.

---

323. ARNE MAGNUSSON TIL [MAGNÚS JÓNSSON] I VIGUR. Kaupenhafn d. 25. Maii 1691.

Trykt efter egh. orig. i AM. 410, folio. Modtageren er utvivlsomt storbonden M. J. († 1702); en afskrift i Ny kgl. sml. 2064, 4to henfører brevet til sysselmand Marcus Bergsson (f. 1689)! Glæder sig ved den påbegyndte korrespondances fortsættelse, giver oylysning om sagalitteratur og beder undskyldt, at omfanget af det tilsendte ikke er større, forespørger sig om sagaer og lign.

Ehrugöfuge Höfdingsmann Mikilsvirdande vin

Ydar tilskrif af Dato Vigur 26 Julii 1690 er mier i firra sumar vel til handa komid, gledst þar af ad fornema idar velgeingne, sem mier alltid skal vere hin kiærasta. Eg þacka gude sem mig án slisa framleider. Sierdeilis þacka eg idur Elskulege

vin firer idar trigd i ockar uppteknu correspondence (sem eg skal astunda ad forskullda med sama mote) sem og firer mier senda söguþætte. Ecki er til at taka ad hier nockursstadar fást kunne þad Biarnar Sögu Hitd. kappa abrestur, þvi eg meina hana hvörge nu finnast nema hia Þormode Torfasine i Noregi, og ockur badum, villdi bidia þier mier avisa villdud ef hana annarstadar uppspurt gietid, sama er ad seigia um þad i einar og adrar sögur vantar sem ockar a mille fared hafa, þad er hvörge ad fa so eg vite, kiemur þad so til ad minne higgiu, þessar sögur eru i firstu skrifadar effter pergamentzbokum sem hafa vantad blöd i, enn ecki til vered nema eitt exemplar. Ad idar Elskusemi þikist i ockar vidskiptum um arkafiölda varhluta verda, kann eg ei annad til ad svara enn so, hier eru aungvir sem skrifa kunna nie vilia, enn þegar menn þa þar til kaupa kunna verda menn þad meir enn tvöfallt ad betala, og i sannleika hafa þær sögur er eg idar vinsemd sendt hefi kostad mig meir enn þier kannskie trua kinnud, firer utan þad ad sögurnar eru hia hinum og þessum, sem madur skal firer credentzera adur madur þær fáe, og bregdast titt manna loford þar uti so ad ef eg idar kiærleika nente þar um vitlöfftigt ad skrifa so sem þad i mörgum stödum firer mier skied er, skilldud þier med mier vitna ad soddan utriettingar eru omaks oc kostnadarminne a Islande enn hier. Elskulege vin, nu i sumar bid eg idur til þacka ad taka þessa hier innlagda söguþætte, þad eina bladid hefi eg fundid i fragmenti ur Vigaskutasögu, og vantadi þar framan vid, so þar er þo eingin visdomur i, Heidarvíga og Vigastirs sögur hefi eg ei enn feingid fra Svíum, ecki helldur Virgilii sögu hins vidfræga sem mier hefur og af godum vin lofad vered, so fer þad firer mier a stundum. Nu bid eg idar kiærleika mier i sumar unna ef mögulegt er Sögu af Ingvari vidförla (Eg hefi til forna litid sticke afftan af henne) Item rímur af Þore Hálegg ef þær höndla um annad, eda frekar enn um Þore seiger i Ans sögu, enn sieu þær qvednar utaf Ans sögu og náe ei leingra, þa skeite eg ei um þær. Eg þæge underrietting af idur, hvad inntak sie i Sögu Hialmtírs og Ölvers. Item i Trönuþætti, Klerkarímum, Alftarrímum, Skickiurímu sem og hvört Ormars rímur mune vera qvednar eftter þeirre Dönsku fornqvædabok, eda hvört þær eru henne aldeilis samhlioda, ellegar fillre. Eg villde giarnan hafa 3 eda 4 erende ur þeim einhvörsstadar i midiunne þar sem um efned talar ad eg þar af sia kinne hvad gamlar þær eru, kinne eg og fa, fa ein erende midt ur Þrimlum, være mier kiært. Hvad almennelegar frietter ahrærer

kann kaupmadurenn Hans Munck idar kiærleika at tilkinna, Um biskupskosning til Hola, sem og utanstefningar þordar Jonssonar veit eg nu er ordid bigdarfleigt a Iislandi, hvar firer þar um ecki fiölirde. Enda so þenna sedil med allzkins heilla og velferdaroskum til idar Ehrugöfugheit oc allra kiærtkominna i Jesu nafne! forblivende

Ydar Ehrugöfugh. reidubunaste þienare
Arne Magnusson.

PS. Nær sem hellst idar vinsemd aflast nockrar sögur bid eg mier alltiafnt effter hendinne tilkinned. Adieu.

324. ARNE MAGNUSSON TIL [MAGNÚS JÓNSSON I VIGUR]. Leipzig i Saxlandi d. 20. April. 1695.

Efter egh. orig. i AM. 410, folio. Også dette brev er i afskrift i Ny kgl. sml. 2064, 4to henført til Marcus Bergsson. Har været i Tyskland siden i juni ifjor og dær modtaget brev med indlagt dokument, en oversættelse heraf er indsendt i kancelliet, men sagen (supplik ang. arveledning) støder på vanskeligheder, og A. M. sender herved et ændret udkast; når han kommer hjem til høst, vil han gøre, hvad han kan. Forskellige anmodninger og forespørgsler om oldlitteratur. I en tilføjet efterskrift anbefales en bekendt.

Göfuge víse og virduglege Höfdingsmann
Mikilsvirdande trigdreinde vin.

Eg þacka aludlega firer idar góda tilskrif af dato 23 Julii næstlidna árs, hvar af med glede fornam idar og göfugs vardnadar heilsu og velfellne, sem eg af alhuga árna ad sem leingst vidhalldast meige. Adur enn eg nu uppa sama idar brief svare, fæ eg idur med fæstu ordum vita láta ad eg sidan i firra i Junio hefe vidhalldid hier i þískalandi, hvar mier og idar agiæta skrif til handa kom; þá eg þad fieck, sette eg strax þad innlagda document uppa dönsku, giördi eina supplicatiu og sendte til eins af mínum bestu kunningium i Kaupenhafn sem þad strax i Cancelliet innlagde, enn þar fór effter gömlu máltæke, Ulfur rekur annars erende, því átte ad verda vísad til Amtmanns erkleringar, var þad tilfundid þar være innfærder so marger vafaleger skilmálar ad þeir kinne sig ei þar í ad finna, þá eg þad fieck ad vita liet eg þvi so öllu under stól stínga, þar eg visse ad Amtmadur hefde ei mikid gott þar vid giört, hellst þar eg af ödrum heire ad nockrer sieu á Iislandi sem ei sie um þessa arfleidslu, enn eg sialfr i minne fráveru kunne eckert hier vid ad giöra, hiã þeim sem nockud hefde adrided. Nu ad so stöddu efne hlioted þier mig i þetta sinn hier um afsakadan ad hafa, vitande fullkomlega ad eg öngum helldur til þienustu vera villde en idur, ef minn máttur være, sem vilie. Enn so ad vid ei vid firsta

enn annad högg föllum, þá legg eg hier innaní testamentes form sem mier rádlegt þætte ad þier hreint uppskrifa lietud, og beiddud Arna Magn.s. med sinne qvinnu, samt tveimur af þeim er vid hinn giörningenn voru eda og ödrum, ef hentugra sínest, ad underskrifa. Kinnud þier so þar á mot Arna M.syne skriflega forpligt ad giefa uppa þá i Arfleidsluna innfærdu skilmála, (um hans laundætra framfære og mindugleik ad meiga giefa löggiöf sína hverium hann vill, eda hvad annad er ickur kann saman ad koma), hvörier med vilia hier eru ute látner, og væri hann þá eins viss þar uppa og þeir i sialfu testamentenu specificerader være. Sínest idur nu þetta [til?] ráds ad taka, þá er idur heimil mín umgánga ennu eitt [sinn?], ef nefndan Sedil so underbuenn in originali (því copie stodar ecki) mier i sumar senda vilied, þvi eg mun i haust heim afftur koma, og mun eg þá af öllu megne astunda til betre fiskiar ad róa enn nu orded er, hröckve þetta ei þá sie eg eingenn rád, þad er nu um þessa erendagiörd. Nu vænte eg frá idar vellvilld i sumar Hromundarrímna samanborinna vid idar Item Mirmants Damusta og Tiodels Sagna inntaks, so vel sem þeirrar Bósa Sögu er eg i firra um bad, so framt sem stunder feingist hafa eda hentugleikar hana ad láta uppskrifa. Þæge eg og þar med til baka filgde su er eg sende, þar hun mun idur þo onít vera. Hakonar Saga min má ennu bída i vetur ef idur so líkar. Ef sídan gád hefdud ad þeim erendum úr Amilius Rímum er eg i firra aveik, munde eg svar fá i sumar eda sídar, so vel sem uppa þad eg um Ivents þátt skrifade. Um Persenob. minnest eg eckert svar feinged ad hafa, hvörs þó einhverntíma vænta vil, þar um þá sögu eckert veit annad en þad Danska rugl er til forn[a] sendte, ydur og gleimst mier ad avísa (soframt þad annars minnest) effter hvöriu idar Magnusar Eia Jarls Saga skrifud sie, mier síne[st] þad muni effter permenti. Eg hefi nu hvörki stunder nie leligheit hier um mikid ad skrifa þar allar minar dröslur liggia i Kaupenhafn, má og ei gódan vin ofmiög mæda. Enda þvi hier med oskande idur og Ehrugiæddri Elsku hustru, þienustusamlegast hier med fra mier heilsadre og qvaddre, allra heilla velfellne og guds hiástodar, samt af einlægu giede lofande ad vera

Ydar þienustuskylldugaste alltíd

Arne Magnusson.

Kunningia minn Olaf Jonsson vil eg idur ennu eittsinn aludlega recommenderadan hafa i þeim efnum er hann minna vegna idur ad skadlausu begiera kann, ahrærande bókar lán eda annad

þvílikt. þad eg idur af idar mier i tie látnu i firra afflursende fieck eg og annarstadar frá, og þeinkte so þad være betur komid hiá idur enn [m]ier, first þad tvisvar hafde á eina leid, er mier þo einsfull vel[g]iörd i þess sendingu og þvi behallded hefde. Alltid Sæler.

*

325. MAGNUS JÓNSSON I VIGUR TIL ARNE MAGNUSSON. 1698.

Trykt efter A. M.s egh. brevuddrag i AM. 122 c, folio. Angår Sturlunga saga. Efter 2. uddrag refererer A. M. en udtalelse af M. J. fra 1699.

1. Magnus Jonsson i Vigur 1698.

Alldri hefr minn sæle fader Sr. Jon Arason i Vatzfirde Sturlungasögu skrifad med sinne hendi, enn skrifud var hun i ungdæmi minu þar i Vatnsfirde epter bok þeirre er M. Bryniolfr Sveinsson þangad liedi ur Skálahollte, og er mier okunnugt þar um ad minn sæle fader hafi tillagt neirn capitula i Arna bps. Sögu af sínu. Enn ei ber eg til baka M. Bryniolfs ord, hafi hann med eigen hendi nockud þessháttar skrifad. Var su saga Mag. Bryniolfs á pappír skrifud er eg umgat enn vísur þær er minn sæle fader sier til gamans giört hafdi aftan vid Sturlungasögu, edur ad endudum Arna bps. þætte hafda eg fyrrum á qveri — og sendi eg ydur þad þar af finn.

2. Magnus Jonsson i Vigur 1698.

Tilforna er eg var i Hollti vestur, hafdi eg til láns kalfskinns skrædu lánada ur Reykiarfirde vestur i Arnarfirde fra Gisla Sal. Jonssyne, er á var Sturlunga-Saga, vída máda og ei öllum læselega. Yfirleit eg hana enn ei liet eg efter skrifa, þar eg hafdi ödrum Sögum þann tíd ad giegna er mier fra Mag. Bryniulfi ur Skalhollti adbárust, og annarstadar. Slepte henni so aptur. Su skræda meina eg lendt hafe med ödrum arfi Gisla Sal. Jonssonar, i kuót Ingibiargar Jonsdóttur á þingeyrum, kvinnu Hr. þorleifs Kortssonar lögmanns, og er vel hafi hun ei tapast med ödrum antiqvitetum i hafinu er höfdaskip fórst þar Hannes þorleifsson medsiglde. Gáta mín er þetta enn eingen viss vitund, um þessa skrædu, af þvi eg heyrt hefi ad Norrænar Sögur muni i þad skip med Hannesi fared hafa.

1699 skrifar Magnus mier ad þessa Sturlunga Sögu hafi til láns haft circa 1662. hafi hun vered illa skrifud og ei vel læs. Ei seigest hann hafa láted epter henne skrifa, enn lánad hana til ad bera sína þar saman vid, af hveriu þó ei ordid hafe.

---

326. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL MAGNÚS JÓNSSON [PÅ LJÓTSTAÐIR]. Skalhollte d. 19. april 1707.

Trykt efter orig. med skriverhånd i AM. 441, folio. Som svar på M. J.s brev af 24. nov. fremstiller A. M. reglerne for erstatning for bortdødt lejekvæg.

Eruprydde sæmdarmann Magnus Jonsson.

. . . . »Svara eg ydur svo til nefndra ydar spursmála, ad einginn lagaskyllda er til, ad minu vite, ad þier, edur nockur annar leigulide, svared leigum effter þær kugillda-nefnur sem firir laungu alldurs vegna burtu eru. Eins oriett er i minum þancka þvilik urfallenn kugillde ut ad heimta uppbótalaust, og ecke munud þier til þvilikrar kugillda utsvorunar fliotlega dæmder verda. Ad visu ecke af fiorsialumm dómara, firr enn konungleg tign afftur kallad hefur þá riettar-bót sem nylega utgeingenn er um þvilik efne, og þar á ofan skipad ad su grein ur kaupabalks 16. cap. (og þo ad alla (leigufiár) abirgd skilie þeim á hendur er leige[r], þa skal þad eige halldast) skule eckert gillda hvad enn nu er eck[e] skied. Ad leigulidar med riettu ættu kugilldum heim ad skila þá ofgõmul verda, þar sem husbondenn er svo nálægur, er víst, enn helldur stort straff mun þad sansynum mõnnum virdast, ad láta bondann firir þessa gleymsku leigia kvikfied daudt um eylifd; hellst þar i sveit sem mönnum kynne kunnugt vera, ad husbændur hefdu orded oqvæda vid, ef nockrir talad hefde um kugillda uppbót edur heimskilun. Þad syndest billegra nockru ad skapa kugilldenu alldur svo langan sem almennelega yfergenge, og svo lenge mætte bondenn svara leigu þar effter, og giallda þar i sinnar forsomunar, jafnvel þott kugillded kynne fyrr daudt vera, og ad þessum ára tima endudum yrde þad ur gillde ad vera, nema bevisad yrde ad gamal kyr edur ær-rollur kastade ellebelg meir i einu hierade enn odru, hvad seint mun verda. Svo eykur þad og stórum á, ef bevisad giætud (hvar um eg nockud efast) ad kugilldenn hefdud fyrrum forgiefens under mark boded, þvi, þvi ad neita, var ecke riett. Su efasemd er þier ydur giöred (áhrærande hvert skyllduger vered hafed ad giallda leigur epter þesse daudu kugillde haustenu ádur enn su konglega forordning var auglist) stendur á eingum fótum. Fiögur hundrud árum ádur enn hædst nefndrar kon[g]legrar Majts. forordning inn i landed kom, var þad oriett ad heimta leigur epter daud kugillde, og eins oriett var þad árinu ádur enn forordningenn kom, svo sem ollum kann audsynelegt vera af fyrráminnstum kaupabálks 16. cap. svo ad fyrr skrifud forordning i þessum parte eckert nítt skipar, helldur þad sem fra allda ödle hafde riett vered, enn komed var i gleymsku hia morgum jardeiganda,

þott ecke hefde att svo ad vera. Og svo ad þier i stuttu mále hafed þad mier effter lögunum hier i riettast synest, þa er þad þetta. Husbændur eru skyllder ad láta af þeim oriette ad heimta leigur effter þad leigufie sem af alldre er daudt, og eiga sannsynelega uppbot til ad láta ofann á þesse daudu kugillde, ádur enn þaug kunne firir leigukugillde ad halldast. Ad þvi giördu er bondenn skylldugur leigu effter þau ad giallda löglega og venjulega, og ábyrgiast þaug frammveigis vid þvi sem logenn bioda, enn ecke vid þvi sem logenn fráskilia, jafnvel þott aseilinn husbonde einhvern einfaldann til-hrædt edur flekad hefde under þvilikt ad gangast.« Beder underretning herom givet Brandur Jónsson på Tumabrekka, som har forespurgt sig om det samme, så at han ikke kommer til at lide uret. »þó má hverigur yckar þetta mitt brief upptaka svo sem skickun, þvi ecke á eg rád á neitt ad skicka i málasoknum, enn hins á eg rád (edur riettara ad seigia: mier er af konglegre nád skipad) ad heyra klaganer þeirra sem oriett lijda, og láta þeirra klogumál þangad komast, hvadann vier aller hofum riettar ad vænta, og kunned þier sidann svo vel sem Brandur mig vita láta hvad ur þessu verdur. Hier med sieud Gude befalader af mier, sem alltid er

ydur velviliadur

A. M.«

*

327. MAGNÚS JÓNSSON PÅ LJÓTSTAÐIR TIL ARNE MAGNUSSON. Liótstodum 24. nov. 1706.

Efter orig. i AM. 441, folio. Som fæster på en Hólar bispestol tilhørende jord i 36 år, uden at de 3 til gården hørende kúgildi i lang tid har været fornyede, spørger han, om han er pligtig til at svare leje af dem eller at udlevere tilsvarende lejekvæg til bispestolens foged, efter at forordningen af $^{15}/_{5}$ 1705 er udgået. Ligeledes vil han gærne vide, om han har været pligtig til at betale leje sidste høst, da forordningen var udstedt, men ikke bekendtgjort i bygden.

328. MAGNÚS JÓNSSON PÅ LJÓTSTAÐIR TIL ARNE MAGNUSSON. Liotstodum 30. juni 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for A. M.s brev af $^{29}/_{4}$ med klar og tydelig vejledning ang. lejekvæget. Hidtil er det ikke bleven ham afkrævet og heller ikke lejen. Man vænter en afgørelse på altinget. At de nævnte kúgildi ikke er bleven fornyede, må bispestolen hovedsagelig bære ansvaret for.

---

329. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST ÓLAFUR JÓNSSON [I GRUNNAVÍK]. [København] 17. april 1707.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 435 a, 4to (bl. 116—18). Forespørgsel om den membran, hvortil nogle modtagne blade af Landnámabók

og Kristni saga har hørt. Sml. den AM.ske katalog under Hauksbók (I, s. 590) og A. M.s Håndskriftfortegnelser, Kbh. 1909, s. 38—39.

I 1ste bind af sønnen Jón Ólafssons islandske lexicon (AM. 433, folio, p. 92—93) er indlagt nedenaftrykte fragment af et egenhændigt brev fra A. M., vistnok til O. J., af hvem det er benyttet til leksikalske optegnelser, ifg. J. O. fra c. 1705.

Sra. Olafe Jonssyne Dominica Palmarum 1707.

Framar munud þier minnast, ad þier firir nockrum árum vorud svo góder ad giefa mier bysna mörg pergamentz blöd ur bók i aflaungu 4to, er vered hafde Landnáma saga og Kristindoms saga, gáfud þier mier med þessum blödum þá notitiam, ad þier þau fenged hefdud af ydar góda födur, enn hann hiá einum bónda þar nærre sier i Sugandafirde. Minner mig þier segdud, ad þad hefde þá vered svo sem bokarslitur, enn fader ydar hefde þad i sundur teked utan um smá kver, er þad og á sumum blödunum audsied, ad þau hafa vered brukud til kápu utan um bundnar 8-av bækur, og stunged spennlunum i gegnum. Nu þykier mier mig vanta i þessa notitiam þetta epterskrifad: 1. Hvad þesse bonde hiet, og á hverium bæ hann bió þar i sveitenne. 2. Firir hve mörgum árum circiter sra. Jon Torfason þetta bokarslitur eignadest. 3. Hverneg þad ut sá, nefnelega, hvert þad var i lausum blödum, eda samanfest i arkatale, og ef svo var, þá hvert su ligatura, sem um þad var, var gömul eda nylega utan um þad lögd. 4. Hversu þyckt þad muni verid hafa, þá sra. Jon T. s. þad eignadist, hvar af eg læra kynne, hversu miked circitèr af þvi glatad være sidan, þad sem ecki er i minar hendur komed. Blöden, sem eg af ydur feinged hefe, eru 14, og 4 af sama slage hefe eg annarsstadar ad ödlast. 5. Hafe nu fragmented, er sra. Jon Torfa s. ödladest, stærra vered enn þetta, so ad á nockru ríde, hvar þá mune af orden þau blöden er burtu eru, og hvert eingin rád mune til vera yfir þau ad komast, qvippe qvorum vel minutissima particula mihi auro charior esset. 6. Hafe sra. Jon ecke meira, eda ecke storu meira odlast enn til mín er komid, item hafe þetta fragment þá i lausum blödum vered, þá vantade mig ad vita, hvernig þad hefur utsied, þá bóndinn þad eignadest, eins og umgetur § 3. Item hversu stort þad hafe þá vered, ut supra § 4. Item hvar resten muni firir bondanum fargast hafa, og á hvern mata, ut supra § 5. 7. Hvar bóndinn þetta fragment, qvocunqve modo conditionnerad, eignast hafe, og hvar hanns formadur, og hvar þess, so langt til baka sem menn hid itarlegasta uppspurt gæte. 8. Hvert einginn visse, ad þad hefde þá edur þá stærra vered, item þar eda þar, sub illo vel illo possessore, ur þvi

slædst, svo edur svo mikid. Item hvert einginn vita kunne, ad þad hafe i bók innbunded vered, med ödrum einumhverium tractatibus. Allt hvad nu hier af upprifiast kynne sannlega, usqve ad minutissimas minutias, þá være mier stór þægd i. Skrifa eg þvi svo ytarlega hier um, ad þetta fragmentum er inter pretiosissima eorum, qvæ mihi sunt, og er eg þó ósnaudur ordenn af soddann hlutum; og villdi eg med dyru verde kaupa, ef til væru, þau blöden, er mig þar af vantar, ad sönnu otæpt betala (epter sinu verde) sierhvert einstaka blad þar af, eda geira. Vil eg nu med ydar leyfi enn nu einusinne committera ydur þetta til bestu expeditionis, þá hentugleika til siáed og tækefære þar um nockud ad fiska. Enn ecke vænte eg svars hier upp á hin fyrstu missere, og ecke villde eg giarnan þad kiæme so fliótt, þvi þad villdi vel ecke bringia mier nema þá tvo óþægu bókstafe N. L. (ɔ: non liqvet).

[c. 1705?]

. . . ödruvis sie tilætlad. ad menn myndi sig þar til(,) mun eg verda ad þola, og hugga mig vid þad ad ymser eiga i kotru, þier munud frietta þetta allt af alþinge med ödru fleira sem þadan kann verda frettvænlegt ad spyria i ár, ei sidur enn vant er. Hier med enda eg óskande ydur af alhuga allra heilla . . .

---

330. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL [SYSSELMAND SIGURÐUR JÓNSSON]. Hvamme i Hvammssveit þann 7. octobris 1710.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. Her også dansk oversættelse. Advarer mod at sende Jón Hreggviðsson, hvis sag er appelleret, ud af landet, men ønsker tilladelse for ham til at besøge A. M.

Monsieur Mikilsvirdande góde vin.

Fyrer nockrum tima skrifade eg Jone Hreggvidssyne sedel til sem þier munud sied hafa, hvers inntak var, ad med þvi hann þættest aflaga borenn nu á næstlidna alþinge og hefdi frá þeim dóme appellerad sem þar yfer honum gieck, þá munde honum ei annad hentara enn tala vid mig um sitt mál, ádur skipen hiedan siglde. Nu efast eg ecke um, ad sedellenn muni til hans komenn, enn grunar (med þvi eg heyri hann sie á ydar heimile) ad þier munud kannskie ecke hirda ad láta hann svo langt fra augunum ad sinni, kannskie og ordur hafed, af þeim, sem kostgiæfne synast á ad leggia ad koma honum i olucku, ad hafa hann i vöktun, þar til þeir kunne ad bestilla honum far. Nu hvernig sem þessu kann varid vera, þa efast eg þo ei um, ad þier munud giæta Gudz og gódrar samvitsku, item ydar eigin embættis. Þier hafed Jons vegna appellerad sem mier og ödrum

er kunnigt. Skylldud þier nu bak epter þessa appellation selia hann af hende til ad færast i eylift fangelse, svo hann alldrei giæti sinu mali under frekari riett hallded, þa munde þetta virdast ecki vel samanhanga, og næsta óvist, hversu hægt ydur yrde um forsvar þess i framtidene. Þvi þótt þier kynnud einhveriar þvilikar ordur ad hafa af hans ströngu dómurum, þa munu þær ydur litid stoda, þvi þier eiged (sem vited) ydar embættis skylldu ad giæta, hvad sem hver seger. Enn vid þad er ecke ad dyliast, ad eitthvad mun um þetta Jons Hreggvidssonar nyasta mál framar talad verda. Virded vel firir mier þesse vinsamlig diarfyrdi, sem ecki framkoma af neinne óvilld vid ydur, helldur alleina til nockurrar vidvörunar, ef ástofnad kynne ödruvis i þessu efne framm ad fara, en forsvaranlegt reyndest. Alika mun þessa gódu menn gillda, hver ydar hlute verdur i framtidenne, þegar þeir alleina fá sinn alvarliga vilia framm yfer þessum forsvarslausa vesalinge. Þar firir ef þier Jone nockurs godz unned, þá sended hann hid fyrsta til min, til ad tala vid mig hier um. Kann hann svo med lest minne til ydar aptur ad fylgiast, sem innann halfs mánadar hiedan ferdast mun austur á leid. Enn synest ydur þetta ecke óhætt (eg sie þar eingann haska i), þa læt eg þar vid lenda, enn mun þó til Danmerkur um máled skrifa, allt hvad i þvi hingad til passerad er, og er eg svo ur öllu forsvare þar um, hefi og giört (ad minum dóme) svo sem eingenn vondur madur, ad syna ydur hvad hier i munde hentugast vera, forsvarslausum ofsóktum manne til biargar. Fyrergefed hastugann sedel, og sieud, med göfugre qvinnu og öllum ástfólgnum, eylifum gude á hendur falder af mier, sem alltid er

Monsieur ydar viliugur þienare

A. M.

331. [ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND SIGURÐUR JÓNSSON]. Hvamme i Hvammssveit þann 10. octobris anno 1710.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Her også dansk overs. Takker for nylig modtaget brev og besvarer forespørgsel ang. kgl. konfirmation på et testament. — Gentager sine advarsler mod at sende Jón Hreggviðsson til Bremerholm:

»Framar er ad minnast á bref Jons Hreggvidssonar mier tilskrifad fra Reynir þann 17. septembr., hvar af mier skilst, ad Jon ætle sitt mál i Danmörk framm ad bera, ef nockur skipherra sig vilie til Bremerholms flytia. Gud firirgefe þeim, sem rádleggia einfölldum forsvarslausum manne þvilikt, þvi bágt mun honum siálfum verda sinu mále firir ad koma epter þad hann komenn er i kongsens jarn og arbeid. Eg skrifade ydur

til um þetta efne firir þrimur dögum, og stack þá á, ad Jon kynne til mín ad koma og tala vid mig. Hvad sem af þvi verdur, má mig firir mina eigin personu eins gillda, enn hitt vil eg itreka, sem eg þa vid ydur áminntest, ad þier giöred vel, ef þier med giætne og riettvisre einord framveges procedered i málinu, og hygged ad, hvad ydur muni sidann til forsvars verda, ef þier fyrst hafed mannsens vegna appellerad og sidan frammselied hann til ad setiast i eylift fangelse. Nær munde riettu vera ad protestera á ny, ef madurinn til utsiglingar takast ætti, og lofa, ad hann ecke skyllde umhlaupast i vetur, og hafa hann i vöktun til vorsens, þvi ad vore mun óefad hædsta riettar stefna koma yfer þessum dome. Synest ydur þetta eingra álita verdt, þá kann eg ad trua, ad þad fer sinu framm, enn ecke mun máled þar firir nidurdetta, þott Jón bak epter hanns appellation sie á Bremerholm sendur, og villde eg tilgieta, ad ecke munde þad stórum bata mál hans mótparta, enn sist villde eg ad ydar (mins godz vinar) adgiörder þar i yrde adrar enn riettu sambyde, og ecke giet eg þess vonad, sidan þier i sumar hiálpudud honum naudstöddum vesaling til ad appellera. Er og raunar meira af ydur heimtande enn þeim ydar stands mönnum sem minna vita. Enn hvad skulum vær seigia? lika veikiast lærder menn. Eg bid ydur þesse min brefsord eins upp ad taka og eg þau skrifa, þad er af einlægne og med godum huga«. Beder med læstemændene at få tilbage »sedelkorn sem seige mier, hvert Jon i ár ut af landenu fare edur ecke, og hvad vidare ordur þier þar um hafed edur fáed af hans dómurum edur mótpörtum. Ecke mun eg flika firir almenninge þvi, sem þier mier hier um skrifed, ef þier vilied svo vera láta«.

332. [ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND SIGURÐUR JÓNSSON]. Hvammi i Hvammssveit i skyndi þann 26. octobris a. 1710.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. Her også dansk oversættelse. Advarer mod at udlevere Jón Hreggviðsson til fængsel på Bessastad, men anbefaler snarere, at han holdes i forvaring hos brevmodtageren. J. H. ønsker en »leiðmót«-udskrift.

Monsieur Mikilsvirdande gode vin.

Næst bestu heilla óskum og þacklæte firir allt vinsamligt vitid, ad hier kom nu loksens Jon Hreggvidsson og bad mig um ad utvega sier hædsta riettar stefnu yfer dóminum þeim i sumar, frá hverium þier hans vegna appellerudud, hveriu eg honum heitid hefe, svo framt sem vor dönsku skip vel hiedan heimkomast, sem gud giefe ad verde. Mier þyker nu likast, ad ecke muni hann vetrarlangt á Bremerhólm gista. Annars heyrest

mier hann nockud svo uggandi um, ad sitt logement kynne ad verda i vinnumanna skálanum á Bessastödum, þar i kistunni. Eg hefe vid hann tilgieted, ad ecke mundud þier adráda ad taka hann fastann til ad afhendast i utan syslu fangelse, einna minnst þad sem mótpartar hans firir riede, fra hverra dómi þier sialfer hans vegna appellerad hefdud; enn hitt þætti mier nockru likligra, hefe eg sagt honum, ad ef þier efudust um trumennsku hanns i ad hlaupast ecke um, þa mundud þier kannskie vilia láta hann vera á ydar heimile, hvar þier jafnan giætud til hans sied, og ecke munde hann gieta med riettu þar undann skorast, ef þier endeliga villdud svo vera láta, þvi hann være ydar syslu innbyggiari og mundi þvi helldur hia ydur enn ödrum i vöktun vera eiga, ef þörf krefdi. Hann þyrfti hiá ydur ad fá rigtuga utskrift af öllu þvi sem um hann passeradi á leidmóti vid Laxá i Leyrársveit i næstlidna junio, og vonar ad þier svo sem hanns yfervalld honum þar til hiálpa munud; hefe eg vid hann tilgieted, ad þar i mundud þier honum assistera, svo vel sem odru þvi er ydar embættis skyllda utheimti. Virded vel fáordann sedel, og vered ad endingu hanns, med göfugre kvinnu, og öllum ödrum astfólgnum eylifs gudz vernd og varatekt trulega befalader af mier sem alltid er

Monsieur.

Ifg. kopi med skriverhånd i AM. 443, folio giver A. M. 14. nov. 1710 »ad Hvitarvöllum« sysselmand Sigurður Jónsson i Borgarfjord syssel kvittering for modtagelsen af 5 aktstykker i Jón Hreggviðssons sag.

333. [ARNE MAGNUSSON REFERAT] TIL SYSSELMAND SIGURÐUR JÓNSSON. 8. maj 1711.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 209, 8vo (bl. 80—81). Angående medfølgende sagabog oplyser skriveren, at »min herre siger«, at teksten heri ikke stammer fra Hulda, men fra en i Danmark værende skindbog, og at han advarer mod at sammenstøbe en tekst fra de to kilder. — En tilhørende egh. indholdsfortegnelse af A. M. viser, at de pågældende sagaer stammer fra Flatøbogen og har stået i en bog i folio skr. af Kolbeinn Hannesson; A. M. tilføjer i en seddelnotits (hvor bogen angives at være afsendt til S. J. 8. martii!) »þesse bok er, 6efad, uppskrifud ad forlage Sr. Torfa epter bokum Mag. Bryniolfs. Enn hvar mun bok Mag. Bryniolfs vera af orden. Magnus kongs Saga er i bok Sveins Torfasonar, sem eg eignadizt«.

Ur brefe til Sigurdar Jonssonar á Vollum 8. may 1711.

Ahrærande sögubókina sem hier med fylger, þa seiger minn herra sig ad ætla, ad ecki muni þad riett hin sama bok vera, sem þier honum i haust sögdud ydur ad eiga og upphafed á vanta. Meinar hann ydar bók skrifada vera epter höfudlausre kalfskinnsbók, sem fyrrum flæktest i Borgarfirde og þeir þar köll-

udu Huldu. Enn þessa sem hier med fylger meinar hann i fyrstu deriverada vera ur kalfskins bok, sem nu sie i Danmörk. Lætur hann ydur þetta þvi segia, ad þier ecke hier i villest, ef fylla villdud ydar bok ur þessarre, þvi hann ætlar þad mune ecki skie kunna. Meinar þvi radligra, ad þier lated hier ur uppskrifa allar sögur Magnuss kongz góda og Haralldz Sigurdarsonar med þáttunum, þvi annars muni hrærikál verda ur bádum bokunum og epterkomendurner þar vid villast, ætlandi ad þvilik gomul bók mundi einnhvern tima til hafa vered, sem þesse ydar yrde, ef framan vid hana være skeitt ur þessarre, en hann segest villdi, ad menn hindradi alla villu hia epterkomendunum svo mikid sem yrdi. Seigest hann alika samanskeitta Magnuss kongz sögu sied hafa, og þeckt ad ur tveimur bókum samanspunninn være, þyker honum hun vered hafa alika og kyr med hestshöfde. Nu seiger hann sig gillde einu, þótt þier bókenne leingur enn skiemur bihallded, þvi hann seigest helldur vilia missa sinnar bókar enn vita, ad þier ránga bók eiged, sem sidan kunne börn ydar ad villa.

*

334. SYSSELMAND SIGURÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hvytarvollum d. 28. Aprilis Anno 1710.

Trykt efter orig. i AM. 261, folio og angår dette håndskrift (bp. Gisle Jonssons máldaga-bog), som A. M. får tilladelse til at beholde, mod at levere en afskrift. Sml. den AM.ske Katalog I, s. 238 samt »Tillæg og rettelser«. Adr. »vonande a Varmalæk hvar ad brefed byde«.

Jeg þacka þienustusamlegast Hans sydustu (sem og firrumm) æru bevysingar mier til handa, sem mig obligera hans H. d. til þienustu. Þessara farra brefs orda efne er ad minnast á brefa bækur, sem El. fader kinne ad eiga hia Edla Hr. Secreter[er] sem er Maldaga bok Hr. Gisla Jónssonar; henne seiger fader minn þier behallda meiged, enn oskar þó sier utskrifftarennar unna villdud, og su sie riett samanlesenn, og handskryfftud med ydar nafne bidur hann fyrer, enn brefa bækurnar meiga byda samt i ydar forvaringu, þar til samfunder verda; eg skryfa þessar breflijnur i mesta flijter reysu ferdugur, og bid Hans H. d. þær forlate. Hestarner tveyr munu hönum til þienustu inn yfer breckuna til verda á Varmalæk, anann lætur abuandenn þar Nikulas til, enn anar kiemur fra Heste.

Eg enda þessar breflijnur med hvorskins velfarnadar oskum til Hans H. d., med minne samt kiærustunnar þienustusamlegustu qvediu.

Forbliffande H. d. þienustu viliugur vin og tiener

Sigurdur Jónsson.

335—337. SOGNEPRÆST SNORRI JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON.

335. Staðastað 23. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Besvarer to i år modtagne breve. Skal forsøge efter løfte at skaffe æderdun og sender nu et lille parti. Af Odd Sigurdssons dokumenter findes i Rifsbúðir intet, efter hvad Joh. Gottrup erklærer; hvad der kunde være, havde G. lovet at sælge for nogle få skillinger; »get eg ecke skiled, ad skule ósatt vera, þvi eg hygg Johann munde giarnann hafa viliad selia þar af hvad hann hefde kunnad, þar sem hann er miög peninga þurfe og leitar margra bragda til at útvega þá«. På Eyri skal være en stor kiste, fuld af bøger, tilhørende Odd Sigurdsson, men om dens indhold vides intet nærmere. Skal efter ønske forhøre sig om de to bøger Odd Sig.s Grettis saga og afd. præst Tord Jonssons Njáls saga; ligeså ang. nogle brev-kopier.

336. Helgafelli 30. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Det i forrige brev givne tilsagn om kopi af Povl Stigssöns brev hos præsten Jon Jonsson blev til intet. »þegar eg talade vid Sr. Jon á Stadastad, sagde han mier, ad Capitain Magnus Arason hefde A° 1726 leked frá sier þad bref med ödrum 2ur ad óvilia sinum, og visse ecke sídann, hvad af þvi være orded, og vist er, ad Magn. giörde óróa nockurn á Stadastad i þad sinn«. Afskrift af Holmslatrs landemærkebrev i Brokey kan kun fås gennem amtmanden. Beklager sig over Joh. Gottrups dom i en lejermålssag mod deres frænde Magnus og mener, at han burde hjælpes til sin ret.

337. Helgaf. 28. sept. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Takker for modtaget brev og gør rede for en betrot kommission, men må afbryde brevet på grund af embedstjæneste.

A. M.s egh. uddrag af et brev fra S. J. af 20. sept. 1725, hvormed afskrift af det sidste af bp. Jón Vilhjálmssons brevbog oversendes, samt S. J.s dertil knyttede redegørelse for originalens beskaffenhed er trykt i Dipl. Isl. IV, s. 364—66 (efter AM. Isl. Dipl. afskr. Ad nr. 3612—96).

---

338. BISKOP STEINN JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Setberge d. 19. Aug. Anno 1711.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Takker for de til København sendte anbefalinger. Kan desværre ikke tage Snorre Jonsson til rektor på Holar, da pladsen er besat med Þorleifur Halldórsson. Om Torfæi litteraere arbejder, giftermål og befindende, samt A. M.s brevveksling med justitsråd Reitzer.

Veledla og Velbyrdigie Hr. Assessor,
Háttvirdande herra og fauteur.

Jeg þacka skillduglegast firer hans velbyrdigheita aludlegt tilskrif, sem eg medtók þann 16. dag þessa mánadar, ásamt þar medfylgiande gratulation og gódar ósker, sovel sem sierhvört

undanfared ágiæte mier audsyndt; og sierdeylislega finn íeg mig skilldugann med þöckumm ad vidurkienna veledla Hr. Assessors stóru höyflegheit vid mig í hans brefumm til Kaupenhafnar og þar af komnar nákvæmlegar velgiörder í hans velbyrdugh. garde á næstlidnumm vetre. Jeg villde óska, ad Jeg kinne vera so luckulegur þær sömu ad afþiena og ásannast láta, í einhvöriu þvy sem Hr. Assessor mier villde tilseigia, eda íeg kinne uppþeinkia, hönumm eda hans til þocknunar. Enn hvad vidvykur Hr. Assessors tilmælumm umm Monsr. Snorra Jónsson, ad íeg villde antaka hann til ad vera rector skólans á Hólumm, þá fæ eg naudsinlega í þetta sinn mig ad afsaka, ad ádur enn eg medtók hans góda tilskrif, var allareidu eirn annar þar til settur, nefnelega Mag: Þorleifur Halldórsson, sem hingad ad landenu med mier reiste og var til þess embættis (ef lidugt være eda yrde) ánefndur í Kaupenhavn, jafnvel med hans höy Excellencis Hr. Gylldenlevis vitund og samþicke, hvar uppa íeg, vikunne ádur enn íeg Hr. Assessors brief medtók, gaf Mag. Þorleife skriflega kallan til ad vera rector skólans á Hólumm og kunne eche þess vegna þad afftur ad kalla; þad er og sannast, ad eg visse aungvann til þess embættis hentugare, sierdeilis vegna hans lærdóms og þeirrar gáfu, sem Jeg í Kaupenhavn fornam hann hafde til ad informera adra. Persónann feck og eitt ypparlegt skudsmaal frá rectore Academiæ, og hefe Jeg eckert contrarium fornumed. Annars medkienne Jeg, ad Monsr. Gottrup skillde aldeilis ecke hafa stadid Monsr. Snorra í veigie þar umm, so mikid sem í mínu valldе var, hvör sem hann hefde recommenderad, þar mier er med sönnu flutt umm Monsr. Snorra gódann lærdóm og skickanlegann lifnad, fæ íeg þess vegna ad bidia afsökunar, ad ieg þessu ecke ödruvís kunne til vegar ad koma. Verde Monsr. Snorre vid heyrara embættid frammveigis á Hólumm, skal mier þad ey ad eins kiært vera, helldur skal eg, Hr. Assessors vegna, þiena hönumm, í því eg má til vegar koma. Bók Assessors Þormódar, sem hann ummgietur, er nu klár og utgeinginn, enn ecke nockud exemplar þar af hingad til lands komed, effter þvy hun ecke var sorterud, þá Jeg fra Kaupenhavn burtreiste, ey helldur koparstickinn öll afþrickt. Author bókarinnar heire eg life enn nu, og sie gifftur ad níu, hann hefur tekid sier gemalh, syna firrummverande husshollder(s)ke, Önnu Hannsdottur; mer er og sagt, effter þeim sem hiá hönumm hafa vered, ad hann sie komenn afftur til sinnar heilsu, sem hann seinast í Kaupenhavn hafde so nær tapad, enn ecke hafe hann nu neitt under höndumm ad skrifa. Vid Justitz raad

Reitzer tók Jeg afskeid, tveim dögumm firer mína burtreysu og gat hann þá ecke umm nein bref til Hr. Assessors med mier ad skicka, annars seygir Mag. Þorleifur mier, ad sama dagienn sem vid reistumm, hafe hann hafft vid ord ad skrifa Hr. Assessor til, enn hvört þad er skied, veit eg ecke; hann hafde og gietid til, ad brief Hr. Assessors til syn mundu hafa forgeingid med þvy tapada Stickisholms skipe. Hann deponerade nu í vor sinn rector grad, enn professor Bircherod tók vid af hönumm. Fleira veit eg ecke veledla Hr. Assessori i þetta sinn ad notificera, sem merkverdugt sie og hann mune vita vilia. Enda þvy med ósk allrar lucku og blessunar, og so vel ad endyngu sem upphafe med kiærlegu þacklæte, hvar med eg er og íafnann forblyf

Veledla og Velbyrdigs Hr. Assessors
jafnann þienustuviliugur vin og þienare
Steirn Jonsson.

339. BISKOP STEINN JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. [Hólum] 1728.

Efter en år 1729 tilsendt kopi af et 1728 forlist brev (indlæg til brev af 9. okt. 1729 i AM. Access. 1). Takker for brev af 14. juni og medfølgende bøger »bádar efffter veniu so sem hlæjande lán frá ydur«. Begynder at mærke alderen (68 år gl). Povl lagmand er jo nu død »Verda má alþynges menn og adrer sakne hans einhvern tyma, kannskie þad sie allareidu skied á þessu sumre, hvar umm eg vil ei fiölyrda«. A. M.s fordring i P. Vidalins dødsbo er større end hele boets masse, hvorfor S. J. på sin dattersøns vegne fragår arv og gæld. Kunde på grund af beskadigelse ved fald fra hesteryg ikke overvære skiftet, men ved »ad ecke hafa þar oll kurl til grafar komed«; mr. Jon Olafsson vil kunne erindre forskellige bøger m. v., som ikke er indførte i skiftebrevet. Forskellige tilsendelser: »Effter Asmund saluga Einarsson fundust aungvar þær droslur, sem ydur kunne i neirn máta nytanlegar ad vera, enn nu hefe eg sankad samann nockrumm kálfskinsbrefumm, hver eg sende ydur, þo eg vite valla, hvört þier vilied virdast til ad lesa þau. Med þeim filger þad innsiglada kálfskinsbref, sem þier minnest á, og mier er ecke vel lesande, vidvik(i)ande Hofda á Hofdaströnd og Bæ, so og postilla Hr. Gudbrands heil ad minu vite, enn þó illa conditonerud. Eg hefe ecke viliad lata binda hana upp afftur, med þvi eg veit, ad hun fær betra band hiá siálfumm ydur enn hiá mier. Bókenne þurfe þier ei afftur ad skila, þvi ad hun má vera ydar eign, ef þier vilied hana eiga, þo hun meige ecke heita Augmentum Bibliothecæ. Eirnenn sendest ydur med adurnefndu skrudda Hr. Oláfs Hialltasonar, sem mier hefur einhvern veigenn i hendur borest, og eg veit ecke, hvört

ydur fyrer sióner komed hefur; þier lesed skræduna, ef þier virded hana þess, enn ei vardar mig, ad hun kome til min afftur, allra sydst á næsta aare. Ecke undrast eg umm nein þau bref, sem hiá ydur liggia og stólnumm vidkoma. Eg fæ þau med hentugleikumm, þegar ydur gott þiker. Strax samstundeß sem eg fieck ydar bref i sumar, sende eg gagngiort til brodur ydar Seignr. Jóns Magnussonar copiu bokena er þier ámintust: Jeg skillde siálfur hafa brefenn láted utcopera ydar vegna, hefde eg vitad hver vered hefde, sem þier villdud lata utskrifa ur bokenne etc.«.

340. BISKOP STEINN JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum d. 9da October Anno 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Har modtaget A. M.s brev af 18. juni; beklager Københavns brand og forliset af det med Hofsós skib ifjor afsendte. Har efter ønske sendt A. M.s broder Jón Magnússon bøger til afskrivning; hvad skade bispestolen kan have lidt ved branden, er det ikke værd at tale om: »enn stort ángur giörer þad mier, ad spyria bæde af ydar brefe og annara sögn þann hrædelega skada, sem bæde fyrer ydur og ödrum er tilfallenn af elldsbrunanum i Kaupenhafn, valla er von ad þad skard fillest, sem i ydar efne höggved er. Jeg hafde þá æru epter veniu, ad skrifa ydur til i fyrra med Hofsos skipe, og copiu af þvi brefe sende eg nu hier innlagda, af hveriu siáed, ad eg villde ydur þient hafa med þeim dröslum er eg kunne utvega, og med Hofsos skipe sende, þad mun socked, og ey neirnra hluta sem med þvi fór, framar ad vænta hvar af eg fieck nockurn merkelegann skada, bæde á sendegotze og odrum bestilltum hlutum. Nu nilega hefur broder ydar Monsr. Jon Magnusson sendt epter þeim bokum, sem þier i ydar brefe osked eg liáe hönum, ad skrifa upp ur þeim þau bref er þier girnest, enn eg tvila umm, ad hann kunne miklu af þessu, ad so stoddu af stad ad koma, þar skiped kom seint, og er nu so nær under sigling komed, enn bækurnar skulu samt hiá hönum vera, ydur og hönum til þienustu medann girnest. Þad sem conserverad er af þeim stolsens documentum sem hiá ydur eru, er miked vel, enn umm hitt annad er ecke ad tala«. Berører arveskiftet i Videdalstunge og lover, at A. M. ikke skal lide nogen uret.

---

341. [ARNE MAGNUSSON] TIL ÞÓRÐUR JÓNSSON (SENERE PRÆST). [København] 1698.

Trykt efter A. M.s egh. brevuddrag i AM. 339, folio. Forespørgsel om et Grágás-håndskrift.

þordi Jonssyni tilskrifad (1698).

Mier hafa i hendur borist fra Islandi nockur lemmata ifer balka nockra og þeirra capita ur Gragas med þessarre notitia þar hiá: þesse þátta nöfn seigest Biörn Jonsson under Felle hafa uppskrifad 1673 ur þeim blödum er hann liedi Birni Sal. Gislasyni. þaug hafdi skrifad Snorri þordar son (ur Kiós) efter bók Bryniolfs i Lóni. Blöd Biörns eru i Bæ ennu og fást ei. Um þetta giæti eg giarnan frekari vissu haft ef feingist.

*

342. ÞÓRÐUR JÓNSSON (SENERE PRÆST) TIL [ARNE MAGNUSSON]. 1699.

Trykt efter A. M.s egh. uddrag i AM. 317, 4to (bl. 4 v). Redegørelse for Húsafellsbók. Hertil føjer A. M. »Ex hisce Capitibus video hunc codicem versionem tantum esse, factam ex Danicâ Undalini, qvæ impressa est; eamqve, ad Danici textus tenorem parum accuratè elaboratam, nec Islandici idiomatis puritatem satis ubiqve observatam«.

Um Husafellzbok hanger so saman: ad hun var lied Sr. Joni Halldorss. fra Hítardal, hvar uppá hann gaf sitt revers, hann liedi hana fra sier Solveigu Magnus dottur, varadi þad i 3 ár þar til hann var krafinn hennar af þorsteini þordar syne og dæmdur til ad skaffa hana aptr. hvad hann og giördi sama sumar. Arstaled skal eg sidar uppgötva og senda ef finnst. þessa Husafellzbok feck Jon Eggertson, enn adur let þorsteinn Asgeir Jonsson hana uppskrifa og á þorsteinn þad Exemplar sem er herfilega rángt skrifad, og ecki ein vísa heil í, fyrsta og sidsta Capitulann sendi eg hier med.

þordur Jonsson 1699.

343. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1701.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 732 a, XII, 4to. A. M. tilføjer egh. overskriften »Sr. þordur Jonsson, i brefi til mín 1701«. Redegør for sit arbejde på en kalender (rím) i ny stil.

Eg hefe conciperad nytt rim, mier til gamans, i vetur, epter forme þess nyia styls, so sem eg hefe sied næst ganga vorum islendsku gömlu reglum; liggur þess concept i lausum blödum hia mier, og hefe eg ei feinged stunder þad ad redigera i ordinem; ef eg hefde eitt gott Calendarium, innriettad epter þeim nyia styl, so kynne eg taka mier form epter þvi. Mier geingur bágast ad umbreita aureo numero, þvi eg finn hvorge, hvor ratio er til þess, ad i rimstockunum subseqverar se ordine áttunda hver tala, so sem epter 8 kemur 16, epter 16, 5, etc. I þessu vantar mig information, so og um þad, hvernenn menn kynne best ad innrietta gyllenetaled. Eg hefe funded upp eina sierlega

methodum, sem eg meina þó mune accordera, so menn gete med þeirre sömu brukad gömlu rimenn, sem er, ad eg ber saman nyiu pactana og gamla gillenetaled, og þad gillene tal, sem nyiu pactarner standa under, þad bruka eg, og verdur þad þá einum vetre fyrr helldur enn þad gamla gillenetaled. Ex. gr. i ár 1701 er epter gömlum styl gillenetal 11, enn epter nyium styl pactar 20. Epter þvi þeir pactar 20 epter gömlum rímreglum standa ecke under gillenetale 11, helldur under þvi gillenetale 10, þá seige eg, ad i ár sie gillenetaled 10, og so correspondera gillenetaled og pactarner epter nyium styl i langa tima hier epter. Þad munu nu synast ofmikil friheit ad umbreita so gillenetalenu, enn þetta er alleinasta til hægdar vorum landzmönnum, so þeir gete brukad gömlu rimen, eins og ádur, og verde sem minnst confunderader.

På en vedlagt seddel har A. M. noteret følgende uddrag af et brev fra Þ J.: Sr. Þordur Jonsson 1701.

Hvörninn mun gamla ölld komin hingad i landed? hver mun fyrstur rím samanskrifad hafa? hvört er Calendarium Runicum Wormii af nockru verdie, eda stort antiqvitet? hvar saman skrifad? Worm talar heilhop wissiwassi þar um.

344. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Stadastad d. 30. Novemb. A° 1707.

Efter orig. i AM. 451, folio. Har nylig modtaget brev fra A. M. og noget tilsendt te, som han vil drikke på Monfreres sundhed. Erfarer med glæde, at A. M. er nåt lykkelig hjem, »sidann hann hiedann reiste, hefur hier stórlega sneidst umm þesse plátz af miklu mannfalle, so menn supponera, ad i syßlu þessare sie dáed ongefer 14 c. manns, hvad ed vill leida effter sig stórt difficultet fyrer allflestum uppá biargræded«. Har desværre ikke endnu fået Huetius; sender det begærede uddrag af sr. Páll Björnssons brev (latin, til Theod. Wigfusius 1701). »Hvad vidvykur Evsebio, sem Monfrere begierer til kaups, þá er hann velkomenn til hans, med þeirre condition, ad hann sie til litels þacklætes fyrer theen medtekenn, eg vil ecke hafa eirn skillding fyrir hann. Eg medkenne þad og, sem Monfrere seiger, ad hann er ecke mitt medfære, nam qvid nanus luctaretur cum Hercule? Davus sum, non Ædypus.« Har studeret den trykte, nye kalender, men har vanskeligt ved at forstå den.

345. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Stadastad d. 9. July 1708.

Efter brevfragment i AM. 448, folio. Til forespørgslen har A. M. i marginen antegnet »hun skylldi i peningum komaz til Pals lögmannz. Kaupmenn eru skyllder vid vöru ad taka firir peninga« og endv. tilføjet

þessu svarad 4. Aug. 1708«. Forespørger hvorledes man skal forholde sig med kontributionen til lagmand Lauritz (Gottrup), da købmændeue her vesterpå ikke vil tage imod den. Foran står følgende overstregede linjer: »Eg skal heilsa Monfr. þienustusaml. fra Sra. Gudmunde, hann skillde hier effter sögubok in folio, sem nu hier med sendist. Umm þann Memorial sem Monfr. feck mier i vor hefur eckert ágeingt orded; nær eg villde inn ad Helgafelle, komst eg þad ecke sökum nockra opasslegheita, bad eg so Sr. Gudmund ad utrietta vid sögubækurnar á Helgafelle, og sende hönum Memorialen tveimur dögum ádur enn farid var at uttaka stadinn, enn þá var vice-lögmadur Oddur allt komenn og hafde ordre af modur sistur sinne, [(ut fertur)] ad ráda fyrer öllum sögubokunum, tok . .«.

346. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stadastad d. 10. Septembr. 1709.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »a Kiöbenhafn«. Brevet har måttet sendes fra Kbh. til Island, og A. M.s kone har da på omslagets inderside skrevet en advarsel mod at blande sig i den i brevet omtalte arvesag. — Takker for et netop modtaget brev; skriver nu med monsr. Jens Lassen, da han frygter for, at en tilsendelse til Skalholt ikke vil kunne nå A. M. Meddeler angående en tidligere omhandlet arv, at de pågældende trods Þ. J.s advarsler har givet vicelagmand O. Sigurdsson fuldmagt til at hæve denne i København, da O. S. øvede et stærkt tryk på dem og A. M. ikke havde svaret på Þ. J.s henvendelse i denne sag; beder ham holde øje med sagens gang. Anmoder A. M. om at købe for sig på avktion Augustini og Bernhardi opera samt Carpzovii opus Consistoriale og forhøre om prisen på mag. Michaels Conciones anniversariæ — alt efter den givne tilladelse i A. M.s »goda tilskrifi i sumar«. Med O. S. har han haft nogen uenighed på præstestævne ang. Þ. J.s optræden i en hordoms sag. Dersom O. S. af chicane vil angive dette for Gyldenløve — »eg þore ad skrifa Monfr. so diarflega hier umm sosem fortroligumm vin« —, beder han A. M. svare for ham og råde ham ang. sagens videre forløb. Er ked af naboskabet med stormændene, som til skade for andre jordbrugere kun ser på kongsgodsets fordel. Han og sr. Páll trænger til gode råd; denne tilstand er næppe til at udholde.

347. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stadastad d. 7. Apr. 1710.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Besvarer brev af 14. april. Om udveksling af håndskrifter og lign. Imødegår hentydninger til venskabelig forbindelse med visse folk (O. Sigurdsson).

Mon tres honore frere.

Hanns kiærkomna tilskrif af dato næstlidna 14. April. er mier skilvislega i hönd komid, fyrer hvört, sem allt annad minnilegt agiæte, eg þacka af alhuga, og gled mig yfer Monfreres góda velstande, sem eg oska vidhalldest og vaxe æ meir og meir.

Eg þacka Mfr. eirnenn fyrir skilsemena á Hvanneyrar skiölunumm og þad bref (yfir hvört hann hefur gefed rietta glossam) umm Oddgeirshóla, er þar med filgde, so og fagna eg yfir þvi i vonenne, sem hann af mynumm bokumm heitir ad á alþing komast skule i sumar, in primis ættartölubokinne; þær Monfreres bækur, sem eg hefe brukad, skulu á þingid komast, sosem hann fyrermæler, þott eg ei buest vid þar ad vera. Þar Monfrere oskar ad eg vilie senda sier sirpuna ad Hvamme, þa geingur mier nu occasio til þess upp i hendurnar, þvi Monsr. Bödvar Palsson medtekur hana nu hier, og er hun þvi komenn i skilvisar hendur, eg oska Monfr. nióte hennar best manna. Nials sagann etc., su bok er enn nu ecke öldungis utskrifud, og higg eg þad ei kunne skie sumarleinges, enn ad áre þore eg ad lofa henne. Þad bref, sem Monfrere seiger eg hafe af sier feinged dat. 1583 vidvikiande stódhrossabeit i Kvikstadalande, man eg ecke ad til myn sie komed, finn þad og hvörge, þvi get eg ei sendt þess copiu; umm nefnt efne hefe eg eitt bref daterad 1552 (M. D. XL. z XII stendur i brefinu), hvar af er copie i þeim transcrifftarbrefumm sem hann hafde i vetur frá mier, þvi mun Monf. ecki hirda umm þad. Eg fornem, ad hann forþeinker mig ad nockru leite fyrer þad, ad eg hafe feingid i burt Gulaþingsbok i þann stad, sem hann nefner; satt er þad, ad hun er þangad komenn, enn þo med þeirre condition, ad eg annadhvört hana siálfa afftur feinge edur og hennar rigtuga utskrifft, og higg eg vicel. gilde einu, hvört hann af hende lætur, þegar hann alleinasta fær exemplar af bókenne. Enn hvörninn sem þad fer, þá gat eg ecke giskad uppá þad, ad mönnumm munde illa falla, þótt eg communicerade hana meinlausumm vin, iis temporibus, fyrir hans bænarstad, sierdeiles þar hann mier meddeila vilde afftur i mót, þad sem eg girnast vilde af sinumm bókumm. Enn ad hann munde so lánid betala, sem Monfr. áminnest, visse eg ecke fyrer. Mun og hiá fleirumm, eirnenn forsigtugre mönnumm mier, heima eiga þad Hallgrims vers, er hönumm behagar ad citera hier til, nam Fallitur augurio spes bona etc. sagde skallded; þad var hvörutveggia, ad alldrei vard þar so stór fortrolegheit millumm min og hanns, sem folk meint hefur, enda eru þaug nu so, ad þaug munu ei ödrumm öfundsverd. Hvad vidvykur þeirre hlifne vid Raudamelsfolk i Skalholltsveru Þordysar, sem hann ummskrifar, þá hefde eg ætlad, ad þar umm munde allareidu hafa vered nóg talad, þar su tilgata sinest heira til sama prædicamentum og kalfurenn, sem konunne var eignadur fordumm, og hingad mætte applicerast

þad diverbium Italorum, Sospetto licentia fide. þetta skrifa eg i sama gamne og Monfrere seigest sitt skrifa, nam hanc veniam petimusqve damusqve vicissim. Hier fra vik eg til skilldugs þacklætes fyrir tilsendtar höfudpillur. Eg hefe enn nu ecke reint þær, enn giöre þad hid firsta. Monsr. Bodvar fortelur allt sem alment er hiedann, þvi geing eg þad fyrer by, annars sinest mier vort tilstand hier i sißlu mætte so definerast sem Galgacus sagde umm Britanniam apud Tacitum tuum: Libertatem qvotidie emimus, qvotidie pascimus. Ferenda sunt qvæ etc.

Hier hætte eg og bid forlats á þessu hastuga og litt vandada, hvört eg alickta med öllumm heillaoskumm til Monfr. er eg kinne fyrermæla þienustusamre heilsan minne og minna, og minu skilldugu þacklæte fyrir allann uppriglugann vinskap og velgiörninga.

Vale amicorum ocelle, nullo delebilis ævo, et porro fave Nobil T. studios.

þórde Jónssine.

P. S. Feiginn villde eg finna Monfr. einhvörntyma i tóme ádur ur landenu reiste sed vereor ne eveniat. Encore adieu.

348. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON.
Kvennabrecku i Middölum 26. Aug. A° 1710.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr.: »vonande a Vestfiördum«. På omslaget har A. M. noteret følgende lyd-ligheder: tundur — zünden — accendere; dotter — tochter — θυγατήρ; firar — viri. Takker for et fra Hvam modtaget brev og afsender denne hastværks-skrivelse gennem biskoppen, hvem han har opsøgt her, og som vil tilskrive A. M. Præsten Steinn agter at afrejse (for at søge den ledige bispestol på nordlandet), og han selv kunde have lignende tanker: »Olafzvikur skip sigler á þessumm dögumm, og Sr. Steirn á Setberge þar á; hvört hans erinde sie, mun hægt til ad geta; brióstheilann kalla menn hann vera i þessarre tyd — qvid non mortalia pectora cogis etc? Hefde tilstanded verid fridarlegra, mundu fleire hafa huxad til sama, enn eg sing med hinumm gamla tragico: Stet qviqunqve volet potens etc.« Vicelagmand Oddur Sigurðsson har forurettet Þ. J. ved at beslaglægge nogle vætter fisk for ham og ved at mulktere ham for hans optræden i en hordomssag, herover har Þ. J. klaget i København og håber på A. M.s bistand. »Biskupenn er i mesta mata ad ráda mier til at affectera Hola biskupsdæme, enn eg er ecke so ákafur i þvi, annars er eg ordenn leidur af ad vera nágranne Odds. Kiæme mier þad i hug ad sigla i haust, ef skip koma og seigia gódar frietter, þa vilde eg giarnann bidia Monfrere ad recommendera mig hiá sinumm gódumm vinumm utann landz, enn þetta er enn þa allt i ovissu«.

349. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Skalhollte d. 4. Juny A⁰ 1711.

Efter orig. i AM. 451, folio. Har ikke truffet A. M. hjemme i Skalholt, beder derfor herved om tilbagelevering af en slægtregister-bog m. v.

»Eg hafde halfvon umm ad, ef Monfr. hefde vered heima, munde eg hafa getad teked med ættartölubok mina, edur og adrar fleire dröslur, sem hann hefur frá mier og hann þirffte ecke framar á ad hallda, hvörra sem missast meiga eg vænte á alþing, skal eg og þangad senda hanns bækur, er hann hiá mier á, ef eg fæ þad firerframm ad vita, ad þad sie vilie hanns«.

350. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stadastad d. 30. Marty A⁰ 1712.

Efter orig. i AM. 451, folio. Hentyder til sin tvist med vicelagmand O. Sigurdsson. Jfg. A. M.s påtegning »Svarad þann 13da ejusdem«. »Og vill sa ófridur helldur magnast enn minka, so sem merke munu siást til i sumar, ef aller lifa, enn ei tiáer ad kvijda ókomnumm deige«. Har hørt, at A. M. vil rejse, og beder derfor om udveksling af boglån: »Nu heire eg ad Monfr. ásetie ad sigla i sumar, og vilde eg oska eg kinne vera so luckulegur ad eg feinge hann adur ad siá, og taka afskeid vid hann. So hefe eg þa og i sinne ad standa skil á þeim bókumm er hann hiá mier átt hefur, og taka á móte þeim sem hann hefur utbrukad af minumm, og være mier þienusta ad meiga fá ad vita, hvört hann asetur ad halda vid i Skalhollte til alþings. Lögmannenumm Pále Jonssyne afhente eg hier i sumar Eddam Regiam, effter þvi hann lyste, ad hann ætte hana hiá mier ad taka, og þvi truda eg«.

351. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR JÓNSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Stadastad d. 22. April. Anno 1712.

Efter orig. i AM. 451, folio. Opregner de bøger, som er i gensidigt udlån: »Minn Herra! Hanns ærusamlegt tilskrif hefe eg vel medteked med sistursonumm mynumm, hvar fyrer sem allt annad undannfared gott eg þienustusaml. þacka, og vil alltid skillduglega erkenna. Nu i mesta haste (sem eg bid vorkennest) svara eg uppá hanns sidasta nefnt tilskrif, og effter hanns begiering tala eg hellst umm bækurnar, sem mille ockar fara. Þær sem eg vilde giarnann afftur fá eru einkanlega þessar: Ættartölubokenn in primis, Sturlunga saga tomis II in 4to, bókenn frá Hvole med Gißla Surssonar sögu á etc.; hinumm ödrumm, sem vera kunna frá mier, lyse eg ecke effter, vilie Monfr. þeim nytu behallda, enn þad hann skeiter ecke umm þar af, sender hann mier, ef hönumm þoknast. Þær bækur, sem hann hiá mier á

og mier nu occurrera, eru þessar: 1. Grafigla med þvi sem henne filger in folio. 2. Edda Wormiana in folio á pappir. 3. Laxdæla in 4to sem hann liede mier til ad skrifa effter. Sieu fleire sem hann effter lyser hiá mier, þá bid eg mier þad til vitundar gefest, med hentugleikumm«. Nævner den med købmand Lassen til Danmark sendte Edda, som muligvis skal tilbage til Island. Lover afskrift af et »hrossabeit«-brev.

---

352. ÞÓRÐUR JÓNSSON (PRÆST TIL REYKJADALUR) TIL ARNE MAGNUSSON. Skaalhollte d. 20. Augusti A⁰ 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning *(skriverhånd)* »Eg svarade ecke hier uppá enn liet heilsa«. Takker A. M. for alt godt. Håber ved første lejlighed at blive ordineret. Refererer forskellige altings-sager. Om gamle dokumenter og lign.: »Jeg hefe ei enn gód telegheit feinged ad siá effter einu og ödru gomlu documente. Þá umm þad er talad, geta menn i vonernar, ad þvi mune vera flestu burtsópad, og æskia ad ydar Velburdugheit liete landet bera ydar meniar ad gefa þvi þad afftur i hentugra forma (þrykt) á þeirra mál; þar islendsker eru ei olagadre fyrer antiqvitet enn adrer, og hin stærsta æra sie ad þióna födur landenu, og er þad þvi hægra sem adfylgiast efnen, magten og vited«.

353. ÞÓRÐUR JÓNSSON (PRÆST TIL REYKJADALUR) TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt 20. sept. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio (urigtig dat. 12. Calendas »Sept«.). Påtegning af A. M. som foreg. Ønsker, at den af ham indgivne supplik om Reykjadals »reparation« ikke skal komme for kongen, da biskoppen handler mod ham »effter sin vertu, force og puissance« og han heller vil opgive sin ret. Biskoppen har dagen forud — 19. sept. — ordineret ham.

---

354. ÞORKELL JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Niardvyk Innre, 30. January A⁰ 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Sender efter A. M.s skriftlige opfordring af 4. okt. kopi af to fuldmagter ang. forstrandsret på Reykjanes, samt fortegnelse over stednavne (reka-örnefni) fra Hafnir til Skarfasetur på Reykjanes [vedlagt].

---

355. VIGFÚS JÓNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollti 5. junii 1712.

Efter egh. underskr. ekspl. i AM. 454, fol. V. J. erklærer overfor A. M., som optræder på fordringshavernes vegne, at ville betale en vis sum som sin del af en af hans fader biskop Jón Vigfússon 1670 udstedt obligation mod at løses fra videre forpligtelser.

---

356. JUNGHANS TIL ARNE MAGNUSSON. Regentzen d. 18. Martii 1722.

Efter orig. i AM. 1057 II, 4to. Adr. »Den Vel-ædle og lærde Mand Hr. Arnæ Magnæo min høy-gunstig velynder dette ydmygst«. Indlagt er optegnelse af A. M., indeholdende 5 + 5 bogtitler (latinske og tyske) med vedføjet pris. Taksigelse for, at A. M. har skaffet ham af med de bøger, som hr. Gramm bekom, og forespørgsel ang. de bøger hos A. M., som den studiosus ejer, som nu skal rejse; de kan betales efter behag.

. . Junghans.

---

357. JENS JÖRGENSEN (FHV. FOGED) TIL [ARNE MAGNUSSON]. Br[auter]holt d. 20. 8br. 1706.

Efter orig. i AM. 451, folio. I marginen har A. M. ved brevets begyndelse skrevet »lofad ad skrifa sídan«, og angående den sidste låne-anmodning »sendt til sammens«. Takker for seneste samvær med A. M. her i landet og udenlands; beder undskyldt, at han først til i vår kan betale de lånte penge. Beder A. M. nævne for biskoppen, at han efter løfte påminder en mand ved navn »Audne breite« om at betale J. J. 5 rdl. sp., som J. J. har lånt ham til et forlig: »det giver mig lære penge en anden gang at laane nogen mand noget uden strax at tage haandskrifft derfore, saa maa mange gielde for en etc.« Hans »kieriste« lader hilse og beder A. M. at erindre sit løfte at låne hende nogle »sager«, som hun ikke har, og at sende hendes sag(a)er tilbage med budet — de øvrige har hun lånt ud og får dem ikke tilbage i vinter. Minder A. M. efter aftale på skibet om nogle dokumenter, som han har lånt A. M., og som skulde tilbagesendes, når denne kom til Skalholt — hvad andre sager eller breve J. J. har, står til tjæneste. Beder A. M. låne sig en gammel ragekniv og nogle store flintestene.

358. JENS JÖRGENSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Brauterholt d. 4. Septemb. 1713.

Efter orig. i AM. 450, folio. Da ufredstiden forhindrer ham i at rejse til København, beder han A. M. som »en land commissarie herover landet« at hjælpe sig — da han ikke her i landet kan få ret over sin modpart vicelagmand Oddur Sigurdsson, så længe han er Excellencen Gyldenløves fuldmægtig — til at få sin sag mod O. S. indstævnet for hof- eller borger-retten i København.

Indlagt er en vidtløftig memorial af 2. sept., hvoraf ses, at retstrætten angår Arnarstapens ombud, som han og O. S. år 1708 forpagtede i forening.

359. JENS JÖRGENSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Brautterholt d. 4. Octobr. A° 1714.

Efter orig. i AM. 450, folio. Har erfaret, at A. M. har indleveret hans memorial af 1713 i rentekamret; beder nu A. M. befordre en supplik til kongen. Af en efterskrift ses, at suppliken er overgivet til landfoged Beyer på Island, men en kopi medfølger, hvoraf fremgår, at J. J. andrager om beskikkelsen af 2 navngivne kommissærer til at dømme i hans sag mod vicelagmand O. Sigurdsson.

360. JENS JÖRGENSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Brautterholt d. 23. Augusti 1727.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »Med Eyrarbacka skipe 5. Nov.« og »I Brefi Orms Dadasonar lofad ad svara ad áre, nunc tempore excludor«. Håber på A. M.s velgående; han og hans er trods adskillig genvordighed ved god helbred; »ieg maa nu endelig schrifue min Hr. Patron til at lade mig bekome alle mine Ducomenter af brefue og andet, som hand self er vitterligt, og ieg hannem hafuer laant udi Ißland, nu har ieg dennem fornøden, for sine aarsagers skyld, helst Sahl. Heidemans Ausion paa hans goeds, som efter var paa Bessested og ieg har kiøbt, her udi scheer mig en stoer tieniste.« På en vedføjet seddel tillægges: »Det er nu det 3die bref ieg hafuer skrevet, ieg ville yndske mig saa lychelig at ieg var nu en dags tid hos Hr. patron, iche till andet end at talle samen, huad siden er passeret, siden vi seenist talte samen.«

---

361. M. J. C. KELLERMAN TIL ARNE MAGNUSSON. Leipzig d. 15. Maij A⁰. 1697.

Trykt efter orig. i AM. 909 B, 4to. Tak for samvær og brev. Sender efter ønske literære oplysninger (vedlagt er et blad indeh. latinsk beskrivelse af et håndskrift af Gesta Dei per Francos pp. med commentar af C. Barthius). Kommissioner og nyheder. En lykønskning i rim til A. M.s udnævnelse til arkivsekretær synes at have medfulgt. Adr. Mr. »Arnas Magnæus«. På den ubeskrevne bagside af et indlagt brevfragment fra K. har A. M. noteret »Kellermann 10. April um Gridonem Oliverium og þad fra Zeitz geschrieben«.

Monsieur Mon grand Patron

Wie sehr ich durch daß angedenken von dero wehrten Persohn, und derselben angenehmen Conversation, jederzeit vergnüget worden, davon wil jetzunder nicht melden sondern nur bloß dieses sagen, daß ich wahrhafftig in recht ungemeiner freüde, dero erwünschtes schreiben vom 10 April erbrochen, welches mir nicht allein dero bißher verspürtes vergnügen entdekket, sondern mir auch zugleich anlaß gegeben, meine freüde allen bekanten zuentdekken, und ihnen zu communiceren wie dero hohe meriten nunmehro von Ihro Konigl Majestät gnädigst erkant, und zum zeichen der æstimation von sie, eine so ansehnliche Station sie betreten lassen, ich hoffe nicht daß Mon Patron mir dieses verargen werde, wie imgleichen daß ich mich erkühne, mit Submisser feder meine gratulation abzustaten, und solches in gering fügigen reimen zuentwerffen, darff dieses letztere von dero gütigkeit, so wie es gemeint, erkant werden, so werde mich jederzeit davor obligat erkennen, was sonsten dero befehl anlanget, welchen ich freüdigst, als eine gelegenheit sie zu dienen ergriffen, so möchte wünschen daß darinnen dero belieben und verlangen nachgelebet were, jedoch habe ich darinnen gethan,

waß mir moglich gewesen, und wird der einliegende zettel zeigen, waß darinnen können nachgeforschet werden, nur dieses melde noch, daß daßjenige, waß in dem bande sub titulo in Schedula notato anzutreffen nicht ein aparter drük war sondern nur alles auß den gestis Dei per Francos außgeschnitten, welches obiter mit notiren wollen, obs gleich vielleicht citra necessitatem. vom Oliverio werde nun weitlaufftigere nachricht zugeben nicht nohtig haben, in dem es mit in den gestis ist, waß er geschrieben. Bei Hr. Lic. Rechenbergern habe abermahl meine auffwartung abgelegt, aber von Zeitz ist auff meiner zu unterschiedlichen mahlen geschehenen nachfrage noch nichts erfolget, es erbote sich aber der Hr. Licentiat heute nach Zeitz zuschreiben und solches best möglichst zu befordern, so bald solches solte einlaüffen, so bald werde die beste gelegenheit suchen es an sie zu liefern, indessen lässet der Hr. Lic. Rechenberg ferner alle dienste offeriren und einen gar schönen gruß vermelden. Von hiesigem orte solte zwar wol mit etwas neues auffwarten, ich kan sie aber versichern, daß nichts remarquabels passiret, sonst würde es communiceren, doch wil dieses, wo es nicht schon bekant sein wird, melden, daß in der stillen woche drei Persohnen alhir sehr ünglüklich waren, der Hr. Baron Degenfeld darin, daß er unsern Hr. landsman den Hr. Baalken am dingstage mit einer todtlichen wunde im duel blessirte welches ihn biß auff diese stunde im criminal carcer fest hält, der Hr. Baalke seeliger aber, daß er an dieser wunde freitags nachmittags seinen geist auffgeben muste, jedoch bei diesem glükke, daß er diese wenige zeit, so ihm von gott zur busse noch vergonnet war, als ein rechtschaffener Christ anwendete. Der dritte, welcher unglüklich zu nennen(?), war ein Melancholicus, der ihm selber am stillen freitage morgens mit einem schermesser durch 5 wunden über die gurgel den todt zu wege brachte, doch so daß er vor hero gleichfals durch die unbegreiffliche gnade gottes zur busse gebracht, und dem teuffel entrissen wurde, ehe er nachmittags sein leben endigte. Der Hr. Doct. Carpzov(?) ist am Sontag ins Carlsbad gereiset. Waß sonsten mein grosser Patron zuwissen verlangt, als was ich und mons. Burchtorff kunfftig subsistiren werden, so melde daß Mons. Burchtorff diesen Pfingsten Jena verläst, nach hause gehet und alda ordere erwartet wie es weiter mit seiner außflucht stehen werde, Ich indessen werde selbige ordere, geliebtes gott auff künfftigen Michaeli in Leipzig erwarten, wird indessen gelegenheit fallen, daß ich weiter in gehorsahmster

Auffwartung dienen konte, so bitte mich so glüklich zu machen mich mit dero befehl zu beehren, da ich dan nach aller moglichkeit erweisen werde, daß ich unermüdt verharre

Meines wehrtgeschatztem Patroni
gantz verbundenster
M. Johan Cornelius Kellerman.

Mons. von Strassen last sich gar schön empfehlen.

362. M. J. C. KELLERMAN TIL ARNE MAGNUSSON. Hamburg d. 14. 7br. A⁰ 1697.

Trykt efter orig. i AM. 909 B, 4to. Privatforhold, forretninger, politik. Adr. Mr. »Arnas Magnæus«.

Mon tres honore Patron

Die starke hoffnung, von dero wehrtem wolergehen, hat sich seit meiner letzten auffwartung auß Leiptzig nicht verringert, sondern vielmehr ümb ein grosses vergrössert, vielleicht daher, weil einem daßjenige, waß man hertzlich wünschet, am allerwahrscheinlichsten vorkömpt, läst mich meine hoffnung nun nicht irren so wil beständige Continuation ferner wünschen. Ich erinnere mich jüngst gemeldet zu haben, daß ich noch einige zeit zu Leiptzig verharren würde, aber der tödtliche hintrit meiner geliebten Mutter hat mich vor einigen wochen unvermuhtet nach hause geruffen, daß ich also dero befehl daselbst ferner schwerlich werde nachleben konnen, worzu ich mich aber hiesiger orten umb so viel williger wieder verbinde, solte dennoch aber etwas von mir schrifftlig darin können observiret werden, so werde im geringsten nicht ermangeln. Einlage von Mons. Ekard ist mir zu schleüniger beforderung zugesandt, weßwegen selbiges auch gerne abwarten wollen, nebst bericht, daß auff verlangen meines Hr. Schwagers heute mit einem Kauffman geredt, welcher an seinem man daselbst ordere stellen will, so bald die zahlung erfordert wird, richtigkeit zu machen, ich erwarte nur mit ehesten, wie mon Patron hierin zu verfahren ordiniren werde. So offt ich anitzo der grossen Polnischen und Sachsischen mutation gedenke, so offt wünsche ich über diesen zustand mit sie zu conferiren und mü(n)dlich zu vernehmen, waß doch dero Sentiment von jetzigem Statu sein mochte, welches verlangen die weite fernung mir aber ungütig vernichtet, solte ich aber so glüklich sein, mit einer schrifftlichen visite beehret zu werden, so wil ich rechnen daß ich nichts von meinem begehren entbehre,

worumb dan nebst Submisser Salutation von meinem Vater Verharre

Mon Patron Votre tres obeissant
M. J. C. Kellerman.

---

363. ARNE MAGNUSSON TIL A. KELLINGHUSEN. København (Hafniæ) d. 1. Junii 1699.

Trykt efter orig. i Slesvig statsarkiv (MS. 180). Forespørgsel om manuskriptet til den af B. C. Kirchmann (1684) udgivne Theodori (monachi) Historia Norvegiæ og Anonymi Relatio de Itinere Danorum in terram sanctam. Brevet er ifg. arkivpåtegning skrevet til K. Flensburgensis, Pastor der lutherischen Gemeinde zu Dublin (Moller, Cimbr. litt. I, 290). Brevet skal m. fl. andre være kommet fra rektor Olaus Moller til univ. bibl. i Kiel. Det tilhørende brevomslags adr.: »A Monsieur Andreas Kelling-husen a Copenh.« Indvendig på dette omslag er skrevet K.s forespørgsel i sagen til stadssekretær Kirchmann, Flensb. juli 1699.

Monsieur! Es hat des gelahrten Kirchmann in Lübeck, sein nepos, Bernhardus Casp. Kirchmann, vor 15. Jahren in Hollandt drucken lassen Theodorici cuiusdam Historiam Norvegiæ und Anonymi relationem de Itinere Danorum quorundam in terram Sanctam, welche beyde tractaten sein großvater aus einem codice in der lübeckischen Bibliothec hat abschreiben laßen oder selbst abgeschriben. Gedachter codex ist aus derselbigen Bibliothec verlohren gegangen, wie ich bey meiner gegenwart in Lübeck verspürt habe. Jetzo ist man willens erwehnten Theodoricum einmahl mit Notis auff neu zu edieren, welches ohne beyhülfe eines beßern Exemplars nicht wohl schehen kan, maßen der Holländische typographus, ein und anders im gedachten wercke undeütlich und manichmahl confusé gedrucht hat, zugeschweigen einige zweiffeln die man sich über diese edition macht hin und wieder. Nun wird vermuthlich des alten Kirchmanni Mstum bey wohlerwehntem Bernhardo Casp. Kirchmanno, so in Husum sol Stadt-Secretaire seyn, verwahret liegen, weswegen der Hr. dienstl. gebeten wird, daßelbige Manuscriptum, per se vel alium, zu procurieren, mit gewißer versicherung, daß es dem Hr. possessori schleünigst sol restituirt werden, und seiner in der neuen edition, so ferne sie einmahl ans licht hervortritt, summo cum honore gedacht werden. Solte er auch etwas weiters, entweder einige brieffschaften vom Seel. Hrn Kirchmanno, mehr als er in der seinigen edition ausgegeben hat, oder sonst anders, diesen scriptorem betreffend, zu communiciren haben, verspricht man danckbahr zu seyn, und ihm die meritierte ehre zu geben, absonderlich aber verlangt man des Seel. Hr. Kirchmanni auto-

graphum. Es müste sonst seyn daß originalis Codex Lubecensis noch in erwehntes Kirchmanni potestate wäre, Denn so verlangt man den am allermeisten, und ist geständig den dienst auff alle mügliche und erdenckliche weise zu refundiren, und im übrigen alles heimlich zu halten, woferne es verlangt wird. Ich verlaße mich hierin zu meinem Hrn, erwünsche glückliche hin- und rück-reise, und nebst gehorsamem gruß an den Hr. Mollern stets verharre

Monsieur vôtre bien-obligé serviteur

Arnas Magnæus.

---

364. AGNES KETILSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Hiardardal fremra d. 26. Juny Anno 1707.

Efter egh. underskr. orig. i AM. 450, folio. Forespørger, om hun er pligtig til at betale leje af en ko, som for nogle år siden uden påviselig årsag fandtes død på marken, og angående hvilken senere et forlig har været aftalt med ejeren.

Agnies Kietillz dotter.

---

365. ARNE MAGNUSSON TIL ÁSMUNDUR KETILSSON. Skalhollte þann 28. Januarii 1704.

Trykt efter egh. rettet koncept med skriverhånd i AM. 449, folio. Giver råd i en ejendomstvist. Tilråder fasthed mod overmægtig modpart, vil støtte de svage. Spørger efter gamle dokumenter og skindblade.

Ehrupryddi sæmdarman Asmundur Ketelsson!

Næst heilsan og gódum óskum sie ydur vitanlegt, ad mier i hönd komed er ydar bref skrifad á Fiallaskaga þann 10. 9bris næstlidna ars 1703, hvar inne þier gieted um þa akiæru, sem profasturenn sra. Sigurdur Jonsson og Eggert Sæmundsson til ydar hafa vilia fyrer þá kaupgiörninga, sem frammfared hafa millum ydar og Jons Torfasonar, hveriar þeirra akiærur bygdar munu uppá tvenn kongs bref, þad eina utgiefed 1622 (sem vonlega sialfer vited) hliódande, ad sa, sem ótilbodna fastaeign kauper, skule missa sitt godtz og þar fyrer utan sekiast epter laganna innehalde. Þad annad kongs brefed er daterad 1646, skipande ad sá jardagotz vill selia, skule þad uppbióda þeim, sem hönum i fyrsta og annan lid skyllder eru. So siaed þier sialfer, ad su brigd, er sra. Sigurdur bored hefur á Alvidru partenn, hefur sinar ástædur, enn ad þier hafed af þeim peningumm, er þier þar fyrer gáfud, nockud ur hende rakna láted, var ad minu vite þarfleysa. Þvi ei get eg ödruvis skilid kongs briefed, þar þad talar um ad missa sitt godtz, enn so, ad kauped skule laust vera. Og hvad þær sekter ahrærer, sem kongs brefed

framar umgetur, þá er mier ólióst, hvar i lögum þær nidurskordadar eru. Ydar mótpartar munu segia, ad ei sie griplande hende hier epter ad leita, þesse sekt sie 8 merkur fyrer brefabrot. Eg kann ecke ad spá, hversu háer þier mundud i lögum verda ef hier um ætte framar ad tala, fyrer þeim dómendum sem nu hafa lögbókena i höndunum hier i landi; hitt er vist, ad ecke helld eg brefabrotz sekt hier heima eiga, og ecke þætte mier su sekt þar löglega álögd, fyrr enn kongurenn þad dæmde. Enn hvernen sem þessu öllu er vared, þa kann eg trua þier munud hlióta ad blifa vid þa forlikun, sem þier vid sra. Sigurd giört hafed, einkum ef hun skrifleg er, iafnvel þó mier sie sagt, ad margt hafe sierlega tilgeinged i þessu efne. Mier skilst af ydar briefe, ad þier munud Alvidru partenn sr. Sigurde alla reidu i hendur feingid hafa, og þo ei hinn mesta part af andvirdinu uppborid. Sie þad so, þa er þad naudsynialaus tillátsemi af ydar hende, edur riettara ad segia, oframmsyne. Eingenn riettur er til ad minum skilninge, epter hverium profasturenn jördena taka kynne ad óloknu andvirdinu. Þad Fiallaskaga partinum og Eggertz Sæmundzsonar þar um byriudu stefnumále vid vikur, þá munud þier sialfer vita, ad hann fyrer sina personu þar á ongva lausn á, helldur vegna konu sinnar þetta mál sæker. So á hann fyrst ad bevisa, ad konann eige so mikid lausa fe i hans gard, sem partinum nemur, hvad ad visu so mun vera.

Ad þvi giördu sie eg ecke, sem fyrr sagt er, hversu þier kunned hardara af ad komast enn ad missa partenn og þar á mót af Eggert fá so marga og so góda peninga, sem þier bevisad getet, ydur þar fyrer gefed hafa, og synest mier ydur hættulitid þessu til streitu ad hallda, ef syslumadur hardare dóm á ydur fellde; gillder mig og hid sama, þott þier láted á ydur heyra, ad eg mune, epter þeirre skylldu sem mier á höndum liggur, i frammtidenne þvi adhlynna, ad hverke þier nie adrer kongsens þegnar hier i lande verde af sier meire mönnum aflaga fyrer bord borner, so miklu sem þad kann ad nema. Er þad sa beinaste vegur til ad ná riette sinum fyrer þá, sem vid sier rikare ágangs menn eiga málum ad skipta, ad hrædast ecke þeirra hótaner, helldur standa fast á sinum riette og láta laga svör enn eingenn stór edur illyrde þeirra stóryrdum mæta. Þier kunned mier i sumar á alþing brieflega tilkynna, hvad ur öllu þessu verdur, og villdi ieg ad þvi sama ydar brefe fylgdi riett og læselega ritud utskrifft. af þeim gamla vitnisburde, daterudum 1400, um Fiallaskaga, er þier skrifid hiá ydur vera. Eg spyrst

og vidast epter þvilikum gömlum brefum, sem og einstaka blödum ur gömlum islendskum kalfskinns bókum, hvar af, ef þier nockud frekara hafed edur þar kringum ydur utvega kunned, þá bid eg ydur mier þess ad unna, i þad minsta til láns, ef ei ödruvis missast kann.

Uppá þad, sem þier skrifed um kugillden á parte Þuridar Arnadottur og þeirra uppbót, kann eg ydur ecke ödru ad svara enn þessu, ad jafnvel þott mier oriett synest ad skilia á nockurn bonda þvilika kugilldauppbót, þá þiker mier ecki örvænt, epter þvi sem lög hafa nu tog hier i landi, ad so framt bevisad verdur, ad þier slikre uppbót lofad hafed, þier þá mundud skyllduger dæmast til ad ynna hana af höndum, og hvad betaling þeirra kugillda, er á hördum árum af biargleysi deya, áhrærer, þá sie eg sialfur ecke, hvornen leigulidenn sig undan þeirra betaling skora kann, þar kugilldenn eiga alltid ad vetrarfódre borgenn ad vera. Um þad vogrek, sem þier aminnest, kann eg öngvu ad svara, med þvi þess máls kringumstædur mier ölldungis ókunnugar eru. Þad er annars vist, ad öllum þeim, sem þviliku skipbrotnu gotze riettelega hialpa og sidan þar med frómlega höndla, bera biarglaun fyrer sitt ómak. Þvi gleymde eg fyrre, ad sa mismunur, sem er a mille Fiallaskaga og þess, er Eggert i stefnu sinne nefner ad Fialle á Skaga, rydur ecke á þvi, ad þar um lögvörn smidest til spillingar stefnu Eggertz, jafnvel þótt eg vite, ad margur hafe hier i lande sier vid þvilikt hiálpad.

Kann madur optsinnis med þvilikum flækium gódu mále ad spilla og dómarann sier afundinn giöra, sem annars kannskie hefde löglega hlidhallur verid. Þetta er nu allt þad, sem eg upp á ydar bref ad þessu sinne svara kann, enda so med óskum alls góds, verande

Ydur velviliadur

Arne Magnusson.

*

366. ÁSMUNDUR KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Fjallaskaga 10. november 1703.

Efter orig. i AM. 449, fol. Søger A. M.s råd i forskellige anliggender: Besiddelses-retten til noget af ham indkøbt jordegods bestrides af visse navngivne mænd; leje af bortdødt kvæg afkræves ham; han har vanskeligheder i anledning af indbjærget strandingsgods.

Asmundur Kietelsson.

367. ÁSMUNDUR KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Sudavyk 23. juni 1707.

Efter orig. i AM. 450, fol. Takker A. M. for to modtagne breve og for-

klarer hvad han har gjort for at bevæge Páll Torfason til at aflevere visse dokumenter til A. M. på altinget. Fremstiller hvorledes han har måttet opgive det købte jordegods overfor mægtigere modparter. Klager over høje afgifter (steinatollar eller vertollar).

368. ÁSMUNDUR KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyre vid Skutulsfiörd d. 24. Septembr. 1710.

Efter orig. med skriverhånd i AM. 453, folio. Hermed 3 bilag. Beder om A. M.s bistand mod provst Sigurður Jónsson i Holt, som har tilbageholdt 20 rdl. af købesummen for det jordegods, som Asm. K. i sin tid kobte af Jón Torfason, men som provsten har tilegnet sig ved at gøre indløsningskrav gældende, og hvorom der i nogle år har været uenighed imellem dem. »Epter sidasta umtale« vedlægger han de dokumenter i sagen, som han har.

---

369. JÓN KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Reydarfiardar krambud Anno 1711 d. 10. 7bris.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 451, folio. Har af Karlamagnús saga kun set »Agalandi þatt«, som A. M. vistnok nu besidder: besværer sig over usande rygter om fortielse ang. sagaen. Beder om A. M.s velvilje overfor en søn, der skal i Skalholt skole. Þorsteinn Sigurðsson har for A. M. dette år medført alle gamle pergament-bind.

Hans Konglegrar Maist. Secrethera assessore
H. Arna Magnussine Audmiuk heylsan.

Hier med jafnframt minn herra vita læt, ad eg hannz brief medteked hefe daterad 5. Augusti, fyrer hv(e)rt honumm audmiuklega þacka, hier med hanns Hd. vita læt, ad eg ecke fyrr enn nu hannz brief mier tilskrifad sied edur medteked hefe, enn uppa briefsinns innehalld er mijnumm H. þad ad seya i einfalldlegasta máta, ad alldrey hefe eg blod edur blad (hvad miklu sijdur annad meira) á mijnu heymele hvorke til láns nie eignar haft og alldrey Kallamagnusar sögu á kalfskinne sied fyrer utann Agalandi þatt, hia Sr. Þorsteyne S. Jonssine, hvor eg higg mijnumm Herra i hönd komenn vera, og þad leinge sydann; enn med þvij mier er okunnugt mannsins nafn, hvor ydur adrar skröksogur hefur flitja matt, kann eg ecke ad vita, hvadann alldann liggur, utann med so móte vera meyge, ad eg tildirfdest effter ordumm heydurlegs Sr. Þorvallds Stephanssonar barnkind myna i skóla láta, mætte vera helldur enn eche sád á klafann fyrer honumm, þar hann einstædyngur munadarlaus og máskie penijngalijtell þángad kome, enn eg so partiskur þræll finnast skillde, þar mijns Herra utriettyngar-menn i ollumm áttumm umm soddann hlute vered hafa, enn eg af þrælsskap hia mier hallded og ecke vilja auglijsa! Þessu get eg til þeyrra, sem mijn edur minna framgáng til nockrar godrar frammkvæmdar ecke

siá vilja, hvad eg þó af öngvumm manne þikest forskulldad ad hafa, enn mijns herra ord mættu barnenu umm allt bak ryda, hvort hier i lande edur i Kaupennhafn vera kann. Enn mótmælis ord af mijns H. hende af bid eg i audmiuklegasta máta umm þennann Eynar Jonsson, sem til er vonande ad næstkomanda hauste mun til Skalholltz hrekiast, enn medmælis ord dirfist eg eckert minn Herra umm ad bidja, þo frietta meige, ad mörgumm fyrer eckert gott giöre, sem eruverdur kunnijnge minn Biörn Sigfusson og marger adrer hafa mier fortaldt. Enn umm bokfell, edur hvad vera kann utann umm kver, er mijnumm H. þad ad seigja, ad erugofugur Þorsteirn minn Sigurdsson (hvor barnkind minne fyrer eckert gott giörde) hier umm reiste, og beid hier eckert kver i sijnu bande helldur enn fiskurenn i Fródárhladanumm fordumm dag, þar eg meinte þó minn H. edur hanns utsendara eckert ummvarda, hvar umm eg beplikta mig effter ad siá frammveiges ef life. Eckert hier nu fleira umm, utann befala minn Herra med giörvollumm hag under nadarskiól Jesesu(!) Christi,

sem er og blyfur mijnz herra þienari
i allann máta mogulegann
Jón Ketelsson.

370—72. SOGNEPRÆST PÁLL KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON.

370. Slitvindastödum d. 15. Decembr. Anno 1702.

Efter orig. i AM. 451, folio. Stilet til A. M. som »ástvin og bróder« (ɔ: søstersøn). Takker for godt samvær. Beder om A. M.s bistand overfor sin svoger præsten Þorvaldur Björnsson ved arveskiftet efter dennes fader. P. K. frygter for, at hans hustru Elin skal blive forfordelt, da hendes fader i sin tid har givet sønnen det mest mulige i »löggjöf«. Et brev fra A. M. til Þ. B. vil vistnok gøre virkning. I et P. S. meddeles om et fundet messingkors: »Mier gleimdest i haust ad minnast á gamlann messingar kross, sem i barnæsku minne fanst í Ranghala, firer framan Hvamm. Jeg legg hier inn til sinis bladkorn, ei ólikt stærd og forme kross þessa, hann kann ad utvegast, eff þier vilied eignast«.

371. Slitvindastödum d. 1. Julii Anno 1703.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for brev af maj ang. arvesagen, som nu er ved at ordnes mellem ham og præsten Torvalds enke, han vil lade sig nøje med lidet, »er nú og miklu óhægra enn firre vid þetta ad eiga, so sem þier áminnest«. Glæder sig til efter A. M s brev at se ham dær i egnen (hingad firer Jökul) efter alting. Han og hans hustru er skrøbelige, og den sindssyge pastor Páls uvæsen har forstyrret hjemmet.

372. Slitvindastödum d. 9. Xbris Anno 1703.

Efter orig. i AM. 451, folio. P. K. med hustru befinder sig bedre, også pastor Páll er nu roligere. Da A. M. har antaget sig arvesagen, sender P. K. aktstykkerne og foreslår A. M. at overdrage sysselmanden Hákon Hannesson at mægle mellem slægtningerne, så at en retstvist kan undgås. Takker A. M. for, at han har påvirket sysselmanden Magnus Bjørnsson til at overlade hans søn Ketil gården Bjarnarhöfn, hvorved han vil få sine sønner i nærheden; selv lever han han nu tilfreds med at have trukket sig tilbage. Korset sendes: »Jeg sende nú med þessu breffe kopar krossen, sem Oddní kielling í Hollte gaff mier, hvör fundest haffdi í Rángala í barndóme mínum«.

I den AM.ske katalog I, s. 704 (AM. 555 a, 4to) er aftrykt uddrag af et brev fra P. K. til A. M. 1699 ang. to afskrifter af Njáls saga.

373. SOGNEPRÆST PÁLL KETILSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Slitandastödum d. 8. Maji Anno 1710.

Efter orig. i Islands landsbibliotek (J Sig. 98, fol.). Takker for A. M.s bistand til at få en dreng optaget i Skalholt skole. Om A. M.s forhold til købmændene og andre: »þad þier líted áviked um giedsmune kaupmanna vorra uppá ydar og þeirra undanfaren samskiffte, þikest eg aff þeim skilia, ad fullan vilia haffe þier hafft ad vera lands mönnum vorum til lids í ydar tilhlutan, hvad eg helld og ecke frammqvæmdarlaust nie til ónítis orded. En mun þad betur launad aff þeim innfæddu enn sumum útlendum? þier eiged ecke i hvöriu húse hlidhalla vine; kanskie einhvör finnest á vesturbigdum þesshattar ad hallda álíka vinskapin vid ydur og hillina vid Jon M.son fr. í firra sumar. O Jammer og elend, O tempora et mores! En so eg kome ecke aff stad suspicione um neirn ómaklegan, þá forsvare eg i soddan sökum Sr. þórd Jónsson og helld fillelega, ad hann sie ydur einlægur. Amaseme fáe þier aff því sama, sem þier þikest bera ydur ad stunda effter landsmanna góda. Má eg nú vera diarffur? Aff amore patriæ er miög miked halldande, allra hellst í því sem snerter sierhvörs mans embættis verk, so aller kappkoste ad finnast truer konginum og þar næst födurlandinu. En hitt sínest mier hart, firer utan skilldu embættis verk ad vinna þad til óvina sinna ad lída siálffur mannhatur edur meira illt aff þeim sökum, sem mann kinne hiá sier ad leida«. Har haft planer om testamentarisk at begunstige sin søn Bødvar i forhold til den sindssyge broder, men har opgivet det. Ser gærne, at sønnen B. tænker på at gifte sig, og har snarest henvist til Stadarfell, hvor der dog måske er en medbejler at frygte; beder om B. må følges med A. M. derhen, når han rejser dær i egnen. Besværes af

alderdoms skrøbelighed (underlivsbesværlighed, som beskrives på latin). Erklærer i en efterskrift rigtig at have modtaget de til A. M. 1707 udlånte pergamentbreve.

---

374. SOGNEPRÆST ÞORSTEINN KETILSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hrafnagile d. 5. Octobris Anno 1729.

Trykt efter orig. i AM. Access. 1. Beklager Københavns brand. Om vulkanudbruddet ved Mývatn. Forbrydelser og ulykkestilfælde. Har for A. M. samlet nogle skindblade, men holder dem tilbage indtil videre. Ønsker briller lejlighedsvis tilsendt.

Velædla og Hálærde Hr. Professor Arne Magnusson
Minn háttvirdande elskulege Herra Allar heillaósker
med þienustusamlegre heilsan!

Idar herradoms kiærkomed tilskrif dat. 5 July 1729 hefe eg medteked, ur hende Paals Christianssonar, hvert eg þenustusamlega þacka. Læt ydur vita (þad, eg veit þier geted heyrt), ad mier og minu huse lijdur bærelega fyrer vors góda gudz þolinmæde, sem situr hátt, enn lijtur þó i nád á sina lágu lijtilmagna. Gud vere lofadur ad eilifu af öllum fyrer allt. Hörmulegt er ad heira skada þann, sem falled hefur uppá Kaupenhavn, sá almáttuge Gud betre hann efter nád sinne og gefe fólkid athuge riettelega þvilijkar gudz handa tiltekter, sem vissulega ei skie án orsaka. Hans dómar eru þó ödruvise opt enn mannanna, þvi giörer hann þad opt af sinu rádrike, sem menn ecke kunna giöra rád fyrer. Hier hefur og nordanlandz i ár merkelegann skada giört jardelldurenn vid Mijvatn, so sem eg veit, ad ydur verdur i gódra vina brefum ánægielega fortaled. Þesse elldur hefur nu eidelagt stadenn Reikiahlijd, so i þvi platße er nu graslaust brunahraun. Kyrkiann vard naumlega rifenn og burtflutter vider hennar, hraun komed uppi Mijvatn so mikid, ad frá Gröf (sem og so er nu afbrunnen) sást ei nema 3ie partur af Vindbelg, sem er eitt hátt fiall. Fagranes er og afbrunned ölldungis, Grimstader eidelagder, Vogar i háska. Og gud veit hvad mikid þesse elldur vill af sier giöra, grióted smeltest og rennur glóande sem copar, i lækium. Veidenn er burt ur vatnenu, eg meina öll, þvi elldurenn hefur giört þad i nockrum stödum vellande, so er þar nu hátt hraun, sem ádur var hildype, og margt annad er hier af undarlegt ad seigia, sem i ár mun grandgiæfelega uppteiknad verda, þó eg ei leinge þessar lijnur þar med. Þann 2. May i vor skede su óhæfa, ad madur nockur Jon Ingimundarson buande i Eidamanna þingá í Mulasyslu mirdte nabua sinn, er hiet Sigfus Eiriksson, af orsök ad Jon hafde ádur viliad eiga stulku, er Sigfus hafde þá nijkeipt. Sá veigne

fanst á háls skorenn med oddbrotnum siálfskeiding, mordingenn fángadur, dæmdur og aftekenn á alþinge. Þann 20. Juny var 13 vetra gamall pilltur, sonur sr. Jons Sæmundssonar, sendur ad leita kua, fannst ei aptur, þó leitad være i halfann mánud. Hans spor fundust, og voru þá 3 al. mille þeirra. Hann hafde hlauped yfer elldgiár, sem eingenn heilvita vogade sier efter ad fara, ei veit eg her umm meir ad seigia. Allt framm i July manud var hafys her á Eyafyrde, hindrade bæde siáfar afla og grasvoxt. Skiptapar hafa i ár her vid land nockrer sked, og nockrer menn i vötnum druknad. Sæll er sá, sem hólpenn er og heimkomenn. Gud hiálpe oss til himnarikis i Jesu nafne. Nu til annars.

Vel er þad, kiære Herra, hafe eg kunnad ad þocknast ydur med utvegun þeirra hluta sem gyrntust og eg kunne yferkomast, enn þad angrar mig, ad þad er nu til forgefins. Ad sönnu hafde eg enn samlad nockrum gömlum kalfskins blödum, enn slæ af ad senda þad i þetta sinn, þar til eg veit, hvert þessare ástundan skal frammhallda herefter. Sr. Eirekur i Saurbæ skrifar ydur nu siálfur til umm skulldaskipte sin vid sal. Þord Magnusson, og er eg þar med fra þvi sysle. Jeg vil ecke mæda med ad tala umm gleraugun framar. Annars er þad af sión minne ad seigia, ad eg sie dapurt fiærre og nærre mier, hefe eg augu tárfelld, sem ei þola vind, nie kullda, hita, nie reik. Öll þau gleraugu þena mier, sem nockud eru þyck i midiu, enn þunn utanmed, og tek eg til þacka, ef eg kann þau fá ad áre. Giarnan þæge eg og med tidinne ad fá til kaups Nucleum Latinitatis, ef ske kann. Virded nu, Veledla Herra þetta faordt vel fyrer mier. Vid Ingeb. m. heilsum ydur i ást og þenustuseme, med öllum heilla og farsælldar óskum. Vered æfinlega og eiliflega i gudßfride.

Ydar minn Veledla Herra þrb. el. v. og þenare

Þorsteinn Ketilsson.

---

375. BISKOP P. KROG TIL ARNE MAGNUSSON. Bache d. 22. Maji 1706.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to. Udskrift »Ædle og höylærde Arne Magnussön Historiarum & Antiqvitatis Professori Publ. a Copenhagen. par un Ami«. Hertil A. M.s påtegning »annammet d. 17. Junii samme dagen som ieg reiste«. — Forud for dette brev foreligger i samme sag efterfølgende, efter nævnte brev aftrykte skrivelser (alle fra 1057 IX): 1. A. M.s egh. koncept af $^{16}/_{4}$ 1698 til en til bp. K. rettet rekvisition, hvormed Trondhjems kapitels gamle breve begæres udlånte til brug for en planlagt Historia ecclesiæ Norvegiæ — bestemt til underskrivning af oversekretær Moth, 2. Bp. K.s svar af $^{1}/_{8}$ 98 til M., hvorved de gamle breve udsendes, 3. A. M.s egh. udkast af $^{9}/_{6}$ 98 med rettelser af M., hvori forespørges om en pergament-kopibog m. v., og hvormed

revers følger, 4. Uddrag med A. M.s hånd af bp. K.s brev til M. af $^{27}/_{8}$ 98 med oplysning om en pavebulle m. m., 5. Brev fra bp. K. til M. af $^{17}/_{9}$ 98, hvorved nogle collectanea om Hamar by nedsendes, 6. Bp. K.s medd. til A. M. af $^{11}/_{11}$ 99 om nedsendelsen af en pergamentbog og om Norske Lexikon.

Prænobilis ac doctissime Dne. Professor Amice optime.

Det er dem vel i god hukommelse at voriß Capituls gamle brefve ere effter deriß Excellencis Hr. Geheime Raad Mothis gunstige rescriptum ao. 1698 vorden tilstillede, saasom designationen med deriß haands paategnelse udviißer. Nu haffer Clericiet mange gange paafodret bem. brevers og documenters restitution, som der for bediß enten med Hr. Byfogden Sejr Hußager, eller ved anden god lejlighed med forderligste at maatte effter kommiß. Næst gud til ald velsignelse befalet forbl.

Nobiliss. Dni. Professoris

Tienstvilligste Tien. og A(?).

P. Krog.

P. S. Effter deriß Excellencis ordre, bleff og ao. 1699 ved Mine børn som da nedrejßede een gl. Pergament-bog tilstillet, hvilchen Jeg vil formode at ven. Dno. Professori siden til hende kommen som og gierne begieriß at maatte ved god lejlighed remitteris. Adieu.

*

1. Doct. Krog 16. April. 98. — Velædle velærverdige Hr. Biscop.

For ni aar siden haver Thomas Bartholinus, da Antiqvarius Regius, ladet igiennemsee de gamle Norske original brefve som findis udi Capittelet ved Throndhiems domkirke, oc der af ladet excerpere hviss som eragtedis at vere tienligt til Historiam Ecclesiasticam Norvegiæ. Nu som mand forehafver en vitløfftigere dessein med antiqvitatibus Norvegicis, end som dengang var paatænckt; oc i saa maade nødvendig behøfver samme brefve endnu engang at see igiennem, Saa beder ieg tienstl. Hr. Biscop alle slige Norske pergaments brefve onde oc gode læslige oc ulæslige vilde lade til sammen packe, oc vel forvarede med den første leilighed til skibs mig til sende. hvilken om til sundet forefalder saa kand addressen udenpaa giøres til Monsr. David Fischer Postmester i Helsingør, som for samme pacquets videre befordring til mig, skal vigilere. Der skulle oc i Hr. Biscops forvaring vere nogle andre gamle documenter, som til forne have hørt til Throndenæs kircke udi Nordlandene, Dennem beder ieg oc gierne at Hr. Biscop med de andre vilde frem sende tillige med hviss andre documenter, som hand til de Norske antiqviteters illustration velmueligt kunde communicere. De documenter som i saa maade her hid sendes skulle med forderligste blifve igiennem seet, oc saa stragsen ved god sicker leilighed enten til skibs, eller pacquetviis med mellem reisende til bage skickes, i det øfrige ingen communiceres, uden den som dennem til bemelte propos skal bruge, hvortil Hr. Biscop sig hafver at forlade. Jeg forsickrer mig om Hr. Biscops redebonhed herudi, saa som dette allene er hen seet til Hans Majestets tieniste oc Landets reputation i sin tid. Slutter saa med ald velstands ønske oc forblifver

velædle velærv: Hr. B:

Hafn d. 16 April 1698.

2. Illustrissime Heros Patrone gratiosissime.

Effter Ederss Excellencis høygunstige befalning ex 16. April. nedsendiss med nærværendiss deposituro de gamle brefve og documenter som her findiss paa Capitulet og udi stiffts-kisten, hvilche ere udi tvende escher indpachede, eendeel enchel, eendeel udi Fasciculis effter den designation som medfølger in duplo; om E. Excellence høygunstig vilde befale, at Antiqvarius sig aff den eene vilde betiæne, og paa den anden meddeele Mig een liden schein om sit recepisse, efftersom Jeg haffer udgiffvet Min haand der for. Og i hvorvel at brefvene ere eendeel ulæsslige, eendeel paa disse tiider aff liden nytte, er det dog de her paa stædit værende geistligiss ydmygste bøn, at de maatte vorde igien tilstillede, og her conserveris, saasom Rudera pristinæ felicitatis. Ellerss findiss iche, det viidiss, her ved stædet iche noget meere aff Antiqviteter udi saa maader, men fornemmiss at det fornemmiste maa alt være til forne nedsendt, saasom særligen det store Pafvelig Pergamentz breff De Nidrosiensis Episcopi eminentiâ metropolitanâ, (hvoraff dog Copie endnu hafviss) befindiss effter høyloflig Ihukommelse Friderici Tertii allernaadigste befalning at være nedsendt til det Kongelige Cancellie, tillige med andre gamle brefve in Originali. Gud velsigne og bevare hendiss høygræfl. naade, med Ederss Excellence, og alle høye anrørende, og være deriss schiold og klippe evindelig!

Illustriss-æ V. Excellentiæ devotè submissus

P. Krog.

Trundhiem d. 1. Junij 1698.

3. D. Krog. 9. Junii —98. Velædle velærverdige Hr. Biskop.

De af hannem d. 1. Junii her hid skickede gamle brefve er vel fremkommen oc følger her med tilbage revers der paa. Jeg skal stille order at de med forderligste kand blifve igiennemseet oc i det øfrige vel medhandlet. Hand skrifver om en pafvelig bulla de Nidrosiensis Episcopi eminentia, hviss copie endnu skal findis der ved stædet. Den samme beder ieg hand vilde lade afskrifve, oc mig tilsende. Ellers foregifvis at paa eendeel af disse her hid sendte brefve, staar annoteret at de findis afcopierede udi den gammle pergaments copie bog, hvilket oc i den med sendte designation er indført. Begieris derfore hand samme pergaments copie bog (saa fremt den endnu findis der ved stædet) vilde med mellemreisende mig tilskicke. Oc i fald den nu var borte, underretning, saa vit hafves kand, meddeele, hvor den er blefven af samt naar oc hvorledis den haver veret indrettet. Jeg forønsker hannem til beslutning ald velgaaende oc guddommelig beskiermelse, forblivende

4. D. Peder Krog d. 27. Aug. 98.

Deris Excellences høigunstige haver ieg ved hiemkomsten forefundet anl. den Pafvelig Bullam hvoraf hosfølger Copie af den som Innocentius IV. hafver udgifvet dog mand forefinder at Archiepiscopatus Nidrosiensis over hundrede aar tilforne er erigeret udi Barbarossæ tider af Hadriano IV. Originalen er nedsendt anno 1664 in Augusto effter høil. ihukommelse Friderici III. befaling ex 16. Julii 1664 at nedskicke hvis brefve som Grønland, Guland Marsland og Island anrører. Den pergamensbog skal med første leilighed som gifvis vorde deris Excellence tilstillet. oc med neste post skulde oc ydmygst vorde tilstillede nogle collectanea om Hammers by oc biscop dom.

5. Illustrissime Heros Mæcenas gratiosissime

Det er iche Min men andriss schyld, at hossfølgende Collectanea om Hamers bye, imod løffte, saa seendræchtig deriss Excellence tilstilliss; de ere fundne effter een gl. præst paa 86 aar som i vinter bortdøde,: var mand saa løchelig at denne Christen Munchis bog, aff hvilchen dette schal være udschreven, kunde findiss, haabediss fleere antiqviteter at opdagiss.

Gud velsigne hendiss høygræflige naade, med deriss Excellence og alle høye anrørende, ad submissas preces.

Clientis devotiss

P. Krog.

Trundh. d. 17. Sept. 1698.

6. Nobilissime ac Amplissime Vir.

Jeg haffer i dag vel bekommet deriss høytærede ex(?) 28. passato med meldning om den Pergamens-bog, hvilchen effter deriss Excellencis høyædle Hr. Geheime Raad Moths gunstige befalning schulde nedsendiss; saa er det alt for een rom tiid scheet, og effter at Jeg fich advise derom haffer Jeg for nogle uger siden schreffvit Mine børn til i Kiøbenh. at de schulde ydmygeligst insinuere den udi høybem. deriss Exeellencis gunstige hænder, og Jeg haffde alt ventet og haaber denne stund det saalediss at være efter kommet, er det iche scheet, saa maa deriss seendræchtige Reyse fra Jylland være dessen aarsag; ellerss schal det schee ufeilbar, saa straxen de andkommer, saasom Bogen findess der paa stædet. Belangendiss een deel aff clericiet deriss collectaneer til det Norsche Lexicon, saa tør vel endnu efter haanden een eller anden steds fra noget indkomme. De siuniss at conferere med hin anden, og derfor er Jeg offter vorden tilspurt, hvad approbation at det til forne nedsendte kunde hafve bekommet? hvilchen method bæst var anstændig? saa lader det sig ansee som een eller anden premerede deriss verch indtil nærmere at see det udfald paa andriss Arbejde. Vilde Nobilissimus Vir meddeelt Mig een liden ἐπίκρισιν over dette, saasom spargeriss til een Præst paa Sundmør under Bergens Stift, at være scheed var det eet Incentivum studii, og diss bædre gelegenhed dem til Arbejdsomhed at opmuntre. Vil hermed haffve Nobiliss. Viri(?!) gud til ald velsignelse troligen befalet.

Nobiliss & illumi additiss. in Dno.

P. Krog.

Trundh. d. 11. Novemb. 1699.

---

376. KØBMAND JENS LASSEN TIL ARNE MAGNUSSON.

Kiøbenhafn d. 19. Marti A° 1707.

Efter orig. i AM. 447, folio. Henviser til sit brev af $^7/_9$ og fremhæver, at da der forrige år ikke blev gennemført nogen distriktinddeling imellem havnene Stykkesholm og Kummervåg på grund af A. M.s sildige ankomst til landet, var dette til stor skade for ham og hans medinteressenter, da Stykkesholms købmand tilegnede sig hele Stadarbakke ting, som er nødvendigt for Kummervåg, for at denne havn skal kunne besejles, og minder om, at rentekamret har resolveret, at kommissærerne skulde ordne denne distriktinddeling, så at bægge parter kunde være tilfredse; Stykkesholms distrikt er desuden særdeles fordelagtigt — hvad alt bedes overvejet.

... »Udi dend sag i mellem laugmand Gottrup, og Monsr. Jon

Magnusen syselmand er dømbt for højeste ret, at laugmanden schal betalle til Justitzraad Müller for unødig stefne maahl 30 rdl. og til syselmanden Monsr. Jon Magnusen udi kost og tæring 30 rdl., fra det kgl. renttecamer haver quiteret hans Exelentz Alefeld og Hr. Etatzraad Rosencreüts, Hr. Ober Sechreterer Dohse er ved døden af gangen, udi deris sted er hans Exelens Holst og Etatzraad Johan Worm, forige renteschrifver Hr. Peder Rasmussen virchelig Cammerraad, Sr. Hans Munch forige Islands kiøbmand, er død og begrafven, saa er og Monsieur Magnus Sigvordsen af Brødre tunge, og Sigvorder Olafssen Islands studios død og begrafven.

Kongen af Sverig holder vinter qvarter udi Sachsen med sin gansche krigs magt, som bestaar ofuer 40000 mand, kong Augustus, har af staad den Polsche regering og krone til kong Stanislaus, der imod har Moscouiterne indtaget Polen, hand tillige med en dehl af Republiquen pretenderer een anden konge at ud velges, huor ledes der med vil ud falde lerrer tiden, beder om forladels for min dristig schrifvelse, og for moder hand det iche ilde optager, vil for resten have mig hans goede Afection recomanderit, og ynscher ieg udi nogen ocationer kunde verre hannem til tienist, huor til ieg er obligeret«. . . . .

I dette brev er indlagt følgende egh. seddelnotits af A. M.: »Jens Lassen skref Amtmanden til til Landztinget, og begierte hand vilde contramandere vores ordonnance angaaende Districternes deeling«.

377. KØBMAND JENS LASSEN TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Grundefiord d. 4. July A⁰ 1707.

Efter orig. i AM. 447, folio. Henviser til sit brev af $^{9}/_{3}$. Har senere erfaret, at kommissærerne har henlagt Helgafells kirkesogn, som tidligere har handlet både på Kommervåg og Stykkesholm, helt til sidstnævntes distrikt, hvad der synes ham utroligt, og hvorimod han må protestere og agter at besvære sig på høje steder, hvis ikke heri sker nogen forandring.

---

378. [ARNE MAGNUSSON] TIL (POSTFORVALTER J.) LERKE (LERCHE). 17. sept. 1707.

Egh. memorial-notits i AM. 453, folio.

»Monsr. Lerke d. 17. 7bris 1707. Ad afsaka mig vid Moth ad ei skrifad giet. Eg get og ei svarad Doct. Krog uppá hans bref þad i fyrra. Bedenn ad afsaka þad aliqvo modo«.

---

379. BOGHANDLER G. LIEBCHÜT TIL ARNE MAGNUSSON. Hamburg d. 21. 8br. 1701.

Efter tysk orig. i AM. 453, folio. Adr. »Mr. Arnas Magnussen«. Besvarer nogle i brev fra A. M. af 18 »dito« indeholdte forespørgsler om udgivelse og pris ang. Fabri Thesaurus med tillæg og Tentzels Monatl. Unterredung, samt oplyser om et af Leubnitz påbegyndt Monatl. Auszug over nye bøger.

Gottfriedt Liebchüt.

---

380. U. F. LETH TIL ARNE MAGNUSSON. Stavanger d. 15. Maii 1723.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Arnas Magnusen .. franco Christiania«; A. M.s påtegning »kostede 14 ß«. Véd, at A. M. altid har været en ven af forrige historiograf sal. Tormod Torvesen og hans hus, og den familie bedre bekendt end nogen anden, vender sig derfor til ham, da T.s enke for få dage siden er død og efterladenskaberne kommer til deling, men ingen ved besked med T.s arvinger på Island eller andensteds — beder sig underrettet desangående. Anmoder tillige A. M. om at meddele dødsfaldet til arvingerne, for at disse kan udnævne en fuldmægtig. Boet er vurderet til 1500 rdl. og skal have en del forfalden gage til gode, til hvis afregning A. M.s bistand påkaldes, mod passende vederlag.

Ulrich Friderich Leth.

381. U. F. LETH TIL ARNE MAGNUSSON. Stav. den 10. Junii 1724.

Efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Arnas Magnusen«. Takker for sal. assessor Torvesens arvingers genealogi med hosfølgende løse blad, tilsendt under Sr. Ole Sundes kouvert. Har tillige modtaget A. M.s regning og prætension i boet, men udbeder sig bevis for størrelsen af T.s årlige løn og dennes betalingsmåde, for hvilket der vil blive retslig brug, »naar Hr. Rasmus Fisker for oberretten giør paatale«. Beder professor Londemand påmindet om at skaffe en mand på egne og medarvingers vegne fuldmagt, arven på den side bliver c. 500 rdl., når gården Stangeland, som er det meste, vorder gjort i penge, men forinden bliver to processer at udstå, som dog forhåbenlig kun vil forhale sagen.

U. F. Leth.

---

382 1—11. KANCELLIRÅD E. LOHMANN TIL ARNE MAGNUSSON. København 1724—1729.

Efter origg. i AM. 452, folio. Indlagt i omslag med A. M.s egenhændige påtegning: »Cancellie Raad Louman 274 Rixdler«.

1. Egenhændig tilståelse (på stemplet papir) for et lån af assessor A. M. på 120 rdl. kurant, at tilbagebetale med rente $^{11}/_{11}$ 1725. Kiøbenh. d. 20. Sept. 1724.

2. Do. (do.) for et lån på 20 rdl. kurant, som loves tilbagebetalt indne 4 måneder. Kbh. 10. Apr. 1725. — Hertil hører en udateret, med forbogstaver undertegnet engelsk billet med anmodning om lånet og løfte om snarlig tilbagebetaling af dette samt en stor del af det tidligere lånte.

3. Udateret, med forbogstaver undertegnet anmodning om et lån på 10 rixd. Sedlen har A. M. påtegnet »De 10 Rxdler fick Cancellie Raad Loumand den 17. Aug. 1725«. Hertil et af E. Lohmann udstedt lånebevis af samme dato.

4. Lånebevis for 20 rixdaler. Kbhvn. d. 1. Jan. 1726. Hertil en udateret, med forbogstaver undertegnet fransk billet med anmodning om et lån, med nytårs-lykønskning.

5. Lånebevis for 20 rdl. Kbh. d. 2. July 1726. Hertil en udateret, med forbogstaver undertegnet fransk billet med anmodning om lånet og klage over sin nød.

6. Udateret, med forbogstaver undertegnet fransk brev med anmodning om et lån på 24 rdl. Beklager sine forgæves anstrængelser for at komme ud af sin labyrint. Beder A. M. træffe sig kl. 6 hos Nordrop. Hans chef har beordret bogbinderen til i eftermiddag at fuldende arbejdet på Temple de la Gloire, hvor L. må være til stede, ellers vilde han være kommet til A. M. Beder A. M. modtage efter løfte en »dravkiste« og lade kusken hente denne. — Hertil A. M.s påtegning »Pengene bekom Cancellie Raad Loumand 24 Rxdler«. Endvidere E. L.s lånebevis af 19. oktb. 1726.

7. Udateret og med forbogstaver undertegnet fransk billet med anmodning om et lån på 10 rd. i sedler. Han håber den tid vil komme, da han kan betale A. M. »avec gratitude, si non pas avec usure«. Hertil A. M.s påtegning »Cancellie Raad Loumand fick de 10 Rxdler i Sedler den 10. Aug. 1727« og E. L.s lånebevis af 12. Aug.

8. Udateret og med forbogstaver undertegnet dansk billet med anmodning om at finde udvej for 10 rdl. til hjælp for en syg broder. Hertil A. M.s påtegning »Hand fick de 10 Rxdler d. 9. Dec. 1727« og E. L.s lånebevis af samme dato.

9. Udat. og med forbogstaver underskr. fransk billet med anmodning om et lån på 10 rdl. i anledning af en ved hjemkomsten på bordet forefunden besværlig billet; vil betale alt hvad han skylder. Hertil A. M.s påtegning »Cancellie Raad Loumands tiener fick de 10 Rdler d. 10. Martii 1728. Siden kort der efter, da hans broder døde, fick hand paa ny 10 Rxdler den 22. Martii. Men dagen paa reversen er forskreven«. Hertil hører rimeligvis E. L.s lånebevis for 20 rdl. kurant af $^{9}/_{3}$ 1728.

10. Lånebevis til assessor Arnas Magnuson for 10 rdl. kurant, Kbh. d. 24. Martii 1729. E. Lohmann.

11. Udat. og med forbogstaver undertegnet fransk billet med indtrængende anmodning om et lån på 7 rdl. i fortsættelse af tidligere modtagne 1 og 2 rdl. Håber på kongens nåde. Hertil følgende seddelnotits af A. M. »1729 den 12. Sept. bekom Cancellie Raad Loumand 2 Rxdler i Smaapenge. 1729 først i aaret laant Cancellie Raad Loumann 1 Rixdler. Disse 3 Rxdler ere de som Sedelen taler om«. Endv. E. L.s lånebevis for 10 rdl., Kbh. d. 18. Sept. 1729.

---

383. SOGNEPRÆST E. LONDEMANN TIL ARNE MAGNUSSON. Scheelund d. 15. Junii 1717.

Efter orig. i AM. 453, folio. Afsenderen er Torfæi søsterdattersøn, senere titulær biskop og nobiliteret Rosencrone. Adr. »Arnas Magnussen . . Franco Hadersleben«, samt portopåtegninger fra Hobro og Randers. Takker for god samtale forleden sommer i København. Vil benytte sig af »hans gode tilbud med at assistere mig med en liden sending til min moder« og beder derfor, hvad forhåbenlig »Hr. Secreterer Wielandt aldt mundtlig effter min missive har insinueret ham«, at A. M. gennem en køb-

mand vil tilstille hende i Island 20 rdl. i penge eller varer for samme beløb. »Det er mig ej liden fortrydelse, at ieg her i denne afkrog ej i disse vanskelige krigs-tider kand sende hende noget til hendis nytte; vil gud unde os fred i søen, at ieg uden fare kand sende hvad ieg vil herfra til Kiøbenhaun, hvor imellem farvandet er det sikkerste, skal hun med guds hielp blive forsynet med hvis hun kand behøve«.

384—385. SOGNEPRÆST E. LONDEMANN TIL ARNE MAGNUSSON.

384. Scheelund d. 27. Maji 1720.

Efter orig. i AM. 452, folio. Adr. »Hr. Arnas Magnæus«. Indlagt er et af Guðríður Markúsdóttir underskrevet islandsk bevis (i dublet) for af biskop J. Vidalin at have modtaget 8 rdl. i kroner fra sin søn Evert Hansson Lundemann. Har forgæves opsøgt A. M. i København. »Dend hiertens gode affection, som hand, effter min bøn derom, har givet mig forsikring om« gør, at L. tør anmode A. M. om at tale med en af de islandske købmænd, som er i nærheden af hans moder, om at lade hende til klæder eller andet nødvendigt få for 8 rdl. kurant. »Siden min hiemkomst har ieg faaet brev fra hende af 29. Julii 1719 og deraf seer, at hun er paa en sted Leirubaccka kaldet, som ieg aldrig veed hvor i landet er«. Det er så sent på året, at han ikke kan sende hende synderligt, og forsendelse af rede penge i specie er til skade for bægge.

385. Scheelund 12. juni 1720.

Efter orig. i AM. 449, folio. Henviser til sit brev af $^{27}/_{5}$ og forespørger sig om udførelsen af den dær omhandlede kommission til hans moder på Island. Beder om kvittering for et A. M. refunderet beløb, som 1717 er tilsendt moderen.

386. SOGNEPRÆST E. LONDEMANN TIL ARNE MAGNUSSON. Scheelund d. 16. Decembr. 1723.

Trykt efter orig. i AM. 442, folio. Adr. »Hr. Arnas Magnussen«. Brevet handler om den efter Torfæus faldne arv.

Veledle og Velbyrdige Allerhøyestrespecterede
Hr. Assessor,

Med tusindfold taksigelse erindrer ieg dend ære og stoore complaisance, som hand, saa vel sidst afvigte sommer, som saa offte tilforne, har beviist mig i hans huus, og findis derfore i høyeste og krafftigste maader forbunden. Jeg motte paa det allertienstvenligste fornemme, hvordan det er med dend norske mig og mine sydskende tilfalden arv. Torve og Elen i Island har med deris skrivelser af sidste Septembri ombedet mig, at ieg vilde antage deris part, hvilket og Gudrun her hos mig forlanger; beder derfore hiertelig, at velbyrdige Hr. Assessor vilde

beviise os dend godhed og lade dend ganske capital, som os kand tilfalde, nedtrekke til Kiøbenhavn, at ieg derfra igien kand faa dend til mig. Jeg vil haabe, at, som auctionen længe siden maa være forbie, pengene og maa staa til rede, og var det meget ynskeligt, at vi med allerførste kunde faa pengene med vexel til Khavn, at ieg dem siden til vedkommende kand faa uddeelte. Dend gode ven, som overgiver dette, tager paa mine vegne behageligste information om alting, og ieg forbliver med allerskyldigste og største respect,

Veledle og Velbyrdige Hr. Assessor,

Deris ydmygste tiener

E. Londemann.

387—388. SOGNEPRÆST E. LONDEMANN TIL ARNE MAGNUSSON.

387. Scheelund 6. febr. 1724.

Efter orig. i AM. 442, folio. Med henvisning til sit brev af $^{16}/_{12}$ beder L. om A. M.s hjælp til, at hans og søskendes arv efter sal. Thormod Torvesøn kan blive udbetalt, så at den del af pengene, der skal til Island, kan afgå med forårsskibene.

388. Seheelund 11. maj 1724.

Efter orig. i AM. 442, folio. Med henvisning til tidligere breve fremhæver L. vigtigheden af at få bestemt besked på, om arven efter Thormod kan ventes inden 11. juni.

Efter orig. i AM. 442, folio. Vedlagt L.s breve til A. M. er fg. egh. forespørgsel fra denne »Præstens naun i Syndfiord, og Præstegaardens eller Sognets naun, hvor de gamle documenter skulde ligge, efter Cancellie Raad Raskes beretning« med tilføjet svar med L.s hånd »Hr. Rasmus Fiscker, Sogne Præst til Jölster Meenighed i Sundfiords Proustie i Bergenhuuslehn«.

---

389. KØBMAND C. J. LUND TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaufn 1. Juni Anno 1710.

Efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to. Adr. »Herr. Arnas Magnusen . . Schalholt«. A. M.s påtegning »annammet d. 9. Octobris«. . . »lefuer her nu udi een meget vanschelig besverlig tiid, ja een tiid som sluger alting op oc tærrer midler reent bort, saa ieg ønschet mangen gang oc fleere [med] mig, ieg oc min konne sad vel paa Ißland, til denne onde tiid var ofuer«. Hans Exc. oberhofmester Holst har i høst haft bud efter en hest, som skulde være nedsendt af A. M., men som ikke er kommet. »Nu har dend gode herre begiert af mig i aar, ieg een for hannem vilde udtage, som hr. Professor mig hafde at lefuere, hvilchet ieg har belofuit oc giort for dend god anstalt, saa at dend forpflegning angaar, som de, som med schibet fahrer kand con-

tribuere til hæstens nøtte, der om maa ingen tvifl værre. Oc schulde saa falde, at schibet laaßet (nest Gud) paa een fremmit orth udi voris konges gebieth, da kand hæsten gaa der hen med, oc bædre farren end lige i Norge een lang tid, oc siden til søes igien oc blifue gandsche forderfuit — — — Af Hr. assessor Reguel Rasmußen har ieg hørt, som hafde meening hr. Proffessor fich ordre at komme her ud, om hand hafde noget videre at erindre vedkommende dend ny forpachtning«.

---

390. HELGA MAGNÚSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Dal í Lóni 7. jan. 1704.

Efter orig. i AM. 453, folio. Mener at have arveret efter sin moder til 6 hundred i jord, men som skal være i andre folks besiddelse, hvem hendes fader i uforstand har overdraget dem uden fuldt vederlag. Beder om A. M.s bistand.

---

391. [ARNE MAGNUSSON TIL SIN HUSTRU.] Skalholt sønden paa Island d. 18. 7bris 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 1057 II, 4to. På et indlagt løst blad er for A. M. noteret: Med Ørebacke skib (som gud give en løckelig beholden reise) følger, som skal leveres til min kieriste 1. 50 rixdler in specie forseiglede i papir, med opskrift: A Madame Magnussen a Copenagve, 2. Nogen penge, ligeledes indsvøbte i papir, og skreven uden paa: Til Monsr. Snorre Jonsen studiosus frá Iisland, udi Kiøbenhafn. — Disse tvende poster ligge i en liden lærets-pose. Udi samme pose ligge og to knapper syede paa et støcke klæde, som skulle vere prøve, og derfore begieres at maae icke blive tabte, og ombedes tienstl. Seigneur Niels Therkelsen at bevare dette vel for Capere, 3. En pack kiste med hængelaas for, merket AMS. Nøglen der til ligger inden i brevet, 4. En tønde merket paa begge bondene AMS, 5. 2 smaa packer æderdun, merkede 40 ℔ AMS, 6. 3 smaa packer æderdun, merkede 30 ℔ AMS, 7. Endnu en liden packe merket AMS, 8. En liden lade merket AMS, hvor udi en ducke klæd paa Iislandsk.

Hierte allerkieriste,

Gud i himmelen give at dette maa finde Eder sund og frisk, lader Eder hernest vide, at jeg skref Eder til fra Bessested tiilig i augusto med Monsr. Peder Windekilde kiøbmand paa Holmen, og lod Eder vide at reisen var gaaen vel af, og at jeg var vel kommen hid til landet. Jeg hâr og veret frisk siden. Men hvorledes ieg nu er fornøyet, i det ieg maa see paa at hver en af vore folk reiser hiem til sine, og jeg allene maa blive tilbage, det kand I vel giette, og vilde jeg endda lade tingen vere god, om jeg viste at I nogenledes lefde fornøyet. Nu, dette faar saa at vere indtil væsenet lauges anderledes. Jeg sender nu til Cancellie Raad Mathesius min suppliqve om at maa komme hiem ad aare, og beder hâm giøre derved hvad hand formaar, hvortil

jeg hannem troer, saasom der er intet i hannem uden ærligt. Hand taler vel videre med Eder herom. Med Ørebacke skib, kiøbmand Niels Therkelsen (en redelig mand) sender jeg Eder det som staar paa indlagde sedel, og lader I det vel affordre ved skibets ankomst, det første leiligheden kand vorde. De 50 specie rixdlr num. 1 agter ieg at skulle vere en ny aars gave til Eder, at I kunde kiøbe Eder derfore noget smuckt som I kunde bære for min skyld. Pengene num. 2 lader I leveres til min brodersøn Snorre Jonsen, om hand lever, er hand død, saa blive de urørte som de ere, til jeg giør anden anstalt derom. Nøgelen til num. 3 ligger her inden i, af samme kiste (num. 3) lader I oppackes alt det der er i. Bøgerne legges til de andre som ligge oppe paa cammeret, saa nær som den i 4to som Monsr. Bartholin skal have, den lader I hannem levere tilligemed hosføiede bref. Billedet (som er en hellig mand), kaaberløverne, det store been, og det andet ragerie, forvarer I et steds, saa at det icke kommer til skade. Num. 4 som er en tønde maa staae urørt til jeg engang, nest guds hielp kommer hiem, thi derudi er intet uden nogle smaa bøger. Med mindre I saa at der var kommet vand i det, da faar den at aabnes, og giøres ved det som fornøden eragtes. Men intet af det indpackede maa komme bort, thi om endskiønt det icke vil synes Eder meget vert, saa tiener det mig dog. Den ene packe æderdun af de 2 som staa num. 5 og veye 40 pund, lader I leveres strax til Cancellie Raad Mathesie frue. Den anden (40 pund) vilde ieg I vilde self tage i Eders vogn og besøge der med Etats Raad Worms frue, som boer i Nye Kongens gade (jeg meener den, hvis mand er paa cammeret) og overlevere den til hende, og giøre min recommendation, og bede hende tale got for mig hos hendes kieriste, angaaende et og andet som jeg hâr at forrette ved rente cammeret, og ieg haver sendt ud til dem som det paa mine vegne skulle drive. Med det samme taler I om den tønde smaa hugget Islands lammekiød, og lover hende at sende den strax naar den ankommer, ligesom jeg hâr skrevet paa indlagde seddel i 4to. I siger og, at jeg hâr skrevet Eder til, at jeg formedelst kiøbmandens hastige reise icke kunde faae bref med til Hr. Etats Raad, men sender det fra mig om 4 eller 6 dage. Søde barn, lad nu dette blive vel forrettet. Thi det ligger os begge angelegen, og skulde Bartholomæus Jacobsen staa feil om disse to tønder kiød, saa faar I at kiøbe andre i stædet. De 3 packer æderdun num. 6 (hver af dem veier 30 pund) lader I leveres, den ene til Cammer Raad Rasmussen som boer tvers over for raadhuuset, tilligemed

hans bref, som hermed følger. Den anden til Professor Reitzer (Reisener pleie I at sige) tilligemed hans bref. Og den tredie til President Daniel Mathesius, dermed er intet bref, thi ieg kand icke faae stunder denne gang at skrive. Udi den packe num. 7 ligge to svanehame, dem lader I leveres til Cancellie Raad Mathesii frue, eller heller tager self derhen dermed, og siger at I icke kand forstaa, hvorledes jeg tør sende saadan lumperie til fornemme folk. Den lille packe som Madame Mathesie naun staar udenpaa, lader I og med det samme leveres. Der inden i ere et par qvindestrømper. Jeg kunde ingen fleere faae, som var saa fine. Ellers hafde jeg sendt Eder self et par. I denne samme packe (i en lille bylt) ligge 2 par qvindestrømper, om de kand due til noget saa er de Eders, med mindre I vil foræere Madame Reitzer det ene par, det staar til Eder self, eller og til Stads hauptmands kieriste. Natttrøien som er i samme bylt, vilde jeg I vilde lade farve rød med smuck farve, lade den saa giøre til rette i halsen og brystet med baand i, og sende mig til foraaret med Iisefiords skib, om min vanløcke bliver saa stor, at jeg icke faar forlof at komme hiem. Men faaer jeg forlof at komme hiem, saa lader I intet andet giøre ved trøien end farve den, og giemmer den saa usyet til jeg kommer. Den lille lade (num. 8) vilde jeg I self leverede til Oberhofmeister Holstes frue, som boer paa hin side ved boldhuset, blev den saa aabnet i Eders nærværelse, saa kunde I have lystighed med at see en Islands kone, thi dette er en ducke som jeg lovede Frue Oberhofmeisterinden. Med det samme siger I, at ieg med et bref opvarter Oberhofmeisteren om 4 a 5 dage, saasom jeg nu icke kand faae det færdigt formedelst kiøbmandens hastige bortreise. Derinde vil jeg berette at den hest, som Oberhofmeisteren befoel mig at skicke hannem, kunde jeg icke faae ud, saasom kiøbmanden der mig hafde lovet at tage den med, sendte mig den tilbage, og lader ieg den saa føde her i vinter. Angaaende den lille qvantitet æderdun som ligger imellem tøiet i packkisten (num. 3) item det som ligger i posen dersammesteds, og et par pund som findes i packen num. 7, da vilde I packe det i en skickelig pose, og legge dertil saa meget af den lille sæk, som ieg lod tilbage hos Eder den tid ieg reiste bort, at det kand vere tilsammens 20 pund.

De samme 20 pund skicker I hen til Justits Raad Rostgaard, og lader sige de ere fra mig, men brevet som dermed skulde følge, kommer med slagterskibene norden fra landet, hvorhen ieg det sender om 4 a 5 dage. Jeg meener I kand saa

afrette Ferdinand, at hand kand gaae alle disse bud. Jeg venter nogen æderdun til Kiøbenhafn fra en som heder Sigurd Sigurdsen og boer paa Flatøe vesten paa landet, enten med Stickesholms skib eller Patrixfiords skib, derom kand Snorre Jonsen gaae, eller om hand var død, da giør vel Magnus Aresen, som logerer i Borkens Collegio, det for Eder, naar I begiærer det af hâm; kommer den duun, saa kand den bie hos Eder, thi ieg hâr den vel fornøden til nestkommende efterhøst, dog hvis I vil foræere Karen Krag 10 a 12 pund deraf, saa staar det til Eder, eller om I andet sligt skulle synes fornøden, saasom til Stads hauptmands kieriste, saa raader I self derfore. Men jeg faar at vide til foraaret med lisefiords skib hvor meget det var som kom fra samme Sigurd Sigurdsen, thi jeg skal betale det her i landet. Hvis breve, bøger eller andet sligt som mig i aar er bleven tilsendt fra landet, da lader I mig alt sammen faa til mig med Isefiords skib (kiøbmanden heder Niels Birk, og boer i Admiral gaden) enten I venter mig hiem eller icke, og hâr jeg begiæret af Magnus Aresen, at samle alt sligt hos kiøbmændene efterhaanden som de komme og levere til Eder. Snorre Jonssen kand og hielpe dertil. Packkisten (num 3) lader I giøre kortere end den er (thi den er for stor til at føre paa kløfsadel) og packes saa alt dette tøi deri. Deri kand og legges hvis andet I sender mig af det som staar paa hosføiede sedel. Faar det icke alt rom deri, saa lader I min snicker giøre endnu en packkiste dertil af samme façon som denne bliver, naar den er giort kortere. Hand veed beskeden herom. Jeg hâr sendt Cancellie Raad Mathesius en suppliqve fra en bonde ved naun Gudbrand Poulsen om ægteskabstilladelse, de penge faar I at legge ud, og skrive mig saa til om hvor mange de har været, blive ongefer 12 rdr. udi croner. Saa hâr og en af mine folk, ved naun Thorder Thordersen, begiæret af mig, at ieg vilde lade forstrecke Snorre Jonsen 10 rdr. til nogen commissioner som hand giver Snorre i Kiøbenhafn, de komme og paa Eder at udgive. Endnu hâr mit søskendebarn, som heder Ormur Dadesen, begiert af mig, at jeg ligeledes vilde lade Snorre faae nogen penge til et og andet som hand paa hans vegne hâr at forrette, men veed icke vist hvor meget det bliver, kandske 10, 12, 16 rdr.; dennem vil jeg og bede Eder at lade hâm faae. Jeg legger her inden i en vexel paa Monsr. Niels Therkelsen paa 100 rixdlr., den lader I hâm anviise, og siden naar tiden kommer indholden affordre, og bruger den ligesom I synes til dette og andet. Jeg hâr betalt den her i landet til bispen paa Skalholt som den haver ud-

givet. Skulde nogen af de islandske studenter anmode Eder om at laane dem penge, saa undskylder I Eder derfor. De ere icke altid gode betalere. Jeg sender Eder hermed copier af mine til Justitz Raad Worm og Cancellie Raad Mathesius udgifne obligationer, og det er ald den gield som jeg veed mig at vere skyldig. Det som jeg er Mathesius skyldig kand staa, alleeniste at renten betales i rette tider, men Worms penge maae endeligen betales, og det meener jeg I skulde nogenledes komme af sted. Men skulde det icke kunde skee uden incommoditet, da lader Snorre Jonsen tale med Christian Poulsen kiøbmand paa Stapen, Peter Winge kiøbmand paa Revet, Jens Lassen kiøbmand paa Grundefiord eller Benedix Bastiansen kiøbmand paa Stickelsholm, om nogen af disse vil telle Eder i Kiøbenhafn 110, 112 eller 114 rdr. courant (ligesom I kand best accordere om opgielden) saa skal jeg strax ved deres ankomst paa haunen lade til dennem betale 100 rixdlr. in specie. Og skal jeg til den ende levere laugmand Poul Jonsen Widalin i maio 1710 samme 100 rdr., saa at hvem af disse som teller Eder pengene skal icke have fornøden andet end skrive laugmanden til (som tilig i junio og den heele junius ud, bliver der i eignen omkring Jøkelen i voris commissions forretninger) og sende hannem copie af Eders derpaa udgifne revers, saa skal hand strax sende dem pengene imod Eders haands udlevering. Og er best at I lader først tale med den ene og saa den anden, førend I slutter noget, for at vide hvem der vil give mest opgield. Christian Poulsen begierte saaledes penge af mig, men da tenkte ieg icke paa dette, og slog hâm det af. Ellers troer jeg at de icke tvile om min rigtighed i at betale. Saa vilde ieg og I engang efter ny aar vilde tale med Cammer Raad Peter Rasmussen, og fornemme hos hâm, om ieg faar noget got svar paa den suppliqve som ieg nu skicker hâm, angaaende de penge som mig bleve afkortede i cammeret stacket før min bortreise hiemmen fra. Fick ieg nogen af dem, saa kunde I tage dem til Eder, og da hafde I vel icke disse 100 rixdlr. nødig. Dog hâr ieg lige kiert om I opberger begge deelene, og kand I derudi giøre og lade ligesom I self hâr lyst til. Det vil og koste Eder noget som I sender mig til foraaret, helst om jeg skulde have den fortræd at maatte vere her i landet endnu en vinter. Og bliver der noget til overs som I icke saa just bruger self, saa veed I hvor til det duer. Og faar jeg saa vel til foraaret fra Eder at vide med Iisefiords skib hvorledes alle disse sager ere gaaen af. Item hvorledes det er løben af med voris residentz paa torvet, og hvor høit I fick det leiet bort,

med videre sligt vores huusvæsen, som I meener mig at skiøtte om at vide. I faar vel at begynde ved nyt aar at skrive og ende efter paaske, thi jeg haaber det bliver en heel bibel som I skriver. Snorre kand tegne paa adskillige støcker papir, det som I icke skiøtter self om at skrive, thi ellers bliver dette ævigheds-skriven for Eder. Alting baade det I skriver og sender mig faar at komme med forskrefne Iisefiords skib, thi ellers kommer det mig i utide. Fremdeles vil jeg bede Eder at naar I fattes nogen raad, I da vil søge dennem hos Messieurs Mathesier, saasom dem der altid haver ladet see at de undte mig vel. Saa søger I og vel Stadshauptmand i slig anliggende, saasom Eders gammel ven, helst hvad angaar besigtelsen paa huset der oppe paa torvet, at vi icke siden skulde komme til kort der med. Jeg mindes nu icke hvad ieg endeligen skulde have fornøden at skrive videre denne gang. Hierte søde ducke, vær nu ved et got mod, og gjør icke mine misundere den glæde at vere bedrøvet for det jeg er borte. Vor Herre for sin grundløse godheds skyld samle os igien med glæde og bevare Eder fra alt det som Eder kand skade baade her og hisset. Jeg lever og døer *(Underskrift mgl.)*

Hils alle gode venner som jeg kand have i denne hast forgiettet at næfne ved nafn. Lef altid vel!

392. [ARNE MAGNUSSON TIL SIN HUSTRU.] [Island] den 24. 7bris 1709 (A. M. egh.).

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 1057 II, 4to. Indlagt er kopi af Winges i brevet nævnte obligation på 40 rdl. specie, som betales for Gísli Jónsson Wigfusius i Máfahlíð. Til dette brev hører nedenaftrykte bestillingsliste, hvor ved en del af de anførte poster er tilføjet prisen med særlig hånd, med A. M.s egh. påtegning »sendt 1709, bekommet 1710«.

Hierte allerkieriste

Jeg sendte Eder med Monsr. Niels Therkelsen, som boer i Springgaden et bref til Bartholomæus Jacobsen Islands kiøbmand, som logerer til hans faders Jacob Nielsons paa Christianshaun. Det samme bref var om en lille penge reigning som os er imellem, og bad jeg hannem at lade levere til Eder 2 tønder got Islands lammekiød smaa huggen. Den ene deraf skal til Cancellie Raad Mathesii frue, og den anden til Etats Raad Worms frue. I faar at giøre saa vel at tale til håm herom strax naar hand hiemkommer, og i fald disse 2 tønder blef Eder af håm [u]leverede, da faar der for penge at kiøbes andre 2 i stædet, thi ieg hår skreven om dette til de vedkommende ligesom en viss ting, og maa derfor icke slaa feil. Hermed følger

copie af en revers som Monsr. Peter Winge, Islands kiøbmand (hand logerer i det huus hvor Hr. Etats Raad Rosencrantz fordum boede, og nu tilhører amtsforvalter Rode) hâr udgivet angaaende at betale til mig 40 specie rixdr. Originalen deraf er bleven mig tilsent til Kiøbenhaun med kiøbmand Jens Lassen, inden i et lugt bref. Naar I nu bryder mine Islands breve op saa forekommer Eder vel reversen. Kand saa Ferdinant gaae dermed til kiøbmanden Winge, som er en smuck rigtig mand, og annamme der pengene, og qviterer I saa vel paa samme hans revers, og skriver mig saa til til foraaret, hvorledes dette er gaaet af. I specie rixdr. betaler hand Eder vel intet. Er og icke umagen vært, naar hand giver skickelig opgelt, som bliver vel 14, 14½ eller 15 ß. Men der raader I self for, thi jeg veed at I icke vil gaae nogen for nær, dette er og icke uden om en ringe ting at giøre. Skriversand hâr jeg vist glemt i den memorial paa det som mig skulle sendes ad aare, den faar jeg dog at have, thi her er intet sligt at faae. [En god Hollands ost maa I sende mig om I vil *marginal*.] Ferdinant kand giøre sig kiendt med en af skriverdrengene paa rentecammeret og faae der noget som er fint, men det faar at packes vel ind at det icke flyder ud. Skulde jeg imod min villie maatte blive her endnu en vinter til denne, saa faaer ieg at have ½ ℔ got haar poudre. Ferdinant er vel saa klog at hand veed hvor det kand faaes, og er hand icke saa kand hand giøre sig. Til foraaret hâr ieg icke got af at faae bref fra Eder uden med Iisefiords skib eller Dyrefiords skib, som Magnus Aresen i Borkens Collegio og Snorre Jonssen vide at give Eder anleedning paa, men med en af disse to skibe vil jeg vente fra Eder udførligen om aldting, som I tenker jeg kunde skiøtte om at viide. Deriblant og hvis merkeligt hiemme kand passere i vinter. Hvis vare I kunde skicke mig (saasom sucker, thee, parucqve, lintøi eller andet sligt) da er fornøden at give kiøbmanden gode ord at det blef packet (ieg mener cassen som det ligger i) temmelig dybt neder i lasten, formedelst capere som gierne tager sligt til tacke, om det dennem forekommer. Skulde det nu treffe saa uløckeligen (som Gud lade icke skee) at Ørebake skib kom til skade, saa siger til alle dem som ieg hâr sendt noget, hvorledes dermed er gaaed. Icke desmindre kunde vel de 2 tønder kiød tages hos Bartholomæus Jacobsen, enten hand nu vilde for pengene os er imellem, eller for prompte betaling efter marchetsgang. Kunde I og faae raad til nogen æderdun (jeg meener af den som ventes fra Sigurd Sigurdsen, thi at kiøbe i Kiøbenhafn vil vere alt for kostbar) saa

kunde I bruge den i stæden for den omkomne, og fick da i saadan fald Madame Worm og Madame Mathesie at gaae for, siden Madame Reitzer og endelig President Mathesius, thi jeg kunde best oprette hâm skaden siden. Saa fick jeg og ligefult at faae til foraaret de ting som beroer paa prøve, saasom skoe, støfler, seildugen, item knapperne og tøyet til klæderne, i fald jeg skulde blive her længer. Fick mand da at ramme til dette ligesom mand best kunde, og lade skoene og støflerne heller vere store end smaa baade til mig og tieneren. Min skomager Hildebrand Mortensen som boer paa Nicolai kirkegaard kunde kandske have forvaret mit maal, saa troer jeg og der ligger hiemme et par gamle tøfler, som ere mig, saa at sige ret til passe baade ang. længden og viiden paa vristen. Angaaende prøverne til knapperne da gaf det intet meget om de blef borte, thi saa kunde mand dog lade giøre 3 dosin kiolknapper (det fick vel at vere 4 dosin om prøverne blef borte) efter sit eget hovet, og ligeledes 4 dosin vestknapper. Farven paa disse knapper saavelsom tilbehøret kunde vere lille korn lysere end min affarvede kiol, som ligger hiemme. Prøven af seildugen som jeg sendte med Niels Therkelsen var icke af den meget tycke tælte seildug som skibsfolk bruger til tælter, jeg troer det kaldes lybsk seildug og koster troer jeg al: 12 a 14 ß; breden var vel en alen, meere eller mindre, og giver det icke stort i denne tilfælde, enten det bliver lidt for bret eller for smal, men jeg vil nest guds hielp haabe at alt dette er ufornøden, thi skibet som prøverne medfører kommer nock vel frem, som gud lade og skee for sit nafn skyld. Postmester Jacob Lerke min gammel oprigtig ven, skulde jeg have skrevet til, og ladt hâm vide at jeg var frisk, thi jeg veed hand hâr godt deraf saavel som hans kieriste. Jeg kand umueligt faae stunder der til for tidens korthed, og derfore faaer I, om I vil, at besøge Madame Lerke, og undskylde denne uleilighed og sige dem hvad jeg om mig skriver *(Underskrift mgl.)*.

Dette efterskrefne behøver jeg at mig skulle sendes til foraaret, omendskiønt jeg fick forlof at komme hiem til efterhøsten.

1 pund got thee, kand kiøbes til Meiers i Admiral gaden. Flaske dertil er i packkisten.

1 pund brændt caffé, kand kiøbes sammestæds. Flasken er og til.

10 a 12 pund hvit sucker.

Beeske draaber efter hosfølgende recept. Det kand Snorre Jonsen bestille.

4 riis fransk papir af det beste slags.

Bleckpulver efter hosfølgende recept.

3 eller 4 skiorter som ere skickeligen lange. Nogle af dem jeg hâr, ere saa korte at jeg icke vel kand nytte dem.

3 par sko af fint engelsk læder, af lige storhed som den ene skoen der nu sendes hermed.

140 alen segldug, ongefer af samme sort som det støcke der nu sendes her med til en prøve. Breeden skal vere som hos hæftede seglgarn er langt i mellem knuderne.

Traad saa megen som kunde vere nock til at sye et tælt her af, og faar den at vere sterk og icke meget fin.

Men skulde jeg icke faa lof at komme hiem til at aare, saa behøver jeg endnu her til:

1 pund got thee, foruden det forige.

1 pund brændt caffé.

20 eller 24 pund got hvit sucker.

Nogle pund hvit sucker-candi.

Rosenvand for 8 ß.

Sal volatile for 2 rdler.

Beeske draaber engang saa meget som det forige.

Spiritus vini camphoratus 1 pegel.

Got hovetvand 6 flasker til 1 mq. eller 20 ß.

Tørre pomerantz-skaler til at sette brendevin paa.

1 anker got fransk brendevin.

1 kort parucqve, skickeligen giørt og icke meget mørk, faar at vere temmeligen stor i huen.

1 par støfler, lidet større i foden end hos følgende sko er, sømmen skal vere for paa leggen.

Endnu et par støfler til en tiener, mindre i alt end de forige.

2 par sko foruden de forige.

3 par sko til tieneren, skulle vere flugs mindre paa alle kanter end maaleskoen er.

1 par tøfler som ere sterke og dog icke meget plumpe.

Nattrøien som nu sendes til at farves.

Et par brugelige hørgarns lagener til mig self.

3 dosin knapper, cameel haar til knaphuler, og silke, som kunde vere overflødig nock til at vende en kiol med. Prøven af knapperne følger her med, item prøve af klædet for farvens skyld.

3 dosin smærre knapper til en vest, lige som hos følgende prøve, item cameel haar og silke som kunde vere nock til at vende en vest.

Nogle alen rask til at forbedre med foderet under kiolen.

1 pund fint lack.

Bleckpulver en gang saa meget som det forige.

Skriversand en temmelig deel.

393. [ARNE MAGNUSSON TIL SIN HUSTRU.] 30. okt. 1710.

Trykt efter optegnelse med skriverhånd i AM. 439, folio. Brevet, hvoraf dette er et uddrag, så vel som den efterfølgende fortegnelse, er sandsynligvis ikke nåt bestemmelsesstedet, da A. M. egh. har påtegnet »Det blef«. På et indlagt oktavblad har A. M. noteret: »Epterskiled i Skutilsfirde hia underkaupmannenum Jens Hansen Hoyberg 1710 in Aug. 1 packe dun, veier med secken $8^1/_2$ fierding, nock en packe dun, veier med secken $8^1/_2$ fierding, begge merkede AMS. I þeim eina packanum eru og 2 par hvide hoser ret fine, 2 par graa strømper middelmaadige«.

Til min kone 30 octobr. 1710.

En deel af tøiet med Snorre var bleven fordervet.

Sengeklæderne som Snorre hafde hâr jeg taget til mig.

Det blaae skrin gaf jeg hâm.

Rente cammer missiven var indefinit.

Jeg kommer dog hiem at aare, men det maa icke ordes.

Jeg er her og icke uden i mod min villie saa lenge, og de som sige andet, giette feil.

At sende mig det som staar paa indlagde sedel.

Papiret kommer med Niels Therkelsens skib. Item de medicamenter som jeg skrev om 10. septembr. Resten kommer med Berefiords skib.

Med Iisefiords skib, Jens Hansen Høibierg skickede jeg 2 packer æderdun, veiede hver ongefer 85 pund; der af leveres til Reitzers frue 40 ℔, til præsident Mathesius 30 ℔, til cancellie raad Mathesius frue 40 ℔. Resten beholder hun self. Det eene par hvide strømper faar Mathesii frue, det andet hun self.

Det ene par graa strømper faar Reitzer, det andet hvem hun vil.

At heelse statz hauptmand og hans frue med tacksigelse for tvibackerne.

ne fidat Magnuse Arasyne.

Om de 20 rixdlr som Bussæus er mig skyldig.

At levere Mathesius penge til mine commissioner.

Reitzer hâr jeg skrevet at levere hende de penge som indkommer.

Dette efterskrefne behøver jeg til foraâret.

1. Papir 4 riis af det beste slags, skulle sendes med Monsr. Niels Therkelsens skib og addresseris paa Skalholt.

2. Sucker 10 a 12 pund.

3. Martinix tobak til snuff tobak, som de kalde Iislands tobak, 3 pund. Kand kiøbes hos Baltazar Skiøt paa Kiøbmager gaden tvers over fra Clareboderne.

4. Bleckpulver efter hosfølgende sedel.

5. Eenebærolie af det beste slag, ongefer en pegel.

6. God ragsæbe 1 pund.

Ovenskrefne Num. 2, 3, 4, 5, 6 skickes mig med Berefiords skib, Kiøbmand Monsr. Bartholomæus Jacobsen.

*

394. METTE MAGNUSENS TIL ARNE MAGNUSSON. København (Hafni) d. 4. Aprile Anno 1712.

Trykt efter egh. orig. i AM. 1057 II, 4to. Uøvet hånd. Brevskriverinden

A. M.s hustru, mangler alt begreb om ortografi og interpunktion. På det tilhørende omslag, der bærer udskrift med særlig hånd, har A. M. noteret »annammet 21. Junii 1712«.

På omslaget til sognepræst Þórður Jónssons islandske brev til A. M. af 10/9 1709 (nr. 346), som var adresseret til København, har M. M. skrevet de efter nærv. brev trykte linjer.

Min hiertte aller kiereste

Saa som ieg fieck mons. Magnußus Arendtsens i denne moment at vide, at der rereßer(!) nogle kiøbmender tell Geløkstad at befordre dereß reeße ad Ißland, soom var mig meget kierdt, at ieg kunde nyde breff med for at lade min hierte mand vide ieg gud vere loffvet var ved god helbrede effter den maade udi denne slette tellstand, som vi haffver hafft i desse bedrøfvelige tider som krienß tell stand, den ved man vell er meget elendig, men her haffver nu vore tellige en anden tellstand, som var icke i mine ta[n]ker, at ieg skulle hafve leffvet och skreffvet ham tell mere i min dage, for leden somer, der oeß den aller hiøeyeste gud haffver hiem siem(!)søgt oß med en naadig och god peest, saa at vi kunde skienbarlig see, at den hiøyeste gud villde iche leegge oeß kaarßet støre paa, en som vi det kunde taalle. Her er vell død advenant ofver, ja langt offver di 30 tußende menisker i dene pest, oche der staar ofver 800 hußer tell lockete, som ere rendt ud døde, for uden alle andre, der 2, der 3, saa 4, 6, 8, ja ti, 12 och langt fler och mere. Ma[n]ge er komen ud paa laße rertet uden for byen ved tusen tall och aldrig faaet kiester, for der var iche breder for penge at bekome, och di fatige bleff lagt i s[n]eße tall paa pestvogenen ganske nygen, saa her var megen stor elendighed at see, men gud vere loffvet, ieg har icke set meget der aff; der er allenste 7000de tiennestepiger døde, der udi meste ieg to, saa der var stor elendighe, och fader och moder ville iche kome tel børene och di iche tell dem, men for vogene halße di vogede der paa tell dereß tidt var komen saa knal(?) och fall saa fick di noch. Det kongl. hoff och herskabet har opholdet sig i Kaalleng den helle tid, och inu er droningen der, men konneg(!) voren hoeß armeen, och alle vore store menister packe sig, men det er noget for viet liøfftig at skriffve, saa som her er tell gaaen, men gud for set hellige naffn skyell samlle oeß med glede igen, saa viell vi med god for nøelße for telle saa meget, saa for undringen skall bliffve meget stor. Gud er høere min bøn och bevare eder i fra alt ondt om Jeßu vielle Amen. Maa min hierte man och vide, at jeg har bekomet alle tre hanß gode skrieffvelßer, som e[n]gen teeng kand vere mig kiere en det hand er ved hellßen;

i hvad ondt vi der hoeß maa lide och ud staa, det faar saa at vere effter gudß viellie och meneskers(?) uartighed, som ma[n]ge blifve beviest i denne verden. Den eterdun min kierste har skieket mercket M. M, de har ieg bekomet med mons. Due, men di to, som Rerßer och kanßeli raad skall haffve, di liger i Naare i nu, och min eske med liyeß i lige maade, men effter begering haffver Justieß Raa Daniel bekomet 32 pu[n]d lige som di var med mine skiket, och fruen hindiß strø[m]per och Rerßer det par graa och fruen di vide; der var kund to par vide, och di var i di packer, som kom for lenden(!) aar med Bierckeß skieb, som ieg den gang fiech, och mine ederdun har ieg och effter komet at renße, det er megen um[a]g med, hanß tvieterske ville iche haffve den umag, men ieg har ongefer 2 ließpund rent dun. Men gud hielpe oeß, her liger alle hanllenger stielle uden tell kriest ueßen med skat och plager i alle maader, det maa gaa fordt. Min hierte man vil haffve tack aff mig for sinne liyeß, det ved gud, det er min skyeldighed aff et opreiktig hierte baade nu och naar gud vill vi samleß, da skall hand faa ma[n]g-faaldige tackßigelße; gud ved den lengßel er stor, vill gud lade mig leffve saa lenge tel glede(?), doch here din vielle ske, gud giøre mig bered tell den hemmelske glede at aname, den er i nu støre. Lader ieg min kiereste och vide, at Justies Raad Ossen (ɔ: Ocksen) er hoes kongen nu i Kolleng, och hand er bleffven Estadß Raad och skall vere paa cammerßed och meneß der skall bliffve aff ham mere, och commesare Skraader skall vere sal meester i hans sted iegen. I nu mere nyt, paaske dag var Pall(!) Pauli Vinding to gange [i] kierken, kom saa effter afften sangen vor ude tell Bertolins; som hand in kom och tallede et par ord, och sade hand »ieg fuor saa ond, ieg troer ieg foor et slag«. Det var det ßi[s]te, dermed døde hand der och bleff der fra hen set i kierken; det gior ma[n]ge menesker ondt den hastig død; der var iche fler troer ieg her hieme i sommer mere en hand och Stenboch, di vare alle fort. Stenboch lader eder helße, och har ieg bedt Stenboch helse beskob Jorm (ɔ: Worm) och dette skede, Jomr(!) tog det meget vell an och lader tacke och flitig helße. Videre har ieg iche at skrieffve, fiøer skieberne gaar. Gud giffve dette maatte finde min h. ma[n]d eder med helßen och god fornøelße och ieg med fiøerste kunde faa at vide, om han var vell, da var min fornøelße baade god och stor. De to ries parpier skall med gudß hielp faa och di resefester (ɔ: recepter?) och mateßin har ieg telsagt, det skall effter komeß med gudß hielp. Meseng arbedren(!) hueß, vyeverens

och bøckerenß hueß staar tell lockte, der bliffver e[n]gen rentte i aar i det . . . . (?). Affbryder och befaller min hiertte kiere man under gudß beskermelße och varteckt tell lieff och sel aff hanß hiert elskende ven tell døden Mette Magnusens.

Mig syeness dette lyeder veess om den dødess arvedel. H[i]ertte e[n]gel maatte ieg bede, saa haff iche der med at giøre, for at tage sinne ve . . .(?) at giørre tell ven for andre er unødig; doch ved ieg ieke om ieg har ret heller iche, mig tiøekiss det lyder saa, det har for vor egen(!) leest et. For lad mig, om ieg har uret, for vor det ret god dansk skrefft, saa kunde ieg vell forstaaet, men nu tvielgler ieg. Mig syness, som der staar arffve del i, men er det ieke saa beder hand lader mig lille korn vide der om, for ieg vill stodere paa at lere iesslandsk skrefft, vielt(!) ieg er nu en hall iesslandsk damme. Ade min allkiereste, Ade tussnde ga[n]ge.

---

395. SYSSELMAND EINAR MAGNUSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Felle þann 28. Septembr. Anno 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Takker for udvist godhed i København. Beder A. M. med købmand Riis at tilbagesende en guldring og to sølvknapper, som han 1727 havde tilsendt sin ven afd. Þórður Magnússon til udbedring, og som efter sysselmand Orm Dadasons sigende skal befinde sig hos A. M. Fremdeles beder han A. M. hjælpe til, at et skib sendes til Reykjarfjord havn til afhjælpning af nødstilstanden i sysselet, samt udbeder sig stiftamtmandens adresse.

---

396. SOGNEPRÆST GUÐMUNDUR MAGNÚSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stafafelle dt. 22. Martii Anni 1710.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker A. M. for god modtagelse af ham, skønt ukendt, i Skalholt 1707. Tilstand god og vejrligt ypperligt. Sender dette brev med en tilfældig rejsende. Har år 1707 set nogle bestemmelser af sysselmand Jon Thorlaksson ang. lagmand Gottrups udrejse-godtgørelse, som han ikke helt forstod, men tilbød dog i Djupavågs krambod $^1/_2$ slet daler som sit bidrag, hvilket ikke modtoges. Derefter blev han tilsagt at møde på Berunes ting nov. 1709, hvortil han ikke så sig istand, men sendte til afbetaling nogle sokker, som heller ikke modtoges (således som af vedlagt erklæring fra sysselmanden fremgår). Nu vil han sende pengene til altinget til sommer. Flere af hans slægtninge beder meddelt, at de har betalt deres bidrag til købmand Bartolomeus Jacobsen.

---

397. ARNE MAGNUSSON TIL JÓN MAGNÚSSON (A. Ms BRODER). 1726.

Efter brevuddrag, af J. M. meddelt lagmand P. Vidalin. Trykt efter Advocates' Library, Edinburgh, 21. 3. 2 (nr. 6). Indledes af J. M. med ordene »Hier um (ɔ: Um Grágás) hefur Assessor Arne Magnusson mier tilskrifad soleidis A° 1726«.

Þad er vist, ad eige er þesse so kallada Islendska Grágás sú sama sem Magnus kongur góde ut gaf Þrændum i Norege,

circa Annum Christi 1040 præter propter, um hveria Snorre Sturluson talar, en hitt ætla eg óvist, hvört vor so kallada Grágás ad rettu nafne so heite, þó kynne bóken so hafa köllud vered ad imitationem hinnar Nordsku lögbókarennar Magnuss kongs. Enn þetta kann ecke vered hafa status controversiæ. Dissertatio þin er ad mínum dóme ómótmælanleg ad þessu tillögdu. Ulfliótur kom til Islands Anno 927 ad lande heidnu. Hann var effter þeirrar tidar forme vitur madur og kunne þá laga adferd, sem um þad leite tydkadest á Hordalande (i Norege), i Sogne og Fyrdafylke. Eg sagde: kunne, en meinta, kunna utanbókar, þvi hvörke höfdu þá Noregs menn nie Islendingar literas. Þessar Noregs lagareglur og soknaform kende Ulfliotur Islendskum, allt utanbokar, og sidan lærde hvör af ödrum munnlega, þvi ecke vóru þesse Ulfliotslog á bók ritud, og þar fyrer er þad, ad Skapte meinte eingan mann þá reglu vita, sem i Nials sögu umtalar, sidan lögvitringurenn Niáll var daudr, og fleire finnast þvilik loca in antiqvitatibus. Þesse oralis traditio laganna varade so nidur til annum 1117. Þá tóku Islendingar þad rád ad skrifa lögenn (sem þangad til hofdu vered alleina in memoriam hominum) á bók, og geck fyrer þessu góda verke Haflide Mársson Húnvetningur. Med þad sama vard Ulfliotz lögum vida umbreitt, sem experientia hafde kennt mönnum, ad betur fære ödruvis, en Ulfliotur sagt hafde i Norege tidkanlegt vera. So komu og alldrei inn i þessa skrifudu logbók þeir pagani ritus, sem i fyrstu hofdu brukanleger vered (so sem um eid ad stallahring), þar landed hafde þá allt christed vered meir en 100 ár, og voru so þesser heidner sider fyrer laungu af sier sialfum under lok lidner. Er þetta so mergur málsens; Ulfliots lög vóru alldrei skrifud, þad vier nú Grágás köllum, er in substantiâ suâ sama og Ulfliotslög, sed cum variis mutationibus, truncationibus, additamentis, en hvort bóken, sem til er, heite ad rettu Grágás, þad þore eg ei ad decidera.

I AM. 255, 8vo (bl. 21—23) findes uddrag med skriverhånd af et brev fra A. M. til broderen J. M., med A. M.s egh. overskrift »Jone Ms. br. minum 1712 in Martio« om forholdet i norske lovbøger mellem bøderne 40 mark og 13 mark 8 ørtug. Hertil muligvis også en forklaring bl. 23–24 af »mörk silfurs« som »mörk verðaura« betalt i sølv og om »eyrir silfrs«.

*

398. SYSSELMAND JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODER) TIL ARNE MAGNUSSON. Budardal d. 30. Decembr. anno 1707.

Trykt efter AM. 448, folio. Brevfragment, hvis begyndelse er overstreget (i 1. linje forekommer udtrykket »ef eg ætlade til ad láta brefed ad skotspónum

fara«). Kan ingen regnskaber sende over udredningen af [den Gottrupske] kontribution, da dels intet er indbetalt, dels det modtagne ledsaget af så uklare regninger, at disse må omgøres. Hvad der er indkommet in natura, nægter købmanden på Stykkesholm at modtage, da han ingen kgl. forordning herom har set, »enn kiærde sig ecke effter hvad commissarii um þad tilsagt hefde«.

399. JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODER) TIL ARNE MAGNUSSON. 1709—10.

Efter AM. Access. 1.

1. Kopi af en erklæring af Jón Magnússon, Þingvöllum 11/8 1709, hvorved han som godtgørelse for de ham af broderen, arkivsekretær og prof. A. M. til forskellig tid ydede lån, i alt 370 rdl. 4 ℔ 6 ß, overdrager ham gården Innra-Fagradal (40 c.), med forbehold af 10 års indløsningsret. Med påtegnet attest for at være oplæst på Stadarhols ting 14/10 1720.

2. Kopi af erklæring af J. M., Hvamme 16/6 1710, hvorved han overdrager broderen A. M. den halve jord Þóreyarnúp, imod at denne overtager en på den til A. M. afståede gård Innra-Fagradal hvilende forpligtelse til at betale en tidligere ejerindes arvinger 15 c. i jordegods.

400. JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODER) TIL ARNE MAGNUSSON. Sólheimum 27. Sept. 1724.

Trykt efter A. M.s egh. brevuddrag i AM. 213, 8vo (bl. 325). Kan ingen oplysning give om stedet for Hegranessþing.

Ecki get eg vita feinged hvar Hegranessþing hafe staded. Sidast skrifade eg þar um Sr. Jone Sigfusssyne á Rip, sem langvarandi hefur þar i nesenu prestur vered, enn hefi ennu ecke andsvar fenged.

Vedlagt er efterfølgende egenhændige skrivelse fra J. M., som gengiver et netop nu modtaget brev fra præsten i Rip, hvortil J. M. knytter sine bemærkninger.

I þvi eg var buenn ad enda brefed, kom mier i hönd bref sr. Jóns Sigfusssonar á Rip, þad seiger so.

Eg hverke veit nie heyrt hefe, hvar i gamla daga hellst i Hegranese vered hefur þingstadur sá, sem syslann Hegraness-þing tekur nafn af, ei helldur veit eg nockur þau örnefne hier i þessu nese, sem kiend eru vid þing, grid, ve, goda, þór etc. (puta, þvi eg hafde i brefe minu upptaled öll soddann eponyma, sem eg gat upphuxad). Enn miög margar Budatopter eru fyrer utann bæenn Gard, so þeir sem þar hafa umrided, þykiast hvörke sied nie heyrt hafa gieted so margra topta i einu platse, og aungver þykiast vita hvada buder þad mune hafa vered. Sumer gieta til, ad þad mune hafa vered siómanna buder, hvad þó óliklegt er, af þvi þar er slæm lending, vegna brims og adgrinnsla. Sumer gieta til, þar mune hafa vered kaupstefna vid utlendar þióder; so menn eru ölldungis o-viser um, hvada Budatopter þad eru. Sudaustur frá Garde, utarlega i asnum, eru Hegrastader kallader, enn þar siást nu lítel merke til, ad þar hafe bær vered, og þar er sagt ad Hegre heitenn hafe tilsagt sig ad grafa, enn hvört þetta er satt, veit eg ecke. Hactenus ille. Rip Anno 1724. 26. Septemb.

þetta, þó óskirt sie, ætla eg sie su mesta og besta underrietting, sem þar um fást kann. 1°. þvi sr. Jon hefur þar lángvarande vered og, per conseqvens, kunnugur, enn er stillenn madur, athugasamur, þó líted ábere, og (ad eg ætla) óskröksamur. 2°. Antitheses hanns, um brim og utgrynne eru, nu sem stendur, áþreifanlega sannar, og epter lands skapelse og streckingu líkast til, ad alltid hafe so vered. 3°. og þá fylger og epter, ad þar hafe alldrei hentug höfn vered fyrer framande þióder, sem og, so sem þar er nu, er ölldungis ómögulegt, þar um fiöru er þar lángur sandur frammepter öllu, og af hönum rided vaded yfer austare Heradsvötnenn, i utanverdt Krakanes fyrir austann, enn um flód flæder yfer alla þessa sanda, enn þad so grunnt, ad traudt mun skipgeingt litlum bát, og ad vísu ecke til lands, enn brim áhladande nordann úr ósnum, sem audsjáanlega helldur sier eins og til forna, miór enn hildiupur, so þetta verdur eins antithesis um kaupstefnuna og um veidestöduna. 4°. þetta pláts er þar, sem nesed tekur alvarlega ad miócka, riett nærre uppundann vadenu á austare vötnunum (sem vegna fiörunnar er liklegt þar mune og fyrrum vered hafa) og líka, ad segia, skiemst til ad sækia vestan yfer nesed. 5°. þar hefur og vered fyrrum þurrlendast, þvi ennnu er þar so, framar enn annarsstadar i nesenu, sem vída er fullt med foröd (nota. Jeg hef um þad rided bæde framarlega og utarlega). 6°. Skiemst frá feriustödunum á ósunum beggia vegna hafe þær þá þurfft, og vered brukadar, þvi á bádum ósunum er skemst sund fyrer hestana. 7°. og sá mikle budafiölde svarar og so liklega þeim fiölda, sem til skyllde sækia, qvicqvid id est: Jeg vona ei betre underriettingar og bid þig taka viliann fyrer verked.

Nota. Frá Ase er nockud laung bæjarleid ut ad Garde, og fyrer utann hann eru þessar topter, frá Garde stutt bæjarleid ad Keflavyk, frá Keflavík bæiarleid ecke laung ad Utanverdunese, sem nafned syner ad er ytste bærenn á nesenu. Enn Gardur og Krakanes fyrer austann vötnenn standast ad mestu á, og þvi eru vödenn ur nesenu vestur yfer köllud Gardsvöd, og sandarner Gardssandur.

401. JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODER) TIL ARNE MAGNUSSON. 1724.

Trykt efter brevuddrag med A. M.s hånd i AM. 123 a, 4to. Overskrift »Jon Magnusson 1724«. Besvarer en forespørgsel om nogle fragmenter af Bjarkeyjar retten.

þad um Biarkeyiar Rettz fragmenta, sem þu skrifar, get eg

ecki liost sagt, þvi eg man þad ecki. Hafi eg ecki feinged þau fra þier, þá hef eg án efa feinged þau, annadhvert fra Pale lögmanni eda Jone Hakonarsyne a Vatzhorne. A þvi exemplare, sem eg hef, er hönd Jons Einarssonar á Rekstödum, sem hia mier var i Budardal. Enn þad sem hann skrifade epter, var klurleg fliotaskriftar hönd, og eingen god gömul literatura observerud. Dreymer mig til ad sa mier liede segde þad vera hönd Bardar Gislasonar i Dal. Skilade eg þvi sidan aptur eigandanum, sem var vissulega einnhver yckar upptaldra, nema eg so villest, ad þad hafi vered Biarne Petursson á Skarde, sem eg þó get eckert til munad. Þad skal vist vera, ef eg life, ad hverke þesse fragmenta nie annad þessslags skal fargast medan eg giet vid giört.

402. JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODER) TIL ARNE MAGNUSSON. Solheimum 13. Octobris Anno 1729.

Trykt efter orig. i AM. Access. 1. Begyndelsen, indtil »mest etc.« (s. 303[38]) er gentagelse af et brev af $^{24}/_{8}$, som også foreligger i Access. 1, og hvis slutning optages af nogle i nærv. brev blandt bilag givne oplysninger. — Indh.: Privatforhold, brevkopiering (det med Hofsós skib ifjor nedsendte er forlist), vulkanudbrud, litteratur-meddelelse; beder om aflagt kjole og paryk. Som bilag medfølger de tre nedenaftrykte stykker, a. Om Sturlunga saga m. v., b. Om J. M.s samlinger til Fornyrði etc., c. Om det nye lovudkast; endv. de to under nr. 399 nævnte ejendomsoverdragelser til A. M. 1709—10.

Fra J. M. til eksekutorerne i A. M.s bo, justitsråd Th. Bartholin og assessor H. Gram, foreligger i AM. 1058 v, 4to et udførligt brev af $^{19}/_{9}$ 1730 (med en efterskrift af 4. »Septembr«!), hvori han takker for den ved to skrivelser givne meddelelse om A. M.s død; han finder sig gærne i hans testamentariske bestemmelser og nedsender efter begæring til samlingen nogle for A. M. bestemte afskrifter m. v. (1. Bp. Bjørns og O. Sigurdssons register over stiftskisten, 2. Bp. Bjørns register over en brev-kopibog, 3. Bp. Torlak Skulasons register over domkirkens dokumenter, 4. Dokumenter om arven efter Solveig Bjørnsdatter, 5. A. M.s vita af J. M. på islandsk, 6. Juridiske dissertationer af J. M., 7. C. 70 brevkopier. Takker for modtagen klædning og parykker. Beder herrerne tale hans sag i den nu svævende 3dje lejermålssag, som ifg. loven vil koste ham livet. Nedsender 2 gamle membraner (ubenævnte). — Indlagt i Access. 1 er efterstående anvisning (med skriverhånd) fra A. M. til J. M. ang. afskrivning efter Hola kopibog: »Þesse epterskrifud bref bid eg bródur minn Jón Magnússon minna vegna upp ad skrifa úr þeirre Hóla-dómkirkiu copiu bók, hverrar registur hann mier sende i fyrra 1727. Hvert eitt brefed skrifast sier í lage, more meo, og ecke miög þiett, helldur nockud gised. Um literaturam bókarennar hirde eg eckert, þvi hun mun eige merkeleg vera; enn ordriett verdur allt ad vera« — hvorefter opføres i alt 22 numre.

Mon frere.

Jeg skrifade þier til i sumar, af dato 24. Augusti so látande. Jeg skrifa þetta, til ad láta þig vita, ad vid Christin m: lifum

so aframm vid sama stand, smáhrörnande af alldurdóme, og slisalaus, ad ödru. Erum kyrr hier i Solheimum, nema hvad eg, sídann i vor, þegar mier so hagar, er kippum saman á Reinestad, hiá syslumanne Spendrup, þvi þaug hiónenn fluttust þángad i vor, og seigia mig þar velkomenn, nær sem eg vilie helldur þar vera enn hier heima. Eckert Danskt skip er enn komed i neina höfn hier nordann lands, so eg med skilum vite, er þó annarsstadar frá sagt, ad þeirra sie von. Epter Dönskum er sagt, ad eckert sie friett til Hofsoß skips þeß i fyrra, er þvi almennelega hallded þad mune, med eitthvert slag, hafa i sió fared. Á þvi skrifade eg þier til i fyrra, og hverge annarsstadar, so eg mune, enn nu hef eg ecke stund ad itreka hier, þad sem eg þar skrifade eda med sende af documentum og ödru fleyra, þad vil eg i sumar giöra, ef get, so framt skipenn koma einhvern tíma hier nyrdra. Jeg heyre ógladur þad ólucku tilfelle, sem á undannförnu áre skiede i Kaupenhavn, af elldenum, og þinn (medal annarra) skada þar utaf. Er þad mier sárast, sem þig þar uti snerter, þar er og minn skade hiá, sem þu vel veitst, og er hann fyrer sig, nefnelega, ad þu geter ecke mier hiálpad, hitt angrar mig meira, ad þu skuler, þar af, neina þreinging hafa, gud blessadur veite þier þá hialp, sem hönum þoknast, og giöre þier nu gott aptur fyrer undannfarnar bródurlegar velgiörder vid mig. Jeg ætla, ef get, ad koma þessu brefe i Stickisholm og láta þar med fylgia nockrar brefa-copiur, nockud minna enn 70 ad tölu: frá Hofe i Vatnsdal, þaug sende mier sr. Ormur á Melstad, epter þinne bón, sem hann sagde mier, frá Gudlaugstödum i Blöndudal, og Valadal, sem eg utvegade, frá Reinestad, sem eg utvegade, frá Audbrecku, sem Hanns Skeving færde mier, epter bón þinne, sagde hann, og eru nu aller originalar þessarra eigendunum aptur skilader. Gete eg i sumar fleyre brefum komed, þá áttu med þeim ad vænta meira frá mier þess slags, sem eg nu ecke giet hier mentionerad. Copiur, sem eg sende i fyrra á Hofsoss skipe, voru af Bolstadahlídar brefum, ad mig minner under hundrad; og hinar ur Hólabókinne, sem þu badst um; hef eg ei önnur rád enn fá þetta til láns aptur i vetur og uppskrifa, þvi nu er eg, nær sem get, ad skrifa önnur tilfeingenn document, sem mier eru under höndum, so eg gete eitthvad sendt þier, og villde giarnann þad yrde sem mest etc.

Allt þad sem fleyra var i þvi brefe mentionerad, um erende vid Mad: Þrude, og Þorvalld, Jon Eggertsson á Aukrum, Þorlák á Seilu etc. finnur þu á lausu blade hier innlagt, og á þvi sama blade um Hraunþufu klaustur. Nu epter þetta komu nordann

skip smámsaman, og Hofsóß skip eitthvad öndverdlega i Septembri, liet eg þá spyria þar epter brefe minu, var þad til hiá kaupmanne, enn madurenn lietst ei þora ad taka þad, þvi kaupmadur sagde ei mætte vökna; fiell sídann so óluckulega, ad eg feck þad ecke fyr enn 26. Septembris, so fyrer þad verda nu ute flestöll þaug skrif, sem eg ellegar hefde eitthvad kunnad þinna vegna i ad giöra. Kem eg hier nu til ad svara uppa þad þitt bródurlegt tilskrif, og hitt þad i fyrra, sem andsvar mitt uppa fór i sióenn med Hofsóss skipe. Er þad fyrst, ad eg bid gud umbuna þier öllu gódu fyrer utlát þin vid mig, bæde i fyrra og nu i sumar, og vil eg jafnann, medann gud gefur mier líf og heilsu til, vera reidubuenn ad þiena þier, i þvi sem eg get, og þu villt tilmælast. Og þó eg siáe af brefe þinu, hversu óluckulega tiltókst um Bibliothecam þina, þá gledur mig þad, sem þu hefur epterhallded, og vona líka þu muner nockru ödru gagnlegu hafa biargad getad. Eingenn bref hafa, sídann i fyrra, til min komed fra Magnuse Pálssyne i Vydedalstungu, og eingum þar ad vestan, nema þaug 8, sem komu i sumar frá sr. Orme (frá Hofe i Vatnsdal) og eg sende þier copiur af, med hinu brefenu, i sumar, sem eg ætlade i Stickishólm; talade eg þó um þvilikt i fyrra, á Flugumire, vid Einar Jonsson, og á Vydevöllum vid sr. Orm, morgunenn epter. Nær sem sídann koma kynne, skal eg liuflega móte taka, og þad hef eg sagt bádum þeim. Bolstadahlídar brefa copiurnar fóru til ulucku á Hofsoss skipenu; þvi er eg nu buenn ad sækia aptur þaug bref, til ad erfida i, i vetur. Af Hofs brefum á Höfdaströnd (sem eg nu sídann i vor kalla Reinestadarbref) sende eg þier i hinu brefenu i sumar eitthvad hier um 30 copiur, enn vona þu kunner hier med ad fá af þeim þadann vel 40, enn jeg smásaman sópa þar betur innann, jafnódt sem eg fæ stunder til. Grafarbref á Höfdaströnd eru enn nu kyrr, og tek eg þau, ef life, nær sem eg kemst til ad uppskrifa, enn þad er óhult, þaug fiuka ei þadann, þángadtil. Eckert vardar mig um þær ómerkelegu lagagreiner, epter hende Peturs Þórdarsonar, fyrr enn þu hefur áhallded, ef óbrunnar eru, enn hafe Vulcanus lesed þær, þá verdur hann ecke sóktur um frammlán. Þó mier ad sönnu synest Hr. Steirn hafe miked ad mæla um arfsvon dótturbarn(s) síns, i Vydedalstungu, þá kann þad ecke ad skiliast, fyrr enn af eru allar skullder, og ur þvi einu sem þá af geingur, enn verde þad eckert, þá ætla eg þar, so sem annarsstadar, validere þad, ex nihilo nihil fit.

Um elldana i hittefirra nærre Heklu, og þrisvar einhversstadar austur á fiöllum, sem hiedann hafa siest, nefnelega i vetur ad var

i Januario, og tvisvar ádur á undannförnum árum, alltid hiedann ad siá i landsudur, er eckert sierlegt ad skrifa, þeir hafa hverge i bygdum, sem eg tilspurt hefe, neirn skada giört. Um suplicatiu Þuridar hef eg þvi ölldungis afsleiged, ad brefed vill meira kosta, enn hun kynne ad betala, eda sidann sinn kostnad, þo giæte, á þremur árum ad upprietta; og er þad ei ómaksverdt. Enn um vesen Markusar Magnussonar þyker mier kinlegra. Markus fór nordur i fyrra til Benedicts lögmanns, vard hönum sídann samferda hingad á Akureyre, sagde mier sídann, hann hefde lofad sier, ad skrifa þier þar, ad kaupmadurenn á Akureyre ætte peningana til brefsens ut ad leggia, enn hann (lögmadurenn) skyllde fyrer þá cavera vid kaupmann. Nu þætte mier, ad áre, gaman ad vita, hvert i þessu hefur neitt orded, eda hvad i vege staded. Get eg vel innbyrlad mier, ad ellds óluckann hafe mátt mörgum soddann utriettingum og aforme um vellta. Andsvör min: Um marginalia á Sturlungasögu, Um bókena, sem sr. Olafur heitenn talade um vid Nikulas Magnusson, Um bref og dröslur epter Skula h. Olafsson á Seilu, Um dóma skrædu Skapta heitens Iosephssonar, Um Hraunþufuklaustur sier þu allt á einu lausu blade, sem eg vil hier innleggia. Enn sr. Magnus á Mælefelle seigest aldeilis eckert hafa epter födur sinn, þess slags, sem eg hef epterspurt. Enn um þad, nær fader hanns dó, og um Christinrietts fragmented á Aukrum, sem Skapte heitenn hefur umtalad, skal eg svara, þegar eg fæ vissu, þad hefur hingad til hiá lided. Hier fellur mier inn, ad i copiunum sem eg sende þier í sumar, voru þær tvær ab annis 1520 og 1521 um hiónaband Þorleifs Biörnssonar og Ingvelldar Helgadóttur, bádar ex origin.; munu þvi þaug bref vera þad, sem þu til forna hefur til láns haft frá Skula heitnum, eru nu hiá syslumanne Spendrup, og munu ecke föl vera, enn liuflega liede hann mier þaug til epterskrifftar. Arne Þorsteinsson i Bolstadahlid bad mig á dögunum, þegar eg sókte brefenn til hanns, ad minnast á vid þig, i brefe minu, ad hann med þienustusamre heilsan bidur þig ad hyggia ad, hvert þu hafer nein bref, sem i nockru snerte Æsustade i Lángadal, þvi ef þad være, þá villde hann giarnan meiga þar af góds ínytia verda; og maklegur er hann þess, ef til er, þvi hann hefur nu i tvær reisur fyrer utann nockur undannmæle lied mier öll soddann document, sem hann hefur, smá og stór, betre og verre; þu andsvarar mier hier uppa, ad áre, ef gud lofar. Þad sem eg hier med sende, er þetta: 1. Dissertationes födur mins, um lög. Þær allar skrifadar, epter þeim, sem eg

hefe, enn þær skrifade eg, vel tvítugur, epter hanns eiginhende, eru þó, i þeirre um erfder, nockur loca corrupta, sem athugaleyse mitt þá hefur ollad, get eg þar ecke vid giört, þvi eg veit eckert, hvad orded er af hanns manuscripto, meina eg annarhver yngre brædra ockar hafe vid þvi teked, og sídann eitthvad so af orded, ad ecke fáest uppfriett. Verdur þu þvi med þetta ad ánægiast, so gott sem er. 2. Líted ágrip, um laganna reformation, á Islande. 3. Faord hystoria, ut af þvi nya formalitete, hier innskickudu. 4. Eignarskial uppa tvö kugillde á þoreyarnupe, eins og þad sem i sióenn fór, á Hofsóss skipe, i fyrra. 5. Registur uppa bref þaug sem þu badst mig ad skrifa ur copiubók Mag: Biörns á Hólum og eg i fyrra sende med Hofsóss skipe, þad er þad sama sem þu sender mier i fyrra, nema jeg hef sett annann numerum hiá, þar sem hinn var rángur, hef eg epter copiu af þvi. 6. Blad um nya laga concepted, sem eg vil bera mig ad, ad láta þig fá annad þess slags fiölordara ad áre, ef vid lifum, og fá blöd önnur laus, sem þu sier. 7. Vel 40 copiur af gömlum brefum, sem öll eru fra Reinestad, meira get eg nu ecke ad þessu sinne, og verdur þu þad ad fyrergiefa. Copiubókenn su i franska bandenu, sem hiá þier var, er til min komenn og danska registred, frá Hólum; met eg nu mest fyrst ad skrifa ur þvi þad þu bidur, sídann documentenn ur hinne copiubókenne, og registur ur henne, sem ádur er hiá mier. þar epter Bolstadahlídar brefenn, og epter hendenne, þad sem eg hef, riettarbætur, kongsbref etc. so miked sem eg giet, og ef vid so leinge lifum, áttu ad áre so mikels von af þessu, sem eg þángad til fæ afgiört, og mun nockud verda, ef gud giefur mig epter veniu so vídt heilbrygdann. — Elldur hefur i undannfarenn tvö ár ödruhveriu uppkomed nordur hiá Myvatne, enn ecke stórann skada giört, nema á fiallhögum og nockud kannskie spillt veide i vatnenu; enn i vetur ad var brende hann langt heim epter ad Reikiahlid. Enn i sumar sunnudagenn næstann epter þingmariumessu kom hann upp þar i bænum, var biargad bæde þvi, sem i bænum var, og vid öllum ur bænum, item allt teked ur kirkiunne, og nockru sídar vidur ur henne allur; er sídann afbrunned Reikiahlid med Gröf, Grimstader, Fagranes, og sumer seigia enn þá einhver bær sá fimte; sr. Jon Sæmundsson komenn til Skutustada. Vatned mestallt orded brunahraun, med vatnsdælum innannum; líkast til su sveit mune öll af brenna. Enn ecke heyre eg, ad elldurenn logande siáest þar, nu sem stendur, ofann á jördunne. Hinu heyre eg dreift, ad i i fiallenu fyrer ofann Mula skule ei festa snió, þó annars stadar

kome, og ef satt er, þá þyker mier ills vite, ad þar mune velgia under. Um óluckuna austur i Öræfum, af ellde og jökulhlaupe, i hittefyrra kemst eg nu ecke til ad skrifa, og aungvar frietter adrar, so brefed ecke verde epter af skipenu. — Enn hef eg nockud epter ad skrifa, sem eg kem mier varla til, enn verd þó ad giöra þad. So er ástadt, jeg er ordenn nærre þvi til skammar fyrer klædleyse, þvi under 20 ár hefur mier ecke rya bætst af kiólum, fyrer utann þegar eg hef getad láted giöra mier einskeptu i kiól, til ad bruka hvern dag, vadmál er hier ecke ærlegt ad fá, enda þole eg þad ecke fyrer þyngslum, burderner eru i burtu, þvi hef eg ecke önnur rád enn bidia þig, ad áre, ad giefa mier kiól, af grófu klæde, sterku og ódyru, so frammt þu getur þad meinfangalaust. Og ef þu nu þetta getur, þá villde eg hann være blágrár ad lit, vel so sídur sem þu brukar, álíka vídur, nema miklu meir a herdarnar, þvi eg er lángtum herdameire enn þu. Geter þu nu ecke þetta meinfángalaust, þá láttu þad vera ógiört, og er þad þá allt eins vel. Enn ef þu getur þad án baga, þá tilseigdu mier, þess leingur ad erfida fyrer þvi, i skrife þvi sem þier kann ad vera þient med, og reidstu ecke þessarre minne diörfung. Þá er enn, jeg sende i fyrra, med Hofsóss skipe, sem i sióenn for, nockur qvennhár, sem eg þá bad þig ad láta giöra ur paruqve. Nu get eg ecke so fliótt önnur aptur feinged, hef eg ad sönnu utlifud grey, sem mier duga ad bruka hvern dag (af þvi jeg má alldrei án þeirra vera, þvi eg er ordenn miked sköllóttur), enn hitt er leidara, eg á eckert, sem skammlaust sie ad bruka, so sem til kirkiu; þar fyrer, ef þu kannt ad eiga eitthvert, sem þier er orded óþienanlegt ad bruka, þvi þad þienar mier samt nóg vel, þá gefdu mier þad; er þad alldrei so slæmt, ad mier ecke duge þad, so framt nockud sídt er, þvi eg er æred hálslángur, enn þad er eins sagt um þetta og hitt, ad þu skallt ecke vid þvi hræra, án þess þu geter þad meinfángalaust. Sendtu mier og cantharides fyrer fáeina skilldinga, þvi eg hef öngvar, hvad sem mier áliggur, enn þarf þeirra stundum med. Christin m. bidur ástsamlega ad heilsa þier, enn sier ecke til ad skrifa þier til. Hun sende þier i fyrra med Hofsóss skipe leggiaböhd, sem þu hafder um talad, og ull nockra ad farva, epter þinu tilbode, þetta fór allt i sióenn. Nu sender hun enn hier med leggiaböhd og bidur þig vel virda, um ull ad senda i farva hefur hun i þetta sinn ecke leligheit. Hun ætlade ad senda þier tvenna qvennsocka, enn vard ofsein, þvi skiped for fyrre enn hun meinte, enn á ecke alltid tafalausar stunder, vill hun þvi bera sig ad bæta þad ad áre, ef hun getur, bidur

þig bródurlega giöra, ad senda sier ad áre eina góda vírkamba, sem ull er samkiembd med, og skrifa sier til 2 eda 3 línur um leid, sier til skemtunar, enn ecke þurfe þad lángordt ad vera, þier til tafar. Virdtu nu bródurlega, epter vana, gud vere þín hiálp og styrkur, hönum befel eg þig og þina, med allrar lucku óskum, og vil so leinge eg life, alltid finnast

þinn þienustuviliugur bróder og þienare

Jon Magnusson.

*

a. Jeg talade vid Mad. þrude á Vydevöllum og þorvalld Magnusson þar, um Sturlungu, sem þu epterspyr. Sögdu þaug bæde, hvert ödru afheyrande [hvert sier i lage $^{24}/_{8}$], ad hun være komenn austur til Hallgríms Jonssonar syslumanns. So seiger þorvalldur sig minne, ad á henne sieu þaug marginalia sem þu umtalar.

Jón Eggertsson á Aukrum sagde mier, ad su gamla dóma skrudda, med hende Skapta Josephssonar, sie hiá sr. Arna Skaptasyne, á Saudanese fyrer nordan.

Han sagde mier og, ad bók þá med pápiskum dröslum og dómum, sem þu epter spyr, og sr. Olafur heitenn talade um vid Nikulas Magnusson, nu syslumann i Rángárvalla syslu, eige hann (Jón Eggertsson), og sie hun nu i láne hiá syslumannenum Nikuláse Magnussyne. Hann seigest ecke glöggt muna, enn ecke fortaka kunna, ad i henne sie testament Vatnsfiardar Christinar.

þorlakur Skulason á Seilu, Olafssonar, seigest eckert til vita um nein document nie dröslur epter födur sinn; meinar hann þad allt fargad, i medferd elldre brædra sinna Olafs og þorbergs sem dóu ur bólunne *[Ender $^{24}/_{8}$]*.

þetta allt ofannskrifad gat eg i fyrra ecke feinged ad vita, fyrr enn skip voru sigld.

Um Hraunþufuklaustur.

Epter tilsögn Tummasar þorvalldssonar. (Hann er hreppstióre, greindur madur, ó-skrökvis, enn ecke þar nærre.)

Hann seiger, ad þad, sem adrer kalle Hraunþufuklaustur, hafe hann heyrt, ad bærenn skule hafa vered kirkiustadur og heited Á Klaustrum. Enn Hraunþufa sie köllud örnefne eitt, þar lángt sudur frá, framm á fiöllum.

Eirn bær þar fremra skule heited hafa Fossar, og vid hann kiend vötn þar nálægt, köllud Fossavötn.

Enn epter tilsögn Vigfusa Sigurdssonar (epter sialfssión og underriettingu annarra, um nofnenn. Hann er bondamadur, óskrökvis, þad eg veit).

Á Hraunþufuklaustre sier til girdinga i kring, og líka nockud til bæiarstædis i midiu tune, tuned hefur vered vídt um sig, allt eda mestallt sliett, nu allt hríse vaxed.

Bæier tveir hefur hver fyrer sig heited Stafn. Sier til girdinga á bádum, þeir ytst, austanframm vid Hofsá.

Bær eirn hefur heited Hóll, sier til girdinga, hann er fyrer framan hina, austanframm.

Bær eirn ónefndur þar fyrer framan austanframm, sier til girdinga.

Bær eirn ónefndur vestanframm, so sem nockud þar á móte, sier til girdinga.

Aller þesser fyrer framan þorliótstade (sem nu er fremste bærenn), enn fyrer utan Hraunþufu klaustur.

Bær eirn vestanframm vid ána, miklu utar enn aller þesser, enn langt

fyrer framan Hof, kalladur Hamarsgerde, sier til girdinga, þar hefur vered brukud selstada frá Hofe fyrer nockrum árum, enn nu fiárhus.

Annars sagt þar skule vered hafa alls ellefu bæier, og allt þetta eydelagst i miklu plágunne, sydar á Hraunþufuklaustre fundest klucka, og hun fared til Goddala.

*

b. Allar þær sögur, sem eg hef excerperad ur fornyrde þau, sem eg sende þier i hittefirra, voru frá Vydedalstungu, giörde eg þad til ad glepia fyrer mier lángsamann tíma og tilfinning, þegar mier tók nockud lited til ad lietta i þeirre laungu legu á Ásgeirsá, i halft annad ár. Enn ecke brukade eg til þess söguqver sr. Magnusar sal., og annadhvert alldrei, eda um lítenn tíma, var þad hiá mier, þó ecke til þess.

Vel ánægdur er eg med svör þin uppa literas, invectas post christianismum, og þacka þier þá kiennslu. Enn hitt áttu epter ad seigia mier, hverninn vered mune hafa níd þaug, sem sögurnar geta um. Um jarlsníd Þorleifs synest vist, ad vered hafe qvæde, med munne frammtalad. Enn hvad skal eg hallda um nid Eigils vid Eirik blodöxe? eda Jökuls vid Finnboga? munu þad vered hafa einhveriar vissar hádungar mynder? Eda munu söguskrifararner hafa so skrifad, ex relatione saltem? (fides sit penes authores) og ætlad, hiner sem þeir um skrifudu, hafe kunnad ad rista, med lesande stöfum, níded eda nídvísurnar.

Frædtu mig á, qvo anno ad var plágann mikla, sem vida er nefnd, og flest byle hafa eydelagst i hier á lande, so sem sagt er, og hvilik su plága var, jeg hef eckert eptertakanlegt um þad sied. Hvar er þad ad finna? Ecke kann þad ad vera svarte daude, so kalladur, hun hefur vered lángt seirna, þvi 1403 og 1407 hafa lifad þeir, sem plágu áred eda plágu veturenn lifdu og hafa vitnad um þad, sem þá hafde skied; þu getur leidriett mig á þessu.

*

c. Sied hef eg nya laga concepted og lytst mier ecke allstadar vel á þad, stillenn sumstadar oflángordur, og margt stilform, meir epter latinskum og dönskum genio, helldur enn islendskum. Sumt i lángordar minutias utfært. Odalsrettur æred sterkur, og, ad eg meina, ólidande so, i erfdunum. Uppbod til jardasölu hier ómöguleg, og eventus inconveniens. Tvennslags hiónafiárlag, og audsiedar þar ut af óendanlegar prætur, arfanna ójöfnudur og underskot i skulldagreidslum. Of háfar sekter sumstadar, og sumar nyiar, sem alldrei skyllde vera. Margt i hreppstiorn nytt, og um bureysing sem mier synest hverke gott nie practicable. Óbæreleger skrifara og forseiglingspeningar, foragt á klausturhölldurum, ad vera ey skattfry, á móte gamalle praxi. Fornyrde sum, med glossa, óþienanleg, óþörf rádagiörd um vexeler, og fleyra soddann. Sumt undannfellt, sem vera ætte; sumt öfugt vid Nord: lög, i þvi þó, sem mier synest hier eins vel standast kunna, og sexcenta ejusmodi. Summa, mig ugger fyrer, ad ei mune so gott alit fá, sem Authoritas officii, admixta desiderio excogitandi Magisterii, hefur persvaderad.

---

403. SOGNEPRÆST JÓN MAGNÚSSON (A. M.s BRODERSØN) TIL [ARNE MAGNUSSON]. Setberge þann 28. Septembris A° 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »Eg feck ecki stunder, ad svara Sr. Jone, lagde Sedil innani bref Sr. Snorra, og sagde honum best mundi ad forlika þetta mál, sendte honum og document Sr. Jons, og bad hann þau Sr. Jone til koma láta«.

Takker for modtaget brev og medfølgende tre bøger. Anerkender den hans afd. broder þórður viste omsorg og går villig ind på, at den þ. tilfaldne arv efter forældrene overgår til A. M.; undrer sig over, at sysselmanden Ormur Daðason ikke med større iver fremmer jorde-skiftet og ordner forholdet til søsteren Ástríður. Hvorledes broderen Magnus vil stille sig, véd han ikke; M. agter kun lidet hans råd. M. er udlagt som barnefader og hans opførsel dadelværdig: »Jeg vil ei auka Idur stigglinde med þvi ad skrifa marg-ordt umm hage bródur mins, þvi þad má vyrdast sosem eg hate hann og vilie ófrægia (hvad ecke er). Enn ecke vil eg dylia Idur þess, sem öllum er auglióst vorded, og Idur af ödrum má til heirnar berast: I vetur fyrer jól fædde kona ein í Huna-vatns syslu barn í heimenn og liste Magnus þess födur hvoriu hann vidgaungu veitte, konann var Ingun Sigurdardotter lögriettu-mans a Brecku, Hannessonar Biarnasonar fra Saurum í Helga-fellssveit. Hun vænest hann hafe lofad sier eigenorde munnlega og skriflega (hvad ecke mun ad öllu leite ósatt, þo eg hafe þad hvorke heirt nie sied). Enn nu vill hann ecke þad sitt loford efna. Var honum sidann stefnt uppá þetta mál, og í sökenne dæmt þann 31. Aug. hier a Grundarþingstad (þvi Magnus var í minu huse í vetur, og framm yfer þad honum stefnt var, enn nockrum tima þar efter veik hann burt hiedann, efter sialfs sins vild, nordur í Videdal til kaupavinnu). Rietturenn var halldenn í Grundafiardar krambud. Ecke var Magnuse neirn procurator settur, þar hann var fráverande, og ecke lavdagur, helldur í sökenne dæmt af syslumanne Gottr. (efter hans godre sannsyne) og Magnus storum sakfelldur, so þad ofbídur flestum«. Klager over at være betynget ved Setberg sognekalds overtagelse 1727 og fremstiller sagen for A. M., om hvis hjælp han beder.

---

404. SOGNEPRÆST MAGNÚS MAGNÚSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. in Majo 1704.

Trykt efter A. M.s egh. brevuddrag i AM. 732 a XII, 4to, bl. 168.

Dyradagur, sem þu epter spyr, nær vered hafi, seigest Hilldur Arngr. d. heyrt hafa ad vera skyllde fimtudagur er 4 vikur eru af sumre, skylldi hafa nafn þar af, ad þá være allar grenlægiur inn komnar. Enn þad synest sem eitthvad mune i þessu villt, þvi þeir seigia mier, sem kunnuger eru hattum refa, ad þeir leggist ei inn fyrr enn under fardaga.

---

405. FHV. SYSSELMAND MAGNÚS MAGNÚSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyre vid Seydisfiord þann 12. Junii A° 1704.

Efter orig. i AM. 450, folio. Vil gærne efter sin alderdoms tilstand og svaghed være A. M. til tjæneste, har ved skolepiltenes rejse modtaget de til

A. M. udlånte gamle breve tilbage, med undtagelse af »dagsbreffve Paals heitins Jonssonar a Skarde buanda«, som A. M. kan beholde, hvis han vil. Besvarer A. M.s brev (oplysninger om håndskrevne sager, Bjelkes skanse-skat, Postula sögur): »First umm þaug gomlu brief og duckomente, heffve eg þaug einginn onnur enn þaug adur sendt heffve, þo þar effter leitad haffve, enn þaug brieff er skriffved, i domabokina sem ydur i haust sende, ad vante effter registrinu, voru ey i henne, þa eg hana effter Gudmund saluga Asmundsson fieck; enn þær gomlu alþyngis boka copyur, sem ummskrifved, heffve eg ongvar, og munu traudlega fast þar til landþyngsskrifvare i landid skyckadur var aff Kong Christian 4. haloflegrar minningar Ao 1631 edur þar umm bil, enn þær sydann verid haffva til 1654, sa eg hia Þorlake saluga Ará(!)-syne, effter hans saluga fodur Ara Magnusson, og mun þa bok vera ad fá hia hans erfingiumm, Erlende á Hvole austur edur Christinu Jonsdotter a Kelldumm, sem og eirninn þær alþyngis bækur, sem sydann Ao 1654 og til Ao 1672 ut geingid haffva, þvi þaug munu þær feingid haffva effter sinn saluga fodur Jon Vigfusson elldra, þvi hann fieck allar bækur effter Þorlak saluga, hvers dotter Jon saluge Vigfusson elldre eignnadist, er tok allann arf effter Þorlak. Enn þær alþyngis boka copyur, sem eg odlast heffve medann eg þessa sysluparts ummraad haffde, fra dato 1654 og til dato 1680, þa eg hann sokum myns aldurdoms og veykleyka forfalla vegnna aflagde, heffve eg godum vinum i burtt lied, sem mig þar umm bedid haffva, hvoriar eg heffve enn nu ey affturfeingid, annars skyllde eg þær nu til þessa alþyngis Herra Commissarii sentt haffva med odrum gomlum bokumm og briefumm, hefdu hia mier verid, hvad þvi ver einginn onnur til heffve, enn þaug sem eg hans herradæme adur sendt hefe, hvad eg bid hans eruverdugheit velvyrda, hvers eg full treiste. Enn hvad vidvykur þvi skanßa giallde, sem af herra Commedantenumm Otta Bielck var uppa landsins syslur stelt þad ár 1667, sende eg hans herradæme utskrifft af þeim Kongl. Mayts briefumm liensherrans og Commedantsins sem og byskupsins M. Bryniolfs til andlegra og veralldlegra þessa lands innbiggiara, hvar af best siaed þessa tolls astædu og hvernninn hann hier i syslu uppborenn var og medal innbiggiaranna þvi utlæge var i sundur deilt, sem var fysks vyrde af hveriu jardarhundrade og fysks vyrde af hveriu tyundar vyrdu hundrade, hvad ordid mun haffva ein stor summa yffver allt landid, nær i eitt kominn var, þvi þær ryku syslur voru hærra taxtreradar enn þær fatæku, og var þo minst sett uppa Isafiardar og Strandasyslu. Umm homoariumm(!) sydar til herra liens-

herrans var uppa ongva skyldu sett, heldur sierhvors godann vilia aff þeim rykustu, sem þad godmotlega giora villdu, bæde aff andlegumm og veralldlegumm, hvar firer eg meyna helst firer geingid haffva M. Bryniolfur, fouetinn, logmenn baader med þeim helstu syslumonnumm, þvi mig minner ad eg heyrde sagt, ad Magister Bryniolfur saluge hefde ad sier tekid med synumm prestumm i Skalhollts stigte ad betala i þetta utlag 300 rde, enn *(sål.)* hatt utlag þeirra veralldlegu verid haffve veit eg ogiorla, þo nockrer meintu, ad þesse eruskeinckur af ollu landinu hlaupa skyllde til þusund rde. Hvad utskrifft þeirra gomlu postula sagnna vidvykur, mun hier umm plats ey fliotlega fast kunna, þar flestar sogu bækur Magnusar saluga Jonssonar, er i Vigur var, eru burtt komnnar, enn þo skal eg þar umm éffterspyriast. Mig minner, ad eg sæe i boka hlutdeyld herra viselogmansins herra Paals Jonssonar, þa skifft var bokumm effter Magnus saluga i Vigur, þær gomlu postula sogur a kalfskinn skrifadar med gamla Norrænu skrifft, og mun herra Commissarii þær innann handar hia honumm ad faa, ef þær girnnist og hann þær til hefur«. **Sender nu forskellige afskrifter ang. ejendom, bestallingsbreve, kgl. jordegods.**

---

406. [ARNE MAGNUSSON] TIL GUDRID MARKUSDATTER. Skrevet udi Island d. 4. Septembr. 1707.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 453, folio. A. M.s egh. påtegning »I Monsr. Reitzer couvert«. Brevet er til enken efter sysselmand Hans Villumsen († 1705), som fra 1692 var bosat i Præstø, og hvis søn var E. H. Londemann (se Brevveksling med A. M.).

Til Mad. Gudrid Marcus daatter a Præstøe udi Sæland.

Ellers foraarsages denne min skrivelse der af, at jeg veed, at den sal. mand hendis kieriste bragte med sig fra Iisland, den sidste gang da de til sammens toge der fra, een deel islandske documenter, pergaments-breve, skiøder, og andet sligt, som nu venteligen er ingen mand til nøtte. Jeg troer hende maa vere bevist her om, thi der var een stor deel af slige sager paa Stocksøre, som mig af deres egen folk her i landet er bleven berettet. Saa falder nu min venlig og tienstlig begiering, at saa fremt disse islandske breve og documenter, helst de som ere skreven paa pergament, ere nu i hendes eie og giemme, at hun da vilde bevise mig det venskab, at laane mig dennem eller og selge for en billig betaling. Over alt icke låde dem forderves eller gaae under, indtil at jeg en gang i gien kommer hiem til Danmark. Mens skulde Hr. Mag. Euert Hansen have allereede

taget disse sager til sig, da beder jeg gierne, at hun vilde communicere hâm denne min ven- og tienst-lig begiering. Jeg er nu saa occuperet, at jeg icke faar tid til at skrive hâm til, beder ellers at helse hâm venligen fra mig, og sige der hos at jeg af hiertet glæder mig ved det jeg af en god vens bref haver fornummet, at det gaar hannem ønskeligen vel. Skulde bemte. documenter kunde betroes mig til laans, og til den ende sendes mig, da bad jeg gierne det maatte skee med Ørebacke eller Haunefiordz skibe. Kiøbmand paa Ørebacke er Monsr. Niels Therkelsen boende i Piilestræde, og kiøbmanden paa Haunefiord heeder Christoffer Jenssen, som formoedentligen er at opspørge hos sal. Hans Birckes efterleverske, boende (om jeg ret erindrer) i Stormgaden. Jeg vil, om jeg maae, til foraaret vente et lidet svar, hvor af jeg kunde see, om jeg noget kunde have at vente eller icke. Brefvet kand addresseres paa Skalholt bispegaard.

---

407. SOGNEPRÆST MAGNÚS MARKÚSSON TIL ARNE MAGNÚSSON. Grenjadarstad d. 28. Septembr. 1728.

Trykt efter egh. underskreven original i AM. 450, folio. Besvarer modtaget brev. Dårlig helbred og sørgelig tilstand med uår og hård vinter. Takker for to tilbagesendte originalbreve og nogle skolebøger til sønnerne, men er dog ikke tilfreds med tilsendelsen. En gæld for tidligere tilsendte bøger opsætter han at afgøre, da tyrkiske skibe skal være i farvandene. Er utilfreds med, at A. M. ikke har skaffet oplysninger ang. noget jordegods eller tilsendt ham Arndts postil, og er krænket over en udtalt tvivl om han kunde tysk. Tilbageviser formodningen om, at han skulde vide besked med en viss brevbog og nogle dokumenter. Klager over at A. M. ikke har tilbagesendt en ham for flere år siden tilsendt bog (beg. med Baugatal) og over at han ikke har svaret på en forespørgsel ang. Jón Ólafsson. — Et vedlagt blad angiver, hvorfor en kommission om at skaffe »hrafntinnur« (obsidian), af det største som kan fås, ikke har kunnet udføres: 1. Egen svaghed, 2. Slet vejrlig, så at folk ikke kan forlade høhøsten for at rejse til Krafla, 3. Krafla-fjældet antages forstyrret ved vulkan-udbruddene, 4. A. M. vil intet have med købmand Schovgaard at gøre og underkøbmand Due kan man ikke betro sligt. Henviser til en tidligere tilsendelse, som måske er i behold.

VelEdla og Halærde Hr. Assessor,
Hattvirdandi ehruryke vin.

I nærstlidnum Julio kom mier til handa ydar kiærleiks tilskrif, hingad sendt af Akureyrar skipe, af hveriu eg sie gladur, ad ydar lucka og heilbrigdi er hin sama, oskandi af heilumm hug, ad so meige vera umm alla, ydur af gudi takmarkada, æfe, og ad endingenn verde saluhiálpleg! Tilskrifed þacka eg astsamlega, og allt annad vel til myn giort. Nu siaed þier af þessu,

ad eg life, enn vid veika heilsu sydann i niundu viku sumars, inn til þessa; gud rædur afdrifunumm. Þier fáed ad spyria, þott eg fatt skrifi umm, so nær almenn hardendi og hallæreß tilstand a landi þessu, sem varad hefur sydann i firra haust, med hrædelegu vetrar ryke og enn hrædelegri vorhardendumm, so ad sumared var ecke leingra hia oss her enn fra solstodumm til hofuddags, sydann merkeleg votvidre, med snióumm og froste, sem bannad hafa biargrædi bædi af landi og sió. In summa eg man ecke, sydann eg kom til mindugrá(!) ára, slykann árgáng. Gud miskune synu fólki, þvi þad er þo vyst nockud effter i bland! Eg medtok med ydar brefe þaug tvo original bref, er eg, effter bon ydar, sendi ydur i firra, sem var 1. Loga Stigssonar þessarar kyrkiu bref, 2. Peturs abóta (hveriu eg vard miög feigenn) fra Runolfe Einarssyne, sem allt þetta sumar hefur fyrer daudanumm leiged. I ödru lage filgdu ydar brefe, og eg medtok, skolakver til sona minna, riett effter þvi sem brefed ummgietur, og þacka eg ad interim aludlega þa sending, annars er mier ohægt kverunumm mille þeirra ad skiffta, eg giet og ecki dissimulerad, ad eg sie nockrum mun agiarnari ad fá þvilyk kver handa þeim enn þier orlater ad midla mier, og ad sonnu mætte eg bligdast ad bidia ydur umm slykt, nema eg giordi þad i skioli ydar gamla truskapar. Riett skrifed þier umm tvo exemplaria af Nuchleo mier send 1726, og kannast eg undereins vid, ad eg sie fyrer þessar bækur ydur skildugur umm 3 rixdlr 1 ℔, hveria peninga eg hefe ad sonnu til, enn sendi þa nu ecki, af þvi ad su fregn hefur borest ur austfiordumm i sumar, ad siofarendur, sem þar hafa ad komed, skuli hafa sagt umm tyrkians ummgang i Nordursionumm, og ad hann hafi i Fær-eyumm skada giort; enn framar ad ißlendsker austfyrdingar, nefnelega presturenn i Berufyrdi, hafi róed til ad fiska og funded a siónumm ædi miked af bata, tunna og sveigabrotumm, og annad adskiliannlegt vrag, item hafi heirst i hafenu ogangur af skotumm, offtar enn eitt sinn, og þesse frasogn geingur almennelega, og er af flestumm fyrer sanna halldenn, þvi vil eg helldur þesser fáu peningar sieu her kirrer, enn ad þeir misfarest, og sama mundi eg giora, þott eg være ydur umm fleire skildugur, þvi eg veit ydur liggur ecke nauduglega á. Þier afsaked ydur, ad leita upp brief þaug þier hafa kinnud, fyrer jordum her i kringumm mig, gieted og umm, ad ur þeirri velgiord muni lyted verda, þegar allt komi fyrer dag. Eg svara med einu ordi: Þegar allt kiemur fyrer dag, mun eingenn þikiast hafa ofmiked gott giort, til þess ad riett meige vera riett. Umm Arndtz postillu ad tala, vil eg

lata af, þó mier sie merkelegur hagur a bokenni, af somu ordsok sem eg hefi adur skrifad, first hun er so ofáannleg. Enn spurningu ydar, hvert eg kunni þysku, vil eg ecki svara med odru enn þvi, ad eg hefi umm bokena beded, þvi gantalegt væri, ad eg skilldi vilia hana kaupa, alleina til þess ad horfa a hana a medal annara bóka; þad væri motlyka og þegar gickurenn hrosadi sier af þvi, ad bibliann læe i kistu hans. Eg er og so til alldurs komenn, ad valla er vonlegt eg lære meira, hveike i þysku nie ödru, enn eg allareidu kann, og er lykast ad eg muni her effter ecki fa annad vigtugra ad giöra, enn so sem þad litla hrockur til. Eckert vil eg framar seigia umm brefabokaslitur sal. sr. Skula, þad sem ydur er umm hana fortaled, er eins satt, og annad þvilykt, qvod notandum. Ecke er feriubref Þorsteins logmans i þvi slitri, og ecke fæ eg þad uppspurt, hverki i Laufase og ecki i Gröf, hvert eg skrifadi i haust, og i vetur, og feck til svars lytelsverdt loford (eins og vant er), sem alldrei mun efnad verda.

Ad hia mier sie landamerkia bref einhverrar Holastadar jardar contr. Hiedenshofda, vil eg giefa þeim effter ad giora satt, sem þad hefur sagt ydur, og ef hann þad giörer, er lykast eg unne ydur copiu af þvi, ecke sydur enn hinumm odrumm brefumm, sem eg hefi meira fyrer haft ad utvega og þier hafed hia mier feinged, enn bidied hann ad leita hia sialfumm sier, effter þvi og odru. Hingad til hefe eg filgt riettlyneß ydar brefe, so þvi er svarad effter þvi sem eg nú giet. Ur ydar brefi i firra man eg þad, ad þier seiged á Svalbarde sie enn nú eitt bref effter etc. Effter þvi brefe hefe eg sendt eitt og annad sinn forgiefens, og i þridia sinn svar feinged fra Hallgryme Sigurdssyne, þad eg her innlegg, alleina til ad syna ydur, hvada vidleitni eg hefi hafft i þessari ydar commissione, et sic de cæteris. Nu sendi eg ydur 11 copiur af þeim brefumm, sem eg hefi þar og þar uppleitad, og verded þier med þad anægder ad vera, þvi eg giet ecke betur, so er og farenn von, ad eg gieti her effter þvilykt uppleitad, þar eg er buenn allstadar her umm kryng effter þvilyku ad skignast med nockurre ummhiggiu, hveria eg verd nu fra mier ad leggia; eingu ad sydur bid eg ydur ad senda mier ad ári tvo góda Livios til sona minna, ad eg nú ecke nefni þær adrar bækur, sem eg hefi adur umm skrifad, þikest vita ad þesser koste nockud. Bref þetta fer med Akureyrar skipe, enn madurenn, sem þad skal færa, nefnest Pall Christiansson genbúe Monsr. Lars Palssonar. Ecke hefi eg enn affturfeingid bok myna fra ydur, sem byriar a baugatali; eru þo nockur ár sydan eg send[1]

ydur hana, og ecki svared þier mier neinu uppa þad eg skrifadi i firra umm Jon Olafsson, sem hia ydur var, hefdi su materia leiged ydur so nærre sem mier, þa mundud þier hafa einhveriu svarad, og á her vel vid þad sal. Ebbe sagdi: Sæll er sa i heimenum, sem eingenn börnenn á; þvi sa þarf einga higgiu fyrer þeim ad bera. Taked nu þetta fyrer qverelam, en ecke expostulationem, og hallded mier til goda þetta flyters skrif, og so allt annad hia mier afatt, hvad sem vera kann. Befel ydur so gudi almattugumm, hvors vysdomur ydur stiorne, hvers almætte ydur forsvare, hvers miskunseme ydur endurnære i allri sálarennar naudsyn! Og ef ske kann ad vilia Gudz, ad þetta verdi mitt seinasta til ydar, þa vil eg af ollu og hreinu hiarta sammælast vid ydur til himnarykeß.

Enn eg finst, a medan eg endest til
ydar erlegur vin og þienustuviliugur þienare
Magnus Markusson.

408. SOGNEPRÆST MAGNÚS MARKÚSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Grenjadarstad þann 22an Septembr. 1729.

Trykt efter ikke egh. orig. i AM. Access. 1. M. M.s svære sygdom er nu i aftagende; beklager Københavns brand. Beskriver Myvatns-udbruddene. Berører et pengemellemværende og den ham tilhørende, under branden frelste »baugatals«-bog. Ønsker at den hos A. M. værende Jón Ólafsson kunde blive anvendt ved skolen på Island, hvis han ligner sin fader. Ønsker selv at dimittere sine sønner til universitetet.

VelEdla og Halærde Hr. Assessor,
Hattvirdandi ehruryke vin og velunnare.

Þegar eg i fyrra haust skrifade ydur þann 28. Septembr., var eg i þeim þanka, ad hverke munde eg lifa til ad skrifa ydur offtar, og ecke ad sia ydar bref, þvi eg var þá nær dauda enn lyfe, so sem brefed nockurn veigenn med sier bar, og vid slyka koste bio eg samfleitt, inn til þess þrettanda dags iola i vetur, er eg aldeileß lagdest i myna kör, og hiellt vid hana fullar 5 vikur. Ad eg nu ecke tale umm allann þann tyma þar effter, sem eg var (effter malshætte) i hraukumm, framm a sumar, sydann er þad betur og betur, og umm nockra stund hefe eg ankanna-minne heilsu hafft, enn adur sa siukdomur tok mig; Gude sieu eylyfar þacker, sem deider og lyka lyfgar! fyrer hvers miskunseme þad er skied, ad eg life enn nu, og hefe seinast i næstlidnumm Augusto sied og lesed ydar ad veniu vinsamlegt tilskrif, enn superi boni! med hvorsu olykum hætte vid hina firre tymana? Jeg hefe alltiafnt matt glediast af ydar brefumm, ad vita þad ydur vel geinge, nu ma eg af nefndu ydar brefe

skilia nockud annad, og læra, umm syder, þar af, hvorsu ad allt er under solunne vallt og ostodugt; þo er þar hia þad Gudi þackande, ad hann vardveitte ydar, og annara godra manna lyf i þeim andfælumm, er geinged hafa yfer þann nafnfræga Hafnarstad, a medann þad fáheirda ofryki elldsens geisade, og er þad ad vysu skied ecke an gudlegs vysdóms rádz; þvi so lætur hann þeckia sinn vollduga almátt og riettlæte, under eins og syna godgyrnd og miskunseme, lyka hia oss hier i lande, af þeim skiæda jardar elldi sem full 5 ár hefur vered ad brenna, nærre Myvatne, enn i vor fieck so sterka yferhond, ad hann rann, og hefur sydann runned, lyka sem vatnsflood, framm ur þvi fialle Leyrhniuk (so sem menn underrietta) ofan i Myvatns sveit og þar afbrendt þessar jarder Grymstade, Fagranes, Gröf, Reikiahlyd, enn kyrkiann þar stod fyrer viku, lyka sem eirn holme innani elldenumm obrend. Þesse eldur (potius elldflod eda lækur) fiell ofan i sialft Myvatn og uppþurkade þad ad nordanverdu ecke alleinasta, helldur ummturnade þvi so, ad þar hliop upp so hatt hraun sem hier eru hædstu hus, og þad hraun er nu þar i vatnenu sem adur var veidestadur. Þesse ogangur elldsens er enn nu ad æda i vatnenu daglega dags, og færest sudur effter þvi meir og meir, so ad bigdenn a badar sydur synest ad vera stodd i stædsta fáre, og komest sa elldur i Laxá, sem rennur ur Myvatne giegnumm Laxardal og Adaldal ut til sióar, er fyrer mannlegumm dóme ecke annad vissara, enn ad þessar sveiter eydeleggest, nema gud setie honumm eitt takmark. Þo synest, sem þessum bæ sem jeg er, ad sie hættast, ef elldurenn kiemst so lángt, þvi allt hans heiskapar land liggur med Laxá, og annara kyrkiujardanna, enn sialfur bærenn stendur a laglende. Þetta geingur so sem Gud hefur asett, annars verdur mier ohægt umm, ef eg skillde þurfa til flotta ad taka fra þessum bæ, sierdeileß þar eg sie ecke hvar eg skillde athvarf fá fyrer mig og myna, enn gud sier fyrer. Sr. Jon sem bio i Reykiahlyd, flyde undann elldenumm til Skutustada a midiu sumre, og allt folk af hinumm jordunumm er eg nefnde, tvystradest hingad og þángad, so eingenn vard mannskadenn, ecke helldur fiemissa nema a húsunumm, þaug brunnu til kalldra kola. Einga utrietting giet eg a þessu hauste hafft umm bref sr. Jons a Kinnastodum so ad þaug skipunumm náe, þar med tel eg ovyst, hvort eg fæ þaug afftur hia honumm. Runolfur broder hans hefur leiged i kor sydann i firra haust, merkelega veikur, gieta menn til ad hafa mune eina ending. Peningarner sem þier skrifudud mier umm i firra, 3 rixdlr. 1 ℔, kannast eg vid ad

eiga ad vera so marger sem þier seiged, og þeir munu nu i vetur ydur betalast i Kaupenhafn af kaupmannenum Monsr. Hans Munch, hvorium eg hefe þar umm skrifad, þvi eg þikest vita ad þier munud helldur vilia eiga vid hann enn hina, hvad eg hefe lært af ydar eigenn brefumm, enn sialfur jeg hefe hia þeim manne digd funded. Þier minnest enn a baugatals bokena ad hun sie ur elldenumm salverud, ecke var hun mikels verd hia ollu þvi odru, sem hann foreydde, og ecke helldur vil eg giora neitt omen ur þvi ad hun conserveradest. Skilningur orda þeirra er eg i hittedfirra skrifade ydur og vidviku Jone Olafssyne, sem hia ydur þa var, og eg meina enn nu er, var þesse, ad ef hann være sinnadur til ad koma hingad afftur, þa villde eg hafa sokt umm þad, ad hann giæte komest til ad þiona scholanum hier, so sem eirn moderator. Tok eg þann vilia minn af þeirre þechingu a hans sal. födur umm margt gott atgiorfe, sem honumm var af gudi lanad, og þier þecktud betur enn eg. Ef hann hefde af honumm nockud þess slags, þa munde hann ad vysu kunna ungdomenumm gagnlegur ad verda, þvi liklegt være (þeinkte eg þá), ad þeir, sem nu eru vid scholan, mundu vilia þar fra til annars promoverast hid firsta; nu eru þeir enn vid, og liklegt ad rectors plaß verde ecke so fliott lidugt. Jeg sagde og so i þvi brefe, ef mig minner riett, ad þeir, sem umm born hafa ad huxa, villdu giarnann, ad góder informatores væru yfer scholana setter. Jeg á ad vita hiedanaf, hvad þad gillder. Syner myner bader hafa hingad til vered under domestica informatione, gieta báder sæmelega lært, jeg hefe falad fyrer þa schola a tilkomande vetre, og ecke feinged afarkostalaust, þvi mun eg þar vid hætta i trauste drottens, og hefe feinged alltannad i sinne med þá, nefnelega ad þeir fra þessare domestica informatione verde dimitterader til Academyesens med tymanumm, og bid eg ydur nu ad seigia mier, hvort ydur synest þetta mitt forslag meigi ecke frammgánga. Ef eg matte dimittera til Academyesens myn scholaborn, þegar eg var scholans rector og mier var ætlad ad hafa vit a þvi, hvar til þaug dugdu, þvi má eg nu ecke dimittera myn eigenn, þo ecke hafe eg vered med þaug i Skalhollts skola? Framar vil eg giarnann af ydur informerast, hvert nu være rádlegt effter þennann áfallenn elldskada i Kaupenhafvn ad senda born syn til Academiesins innann árs eda tveggia, mier koma þvi fyrer nochur obstacula ad sonnu, þegar eg umm þad þeinke, enn efast umm ad eg riett diluere þaug, þvi vil eg i þessu efne, so vel sem hinu, giarnann heira ydart saintiment. Þetta bref er áformad ad fare med Akur eyrar skipe, þvi þo

Husav. skip sie snart seglferdugt, vil eg helldur med hinu senda. Og so sem eg minnest nu ecke annad sem skrifa skal, enda eg med innelegre osk allra farsællda ydur til handa og ollumm þeim þier vel vilied og skilldugu þacklæte alls godz.

---

409. PRÆSIDENT DANIEL MATHESIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhavn d. 23. Aprilis A⁰ 1707.

Trykt efter orig. i AM. 452, folio. Indlagt er en liste over indkøbte varer, samt meddelelse om en udbetaling til Jon Thorstensen $^{24}/_{5}$, hvortil A. M.s påtegning »Laa inden i Cancellie Raad Jacob Mathesii bref. Disse 25 Rdl. 4 ℳ ere klare i mellem mig og Thorder Thordersen«.

Mon tres Cher Frere.

Jeg takker dig meget for din gode skrivelse fra Skalholt af 19. Septembr. sidstafvigte aar. Den fortreed, som min broder Jacob beretter mig at du paa din hendreise til Ißland haver udstaaet, giør mig hiertelig ont, vil dog haabe at den skade med tiden bliver forvundet og forglemt. Du skal have største tak for det mig tilskikkede æderdun, det kommer mig meget vel til pass, saasom ieg iblandt et og andet boeskab, som ieg tid efter anden indkiøber, ogsaa samler til een ny seng; thi ieg holder min egen huusholding undtagen min kaast, som ieg søger ved min ny-gifte broders bord. Ieg haver af din gage fra sahlkammeret incasseret for 2de terminer 493 rixdr. 2 ℳ forfaldene fra 1mo januarii 1706 til ultimum junii og fra 1mo julii til ultimum Decembr. samme aar, deraf haver ieg igien, efter din villie, d. 2. Novembris 1706 betalt een vexel til Gisle Biarnesen paa 100 rixdr. og for varer, som med Sigr. Hans Birch dig nu tilstilles, udgiven 41 rixdr. 4 ℳ 14 ß. giør i alt 141 rdr. 4 ℳ 14 ß. som videre af indlagde regning dat. Kiøbenhavn d. 23. April. 1707 er at fornemme. Jeg vil ønske at de indkiøbte varer maatte være efter behag, og at de u-skadde maatte fremkomme. Mon frere lader mig ellers viide at ieg skulle levere til Jon Thorstensen 30 rixdr., dog med det tilleg, naar hand derom giør andsøgning, da som hand ikke endnu haver vaaren hos mig og begiert samme penge, saa haver ieg ey heller derom haft bud til ham, men mueligen hand tør endnu komme, og saa vil ieg imod qvitering levere ham dem. Min broder Jacob skal vist ogsaa have nogle penge for expeditioner og sligt, men som hand dermed ikke endnu er ferdig, saa veed hand ey heller hvad hand behøver, og ieg har ikke kundet opbie den yderste tid med at tilskrive dig; thi det kunde hænde sig at ieg da ikke saa lige

havde leylighed. Men hvad ieg efter dette datum paa dine vegne udgiver, skal rigtig blive specificeret, og dig siden communiceret. De danske maanendtlige aviser havde ieg i sinde at ville for dig indkiøbt, men som Monsr. Reitzer siger at hand vil skikke dig dem, saa har ieg det derved ladet beroe, naar du har dem, Mon frere, saa seer du deraf hvad mest remarqvabel nyt, som her i staden passerer, og i den hendseende er det u-nødigt at ieg sligt her ville fortelle dig. Hvad ellers et og andet dit væsen og Cammeret etc. andgaar meddeeler min broder Jacob dig vel, som har dine forretninger under hænder. I det øvrige maa du være forsikret, mon Cher frere, at hvor ieg er tilstæde og der kunde talis noget til din præjudice, skal ieg derved skikke mig, som din oprigtige broder og ven. Amtmand Schelderup lader dig flittig helse, hand har vaaren her i staden siden Hellig 3 konger, bliver her og vel een tid lang endnu, formedelst tvende importantes processer, som hand er geraaden udi, den eene med biskopen i Trundhiem Doct. Peder Krog, af hvilken hand venter stor satisfaction, som ey heller, efter de omstændigheder ieg har hørt, andet kand være, den anden med een foget i Nordlandene navnlig Bræmer, som amtmanden fra sit embede har suspenderet, hvilken sag siunis og paa hans side at vil falde vel ud, den er allereede ved commissarier begynt. Monsr. Schelderup er ikke gift, veed sig ey heller nogen bruud, men skulle vel ikke lenge balancere om noget got partie ham forekom. Ved de dig tilskikte varer er dette at observere, at een anden gang kunde du sende mig de blikdoser, som du har, baade til thee og caffé, saa kunde du spare de penge, som ieg hver gang for nye doser maa udgive. De 5 pund bøsse kruud, som du skriver om men ikke nævner enten det skal være fiint eller groft, har ieg saaledes efter min gisning indkiøbt, nemlig 4 pund groft, og 1 pund fint som kand bruges til fængkruud. Af sukkeret ville du have 30 pund, men som du selv veed at det er ikke got at treffe det saa lige særdeelis med heelt- eller top-sukker, saa giør det vel intet at du nu faar 3 pund meere end du forlangte. Det pund rødt lak kaaster vel ikkun lidet, er dog got, men vil du een anden gang have det finere, skal det skee, thi her er een i byen som giør det. Sliberemmen var ond at faae, ieg fik den hos min barberer, og derfor maatte ieg for den give saa meget nemlig 1 . . *(def.)* ꝑ. Apotheker varene har ieg imod qvitering kiøbt paa Be[ck]kers apothek, undtagen bezoar draabene og sal volatile, som ieg har kiøbt hos Monsr. Duhm Hamborger Post, hvor ieg altid lader hente sligt formedelst det kommer fra Hamborg, og

pleyer at være got. Af bezoar draabene ville du ikkun have for 3 ß, men som hvert glas, naar ieg kiøber dem hos posten, kaaster 2 ß, saa kommer det dig 1 ß hoyere end du det forlangede, hvor imod du igien haver fleere draaber. Det er gaaet lige saadant denne gang til med eenebær olien som forleden, at du ikke skriver hvad slags det skal være, thi pegelen af den som er ex ligno kaaster ikkun 2 ß, og den ex Baccis, som er den tilskikte, kaaster 12 ß, hvorfor ieg veed ikke om ieg har giort ilde eller vel ved ieg har taget den beste. Varene, som findes i den medfølgende pakkiste, som er merket A. M. maa varligen optagis. Nu ieg vil til slutning ønske dig guds trygge beskiermelse, lykke og ald behagelig velstand, og een god ende paa dine forretninger dig til fornøyelse, for blivendes altid

Din oprigtige broder og bereedvilligste tienere

D. Mathesius.

410. PRÆSIDENT D. MATHESIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhavn d. 14. Aprilis A° 1708.

Trykt efter egh. orig. i AM. 452, folio. Sammesteds findes a. Fortegnelse på gods og varer indkøbt for A. M. og ham tilsendt år 1704, 38 poster til et samlet beløb af 114 rdl. 7 ß, hvortil en brevnotits fra D. af $^{20}/_{5}$, der giver oplysning om godsets afsendelse; b. 2 folioblade (kopi), dat. Kbh. $^{28}/_{2}$ 1706 med regnskab over de for A. M. indkasserede og udgivne beløb fra maj 1702 til oktober 1705; balancerer med 1526 rdl. 4 mk., incl. 438 rdl. 4 mk. 11 ß udbetalte til A. M. $^{20}/_{2}$ 1706 — forsynet med A. M.s påtegning for at være befundet rigtigt.

I AM. 453, folio foreligger en liste med D.s hånd »paa det nyt ieg nu erindrer mig at være passeret siden sidst ieg skrev dig til«, 15 poster, omfattende udnævnelser, dødsfald og lign. 1703—4 (deribl. den polske resident Schades drab).

Mon tres Cher Frere

Af dit angenehme dateret Slitandestad den 18. Sept. 1707 fornemmer ieg ey andet end at du lever vel, hvilket er mig hiertelig kiært ønskendes at det fremdeeles maa continuere, og at du med god sundhed og helbred maa komme her hid til staden, hvor hend ieg fornemmer du har i sinde i aar at begive dig. Give gud samme din hidreise og andkomst her til steden, som siunes at være høynødvendig, maa giøre en forandring paa folks gemytter imod dig, hvor om . . . . *(Udradering)* uden tvivl . . . . *(Udradering)*, og er det derfor unyttigt for mig videre om den materie at melde. Det giør mig ont, kiære broder, at det dig forleden aar tilskikkede kruudt ikke kom vel frem, ieg tog dog derved ald den præcaution ieg kunde, derfor har ieg i aar intet villet befatte mig med at indpakke de dig nu med kiøbmanden Christopher Jensen tilsendte Apotecher-vare, men efter min begiering ere de indpakkede paa Apotechet, hvor de

forstaar det bedre end ieg, i medfølgende liden kiste merket A. M. Paa samme vare skikkes dig en copie af original recepterne, med prisen der hos, og har de kaast, efter Monsr. Becchers mig der paa givne qvitering med kisten og alt 14 rixdr. 5 ℳ 14 ß. Vexelen til Hans Scavenius blev og strax betalt med 20 rixd. croner, er med lage 20 rdr. 1 ℳ 4 ß. Dette er alt hvis ieg af dine hos mig staaende penge, siden mit seeniste brev til dig, hidindtil haver udgiven, Jon Thorstensen har ey endnu givet andsøgning om de 20 rixdr. hand i aar skulle have, men naar hand derom kommer til mig, faar hand dem efter din skrivelses formelding. Jeg har erindret Monsr. Reitzer om de pieces hand skulle skikke dig, med hvilke hand siger at det vel kand beroe indtil du selv hidkommer. Jeg takker tienstlig for det mig sendte æderduun, ieg havde ikke ventet noget der af, saasom skibet, hvor det var paa, forgik ved Engeland, dog fik ieg det omsider, men ganske vaat. Give gud nu vi maae see en(!) anden med glæde, og imidlertid ønsker ieg dig en lykkelig hidreise og befaler dig i guds trygge beskiermelse, forblivendis altid din

Hulde broder og bereedvillige tienere

D. Mathesius.

*

Fra A. M. foreligger intet brev til D. M., derimod i AM. 452, folio følgende memorialnotitser

President Daniel Mathesius 1706.

Dunenn er eg sendte med Eyrarbacka skipe mun hann nu hafa medteced.

sendt lista paa vare og apothekertöj.

nefnt um vexelen er eg gaf biskupe.

bedinn ad levera Jone Þorsteinssyne 30 Rixdle, þá þá fordrar.

lata mig vita hvernig þessum utgiptum lydur ad áre.

at skrive mig noget nyt, eller sende mig de Maanedl. extracter af gazetterne om ham synes de duer.

at undskylde mig hos Skielderup at ieg ei skriver.

Cancellie Raad og President Daniel Mathesius. 1707.

Jeg vil formoede den packe æderduun er nu alt hâm i hænde, som gick bort med Haunefiords skib.

at telle Jon Thorstensen 20 Rdler paa min tieners (Thorder Thordersens) vegne naar hand derom giør anmoding.

at hand vil betale den vexel paa 20 Rixdler Croner, som ieg hâr udgivet Assessor Hans Scavenius.

Sendte 7 Seddeler paa nogen medicamenter hvor af α. β. vare for mig, δ. fyrir Olufu Arnadottur. ε. fyrir Vilborgu. ζ. fyrir Orm, a γ. stod Ranveig (kann þiena Katle Palss.), á η. Thorder Thorkelsens Commission. non tamen erat.

ad senda mier þetta og Sedlana sialfa med Hafnarfiardar skipe, Christoeffer Jensen, eller med Örebacke skib om det gaar för bort.

Eins villde eg Reitzer giörde.

411. [ARNE MAGNUSSON TIL KANCELLISEKRETÆR J. MATHESIUS.] [Island 1707.]

Efter egh. koncept i AM. 449, folio. Over- og underskrift henhv. »Mon frere« og »Tuus Totus A. Magnussen«. Vistnok tillæg til et udførligere brev. [Prokurator] Bertel Biørnsen har tidligere i en sag gjort vanskeligheder på grund af det ubestemte udtryk i missivet ang. sagens foretagelse »indtil høieste Ret 1706«. A. M. vil derfor gærne ang. den nu forestående sag have ind i missivet »indtil begyndelsen af høieste Ret 1709« eller lignende. »Thi ellers blef ieg herved forhudlet, og maatte enten blive to vintere over i Danmark, eller drage her hid igien før end der gick dom i sagen, hvilket ieg icke vilde for nogle 1000 Rixdler. Thi om end skiønt sagen i mine tanker er rede og uden fare for mig, saa kunde den dog ved en Procurators uagtsomhed, eller udeblivelse af en circonstance, fordærves, og ieg saa med det samme komme om ald min reputation, som, næst guds hiælp, ingen fare staar, om sagen blef ageret me præsente«. Sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 94.

Fra et ældre brev indeholder AM. 452, folio følgende memorial-notits »1706. 10. 7bris. J. M. um svar uppá Söguna 1704. mentionerad atskilianlegt um lödurmennsku Arnbiarnar og Gottrups ofsa. let mig eins gillda þo hann þad synde. — allt þetta mætti hann tæta i sundur«.

412. [ARNE MAGNUSSON TIL KANCELLISEKRETÆR J. MATHESIUS.] Hvamm præstegaard vesten paa Ißland d. 28. octobris anno 1710.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. Hertil A. M.s egh. påtegning »sank under Hetland med Styckesholmsskib«. Sml. Lovsamling for Island I, s. 676.

Til samme tid hører nedenaftrykte memorialliste med skriverhånd fra AM. 439, folio (indlagt i brevkoncept til prof. Reitzer 30. 10. 1710) over æmner behandlede i brev til M.

Høiærede kiere broder.

Indlagde suppliqve af dato 9. septembris tillige med hosføiede trende bilager og tvende concepter til høieste rettes stefninger sendte jeg dig med Dyerefiords skib, kiøbmand Jørgen Søfrensen, d. 10de septembris nest afvigte. Nu saa som denne sag er mig høit angelegen (som du self seer), saa sender jeg denne nærverende suppliqve med ommeldte documenter, i fald at Dyrefiords skib kunde vere kommet noget til, og er den saa vel som bilagerne og stæfnings concepterne aldelis lige lydende med hine som med Dyrefiords skib bleve fremsendte, saa at een af disse genparter er ufornøden, om begge komme vel frem. Den anden suppliqve af dato 22. octobris er ickun enkelt, og faar

der fore at følge med den af gienparterne som i cancelliet indleveres. Den er af laugmanden og mig fornemmeligen skreven til at vise, hvor hastig og irregulariter tingen er bleven tracteret, alleene til at prejudicere os, og for det øfrige af mig til at legitimere det at jeg paa Jon Reggvidsens vegne begierer stæfni[n]g. Nu hvad sig angaar disse stæfninger i almindelighed, da troer jeg vel, at de store uvenner, som laugmanden og jeg have i Kiøbenhafn, skulle giøre ald deris flid paa at fore-bygge, at vi skulle faae disse stæfninger, venteligen og søge at faae vice laugmand Eiolfsens og landfouget Beyers forretning udi denne sag confirmeret af kongen. Jeg veed du vilt tenke, at dette er een urimelig frykt, men der til svarer jeg, at du veed self, hvor offte mine uvenner hâr recommenderet mig til at exciperes fra communi via juris, og hvad der paa er fuldt, saa er da min begiering, at du vilde hafve den godhed for mig at indlevere disse papirer med første i cancelliet og faa stæfningerne, saa vel som de i den suppliqve af 9. septembris allerunderdanigst forlangede missiver, jo før jo bedre udvirkede. Pengene, som her til behøves, ville du vere saa god at tage hos min kone, og vilde jeg gierne til foraaret faae disse stæfninger og missiver med de første skibe, som gaae her hid til landet, enten til Ørebacke, Hauneflord, Holmen, eller Boesaend, og maatte de addresseris paa Skalholt, thi saa for jeg dem i hender, hvor jeg er i landet. Kunde det skee, at mand uden stor penge-omkostning kunde faae vidimerede copier af missiverne, og notariat vidimus af stæfningerne, saa hafde jeg det gierne for sickerheds skyld, ifald det skib, som originalerne førdte, kom til skade, og maatte da disse vidisser sendes med et andet af opreignede havners skibe, og ligeledes addresseris paa Skálhollt; angaaende terminen som vi have sat i concepterne, neml. til begyndelsen af høieste ret anni 1713, da kand jeg forud see, at den begiering vil giøre vanskelighed, efter di de norske sager pleie at vere de sidste i høieste ret, hvor til de ißlandske vel regnis saa som en appendix, men her udi haver jeg haft denne betenking. Mand kand icke her fra komme til Kiøbenhafn uden silde om sommeren, og kand da let hende sig, at høieste ret er endt, og om den nu icke er endt, da er mand dog icke parat med documenterne, baade formedelst procurator, stemplet papir og andet saadan. Og bliver mand saa enten anseet for udeblivende, eller og sagerne blive opset til foraaret, til at blive afgiort inden skibene gaae bort fra Kiøbenhafn, som nogle gange er skeed, og gaar da tingen ud paa det samme, undtagen at den ene part (citanten gierne) bliver

i uvisse om, til hvad tid hand skal møde, saa som hand icke kand vide, hvad suppliqver contraparten kand indgive om sagernes opsettelse, icke heller faae at see, hvad her paa bliver resolveret før end i utide. Ponamus, Nu kommer disse stæfninger her hid til landet 1711 og blive publicerede. Skal nu contraparten møde sidst i de norske sager 1712, saa maa hand 1711 reise her fra, eller sende hans documenter, og hâr hand da der til icke over en maanets frist, hvilket synes hannem for nær gaaet. Men hvis stæfningen blef indefinite indrettet til høieste ret 1713, saa reiser den citerede her fra icke før end 1713, paa det hand icke skal nødes at forblive i Kiøbenhaun 2 vintere og en sommer i mellem, supplicerer saa med skibene her fra 1712, at ifald skibene her fra icke var ankommen til Kiøbenhaun til den rette tid 1713, at sagen da maatte opsettes til foraaret 1714, hvilket var en umaadelig lang tid for os at henge i denne process. Alt dette skriver jeg til den ende, at du kunde see, at jeg intet begerer, det som i sig self er urimeligt, og er dette meer til at contraparten icke kunde have noget at sige, end fordi at jeg io hafde lige kiert, hvordan dette blef, undtagen det, at sagen skulle opstaae til foraaret 1714; det ville jeg icke gierne, thi inden den tid kunde denne gamle Sigurd Biørnssen rimeligst vere død, og fick vi da ongefer den satisfaction, som om hans hund hafde bidt os. Der fore om du forud seer (som du og best seer hvad her udi kand holdes for en rimelig eller urimelig begiæring), at denne concepternis styl icke kand faaes indført i stæfningerne, eller og, om end skiønt stefningerne naades indrettede efter concepterne, at det siden vilde give disputer og sagerne kand skee af høieste ret blev, uanseet stefningerne, hen skudt til enden af høieste ret 1713 (hvilket jeg meget nødig vilde), saa vil jeg gierne bede dig, at du vilde lade concepterne omskrive, og i den stæd der inde nu staar: for os ved begyndelsen af voris almindelige høieste ret, som bliver berammet at skal holdes her udi voris kongl. residentz stad Kiøbenhaun anno 1713, sette for os: udi voris almindelige høieste ret, som bliver berammet at skal holdes her udi voris kongl. residentz stad Kiøbenhaun anno 1712, og dette sidste skulde kandskee vere det sickerste, thi saa supplicerer contraparten ufeilbarlig ad aare, som før er meldt, at ifald hand formedelst skibenes sidlig seigladz her fra landet 1712 icke kunde vere kommen til den bestæmte tid, da maatte sagerne vorde opsatte til foraaret 1713, og naae vi saa der ved det vi forlange. In summa, jeg committerer dig penitus

denne affaire til at forrette der i det, som du self raadeligst eragter, og forbliver effter skyldighed

Til cancellie raad Mathesius.

Þann 10. septembr. skrifade eg honum til. Nockru sidar feck eg hans annad bref. Cammerets bref um mina utsigling.

Ad áre mun eg þó koma.

Enn hier um talar hann ecke neitt.

Allar anstalter um fisk og kiöt sem eg hafde giört urdu ad eingu, þvi hverke kom Eyrarbacka skip nie Husavikur.

Litenn ædadun leverar vel min kona.

Minnst á þad eg fyrre skrifade um þau 3 málenn ad koma mætte immediatè firir hædsta riett og takast fra 24um; þad sett til hans urræda epter þvi sem best hagar.

Fyrer Jons Hakonars. suppliqve þarf eckert ómak ad hafa, og ecke vil eg min kona legge peningana ut þar fyrer.

Eyolfs Biörnss. restitution villde eg kiæme med sunnannskipum og lætur min kona peningana til.

Item Gudbrands Palss. leifisbref, i um slage til sr. Magnusar i Hvamme, og afhendast Bendix Bastensyne.

Notariat vidimus þar af villde eg hafa med sunnannskipum.

Um lausa copiu af testamentis confirmation Ragneidar i Fagradal.

Ad lata mig vita hvört Jon Eyolfss. og Pall Beyer fá nockrar nyar ordur um Pals Torfasonar mál.

Um speratos competentes biskups dæmisins á Hólum, þar á medal mun Magnus Arason verda, qvi hic pater est.

Kome Oddur Sigurdss. mun hann allt illt snacka.

Viked a enormia ur bændamalinu, Mettumalinu og Steins Biornssonar.

Ad afsaka mig vid præsident Mathesius, ad ei skrifad giet.

Ad heilsa Rostgaard og excusera ad eigi skrifa.

Lata mig vita nytt um Islandz affaires ur Cancellienu i vor.

413. [ARNE MAGNUSSON TIL KANCELLISEKRETÆR J. MATHESIUS.] [Island 21. september 1711.]

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 439, folio. Stykket »Angaaende — sager« (s. 330^{16-28}) er overstreget. Ang. den citerede supplik af $^{23}/_{9}$ 1711 og den derefter nævnte relation se Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 134 og nr. 124.

Høitærede kiere broder,

Med denne min skrivelse sender jeg dig en suppliqve med 4 bilager, som angaaer en sysselmand her i landet ved naun Haagen Hansen, en redelig mand, som paa næstholdene landsting hår lidt stor uret, og rettere at sige, vold, som du af suppliqven kandt erfare, thi det er alt sandhed, som derinde staar, og kand siden klarligen bevises Aarsagen til denne hans forfølgning er, at hand hår nogenledes holdt sig til mig og icke villet lade see saa stor fiendskab imod mig, som det contraire

anhang hâr villet haft hâm til. Hertil hâr hiulpet, at Bryniolf Thordersen, som suppliqven ommælder, er vicelaugmand Odder Sigurdsens udkaarne gode ven, nam similis simili gaudet. Nu er til dig min indstændig bøn paa denne voldeligen medhandlede mands vegne, at du med allerførste vilde have den godhed at forhverve hâm en høieste rettes stæfning, thi jeg er sicker om, at hand kand icke andet end vinde, og for det øfrige, vinder jeg det herved, at det kand blive kundbart i Kiøbenhaun, hvad huus her holdes. Hvilket icke kand med korthed beskrives, mens summa er, vicelaugmand Odder Sigurdßen agter snart icke hvad hand fanger an, og skremmer saa folk med Hr. stiftbefalingsmandens høie naun, de fleeste troe og, at mand ingen ret kand faae over samme vicelaugmands bedrifter. Det staar nu til forsøg. Jeg troer self vel, at stiftbefalingsmanden icke gierne saae, at denne sag kom for høieste ret, ihvorvel den aldrig kand komme uden paa Odder Sigurdsens og hans consorters forsvar, og derfore hâr ieg skreven: med allerførste. Jeg tviler icke paa, at Haagen Hansens contraparter jo referere sagen for Hr. stiftbefalingsmanden, kunde hand saa faae i sinde (jeg meener icke saa egentligen stiftbefalingsmanden, men dem som han betroer til at dirigere verket) at ville slette tingen paa en maade, og blef da troeligen denne forurettede mands satisfaction meget ringe, men icke kandske saa aldeles ringe, om høieste ret kom herover. Hvad omkostning der nu kand gaa 1^0 for porto, om dette bref skulde dig komme til hænde med posten fra Norge, i fald skibet, som brevet fører, skulle overvintre der, 2^0 for stæfningen, 3^0 for et notarial-vidimus af stæfningen (hvorom siden) og andet sligt, som behøves kunde, — disse omkostninger, siger jeg, betaler min kone, og hâr ieg hende allereede derom skrevet. Men skulde det nu, imod ald forhaabning, slaa feil (som det dog vel icke giør), da haf den godhed for mig at tage penge hertil hos Monsr. Niels Therkelssen eller Monsr. Nicolai Burmester, Islands kiøbmænd, og skal din derpaa udgivende revers i alle maade validere for min egen. Hvis nu stæfningen faaes, som ieg icke kan paatvile, saa beder jeg du vilde ydermeere lade deraf giøre en vidisse under notarii publici haand og signet, og til foraaret legge disse stæfning og vidimus hver i sit couvert, begge med opskrift til biskoppen paa Skalholt Mag: Jon Widalin, som dette da aabner og leverer til Haagen Hanßen, som boer her i nærverelsen. Biskoppen er og medvidende udi denne affaire. Forskrefne 2de couverter vilde du vere saa god at sende til bispen med 2de her synden paa landet destinerede skibe, de som blive ibland de

første afseiglende. Haunerne, hvor dette fick at ankomme, ere Ørebacke, Grindevig, Bosand, Kieblevig, Haunefiord eller Holmen. Du maat icke tage ilde op, at jeg saa vitløfteligen og usqve ad ineptias distinctè skriver om denne materie. Det kommer alt af den sollicitude, som ieg hår for at hielpe denne mand til rette, som forlader sig herudi paa mig. Der skal vel komme den tid, at hand icke aldeles skal forglemme det got, som du herudi beviser hannem. Angaaende det ieg skriver om couverterne til bispen, kommer deraf, at ieg icke venter mig at vere her tilstede, naar skibene til foraaret ankomme. Skulde nu stæfningen skickes til mig, saa blef manden herved forfaaet og rimeligen icke kunde forkynde stæfningen betimeligen. At den er indrettet paa 1713, er med villie giort. Contraparterne supplicere troligen ad aare, at den maa vorde opsat til først i høieste ret 1714, hvis høieste ret blef endt 1713, førend skibene kom herfra, og er det lige got enten de det obtinere eller icke.

For det andet affærdiger ieg med dette skib 2de relationer til cancelliet. Den ene deraf angaar Asbiørn Joachimsens hudstrygelse og hvorledes hans procurator vicelaugmand Odder Sigurdßen med villie haver forebygt, at hand ingen ret skulle faae, ihvorvel hans Høi-Excellence samme vicelaugmand hår beordret til at procurere hans sag. Aarsagen er, at Odder Sigurdßen icke vil, at fattige folk skal have nogen ret, undtagen hvor de ere hans clienter eller mancipia. Saa meenes der og, at Odder Sigurdsen agter at tage til ægte laugmand Gottrups daatter, som sagen er imod. Den anden af disse relationer til cancelliet indeholder alle de urimeligheder, som forleden aar og i aar ere passerede udi den saa kaldede ober ret her i landet, hvorved min collega laugmand Widalin og jeg merkeligen ere blefne præjudicerede. Sidst udi denne relation supplicere vi, at hans Majestet vilde befrie os fra disse en deel uvittige, en deel meer end partiske dommere. Med samme relation følges en suppliqve, som sig refererer paa benæfnte relation og angaar, at vores sag maatte foretages først i høieste ret 1713 med videre. Alt dette vil jeg nu have dig recommenderet og beder dig du vilt tale her for, det som i din magt staar. Skulde vi og noget obtinere angaaende at sagerne maatte indkomme for høieste ret, immediaté nu som staar, og hertil behøvedes nogen penge udgift, da forholdes dermed ligesom tilforne er skrevet om Haagen Hansens affaire. Den befaling, som paa Asbiørn Joachimsens vegne begæres til Thorsten Sigurdsen, meener ieg intet skal koste, efterdi kongen en gang hår resolveret, at hans sag skulde for-

følges uden hans omkostning. Den kongl. befaling er dateret 13de maii 1707. Men skulde nu tidernes forandring give en anden resolution herom, saa faar ieg at legge pengene ud paa forskrefne maade. Angaaende den kongl. befaling, som vi begære til Hr. justitiarium, at voris indstæfnede sag maa foretages først i høieste ret 1713, item det kongl. patent dette samme anlangende, dertil behøves øiensynligen penge, som er at tage paa forskrefne stæd eller stæder. Det som vi nu herudi kunde obtinere, beder ieg gierne, at du vilt paa forskrefne maade lade vidimere ved notarius publicus og saaledes in duplo sende i en couvert til biskoppen Mag: Jon Vidalin, med hvilken ieg skal overlegge, hvorledes hermed skal videre handles. Vi behøvede dette med de første skibe, som beseigle nogen af de forskrefne haune, og dette er os høit angelegen. Slutteligen lader ieg hermed følge endnu en suppliqve angaaende en forordning om 24 mændz retten her, i fald at hans Majestet icke vilde forandre de forige resolutioner, anlangende, at vores domme skulde her paa ny paakiendes. Denne suppliqve begynder: Ved en allerunderdanigste relation af dato 21. septembris 1711 og er dateret den 22. septembris. Samme suppliqve vilde du vere saa god at beholde hos dig, indtil mand faar at vide, hvad resolution der falder paa det, som vi supplications-viis have begiert sidst udi den relation, som handler om den urimelige rettergang udi ober retten (som de saa kalde) udi aar og forleden aar. Hvis vi derpaa icke bekomme uden Nei, saa er først tid at indlevere denne suppliqve, men fick vi noget got svar, saa bliver den stickende. Det vil ellers komme cancelliet underligen for, at disse relationer og suppliqver ere conciperede saasom udi laugmandens og mit naun, og dog icke underskrefne uden af mig alleene. Aarsagen er, at ieg dette haver conciperet efter den aftale, som laugmanden og jeg hafde giort derom, og agtede hand siden at komme til mig til at underskrive dette og andet. Nu for 2 dage siden fick ieg bref fra hâm, at hand var bleven svag og kunde icke komme, men skibene ere seiglfærdige og er ingen tid til at omgiøre disse relationer og suppliqver i den rette form, saasom under min person allene. Hvis du vil vere saa god at lade denne beskaffenhed blive kundbar i cancelliet, saa meener ieg det skal icke give nogen difficultet. Og skulde det give, da staar det nu icke i min magt at remedere. Det har ieg tilforne forgiettet, at hvis vi obtinere den kongl. befaling til justitiarium, og det kongl. patent, angaaende at de sager, som allerede i aar ere indstæfnede (voris og Jon Regvidsens), maa foretages først i høieste ret 1713, da er

det høifornøden, at Jon Regvidsens stæfnemaal blef tillige med vores specificeret i samme befaling og patent. Jeg hâr icke kundet for tidens kortheds skyld forandre den allerede opsatte suppliqve, og kunde icke sette neden for mit naun, at ieg dette ligeledes begierte paa Jon Regvidsens vegne. Jeg meener dette hâr ingen sværighed, om vi noget obtinere, formedelst at parterne ere de selfsamme, og skulle hertil behøves en ny suppliqve paa Jon Regvidsens vegne, da kand du, om du vilt, vere saa god at lade din tiener opkaste den, efter den methode som der staar i vores. Skulde og hertil behøves særdeles udgifter paa Jon Regvidsens vegne, saa faaer ieg dennem at betale, hvor nødig ieg vilde, thi Jon Regvidsen er en betler; imidlertid hâr ieg icke den samvittighed at forlade hâm, aldeles forsvarsløs og enormitèr forurettet, mit i hans sag for 4 eller 8 rdrs skyld, i hvor knap pengetiden og er hos mig.

Angaaende den foromrørte relation om de enormiteter i ober-retten, saa hâr ieg nu endeligen betænkt mig, at ieg den icke tør sende immediatè til cancelliet, formedelst at den suppliqve om sagernes foretagende først i høieste ret 1713 refererer sig derpaa, og vil det synes urimeligt, at den suppliqve skulde komme i cancelliet i en lukt couvert. Ydermeere som den bilager B til relationen om Asbiørn Joachimsens sag funderer sig paa forskrefne relation om enormiteterne i ober-retten, saa vilde samme bilage blive aldeles uforstaaelig, med mindre begge disse relationer fultes ad; faar ieg derfore at lade det gaa om omkostningen (hvis disse breve kom med posten), saadan som det gaa vil, det hielper mig icke i disse tider at see efter alting i slige sager. Jeg tviler og icke paa, at pengene blive tilrede enten hos min kone eller hos Therkelsen eller Burmester, i fald hun icke strax fick raad dertil, som ieg dog aldeles icke venter; disse penge kand og icke blive fleere end saa, at ieg formaaer sagt, naar ieg ad aare kommer hiem, at betale den allerhøieste rente deraf, om alt andet skulde mislinge.

*

414. KANCELLISEKRETÆR J. MATHESIUS TIL ARNE MAGNUSSON. [København] d. 23. Julii 1712.

Trykt efter orig. i AM. 1057 VII, 4to. A. M.s påtegning »annammet 10. Nov. 1713«. Indlagt er et dobbelt-blad indeholdende afskrift af 6 kgl. resolutioner og lign. Adr. »Assessor . . og Archiv-Secreterer . . Arne Magnusen«.

Høytærede kiære broder

Salutem, sanitatem ac prosperitatem et omnia ex voto!

Jeg har den 16. Januarii 1712 faaet dine kiærkomne 4 skrivelser de første 2de af 21. Septemb., de andre af 27. ejusdem

hvoraf de 2de er af et indhold, undtagen at i det sidste nogle poster tillæggis; men præliminariter maa ieg tilmælde dig, at Guds vrede har siden din bortreise været i mange maader over os, men effter guds forsyn og det store hiul i naturen staar ieg og min broder endnu, som effter kongl. befaling har tillige med andre været nødt til at forblive i Kiøbenhavn, i den nu forbigangne pestistid; det er den Almægtige, som har dannet og underholder alting, best bekiendt, om vi ere conserverede til at endnu prøve meere ondt, thi mand kand ikke udsige de calamiteter, som af denne krig, pest, og dessens mangfoldige dependencer, særdelis pengemangel ere udløben, og det er en utrolig ting for dem, som ei har udstanden det onde, der varede dag og nat saavel for sindet som for legemet, det galdt alleniste paa nogle faa af Cancelliet, nogle faa af Rente cam. og dem paa Commissariatet, de øvrige alle af alle jurisdictioner, undtagen Rector Birckerod vare bortreiste; Conseillet blev holdt paa Jægersborg, nu i disse dage have vi, Gud være æret, faaet vel regn, saaat vi forhaabe at undgaae en anden famine, thi den første var stor, heldst i provincerne at de maatte tage bark til deris brød, og fornemme folk i Kiøbenhavn byg og erter, imidlertid har min pot viin, Gud skee lov, endnu ei manqveret, og har ieg og mine været contemplatores iræ et gratiæ Dei.

Hvad nu dit første brev angaar, hvorudi du takker mig for de forleden aar tilsendte stævninger, da fornemmer du af dette at vice laugmand O. Sig. og Pov. Bejer i aar har stræbt effter at faae deris revange, men dette henføris til sit rette stæd paa det ieg kand videre følge dit første brevs contenta, saasom ieg, for ikke at forbigaa, noget maa poursvivere den orden som er i dine breve. De penge som ieg har udlagt for disse forrige aars stævninger med videre, har ieg igien faaet af Reitzer imod qvitering, saasom hand hafde af dine penge in cassa og din kone i begyndelsen ey kunde forstaa sig paa slig udgifft, da ieg høilig hafde penge fornøden.

Hos Monsr. Buurmester har ieg faaet den mig destinerte tønde kiød, hvorfor ieg høylig takker dig; de med Ørebake skib fremsendte 40 pund æderduun ere mig forleden dag til hændebragt af din kone, men i grund og bund fordervede, og aldelis ubruelige, den samme skiebne siges der at være overgaaet strømper og endeel andet gods paa skibet, som utøy har opædet og lagt øde.

Du beklager at du ikke har faaet penge i 2 aar fra Rentecammeret, maaskee du ikke erindrer dig hvorledis Status rei-

publ. et Fisci regii kand nu være, jeg og andre, hvis huusholdning koster aarlig 15 à 16 hundrede rigsdr. har ikke faaet en skilling til løn i 3 aar, eller nogen anden subsidium fra kongen, og kand vi ei heller vente noget sligt, saalenge Gud ikke giver os, non dico pacem sed bonam pacem. Men hvad hielper os vor klagemaal, naar mand ikke kand segle med fuld vind, saa faar mand at lavere, eller ligge for anker indtil stormen gaar over, Si fortuna tonat caveto mergi, det er derfor best, som du skriver, at du har continueret commissionen, endskiøndt en haaben er gaaet af din egen bourse, men at du har, coute qv'il coute, resolveret at komme hiem 1712, det faar vel have sin betænkning. Du har baade bedet din kone og mig, at vi ei skulle lade os formerke med at du kom hiem i aar, men da Etatz raad Worm engang var hos mig, og vi kom i tale om dig og commissionen, sagde hand mig, at det neppe kunde feyle at du kom hiem i dette aar, effterdi du hafde forhen forspurt dig, om alle breve, documenter og protocoller maatte blive oversendt, paa det du for eventual ansvar kunde være fritagen, hvorpaa hand og sagde, at de vilde intet svare, men at du derudi maatte giøre og lade hvad dig best syntis, jeg troer ikke at du tvifler paa, at ieg glemte noget af det som ieg forstod at svare herpaa, endskiønt det var en fremmed sag for mig og tvert imod dit brev til mig, dog syntis mig, at ieg maatte forestille, at det var at føre en uskyldig mand i fortred, thi gik det vel af, da kunde det maaskee enten blive ont eller got, ligesom vedkommende bleve sindede imod dig, og gik det ilde af, at brevene og protocollerne bleve opsnappet, eller forgik, saa stod du allene blot, naar ingen ordre var derfor, heldst da alle ere dig lidet gunstige, saavit commissionen angaar, men ieg troer vel at du tænker lidet paa din hiemkomst i aar naar du faar igiennemlæst dette brev, og spurt voris slette tilstand her, med mindre du har mig ubekiendte échappader; Cum multis pugnet necesse est, qvi, cum armatus sit, multorum non vult esse servus. Du beder mig ieg skal trøste din kone, men ieg har i blant været nødt til meere at læse af loven end af evangelio, og om hun endskiønt kand være bleven stødt der over, saa giør ieg dog alting i beste meening, og som en ærlig ven.

Min kone takker dig for strømperne, og min broder beder, at du denne gang vil være fornøiet med min taksigelse paa hans vegne for den tilsendte æderduun, som blev ham vel conditioneret tilbragt. Min gaard som ieg i den slemmste pengetid kiøbte har Gud endnu givet mig lykke med, og er min kone og

ieg dermed vel fornøiet, endskiønt ieg foruden de 5000 rigsdr. den kostede, har maatt siden sette derpaa til forbedring 1500 rdr. Magnus Aresen har ieg i dette aar ikke fornummet til, mueligt hand har faaet at vide noget om det ieg skrev dig til forleden aar, og det ieg sagde din kone om ham, ligegot er det; lupus non timet ovem. Dette er svar paa dit første brev dateret Skalholt den 21. Sept. 1711.

Belangende dit andet brev ligeledis dat. Skalholt den 21. Sept. 1711, item et af samme indhold af 27. Sept. med dets tillæg, da er primum objectum derudi Haagen Hansen, hvorudi ieg meener at du har faaet fuld fornøielse, med mindre du har reserrata som ieg ikke kand forstaae. (Jeg maa ὡς ἐν παρόδῳ mælde, at ieg som før er skrevet, fik dine breve den 16. Januarii 1712, da effterat ieg soigneusement hafde læst dem og observeret observanda, bleve de breve, supplicationer, og memorialer som effter din ordre skulle til decision fremkome den 19. Januarii dereffter forebragt i Conseillet, hvor fra de samtlige bleve remitterte til til stigtamtm. erklæring. At ieg saa hastig befordrede dem, var effter dit brev, saavelsom og min egen skiønsomhed, effter ordsproget Melius prævenire, O. Sig. et P. Bejer, qvam præveniri, men at de bleve remitterte til stigtamtm. erklæring, maa du tilskrive dine remonstrationers vitløfftighed, hæc eqvidem fraterne, og skal ieg, vil gud vi lever, viise dig baade at dette er saaledis, saa og at det har været kædsommelig for vedkommende.)

Hvad videre angaar Haagen Hansen, da har du begært stævning, men der er gaaet en kongl. ordre til Guldenlew, at hand restituerer Haagen Hansen i sin bestilling igien, saaledis som det løse papir udviiser. Det er vist og sandt som du selv i dit brev til mig ominerer, at denne sag blev af vedkommende saa aldelis slettet, at alting løb ud paa commissariernis intrigver, chicaner, machinationer, ophidselser, som aldrig til forn førend nu i landet er hørt eller bleven spurt, og har ieg mange vidner paa, hvorledis ieg har taget mig den sag an, thi ieg saae at dette gik dig til hiertet; contraparternis begæring var ikke som du i din skrivelse meener, at sagen maatte blive opsat, men gandske ophævet, og har Brunjolfer (hvis navn ieg nu ikke rettere husker) hafft gode venner, uden at mælde om de kiøbmænd, som skal være eders beste patroner, men jeg troer det gaar med eder som med andre, der maa bruge leerkar, naar de ikke have sølvkar.

Paa eders supplication om at faae Thorsten Sigurdsen til procurator i stædet for laugmand Od. Sig. i Asbiørn Joachims sag, er der gaaet kongelig ordre til Güldenlew at befale sin fuld-

mægtig forderligst og uden ophold at føre sagen til endskab: Udi denne supplication angaaende Asbiørn Joachims sag er af dig sat denne clausula, at I herhos allerunderdanigst indstiller en Projet til en forordning om 24 mænds rettens emendation n° B, hvorfor og samme Projet lit. B. fulte med til stigtbefal. mandens erklæring, samt den supplication, at eders sag maatte foretages med de første i høieste ret Ao. 1713, hvilken refererer sig til benævnte relation med det signo ⌧, saaat den supplication tillige med relationen blev og remitteret til stigtamtm. erklæring, men hvorledis de kom tilbage igien, tør ieg ikke skrive, af udgangen kan du slutte at Hr. stigtamtmand og Cancelliet har andre tanker om denne ypperlige ret end I have.

Eders begæring om, at sagen maatte foretages med de første sager i høieste ret falder af sig selv formedelst den paa Sigurdur Biørnsens supplication fulte kongl. resolution, hvorom infra, saaat du seer heraf, at de saaledis i Island har spundet verket, at eders forrige stævninger i henseende til tiden bliver lidet nyttige førend de andre 3 øvrige og blive afgiorte. Sed pergo.

Dette ovenskrevne har ieg nu i mine tanker tydelig skrevet, for at du af dette kand see hvor liden føye du hafde til at begære af mig at den supplication om de 24 mænds rets emendation, skulle bag effter, naar ingen reflexion var giort paa relationen som stod med det tegn ⌧, indleveris, jeg contesterer sancté at om du ikke hafde været saaledis min ven som du er, hafde ieg aldrig begaaet den bevue med at indlevere dene supplic. bageffter, som begyndis saaledis. Ved en allerund. relation af 21. Sept. thi den sunde fornufft giver, at naar relationen, som var ampel, et qvidem nimis, blev intet agtet, maatte vel supplicationen eller memorialet vente lidet bedre udgang. Uno verbo, alt det ieg udvirkede derved, var intet andet end fortred og soubçons, i hvorvel ieg ville palliere det; I have des foruden et ulykkeligt fatum, og maa ieg ofte tage imod adskillige fortredelige svar, naar ieg vil remonstrere sagerne paa det beste, Jeg er solus contra omnes, og det hentydes derhen, at ieg har en synderlig humeur, i det ieg vil holde med bizarres folk, og maintenere dem som vil legge landet øde, det første maatte ieg høre i et bryllup, som ieg med rudes ord lagde fra mig, hvilke fuld vel contrapeserede beskyldningerne, det andet har ieg offte hørt, men ikke uden solus cum solo. Som nu saaledis eders supplication om eders sag at faa med de første i høyeste ret indstævnt ei har faaet en lykkelig udgang, saa falder og den anstalt, som du skriver, at ieg ifald det blev bevilget skulle giøre

paa Jon Regvidsens vegne, thi skal eders sag opstaa, saa maa ieg dømme at den og faar at opstaa, effterdi parterne ere de samme. Hvorledis det som du i aar har refereret til Hans høje Excell. er bleven optaget, det tienner ey at skrive, men ieg vil allene svare dig af Virgilio Infandum peramice jubes renovare dolorem: Det er visselig sandt, det du selv skriver, at 2 personer faar skyld her i Kiøbenhavn for den usamdrægtighed, som blomstrer i landet, og det har sine aarsager.

Hvad nu aarsagen belanger, hvorfor eders sag ikke kommer for Ao 1713, men at den til de andre 3 tilbage staaende ere paadømte bliver opsat, til da paa engang at foretages, da er det denne: Sigurdur Biørnsen har suppliceret, som ieg ikke før afvidste, førend det indkom med Güldenlews erklæringer, at de 3 sager som endnu tilbage stod, maa af amtmandens fuldmægtig og de 24 mænd endelig decideris i dette aar, enten commissarierne møde eller ey, dernest at den sag som er indstævnt maa opsettis indtil de andre blive paadømte. Jeg maa bekiende at laugm. O. Sig. og P. Bejer ere skiønne Jurister, ihi ieg seer af Guldenlews erklæringer at de klager meget over at commissarierne møder; det er en ulykke for det fattige land, at det saaledis meere end andre kongens lander er stifbarn. Denne supplication var høilig apuieret af Hr. stigtamtm., og saaledis fik fremgang; dette er svar paa alt hvis du har skrevet mig til og givet mig in commissis udi dit brev af 21. Sept. og 27de dereffter, af hvilke det af 27de hafde de fleste puncta, nemlig foruden de forrige Hr. Vigfus Johansens afaire, Thrude sal: Mag: Biørns anliggende item laugmand Widalins ang. Dalesyssel. Alt dette findes paa det à parte papir.

Staar nu tilbage dit 3die af 27. Sept. 1711 ligeledis dat: Skalholt at besvare, dette angaar alleniste Setberg kald, som du gierne vilde see at maatte confereris din brodersøn, men frygter meest for Reitzers entremise for Mag: Thorlef, ligesom Reitzer var en stor myndig mand, og hafde meere at sige i Cancelliet end ieg som nu har været der i 13 aar, og der har giort Reitzer selv tiennister; der skulle ey have manqveret al muelig assistence for Snorre Jonsen, dersom ikke bem.te Setberg kald hafde for lang tid siden været bortgiven til Hr. Joen Biørnsen sognepræst til Ingelsholm etc. nemlig den 19. Junii 1711. Hvorledis den expedition er kommen for dag, veed den levende Gud, og de som dermed har hafft at bestille. Kiøbmanden som har indløst brevet heeder Jens Lassen, men dersom du hafde aabnet mig dine pensées, som du forhen vel kunde have hafft, kunde ieg maaskee

vel have giort Snorre tienniste, og det skulle ikke have saaledis gaaet i springdantz med Hr. Joen. Jeg har faaet brev fra Monsr. Snorre, og beder ieg at du vil undskylde mig, at ieg nu ei faar tid at svare ham, Jeg har og faaet brev fra Hr. Magnusen, som du ingenlunde maa glemme at helse fra mig og takke for de tilsendte steene, den halv otting som de laa udi blev mig aaben leveret, og fandt ieg derudi 16 smaa steene, noget større end en valnød, men 2 maadelig store, jeg faar ikke tid at skrive ham til denne gang, med mindre at skibene endnu bliver her en dags tid eller 2. Det kiød, som ieg fik hos Buurmester var meget got, og bør hand vel have tak derfor om dig saa synis ved leilighed, thi ieg har ikke kundet giøre det selv uden ved min tienner. Jeg har og taget mig Hr. Wigfus Johansens afaire meget an formedelst den gode biskops skyld og endskiønt Conseillet ansaa ham meget strafværdig, saa har de dog foreslaaet hvorledis straffen kunde modereris, hvilken moderation de ei propria autoritate kunde bevilge og udstæde, og derfor maatte sagen refereris kongen, som skeede den 16. hujus saaat det ikke er venteligt at endelig resolutionen herpaa fremkommer med disse skibe, jeg har forfattet relationen i allerbeste terminis, men det er fortredeligt, at vi i mange uger maa opbie resolutionerne fra kongen, imidlertid blev den af mig befordret in Januario og kom ind fra stigtamtm. in Julio med de andre islandske sager. Conseillets forslag og betænkende er paa det à parte papir.

De ordres som ere gangen til Hans h. Excell., biskop Vidalin og biskop Steen Jonsen synis mig at komme Made. Drude Biørns og hendes effterkommere til nytte, med mindre den norske lov i denne passu ikke er appropriable.

Jeg sender dig her et alphabet in pignus amicitiæ ifald noget ad aare forefalder, som ieg ikke rettere kand præsumere io skeer, giem dette soigneusement, thi det skal uden tvifl give dig oplysning, og hafde det været nyttigt for dig i aar at du sligt hafde hafft forleden aar. Jeg har aarsag at frygte naar ieg tænker at du, biskoppen, laugmanden og Jeg vide ei hvor snart vi skal gaa al kiøds gang, og maaskee skriffterne raadne ei saasnart som vi.

Jeg seer ikke af dine breve at du har nævnt et ord om Hr. Thorder Jonsen Wigfus som begær dig til commissarius i sin sag ang. den arresterte fisk med videre. Jeg har derfor ei heller taget mig det an. Men af hosfølgende papir fornemmer du resolutionen, som ieg frygter bliver liggende i Cancelliet, thi du som en gamel Cancellist veed at slige ordre skal udløsis.

Her ligger og i Cancelliet 2 kongl. ordres til Hr. justitiarium den ene ang. Jon Regvidsens sag, og den 2den om Sigurd Biørnsens sag, at de blive foretaget i høyeste ret Ao 1713; Sig. Biørns. sag er alt taget ad notam at den ei kommer paa ordenen at staa effter forommælte. Jeg forundrer mig over at her ligger adskillige kongebreve i Cancelliet som ingen spørger effter ex. gr. Jon Jonsen at blive vice laugtingsskriver og expectantz paa bestillingen. Mag. Thorlef at være rector scholæ ved Holum, 5 à 6 dispensationer for dem som have beganget leiermaal, i blant hvilke er Jon Arnesen og Hialmer Arnesen, hvilken sidste Mag. Vidalin recommenderer mig, men ei mælder hvo der skal indløse brevet, og kiøbmanden Terkelsen siger, at han ei har skrevet ham et ord om dette. Min kone og min broder lader dig paa det venligste helse, og hun begærer af dig si fieri potest at du vil negotiere om noget talg til hende, og stræbe for at faa det for maadelig kiøb, thi uden at mælde at kiøbmændene baade Terkelsen og Buurmester har sagt at de ei hafde noget deraf til kiøbs, saa synis det dog rimeligt at mand kand faae det i landet for bedre kiøb end her, om ellers kiøbmanden vil være saa skikkelig at indskibe det imod anden tienniste. Men ieg kiender deris uartighed, og veed at mine gode venner i Island har fast ingen af kiøbmændene til patron, hvortil ieg og iblant har uformerket været testis auritus. Nu i dette oieblik fik ieg bud fra Terkelsen, at om ieg ikke inden 3 timer var med brevene færdig, tviflede hand paa at hand fik dem bort, saaat ieg per Deum ikke har faaet tid at læse dette igennem, og om der ere nogle sphalmata, saa maa du pardonere, men i henseende til essentialia veed ieg nok at alting er rigtigt. Gud bevare dig, du helsis paa det venligste fra min broder min kone og mig som stedse forbliver

Din hulde broder og tienstberedvilligste tiener

J. Mathesius.

---

415. ARNE MAGNUSSON TIL KANCELLIRÅD [J. MOTH?]. [København c. 1691?]

Aftrykt i Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed III, 126—27, efter orig. i Kgl. Bibl.s Brevsml. D. Fol. 280.

A. M. oversender en dansk oversættelse af Rolv krakes saga som det eneste der har betydning i de ham overleverede to pergament-bøger (utvivlsomt Gl. kgl. sml. 1002—3), men har blandt sine egne manuskripter vigtigere sager, som han er villig til at oversætte, dersom kongen ønsker det.

---

416. ARNE MAGNUSSON TIL FHV. OVERSEKRETÆR M. MOTH. Scriptum in Islandia mense Augusto anno Christi 1703.

Trykt i Danske Samlinger III (1867—68) s. 265—67 efter orig. i Kgl. Bibl.s Brevsml. D. Fol. 281.

Oversender, med latinsk tilskrift, fra en c. 150 år gammel codex drikkevisen »Meum est propositum in taberna mori« (6 firlinjede vers) med tilføjet melodi i nodeskrift.

---

417. ARNE MAGNUSSON TIL AMTMAND C. MÜLLER. Stad i Grindavik d. *(sål.)* Aug. 1703.

Trykt efter egh. »A. M.« underskreven koncept i AM. 440, folio.

Velædle velbyrdige Hr. Amtmand
høitærede ven og velyndere.

For sidste beviste ære og godhed paa Bessested, samt alle andre foregaaende civiliteter tacker ieg tienstligst, og ønsker mig gierne leilighed til at udvise der i mod min skyldige ærbødighed, og aftiene slige Hr. Amtmands høfligheder med nogen angenem tieniste. Fornemeligen er ieg Hr. Amtmand obligered for hans venlige facilité i at communicere mig de meddeelte og vores commission vedkommende documenter, hvor af ieg venter mig en god oplysning i en og anden maade. I sær hâr ieg med fornøielse igiennemlæst den Efterretning som hand skriftligen forfattet haver om de her i landet indsnegne misbrug *(af $^{27}/_{7}$ i AM. 440, fol)*, og maa hver en bekiende at huusaugens manquement og der af dependerende uordener, De utidige giftermaal her i landet, Forprang paa atskillige vare, i sær tobak, og huusmændernis ringe vilkaar (hvor om Hr. Amtmand i samme Efterretning mælder) ere i bland de fornemste aarsager til landets elændighed og slette tilstand. Jeg vilde prolixè rose dette Hr. Amtmands skrift, og med mange ord udføre hvor vel det var conciperet, hvis ieg icke skref til Hannem self. Dette maa ieg dog lade staa her, at samme Efterretning nock som udviser Hr. Amtmands nidkierhed i at udforske hvori landets uselhed bestaar, og paa hvad maade slige uordener kunde vere at remedere. Det er her hos vist, at skulle landet blive in eodem statu i disse og andre sager, da tør ieg sige og vedstaa, at deraf er icke andet at vente end dets total ruin og ødeleggelse med tiden, og det kandske snarere end de fleeste tænker; Jeg vil icke meget tale om kongens interesse her udi, eftersom det er meer end klart, hvorledis dermed vil gaa om alting her maa raade sig self. Mens ieg vil forsickre mig om at de høie herrer ved Rentecammeret monne saavit reflectere paa de erindringer som Hr. Amtmand ved hans ankomst til Kiøbenhafn, formoedentligen her om giør.

saavel som paa hvis min collega og ieg engang om samme materie forebringendis vorder, at landet ved deris forsyn kand komme paa fode i gien, og consequenter kongen nyde det hannem tilkommer, jordeieren blive ved magt og leilændingen dog icke saa haart trænges som nu omstunder mangestæds er skeet. Jeg formoeder at have den ære at tale med Hr. Amtmand paa Kieblevig før hans afreise, hvor da velmueligt om denne materie videre kand falde at discourere. Imidler tid skal ieg ved leilighed vide at berømme Hr. Amtmands foromrørte redebonhed i forskrefne sag og gierne vedgaa at hand med flid hâr søgt at efterkomme Hans Majestets befalning angaaende at communicere min collegæ og mig hvis hand til kongens tieniste og landets velfærd, kunde tienligt eragte. Jeg slutter hermed, forønskende Hr. Amtmand god bestandig sundhed og ald fornøielse.

A. M.

418. ARNE MAGNUSSON TIL AMTMAND C. MÜLLER. Kieblevig d. 9. 7bris 1703.

Trykt efter kopi i AM. 443, folio (indlæg til P. B.s brev til A. M. $^{5}/_{4}$ 1710), attesteret af landfoged P. Beyer, med påtegning, at denne memorial er ham overleveret af amtmand Müllers tjener $^{6}/_{9}$ 1708.

Effterskrefne documenter haver velædle og velbyrdig Hr. amtmand Christian Müller mig underskrefne laant af amts kisten paa Bessested.

1. Een altingsbog in 4to begynder 1646.
2. Een bog in 4to. Om nogle clostere i Iisland og deris rettigheder.
3. Een bog i stor 4to indeholdende Hoole domkirckes maaldage.
4. 121 gamle pergaments breve Om closternes eiendomme udi Iisland.

Samme documenter skulle imod denne min reverses extradering u-skadde igien lefveris, til amtskisten, det første jeg dennem brugt hafver, og ere af mig paa bemte. bøgger og brefve tilforn udgifne adskillige reverser, som ved denne alle ere casserede.

Arne Magnussen.

*

419. AMTMAND C. MÜLLER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested d. 1. Decembris 1702.

Efter orig. i AM. 449, folio. Med A. M.s påtegning »Svaret pridie natalitiorum«.

»Hanß angenemme d. dato Skalhollt d. 15de Novembris er

mig d. 26de ejusdem aftens ved sysselmand Jon Eiolfßen vel bleven indhændet, hvoraf mig glædelig er at fornemme, at vester reisen var vel aflagt og Her Secreterer nu saa vit kommen til rolighed; deßligeste og at Hand efter Julen agter sig her i egnen, som skal være mig saa meget meere fornøjelig, som Her Secreterers absentz hâr voren mig ennuyeux. Imidlertid vil Jeg forvente Hans gode komme, med hvis videre den beviste materie samt det observerede paa vester reisen angaar«. Har på A. M.s anbefaling givet Sr. Einer Gislason bevilling til falkefangst på to Helgafell kirke tilhørende øer. Fra lagmand L. C. Gottrup er indkommet en klage over sysselmand Jón Magnússon *(A. M.s broder)*; det vedlagte svar vil han ikke afsende, før han har talt med A. M. — dadler G.s fremfærd. Angående en ufredelig præst nærmere mundtlig. Brevet afsendes med 4 »vindemænd«, som efter at have rot her i høst nu agter sig til deres hjem i nærheden af Skalholt.

Veledle Her Secreterers
Tienstbereedvillige hulde ven og tiener
Christian Müller.

420. AMTMAND C. MÜLLER TIL ARNE MAGNUSSON. Bessested d. 24. Augusti A° 1705.

Efter orig. i AM. 449, folio. Amtmand C. Müller overdrager til Arne Magnusson en obligation på 40 rdl. udstedt af lagmand L. Gottrup ved Øxaraa $^{8}/_{7}$ 1699, for hvilken A. M. har givet fuld betaling.

---

421. [ARNE MAGNUSSON] TIL OVERSEKRETÆR [C. MÖINICHEN]. København (Hafn.) d. 10. Febr. 1726.

Trykt i Arne Magnussons Håndskriftfortegnelser Kbh. 1909. Egh. udkast til en kritik over A. Hojers forslag til indkøb af manuskripter for det kgl. bibliotek på Rostgårds avktion.

422. [ARNE MAGNUSSON] TIL OVERSEKRETÆR [C. MÖINICHEN]. Kiøbenh. d. 23. Febr. 1726.

Trykt i Arne Magnussons Håndskriftfortegnelser Kbh. 1909. Egh. udkast til beretning om indkøb af manuskripter for det kgl. bibliotek på Rostgårds avktion.

---

423. MARGRÉT NICOLAUSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Stichisholme þann 24. Sept. 1728. Ifg. A. M.s påtegning modt. dec. 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for modtaget brev og tilsendelse. Beder A. M. hjælpe sig til sin ret om »fasteignar erfdahlut« efter sin afdøde søster Hólmfríður, gift med præsten Bessi Guðmundsson. Sender 8 rdl. specie for en messehagel, samt en pose dun.

424. MARGRÉT NICOLAUSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Stadarfelle d. 27. Septembris 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Beklager med A. M.s brev af $^{21}/_6$ at have erfaret Københavns brand. Takker for løfte om bistand ang. arven efter hendes afd. søster, præsten B. Gudmundssons første kone, og giver oplysninger om testamentet. Om A. M.s broderdatter Astrid: »Bródurdóttur ydar Astrijdur m. bydur ydur audmiukast heilsa, med þacklæte veittra velgiörda. Henne lijdur meinlauslega, skickar sier vel og er mier þæg og effterlát. Hvad eg giet henne til góda giört, skal mín glede og ástundan ydar og allra hennar vegna, og þacka eg hennar vegna ydar Herradóms gódu ord í brefi ydar til mín, og æskte eg giarnann, ad ydar Herradómur vegna óvissu lífdaganna villde giöra einhvöria stadfestu þar á. Hun lofar öllu gódu og vonar med gudz hiálp þad ad hallda«. Sender $7^1/_2$ rdl. specie som restbeløb for messehaglen og en pakke dun, hvortil A. M.s påtegning »vog 15 pund med Sæcken«.

---

425. ARNE MAGNUSSON TIL AMTMAND [H. NOBELL]. Kiøbenhafn 2. octobris 1728.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 1057 X, 4to. Indlagt er A. M.s egh. afskrift af det i brevet omhandlede uægte diplom, udstedt af »Biornh Tholssön oc Haldvord Thorssön lagrettemænd paa Södum«.

Velædle velbyrdige Hr. amtmand høiestærede ven,

De vilde være saa god, at forlade, det ieg icke før end nu haver besvaret Deres høit ærede skrivelse, angaaende det mig tilsendte gamle bref. Samme bref skickes nu her med til bage, tillige med en copie der af, saadan som ieg haver kundet læst det. At verificere denne copie, understaar ieg mig icke thi 1° er brevet, over alt, saa ilde skrevet, og ordene afkappede i enden, at dets læsning maa meer beroe paa gisninger end øiensyn, 2° er ieg icke viss om, at stædernes naune ere rette, saasom ieg er aldeeles fremmed paa det stæd som brevet skulde om mælde, og samme stæders naune ere lige saa ilde skrefne, som det øfrige. Ydermeere kand ieg icke ligere skiønne, end at dette bref io er et urigtigt document, skrevet meer end 100 aar efter det aarstal som i brevet staar. Lader det sig ansee, som der er bleven raderet skriften af et gammelt bref, og siden skreven paa, den materie, som nu læses, og eragter ieg, at dette document skulde være smeddet ongefer i Friderici II. tid, som regerede fra 1559 til 88. Argumenterne, hvor paa ieg min meening bygger, ere disse efterfølgende. 1. ere de, som udgive brevet ickun 2, og dog hænge ved brevet 5 sigiller; hvis skulle nu de 3 have været? Meeningen er, efter min formodning: for det gamle opskrabede brevet have hængt disse 5 sigiller, men den som haver digtet

dette bref, haver ingen eftertanke haft her om, 2. er contracten og brefvet giort, sidste maji 1447. Den stiil, at datere breve ved maaneds dage, var, saa viit mig er vitterligt, aldeles ubrugelig 1447 og længe der efter. I de tider skref mand, i breve, de catholiske fester (hellige dage), og skulde denne sidste maji have heedet: Paa den hellige jomfru Petronilles dag, efter den tids stiil, 3. er spraaget i brevet, bogstaveringen, og bogstavernes form, aldeles uligt alle andre den tids breve, som mig ere forekomne, hvilke dog icke ere faae, og synes som dette alt er fingeret til at skaffe brevet alder og authoritet, hvilket om saa er, da haver mesteren icke ret forstaaet hans konst, som klarligen er at see, 4. er brevets stiill og composition ganske anderledes end i andre breve af den alder, som dette giver sig udfor. Dette ere nu mine tanker om oftbemelte gamle bref, hvilke ieg icke skriver til at gravere nogen, men allene til min Hr. amtmands underretning. Jeg under gierne brevets eiermand, at vinde sin sag efter det. Men om ieg var dommer, saa tordte ieg icke rette mig efter oftskrefne bref. Jeg afbeder, at ieg haver giort dette saa vitløftigt, det er skeet til at undskylde mig, at ieg icke haver kundet verificere copien. Slutteligen forønsker ieg ald velgaaende og lycksalighed, forblivende for det øfrige

Velædle velbyrdige Hr. amtmands

ærbødigste villigste tiener

A. M.

*

426. H. NOBELL (SENERE AMTMAND) TIL ARNE MAGNUSSON. Trundhiem d. 2. Aug. [16]99.

Trykt hos C. Bruun, F. Rostgaard og hans Samtid II, s. 157—58 efter orig. i AM. 453, folio. Udskrift »A Monsieur Monsieur Arnas Secretaire des Archives et Professeur de la Philosophie etc. present a Copenhague«. Har af gamle fjælebøger alene kunnet opspørge en gammel skrålle hos præsten i Åmots sogn. Forespørger sig om gamle regler for markeskel; roser A. M.s dømmekraft og belæsthed. (S. 157, l. 20 befaler læs befaled.)

---

427. JÓN ODDSSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Sellátrum við Tálknafjörð 11. juni 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio, stilet til de to kgl. kommissærer. De pågældende aktstykker er vedlagte. Beder om hjælp til indløsning af urettelig bortsolgt odelsgods.

---

428. PÁLL ODDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. [København] Peder Hvitf. stræte d. 20. Febru. A⁰ 1715.

Efter orig. i AM. 449, folio. Fremstiller sin sørgelige forfatning. Den

købmand, som ifjor rådede ham fra at rejse til Island, før der var faldet resolution i hans sag, kan nu ikke lade ham få flere penge, før der er kommet brev fra hans slægt på Island. Selv er han syg og kan ikke gå ud »af utbrote umm andlited«, men beder A. M. tale med en af 3 navngivne Islands købmænd om et pengelån, som sikkert vil blive betalt til næste år; »fáe ieg nu einga adstod, sie ieg ei annad fyrer augum enn visann dauda, þvi ieg giet eche fyrer örbyrgd skola láted skirtu mina, tidenn giörest mier nu og helldur laung, hvörge giet utkomed enn echert hefe ad giöra«. Et vedlagt brev fra biskop J. Th. Widalin til P. O. af 23. 8. 1713 indeholder afslag på dennes anmodning om et lån på 100 rdl. ved hans forestående afrejse fra Island, men han stiller en senere hjælp i udsigt.

Paall Oddson.

---

429. SOGNEPRÆST ÞÓRÐUR ODDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. [Völlum] juni 1704.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 673 a, 4to. Forudskikket er neden aftrykte uddrag af A. M.s forespørgsel, hvorover A. M. egh. har skrevet »Sr. Þordi Oddzsyne skrifad i Maio 1704«. Over uddraget af Þ. O.s brev står »Respondit ille in Junio 1704«. Ved uddragets slutning har A. M. egh. tilføjet »id conjunxi cum reliqvo libro« og på en særskilt seddel »Sr. Þordur Oddzson dó sidann 1704 mense Novembri«.

Brief ydar af dat. 8. May þessa ars medtok eg 25. Iuny, hveriu (þvi midur) ei svo fullnægt get sem villdi, þvi ei kann eg uppspyria þau blöd sem vanta fyrer framan þá pergaments druslu sem umtaled *(AM. 673 a, 4to).* Nær eg heim kom i fyrra sumar, skrifade eg til Illuga sal. Jonssyne og bad hann lata mig vita, hvar feinged hefde greint kver, enn hann giorde mier bod, ad af Vestfiördum til sin borest hefde, og hid sama seiger mier Sr. Þorarenn, ad sier sagt hafe, enn ei hvadan edur ur hvors eigum, og eckert soddann kunne ad finnast á árum Illuga, epter hann daudann, og ei hefe eg annad af þessu uppspyria kunnad enn innlagt blad.

Ad inqvirera svo nakvæmlega sem skie kann, hvar Illuge Jonsson feinged mune hafa Billede-bókina, og hvert ecke mune uppspyriast kunna þad sem i hana vantar, framan vid þær dyra mynder, sem moralizationenn hia stendur.

---

430. SOGNEPRÆST JÓN ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. [Saurbæ á Rauðasandi 1699.]

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 122 c, folio. Overskrift »Sr. Jon Olafsson prestr á Raudasande 1699«. J. O. fralægger sig kendskab til Reykjarfjarðarbók af Sturlunga saga, men har af denne saga set et enkelt skindblad. Sml. Sturlunga saga, Kbh. 1906—11, s. XXXVII—VIII, anm.

Enn þar áminnest um Sturlungabók á pergament skrifada, svarast ydur svoleidis, ad ei minnast kann, ad eg hafe hana

nockurntíma í Reykiarfyrde sied, hvört eg kom ei nema tvisvar, þo snögglega medan Gísle sal. lifde; Enn þad mun tilhæfed, ad A⁰ 89 edur 90 bar firer sióner mier pergamentz blad úr Sturlunga sögu innanni saurblad af kalfskinne lagt, utanum gamallt pergamentz kver, líted, sem i stóru 18. blada broti væri, hvar á voru latinskar bæner med nockrum Davids ps-m. Item háfa mál; Enn ádurgreint Sturlunga sögu pergamentz blad, sem innann í þad ytsta saurblad lagt var, virdtest mier i 4to vera, med snotri og ei mioc storri skrifft, enn hvar umm minnest ei giörla, þo til grille ur Þorgils skarda þætte, þetta kver fannst á veige, og med þvi meint var, ad menn ur Flatey a Breidafyrde þvi glatad hefde, sem næst fyrer umm veigenn ridu, var þad þángad sendt. Og hafe hun nockurstadar á skinn skrifud til vered, ad öllu edur nockru, er líkast hiá Flateyar fyrri formönnumm, af Þorleife hirdstióra, hustru Olufarsyne, komnumm. Ei veit eg frekari grein hier á ad giöra, sem velvirda ummbid.

Sammested findes A. M.s følgende, egh. uddrag af et brev fra J. O. 1699. Sturlunga Sögu, sem hier er i Bæ, in folio, skrifade eg epter hende sal. Sr. Ketils, ydar modurfödurs, hverri eg einga riettare nie fullkomnare veit«, hvortil A. M.s tillæg »1703 sagde Sr. Jon mier, ad bokin hefde vered in 4to þyck, og hefde hana átt Sr. Pall Ketilsson. Þad hefr, óefad, vered sú med smáa skrift, sem Sr. Pall (enn eigi Sr. Ketill) ritad hefr, og nu er hia mier«.

431. SOGNEPRÆST JÓN ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON.

[Saurbæ á Rauðasandi 1699.]

Trykt efter A. M.s egh. uddrag på en seddel i AM. 254, folio (Ættartölubók), påtegnet »Sr. Jon Olafsson pr. á Raudasande 1699«.

Epter Sturlunga tid: þá vorer Landzmenn sökum innbyrdis oeiningar og metorda-girndar forletu sitt frelse, hefr allt fyrir bord dotted um Sagnaskrifter og historiur, nema hvad munkarner annalad hafa framm til daga Jóns biskups Arasonar og Ögmundar. Um þessa hier nefnda þokudaga fra Arna biskupe Þorlakssyne til nefnds Ögmundar hefe eg minnsta kynning um feinged. Sidan eru til ættartölur og smá-historiur, hveria bók i folio eg skrifade circiter 1690 fyrer Gisla sal. Magnusson og mun hana þar austur ad fá. [Hertil A. M.s notits: þesse ættartölu bok er enn nu 1704 á Hlidarenda, er in folio, vída riettari enn adrar þessslags bækur, og completior sumstadar. NB. hana skal eg endelega lana sídar til ad conferera. Um Odd lepp er þar eitt og annad notabile.]

---

432. ÓFEIGUR ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Kálfatjörn á Vatnsleisuströnd 1. oct. 1703.

Efter orig. i AM. 449, folio. Bevidnet referat af O. O.s erklæring for de kgl. kommissærer. Klager over en ham år 1699 overgået pengeafpresning, hvorved man har tvunget ham til at betale 3 rdl. under foregivende af, at han skal have indgået et sådant forlig med sysselmand Jón Eyjúlfsson i anledning af en om ham (O. O.) udspredt (løgnagtig) beskyldning.

---

433. PRÆSTEN ÓLAFUR ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1719.

Trykt efter afskrift (18. årh.) i British Museum Add. 11, 184, med titel »Til Hr. Assessoris Arna Magnussonar Nijarsósk 1719 af sr. Olafe Olafssyne«.

Assessor örstutt þesse
og ógód ei fælist liódin,
meining i metin gange
ef mál er hier skálda óbríalad.

Virdi hann viliann tærda,
vísa þó dapurt lýse,
syngia svanir med tungu
sinni, en eg med minni.

*

Arne med alud vænne
(þo ord finnist litt i skordum)
hugur þeim hæfir vegur
heilla i engu veillra,

líf, heilsa, lánid gefist,
lucka án allrar hrucku,
Guds ást og guma bestu,
first gaar inn hid nya árid.

*

Magnusson medal þegna
meina eg hier alleinan,
hrine sú ósk á honum
hæfeleg alla æfe.

Upp eptir æru tröppum
enn meir hann gange fleirum,
só hátt sem hæfa mætte
hönum til sóma vönum.

*

Life og langa æfe,
so letra fáist betur
hinna fornu fagur kiarne,
firdar enn gagnid hirde.

Af omake hans í þeim sökum
einhverium þa eg meina
þikia mun þessi ræke
þokubauga frá augum.

*

Vel hafa sumir vilia
ad vita og bækur rita,
en þo ei alliafnt sanna,
ad fát er stort á biáte.

Margur vill heita í mörgu
meistare, en bernsku gneistar
finnast, nær fróder kanna,
i ferdum þeirra verdi.

*

Og so snart vitrir vega,
vill ei mundangr stillast
á vigt valinnar spektar,
var þá betra ad spara

omakid aptur ræka,
oþarfa fisne diarfa,
og ef eg mætte segia
arga heimsku vel marga.

Leinge hafa lydir bángad
vid litfölnad gamla ritid,
en hvad á hafa unnid
er ecki mitt úrskera.

Hitt veit eg hann kann retta
fyrer höldum nú í öldu,
oflof vil eckert gefa,
allt tíd mun læra sidan.

*

Assessor alldrei misse
Arne luckunnar kiarna
Magnusson medal þegna,
en mál þad af fullri skálu

standi med heidri í höndum
hæfiligt alla æfe,
life vel herrann liufe
og lengi til þarfa menge.

---

434. SKÚLI ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Seylu i Skagafyrde d. 5. Septembris A⁰ 1696.

Efter orig. i AM. 449, folio. Idet han tilbyder sin tjæneste »spiriandi giarnsamlega, og til mijn kiosandi ad fregna (mijns landz manns) ydar virduglegheita ypparlega velgeingni, heill og heilsu«, tilskriver han A. M., skønt denne personlig ubekendt, efter rådførsel med broderen pastor Jón Magnússon, angående en for ham vigtig sag. Den halve jord Seyla er bleven overdraget ham og hustru af deres nu afdøde fostermoder, men nærmeste arving (Gudbrand Thorlakssons hustru) bestrider deres ret og vil sælge jorden til en overmægtig mand. Kopi af overdragelsesdokumentet indlægges (forekommer ikke) »og bid þienustusamlega ydur so til siá ad sa giördningur confirmeradur og stadfestur yrdi af ydar Háedla patron M. Mutt edur af Renttu Cameri, hvad oss Islendingum anægir, þo vid Majestetid sialfft sie ey uppa kostad«. A. M.s broder eller andre slægtninge vil berette »hvad hier umm landid passerad hefur næst forlidna aar umm hardindalag og peninga tioon og missir sem annad tilstand«.

435. SKÚLI ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Seylu i Skagafyrde d. 6. Septembr. A⁰. 1697.

Efter orig. i AM. 449, folio. Takker for A. M.s brev af $^7/_5$ med svar på forrige sommers brev »og þo eg siáe þad allt satt, riettvyst, og efftir laga rietti vera, sem þier þar um skrifid og ahrærer þann giördning, er eg ydur senda, þá samtt geingur þad so til i þessum uteyum edur löndum, sem i fiarlægd liggia vid Majest. og ey eru i nálægd undir hans sión og heirn, ad dyrfist giöra efftir sialfs þotta og vilia, þar og so vita, ad hinir hliota þar med blyfa, sem hvorki hafa kunnattu, vit nie menningu, ey helldur aheirslu þad leingra leggia«. Gudbr. Thorlaksson har allerede solgt lagmand Gottrup de S. O. tilhørende 10 hundred i Seyla. S. O. har afslået at overtage disse som fæste, men håber på et forlig; slår dette fejl, vil han gærne have A. M.s hjælp til rettergang. A. M. har anbefalet to dattersønner af Halldór Þorbergsson til friplads i skolen, men da biskop Einar er død, beder han A. M. ligeledes hos den nye biskop anbefale disse, hvem S. O. hidtil har betalt for

»Umm gömul kalfskinns bref edur bækur er þier nefnid ef fyrer augu berast kunne, hefi eg ey gódann tijma umm hafft i sumar, sökum anna sem til fallid hafa, þar soddann hallæri og mannfall hefur hier umm þetta nordurland yfergeingid einkum þennann fiórdung, ad elstu menn muna ey slijk hardind tilfallid hafa umm þeirra daga, so enn nu er hier fyskleisi og grasbrestur mikill, þar fyrer hefur nu folk umm heyannir ad sækia og kaupa fysk sudur og vestur, Gud veri oss nadugur i Jesu nafni; til þienustu merkis sendi eg ydur hier med fáein kalfskins blöd, sem er historia af Vijtus, og Laurenti biskupi, eirnenn lijtil blöd af gömlum lagarietti, og leifis bref utgiefid af erkibiskupi i Þrandheimi [Hertil A. M.s marginal »feinged«], einungis hier med viliann sijna, enn frammveigis vil hier umm mig betur besinna og ummþeinkia lofi herrann. Halldor m: Þorbergsson lofar þad besta giöra hann kann i þessu efni ydur til þienustu.

436. SKÚLI ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Seylu i Skagafyrde d. 10. Septembris 1698.

Efter orig. i AM. 449, folio. Takker for A. M.s brev af $^{14}/_{5}$, hvoraf han ser, at A. M. har anbefalet de af ham omtalte skolediscipler til biskop Björn Thorleifsson. Nu har lagmand L. Gottrup købt den ene halvdel af gården Seyla og vil også få rådighed over en del af den S. O. tilkommende halvdel og går ham for nær; S. O. frygter for ikke at kunne komme til sin ret, med mindre mægtigere udenfor landet hjælper ham. »Ydart bref hefur Halldor minn Þorbergsson medtekid hvor en nu lifir vel og lofadi ad giora so mikid sem giæti af þvi þier hann ummbidied. Barlaams saga meina eg allareidu sie nu frammkominn i Kaupinnhafn med Magnusi Jónssyne fra Leira hvoria hann fieck a Ökrum hia Eggert Jónssyne i firra haust, hann vard firri enn eg henni ad ná ydar vegna. Umm Reikdælu vil eg efftir spiria og vita hvortt ey kann uppspiriast i vetur, lofi herrann. Eg veit ey hvortt ydur mun þienanlegt vera þessi tvo kalfskins blöd, er eg læt hier med filgia, og tvo blöd, er samann eiga vid þaug i firra, er ydur sendi, og ovartt þa efftir urdu, sem eg meina ey muni lesinn verda, nema þier hafid einhvor gód rad þar til. [Hertil A. M.s marginal: »því eina bíhelld eg, hitt sendi eg aptur, og so þad i fyrra«.] Bidiandi ydar H[eidur] s[emi] vel virda, þo eg gieti ecki i þetta sinn ydur annad nijtilegt sendt, lofandi ummbót med frammtijdinni og Herrans hialp«.

437. SKÚLI ÓLAFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Seylu a Langhollti d. 9. Septembr. A⁰ 1699.

Efter brevfragment (begyndelsen bortskåret) i AM. 449, folio. De om-

stridte 10 hundred i Seyla har han opgivet at arbejde for, da lagmand Gottrup — trods alt foreliggende — har taget dem til sig. »Eg hefi nu til eckert ydur til gamans ad senda, legg hier þo inn umm Spanskra manna drap a Vestfiördum, sem fundid hefi i brefa rusli *(denne periode overstreget)* — —. Eg hefi verid kvelldur sijdann i vor, so eg hefi hvorgi komist ad niosnast umm gömul blöd og þesshattar hia goodum mönnum«.

---

438. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST H. OLIVARIUS. Kiöbenhafn den 9de Septembris 1729.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 452, folio. Oversender mag. H. O. i Ørsløv sin fordring i sognepræst Anders Frantzsøns (Togsvers) dødsbo på den universitetet tilkommende pension af kaldet Eggersløfmagle 3 rdl. 2 mk. (for årene 1710—28 med renter 95 rdl.) og fremhæver, at arvingerne ikke med rette kan bestride dette krav.

439. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST H. OLIVARIUS. Khafn. den 6. decembr. 1729.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 452, folio. Fremsender Hr. Togsvers revers for den universitetet tilkommende pension af sognekaldet; A. M. har oprindelig ikke kunnet indkræve det ham tilkommende beløb, da han var på Island, da pensionen tilfaldt ham. »Hvad udflugter arvingerne vil hitte paa, staaer icke til mig at forebygge, men det kunde vel mueligen være i min magt (i fald mig gaaes fornær) at lade folk icke raade alleene, saalenge der er appell til«.

*

440. PROVST H. OLIVARIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Ørsløv d. 19. August (1)729.

Efter orig. i AM. 452, folio. Adr. »Prof. og Assessor Arnes Magnussen«. Har gennem biskoppen modtaget A. M.s brev til ham om sin fordring i afg. Hr. Anders Frantzøns bo, nemlig 19 års pension af kaldet, »men som eblet falder icke langt fra roden af træet, og børnene med deris morbroder procurator Jochum Lorentz Sander, der boer i Eggisløv hos dem, paastaar at der findis intet i hans kaldsbrev om den pension«, uagtet bevis foreligger i den autoriserede herredsbog, »allene som disse arvinger har adskillige mundheld, en tid siger, at de vil gaa fra arv og gield, en anden tid finder de paa andet«, beder han A. M. om formelig regning på behørig papir »paa det at denne procurator med sin suite kand betagis sin disput i den post, og dersom det formedelst deris practicabilia icke skulde strekke til gielden, og noget pro qvota decourteris, velædle Hr. Professor kunde bekomme enten alt, eller det meste af sin fordring, det jeg aller

skyldigst skal vigilere for; og glæde mig ved, om jeg enten dermed, eller noget andet her i vor egn kand være Hr. Professor til nogen velgefald«.

441. PROVST H. OLIVARIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Ørsløv d. 30. 9br. 1729.

Efter orig. i AM. 452, folio. Adr. som foreg. (dog Arnas). Har modtaget A. M.s brev af 9. 9. med indlagt regning i Hr. Anders Toxverds bo, som alt har sin rigtighed ang. præstens årlige pension til Københavns universitet (3 rdl. 1 ort 8 /ß), »men som nu da skifftet var paa pynten at skulde sluttis, thi naadsens aar har opholt det, som er icke ude førend til 1. Mart., saa søger arvingerne, og faar Hans Majestets bevilling til 2de commissarier at forrette skifftet, nemblig byefogeden Jørgen Lauritzen i Corsøer, som ellers en lang tid er bekient for en procurator, og byefogeden i Skielskiør Hans Nielss. Stub, af hvilke ingen skulde blive betroet 10 rixd. af dem som kiender dem, og arvingerne med deris morbroder procurator Jochum Lorentz Sander giør alt det de kand for at eludere baade retten og creditorerne«; beder derfor om den afd. præsts revers af 2. 8. 1703, hvis i sectio 3 indeholdte forpligtelse citeres, »thi som disse commissarier vil bruge alle de svinker de kand, saa vilde jeg, at de faar ald den riktighed, som faais kand«.

---

442. INGIBJÖRG PÁLSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Eyre d. 5. Juny Anno 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »Vonande ad Øxará«. Minder om sin mands død(?), idet A. M. vistnok har hørt, at for nogle år siden »hafe mier sem barnakindumm mijnumm þa hrá-blautumm, sol umm middeygid undirgeyngid, svo eg sydann ad seygast ma hefe rafad sem i odrumm dimmumm dal og hrigdar skugga« Endvidere er hendes moder død og hendes svigerfader Magnus Magnusson (sysselmand i Isafjord syssel); og hendes gamle fader (præsten Páll Björnsson i Selárdal) lever fjærnt fra hende. Glæder sig derfor ved udsigt til A. M.s bistand, hvad angår arv og forholdet til A. M.s broder. Forskellige antikviteter nedsendes: »Framar þessu edla Herra, er ad andsvara briefi ydar medteknu, i vor, hvar inne aa nafn nefnid, ad ydur mætti sendast eyn edur önnur antiqvitet er efftir vorn hiartkiærann astvin hefdi kunnad ad finnast. Er þad ydur eynlægt ad seygia, ad efftir þad brodir minn sr. Halldor hafdi i giegn lesid ydar sydasta brief tilskrifad Magnuse sal., tok hann sier fyrir hendur ad yfirlyta eynar og adrar dröslur, er hier lau, þvi hann sagdi, ad illa færi sier fyrir elsku ydar ad firra bragdi, et ey minntist ydar i þvi, sem ydur

mætti til vilia vera; reyddi þvi i burt med sier hiedann kalfskins briefinn flestoll, enn faeyn eru hier efftir, hvor hann vill enn uppa ny yfirskoda, enn finne hann þad hvad hier i firra efftir skilid var, þa sendi eg ydur þad nu a næstkomandi alþyng i innlogdumm stock (*Hertil A. M.s marginal* »medtekid»). Hier ad auki kver skrifad, sem inne hefur ad hallda imislega þætti, hvoria þo hafa kunnid hia ydur, villda eg samt sem adur mijna þienustu hier uti audsyna. Bid eg ad mier sendist afftur kverid, þegar a hafid halldid, enn briefunumm meygi þier rada efftir villd ydar, þvi i vidlogumm mundi eg ydar leyta, og værud þier þa vyser mig edur myna stoda«. A. M.s broder Jon Magnusson har arvingerne forgæves væntet, kongsjorderne i Alftafjord skal afleveres; til Adalvik-jorderne må »valldzmadurinn brodir vor Thorlakur« svare, da han har tiltaget sig rådighed over dem. Forespørger sig om muligheden af en forlening med Alftafjords-jorderne alene, hvor bortfæstningen dog er meget utilfredsstillende. (Skruet stil.)

---

443. BÖÐVAR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Slitandastödum d. 4. Octobris 1727.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. B. P. (A. M.s fætter) beklager, at A. M. ikke har skrevet til provst Jón (Þórarinsson i Hjarðarholt), som har gjort meget for hans ældste søn. Oplyser om bogforsendelser. Beder A. M. om mod betaling at overlade sig kjole og vest. Vænter hjælp af A. M. til børnene. Af A. M.s marginal »Medteked med Buda skipe 1728 þann 10 Julii epter ad öll Islandz för voro burtu« fremgår, at brevet lå med skibet vinteren over på Island; en anden marginal »medtekinn« gælder den i brevet omtalte katekismus. Endvidere har A. M. tilføjet følgende memorial-notits angående det ønskede tøj: »Um kiolenn og vested 1729. Allt þvilikt brann upp hia mier. Eg hefi annarstadar eckert fá kunnad fyrer utan groft grei; skal framar þar efter spyria láta; hann minner mig þar á i haust. Svört klæde kosta vel 12—14—16 Rxdle. Nytt klæde med fodre miklu meira. Grá klæde kosta vel minna, enn fordiarfast i litnum; knappar verda og eige litader«.

Allrar æruvirdande velgiörda bróder.

Med skilldugu þacklæte firrum audsijndra digdaríkustu velgiörda, vited ad eg life og mijn munadarlausu börn án stórslisa, firer hiálp drottens, födursister mijn sáladest á aflidnum vetre 14 Februarii, þad er mier stór glede ad hun er frelst frá lángvarande mædu og meine. Góde bróder, miked stángar mig þad ad þier giördud ecke so vel ad skrifa prófastenum sr. Jóne mijnum til eina línu í sumar, þó alldrei erfidudud þier neitt í þvi, sem hann bad ydur, jeg er uppa hans náder komenn med elldra barned mitt. Han giörde þvi í besta máta í vetur bæde í tilsögnenne og ödru.

Þier minnest á í ydar brefe til mijn í sumar hvört eg kiær-

lega þacka, ad biblia ydar meige vera hiá mier, hvörnenn gietur þad vered, first þier sendtud mier hana ecke, þvi eckert filgde brefenu ydar til mijn í ár, sem siálfer vited. Arne litle a catechismum sem ydur sendest hier med og þier tilmæled, adrar prentadar bækur eru hier ecke sem ydur mun girna æruverde velgiörda bróder. Enn ad níu hlít eg ad bidia ydur þó diarflegt sie (sem er) ad senda mier ad sumre Verba Stephani firer fullann betaling, eirnenn bid eg ydur leggia af vid mig kiól og veste handa mier siálfum til brúkunar, þó þad sie fornfálegt, þá samt er þad nógu gott firer mig, jeg giet láted umlita þad, ef ecke er brunt, þetta skal eg betala effter sem uppa setied, og mier er mögulegt.

Vid erfingia Jóns sál. Þorsteinssonar underriettade eg effter ósk ydar, so þeir hafa medteked af kaupmannenum Monsr. Jonas Rijs effter sem umskrifudud, og er eg af þeim öllum umbedenn, ad skila þeirra skilldugu þacklæte til ydar med óskum allra heilla. So er nu mijnu efne vared, ad þad liggur hurd vid hæla firer mier, ad eg verde ad selia nockur fasteignar hundrud firer peninga ef fast kann, til ad giefa med Arna litla; í þetta sinn þarf eg þess ecke þvi kaupmadurenn Jonas Rijs hialpade mier þar um, hann hefur vered mier ágiætur, þó eg sie hönum ókiendur, og so giöra marger góder menn mier vandalauser hier innanlands. Enn alltíd er í mier kvide ad hugsa til effterkomande tímanna firer börn mijn (þvi eg sie hvörnenn þad geingur til firer ödrum), jeg veit öngvann sem þeim kinne ad leggia lid ef eg dæe ydur fráteknum nema þá fedga í Hiardarhollte, prófastenn blessadann, og Thoraren hans digda barn.

Æ Gud hiálpe mier og mijnum, miked er þad þier gieted ecke gladt gied þeirra í einhvöriu börnum mijnum til lidsemdar so þad frammkome sem þier hietud konu minne í firre tídenne, ad giöra börnum hennar gott, þvi notenn yrde þeirra, hvörs þau med mier og jeg med þeim erum næsta þurfande, Gud siálfur vere þeirra adstod. Jeg vil ecke mæda ydur leingur med þessum raunaþulum, enda þvi þetta med firergiefningar bón, befalande ydur ad áliktan med veledla kiærustu Guds Guddómlegre vardveitslu um öll ókomenn dægur med minne og minna munadarlausu sona þienustusamlegre hiartans heilsan, og audmiuku þacklæte veittra velgiörda.

Ydar skilldugaste þienare
Bödvar Pálsson.

444. BÖÐVAR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Slitandastödum d. 27. Aprilis 1728 (fejlskr. 1727).

Efter orig. i AM. 439, folio. Takker for modtaget brev og sender dette sammen med det ifjor skrevne med det i Búðarós overvintrende skib. Provst Jon Thorarinsson i Hjardarholt har i to vintre haft hans søn Arne hos sig. Kaptajn Magnus Arason druknede i vinter (í þorranum), og flere andre dødsfald meddeles. Hård vinter. »Þad er so fortaled af sannordum, ad nordur á Holmavats heide í hridunum í vetur hafe 2 hestar staded í svelltu upp ifir einum daudum og jeted hann upp ad mestu, bæde hár, skinn, kiet og bein, hvad alldrei hefur heirst firre so eg vite«. Forskellige nyheder, deriblandt om A. M.s frænde Magnus Magnussons dårlige forhold. Beder A. M. hjælpe sig til at få nogle værdisager tilbage fra en afdød købmands bo. Kan af bøger kun tilbyde to beskadigede salmebøger; ønsker for sin søn Verba Stephani. Beretter i delvis lønskrift om en præsts forseelse ved nadverens uddeling. Ifg. A. M.s påtegning »Medteked þann 29. Junii 1728, og voro þá öll skip burtu«.

445. BÖÐVAR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Slitandastödum d. 16. Augusti 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for to breve i sommer, et ifjor. Gentager til dels tidligere meddelelser. Hans søn Arne er fremdeles i Hjardarholt og gør god fremgang, den lille Páll er også lovende. Tilbyder A. M. en gammel, slidt »guðspjallabók«, som B. P.s bedstefader har brugt. Tænker på at flytte til Staðarbakki i Helgafells sveit og fæste denne gård. Hans søn Arne vil, når tiden kommer, endelig »sejle«, men B. P. kan ikke skaffe penge dertil. Hertil A. M.s påtegning: »Medt. med Postinum þann. 21. Sept. 1728«.

446. BÖÐVAR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Slitandastödum d. 27. Septembris 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Rekapitulerer indholdet af tidligere breve. Vil næste forår flytte til Staðarbakki og forhører sig hos A. M., om denne kongsjord kan fås til købs. Til Magnus Magnussons uheldige vandel (en lejermålssag) kommer nu også, at han drikker.

447. BÖÐVAR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Stadarbacka d. 26. Septembris 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Takker for to modtagne breve og en sendelse. Befinder sig vel på sit nye opholdssted. Det han ifjor har anmodet om er for dyrt, til at han kan købe det. Den ved nadveruddelingen uheldige præst har betalt vedkommende kvinde for at tie. Spørger, om A. M. vil hjælpe hans søn Arne til at rejse, han selv kan ikke. Hertil A. M.s modtagelsespåtegning.

---

448. SOGNEPRÆST HALLDÓR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Selaardal d. 15. Juny Anno 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »Vonande ad Øxará«. Indlagt er afskrift af en overenskomst om Adalvik jorder, dat. Eyre vid Seydisfjord 2. 9. 1703, mellem ombudsmand Magnus Magnusson og sysselmand Thorlakur Gudbrandsson Vidalin. (1.) Takker med mange latinske fraser og overdrevne ydmygheds og taknemligheds udtryk A. M. for modtaget venskabeligt brev med løfte om

at tale H. P.s og medarvingers sag hos broderen J. M. Har forgæves gjort en rejse nordpå i fjordene for at indbetale et beløb til J. M., med hvem han har mindre behagelige forretninger angående jordegods; fremstiller forskellige vanskeligheder ang. Adalviks ombuds-jorder. 2. Beder A. M. påvirke Torfi Pálsson til tilbagebetaling af en pengesum. 3. »þaug blöd, sem eg sendi ydur i Kaupinhafn, tok eg utan af domabok Arna m. Gudmundz sonar, kann vera hia honum finnist fleyri. [Dette svar er som det ses af en notits i AM. 122 c, folio foranlediget ved en forespørgsel af A. M. i april 1705: hvar feinged hafe þau blöd ur Sturlunga sögu, er mier sende 1701, og hvert eckert meira mune af þvi ad fá.] 4. Saurbæar kaupbriefs original sendi eg ydur, eg fæ hann afftur [hertil A. M.s marginal: medtecen og sendur sidan tilbaka]. 5. þaug gömlu brief Saudlausdals kirkiu kunni þier elsku herra ad fa, annad hvort hia erfyngiumm sal. Eggerts Biornssonar edur Marcusar sal. Snæbiorns sonar, sem var i Asi i Holltum, hvar um eg sendi ydur kaupbrief þeyrra a millum. 6. Eg hefi lesid ydar sydasta brief mag m. saluga tilskrifad, og fornem eg, ad hann hafe lied ydur bækur og hia ydur sie Dagsbrief Pals. Hvad hellst af soddann documentis hia ydur liggur og hanns var, þa sie þad betalnyngs laust ydar eygn; illa væri þa nautinn rekinn, ef annars væri. 7. Eg sendi ydur nu med brodur m. ornatissimo, Magnusi Ara syne blada korn i innsigludum kistle, hvör eg hefi fra Eyre flutt, þier munud finna Stephan B. i eynhvorru þeyrra, enn ef þar eru nockur brief, sem til hlyda þessa landz innbiggiendum, er nu a dogum lifa, siae þier best fyrer þeym ad utbyta. Eytt edur annad kann ad verda safnad i þessa kistils hreydur, hvad þo liettvægt sie, bid eg vel virdid, eygnest og ad ydur taked, ef vilied, kys eg og annad, oro memento mei et filii. Ef i sumar framar fæ, skal Biorn L. ydur færa, lydi gud hann fer til skolans«.

449. SOGNEPRÆST HALLDÓR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Selaardal 9. jan. 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. I ensomheden efter faderens død '1ste lørdag i dette års vinter' har A. M.s brev trøstet ham — hvilket videre udvikles i vidtløftige opbyggelige betragtninger. »Jon kom til myn sunudæginn næstann fyrir jól, þottist mæddur af langri reysu, vard eg feyginn ad heyra af honum, ad ey mundud öfugu auga lyta til Biorns litla, hvad mig storum matti gledia, enn þad þier nefnid, ad eg villdi ydar vegna skignast efftir Sturlunga sogu blödum, skal innann handar, og ef eg reyti nockud ydur sendast, hefi eg bedid þa hier i kringum mig ad hafa hond a þess konar, enn þaug brief, er eg ydur sendi og odrum vid koma, hirdi eg ey til myn afftur, ur

þvi þaug koma ey vid mynum jardar pörtum; eg bad ydur þeym til eyganda utbyta, þvi ey vil eg annara manna skiölum hia mier hallda; enn þaug brief meyga hia ydur stadar nema, sem ongvum vid koma, ef svo gyrnest, þvi mitt profess er ey i þeym sudera, og betur væri eg giæti sendt meyra ydar heydri af soddann med tydenni, sierdeylis þar lytilæli ydar vill svoddann af mier þiggia, mætte eg þa vyst vita, ad Wagenseil de telis ignitis væri mier innann handar, um hvorn eg ydur bad, þo fyrer fullt verd, enn occupationes variæ hafa þvi ollad, ad eg enn þa hafi ey feynged hann ad sia ur ydar hendi; bid ad mig enn þa i huga hafid um bokina, eg skammast ey ad bidia, þo eg duge ey til at grafa, velle mihi adjacet«.

Forespørger sig, hvor faderens kollatsbrev for Selárdal bør indleveres, og hvor han kan eftersøge kirkens »landamerkja skjöl«. Klager over tidens vanart: snart stunder han mod graven: »litlar fiörur hefi eg sopid«.

---

450. HALLDOR PAALSSON TIL ARNE MAGNUSSON. i Vopnaf. krambud d. 22. Septembris 1728.

Efter orig. i AM. Access. 1. Takker sin patron A. M. for modtaget brev med altingsmændene og tilstår, at Mr. Stub har vist sig som hans sande ven, men mener, at det meget skyldes A. M.s anbefaling, hvad også fremgår af den nu modtagne gode attest, og erkender med tak hans faderlige omsorg. Uår og dyrtid: »Frietter eru alls aungvar hiedann frá ad skrifa, utann hardinde og dýrtíd fólks á mille, vydast þar tilspurst. Hier var aumkunarleg tíd medal manna nærstlided vor og vidhelldur ennu hvad mest, hardindenn láu á allt fram til Jóns messu, so þad var komed under hærsta, ad fólk munde uppflosna margt hvad, vegna biargarleises bæde fyrer sig og kvikfienadenn, nockrer flosnudu upp, og ein stulka dó i vesöld hier nidri i fiördunum, fiefeller vard stórkostlegur allvyda, og lömb dóu flest öll, enn þad sem effter lifde af fienu, miög gagnlited, sumstadar ölldunges gagnlaust; so þad sier ut riett til hallæres, verde ecke fiskeried þvi meira, þar fólk hefur naumlega kunnad ad lifa i sumar af gripum sínum og ödrum addráttum, miklu sídur nockud afdreiged til vetrarens. Hier ad auk hefur falled óveniulega bágt uppa heyskapenn, vegna snióa, hrída og óvedrattu, so óvida er nu sem stendur eitt strá hyrdt af utheye, sumstadar ecke ut af tadann, sumstadar ordenn heytöpun mikil, sem læker og vötn hafa burt flutt, og nu sídarst ofana þessa lángsömu votvedráttu dreif so mikenn snió, ad jardlaust vard ad mestu vid fialla sveiter, liggur so heyed under snió á tunum og eingium, fiöll halldenn illfær og sum olldunges ófær, so menn eru i þrautum

stadder med lán sitt, þar komed er allareidu framm ur öllum veniulegum tyma, so Dansker hygg eg giöre miked slietta reysu i ár, er siglt hafa upp þessar slátur hafner, enn þó lítur þad sliettara ut ad áre; er ecke annad fyrer ad siá, enn þessa landz ruin og undergáng, margra ordsaka vegna«. Beder efter opfordring A. M. interessere sig for, at hans sognepræst Einar Jónsson (på Eiðar) kan få ekspektans på Valþjófstað. Efter anmodning oversendes »Herm. Fabronii bækling«. Beklager ikke efter en gennem Mr. Stub erholdt anmodning at kunne sende en væder med 6—8 horn (men kun en med 4) og heller ikke hrafntinna; derimod følger efter ønske noget klipfisk.

Ketill Björnsson og Pétur Eiríksson lader hilse, den sidste med undskyldning for ikke denne gang at kunne skrive.

I et smst. bevaret brev til A. M., dat. Eydum 6. okt. 1728 meddeler H. Paalsson, at han efter aftale har sendt med Vopnafjords skib til A. M. på Mr. Stubs vegne en væder med 4 horn, 1 lispund klipfisk og en skindpose med små sten, og nu med Reydarfjord skib sender en pose med forskellige småsten og et stykke rød »tinna«; håber ad åre at kunne sende den begærede »hrafntinna«. Hertil A. M.s påtegning »Medteked med Reydarfiardar kaupmanni«.

---

451. [ARNE MAGNUSSON] TIL SNÆBJÖRN PÁLSSON. 2. aug. 1711.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio. Overskrift »Extract ur briefe mínu til Snæbiarnar Pálssonar 2. Augusti 1711«. Redegørelse for et S. P.s fader (sysselmand Páll Torfason) ved fejlregning i vederlaget for L. Gottrups rejse tilkommende beløb. Indlagt er afskrift af en af A. M. underskreven opgørelse, Þingeyre 29. 8. 1710, og en senere mense Junio 1711.

I reikninge þeim, sem eg i fyrra giörde vid födur ydar umm utsiglingar contributionina, er ordinn litill misreikníngur, hönum til höllunar, hvad eg sídar sá, enn vil eingum óriett giöra. So hefur hann og einga rentu feingid epter sína peninga, frá þvi hann þá utlagde, og þad umm nockur ár. Nu getur þetta lagfærst, og reikna eg, ad commissioninn sie hönumm skylldug umm $6^1/_2$ rixdl. in specie, sem eg byst vid hönum ad betala. Nu seiger biskupenn mier, ad á mille sín og födur ydar sie peningareikningur, og fader ydar sier nockud skylldugur, þyker mier þvi hentugra ad levera biskupenum þessa $6^1/_2$ rixdal specie, og taka hanns kvittering þar fyrer, enn ad senda peningana á Vestfiördu, sem hingad skylldu aptur sendast. Þetta bid eg ydur ad seigia födur ydar med heilsun minne til beggia ydar forelldra og þacklæte fyrer velgiört i fyrra. Vona eg hier umm viss bod ad fá frá ödrum hverium yckar, og bíd þar epter, áhrærande utsvörun penínganna, sem visser skulu verda, ad feingnum bodunum, annadhvert til biskupsens edur födur ydar. [Hertil A. M.s marginal »Biskupenn mælltest til þessarra peninga nockru sidar in Augusto

1711, og leverade eg honum so þessa 6 Rdle 3 ℔ Specie«.] Af innlögdum sedle siáed þier, hvörnen eg hefe nu reikningenn upplagt, og er hann ad mínu vite riettur, nema ad hier vantar til hálfann annann fisk, sem eg byst vid ad giallda meira enn eg á, og kiemur þad ecke uppá reikning.

*

452—453. SNÆBJÖRN PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON.

452. 28. juni 1708.

Orig. brevfrgm. i AM. 153, 8vo med oplysning om fornkvæði.

.... Marsk Stijgs kvæde higg Jeg 2 vante, sem teingdamoder myn Astrijdur seiger firir sier glatast hafe. Jeg heire Jón Olafsson Indiafare hafe þau aull utlagt. Fornkvæda bokenn þiker mier ecke so rijk af fornkvædumm sem hiörtu og brióst attrædra kerlinga hef eg vitad, nær Jeg var barn, enn þær med þeim fródleik eru flestar i jörd grafnar nu.

453. Mýrum 17. juni 1711.

Orig. brevfrgm. i AM. 451, folio; om Mábels rímur m. fl.

.... [Jeg sende ydar hd. ogsvo up sogn saugu sr. Sveins Simonar] sonar slijka eg hef getad uppspurt, og beide eg, ad viliann fyrer verked taked i þessu hvörutveggiu. Jeg vænte nu af alþijnge edur þo sijdar verde hid allra firsta effter kverenu, er ydur liede i haust, og hef eg beded Monsr. Snorra Jónsson minna vegna þvi vidtöku veita og til mijn koma, ef ei er þad aadur á leid komed. Mabels rijmur munu þá ei fyrer hende ad samferda orded gete.

454. SNÆBJÖRN PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Sæbole d. 26. Augusti A⁰. 1725.

Trykt efter egh. orig. i AM. 454, folio. Om bogtilsendelser og privatforhold.

VelEdla og Halærde Hr. Assessor
Mikellrar æruvirdande elskulege vin,
Þienustusamleg heilsan.

Jeg þacka skilldugast tilskrifed aludlegt med Vatneirar skipenu, og kom þad mier i hönd nu firer halfre annare viku. Jafnframt þvi þacka eg velgiördernar hinar fornu allar, vil tilstunda ad þiena ydar Herradóm i hvörn stad sem eg ma af koma. Dyrafiardar skip heire eg ad seglferdugt sie a morgun; biskupenn er hier nu aleid i sinne visitatiu og væntum hans stund fra stundu, firer þvi get eg ei margyrdt. Söguna vil eg senda ydur ad are, Margaritam einslijka, hun er nu hia bródur mynum Þorsteine; enn þad sem eg funded hef af gömlum skrifudum brefum a Myrum sende eg nu allt, þvi ecke hef eg stunder ad rannsaka

hvört bref firer sig, so eg giörde mínum Herra þar uti þa þienustu, sem þo annars verdug være. Einkum beider Mad.me Þorkatla, ad Hr. Assessor villde til hennar þeinkia um þad er hun i firra hann umbeidde, asamt Capteinenum Hoffgaard, hvörium hun þo ei tilskrifad getur þetta sinn, og ad hun mætte ef mögulegt være fa þæga leidretting þar a næstkomande sumar lofe gud, þvi ei þarf hun ad vænta, ad Vestfiarda yfervolld vor lagfære þad stórum, hellst medann þetta stríd stendur medal vor. Einkanlega bid eg ydur minn Herra hia ydur ad leggia hlut ad eiga i þvi, er vor, frænda ydar Orms, Sigurdar, Marcusar, þeirra ahangenda og mijn i mille fer. Jeg hef nu eirn matt eiga strijd vid alla þessa i 3 ar, og mun þikia marger i mote einum, samt vænte eg, ad Gud gefe sigur effter malefnum. Ef Marcus hefur giört sitt Testament a næstlidna alþinge, matte hann ei ingre þad giöra, enn ecke ætla eg Ormur eirn sök hafe i þvi efne, og kann frænde minn Einar glöggvast ad seigia þaug tijdende. Eg brijt nu af og befala Hr. Assessor under Herrans millderijka vernd firr og syd forblyfande

VelEdla Hr. Assessors audmiukaste þienare
Snæbjörn Paalsson.

P. S. Maldaga Myrakyrkiu og bref sem Hr. Assessor umgetur Mijrakirkiu vidkomande villde eg giarnann ad are audlast fá. Encore Adieu.

455. SNÆBJÖRN PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Sæbóle d. 2. Septembris Anno 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for brev og udvist velvilje. Biskoppen har efter samtale i sommer tilstedt ham sakramentet med hemmelig afløsning og givet afkald på en efterfølgende offenlig. »Sal. biskupenn Mag. Jón af Islands innbiggiurum allrar æruminningar verdugur eins lidenn sem lijfs mællte fyrer munne sier lijfs: gud náde vora presta, eg vil hinu bæta vid: vora biskupa og profasta«. Mener at kunne gøre krav på 4 lod sølv for hver dag dommen er bleven ham forholdt, men kan ikke magte en rejse til København. Oversendt Hermóðar rímur: »Jeg sende ydur minn Hr. Rijmur Hermódar, sem leinge hef eg lofad, bid einkum, ad þier villdud tilsiá, ad eg fá mætte ad áre máldagana, sem þier hafed heited mier vegna Mijra kyrkiu, og hvör aunnur skiöl (ef hafed) merkeleg vidvijkiande henne, under ydar nafne og signete«. Beder A. M. at anbefale sønnen Magnus til præstekaldet Holt i Önundarfjord, hvor hans forfædre på mødrene side fra kort efter reformationen har været mand efter mand.

456. SOGNEPRÆST TEITUR PÁLSSON (»PAULSSON«) TIL ARNE MAGNUSSON. Nupe d. 10. Septemb. Anno 1710.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »vonande aa Hrafnseyre«. A. M. har ang. det medfølgende kirke-diplom noteret »aptur sendt« og på brevets bagside optegnet »Innlagt bref er ölldungis klárt og á ad sendast aptur Sr. Arnfinne«. Takker for al udvist velvilje. Sender efter løfte et beseglet stadfæstelsesbrev for Melgrasøre kapel, som efter endt afbenyttelse bedes tilbagesendt præsten Arnfinn Magnusson. Ankom her over i nat, men kan på grund af uvejr ikke komme vest over Hrafnseyrar hede. Høflighedsfraser i skruet sprog og uklar stil.

457. SOGNEPRÆST TEITUR PÁLSSON TIL ANRE MAGNUSSON. Eyre d. 15. Septemb. Anno 1710.

Efter orig. i AM. 450, folio. Sender disse linjer for at meddele, at de danske til almindelig glæde sidste lørdag samt A. M.s breve er ankomne, og at disse nu sendes til T. P.s fader under Nup til videre besørgelse. Selv har han ikke dristet sig til at sende mand og hest den lange vej til A. M. på grund af det stærke snefald på Breidadalshede. Lader et brev til Astrid Thorleifsdatter i Hage medfølge.

458. SOGNEPRÆST TEITUR PÁLSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skutulzfiardareyre d. 20. Juny Anno 1712.

Efter orig. i AM. 450, folio. Ifg. A. M.s påtegning er brevet besvaret 17. 9. fra Reykiavik: testament og supplikats kan nedsendes med anvisning på de fornødne penge. — Ønsker A. M.s planer al fremgang. »Enn þessu nædst Gofuge Herra nióted gudz þachar og minnar fyrir ydar hugarlatlegt tilskrif date Rimna(!)stodumm vid Þorska fiord á mynumm æskuárumm. Tydarinnar hattalag nu kenner mier ad þechia betra nætur næde enn liggia uti umm svartnætte á edur i Langanesi i haustmirkra skurumm, sem ferdamenn fratölldu ydar Gofugh. firrumm i Hrafnnzeyrar kirkiukor vid Arnarfiord, og, þott sydann medtok ydar adurmællt bref, eigi ydur avarpad hafi, hefur meir ollad spurn ydar fraveru og fiarlægdar vid þetta land offt og tydumm, helldur enn myn velsied skillda hier til, hvorre eige atte ad gleima«. Astrid Jonsdatter, som har taget ophold hos T. P., har indsat ham til sin arving, og for at undgå slægtninges påtale ønskes testamentet stadfæstet af kongen. T. P. beder A. M. medtage en supplikats herom, dersom han rejser fra landet, og vil give ham en god tønde hákarls tran for at befordre den, angående hvilken T. P. vil betale omkostningen.

---

459. ARNE MAGNUSSON TIL ARKIVSEKRETÆR [JOHAN PERINGSKIÖLD]. Kiöbenhafn d. 25. Febr. 1699.

Trykt i Arkiv f. nord. filologi XXVIII (1912), s. 269—71 efter orig. i svenske Riksarkiv; afskrift i AM. 913, 4to. Underskr. »Arnas Magnæus«. Har på 9de år ikke korresponderet med nogen dær. Ønsker oplysning om hvad der passerer in re antiqvaria og om nogle til Sverrig knyttede Islændere. Tilbyder sin bistand til ved trykningen af de gamle islandske historier at undgå fejl som i

Egils og Asmunds sagn og til dels Snorre og henviser til, at han har af sådanne bøger så stor en collection in membranis som næppe nogen i Europa.

*

460. JONAN PERINGER (PERINGSKIÖLD) TIL [ARNE MAGNUSSON]. mense Junio 1693.

Trykt efter orig. i AM. 231 e, 8vo, bl. 1527. Erklæringen er indlagt i en af A. M. udført afskrift med vedføjet datering. Sml. Aarb. f. nord. Oldk. 1882, s. 220.

Hoos mig undertecknader finnes Konung Knut d. IV.[des] (som war konung Svens Estridæsons son) Original bref af Anno 1085. med underhängiande Sigill och denne Inscription: 1. latus: Presenti Regem Signo cognosce Cnutonem. 2. latus. Hic natum Regis magni Sub nomine cernis. Hwilket Sigills afrijtning med flere slijke skall gerna comuniceras med de gode Herrar, om iag der emot kunde få uthur Danmark ett aftryck uthaf Konung Knuts Sigill med Tre Kronor, hwilkens Original Stämpel uthi koppar uthskurin för några åhr sedan ännu warit där i behåll.

Johan Peringer m. pp.

---

461. SYSSELMAND BJARNI PÉT[URSSON] TIL ARNE MAGNUSSON. Skarde d. 17. Octobris anno 1707.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker A. M. for al bevist høflighed og behageligt samkvem samt for det nylig modtagne, Slitandastödum daterede brev, hvoraf han ser, at A. M. befinder sig vel. Almindelige nyheder vil Snorre Jonsson fra Budadal fortælle, og om koppesygdommen: »hier á heimile dóu alls 12 manneskiur. Eg hiellt vid rumed vel i 3 vikur, Elen myn var miög þvingud af bólu þessare og sydann til fallande boolgu i höfdinu, alls i 7 vikur vel sem hun ei klæddest, annars er nu, lof Gude, nochur bate þar á komenn, þó hefur hun enn nu eche sión feinged nema á ödru auga«. Den fra kommissærerne modtagne skrivelse ang. kontributionen til lagmand L. Gottrup har på grund af koppeepidemien ikke kunnet bekendtgøres ved kirkerne i Bardastrand syssel. De tre breve, som A. M. mener skal forefindes på Skard, er forgæves bleven eftersøgte, men med Snorre Jonsson sendes nu 13 breve, deriblandt et skiftebrev for Þorleifur Pálssons døtre, hvormed alt er leveret. De bedes medførte på altinget næste sommer tilligemed de bøger (kver), som B. P. leverede A. M. på altinget sidste sommer. Sin forfader Páll Jónssons dødstid kan han ikke få opspurgt. Et P. S. meddeler, at B. P.s fader er rejst til Bjarneyjar, hvorfor den lovbog, som A. M. ønsker, ikke kan sendes, og at faderen ikke tror at have nogle breve, som A. M. har ønsket at se.

---

462. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND BJÖRN PÉTURSSON. 10. Aug. 1708.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio. Udbeder sig regnskab over den Gottrupske kontribution.

Hvörnig i ydar syslu gange edur geinged hafe sidan i fyrra umm samanntekt contributionis þeirrar, sem ætlud er til betalings utsiglingar kostnadar lögmansenns Lauritz Christianssonar, er mier ólióst, af þvi einga vissu þar umm frá ydur feinged hefe, efast þó ei umm, ad þar muni nockur ende á bundenn vera, effter þvi brefe er lögmadurenn Páll Jonsson og eg ydur i fyrra af alþijnge sendum. Svo bid eg nu og vona, ad þier mier til Kaupenhafn greinelega skrifed umm sierhvad sem þar i kann utriett vera, hvad sierhver af ydar syslu innbyggiurum hefur giallda átt og golldid, og hvad af þvi sama i peningum til ydar leverad er, og hvad i kaupmanna reikning innkomid. Sieu ydur og i höndum revers nockur frá kaupmönnum uppá þessa til þeirra innkomna contribution, þá kunned þier þau mier ad senda, svo skal eg siálfur peningana þar epter innheimta i Kaupenhafn i vetur.

*

463. SYSSELMAND BJÖRN PÉTURSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Bustarfelle d. 8. Junii Anno 1704.

Efter orig. i AM. 448, folio. Sender med en til altinget rejsende lovrettemand afskrift af de breve han har for sit jordegods samt hvad der af den slags er overleveret ham fra andre i sysselet; endvidere, i henhold til kommissærernes skrivelse af $^{16}/_{7}$ 1703, kopi af bestillingsbrevet og register over en kongsjord. Lagmand Gottrups rejse-vederlag har han vægret sig ved at opkræve uden højere ordre, men har selv i fjor af fri vilje betalt G. 10 kroner.

464. SYSSELMAND BJÖRN PÉTURSSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Bustarfelle d. 26. May Anno 1708.

Efter orig. i AM. 448, folio. Redegørelse i 8 punkter, ifg. hvilken han har ladet bekendtgøre kommissærernes skrivelse af 9. 6. 1707 (Vogatunga) om betalingen af lagmand Gottrups rejsevederlag og ladet afgiften opkræve ved dertil udsete mænd, som har indbetalt det modtagne til købmand P. N. Tryg i Vopnafjord. Angående opkrævningen gives nogle oplysninger; de, der har foretaget den, ønsker vederlag. Vedlagt er kopi af købmandens regning over de indbetalte beløb (4 c., 26 f.), som han erklærer sig villig til at udbetale til rette vedkommende. Af A. M.s påtegning fremgår, at han først har modtaget dette brev 20. aug., altså efter at have tilskrevet B. P. 10. 8.

465. SYSSELMAND BJÖRN PÉTURSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Bustarfelle d. 23. Septembr. Anno 1708.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker for modtaget brev og ønsker A. M. lykke til den forestående rejse ud af landet. Ønsker nogle udlånte breve tilbage: »Umm bref myn þaug, sem eg gódum Herra liede, effter Hanns bon a næst lidnu sumre 1707, ad eg óska vinsamlegast þaug nu

ad næst komande sumre 1709 mier skilvyslega afftur sendest, þvi sialfur Hann veit mier mune þar nockud vidliggia«. Nogle af kommissærerne gjorte anmærkninger til bidragene til lagmand Gottrups rejsegodtgørelse kan han ikke udtale sig om, da han ikke har papirerne hos sig. Redegør for, hvad han selv har oppebåret, med forespørgsel om, hvor pengene skal afleveres. Takker i en efterskrift A. M. for hans tilbud om at skaffe ham en eller anden god bog og nævner »plánetu bók M. Sebastiani Brennii i dönschu edur latinu, ellegar og ef ei i þeim tungumalum, þa i þyschu«. Så vel på en indlagt seddel som ved påtegning på brevet angiver A. M., at alt ang. indbetalingen er klart.

466. SYSSELMAND BJÖRN PÉTURSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Bustarfelle d. 4. Septembris Anno 1711.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for A. M.s brev af 6. 8„ hvoraf han ser, at A. M. har opgivet sin Østfjords-rejse af de i brevet anførte årsager. Må da nøjes med at henvise til jordebogen (»haffe satt frammborist«) om hans forhold til fæstere og bygdens folk. Mener at have lov til at modtage en villighed af disse, hvad dagsværk og lign. angår. Havde gærne ydet A. M.s mænd bistand, om de havde begæret den. Berører en regnskabsopgørelse mellem ham og Þuríður Sæmundsdóttir, som nu ikke kan medgives mr. Þórður. En metaphrasis over den lille Völuspá oversendes: »þvi er og midur, ad nu heff eg ei neitt gamal-skriffad blad sem ádur heff ei til vitundar umm giefid, og er hier umm ei annad til úrræda en liá nytt i stad þess gamla, og er þetta metaphrasis yffer Völvu spá ena minne, sem eg gódum Hr. med Monsr. Þorde Þordarsine nu sende, þa effter þvi ad mier þiker þetta nytsamlegt fræde, fæ eg ummbidia mier afftur sendist«. Takker for løfte om nogle jordebreve.

---

467. [ARNE MAGNUSSON] TIL KØBMAND C. POUELSEN. Utskaale i Guldbringe syssel, strax hos Kiebleviig d. 18. 7br. 1703.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 445, folio. Ifg. A. M.s egh. overskrift »Til Mr. Christian Poulsen«. Om Thomas Conradsen se A. M., Embedsskrivelser s. 13, § 23.

Monsieur Høitærede Fornemme ven.

Fra landztinget skref jeg hannem en liden seddel til, i bland de mangfoldige ting, som jeg der hafde at forrette, og derved besvarede hans høitærede af dato 5. julii. Dette ønsker jeg at maa finde hannem i Kiøbenhafn glædeligen og vel hiemkommen til alle gode venner. I bemelte min seddel fra landztinget loed jeg hâm, uden tvil, vide, at vi der hafde fat paa Thomas Conradsen, giørde hannem og, om jeg ret mindes, esperance om, at om den sag skulde i aar udskickes fra min collega og mig en fuldkommen relation. Siden den tid hâr jeg en eller anden gang bladet i de documenter, som jeg samme sag anlangende i

hænde haver, og besynderligen de som jeg her i landet haver bekommet angaaende det, som hannem anbelangende paa Revet er passeret. Naar jeg nu alt dette overveier, saa seer jeg, at vores relation om sagen kand icke blive anderledis end saa, at den jo vil skaffe os større forsvar i fremtiden, end den, kandske, er værd. Saa tør vi da icke i den besverlige tid, som vi nu ere bestædde udi, i bland saa mange andre occupationer, som vi ere begrefne udi, haste os med samme relation, mens nøddes til (i hvor gierne jeg vilde baade tiene Monsr. i at giøre den klar, og saa ligeledis at skille mig af med dette tøi) at lade den beroe til i vinter, da jeg faar bedre tid til at overlegge alting, og afgøre sagen saa at jeg nogenledis kand staa der ved enden og svare om behof giøres. Hvad Monsieur skriver om, at det af sagen, som vedkommer Stapen, maatte separeris fra det andet Revet angaaende, seer jeg icke forsvarligen at kunde skee, thi der ved vilde manden skee uret, i det mand allene berette *(sål.)* det, som hand hâr forseet sig, og icke hvad hand der i mod hafde udstaaet. Jeg bekiender, er hâm af andre end Monsr. skeet noget fornær, da kommer det icke Monsr. ved. I midlertid kommer det hâm self ved, og fick at mentioneres, om det saa var, paa det sagen med alle sine omstændigheder kunde komme for lyset. Jeg forsickrer mig om, at Monsieur er saa raisonnable, at hand icke fortryder paa, at jeg seer mig for. Der ere og de, som icke skulde glemme at tegne op, hvor jeg træder feil, hvor af Monsieur vel kiender eendeel, og fleere ved jeg self. Monsieur Matthias Petersøn helser jeg tienstskyldigst, ønskende ham og alle hans glæde og velstand. Jeg forønsker ligeledis til beslutning Monsieur og hans kiæriste ald velstand, løcke og fornøielse, og forbliver saa stædse i det øfrige

Monsieur Hans tienstskyldigste tiener.

*

468. KØBMAND C. POUELSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Arna Stappen (Arnarstapi) den 3. July A⁰. 1702.

Efter orig. i AM. 445, folio. Adr. »Øxere Alting«. Ankom 18. 6. til Stappens-havn. Tilstanden er miserabel, med slet vejr og mangel på fiskeri; store lån må ydes almuen af efterliggerne. Også sysselmandens stilling er vanskelig. — Oversender efter aftale Thomas Conradsens dom, og mener med rette at have ladet ham sagsøge; de bøder han ifalder vil ikke komme handelen til gode. Spørger til A. M.s forestående besøg og distrikternes fordeling, hvorom han da vil gøre forslag. Stiller sit hus til A. M.s rådighed.

469. KØBMAND C. POUELSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Arna Stappen den 5. July A⁰. 1703.

Efter orig. i AM. 445, folio. Adr. »Øxara Alting«. Takker for en gennem mr. Storms brev modtagen hilsen. Beder, da Thomas Conradsens sag skal foretages på altinget, at hvad C. P. vedkommer må skilles fra den øvrige sag og bringes til ende; minder om, at han ikke søger sin egen interesse. Beklager ikke før altinget at have set A. M. Agter at afrejse snarest muligt og i Norge udfylde sin last. Hákarls (haukalls)-fangsten er slået fejl. Anbefaler sysselmand Magnus Bjørnsson til overbærenhed; han har misundere og kan ikke klare landskylden. Ønsker A. M. en snarlig afslutning af de ham betroede forretninger, så at de bægge tilfredse kan mødes på forønsket sted.

470. KØBMAND C. POUELSEN TIL ARNE MAGNUSSON. Arna Stappen den 4. July A°. 1704.

Efter orig. i AM. 445, folio. Adr. »Øxera Alting«. Ankom til Stappens havn 13. 6.; takker for A. M.s brev af 18. 9. næst afvigt, hvoraf ses, at Thomas Conradsens sag ikke så hastig kan tilendebringes. Forklarer, at han med sit ønske om udskillelse af sin andel af sagen ikke har villet modvirke dens oplysning; udbeder sig kopi af den forestående relation. Beklager ikke at have modtaget besøg af A. M. Har leveret præsident Matthesius 2 tønder dun og modtog som bevis indlagte seddel (mgl.). — Beder om nogle linjer ang. hvad notabelt på altinget kunde forefalde.

---

471. P. POULSEN (SENERE SOGNEPRÆST) TIL ARNE MAGNUSSON. Oxford d. 25. Aug. 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Monsieur Arneas Magnus mon tres honorée Amy a Copenhague. Franco Hamburg. At afleggis enten til Hr. Geheime Raad Mothis eller Hr. Justiz Raad Römers«. Ifg. A. M.s påtegning »Annammet d. 25. 7bris«.

Monsier et tres cher Amy.

Jeg beder, at min dristighed maae holdis mig til goede i at besverge mon Maitre med disse faae linier, huilchet Jeg iche vilde giøre, huis Jeg iche regarderede paa hans angenemme conversation og goedhed imoed mig, huilchen Jeg vil formoede at hand stedse continuerer, med forsichring at Jeg er gierne til all tieniste, om nogit af mig kand udrettis. Aarsagen til denne min schrifuelse er en begiering giort til mig af en Engelsche lærd Mand, ved nafn Georgius Hickesius, som har ladit udgaae en boeg, cui titulus: Institutiones Grammaticæ Anglo-Saxonicæ, et Mæso-Gothicæ: Grammatica Islandica Runolphi Jonæ, Catalogus Librorum Septentrionalium, cum Edwardi Bernhardi Etymologico Britannico: og som hand nu achter at lade udgaae en nye edition af samme sit verch, fattis hannem auxilium ad augendum Catalogum librorum Septentrionalium hår hand derfore iche alleniste schrefuit mig til, mens endoeg talt med mig, begierendis, efftersom Jeg hafde conoissance med mon Maitre Jeg da vilde schrifue hannem til, at hand hannem vilde communicere veterum

Danorum, Suecorum, Islandorum, tam eorum, qui in Archiuis adhuc delitescunt, quam qui Doctorum curâ in publicum prodière, Catalogum, saa som hand forsichrede sig at tres cher Monsr. hannem derudi best kunde hielpe; Monsr. nafn var hannem alt tilforn bekandt ved en Suensche, saa D. Hickesius sagde mig, at hand til min Herre hafde schrefuit, og sendt et exemplar af hans egen boeg, og et exemplar af Monsr. Worms boeg, som ligger her in Theatro Sheldoniano ufuldkommen, og var at ønsche propter certas causas, at dend kunde blifue fuldendit, huorudofuer, om Monsr. taler med Monsr. Worm, som Jeg beder min respect at maae formeldis, kunde hand vel giøre en liden erindring derom. Huis derfaare Monsr. vilde giøre D. Hickesius dend tieniste, hafuer hand ofuer mig alleniste at befale, og kand derudofuer giøre en convolut uden om mit bref til en Mand i Rotterdam sc. A Monsr. Martin Croogh Agent de sa Majesté le Roi de Pologne, wonende op't Reistuyn tot Rotterdam, saa faaer Jeg det vist noch. Alle goede venner beder Jeg maae hilsis; taler Monsr. med Mag. Thura beder Jeg hand vil hilse hannem fra mig, som har en complement fra Mag. Dodwello at aflegge til hannem. Au rest Monsr. je suis toujours Votre tres humble.

P. Poulsen.

472. BISKOP E. N. RANDULFF TIL [ARNE MAGNUSSON]. Bergen d. 29. Aug. 1698.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to. Det i brevet nævnte missive fra Moth, utvivlsomt konciperet af A. M., aftrykkes under brevet efter en afskrift med skriverhånd (ligeledes i 1057) med underskrift egh. tilføjet af A. M. Vedlagt R.s brev er A. M.s egh. uddrag af et brev fra R. af 2. aug. (til Moth?), som ligeledes gengives nedenstående.

Velædle Her Archiv-Secreterer.

Saa som Hans Excell. Her Geheime Raad oc Ober Secreterer Moth ved sin Missive af d. 16 Julii nest afvigte har begieret af mig, at Jeg ville med første leilighed til skibz nedsende hvis gamle Documenter som her ved stædet findis til de Norske Antiqviteters illustration, oc udi sær det gamle Registratur paa pergament kaldet kalfskindet oc det same til hannem addressere, da haver Jeg alt for 4 uger siden ladet Hans Excell. forstendige, at huad gamle Documenter som her paa stædet udi forige tider haver værit, ere ved de tvende store Ildskader som gick over Byens domkircke oc Bispegaarden, blefven forkomede oc udi aske forbrendte, saa her nu intet af saadant meere findis, undtaget it Fragment af det saa kaldede kalffskind, som Jeg nu

effter løffte til hannem nedsender, med venlig begiering, naar hand det haver gennem læst, at hand da ved sicher leilighed ville det igen mig tilskicke, imidlertid befaler hannem med alt kiært under Gudz naadige varetegt, forblivendis

Hans Tienstberedvilligste

E. N. Randulff.

*

Til D. Randulf 16. Julii 98.

Velædle velærverdige Hr. Biskop.

Som mand denne tid er omhyggelig for at samle hvis documenter, som til Norske antiqviteters opliusning kand vere tienlige, og der icke paatviflis at io ved hans Domkirkes Capitel, saavelsom andre steder, slige gamle monumenter ere at finde, saa beder jeg hand ubesverget vilde lade til sammen søge og med første leilighed til skibs herhid sende alle Norske pergaments breve, læslige og ulæslige, tilligemed hvis skrefne bøger eller andre saadanne documenter ældre end 1550, som der ved Capitelet eller i stiftskisten kand befindes, især en gammel registratur paa pergament i 4to, kaldet: Bergens Kalfskind, som foregives der paa stædet at forvares, saavelsom hvis andet hand vel mueligen kand have at contribuere til bemelte Norske antiqviteters illustration. Det som i saa maade herhid sendes kand addresseris til Kongl. Archiv-Secreterer Arne Magnussen, som det med forderligste skal igiennemsee, og siden ved god leilighed ufeilbarligen til bage skicke. Jeg forsickrer mig om hans redebonhed herudi, og udi det øfrige nest ald velstands ønske forbliver

Matthias Moth.

Hvad andre documenter (end Kalfskindet, den saa kaldede pergaments registratur) oc gamle pergamentsbrefve som her ved domkirken oc bispestolen i forige tider hauer været ere besønderligen ved den skadelig brand som anno 1620 gick her ofver byen (da baade domkirken, saa oc bispegaarden blefve opbrændte) blefne opbrændte oc bortkomne. Randulff 1698 d. 2 Aug. — Hand skrifver oc at hand siden hans ankomst til stifftet icke hâr der paa stædet fundet noget andet af gamle monumenter end forbemelte Kalfskind.

473. [REKTOR J. RASCH TIL ARNE MAGNUSSON.] [Christiania 9. april 1707.]

Fra orig. i AM. 453, folio. Neden aftrykte seddel er indlagt i et brev fra J. Rasch til prof. Chr. Reitzer af 9. 4. 1707, som besvarer en fra A. M. fremsendt forespørgsel, som det ses af brevets indledning: »Jeg kan sandelig ej erindre mig meere om den handel, monsieur Arnas Magnusen ommælder, end som inlagde zeddel udviiser, om det, med miin ærbødigste hilsen, maatte blive ham tilmældet«. Sml. i øvrigt Arne Magnusson, Brevveksling med Torfæus s. XVIII—XIX.

Hr. Professor Arnas Magnusen kan ej faa av mig anden underretning, end, da han første gang rejste til Island for 4 a 5 aar siden, fik jeg vel eendeel av ham, men forseglet i een pakke, hvorfore, om jeg ret alt erindrer, tillige og for nogle penge han da fik miin qvitering; og dette har monsieur Thormod faaed; hvad der fantes i pakken veed jeg ej. Nu sidst han rejste her

fra, fik jeg ej noget uden et brev fra Thormod og uden tvil den revers Liebe havde givet fra sig angaaende noget, som til Series Regum Daniæ skulde trykkes, jeg erindrer mig ej heller dette vel, dog dette veed jeg nok, at ligesom jeg fik det uden qvitering, ti det bestood av 2 eller 3 papirer, saa leverede jeg det og fra mig til Thormod uden qvitering, Og som jeg intet der om hos mig selv har antegnet, saa kan jeg ej qvitere videre derfore, ti jeg erindrer det ej. Det skal være mig en sær fornøjelse, at fornemme det gaar Hr. Arnas Magnusen vel, ti han er min synderlige ven. Jeg har hid til i Norge ej kundet samle noget, som min avsched var med ham, rem literariam anrørende, jeg giør mit beste at faa opspurt noget.

---

474. [ARNE MAGNUSSON TIL RENTEKAMMER-KOMMITTERET P. RASMUSSEN.] [Island] 17. sept. »1707« (fejlskrift for 1709?).

Trykt efter egh. memorial-notits i AM. 452, folio. Nedenstående islandske optegnelse af A. M. gengiver (på islandsk) hovedindholdet af et brev, vistnok afsendt til rentekammer-kommitteret P. Rasmussen. Ønsker tilladelse til at rejse ned næste år; klager over uforskyldt had, og over at »herser« (vistnok stiftamtm. Gyldenløve) låner øre til sligt. Forudsætter muligheden af »hersers« død både her og i en påbegyndt memorialnotits på bladets bagside, til en J. N. (rentekammer-kommitteret J. Neve).

1707 (!). 17. 7bris.
visad til packa markadz P. R. hia J. M.
ad mier fra þeim verdi ei disputerad ad koma heim ad áre hellst þar einn dugtugann i minn stad set.

Vonder menn hata einn án saka, firir sannleiks sögn, og ad madur vill ei seigia amen. einginn med nafni nefndur.

Gott væri ef herser yrde aminntur, han skilur ei hvad giörast á

hanger af vondu folke.
vill ei hlyda godum radum.
deye hann . . . . .
þetta hirde eg þó ei ad vulg.

---

17. 7bris 1707 (!). J. N.
Ef herser deyr . . . .

*

475. RENTEKAMMER-KOMMITTERET P. RASMUSSEN TIL ARNE MAGNUSSON. København (Haf.) 12. Juny A. 1710.

Trykt efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to. Synes at være svar på det i

A. M.s foran anførte memorialnotits berørte brev. — Ifg. påtegning af A. M. modtaget 9. oktober.

Velædle Hr. Archiv Secretaire. Synderlig gode ven.

Hans stedse-ærede skrivelser af 14. og 17. Sept 1709, er mig ved da hiemkomne skibe, fra hands kiereste bleven tilstilled; dend mig tilsente Suppl. angaaende dend seeniste afkortning i hands tillæg for dend Iislandske Commission har ieg holt tilbage, da ieg fornam en anden af lige indhold var indkommen i Camret, fra hvis haand vid (!) ieg icke, dend blef kongen foredraget, men derpaa falt icke anden resol. end den som Sl. Dose i sin tid og i samme materie erholte: saa ieg seer intet her ved omstunder er at giøre, med mindre det i dag eller morgen, naar Commissionen vel er til endebragt, og bliver behagelig, kunde være at erholde da mand foruden skulle have at formode særdelis kongel. naade, for saa besverligt et arbeide. Dend allerunderdst. Suppl. hand ellers skal have sent til en god ven, om at maatte komme hiem i aar, har ieg gandske intet fornommed til; saalidet som til, at noget angaaende dend fortredelighed hands broder Jon Magnussen er geraaden udi med hands pige, her i Camret er indkommen, enten fra Hands Høye Excellences fuldmegtig der i landet, eller nogen anden; skulle ellers derom noget over langt eller kort indkomme, skal det blive i agt tagen hvis hand derom forestiller og giver ved haanden. Forresten har ieg ei vidre at til melde ham; uden hiertelig yndske ham ald velgaaende og en fornøylig ende paa denne forretning, at vi en gang med alle maa sees her med fornøyelse, end dog tiderne siden vi sidst taltes ved, meget har forandred sig, og end icke saa fornøylig som vel har haabtes og haft anseelse til p. (?) hvorom vel andre hands venner giver nermere efterretning, ieg alleeniste hilser ham fra min kone og mig med forblivende

Min høytærede herr Secretaire

hands tienestberedferd. tiener

P. Rasmussen.

P. S. ieg hafde ner glemt at formelde ham min kones respect og megen tacksigelse for den sendte æderduun, som hun bliver i gield for, indtil hands gud giver lyckelig overkomst. Ad.

---

476. RENTESKRIVER R. RASMUSSEN TIL ARNE MAGNUSSON. København (Hafn.) d. 11. Juny 1710.

Trykt efter orig i AM. 1057 VIII, 4to. I den indlagte ekstrakt erkender v. Holsten modtagelsen af en skrivelse fra R. og meddeler ang. de islandske heste, at han har tilskrevet A. M. om nedsendelsen af nogle til brug for kronprinsen,

men at han sidste høst har fået til svar, at ingen skipper vilde medtage dem, så at H. måtte gøre anstalt til deres transport; nu ønsker H. at der må blive truffet aftale om udførelsen af 1—2 (Friederichsborg 7. 6. 1710, tysk). Adr. . . »Archiv Secreterer . . Arnas Magnusen«. Ifg. påtegning af A. M. modtaget 9. oktober.

Vel Edle Hr. Professor
Høyehrede Hr. Archiv-Secreterer.

Af indlagde extract af hanß Excell-ce Hr. Oberhofmester von Holstens til mig ergangne suarschrifuelse vilde Hr. Professor self behage at fornemme Hanß Excell-ces begiæring om een eller 2de hestes udførsel til hanß kongl. højhedß Cron Princens tieniste (kunde 2de effter Hr. Oberhofmesters til Hr. Professor til forn giorte begiæring blifue udbragt, var det hannem dißmehre fornøyelig) og som det mislingede forige aar formedelst manquement af beqvem lejlighed, saa hafuer Jeg talt med Mons. Christopher Jensen kiøbmand paa Hafnefiord, som hafuer lofuet mig at lade udföre een, saa vel som og med Mons. Peder Kejsen kiøbmand paa Holmen, som ligeleedes hafuer lofuet at giøre dend anstalt at een hest udi hans schiberom fra Holmen ogsaa kand udføres, huorfor, som hand nu finder lejlighed til 2de hestes udførsel, saa tvifler Jeg ingenlunde paa at Hr. Professor jo føyer dend gode Herre derudi, i sær som de til hans Kongl. Højheds tieniste schall employeris, Jeg for min part ynschede gierne at denne til mig ofuerdragne Commission maatte og vel, ved gud gifue lyckelig hiemkomst, reussere, saasom Jeg kand sige at hand var meget en peine i fiord, da det slog hannem fejl; Ellers som hafnernis beseglings nye forpagtning for efftersølgende aaringer fra Nye aar 1712 at regne schall tilkommende aar til auction foretages, saa behøfuedes nock hans nerværelse her, om hand noget derved maatte hafue at erindre. Jeg merker ellers nock at der sees meget suurt ved at Commissionen der udi landet trainerer saa lenge, huormed Jeg slutter og nest dend allerhøjestes varetechtes erynschning forblifuer

Veledle Hr. Professors tienstberedvilligste tiener
Reguel Raßmußen

P. S. Hæstene drages vel omsorrig for.

477—479. FRU METTE REETZ TIL ARNE MAGNUSSON. Roeskilde Jomfru Closter 27. 9. — 30. 9. — 4. 10. 1715.

Efter origg. i AM. 452, folio. Tre billetter fra fru M. R., der underskriver sig »sl. Christian Lindenaus Mette Reetz«.

477. Takker for udvist godt og sender hilsen til A. M. og kiereste. Beder A. M. om af de til ham overleverede penge at udbetale til nærværende lille pige Bodel Michels datter mod hendes kvittering 200 sldr.

478. Erkender modtagelsen af 200 sldr (ifg. 3. = 133 rdr. 2 ℔), hvorefter 126 rdr. 4 ℔ er til rest. »Den bibel ieg talte om har frøchen Trolle tagen ud med sig om professoren behager at see den saa kand den ærlanges for end anden«.

479. Beder om tilsendelse af restbeløbet med ms. Staahl og tilbagesender A. M.s revers.

Vedlagt er A. M.s egh. tilståelse for til videre udbetaling at have modtaget en forseglet pose, som skal indeholde 260 rdl. kroner, af fru Mette Reetz, priorinde udi jomfru-klosteret i Roskild — med to påtegninger: a. 28. 9. af fru M. R. for af disse penge at have modtaget 133 rdr. 2 mk., b. 5. 10. af Peder Staahl for modtagelse af 126 rdr. 4 mk. På et løst blad kvitterer Bodel Michelsdatter for i en kvindelig slægtnings nærværelse at have modtaget 200 sldr., som af A. M. optoges af den forseglede pose, hvorefter tilbage var 120 rdr. og 10 sldr.

---

480 a—f. [ARNE MAGNUSSON] TIL PROFESSOR C. REITZER. 1702—7.

Af A. M.s breve til prof. R. er ingen bevarede før 1710. Men nedenaftrykte, delvis egh. memoriallister fra AM. 453, folio vidner om stadig brevveksling.

a. Reitzer 1702 fra Island.

gefin min fullmagt ved universitetet.
um Thormods bestilling og Mster
om greve Rantzous og Wilh. Worms Mster
om Sperlings Mster.
om Sl. Peder Syvs Catal. med emtorum nafne.
om bøgerne ei ere solte, da at kiøbe mine vegne de som tiene til hist. Reform Dan.

---

b. Til Reitzer 1704.

Efterskrefne bøger vilde ieg gierne have til foraaret med skibene, tillige med taxten, hvad hver en haver kostet.

Den Danske Ritual 4to.

Curtius 12mo af de hollandske editioner, som ere uden notis, eller icke uden med smaa notis bag i. 3 Exemplarer, som de kunde komme for paa auctioner.

Cæsar 12mo. nitid tryck. 3 Exemplar.

Virgilius Farnabii vel Minellii. 2 Ex.

Justinus enten med notis Is. Vossii eller en anden nitid. 12mo.

Gerners Postill over Evangelia.

Creidii Nuptialia } Latinè.
Funebria }

Andreæ Caroli memorabilia Ecclesiastica Seculi 17mi. saa meget som der af er ude.

Jägeri Historia Ecclesiastica Seculi 17mi aliqvot Decennia. saa mange som til ere

nock Thormodi Torfæi Series Regum Daniæ indbunden.

„ „ Gronlandia, naar den bliver ferdig.

c. Mr. Reitzer 1706. 17. 7bris.

Sendt vitløftig register paa commissioner, cujus apographum habeo *(sml. fg. stykke).*

Send lista paa bøger som ieg begierer at faa her hid ad aare,

Sendt Register paa Gr. Otte Rantzous Mster. Beden ad kaupa þesse ef vid dödsfall föl verda.

Item ef einhver önnur firir verda,

Penge til mine Commissioner, meener ieg hand hâr self in cassa.

hvis icke, da at tage det som fattes hos President Mathesius, og viise ham brevet in signum.

Hvis Chr. Worm leverer nogen skrefne sager til hâm, da at sende mig de med Haunefiords skib.

Recommenderede mine pengesager der ude, og at ieg maatte hver aar faa en liden notitie hvorledes ieg er i tingen.

Bedinn ad taka og eignast 30 ℔ dun, hos Magnus Aresen, og sendt bref til Magnus i couverten.

om at bede Lintrup examinere stædse paa mine vegne, og give ham en aarlig discretion der fore.

at optegne alt nyt efter haanden og sende mig siden

at notificere om noget forefalder in Republica literar. helst Septentrionis.

at recommendere mig til Wandel og Winding, og bede dem unde mig vel.

Item CammerRaad Neve

at helse Peder Rasmussen med tacksigelse, og undskyldning at ieg ei skriver.

Bede hâm erindre om Commissionens penge at vi maatte faa assignation paa den heele summen, herhid til landet.

at helse Johannes Birckerod, Franckenau, Assessor Lorentzen, M. Joh. Cornelius Kellermann,

at sige Kellermann, at ieg søgte hâm til at tage afskeed med, og var hand da reist tillige med geheimeRaad Ahlefelt.

JustitzRaad Rømer og JustitzRaad C. Bartholin at helse tillige med deres fruer.

Sin egen frue først og fremst.

at sende mig par Hollands oste, og stille paa regning.

at franquere indlagde bref til Asgeir Jonsen og stille paa regning.

d. Pro memoriâ Dni. Reitzeri. 1706.

1. At lade mig til foraaret vide, hvorledis den bøger-negocie gick af, hos M. Thomas Birckerod i Odense, og hvad bøger jeg fick der, skrefne, trøckte. Skulde dermed endnu staa i accord, og intet endeligt vere sluttet, da, ubesvert, at bringe denne sag til endelighed, ne forte occasio pereat.

2. At sende mig, til foraaret, mit Marescalli Nov. Test. Gothico-Anglo-Saxonicum 4to, som hand formodentl. haver annammet af bemelte Mag. Birckerod.

3. At de bøger fra Kierulf maatte sendes her hid til foraaret, om det var mueligt, samme Bent Kierulf er nu et stæds i Jydland, og hâr bøgerne hos sig der. Hans broder eller fetter var i foraaret i Kiøbenhafn, og hafde sin gang hos Mag. Rasch til admiral Gieddes. Samme Kierulf veed hvor den anden er at finde i Jydland, med videre oplysning om disse bøger. Hvad bøgerne koste at føre, først til Kiøbenhafn, og siden her hid, skal af mig vorde gotgiort, disse bøger fick at sendes enten med Ørebackes, Haunefiords eller Holmens skibe, paa hvilke hauners kiøbmænd Monsr. Fielderup veed at give anslag.

4. At forhverve hos Monsr. Jørgen Rask paa Møen den hans observation, om nægen, som bønderne kaster i furen, i henseende at destinere den til Jøden (Oden) af Upsal. Hand fortalte os den engang i vinter, mens jeg hâr glemt nogen omstændigheder, som jeg vilde have beholt, hand var vel saa god at tegne omstændeligen alt det hand veed og hâr hørt om denne overtroe: Salutetur meo nomine unà cum uxore.

5. At undskylde mig operosissimè hos Envoie Vernon (imò mei causâ deprecari), at jeg umueligen kand denne gang holde mit løfte, angaaende den catalogum paa mine Mster, formedelst 1000 occupationer, som jeg icke tør forsømme, jeg lover hâm paa ære, at ad aare skal hand faa den, og det desto meer complet, som hand bier vinteren over derefter. I det øfrige vilde jeg til foraaret faa at vide, om hand endnu var i Kiøbenhafn eller icke.

6. At erindre hos Mag. Jacob Rask engang ved leilighed, om jeg icke ved min afreise fra Kiøbenhafn leverede hâm et document, som hørte Monsr. Thormod til, eller henhørte til forlag paa hans appendix til Series Regum Daniæ. Det er som en drøm for mig, at det haver veret Liebes obligation dat. 8. April 1699 angaaende at forlegge Seriem integram, før en den blef kortet, hvorinde og uden tvil ere mentionerede 100 rdr. fra Thormod, som dog ere nu betalte. Om jeg ret mindes, da maa Monsr. Rask have annammet det i henseende at bringe Liebe der ved til raison angaaende det utrøckte af Serie; i hvordan der om er, saa behøver jeg fra Monsr Rask en liden revers paa dette document, om det haver veret noget, som jeg troer, og det bad jeg gierne at jeg ma(a)tte faa til foraaret, distinctè skrevet. For det øfrige beder jeg, at min tienstl. helsen maatte Monsr. Rask formeldes, og vilde jeg gierne vide, hvorledes det gik hâm. Ønsker vel.

7. At unde mig til foraaret en copie af Catalogo Mstorum Gudianorum, om den er siden kommen i hænder, skrifverens umage stilles paa min regning.

8. Hos Knud Claussen studiosus (jeg troer hand holder sig oppe i Walckendorfs collegio) hâr jeg haft i mange aar Conradi Aslaci orationem Jubilæam paa Dansk, med nogle additamentis Mstis in margine her og hidset, jeg hafde den gierne i gien fra hâm, om det uden stor besvering kunde skee, og vilde jeg da gierne have den her hid til foraaret.

9. Jeg hafde og gierne underretning om, hvorledes det gick af med Zeuthenio i Fyn og hans til mig udgifne obligation.

10. Monsr. Sperling laante mig i foraaret et Mst. angaaende Donationes til en kirke i Hamborg. Det samme packede jeg uforvarendes ind, da jeg skulde reise, og kom det her hid med mine sager, nu hâr jeg icke tænkt der paa, før end nu jeg giør mine breve klare og seer mine memorialer igennem. Som nu mine breve skal her fra over bierg og store floder 10 dages reise, saa tør jeg

icke vove dette papir med, og faar det der fore at blive hos mig til ad aare, da skal jeg visseligen passe beder paa, og sende Monsr. Sperling det, tillige med et par varme strømper til afsoning for denne min dobelte, dog uden intention skeede forseelse. For det øfrige helser jeg Monsr. Sperling tienstligen.

11. Monsieur Andreas Busseus hâr (α) et Collegium af Schurtzfleisches de cognitione authorum cum censura, (β) andet Ejusdem de notitia Regnorum Evropæorum, (γ) et Collegium af Morhofs, (δ) Anonymi cujusdam Collegium eller annotationer in Taciti Germaniam. Disse 4 Mster lovede hand mig ved min afreise at lade udskrive, og bad jeg gierne de maatte ved leilighed fra hannem affordres, imod penges erleggelse som hand kand have udgivet til skriverløn, dog skiøtter jeg icke om, at disse tingester blive skicket her hid, mens de maatte, ubesverget, conjungeres med de Mster, som jeg venteligen haver faaet hos Mag. Birckerod i Odensee, hvor om før er mældt. For resten beder jeg at helse Busseus venligen.

12. Af bemelte Monsr. Busseus fick jeg Curtium Frenshemii Tomis II-bus, som manqverede det første bladet til, nemlig titulbladet til Curtium self (hand erindrer sig vel self der om), det lovede hand at sende mig siden ved leilighed, og sagde at hand viste hvor hand kunde faa det, der om vilde jeg gierne hand maatte i tide blive erindret, vilde hand og til foraaret skrive mig en sedel til, saa var det mig kiert, mens jeg kand nu icke, om end skiøndt jeg vilde, skrive hannem til, formedelst mangel af tid og skibenes befrøgtende afseigling.

13. Monsr. Busseus fortalte mig, at en bogkræmer paa Ulfelds plads hafde berettet ham forleden aar eller for to aar, sig at have haft, da nyligen, til kiøbs i bland sine bøger-scruta Saxonem Grammaticum paa pergament, som en (ubekiendt, om jeg ret mindes) hafde kiøbt af hâm. Om end skiønt Busseus og jeg dømte denne relation icke at vere rigtig, saa vilde jeg dog have bemelte Monsr. Busseus venl. ombedet, at examinere nermere denne bogkræmer, og tegne op det hand nu der om beretter, cum omnibus circumstantiis, sive rectum sive krum.

14. Verdenhagens Hanseatica fol. icke at maatte forgiettes, naar der om gives leilighed hos Monsr. Brostorph Albertin. Jeg betaler bogen gierne saa høit i penge som den kunde vere værd, og bevares den saa til jeg engang kommer hiem.

15. Om Morhofs Collegium hos Monsr. Kyling (qvem cum uxore suâ officiosissimè salutatum cupio) veed jeg icke bliver glemt. Erindrer jeg der fore her om, at jeg kunde faa det at see, om jeg bliver saa løckelig engang at komme hiem, og var det saa beder for haanden, naar det var i Monsieur Reitzers eie, end der det nu er, helst da eiermanden ikke skiøtter stort der om.

16. Skulle Thormod Torvesen ved døden afgaa, da var det vært at vere omhyggelig om at indkræve igien de 5 volumina membranacea, som hos hannem ere ex Bibliotheca Academica. Stod der og nogen raad til, da vilde jeg i slig tilfælde, for billig betaling, indløse af arvingerne de Islandske Mster, som ere hans egne, og ere de fleeste ny, paa papir skrefne. Dog vil jeg ønske, at denne affaire bliver unødig, indtil jeg engang, nest Gudz hielp, kommer heim. [Hertil henviser Werlauff i Biogr. Efterretn. om A. M. s. 102.]

17. I forskrefne tilfælde vilde jeg og gierne der maatte tales med Obersecreter Vibe og begieres, at hand vilde have den godhed for mig, at recommendere mig hos hans Majestet til samme bestilling, som Thormod haver haft (jeg meener til at fuldføre hans forehavende, dog icke der ved at separeres fra min profession eller archiven). Eller i det ringeste at samme bestilling maatte blive staa-

ende vacant, om muligt var, til jeg kommer hiem. Jeg tviler icke paa, at der jo giøres ansøgninger der om, om saa skulle hænde sig, enten af Jonas Ramus eller saadan en, og vende de da op og ned paa tinget, og skrive noget wisswass, som confunderer semidoctos, og prostituerer væsenet hos de lærde.

18. Af Throndhiems Capitel haver jeg og haver haft i nogle aar en deel gamle breve, hvor af jeg efter haanden excerperer et og andet tienende til Historiam Norvegiæ, helst Ecclesiasticam. Den samme dag som jeg sidst reiste hiemmen fra, fick jeg bref fra Doctor Krog, hvorinde hand begierer, at samme breve maatte med forderligste komme i gien. Nu kunde jeg icke skrive hâm til, og kand neppeligen før end ad aare. I midler tid frøgter jeg, at hand kandske kunde giøre ansøgning herom til hove (i Cancelliet); saa vilde jeg da gierne, at her om maatte ved leilighed tales med Obersecreterer Vibe, paa det brevene icke saaledes á contretems skulde blive fordrede fra mig, helst da de ere for resten til ingen nøtte, og ingen i det heele Norge som kand ret læse dem. At aare skriver jeg Doct. Krog til og giør hâm Compliment for dette. I midlertid vilde jeg gierne vide til foraaret, om hand noget søger her om eller icke.

19. Fra Bergen hâr jeg og ligeledes en gammel defectueux bog: Item nogle gamle breve fra Stavanger; angaaende disse Stavangers-breve, da talte jeg derom med biskop Birckerod, og gaf hand mig lof til at beholde dennem til videre. Alle disse sager ere til ingen nøtte, der de ligge hos capitlerne, thi nu er der slet ingen i Norge, som kand læse dem ret, saa er der og intet i dennem, som nøtter stæderne, undtagen hvad kunde vere 3 a 4 i bland Throndhiems brevene. Dog haver jeg ufeilbarlig i sinde at skicke dem til bage, naar jeg til fulde haver brugt dennem, hvor til jeg mig og haver reverseret. Mens kunde, nu som staar, icke miste dennem, med mindre alt det propos, som jeg der med haver, skulde der ved kuldkastes, som jeg nødig vilde.

20. Hr. professor Steenbuck gaf mig commission paa at kiøbe en Islandsk Bibel til hâm, de begynde at blive her rare. Endeligen kand jeg faa en for 9 à 10 specie rdler, icke ringere end for 8, om det dog kand skee, nu lader jeg dog det beroe til foraaret, helst efterdi jeg, i hvilket som er, icke kunde sende den denne gang, og beder at min Hr. Reitzer i midler tid vil fornemme hos hannem, om hand og vil beholde den for det kiøb. Ellers falder mig ind, at en af sal. Winzløws sønner i Præstøe, som er i huse hos Mag. Iver Brinck, hâr en Islandsk bibel, icke ret vel conditioneret, som hand uden tvil skulde selge for ringere. Jeg beder at formædle (!) Monsr. Steenbuck min tienstl. helsen.

---

e. Fortegnelse paa nogle bøger, som jeg gierne vilde have her hid til foraaret. (1707.)

1. Authores lingvæ latinæ ex editione Eliæ Putschii, ubi Priscianus, Diomedes etc. 4to.

2. Den Troianske krig paa danske 4to, author heder Syvendsøn, fornafnet kand jeg icke erindre.

3. The whole Duty of man, paa danske. Jeg erindrer icke rettere end at den jo er paa Dansk, udsat af den Engelske.

4. Galteri Alexandreis, om den kunde nogestæds opspørges eller fra forskrives.

Den er trøckt til Strassburg 1513. 8.

Frankf. am Mayn 1541. 8.

Ingolstad 1554. 8.
Lyon 1558. 8. og til
Ulm 1659. 12. edente Athanasio Gugger monacho S. Galli, og skulle det vere under, om denne sidste icke var at faae.

5. Oddi monachi vita Olai Tryggvonii Norveg. regis cum versione svecica et latina, si recte memini, liber editus est in Svecia, curante Reenhielmio. 4to.

6. Ketilli Hængi, Grimonis Hirsutigenæ et Orvaroddi vitæ, Upsal. fol.

7. Sturlogi laboriosi vita, interprete Gudmundo Olai, Upsal. 1694. 4to.

8. Illugi Gridarfostra vita, interprete eodem Gudmundo 1695 (eller 97) 4to.

9. Hialmars och Hramers saga literis Runicis constans (utramqve editionem desidero, priorem Halpapi in duod. et posteriorem Peringskioldi, qvam in folio esse puto).

10. Catalogus librorum, qvi ex collegio Antiqvitatis Svecico in lucem prodiere, om der er nogen nyere end 1690, som jeg troer. Den af anno 1690 forlanger jeg icke saa sær, dog maatte den følge med, om den var læt at bekomme.

11. Skulle der ellers vere nyligen tryckte i Sverige nogen Islandske bøger, saa hafde jeg dennem gierne, jeg meener smaa piecer, thi Snorre Sturlesen forlanger jeg icke her under.

12. Friderici 4ti Forordninger for 1706. planerede og faltzede, mens icke indbundne.

Libris adjungo.

2 riis ret got papir à 15—16 mk.
1 riis gemeent papir til at klacke paa, dog at det holder blecket.
Almanacker for 1708. 3 à 4 st.

Hermed kan sammenholdes følgende egenhændige seddelnotits

2 Riis got papir, 1 riis slet papir,
Gudii Catalogus, Frid. 4. Forordninger for 1706, Tormodi Trifolium Historicum, De Monatl. aviser, Kopenhagenscher Postreuter, Nogle Almanacker, 2 hollands oste.

---

f. Professor Reitzer d. 3. 7br. 1707.

Til kommendis aar kommer ieg hiem efter høieste Rettes stæfningen.

Paa de Commissioner ieg gaf hâm forleden aar faar ieg nu ei stunder at tænke.

De bøger fra Stockholm maa nu bie hos hannem til ieg kommer.

Disligeste N. T. Marescalli om der er igienkommet.

Jeg kand icke svare Professor Oluf Worm, skal tage med mig at aare det jeg formaar.

At helse Niels Foss og tacke for den Islandske bog, den rare penge commission hand giver mig, er om sonst, thi her er intet sligt; hand faar at pardonnere, at jeg ei skriver.

Catalogum MStor. meorum til Vernon kand jeg umueligt faa ferdig. Jeg hâr den confüs og paa Iislandsk. Kand jeg icke i vinter giøre der ved, da skal jeg tage den med, saadan som den er. I midler tid beder jeg Monsr. Reitzer vil undskylde dette, som det kand skee.

Monsr. Steenbuck kand nu faa af mig hvilken edition som hand vil af den Islandske Bibel. Der om venter jeg beskeeden til foraaret.

Angaaende de 5 à 6 ducater til Monsr. Lintrup er heel vel.

Orationem jubileam kand jeg umueligt holde at aare formedelst min sag.

Om det icke var raadeligest at fordre Universitetets bøger af hos Monsr. Tormod, at de ved hans svaghed icke skulde komme i confusion.

Sendt lista paa de 5 volumina, og distinctè hvad hvert volumen indeholder.

Det som staar paa sedelen Lit. A beder jeg at sende mig til foraaret, og stille paa reigning.

Sendt et par kvinde strømper til fruen, i en liden packe. merket C. R.

Monsr. Magnus Aresen hår jeg skreven at levere 30 ℔ æderdun, som jeg beder tages tiltacke.

At helse Rømer, Bartholin, Winding, Wandel, D. Hans Bartholin, Johan Friderick Bartholin, Steenbuck, Birckerod, Lintrup, Francenav, Assessor Lorensøn, Hr. Christian Worm, Hr. Lodberg, cum gratulatione, Madamme Bartholine og Madame Rømer, den unge Thomas Bartholin og bede hâm helse hans moder og søster. Item Monsr. og Madame Høier.

Madame og Monsr. Kihling helses og saa, Item Monsr. Jørgen Rask.

Lit. A.

Snorre Sturlesens Norske chronica, med Peder Clausens Descriptione Norvegiæ, 4to. impr. Hafniæ. til Jons Magnussonar.

En Tractat eller Relation paa Dansk om Kongl Karl Stuarts Decollation og Process. 4to med kaaberstycker i (den som hâr begieret denne bog af mig, erindrede icke ret titelen). Jeg siunis bogen en finger tyck. til Sigurdar lögmanns.

Senecæ Epistolæ paa Dansk smuck indbunden om de kunde haves for got kiøb, ellers icke. à Madame Widaline.

2 Riis papir af beste slag, til at skrive paa det som skal vare. Det skader icke at det bliver noget dyrt. Formaten skal vere ordinaire.

En Hollandsk ost.

Naskous Systema Brochmandi Danicè, 4to. planeret og indbunden i got fransk bind. aussi pour Mad. Widaline.

481. [ARNE MAGNUSSON] TIL PROFESSOR C. REITZER. Hvam præstegaard vesten paa Island d. 30. octobris 1710.

Trykt efter uunderskr. koncept med skriverhånd i AM. 439, folio (egl. postscriptum?) med påtegning »Til Justitz Raad Reitzer«.

Indlagt er nedenaftrykte memorialliste over æmner behandlede i brev til R.

Veledle velbyrdige Hr. justitz raad Høitærede velynder

Udi hosfølgende mit bref til Hr. professor Birkerod glemte jeg dette efterskrefne. Jeg hâr her hos mig til laans af Hr. biskop Birckerod i Christianssand eendeel gamle breve, Stavanger domkirke tilhørende, som jeg forleden aar lovede at restituere, som i aar kunde vere. Nu som denne krig er kommen imellem, da ihvorvel disse breve icke ere af nogen merkelig importance, saa hâr jeg dog icke tordt sende dem her fra i aar, saasom det letteligen kunde sette mig i stor forsvar, om de blef optagen, og ligeledes biskoppen. Nu giør det mig saa meget

ont, at jeg icke kand faae stunder til at skrive Hr. biskop Birckerod herom. Min Hr. justitz raad beviste mig et stort venskab, hvis hand vilde formaae Hr. professor Birckerod til at skrive hans fætter biskoppen til om denne beskaffenhed, paa det jeg icke skulde synes at manqvere i mit løfte, og bad jeg gierne at blive sollicitè excuseret for biskoppen, mest for det, at jeg icke self kand skrive formedelst skibets hastigere afreise end jeg hafde tenkt. Skulde der og ingen ordinaire correspondencer vere imellem velbemte. Hr. biskop Birkerod og Hr. professor Birckerod, saa nødes jeg til at bede Hr. justitz raad at skrive biskoppen til herom paa mine vegne. Nu er det rimeligest, at krigen continuerer ad aare, saa staar jeg endnu i tvil, om jeg skulle hazardere brevene herfra, endda paa skib med mig self, og dette er den største difficultet. Jeg comporterer mig gierne her udi efter biskoppens ordre. Imidlertid ere brevene vel forvarede i en dertil serdelis giort lade, og skreven uden paa hvor de henhøre, saa at om endskiønt jeg døde, saa kand de dog icke andet end komme til sit rette stæd igien. Hvad missiver herom kunde gaae imellem Kiøbenhaun og Christianssand, beder jeg gierne at Hr. justitz raad vilde franquere fra og til, saa at de icke kom biskoppen til nogen penges udgift, og kunde sligt settes paa min reigning.

Jeg forbliver

Veledle velbyrdig Hr. justitz raads

1710 30. octobr. Til justitz raad Reitzer.

Jeg mun koma heim ad áre, bid hann þo ecki hier um ad tala.

Þeim 150 rixdlum mun best eg behallde fyrer residentzen, nema honum synest annad rádlegra.

Peningar, sem innkoma, kunna leverast minne konu, ad fráteknum þeim sem sa á ad hafa, sem fyrer mig les og examinerar.

Bedinn ad excusera mig hia etatz raad Bartholin og Monsr. Thomas Bartholin, ad jeg ei skrifad get.

Þacka Thomas Bartholin fyrer þær sendu bækur.

Sömuleidis excusera mig hia cammer raad Rasmussen.

Item ad seigiast mætte þar, ad sa islenske hestur, sem Monsr. Reguel Rasmusen Holstes vegna mier um skrifade, skal leverast ad áre, i ár var þad bæde ómögulegt og of seint.

Min kona mun levera nockurn ædadun.

Bedinn ad skrifa mier til med sunnan skipum, og addressera til Skalholltz.

Um gömlu brefin fra biskop Birckerod vide alibi.

*

482. [PROFESSOR C. REITZER TIL ARNE MAGNUSSON.] [København] 26. maj 1707.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Slutningen mangler, men på foden af det bevarede dobbelt-blad har A. M. noteret »1707. 26. Maii«.

Muligvis har til dette brev hørt det heri indlagte, nedenaftrykte, foroven og forneden beklippede fragment, på hvis bagside af A. M. er skrevet »1707«.

Efter et ikke bevaret brev har A. M. i 453 med overskrift »Monsr. Reitzer skriver 1707« noteret en række nyheder (personalia).

Min Herre

Jeg takker for Hans tvende skrivelser: Og som det var mig ukiert af dennem at fornemme baade den modgang, som Han hafde hafft under vejs, og den svaghed, som Han siden der effter maatte udstaae, saa var det mig derimod meget kiert, at modgangen var dog nogenledes taalelig, og svagheden overstanden. Hvad mig self angaar, da lever jeg tillige med min hustrue, Gud ske lou, vel nok; alleneste at jeg nu et par dage haver vaaren plaged af min vanlige mattighed, hvilken og hindrer mig i at skrive min Herre saa udførligen til, som jeg gierne baade ønskede og burde. Hvorfor jeg nu alleneste vil gaae til Hans mig given commissioner, og begynde af de penge, som Han med sin med-commissarius skulde have af Rentekammeret. At disses erlangelse kostede mig umage, giøres ikke fornøden at melde; men Han kand af Hans gode ærlige vens Kammer-Raad Peder Rasmussens hosfølgende zeddel *(mgl.)* til mig see, hvad vanskelighed man haver giort udi denne sag, og hvor troligen velbem. Rasmussen haver staaet Hannem bi, da og endeligen pengene i overgaars bleve leverede til Poul Bejer, som dennem til min Herre skal med sig tage. Hvad Hans indkomme paa Universitetet angaar, skal jeg og saaledes mage det, at Han med mig skal vorde tilfreds; men her hos maa jeg lade Hannem vide, at ingen af Professorerne, uden de, som ere Consistoriales, faae Collegi-distributzer, og at det hidindtil haver vaaret mig umueligt, at formaae Herr Etatz Raad Vinding til at tilstaae Hannem nogen huseleje, uden fra Paaske 1706, da og residentzen, effter at have staaet et heelt aar ledig, først blef bortlejed: Ja dette var endnu ondt nok for mig at naae, saasom Hr. Vinding for-

leden dag paa Consistorio, hvor vi komme i ordstrid med hinanden der om, paastod, at, da Vor frue-kirke hafde ikkun 2 pro cento af sine til Universitetet paa samme residentz laante penge, burde den ikke udgive saa stor en summa til professoren. Herr Lintrup haver paataget sig at examinere for min Herre: og som jeg mener, at man kunde give hannem 5 a 6 dukater udi guld for samme hans umage, saa ønskede jeg gierne med første leilighed at vide, om man vil give saa meget. Env. Vernon var alt borte, da min Herres skrivelse ankom; dog hafde jeg lenge tilforn effter egen mundtlig begiering, hvilket man vel kommer i hu, baade giort ham en unskyldning, og forsikret, at den tilsagde fortegnelse paa Islandske MSter skulde hannem aaret effter vist nok vorde tilskikked. Det, som man vilde have at vide af Hr. Jørgen Rask, kand mandens egen skrivelse best giøre underretning om: Og det samme maa være sagt saa vel om det, hvilket jeg hos Mag. Jakob Rask skulde forspørge mig om, som om den mig til Mr. Bussæus given commission.

Vor gode gamle Sperling var vel noget vred formedelst sit MSt; men endeligen lod han sig nøje, da han fik at høre, at det endnu var udi god behold, bad at helse flitteligen, og louede at slide stromperne, naar han dennem fik, paa min Herres sundhed. Angaaende de gamle breve, som Han haver laant af Trundhiems, Bergens og Stavangers Capitteler, da er der til mig aldeles intet blevet talt om dennem, uden af profess. Bircherod, som tog imod min unskyldning, og louede iligemaade med en unskyldning at stille sin broder, bispen i Stavanger tilfreds.

Her Tormoder lever endnu; og haver jeg i saamaade paa min Herres vegne ingen ansøgning kundet giøre enten om hans MSter eller om hans best . . . . . . *(sål.)*; men i fald at han skulde døe før min Herres tilbagekomst, skal det, som mig angaaende begge delene er befalet, med største flid effterkommes: Hvilket samme man og maa forsikre sig om, hvis greu Ranzou imidlertid ved døden afgaar. De bøger, som min Herre vilde have fra Stokholm, ere allerede kiøbte, men endnu ikke, hvilket giør mig meget ondt, hidkommen, saa at Han faar at bie til nestkommend aar, da de Hannem med guds hielp skal tilskikkes.

Jeg haver og med min svoger Kihling, som lader min Herre paa det flittigste helse, talt om Morhofs Collegio MSto; og som han haver louet mig det, saa skal det og hos mig blive udi god giemme. Ydermeer mener jeg at faae Werdenhagens Hanseatica (ti Brostrup Albertin vil ikke miste sin) fra Hamborg, hvor den i disse dage er bleven soldt paa en auction. Herr

Christen Worm louede paa min begiering til hannem self at skrive min Herre til: Og gud give, at mig maatte forekomme noget, som kunde være Hannem tækkeligt; Men det hendes meget sielden; og naar det end hendes, ere folk saa særsindede, at, omendskiøndt tingene nytte dennem ikke, ville de dog ej skille sig af med dem. Ti professor Oluf Worm ex. gr. haver en kiøn gammel paa pergament skreven Islansk og Norsk loubog, hvilken han, som den, der nu samler paa danske loubøger (en meget nyttig ting for ham) umueligen vil slippe: Og Mag. Thomas Birkerod i Odensee ejer ligeledes en tyk skreven Islandsk historie bog i 4^0, som vel bleu mig tilsagt, men endnu er hos sin gamle ejermand. Men her maa jeg effter begiering være noget vitløfftiger. Jeg giorde reisen til Fyen, som min Herre veed, alleneste for at besøge Birkerod. Han lod mig see sine fornemmeste sager, af hvilke nogle ere kiønne nok: Han louede mig og alt hvis jeg vilde have der af, en deel til laans, og en deel til eje; Men da jeg vilde bort, fik jeg intet uden tilsagn, at det neml. skulde mig tilskikkes, og siden effter, omendskiønt jeg trende gange haver skrevet hannem til, er mig ikke engang et svar blevet givet. Hvorudover Mareschalli Novum Testamentum skal endnu ventes: Og giør alt dette mig saa meget meer ondt, som jeg gierne hafde ønsket min Herre det Islanske M. St. Dog skal jeg ikke lade det blive der ved, og, saasom jeg frygter, at enten hans kone, eller hans svoger Erik Mule haver formedelst hans svage tilstand villet hindre denne bog-negoce og derfor opsnappet mine breue, faar jeg paa en anden maade gaae sagen an. Imidlertid maa min Herre trøste sig ved et Islansk M. S., som jeg haver formaat Hr. Foss til at overlade Hannem, og her med sendes: Og som jeg iligemaade sender the Whole duty of men paa danske, Den trojanske Krig paa danske, Fred. 4ti forordninger for 1706, Catalogus Gudii, fire stykker almanaker for 1708, tvende riis fint papir, et riis grouer, en deel maanetlige samt ugentlige aviser, Th. Torfæi Trifolium Historicum, og tvende hollanske oste, saa haver jeg derimod ikke kundet opspørge enten Heliæ Purschii Grammatici Veteres eller Gualteri Alexandreis. Dog skal jeg giøre all min flid til at skaffe Hannem dem; og om den sidste haver jeg baade skrevet til min gode ven Secret. Resident Griis udi Bryssel, og ved Secret. Franckenau ladet skrive til den bekiendte Genealogist Imhof udi Würemberg, samt andre i Strasborg og Frankfurt am Main. Men, min Herre, saa gierne som jeg forretter alt andet,

som Han befaler mig, saa nødig haver jeg med Hans fodringer hos vore studentere at giøre.

Knud Klausön haver jeg saa vel hiemme hos mig, som for Consistorio, hvor jeg først maatte lade hannem steune, hafft en uforskammet ond mund af, og dog ikke, hvilket sees af hans her med følgende skrivelse til min Herre, faaet andet, end det svar, at bogen var hannem af professor Magnussen given: Kierulf effter mange saa vel til hans syster mundtlig, som til hannem self af mig skrifftlig giorte erindringer haver aldeles intet villet svare. *(Ang. K. Klausön se Sebeløw.)*

Min Herre vil vel og ikke mindre, end jeg beklage Geheime-Raad Mejerkrones skiønne bibliothek, som ved det, at skibsfolkenes forseelse satte skibet, hvor paa det var kommen fra Frankrig, paa grund under Jylland, ganske er bleven fordervet. Den gode herre, som vel er bedre skiebne verd, ligger ælendig syg her i Kiøbenhaun: Dog udi alle disse ulykker haver han hafft den lykke at faae sin søn igien, hvilken man agtede fortabt for ham, og som udi sex aar hafde tient for gemeen soldat under de allierede i Brabandt.

483. PROFESSOR C. REITZER TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaun d. 3. April 1708.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Arnas Magnussen«.

Min Herre

Saasom jeg meget silde fik at vide, at dette skib skulde gaae bort, og jeg foruden det paa denne tid er overiled med sager, da tiener denne min skrivelse ikkun til effterretning, at jeg sender Hannem effter begiering 2 riis papir, 1 hollansk ost og nogle aviser. Beder derhos om forladelse og louer med første igienkommende leilighed at skrive Hannem vitløffteligen til samt skikke hvad bøger, som kand bekommes. Og imidlertid maa Han være forsikred at jeg af mit ganske hierte er

Hans ydmygste tiener

Chr. Reitzer.

484. PROFESSOR C. REITZER TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaun d. 15. May 1708.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Med en efterskrift af R.s hustru. Adr. »Arnas Magnussen«.

Min Herre

Vel burde jeg effter løffte skrive Hannem et vitløfftigt breu

til; men saasom jeg inden faa tider venter Hannem hid til os igien, giør jeg det ikkun kort. Skal derfor dets indhold fornemmeligst være, at jeg ønsker Hannem i live og ved god sundhed. Ja, min Herre, den store død, som nyligen haver regeret i Island, haver og mange gange indjaget mig frygtagtige tanker. Det, som er en kiert, setter man altid højest priis paa, naar man er bange for at miste det: Og uden at hykle for Hannem, er Hans lif mig ikke alleneste for min egen, men endog for det allmindelige bestes skyld kostbar. Dog jeg vil haabe, at det i alle maader er vel med Hannem. De afftener komme vel med guds hielp igien, at vi ved en andægtig snak kand begræde, eller og, om Hannem saaledes lyster, belee tidernes daarligheder: Og til dette sidste, nemmelig at belee, vil jeg raade Hannem, naar et og andet ord, som profanum vulgus kand have ladet falde, vorder Hannem forebragt. Han haver adskillige uvenner, jeg bekiender det; men derimod haver Han og nogle venner: Og det maa være Hans trøst, at som de retsindige elske Hannem, saa ere de andre Hannem findske, fordi Han mener sit fæderneland vel, eller i det mindste ikke mener, som de. Dog hvad vil jeg lenge holde Hannem op med denne min philosophie, som Han aldeles ikke behøver? De faar vel endeligen at holde munden til, og den trette, som de glæde sig ved at se Hannem indvikled udi, falder vel saaledes ud, at deres glæde snart skal høre op. Nu burde jeg at lade Hannem vide noget om mig self; men det maa blive, indtil jeg vorder saa lykkelig, at kunde giøre det mundtlig. Ej heller vil jeg skrive Hannem bye-og- lande-nyt til, saasom Han vel allereede haver faaet det at vide af andre. Ikke des mindre kand jeg ej forbigaae, at Magister Hans Been blef begraven i dag med det lou, at han døde en sand Carthesianer, finiens inediâ vitam et aliud post illam nihil, nisi perpetuum soporem desiderans. Professor Oluf Vorm sagde og verden for to a tre uger siden god nat: Og som Frankenau uden tvifl, ved det min fader lader springe over sig, kommer i hans stæd igien, saa giør og min Herre et trin højer, hvortil jeg ønsker lykke, louende der hos, at jeg noksom skal tage Hans gaun i agt. Dog maa denne forfremmelses glæde ikke forstørres ved den tilstundende Oratione Jubilæa. Han faar en meget naadig øurighed udi mig Hans ydmygste tiener, som vorder Rector i aar: Og Lintrup giør vel fyldest for det øurige. Iligemaade bør Han ej at bekymre sig, at Han ikke holder ord med Mr. Vernon; ti unskyldningen er allerede givet paa beste maader.

Hans befaling angaaende Thormod skulde og have vaaren i agt tagen; men han lever endnu den gode mand, omendskiønt ihukommelsen slaar ham meget feil; ja han kunde efter mit tykke leve mange flere aar, dersom de, som dagligen drikke paa hans pung, vilde ikkun tilstæde ham at reise hiem. Ellers maa publicum takke mig for, at hans Historia Norvegica kommer ud. Fire à fem alphabeter ere allerede trykte: Og ihvorvel den bliver hen imod 24 alphabeter stor, saa mener jeg dog, at den til førstkommende Paaske skal nesten vere ferdig. Men jeg huser ikke paa, at jeg louede et stakket breu. Hvorfor jeg og nu vil ende det, og nest flittigst helsen fra professor Stenbuk, som begierer den gamle edition af den Islanske bibel, fra Sperling, som takker for strømperne, fra Foss samt andre gode venner, iblant hvilke min hustrue er vel den fornemmeste, bede, at jeg altid maa holdes for den, som af sit hierte er

Min Herres
ydmygste tiener
Chr. Reitzer

P. S. Jeg taker paa det allertienstl. for den mig tilskikede Edderduun og fiine strømper, vilde ønske, at hand med sundhed maatte snart komme hiem til os igien, og forbliver ieg

hans Tiennerinde
M. Reitzer.

485. PROFESSOR C. REITZER TIL ARNE MAGNUSSON.
Kiøbenhaun d. 11. Junii 1710.

Trykt efter orig. i AM. 439, folio. Under dateringen er tilføjet »udi største hast«. Indlagt er 1. Prof. Lintrups til rektor indgivne regning over hvad han 1. 1. 1709 — 10. 6. 1710 har oppebåret in Pro-Secretariatu på A. M.s vegne, med fradrag af det L. tilkommende beløb for lektioner og examiner år 1709 (193 rdl. 5 mk. ÷ 80 rdl. = 113 rdl. 5 mk.), 2. R.s fortegnelse over a. 3 på A. M.s vegne foretagne optioner (Residentz, Decima, Corpus Acad.), b. de på Sperlings avktion indkøbte bøger, 6 numre.

Min Herre

Som det var mig en stor glæde, af Hans tvende høytærede skrivelser at fornemme Hans daværende sundhed, saa skal det ligeledes være mig en glæde, hvis samme Hans sundhed siden den tid haver varet ved, og dette mit bref maa finde Ham i en fornøyelig tilstand. Dog hvi vil jeg her vitløfteligen tilkiendegive den glæde, som jeg kand have over Hans velgaaende? Om jeg end ikke mældte et ord derom, var Han dog ey mindre forsikred om mit ærlige hiertelag imod sig: Ja Han maa troe, at ingen dag gaar forbi, at jeg jo mange gange tenker paa Ham.

og der hos ønsker, den tid dog engang at komme, at vi stedse kunde beholde Ham hos os, og fædernelandet samt universitetet nyde det, som de saa lenge have ventet af Ham. Men dette skeer vel nest Guds hielp med det første: Og imidlertid vil jeg have Ham det, som vi alle tage saa stor deel udi, jeg mener Hans sundhed, indstændigst anbefalet. Hvad mig self angaar, da lever jeg med min hustru, saa vit tiderne det ville tillade, vel nok, eller, for at sige det bedre, jeg lever, som jeg plejer, untagen at jeg haver faaet noget meer udenhuus at giøre end tilforn, ved det at man haver sat mig ind i Høyeste Ret, hvor de tre dele af aarets formiddager gaa fra ens studeringer. Det haver og behaget mine akademiske medbrødre, endnu for et aar at have mig til deres hoved; saa at jeg nu snart paa samme maade, som C. Marius i gamle dage talte sine consulatus, kand tælle mine rectorater, og aldeles ikke er ørkesløs. Nu venter Han sig vel noget statz-og-landenyt fra mig; Men det maa Han heller hente hos de nærværende, som mundtlig kand sige Ham det; et qvid infandum renovabo dolorem? Gud hielpe os! Jeg vil alleneste her svare Ham paa Hans gode skrivelser; da mig først og fremmest tilkommer at takke for Hans annotationer ved vita Torfæi, som lever endnu og af hvis historie de tre første dele formedelst bogtrykkerens forsømmelse og umægtighed endnu ikkun ere ferdige; dog at man inden faa tider kand vente sig den fierde, som ved Magister Gram og Thorlef er tillige med prolegomenis allerede bragt i den stand, at den kand trykkes: Og gud give, at jeg hafde tort skikke min Herre bemelte prolegomena for at igiennemsee dem. Angaaende de bøger, som Han ønskede at have ud af Sperlings bibliothek, da giør det mig ondt, at jeg ikke haver faaet dem alle, saasom Hans befalning kom lenge efter, at auctionen var til ende. Ellers kiøbte jeg og paa auctionen uden befaling nogle, som mig syntes, at min Herre tilforn hafde talt om: Og som de fleste af folianterne formedelst Sperlings selfraadighed til min fortred bleve usolte; og mange isaamaade endnu kand faaes af dêm; saa sender jeg her med fortegnelsen paa qvarterne samt octaverne og duodecerne, hvilke, hvis tiderne det ellers vil tillade, skal selges engang imod Mikkelsdag, da jeg og vil vente min Herres commission. Hans gaun og beste her paa Universitetet maa Han og ingenlunde tvifle paa, at jeg jo i alle maader troligen tager i agt: Ja til beviis her paa maa Han vide, at jeg engang paa Consistorio brugte all min rectormyndighed imod Doctor Weghorst, som endeligen paastod, at fordi den af min Herre opte-

rede gaard var bleven solt og tingen der udover hafde faaet en anden natur, man da skulde lade den komme paa ny option, og han, som senior, frem for min Herre være berettiged til de 150 rixdaler, som ere den halve rente af de penge, hvilke gaarden blef solt for. Men alt dette er Veghorst ligt nok: Og vil jeg uden at mælde vider om hans ubillige paastaaende, som dog hos nogle, at contradicente tamen maximè patre meo et Vindingio, fandt medhold, ønske min Herre til lykke med det spring, som Han ved Masii død haver giort her paa Universitetet, nemmelig at Han er kommen ind i Consistorio, haver vundet et bedre corpus academicum samt tiende, og kand, dersom Han vil, faae en temmelig god residentz at boe udi. Doctor Vandals død hafde og kunnet gaune Ham noget, hvis ikke proust Vorm hafde faaet i sinde at ville være Theologus tilligemed alt det andet, som han allerede til forn var; dog vindes ved samme død nogle faa pund byg meer aarligen til tiende: id qvod et juvat. Hvad Han hos professor Lintrup haver til gode, sees af medfølgende fortegnelse; da jeg kand sige, at mit andet rectorats aar haver vaaret et meget got secretairi aar: Og de penge, som jeg self haver taget ind, ere vel alle udgiven, efftersom Mr. Snorre haver faaet 100 rixdaler af dem, og jeg herforuden haver maat betale hen mod 50 rxdlr for bøger. Men nu maa jeg spørge, hvorledes jeg skal forholde mig med Hans hereffter indkommende penge, da Han ingen brodersøn haver lenger her paa stæden; ja jeg spørger saa meget alvorliger her om, som Hans kiereste er vred paa mig, fordi hun ej i slige penge vorder deelagtig; og haver hun nogle gange talt til mig der om; hvilket er meget haart for saa galant en mand og en qvindekiønnets store tiener, som jeg er. Men jeg maa, omendskiønt meget ugierne, for tidens kortheds skyld bryde af; dog at jeg formelder først min hustrues helsen samt taksigelse for tilskikkede ederdun, og derhos forsikrer min Herre, at jeg udaf mit hierte er

Hans ydmygste tiener
Chr. Reitzer.

---

486. BISKOP H. ROSING TIL ARNE MAGNUSSON. Christianiæ d. 9. Aug. 1697.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to, indlagt i et omslag, som med A. M.s hånd bærer påtegningerne »Angaaende Opslo Capittels breve og den Røde bog som Doct. Rosing sendte til Kiøbenhafn« og »Um hin er sidar komu fra D.

Munck er eckert skriflegt, hverki fra honum nie mier«. En indlagt seddel giver A.M.s nedenaftrykte egh. uddrag af et brev fra R. 7. 8. 97.

Indlagt er ligeledes et brev fra bp. Rosing af 2. 4. 1687 til justitssekretær [Th. Bartholin], hvori han meddeler, at han efter modtagelse af det kgl. brev af 19. 2. er begyndt at søge efter gamle bøger, breve og dokumenter i stiftet, — og fortsætter: »Fast daglig sammensancher jeg nogle smaae Pergaments-Brefve, oc hvis der af iche er ved ælde eller vedske giort gandske u-leseligt, skal jeg hans velbyrdighed ved forekommende visse leylighed tilstille; oc da nedsende it Pergaments-Bref med underhengende Blye, paa hvis ene side staaer Honorius 3 oc paa den anden side Petrus oc Paulus. En gammel Bog (kaldet den Røde-Bog) findes her ved Capitulet, oc er nu i mit giemme, som er en liden foliant en haands-bred tyck, skrefven paa Pergament, hvor af jeg nogle faae blade (som fordum hafde staaet Blanche oc siden ere paaskrefne) kand lese; alt det andet er æld-gammel u-leselig Munche-skrift: samme Bog (om hvilchen fra gammel tid hafver gaaet stort Rygte) skal ocsaa fremsendis: jeg ynsker ichon, at den maatte befindes til nogen illustration over disse landes fordunchlede Antiqvitæter.

Førend jeg denne skrifvelse slutter, kand jeg iche lade dette u-mældet:

1. De ældste oc fleste skrifter ere lagde i aske, da baade Osloe- oc Hammer-Domkircher blefve afbrente Ao 1567.

2. Alt hvis, fra foremelte Ildebrand blef lefnet, er af Ilden fortæret Ao 1624, da Osloe-domkirche oc Capitul brente om Natte-tide oc intet blef ræddet.

3. Det til Historiam Sacram & Profanam (Ecclesia in Politia versatur) i Norge kunde findes tienligt, er saa ofte oc nøye udsøgt, fast i hver Præstegaard, at her i landet skal neppe findes meget, der til tiener.

4. At jeg skal forbigaae det, at Hvitfeld, Vellejus oc Lyschander hafve, en efter anden, med Kongelige Befalinger, haft deris bud omkring i begge Rigerne om deslige materier, saa erindrer jeg mig ocsaa, at i min barndoms tid omreyste en studiosus, med Konning Christiani Qvarti, af Høylofligst Ihukommelse, Allernaadigste Bref forsiunet, at opsøge saadane skrifter; enten samme Kongelig Befaling vaar forhverfvet af B. Wormio, eller af B. Stephanio, mindes jeg iche; men, dette kommer jeg ihu, at hand bekom 2 store Folianter, skrefne paa Pergament, som hafde været min proavi materni.

5. Dette erindrer jeg iche til den ende, at betage al formoding til at opfinde noget en eller anden stæds til Antiqvitatis illustration, men, for at undskylde, om den gode forhaabning iche kand fornøyes.«

Ædle oc Velbyrdig Hr. Secreterer, Arne Magnussen;

Til Hr. Secreterers gode skrivelse (af d. 31 Julij) strax at efterkomme gifves nu god leylighed, at fremsende den Røde Bog oc de andre Pergaments Breve her findes, i det: Kongelig Majestæts skib, kaldet St. Johannes, som her paa Havnen hafver indtaget Tiære til Lading, det er nu tilladt oc færdigt at seyle tilbage; skipperen, ved navn Anders Sørensøn hafver jeg leveret foremelte gamle Documenter, som ligge i en Packe af Fiæler med Reeb omkring, med Rød-krid paategnet saaledis: Gamle Documenter.

De gamle Breve ere sammenbundne i 15 smaae knipper.

Næst Guds Beskiermelses ønske er jeg Velbyrdig Hr Secreterers tienistvilligste tiener

Hans Rosing.

Ex literis Epi. Rosingii 7 Augusti —97.

Dog saadan der kunde opliuse disse landes antiqvitæter det er i høilofligst Konning C. 4ti tider nøie udsøgt effter de berømmelige Sal. Mænds Wormii oc Stephanii ansøgning, thi ieg mindes at i min barndoms tid omreiste studiosi, som med flid effter søgte saadane gamle bøger oc skriffter, hvor af de finge atskilligt hos min Sal. fader.

487. BISKOP H. ROSING TIL ARNE MAGNUSSON. Christianiæ d. 14. Aug. 1697.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to, indlagt i samme omslag som foreg.

Ædle oc Velbyrdig Hr Secreterer Arne Magnussen;

Med Kongelig Majestæts skib, kaldet St. Johannes, som skipper Anders Sørensøn fører, skref jeg Hr Secreterer til d. 9. hujus oc fremsendte i en Packe (med Rød-krid paategnet saaledis: Gamle Documenter) 15 smaae knipper Pergaments Breve oc den gamle Pergaments-Bog, kaldet den Røde. Skipperens Revers følger her med.

Naar denne Packe fremkommer, nyder jeg vel Hr Secreterers skriftlige forsikring om Recepisse.

Forblifver Guddommelig Beskyttelse befalet af

Hr Secreterers tienistvilligste tiener

Hans Rosing.

---

488. ARNE MAGNUSSON TIL FR. ROSTGAARD. København (Hafn.) d. 3. Octobr. 1691.

Trykt efter egh. original i AM. 454, folio. Udskrift »A Monsieur Monsr. Friderich Rostgaard a Giessen«. Hertil R.s pâtegning »accepi d. 8. Novembris. Respondi«. I brevet findes hist og her understregninger og henvisninger med R.s hånd.

Monsieur

Jeg haver for længe siden bekommet Hans goede skrivelse af dato Giesen d. 8. Aug. beder om forladelse at ieg icke haver svaret før, Aarsagen dertil er at ieg icke før end nu haver kundet sancke noget til Hans tieniste. Hvad de begierede sager anlanger maa ieg bekiende at der udi er af mig ickun lidet forrettet, saadan er saa distraheret at mand icke kand samle det i gien. Dog haver ieg leveret til Monsr. Hans Michelsen en og andre donter, Monsr. kandske icke utienlige, Jeg haver icke

kundet derudi meer avanceret. Taxten paa de til Monsr. Hans Michelsen leverede bøger er denne.

Kingovs Sangechoor 2 ₥. Morgen ψalmer paa Tytsk 8 ß. Borrichii Cogitationes 2 ₥ 8 ß. Analecta ad Cogit. 12 ß. Beringii Obsid. Hafn. 2 Exemplar. tilsammens 3 ₥. Rangforordning Tydsk oc Dansk 6 ß. Borrichii Antiqva Roma 1 ₥ 8 ß. Masii Bericht von der Lutherischen lehre 1 ₥. Noch for at afcopiere Fundatzen paa Collegium Medicéum 2 ₥. Er in alles 2 Rixdler 1 ₥ 10 ß. som ieg af Monsr. Michelsen bekommet haver. Der følge oc med trende Catalogi af Bartholins Bibliothec, som nu er lenge siden solt. Fortegnelsen paa de rareste bøger der udi kand ieg icke optegne saasom der ere faa gemeine, vil Monsr. engang siden have Notitie paa dennem som mest komme vore sager ved, kand vere lettere at optegne. Nu svarer ieg postviis paa begge de sidste Hans skrivelser. Alumni Collegii Medicéi ere disse: Christianus Arslebius, Philologus et Inspector Collegii. Fridericus Klyne, Philologus. Gudmannus Poscholanus, Medicus. Christianus Kempe, Chymicus. Ludovicus Cervinus, Theologus. Jacobus Winslovvius, Theologus. Nicolaus Borchardus, Theolog. Petrus Bredalinus, Theol. Christianus Langius, Theologus. Petrus Mossinus, Mathematicus. Arnas Magnæus, Philol. Christianus Clementinus, Theolog. Johannes Trellund, Theol. Janus Jersinus, Theolog. Maturinus Castanæus, Theologus. et Baggo Castanæus Theologus. Ephorus Collegii er Assessor Poul Winding. BorrichiiProgramma haver Componeret Licentiat Muhle. Borrichii Testament veed ieg icke at skaffe videre end angaaende dette Collegium som følger med de andre documenter. Hans begravelse er i Vor frue kirke paa den høiere side ved chooret naar mand gaar ind at, temmelig dybt ned i gulfvet hvor hand blef begravet om dagen, om(!)staar paa hans kiste denne Inscription: Qvicqvid ex æterno etc. som i Marmora Danica I, s. 85. Paa Auditorio parenterede over Hannem Assessor Vinding, mens paa prædickestolen Mag. Johan Adolph. Vindings oration er icke tryckt, oc i saa maade icke at faa. af Borrichii vers, veed ieg at skaffe disse om Monsr. dennem icke tilforne haver. in effigiem Henrici Hvitfeldii: Øllegardæ Hvitfeld: Cunradi Adler: Joannis Svaningii: Christiani Noldii: Idæ Rosencrantiæ. Item in Excessum Olai Wormii. Noch af Berings disse in effigiem Joannis Schack Comitis: Ovidii Julii: Gothardi Bram: Eggerhardi Elers: Friderici III. Regis. oc et vers bag i Alberti Barthol. Orat. Gratulatoriâ ad Frid. IIIum. Exercitia i vor Collegio holdis paa den

maade at engang i hver tredie uge sker enten disputatz eller declamation, Baccalaurei disputere, vi andre declamere, saa at exercitia forrettis engang af hver person om aaret, saasom i Augusto holdes ingen exercitia.

Hvad leges Danicas anlanger vilde blive viitløftigt at skrive, Der om kunde (ia burdte) skrivis en stoer bog. Iblandt de første legislatores finder mand hos Saxonem Schioldum, siden er hand fuld af relationer om atskillige leges oc legislatores, om Haraldi Blatandi leges, transalbianis et Fresonum genti Datas skriver Adamus Bremensis. Canuti Magni atskillige Constitutioner have de Engelske levnet os, om hviß curam legum Saxo oc vitløfftigen taler. Siden haver hand atskilligt om leges datas à S. Canuto, Haraldo Hein, Erico Emund. Valdemaro I. oc mest Canuto VI. af hviß operibus siunis at vere den gamle Skaanske lovbog som Andreas Sunonis haver transfereret i Latin, oc somme perperam tilskrive Valdemaro II. In Summa dette er saa vitløfftig en materie at en karl hafde vel noch at bestille i 10 aar at skrive der om, hvorfore ieg vil lade det alt beroe til ieg engang kand nyde den fornøielse at conferere muntligen med Monsr. derom. Leges Gothlandicas veed ieg icke hvad Monsr meener med, disligeste er ieg fremmed i hvor Grotius dennem berømmer, hafde gierne videre underretning derom naar Monsieurs leilighed det taale kand. De leges maae endelig vere enten den Visbyeske Waterrecht eller kandske leges Wisigothorum som intet kommer Gothlandiæ ved. Af Hachenbergii tøi haver ieg intet seet uden hans Germaniam mediam som er temmelig god. Schurtzfleischii Res Sveogothicas haver ieg, ere de som alt andet hans tøi ragede sammen af neotericis scriptoribus sine judicio ferè delectuve veri à falso. Jeg gad dog engang seet alle saadanne frivolas dissertationes som angaa Danske oc Svenske som ieg veed Monsr vel sancker ved occasion.

Tydske Antiqvarioli ere som fødde til at blamere oß oc giøre til de Tydskes cujoner, have de der udi til antesignanum Adamum Bremensem, som vist nock skriver baade at Hericus Rex Sveciæ (skal vere Ericus Victoriosus) haver iaget Svenottonem fra Danmark, som oc at Otto Imperator haver tvunget Harald Gormsøn oc giordt hannem sig skatskyldig. Det sidste at vere usandt kand mand slutte der af at hverken Witichindus Corbeiensis, eller Ditmarus Mersepurgensis, Adamo longe Antiqviores, tale et eniste ord der om, som dog ellers referere minutissima qvævis. De danske kongers navne som omtalis under Henrico Aucupe skulle forstaais om Reges Piratarum Danorum

som røfvede dengang paa Meckelborg land, Frisland, oc saadanne stæder, Dennem tvang Henricus Auceps, oc bragte til religion, aldrig indlændiske Danske konger. Mens somme folkis manier er at skrive alting udaf andre ny bøger, og icke gid giort sig den umage at kaste effter locis i de gamle, hvorudover den heele verden er bleven opfylt med saadanne falsas traditiones som i førstens ere opdictede af passionerede scribentere, oc siden tanqvam Sibyllæ oracula accepterede af de yngre. Mens det var at ønske at de fleste ny antiqvariorum dissertationer angaaende Tydskland, Pomeren, Polen, Danmark, Sverig vare opbrændte oc mand hafde icke uden de gamle, da var det lyst at studere vore sager, naar mand icke hafde fornøden at roede effter gemmis i saadanne stercoribus, hvor de ere heel rare at finde oc icke kand betale umagen. Jeg maa med billighed berømme Frantzoserne som i disse dage drage for liuset qvævis monumenta, (sint licet exigui momenti) modo antiqva, og med største candore altid sette hos hvor det eller det er fra. De andre skrive meget, mens give saa mesten qvi pro qvo som paa Apotecket, at det meer confunderer discentes end manuducerer. Hvad Conringium angaar da holder ieg hannem for en troværdig mand hvor ieg seer hand haver taget sit af andre antiqvioribus, for resten er hand den største blatero, som øiensynlig seeis at have hafft venalem pennam. Foss reiser udenlands til foraaret næstkommende, uden tvifl først at Tydskland. derom skal ieg mig dog siden beder erkyndige. Til beslutning beder ieg at Monsieurs affection maa lige som tilforn naa til mig, etsi remotum, saasom den der altid ønsker at vere en dependent af Hannem, oc vil saa, næst tienstligste salutation til Monsr. Stenbuck, recommendere Monsr i den høieste guds protection forblivende stedse

Monsieur Hans tienstærbødigste
Arne Magnussen.

489. ARNE MAGNUSSON TIL FR. ROSTGAARD. Kiøbenh. d. 23. Januarii 1692 udi Collegio Medicéo.

Trykt efter egh. orig. i AM. 454, folio. Udskrift som foreg. og med R.s påtegning »Accepi d. 18. February, Respondi d. 23. Ejusdem«. Understregninger og henvisninger som i foreg.

Monsieur

Jeg haver største aarsag at deprecere mine uendelige forretninger oc at ieg saa sidle haver svaret Monsr. paa hans tvende skrifvelser af datis 10 oc 24 Novembris præteriti anni, Mens at ieg skal finde noget at forevende, da er det i sandhed icke min nach-

lässighed, men den rette aarsag er at ieg ventede post effter post nogle vers af de begierte, fra landet, oc i saa maade differerede at skrifve paa det alt dette kunde følgis at paa en gang. Mens nu saasom ieg fornemmer mine correspondenter slaar mig feil maa ieg lade dette fare for i veien oc siden vere beteenkt paa at erindre de andre om resten, at ieg icke skal siunis at have glemt min devoir imod Mons. oc i saa maade kunde med billighed forliise den affection som Monsr. altid haver baaret til mig. Svarer derfore postviis paa M.s bref, oc anlangende den packe som Mr. allerede haver bekommet, da hafde ieg self beseglet det inderste saasom Monsr. self kunde see, det yderste hafde Segneur Hans Michelsen forvaret, saasom ieg leverede hannem de der indlagde documenter, effter at ieg hafde forseiglet det inderste, oc haver hand glemt det med sit Signet udentil at forvare, Dog er convoluten uskadt kommen til Monsr. (saasom ieg af min conference med Michelsen kand fornemme) oc intet af det indlagde blevet borte, saa at Monsr. haver intet sig derom at bekymre. Det I. L. som staar under Andreæ Vellei Effige betyder Johan Lorentsen, som tilforne opholt sig hos Schøler oc siden blef Archivskrifver, ɔ: blef brugt til at afskrifve paa pergament den(!)Danske oc Norske Lovbøger, til at leggis i Archiven, Monsr. kiender hannem kandske vel. Dette Epigramma er 1690 giort af Borrichio. De 2 Arier ere giorde af Johan Eler hører i 6.te lectie her i Vor frue Schole. De vers over Gothard Bram oc Eggert Elers skal ieg med første beflitte mig paa at skaffe, de andre begierte sendis her med. Masii Dania Orthodoxa er icke at bekommis her i byen, Siger Erytropolus at der af ligge en haab Exemplarer i Francfort usolde, hvor Monsr. dennem vilde lade indkiøbe, Molleri Isagoge ad Historiam Cimbricam følger her med, de andre to hans opera som Monsr. begierer ere icke her at bekomme. Jeg skulle snart meene at hans Cimbria literata som Monsr. omskrifver skulle vere det samme som denne, saasom titelen kunde der til ligesaavel henføris, Hviß oc icke Monsr. skreff at hans Historia Cimbrica Ecclesiastica et Civilis var in 4to da hafde ieg indbildet mig den oc at vere den samme, I hvilket som er, saa kiende bogførerne her i byen de to icke, oc skulle de vel vere at opspørge i Hamborg. Vitam Borrichii udskrefven af Windingii Academia Hafniensi pag. 431 legger ieg her hos, Mens Christiani Aagardi, Joh. Hopneri oc Henr. Harderi ere der icke at finde, de have icke været Professorer oc ere i saa maade der udelatte. Programma in Ob. Christ. Aagardi veed ingen her af at sige, hverken Peder Jonsen

eller andre, det findis oc icke iblandt alle dem som ligge ved Academiet, oc næsten continuerer fra Academiets begyndelse, saa at hviß Monsr. icke haver seet det tilforne eller af sandferdige folk der om er berettet, vil ieg sige det aldrig er til. Uden tvifl skal hand have veret en geistlig mand i Ribe oc levet midt i dette Sæculo. Vitam Jo. Hopneri legger ieg oc her hos, uandset ieg siunis Monsr. tog hans Bibliothecæ Catalogum med udenlands. Ingen, det mig vitterligt er, haver giort vers over Borch foruden dem ieg til Monsr. skickede, Mens nu er i verck at tryckis liigprædicken som Mag. Johan Adolph holt over hannem, der komme i baade Bergendals oc andris vers som de nu meditere paa, det allerførste den bliver ferdig skal ieg den til Mon.s tieniste indkiøbe, oc hannem tilsende. Tumuli Borrichiani Inscriptionem haver Assessor Vinding componerit. Det vers Monsr. sendte mig af Hans in honorem Borrichii var mig meer end angenem. Oc uanseet Monsr. skickede det til mig privatim, dog kunde ieg ei andet end viise Assessor Vinding det, som der over gaff en heel goed censur, præsenterede mig ocsaa det at lade trycke, (om det Monsr. saa behagede) i den Conspectu Scriptorum Lingvæ Lat som med første skal trøckis, oc er funden inter relicta Borrichii Scripta, alleniste Monsr. ville forandre det carmine Maro fuit, saasom hand meener Borrichius var meer Maro (ɔ: Heroicus) end Elegiacus, I hvilken henseende ieg oc skicker Hannem bemelte vers igien. De to Borrichii Dissertationes de Lexicorum Lat. Jejunitate, et de Curis Posterioribus Cellarii, kand ieg icke bekomme. Jeg siunis en af dennem (ieg kand icke ihukomme hvilken) var som en Appendix annecteret til en af de Tractater ieg Monsr. sidst henskickede, hviß icke saa er der intet ved at giøre uden om occasion engang kunde falde. Monsieurs bref til Assessor Lars Foss er straxen af mig blevet leveret i Mag. Peder Fossis huus, oc der fra ufortøvet befordret. Nu haver ieg svaret paa alle poster i Monsieurs brefve. Nu til Rente af den pligtighed ieg er Monsr. altid skyldig, oc til at tinge op med Monsr. at Hand icke formeget skal fortørnis over min scribendi desidiam skicker ieg Hannem her med Borrichii vitam som Hand self med egen haand haver conciperet, oc er funden ibland Hans chartecker, oc er der af icke meer af hannem skrefvet end her findis, saa som i autographo er en half side i qvarto ledig effter dette ord: donec. Det er mig communiceret af Vinding og kand Monsr. med hans bonâ veniâ lade det trycke, om Hannem saa siunis. Her foruden ligge her op paa voris Bibliothec Sal: Borrichii Poemata

somme trykte oc somme skrefne, Ere en haaben; Dennem kunde ieg ladet afcopiere til Monsieur, Mens saasom ieg veed Monsr. haver den meste deel [der?]af til forn, vil ieg gifve hannem at betenke, om icke [v?]ar raadeligst at skicke mig en fortegnelse paa dennem Hand haver, Disligeste oc Hopneri saa som en stoer deel der af skulle findis sammelbundne paa Hopners Bibliothec. Det vill vel give Monsr. en umage at optegne, Mens mit arbeid confererer ieg gierne til ald den tieniste Monsr. af mig vill exigere, Alt det her er indlagt, er mig af Michelsen betalt med 2 ♅ oc haver ieg ingen videre penge af Monsr. at prætendere. Jeg forsickrer mig paa at hviß smaa tractater, som disputatzer oc andet saadan, angaaende vore sager Monsr. kunde forekomme, at Hand da forsiuner sig med tvende exemplarer der af, at ieg engang kunde vere verdig at faae dennem at see, hvor i moed ieg, altid vil beflitte mig paa at leve til Mons.s tieniste. Jeg slutter med flittigste nyt aars lycke-ønske, oc næst ydmygste recommendation

stedse forbliver Monsr. Hans tienstærbødigste

Arne Magnussen.

490. [ARNE MAGNUSSON] TIL FR. ROSTGAARD. [Island] 16. sept. 1706.

Trykt efter egh. optegnelse i AM. 453, folio. Indholdsreferat af et brev til R. (islandsk). Beder R. takke Sparuenfeld og Benzelius for collation af Theodricus. Ønsker fra bibliotekar Wolfen reverset på Torfæi 1706 afleverede »kongsbøger«. Dømmer nedsættende om Cuspinianus' arbejde. Klager over, at der gives ekspektans på islandske sognekald.

Justitz R. Rostgaard 16 7bris 1706.

Bedinn þa hann skrifar Sparuenfeld, ad afsaka mig, og þacka honum og Benzelio firir Collationem Theodrici. Eg skal ad áre vist skrifa, og þá sia eg geti sendt Sparuenf. eitthvad angenemt. Nu get eg þetta ei, hversu vel sem eg villdi.

Send Copie af minu reverse til þormodar 1701. uppa kongsbækur. bedenn ad taka reversed hia Wolfen; er ovart eptir vard 1706. þá eg bækurnar leveradi.

Um Cuspinianum, ad þarflaust og gagnlaust være hans verk.

Skrifad um Expectantzer hve slæm þau eru, og hvernig þau bestu köll eru nu þar vid besett, og væri competentia betri, hellst ef köllenn mætte bída opin nockra stund, þvi þá þyrdi biskupar ei ad giöra tingen so groft.

491. [ARNE MAGNUSSON] TIL FR. ROSTGAARD. [Island] d. 2. 7bris [1707].

Trykt efter egh. optegnelse i AM. 453, folio. Indholdsreferat af et brev til R. (islandsk). Har intet brev fået fra ham i år; kommer hjem ad åre på grund af (højesterets-)stævningen, beder R. være på sit parti. Har sendt æderdun. Sender gennem R. en pavebulle til ceremonimester Sparwenfeld og lover at skrive senere [hertil marginalen »þad er allt komed til hans s. Rostgaart«]. Beder om et revers fra Wolf [hertil marg. »habeo«].

Justitz Raad Rostgaard (i Cancellie Raad Jacob Mathesii Couvert) d. 2. 7bris.

Eg hefi eckert bref feinged fra honum i ár. Ad áre kiem eg heim vegna stefnunnar. Ef skipen kiæme seint ad áre, og nocrer drifi uppá ad min sök kiæme fyrer me absente, þá bid eg hann tala med greifann hier um, ad þad ei verde. Skyllde og nockur vilia hindra ad eg kiæmi heim, þá ad vera á mitt parti. Med Hafnarfiardar skipe sendti eg 20 p. ædarduns i seck mörkudum F. R. sem brefinu fylgia mun, fra Cancellie Raad Jacob Mathesius. Sendt hier med þad Tyrkneska bref fra Laufáse, til eignar ef hann vill. Send Pava Pauli II. bulla indulgentiarum til Niels Sture, hvert eg bid hann promovera til Ceremonie Mester Sparwenfeld i Sverige, og afsaka mig ad ei skrifad giet. Þad skal upprettast, þá eg ad áre kiem til Kaupenhafn, þá skal eg og þiena vidara ef get. Bedenn ei at gleyma reversenu hia Wolf, er eg i fyrra um skrifade.

492. ARNE MAGNUSSON TIL FR. ROSTGAARD. [Kbh. 1718?]

Trykt efter Gl. Kgl. sml. nr. 835, folio. Indlagt i R.s og Wolfens annotationes i kommissionspapirer vedk. A. Hojers Dänemark. Geschichte. Udskrift »Høi ædle og velbaarne Hr. Etats-Raad Rostgaard tienstærbødigst«. Meddelelsen ses at være benyttet til en kritik af p. 9 i H.s værk »dass der Löredag oder Sonnabend von einer wenig bekannten Lora genennet worden«.

Høi ædle velbaarne Hr. Etats Raad,

Efter den Deâ Lora, haver ieg søgt udi Wormii skrifter, Thorkel Arnkiels Cimbriske Heedendom og Christofori Arnoldi Additionibus ad Rossæum, og finder den icke at næfnes der. Det er for mig som en drøm, at ieg hâr seet det nafn i en Tydsk ny Disputatz eller i et andet saadanne uefterretligt document. I hvad derom er, da er det vist, at ingen af de gamle veed af denne Lorâ at sige, men den er recens figmentum, tilstaaes og, som ieg seer, daß sie wenig bekant seye. Det er og vist, at løverdagen kaldes saaledes af løve ɔ: toe. Paa Svensk heeder den löger dag, paa Iislandsk laugardagr. omnia ex eodem fonte. laug kaldes endnu in qvotidiano sermone lavacrum udi Iisland. laugar trog alveus calidâ aqvâ repletus, in qvo recens natos infantes abluere mos est. at lauga lavare. laugadr ablutus, lotus. Laugar in plur. thermæ, ubi

fervidæ sponte ebulliunt aqvæ. Laugarnes. Laugardalr. nomina habitationum ubi tales aqvæ calidæ in propinqvo effluunt. Flexio vocis Islandica hæc est:

Sing. Nom.	Laug.	Plur. N.	Laugar vel laugir
Gen.	Laugar.	G.	lauga
Dat.	Laugu	D.	laugum
Acc.	Laug.	A.	laugar vel laugir.

Løverdagen er, uden ald tvil, saaledes kaldet (idqve in christianismo) fordi mand om aftenen, efter at arbeid var overstaaet, skulde vaske sit hovet og kiemme, at mand desto skickeliger kunde komme i kirke om søndagen efter, og denne ritus holder endnu ved i Iisland i bland gemeene folk, og angaaende børn. Valeat igitur Lora Dea, in primi auctoris cerebro sepelienda. Jeg er altid og forbliver

Høi ædle velbaarne Hr. Etats Raad

Deres tienstærbødigste tiener

A. Magnussen.

*

493. F[REDERIK] R[OSTGAARD] TIL ARNE MAGNUSSON. Oxford d. 22. Januarii 1694.

Orig. i AM. 454, folio. trykt i Webers Samlinger til den danske Historie, Kbh. 1775, s. 113—19. Nævner to breve af A. M. fra 4. 3. og 29. 7. 1693. Giver væsl. bibliografiske oplysninger: Om Fr. Junius' gave til Det Bodleianske bibliotek, Hickes' Institutiones grammaticæ Anglo-Saxonicæ etc. Beder om A. M.s råd de studio Linguæ Islandicæ (om dets nytte for fædrelandets antikviteter, om udtalen, om leksikon og grammatik). Spørger til Bartholins opus posthumum. Om Vossii bibliotek i Leiden, som han med besvær har fået adgang til flygtig at se. Ønsker kopi af avktionsprotokollen over det Bartholinske bibliotek.

494. FREDERIK ROSTGAARD TIL ARNE MAGNUSSON. Oxford d. 8. May 1694.

Orig. i AM. 454, folio; trykt i Webers Smlr. s. 119—28. Henviser til sit brev af 22. 1. Forestiller A. M. en casum conscientiæ, nemlig R. har modtaget en opfordring fra en ven i Danmark om i Oxford at lade trykke Aræ multiscii Liber Islandorum på islandsk og latin med en af vedkommende forfattet afhandling de vita et scriptis Aræ multiscii og antikvariske noter. R. fremstiller vanskelighederne herved og spørger, om ikke A. M. har lignende planer og i så fald har prioritet. [Sagen angår bp. C. Worms år 1716 udkomne udgave af Islendingabók.] R. ønsker dette brev straks opbrændt og indholdet ingen kommuniceret. — Spørger fremdeles om den bedste udgave af den islandske bibel. hvoraf han har købt et eksemplar, og beder i denne anledning på ny om redegørelse for den islandske udtale. Beder A. M købe de på indlagte seddel *(mgl.)* stående bøger og herom konferere med C. Worm, hvem brevet dog ikke må vises. Alle udgaver af Ælnothus ønskes tilsendte, til påtænkt konferering med manuskripterne.

495. F. R[OSTGAARD] TIL ARNE MAGNUSSON. [Paris 1695.]

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Defekt ved bortklipning for oven; fra [overstreget. Adr. »A Monsieur Monsieur Arnas Magnussen a Leipzig. Bey dem Fransösischem Koche in der fleischer gasse«. Til brevets nu tabte indhold sigter vistnok A. M.s påtegninger »om literaturam Gothicam N. T. Ulphilæ er eì correct. Chronicon Sialandiæ«.

.... Udi Oxfords og andre Bibliotheker i Engelland hâr ieg nok søgt efter Codices Manuscriptos af Saxo Grammaticus og Ælnothus Monachus, men forgiævis. I min tiid var Catalogus MSSorum vel under persen, men ikke nær færdig ieg hafde vel noget deraf til at læse, men saasom det var i løse ark, og intet register til hielp saa var det baade besværligt og mand fandt snart intet af det mand vilde gierne see, men nu troer ieg vel at dend er ferdig. saa dend, som nu kommer til Engelland eller kiøber sig Catalogus, med liden umage kand faa at vide hvad der kand havis. Der var meget got inter MSSa Francisci Junii: og omendskiønt ieg fik een good deel afcopieret, af det ieg ynskede; saa lood ieg dog megit arbeid efter mig, som mine efterkommere kand tage fat paa. Det er mig i det ringeste een stoor fornøielse at ieg fik nesten alt det afcopieret og ferdigt, som ieg hafde begyndt paa, og som hørte alt til een materie nemlig Tatiani Harmonia Evangelica linguâ Alemannicâ (som Otfridus og Willeramus), adskillige Glossaria Francico-Latina & Latino-Francica, Hymnos Francicos, vide omnino Junium in discursu illo de MSSis suis, qui præmittitur Glossario Gothico, etc. som er een temmelig good collection og var mig et langt arbeid; men skal kandskee i sin tiid være mig til good nytte, om ieg faar stunder, at giøre ved voris nordiske Sprog, det som Menagius og Skinner have giort ved Fransk og Engelsk. i det ringeste kand de Manuscripta ieg har, og de faa 2 eller 3 Monumenta som ere trykte, men snart ingen stæder at bekomme (thi hvo kand finde Otfridum eller Willeramum) fortiene at blive trykt i et corpus til sammen, heldst naar mand excerperer af Goldasto hvad hand har, naar mand faar copie af det glossarium som er til Florentz, og naar mand fik confereret Otfridi codicem MS. som er til Wien de quo Lambecius. Jeg ynsker morgen og aften at faa et exemplar til kiøbß af Otfrido og Willeramo. Af Otfrido hâr ieg aldrig seet mere end 4 exemplaria og af Willeramo lige saa mange. Junii observationes in Willeramum har ieg Gudskelof faaet.

Robertus Elgensis kunde synis at være Elyensis, thi Ely, om ieg ikke târ feyl, er et biskopßdøme i Engelland som ligger strax ved Cambridge og kunde det være fortrykt og sat et g for

et y. [Hand værer saa good og lader mig vide hvor hand reiser hen naar hand forlader Leipsig, item hvad Landmænd der nu ere — — — — (Defekt ved bortklipning) har forhvervet sig — — — landmænd er hannem og alle dennem skyldig, som lade sig — — — (c. 1/8 linje mgl.) end at udvise i gierningen, at ald deris arbeide tiener til fædernelandets og nationens gloire. Jeg beder endelig at skrive mig til, før end hand forlader Leipzig, og sende mit breev under couvert til Johan Kreft i Hamborg. men uden paa mit breev skriver hand min addresse paa denne maade: chez Mr. Marquet Marchand Tapissier à l'Ange, rüe de Seyne, Fauxbourg St. Germain. à Paris. Thi Jeg hâr forandret mit logement.

Jeg meener at blive i Paris til begyndelsen af September. Og siden, efter at have giordt dend store tour i Frankrig, at gaa over Lyon, Geneve, og Turin ind i Italien saa jeg kunde være neste carneval i Venedig. Beder at skrive mig alt det nyt hand veed om det end var 1/2 aar gammelt. Jeg er hans gamle ven og Tienere

F. R.

496. F. ROSTGAARD TIL [ARNE MAGNUSSON]. Paris d. 28. Junij 1697.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio.

Monsieur.

Jeg veed ikke hvo af os to der er dend anden svar skyldig, men dette er vist at ieg ingen skyld hâr om hand i lang tiid intet breev haver haft fra mig, thi ieg haver aldrig vist hvor hand var i verden siden hand berettede mig fra Leipzig at hand snart vilde gaa der fra og kandske reise til Engelland eller ogsaa lige til Danmark. I denne u-vißhed har ieg været indtil nu for kort tiid siden da ieg fik at vide at min Herre var i Kiøbenhavn.

Jeg meener endnu at blive 3 eller 4 maaneder i Paris. Min Herre vilde dog endelig skrive mig til og berette mig om hand hâr i sinde at ikke giøre videre reiser eller om hand har haabning om at komme ud igien. Kand han komme til at reise igien da raader ieg ham at komme lige til Paris enten til lands igiennem Holland (men der er lidet at Profitere for hannem) eller med et Skib fra Helsenør til Rouan. Af det ieg hidindtil har forsøgt, og af det som andre der have reist paa de Stæder hvor ieg endnu ikke har været, har sagt mig, veed ieg og kand forsikkre ham at der er ingensteds hvor et menneske

der elsker studia kand profitere mere end til Paris Thi dend høflighed og facilité som mand finder i Bibliothequerne og hos lærde mænd er ubeskrivelig. Og dersom min Herre kunde komme hid mens jeg endnu var til Paris da skulde det ikke fortryde ham thi maaskee har ieg saa good addresse og credit som faa fremmede har haft for mig qui soit dit sans vanité, og kunde introducere min Herre. Her er en Svensk karl, som min Herre kiender, Monsieur Celsius, som kand vidne derom. Hans sidste breev til mig seer ieg at være fra Leipzig af 19. Augusti 1695. Det er skam og spot at ieg siden dend tid ikke har skrevet ham til men ieg har sagt ham min undskyldning. Jeg er glad ved at hand har et exemplar af Willeramus. Men Jeg har intet endnu, ei heller af Otfridus.

En eeniste rar bog har ieg fundet her til Paris for 2 ₰ som er Spelmanni Psalterium anglosaxonicum in 4⁰. Jeg har ogsaa leges Anglicæ ex editione Lambardi in 4⁰.

der er til Strasburg een Dr. Schilter som vil give en ny edition af Otfridus cum versione. Jeg har skrevet i gaar for at vide om hand har collationeret sit exemplar med det i Wien. Jeg har fundet her i Paris et got Fragmentum af Isidori Tractatus contra Judæos in linguam antiquam Alamannicam translatus ante 600 ad minimum annos thi Codex er sans dispute saa gammel om ikke ældere.

Jeg har aldrig endnu læst paa nogen sted noget om dette MSS. hverken hoß Vulcanium, Freherum, Goldastum eller Franciscum Junium saaledis at ieg troer, at ieg er dend, som først har sagt dem, der ejer det, hvad det er. Jeg troer ikke heller at Schilter i Strasburg har vist noget deraf, thi hand hafde søgt at faae copie af samme Tractat som for sin stil og ældis skyld bør billig kaldis πολλων ἀντάξιος ἄλλων. Jeg tvivler ikke paa at Hr. Magister Thura eller Mr. Brink jo har berettet ham at ieg ogsaa haver faaet copie af leges Canuti paa latin, som ere meget diversæ ab editis. Hvorom indlagde breev til Hr. Doctor Deichman videre melder. Jeg haver beseilet det med et løst seil paa det min Herre kunde læse det, og beder ieg at min Herre vilde overlevere det i egne hænder, eller ogsaa til Mr. Brink som er hos Baron Fiuren, og derhos bede at Mr. Brink ikke fortenker mig at ieg ikke skriver ham selv til, som kommer af tidens korthed.

Anlangende det Mr. skriver om a t h a n d o f t e s e e r t a l i s o m M S S - a a n t i q u a l a t i n a G o t h i c i s l i t e r i s s c r i p t a m e n a t h a n d a l d r i g h a r v æ r e t s a a l y k k e l i g a t s e e n o g e t

saadant. Saa kand ieg berette ham at ieg ikke har været lykkeligere end hand, men at ieg troer at der er en elenchus i oordet thi hvad trykte bøger angaar hvor mand in Catalogis ofte finder hos sat Gothice, en Gothique, Gothic etc. da er det i Engelland og Frankrig en gandske gemeen og meget brugelig terminus og betyder i verden intet andet end det vi kalder i Dansken: Munkeskrifft eller Munkestiil, eller Munketryk. Dersom MSS-a ere bleevne døbte med det Gothiske navn i samme meening da seer min Herre vel at der er intet rårt derved.

Mr. vilde giøre mig dend villighed og berette mig hvorledis det bliver med Sl. Thomæ Bartholini Historia som hand haver ladet efter sig. Jeg raader til at i lader dend komme for lyset saa lenge dend afdødis og familiens Patron endnu lever thi maaske skulde der efter hans død findis invidi som skulde forhindre med ald magt at dend ikke bleev trykt ne scilicet ipsis hæc palma præriperetur. Hand lader mig ogsaa vide om Beringii Historia bliver trykt til Odensee som mig er blevet sagt. item om der er nogen tider trykt til Paris 1510 et Vocabularium latino Danicum og noget Nyt testament. Og da at skrive mig titelen til og nogen particularia.

Jeg har faaet her til Paris Skonske Lougbog Kiøbenh. 1505. det rette exemplar 4°. item Jacobi Ziegleri Schondia. item Leges Islandicas og Norvegicas. Codex MSS. membranaceus ex Bibliotheca Jacobi Golij som bleev soldt til Leyden sidst i forleden aar. Der var i samme Auction et Chronicon Grönlandicum MSS. som jeg er meget begiærlig efter at faae at vide hvem der har kiøbt det. Dend som hafde commission for mig, satte alle pengene i dend første bog saaledis at hand hafde intet til dend anden. Jeg vilde ynske at en dansk hafde faaet dend, paa det saa vel dend som min kunde komme ind Dan℞. hvor det bedre skikker sig at slige bøger findis end i et Hollandsk eller Engelsk bibliothek. Hvad i Guds navn er Ansileubi Glossarium eller Lexicon Gothicum, som ieg mindis at have seet citeret in Bibliotheca Martini Lipenij voce Gothica? Jeg har endnu intet kunde finde noget af dend farve, med mindre det motte være Ansegisi Collectio Capitulorum Caroli Magni cum Glossario.

Min Herre vilde meddeele mig nogen forklaring paa disse tvivlßmaal, og ikke give mig lige for lige med at lade mig bie et heelt aar efter svar som hand har giort, thi det er en post hvorudi ieg er gandske uskyldig som oven i dette breev er

blevet forklaret. Nest flittigste helsen til alle gode venner forbliver ieg

Hans Skyldigste Tienere
Friderik Rostgaard Mpria.

Indlagde breev er fra Mr. Celsius til min Herre. Hand reiser i morgen herfra over Lyon til Italien.

497. F. ROSTGAARD TIL ARNE MAGNUSSON. Milan d. 3. Septembris 1698.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Udskrift: »A Monsieur Monsieur Arnas Magnussen Recommendé à Monsieur Jacob Lerke Secretaire de son Excellence Monsieur Moth à Copenhague«. Samtlige 5 breve fra R. til A. M. findes afskrevne i AM. 380, folio. 1—3 med egh. påtegninger af R., og desuden på 2 vedlagte kvartblade egh. notitser til 1—2.

Monsieur.

Jeg beder om forladelse, at ieg i saa langsommelig tiid ikke haver skrevet ham til. Dette skeer for at anmode hannem om at giøre mig en villighed og give mig nogen good underretning om voris gamle poesi i de Nordiske lande, om det var i begyndelsen brugeligt med Riim, og hvor mange slags de vare, men fornemmelig om mand kand frembringe nogen good beviißlighed paa hvor gammel samme Poesi er udi voris egn. At ieg begiærer dette af min Herre er ikke en nyßgiærighed og saa meget for min egen person, thi ieg kunde bie til ieg nyder dend ære at see og tale med min Herre selv, men det er en lærd Italiæner som vil skrive noget om dend Italiänske Poesi, som har bedet mig der om, saaledis at om min Herre vil derom sette op saameget som en liden side in 4⁰ og det paa latin, saa kunde ieg give det fra mig under min Herris navn; og min Italiänske ven kunde føre det ind, eller betiene sig deraf efter fornødenhed. Jeg seer at Monsieur Temple (som taler undertiden meget slet om voris Nation) udi sin tractat de la Poesie som findis iblant hans Oeuvres mélées, er i dend meening, at alle de andre nationer i Europa have lært af de nordiske at giøre Riim. thi efter at have talt meget om Runerne, og sagt at Gotherne brugte at giøre vers som rimede, saa siger hand pag. 341 (editionis 1693 a Utrecht in 12⁰) Cette sorte de vers devint avec le tems fort commune dans toutes les Colonies des Gots de l'Europe, & il est venu de-là, que les Rimes, ou les Runes ont été la nouvelle Poesi de tous ces païs. Dersom denne meening kunde bevisis ved noget got argument og mand kunde faa at vide naar voris Nordiske Poeter begyndte at være noget berømmelige, og be-

tiente dem af dend maade at rime for at giøre vers, da kunde det giøre min Italiänske ven stôrt gavn at føre sligt ind i sin præliminar discurs. Jeg addresserer mig til min Herre, som til dend eeniste i voris land, der forstaar de sager af grunden. Og det skal giøre min undskyldning hos ham for min dristighed.

Jeg beder tienstlig at min Herre vilde lade mig vide med et par oord hvad der bleev af dend bog der skulde trykkis in Theatro Sheldoniano.

Jeg haver fremsendt til min Herre et exemplar af et lidet papir, som ieg lood trykke paa frandsk førend ieg gik fra Paris, d'une nouvelle methode pour dresser le Catalogue d'une Bibliotheque selon les matieres, og haver ogsaa ved en good ven ladet presentere et Exemplar deraf til Hr. Geheime Raad Moth. Jeg vilde ynske at begge exemplaria hafde fundet approbation; I hvorom alting er saa stoler ieg paa min Herris venskab og formoder at hand i alt det som mig angaar ikke efterlader at tale til det beste. Jeg forventer med det første min Herris svar som hand vilde levere til Sig-r. Hans Michelsen og ieg forbliver

Hans skyldigste tienere

Friderik Rostgaard mpria.

P. S. Hand maa endelig skrive mig til noget af alt det som er hendt sig i Kiøbenhafn for 4 maaneder siden thi alt det er nyt for mig.

---

498. [ARNE MAGNUSSON] TIL ASSESSOR H. SCAVENIUS. 14. sept. 1707.

Trykt efter egh. orig. i AM. 452, folio. Memorial-notits fra et brev.

Cancellie Assessor Hans Scavenius 14. 7bris 1707.

Jeg hâr bekommet Thorodds documenter, loubøgerne og høieste Rettes dommen. takker.

sendt for de udlagde 20 Rixdler en vexel paa CancellieR. D. Math. paa 20 Rdler Croner, dat. Slitandest. 12. 7bris.

Til rente af pengene (so stod þar) sendt en packe æderdun merket H. S. 20 pund, som Cancellie Raad Jac. Math. lader levere (NB hann først)

ad aare kommer ieg hiem, stæfnet for høieste ret,

Derfore giør ieg ingen anstalt om hvis hand hâr fortient paa Thorodds sag, skal giøre det got naar ieg self kommer.

Indlagt er kopi med skriverhånd af en veksel (egh. undertegnet »A. M.«) på 20 rdl., dat. »Slitandestad udi Stadersveit vesten paa Iisland d. 12. 7bris Anno 1707«, stilet til Cancelliråd D. Mathesius, at udbetale til Assessor Hans Scavenius.

---

499. [SENERE AMTMAND] O. SCHELDERUP TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhavn d. 9. Maj 1703.

Trykt efter original i AM. 453, folio. Indholdet er, til fremhævelse af testament-konfirmations oplysningerne, af A. M. delvis overstreget. Adresseret til A. M. med åben plads for opholdsstedet.

Monfrere

Din angenehme Skrivelse med forleeden Aars Post, er mig vell indhændiget, og fornemmer gierne deraf din løckelige ankomst dertill stedet, saavelsom at du dend tiid levede vell, og ønscher Jeg at dette maatte finde dig ved god hilsen. Vennerne her ved stedet lever Gud schee lov alle vell, og troer Jeg nock at Een hver af dem schriver dig till, hvormed de allerbest kand beviise at de lever, effter dend maade at argumentere paa, som du bruger i dit brev till mig. Nu meener Jeg vi snart maae forvente dig her till os, og at du med første schall blive keed af at boe udi verdens Ende. Dog hvad schall Jeg sige? Jeg troer vi med første faaer hin anden at see in eodem Parallelo sc. Æqvinoctialis, thi om Gud vill, og Jeg faaer forlov dertill, acter Jeg mig denne Sommer op til Trundhiemb, som ligger paa samme høyde som Een deel af Island; Angaaende det du begiær at viide hvad det har at siige at der udi Confirmationer paa Testamenter nævnis Siette og Tiende Penge, da veed Jeg icke det schall betyde andet, end i fald nogen schulle testamentere hans Midler till Een Uden-Rigs Mand, thi dersom kongen i slig tillfælde simplement schulle confirmere saadan Eet Testamente, da cederede hand implicitè hans Siette og Tiende Penges Rettighed, i det Testamentet lydde paa at Samme Uden-Rigs Mand schulle have alle Testatoris Midler, hvilcken clausula, effterat dend af kongen havde faaet biefald, icke kunde taale at dend ringeste deel af Midlerne Samme Mand blev fratagen; Og till Saadan dispute at forekomme er min tancke at kongen reserverer sig expressis verbis hans Siette og Tiende Penges Rettighed. Søebøtkers Sag er endnu icke kommen till Endelighed, imidlertiid er hand i Arrest paa Toldboden, og nu, som mig er berettet schall være dødelig svag. Obersecreterer Doses fornavne er Ernst Ulrich. Hvad nyt her siiden din bortreise er passeret veed Jeg at Assessor Mathesius meget soigneusement har anteignet, hvorudi du finder fuldkommen fornøyelse; Ved Søe-Staten er intet passeret, uden at Justitz Raad Schiøning er død, og viides icke hvem der kommer i hans sted. Baarfoed og Raabe ere blevne Schouter by Nacht; Bille er bleven Commandeur Capitaine og har forlat Cadet-Compagniet, mens i hans

Sted er Tamsen kommen, som er bleven Capitaine ved Samme Compagnie. Commandeur Capit: Juul er alt gifft og hiemfaren med Sl. Admiral Bielchis datter. hvormed Jeg nest Guds beschiermelsis forønschning, forbliver

Din hulde broder og beredvilligste tien(er)

O. Schelderup.

500. AMTMAND O. SCHELDERUP TIL [ARNE MAGNUSSON]. Kiøbenhavn d. 19. Maj A⁰ 1704.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio.

Mon cher Frere

Af dit angenehme med sidste Seiglende Post haver Jeg med fornøyelse fornummet at du liider vell, hvilcket Jeg ønscher fremdeelis at maae continuere. Enfin Monfrere voris correspondence er nu sur le point till at expirere, thi Jeg fornemmer at din sejour der paa Island endnu vill vare i mange Aar, Og nu har hans Majst. ladet see dend Naade imod mig og giort mig till Amptmand over Nordlandene i afgangne Spledts sted, som succerede afgangne Heideman, hvorover at brevenes løb fra Island igiennem Kiøbenhavn og till Nordlandene vill blive meget langsom og vitløfftig, dog icke dismindre effterdi der er Et halv aar i mellem at Skibene kommer og de igien gaaer, Saa kunde det meget vell lade sig giøre naar dine breve kommer her till Kiøbenhavn om høsten, at Jeg da kand faae dem till mig udi Nordlandene og sende mit svar her hiid inden foraaret paa hvilcken maade vi dog altiid kand have nouvelles fra hin anden. Jeg laver mig ellers alt hvad Jeg kand till at reise herfra, og Jeg meener nest Guds hielp at det skeer først in Iunio. Hvad nyt her paa Eet aars tiid er passeret troer Jeg at Messieurs Mathesierne stycke-viis refererer dig; Ellers Søe-Eetaten angaaende, Saa er der giort anstalt om at der i Norge schall enrouleris Søe-folck til Kongens tieniste, som compagnie-viis bliver indrettede, og ere der opschickede Søe-Officerere som schall commandere dem, hvoriblant ere Comm: Capit. Mickelsen som schall commandere ved Christiania district; Com. Cap. Hvitfeld ved Christiansands; Com: Gioris Nybur ved Stavangers; Com: Cap. Trojel ved Bergens; Og Com: Thiis Nybur ved Trundhiems District; Og Admiral Geede er reist derop for at have Ober-Directionen ved Samme Søe-Milices indrettelse. Nôtre Frere Daniel Mathesius er bleven Præsident i Under-Admiralitets Retten, og tillige Cancelllie-Raad, i afgangne Justitz-Raad Schiønnings sted. Kongen reiste herfra d. 14 Maj for at besee Norge.

Vennerne her ved stedet lader dig alle paa det flittigste hilse. hvormed Gud befallet af

Din hulde Broder og beredvilligste tienner

O. Schelderup.

I brevet 9. 5. 1703 er indlagt en seddel med følgende (overstregede) optegnelse »Sveno Erici Decanus Nidrosiensis fecit hoc opus *per* familiarem suum Petrum Botolphi, anno Domini millesimo qvadringentesimo sexagesimo qvinto. ora pro eis«. Hertil bemærker A. M. »habeo alibi. Jeg matte vide om det var udhugged i stolene, eller paa veggen«. På bagsiden har han med blyant skrevet »En opskrift over Canicke stolene i Throndenæs kirke i Senien som haver veret en gammel Dom kirke. fra Amtmand Schelderup«.

---

501. ARNE MAGNUSSON TIL STUDENT S. SCHELDERUP. Kiøbenhafn d. 23. December 1720.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 454, folio. Attest for, at studiosus S., som nu forlader collegium Elersianum, har ført en skikkelig vandel.

---

502. H. SCH(I)EVING TIL ARNE MAGNUSSON. Audbrecku 6. Octobris Anno 1729.

Efter orig, i AM. Access. 1. Takker for A. M.s brev af 23. juli og beklager Københavns deri omtalte brand. Håber, at et dokument »Audbrecku skialid, er hann mier ádur heited hafde« må blive ham tilsendt, dersom det efter branden lader sig finde, da han meget trænger til landemærke-breve ang. Audbrekka og flere andre jorder — hvortil han udbeder sig A. M s hjælp. En anmodning af A. M. »umm copiur af skiolumm þeim, er Sr. Sæmundur Hrolfsson mier adur til eignar feinged hafde« er efterkommet ved at vedkommende original-breve er sendt A. M.s broder Jon Magnusson til afskrivning. Giver efterretning om vejrlig og tilstand.

---

503. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Møderuelle Closter d. 12. 7br Ao. 1705.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Adr. Kiøbenhafn. På et indlagt blad giver S. i 15 punkter forslag til politivæsenets ordning m. v.: 1. Til husagens forbedring indsættes en særlig øvrighed, 2. Repstyrerne skal have tilsyn med, at husbond og madmoder overholder husagen, de modvillige straffes med hespe eller gabestok og skal udrede vederlag til straffens fuldbyrder, 3. Ved hver kirkegård eller offenlig bygning opsættes en gabestok, 4. Mestermand og bøddel lønnes med fri gård, så at uberygtede folk kan fås hertil, 5. Lagmændene skal holde rettergang i herredet, 6. En lensmand indsættes i hvert herred som i Norge, 7. Tilsynsmænd i købstæderne indsættes, 8. Ublandet bygmel indføres i taksten, 9. Almuen må købe i den bekvemmeste købstad, 10. Arbejdsdygtige betlere straffes, 11. Repstyrerne skal have tilsyn med uldens forarbejdning.

12. Kvinder tilpligtes til at lære at væve og skal kunne det nødvendige husarbejde inden giftermål, 13. Et børnehus indrettes til optagelse af arbejdsdygtige betlere, 14. Repstyrerne skal ordne fjældafsøgningen, 15. Mål og vægt efterses.

VelEdle Hr. A(r)chiv Secreter Arne Magnusen
Høyt æstimerede ven og till formodendis
gunstige vellyndere Tienistl sal.

Hr. Secreteres lochelige arivement till Kiøbenhafn samt løchelig an komst hid till landet till kommendis somer schall verre mig hiertens angenem till kommendis faar aar med de hid seiglende at maa fornemme, Herren gifue ham fremdelis løche og behagelige velgaaende udi alt hans forre hafuende dette arme og nu meget elendige Ißland till beste gafn og op komst igen. Ellers hafuer ieg min herre tienstskylldigst at betake hans yndelige conversation og storre beuiste høflighed imod mig nest ledne sommer som og ellers till forn, huilchet mig forobligerer at findes hans ringe ven og tiennere udi huis som at min ringe og vell mente thienneste kunde verre ham till behag.

Ellers forstendiges ham at sidenn samfund hafuer her faldet meget slet og ønkelig paa høeschaben, saa det seer ud till dend elendigeste tilstand som ieg mindes, (og uell de som ere langt eldre) saa at ieg med flere har veret foraarsaget at tage fra voris eget hußis op hold af kiør nod og melkefaar og indlagt till kiøbmanden, dog gud verre lof iche for gield helder for største foder trang, og var det alt uell thi bedre er half schade end heell og ei bedre at skiere det nar det er dødt i hunger end mens noget gafn er i det, end gud bedre enda ufær for det unge som effter er og ei er kiøbmands vahre, saa det seer ud till det bedrøfueligste om Herren iche af naade sender os dend hielp som ei endnu er for mennischelige oyen at see, Herren see till os af naade og strafe os ei i vrede mens ver os barmhiertig i Jesu nafn. Fiskeri hafde her gud verre lofuet faldet, der som at folch ei hafde vorren bunden saa fast ved høebieringen, end det som gud hafuer gifuet dem som hafuer vorren ved søen dog gandsche faae, hørist at skall verre forderfuet af reign og utørre, saa ieg med sandhed bekiende[r] at alting hafuer faldet besuerlig og contrary dette aar som herren gifue at maatte faa en god vdgang. Jeg sender her ind lagt en liden assignation paa 9 sldr. som min fornemme ven vilde lade sig behage at lade ind fordre med største tachsigelße for god effterladelse og taalmodighed der med, hand mone sielf errindre huorpaa det kommer, Jeg fordrister mig og at fremsende en liden pake med ett par vinter hoßer merkit A. M. S. som ieg beder min herre

og forneme v. at tage till tache og ei forsmaa, og alligeuell de ei er saa gode at hand sielf kand bruge dem, ved ieg at hand har mange gode venner som saadant anstaar, helst der hand er kommen fra Ißland. Mig errindrer at min herre bad mig i somer at lade ham uide, om mig noget kunde ind falde om landetz leilighed, huilchet var min skyldighed, Herren gifue at ieg saa kunde giørre det som ieg vilde, og hafuer ieg siden betencht mig der paa, at det kunde ei paa anden maade skie, end at en ædru forsamling der till i huer lands fierding maatte tilskikes af de fornemste mænd, udi Hr. Secreteres neruerelse saa at en huer kunde sige sin betenchning, siden slutte og tage af alles det som landet helst kunde verre tienligst, end till at lade villien see, sendis ham indlagde memorial som ieg beder at min herre ey uilde lade kome for andris øyen vden hans allene, og i sandhed hafuer nogen tid ligget magt paa at hielpe dette arme land da er det nu hoi tid, om de ellers kand ofuerlefue denne tilstundende lange vinter, End gud bedre her er sært og self raadigt folch, som mange anden stædz i verden, der ei vill lade sig sige eller lære, End kunde folchet fordelis og kome nogle faae af fremmede nationer her ind som hafde forstand paa bunde arbed som Nordsche eller deslige som hafde forstand till fischeri, høe biering og uldengotzetz forarbeidelse mone de dog lade sig føye helst nar de saa deris eget gafn der i. Iche taller ieg till gaat folch her udi landet, der streber meget vell for sig og sine, end dis ver de er ei i huert huus at hette, Min herre giør her udi som ieg for lader mig till, ieg maatte vell som andre tie her udi, Mens som ieg er forsichret om at Hr. Secreter min enfoldighed her udi anseer, og som en ven optager, ser ieg iche effter huis ieg her udi har indfort, Jeg fornam ellers af Hr. Secreterer udi sommer at hand syndtis at landet var temmelig rigt af fresche kals persohner, end det ser ieg ei landet til gafn helder till største skade at giørre det bart af frische arbedz folch, til med gandsche udøgtige udi kongens tienneste nar de kommer ud, huilchet ieg for nogle aar siden fornam at de som var udschiket, blef formedelst deris udøgtighed fri gifuet at maatte søge deris federne land, thi andet er at sidde paa ißlandsche paller og ofuer skiør-aschen i self raadighed, som nu des ver for meget er kommet i vane, end at vofue lif og blod og forsuare land og rige, dette som og alt andet som dette ußle land kand till gafn og beste verre vill ieg min herre i høyeste maader hafue recommoderet, og bede min gunstige herre og meget fornemme ven alting vell optage huor till ieg mig forsich-

rer. Vill ham saa ei lenger op holde, Mens till besluttning hafue ham med alt kiert till ønschelige velgaaende Guds trygge beschiermelse anbefallet Nest ydmyg og skyldig helsen fra mig og min kierreste samt kiere moder og lille Hannis, med ydmyg tachsigelse for alt beuiste gode End ieg forblifuer stedtze

VelEdle Hr. Secreteres Min høytæstimerede

vens t. b. v. v. og sky. t.

L. H. Schieffuing.

504. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Hollum i Hialtedahll d. 25. 7br. 1705.

Efter orig. i AM. 451, folio.

I største hast sendes disse ord om hvad der er passeret i Magnus B[ene-dikts]sons sag. Efter at han af 12 udnævnte mænd (i mod 5) var bleven erklæret skyldig i den mod ham rejste mordsag, forsøgte han at flygte, men blev pågreben og befinder sig nu i fængsel hos S., som beder A. M. virke for, at han kommer til at lide sin retfærdige straf. Er meget tilfreds med et af mr. Haldor Einarsson indgivet forslag »at udi huert lougmands dømme maatte holdis alting«, hvorved stor bekostning og besvær kunde spares.

505. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Møderwelle Closter d. 20. November Ao. 1706.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr. Schallholtt. Hertil A. M.s påtegning »Medt. 7. Martii 1707«.

Takker for god behandling på sidste alting. På nordlandet har høhøsten været slet, og fiskeriet i Øfjord er slået fejl. Med Husavik skib afsejlede Magnus Sigurdsson fra Brødretunge, med Skagestrands skib den vidt bekendte Magnus Bendixsen. 4 fuldbyrdede ægteskaber nævnes, deriblandt mr. Haldor Einarssons, som S. i lagmand Vidalins fraværelse »fremfulgte«, og han beretter ægtepagtens indhold ang. formuens fordeling. Tilbagerejsen var meget besværlig på grund af ufarbare veje; efter et ophold på Holar 9—28. oktober måtte de ride Øxnadalshede. I Øfjord syssel har været stræng sygdom. Beder om kopi af dommene i pastor Povl Amundasons arvesag og lagmand Gottrups sag mod de 8 bønder i Hunavatns syssel.

506. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Møderuelle Closter d. 6. December Ao. 1707.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Adr. Schalholt. Ifg. A. M.s påtegning »annammet 10. Febr. 1708«.

Edle Hr. Archiv Secreter Arne Magnussen

HøytErede ven og gunstige vellyndere Tienstl. salutem.

Jeg hafuer Hr. Secreter høylig at betake hans store beuiste høflighed og yndelige conuersation nestledne Øxeraa alting som ellers tilforn, huilchet mig des mere forbinder at findis till hans tienneste effter ringe leilighed nar paa eschis. Og skall mig stædtze af hiertet kiert verre hans behagelige vellgaaende altid

at maa fornemme, som ønskes at maa fremholde. Vi her udi huußet effter afstaane strenge sygdom lefuer nu ved temmelig helbred lofuet verre Herren, ellers hafuer same sygdom bort kaldet mange smoke fornemme og almue folch huor med fuldte dend gode smoke mand sal. Haldor Einerßen med kierreste og k. søster, prousten sr. Jon og mange andre, 3 af mine smaa børn kalte gud og i samme syge, derforuden stor megnde af gaat boende og tienneste folck, saa det er ønkuerdigt at hørre alle stæder fra, saa en dehll jorder er alt udi øde og leiequillerne bortaget, end fleere det vill blifue huem der lefuer till foraaret baade for landbønder og tienneste folch som nu fleste ieg tillige med mange andre har stor mangel paa, Herren laue og forandre alting till det beste, saa at det bedre maatte udfalde end er at see for menniskelige øyen, og maa sige at de er løcksalig som chrestelig er forløst fra denne syndige verden, hen ved 15 a 16 præster foruden studerende perßoner hørest i norder stifftet at verre bortkaldet, herren sende gode mend i deris stæd, hen ved 80 mennisker er bortdøde af dette sogn, saa det uill blifue en temmelig sum af dette land som dette aar er bortkaldet, Herren forbarme sig ofuer dette arme land og gifue de beste raad saa at det ei aldelis under gaar. Høebieringen forhindret denne store suaghed storlig huor sygdomen om dend tid begyntes, veirligheden dog i høest gud verre lof temmelig, Slagter skibene giorde temmelige reißer og af seiglte i September gud beuarre dem alle, og gifue os gode tiender med dem hid igen ett andet aar. Sal. Haldor Einerßen og ieg var gandske resolveret at udseigle effter forkyndte Kongl. stefning end formedelst denne suarre sygdom maatte vi begge afßlaa voris forsætt, sal. Haldor var komen i kiøbsteden med sitt tøy og mit om bord, maatte dog ey hielpe, for saa at beroe till ett andet aar, saa at ieg da kand giørre selskab med flere gaat folck Herren gifue da till løke paa samtlige sider. Effter Hr. Secreteres anordning om Gottrups udseiglings told, da lod ieg forkynde de Hr. Commissariers anstalt som af indlagde tingsvidne kand eragtes, der effter kom sygdomen paa, saa at en dehl af de som var tilset at samen tage af almuen er nu bort døed, saa ieg kand ingen rigtighed der om gifue paa denne tid før end ieg for videre forspurt mig der om, formoder der forre at det af de gode Herrer vell ansees, og har nestleden sommertid effter høest og till dato vorren meget beßuerlig og er, indtill Herren det igen opretter, daglig er gud endnu at bort kalde da en da anden hisset og her udi sysellett, saa gud maa vide huad effter

lefuer, Herren forbarme sig ofuer os og dempe denne strenge sygdom, saa ei alt bort døer, dog bor mand at lade sig vell befalle og gifue sin villie under Herrens. Dette saa ringe og velment beder ieg min Hr. Secreter vell optage. Der nest hannem med alt kiert till behagelig velgaaende gud trolig anbefallet nest tienstl. helsen fra mig, kierreste k. moder og mine smaa, i sær fra min lille Hannes med tachsigelse for Hr. Secreteres beuiste gode mod mig og ham

Nest forblifuende Hr. Secreterers t. sk. t. a.

L. H. Schieffuing.

507. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Møderuelle Closter d. 16. Julii Ao. 1709.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »Øxeraae Landsting«. Er lykkelig ankommen til Øfjord efter at være rejst fra Helsingør 26. 6. På Island var tilstanden god i forhold til den strænge vinter i København. Beklager ikke at kunne finde det gamle priors-brev om Djuperbakke landemerke, som A. M. har ønsket, men beder om at se den kopi A. M. har.

508. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Møderw. d. 9. 7br. Ao. 1709.

Efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »formodende for synden østen eller vesten paa Issland udi embedetz forretninger«, rekommenderes til bp. J. Vidalins promotion. Hertil A. M.s påtegning »besvared 1710. 30 Junii fra Hvamme«. Takker A. M. for udvist høflighed i København samt skrivelse derfra, som han ved sin ankomst her til landet bekom. Glæder sig over A. M.s lykkelige ankomst, som først er sket efter altinget. Tilstanden har han fundet bedre end formodet, da vinteren har været god. Sender, efter til vejledning at have modtaget en kopi, det af A. M. begærede gamle brev in originali. [Hertil A. M.s marginal: Sendt til bage i Julio 1710 til landztinget.] Beder A. M. på sine vegne at tilskøde biskop J. Vidalin $12^1/_2$ c. i gården Teig for 100 rd. sp. og ordne udbetalingen. — Indlagt følger kopi af et tidligere skøde (1708) ang. denne ejendom.

509. SYSSELMAND L. H. SCHEVING (SCHIEFFUING) TIL ARNE MAGNUSSON. Øxeraae Landsting d. 19. July 1710.

Efter orig. i AM. 443, folio. Adr. »formodendis udi hans Commissions forretninger paa Vestfiord«. Takker for behageligt samvær i København og et på landstinget modtaget brev. Den med biskop J. Vidalin indgåede handel er bragt i orden ved et besøg i Skalholt. Derefter fortsættes:

Dette begierte gamle bref som min Herre begier at uide om mig eller closteret(!), da var mig meget lidet og nær slet intet lefuert af huis ieg mig kunde effter(!), vden huis ieg siden hos gode venner har bekommet. End fech ieg dend ære at min Hr. kom udi Vødle syssell schall ham effterladis alt huis i mine hænder kunde verre ham till tienneste kunde verre. Huis her

selsomt paa dette landsting passerer, da mone hans collegie og andre gode venners brefue ham communicere, thi vill ieg min Herre ei der med ophold giørre, allene huad Jon Reckuisens sag angaar, da mon de Hr. commissariers dom vorde vnderkient i dend sag, de andre faae at beroe dette aar efftersom ieg fornemmer. For resten vill ieg hafue min Herre min ringe persohn till dett aller bæste recommodered, og tager mig till ære at maatte verre hans ringe ven og tiennere. I det øfrige vill ieg hafue ham med alt kiert gud trolig anbefallet, Næst tienstl. helsen fra mig og kierreste forblifuer veledle Hr. Assessors

T. sk. v. og t.

L. H. Schieffuing mpria.

510. H. SCHRØDER TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaun d. 24. Febr. 1728.

Efter AM. 452, folio. Minder om sin og kones bedrøvelige tilstand, hans ejendele er beslaglagte eller pantsatte, hans kone syg og fortjænesten af den skole han har påbegyndt kun ringe. Sal. Hans Wichman [A. M.s hustrus 1ste mand?], som har været hans kones formynder, har ved sin forsømmelse tilsat 400 rdl. af hendes midler og har ikke holdt sit løfte om at godtgøre tabet — herom kan A. M.s kone være vidne, og til belysning af hans opførsel berettes et sammenstød mellem ham og H. S. i en vinkælder. Beder A. M. yde nogen erstatning for dette tab, selv om han måske kunde sige »hvad har ieg med dig at giøre, og huad kommer det mig ved som er skeed udi min salig formands tiid«. Skulde A. M. vægre sig herved, beder han om et lån mod obligation, til hans forhold bedres.

Hendr. Schrøder.

Indlagt er et brev af 25. 2. fra cancelliråd J. Wielandt, hvormed ovennævnte andragende fremsendes (»fra en forarmet mand, som ieg troer at have oppebæret forhen af Dem meget gott«), samt en forespørgsel af 2. 3. fra S. til W. om andragendets udfald.

---

511. K. C. SEBELØW TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaun d. 21. Maji 1707.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Sml. nr. 482.

α et ω Vel-ædle Hr. Professor Arnas Magn(æ)us,
Min formodende gunstige gode ven etc!

Vel-ædle Hr. Professor Christian Reitzer haver af mig underskrevne fordret, end og ved citation til Consistorium d 21 Maji, den bog som I paa Sl. Hr. Poul Holms bøgers auction Anno 1697, extra Catalogum tilkiøbte Eder, og I siden efter min begiering, efterdi den i mange aar tilforn hafde været min, og den mig

ulouligen vaar frakommen, afstod til mig gratis imod de skrevne additament. udi de 100 aars bedrifter. Og denne sin fordring vil hand bekrefte med Eders skriftlig ordre og fuldmagt derom, hvilken Jeg ei har seet, og Jeg derfor aldrig kand troe, at I imod Eders cession haver fordret den. Gud sende Eder karsk og sund snart hid til os igien, saa skal I faa det Jeg haver lovet Eder, og saa er jo bogen min duplici jure pristinæ sc. possessionis et benevolæ cessionis. Dette beder Jeg vel-ædle Hr. Professor, at I ikke saa optager, som Jeg vilde beskylde Eder for uretfærdighed udi at fordre det som ikke er Eders, efterdi I den bog til mig eengang haver afstaaet godvilligen. Thi dette at skrive blev mig imponeret paa Consistorio af Magnifico Academiæ Rectore, Doct. Johanne Vandalino, efter H. Professor Reitzers villie og begiering: thi Jeg viste ikke hvorledis og hvad Jeg skulde skrive til Eder, efterdi Jeg ingen brev fra Eder hafde bekommet. Hermed vil Jeg have Eder med aldt kiert Gud befalet af mig.

Eders beredvilligste tienner
K. C. Sebeløw. Eghd.

---

512. ARNE MAGNUSSON TIL SCHOUTBYNACHT [C. T. SEHESTED] Hafn d. 26. martii 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 439, folio. Indlagt er en af A. M. egh. bekræftet dansk oversættelse af Thurid Sæmundsdatters testament af 25. 4. 1708 til fordel for Ormer Dadesen. — Schoutbynacht (kontreadmiral) S., som tillige var medlem af kommerce-kollegiet, blev 1709 stabschef hos den islandske stiftamtmand, admiral U. C. Gyldenløve.

Velædle og velbyrdige Hr. schoutbynacht!

Angaaende den protestation, som de i gaar sagde mig at vere indkommen imod Thurid Sæmundsdaatters testament til Ormer Dadesen, da falder ydmygst at erindre: 1. at samme Eggert Sæmundsen, som protestationen skal have indsendt, boer saa langt fra hans syster Thurid, at hun ingen assistence kunde have af hannem, om hand end vilde giøre hende noget got, som ellers er uvist (distancen i mellem dennem er ongefer 60 mile eller i det ringeste 50), 2 haver Eggert Sæmundsen ingen børn, saa at hans effterkommere icke kunde i ringeste maader præjudiceres ved dette testamente, 3. haver samme Eggert Sæmundsen testamenteret alle hans midler, effter hans dag, til hans kone Thorkatle Jonsdaatter, og er samme hans testament bleven confirmeret af kongl. Mayt. d. 19. april 1701, saasom dette er at see af landstingsbogen 1704, da samme confirmerede testament

er bleven oplæst paa landstinget. Sees saa iche, hvor hand kand forbyde søsteren at nyde den samme rett. Thi ellers skulde det synes, ligesom hende blef betagen leilighed til at nyde assistence af nogen, paa det Eggert Sæmundsens kone (om hun skulde overleve hendes mand) skulde kunde arve disse fremmede midler, 4. Er Ormer Dadesen Thurid Sæmundsdaatters nær slegt, 5. kunde det heel vel hende sig, at denne Eggert Sæmundsens protestation var icke saa lige underskreven af hâm, men af en af mine gode venner under hans naun opsat her i byen, paa det de som mig vedkommer i 10de led kunde excluderes fra de naader, som hans kongl. Mayt. ellers beviiser almindeligen hans undersaatter, og hvert aar blive deslige confirmerede testamenter publicerede paa landstinget i Iisland, saa at sligt fra temmelig lang tid er kommet i brug der i landet, dog tør jeg icke sige dette om underskrifften, uden jeg see(!) Eggert(!) protestation, paa hvilken jeg i det øfrige uforgribeligen meener, at icke kunde stort reflecteres, efterdi der altid prejudiceres nogen ved testamenter. Vilde Hr. schoutbynacht recommendere denne affaire hos hans høye Excellence, saa skal jeg af yderste efne efterstræbe at lade derimod see min tienstagtighed imod Hr. schoutbynacht, jeg meener, om affairen synes icke uret (som jeg uforgribeligen anseer den og icke at være). Thi Gud bevare mig fra at begiære noget uret enten for mig eller mine. Jeg reeommenderer mig udi Hr. schoutbynachts faveur og forbliver stædse

Deres ydmyge tiener
Arnas Magnussen.

Skulde exempler giøres fornøden om confirmerede testamenter udi Iisland, da er det let for mig at samle dem af landstingsbøgerne, og skal jeg da fremkomme med en temmelig mængde. Det er jeg vis paa, at Eggert Sæmundsen hâr glemt i hans prostestation, angaaende hans eget testament til hans kone, og er dette saa vel gaaet, ligesom med Thorsten Poulsens testament, min broder i Iisland vedkommende, nemlig det som angaaer os, bør at vere brændt med et merke. Det skulde giøre mig ont, om det gick med dette testament ligesom med laugmand Poul Widalins hosfølgende, thi saa blef det til slet intet.

513. ARNE MAGNUSSON TIL SCHOUTBYNACHT [C. T. SEHESTED]. Skalholt d. 20. septembris anno 1709.

Trykt efter en af A. M. gennemrettet koncept med skriverhånd i AM. 439, folio, sammenholdt med originalen i Islands Landsarkiv I. nr. 84 I, 4. Ang. den

her og i de fg. skrivelser omtalte syssel-bytning sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 99.

I det islandske landsarkivs original er indlagt som »Lit. A« A. M.s tilståelse, dat. Kbh. 31. maj 1709, for af schoutbynacht og commerce-råd Christian Thomassen Sehested at have modtaget 200 rdl. kroner, som skal overleveres provst Jon Haldorsen i Hiterdal, hvorimod A. M. til S. har udleveret »tvende Originalbreve af datis 7. julii 1693 angaaende en controversie som haver veret imellem Hr. Justitz-Raad og Amtmand Christian Müller og bemelte Hr. Jon Haldorsen«, hvorefter denne kontrovers skal anses som forligt. På bagsiden har J. H. underskrevet en erklæring om af A. M. at have modtaget nævnte beløb 9. aug. 1709.

Velædle velbyrdige Hr. schoutbynacht og commerce-raad,
Høit-ærede velynder!

For ald den godhed og civilité, som jeg i næstforgangen vinter nød hos Dennem, siger jeg tienstligste tack og ynsker mig gierne en beqvem leilighed til at udvise nogen angenem tieniste. I sær tacker jeg for den naade, som Hr. schoutbynacht hos Deres høi-Excellence i foraaret udvirkede for min broder angaaende det syssele-bytte i mellem laugmand Poul Jonßen Widalin og hannem paa Dale- og Strande-sysseler. Men jeg maa beklage, at denne Deres høi-Excellences naade nu icke kand vere min broder til nogen hielp (hvor paa tingen var dog henseet af laugmand Widalin, som er hans kones broder). Aarsagen er den ulycke, som min stackels broder i vinter er paakommen og videre er at see af indsluttede laugmand Gottrups nu i sommer over hannem ergangne dom. I midlertid skal jeg icke forgiette den godhed, som Hr. schoutbynacht vilde have ervist os her udi. Ligeledes skal jeg med underdanig erbødighed stædse erindre mig den naade, som Deres høi-Excellence her udi beteede, og ved alle occasioner efterstræbe at lade til siune min underdanige skyldighed.

Jeg er ulyckelig der udi, at jeg saa jæfnligen og u-formodende skal participere i slige fortrædeligheder, og saa meget meer i dette, som min broder rører mig nermere an. Jeg hafde kandskee tauget stille med denne materie til at skone mig self (saa som nermeste slegt og venner dog gierne, efter verdens vïs, lider i slige tilfælde). Men saa som jeg veed, at mine uvenner (hvorpaa jeg er temmelig rïg) skal giøre dennem plaisir af ad divulgere denne min broders ulycke vïdt og breedt mig til den nackdeel, som der af kunde ventes, saa maa jeg lige saa gierne bortkaste den undseelse, helst om det kund blive min ulycksalige broder til nogen redning. Saa kand jeg nu, for det første, icke undskylde eller extenuere forseelsen, men faaer at lade

den blive som den er. Men hvad actionen i mod min broder, formaliteterne i processen og dommen self angaar, da synes mig, at der udi findis mange misligheder. Thi 1. kand vel icke undskyldes for haardhed, at Messieurs Odder Sigurdsen og Poul Beyer, som conjunctim agerede i mod hannem og nu ere saa at sige chefs af justitien her i landet, strax i stæfningen (hvor af copie her med følger) satte i ret, at hand burdte at have forbrudt icke alleene hans syssel (dommer-embede), men end og forpagtningen over de kongl. Majts. jorder, som hand hafde fæstet. Intentionen var, uden tvil, her ved at giøre ledige Skogerstrandz jorder og Kidøe, som vice-laugmand Odder Sivertsen (Sigurdsen *ved rett. af A. M. i orig.*) søgte forleden aar, da min broder dennem udi fæste bekom. Hvilket om saa er, da er det slet belønning, for den umage, som min broder forleden aar paatog sig paa vicelaugmand Odder Sigurdsens vegne, da hand gaf sig i øiensynlig lifsfare til at udrette det, som Monsr. Odder Sigurdsen, efter Deres høi-Excellences ordre hafde at forrette, og ellers hafde blevet forsømt.

2. Synes mig, at de gode mænd hafde giort beder, om de hafde sat een sette laugmand i laugmand Widalins stæd (som icke kunde side i hans svogers sag), lige som de giorde i to andre sager, som min broder hafde i aar for landztinget, da vice-laugmand Jon Eyiolfsen (som ret var) sad i Widalins stæd. Men udi denne sag (hvor det skulde gielde, thi de andre to var af ingen importance) blef anderledes procederet; der stæfnedes min broder for laugmand Gottrup alleene, og dømte hand saa med den halve laugretten udi sagen, hvor til jeg vil formode, at aldrig skal findes noget exempel her i landet. Men disse gode mænd viste vel, lige som alle andre i landet, at laugmand Gottrup var min broders u-ven, og der fore kunde det drage til maals at overandtvorde hâm i Gottrups hænder. Den anden sette-laugmand kunde kandskee have giort nogen difficulteter her i, og hafde da verket blevet traverseret.

3. Haver det behaget disse gode mænd, som af slutningen er at see, at declarere deres fornøielse over dommen. Om nu min broder fick i sinde at appellere laugmandens dom, hvor hen monne hand da skulde der med? Icke anden stæds hen end indfor disse gode mænd, som saaledes hafde sat i rette paa hannem, som sagt er, saaledes vigileret for rettens administration udi laugretten, og endeligen saa got som ratificeret dommen.

Hvad dommen i sig self angaar, da hâr laugmand Gottrup 1. dømt i sagen med den halve laugretten, det er at sige med

18 laugrettesmænd, i den stæd der bør at side 2 laugmænd og 36 laugrettesmænd, hvilken formalitet (som før er mældt) er uden exempel. Vel er det sandt, at nu paa een half snees eller snees aars tid, siden den rette lougkyndighed hâr taget afskeed og krogelove overhaand, saa have der veret de chicaneurs, som hâr villet disputere, at laugmændenes jurisdiction var separeret i laugretten, saa at een af dennem burdte at dømme i de sager, som tilfaldt norden og vesten paa landet, og den anden sønden og østen. Men sligt er tvert i mod lougbogen og ald praxi, og hâr mand mangfoldige documenter, gamle og nye, til at i gien drive denne indvending. Og end da i disse aarringer, at jeg hâr veret her i landet, findis i slutningsbogen indført laugmændenes indbyrdes dispüter og ulige vota, hvilket maatte vere heel impertinent, hvis den eene laugmand intet burdte af(!) befatte sig med de sager, som vare af det andet laugdømme. In summa, dette er det første exempel, som mand veed fra anno Christi 1320 (ved den tid bleve her to laugmænd, til forne var ickun een), at een laugmand hâr paa landztinget med den halve laugretten dømt i nogen sag. – 2. hâr laugmand Gottrup meent ret at vere, at formedelst denne leiemaals forseelse skulde sysselet vere forbrudt. Jeg kand icke saa storligen criticere over denne post, thi der kunde noget siges pro et contra. Gottrups fundament er, at den, som bør at sette andre til rette for forseelser, burdte self at vere fri for de samme. Jeg maa tilstaae, at det burdte vel saa at vere, og det var at ønske, at tingen var saaledes. I midler tid dette nu icke er universaliter indført, saa kunde mand spørge, om een, som hafde hugget een finger af een anden, maatte icke der for vere dommere, naar hand med penge efter louen hafde afsonet sagen. Og om laugmand Gottrup hafde ført nogen urimelige processer (som let er at demonstrere), monne hand da icke der fore maatte dømme een sysselmand i straf, som hafde giort det samme. Og endeligen om exempler maatte gielde (som jeg icke just siger), saa vides icke at nogen her i landet er bleven formedelst slig forseelse removeret fra dommer embedet, men tvert i mod; Jon Jonßen, som hafde hændet det samme som min broder, blef hen ved 1692 af amtmand Muller sat til at vere sysselmand i Hnappedals syssel uden at reflectere noget der paa, levede saa i nogle aar sysselmand, i laugmand Gottrups laugdømme, og endeligen døde i samme hans sysselmandz embede. Og var da icke Gottrup bleven saa nidkier, som hand siden blef i denne min broders sag. – 3. bør min broder at have forbrudt de kongl. Majts. jorder, som hand hafde i forpagtning.

Dette meener jeg uforgribeligen at vere skinbarlig uret og icke funderet paa nogen lou; hvor skulde een kunde removeres eller dømmes fra een forpagtning, uden for utroskab i administrationen, manqvement af afgiftens betaling, eller andre slige poster? Meeningen var vel, som før er sagt. Skogerstrandz jorder og Kidøe ligge vice-laugmand Odder Sigurdsen beleilig, og var der fore vel denne dom icke hâm i mod, som og sees sidst i slutningen, hvor han den applauderer.

4. Skal min broder efter laugmandens kiendelse lide efter den saa kaldede Store dom, som siger, at den, som anden gang forseer sig i egteskab, skal betale til kongen 12 islandske m# (ɔ: 16 specie rixdlr.) og miste sin hud. Her kommer nu det støcke af dommen, som skulde drage til maals. Jeg kand vel forud vide, hvad her til vil svares af dommeren, at sal. og høiloflig i hukommelse Frid. 2. (secundus *orig.*) hâr anno 1565 confirmeret denne Store dom. Der i mod kand icke siges. Men her hos er det vitterligt for alle forstandige folk i landet (end og, det jeg troer, for laugmand Gottrup, saa som hand eet tag hâr veret fougdens fuldmægtig paa Bessestæd og opbaaret sagefaldet), at aldrig er der nogen bleven straffet paa denne maade, den som hâr haft penge at betale for sig, men det hâr ab immemoriali tempore veret praxis, at de samme have foruden de ordinaire bøder betalt 4 specie rixdlr. i stæden for den ommte. straf paa kroppen. Og paa det dette kunde for Hr. schoutbynacht blive dis tydeligere, saa vil jeg her ved naun næfne de personer, som jeg veed at have veret udi lige skyld med min broder og, som sagt er, have for denne legemlige straff betalt 4 rixdlr. (α.) Angaaende Groe Sigurdzdaatter følger her med landfouget Heedemandz qvitering af dato 1683, (β.) Jon Jonßen, som siden blef sysselmand i Hnappedals syssel, som før er mældt, udstoed aldrig denne straf, men betalte der for penge, (γ.) Jon Snorresen, som nu boer paa Aase i Østere hrep, hâr ligeledes betalt penge for ommældte legemlige straf, (δ.) Een ved naun Sigurd Thorvaldsen ligeledes, og det paa næst holdene landzting, (ε.) Thorder Thorkelsen, som boer paa Bai i Rutefiord, hâr ligeledes paa næstholdene landzting betalt hans 4 rixdl. paa samme maade, og haver Monsr. Beyer paa kongens vegne qviteret disse to sidste, den eene i sagefaldz regningen af Strandesyssel, og den anden af Dale syssel til laugmand Widalin. (ζ.) Ydermeere til at bevise, hvor vitterlig praxis dette er i landet, da haver Monsr. Beyer i sommer paa landztinget opbaaret 4 specie rxdlr. fra min broder for denne ommte. legemlige straf, og er baade sagefalds

regningen af Dale syssel (hvor i dette findis specifice indført) og Monsr. Beyers qvitering i vore hænder, men formedelst tidens korthed kand jeg icke faa stunder til at translatere og afskrive dette. Men at jeg dette saa vitløfteligen anfører, kommer der af, at jeg veed, at vice-laugmand Odder Sigurdsen refererer denne sag i sommer til Deres høi-Excellence, og kunde det vel hænde sig, at hand, med villie, glemte denne circonstance, at min broder, efter langvarig sedvane, allerede hâr betalt disse 4 Rixdler og i saa maade frakiøbt sig denne udi dommen mentionerede læegemlige straff, ongefer paa den samme maade som bemelte vicelaugmand forleeden aar erklærede sig paa Ragneid Torvedatters testament til Torsten Poulsen, hvilket var henseet til bemte. min broders skade og afbrek.

5. Dømmer laugmand Gottrup, at denne min broders sag skal med første skibe refereres til Danmark. Jeg maatte spørge, hvad kom det laugmanden ved, enten den blef refereret eller icke, thi hvis min broder vilde nøies med dommen, saa var det ufornøden sagen at referere, og hvis hand den vilde paaanke, saa kand vel icke den relation meget gielde. Men her ligger vel andet skiult under. Disse gode mænd til sammens saae gierne, at jeg leed saa meget ved denne sag, som der kunde skee, og der fore vilde de nock, at den blef saa kundbar i Danmark, som mueligt var. Ydermeere saae de vel gierne, at fra cancelliet kunde udvirkes en kongl. decision, at den udi dommen specificerede honteuse straf kunde overgaae min broder, paa det den kunde vere et præjudicatum, i fald at min broder kunde faa i sinde at appellere denne haarde og mislige dom. Jeg er forsickret paa, at naar vice-laugmand Odder Sigurdsens relation indkommer, da skal der inde vel icke vere glemt, at den vedkommende er min broder, hvor af da kand sluttes, om jeg her udi gietter ret eller uret.

Saa tvifler jeg icke paa at jo Monsr. Odder Sigurdsen i vinter skal søge om Skogerstrandz jorder og Kidøe, og confirmerer det da vel den min tanke, at hand ved i rettesettelsen hâr kastet et øie paa dennem. Nu efter saa dannet sag og process falder til Hr. schoutbynacht min ydmygste begiering, at hand med sin intercession hos Deres høi-Excellence vilde formaae os den naade og hielp, som her udi kunde udvirkes, enten det nu kunde angaae restitutionem in integrum eller paa anden maade skee, i sær fore bygge, at det exempel angaaende det legemlige straf bleef statueret paa oftbemte. min stackels broder, som aldrig før er skeet her i landet. Fremdeles, at Monsr. Odder

Sigurdsen icke skulde nyde hans violence det got at, at tage min broders brød borte og sette hannem i misere.

Hvis Hr. schoutbynacht her udi vil som een velynder interessere sig, saa vit ret og billigt kunde eragtes, saa skal jeg, saa lenge jeg lever, erindre den velgierning og af ald flid efterstræbe at giøre den tieniste og opvartning, som mig kand vere mest mueligt. Hvis penge og her til kunde behøves, saa skal jeg som een ærlig mand betale dennem i gien. Jeg nødes til at skrive saa dristeligen og importunement her om, af aarsage, at skibet, som dette bref skal med, er saa nær seglferdigt, at jeg hverken faaer stunder til at sette op een suppliqve for min broder, eller at giøre herom andre de anstalter, som kunde behøves. Forlader mig til, at min Hr. schoutbynacht icke reigner mig dette til onde, men anseer min besværlige skiæbne her udi, og icke fortenker, at jeg mig saa nær tager ovenbemte. min broders ulycke og egennyttige hefngierige menniskers persecutioner i mod hannem. Slutteligen recommenderer jeg mig self udi Hr. schoutbynachts faveur og gode yndest, forblivende, næst ald velstandz og guddommelig protections ønske,

Veledle og velbyrdige Hr. schoutbynacht og commerce-raadz
Tienstærbødigste tiener
Arnas Magnussen.

514. [ARNE MAGNUSSON] TIL SCHOUTBYNACHT [C. T. SEHESTED]. Skalholt d. 20. septbr. anno 1709.

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 439, folio.

Veledle velbyrdige Hr. schoutbynacht og commerce raad!

Som det propos i mellem laugmand Widalin og min broder Jon Magnussen, angaaende at bytte Dale syssel, som laugmanden hâr i forlening, og Strande syssel, som min broder hid ind til hâr veret betroet, formedelst i mellem kommende tilfælde nu bliver til intet, og vi icke uden aarsage tenke, at vice-laugmand Odder Sigurdsen (om hvis slette affection i mod os vi have fleere marqver end om hans retsindighed) enten self skulde have øie paa bemte. Dale-syssel, eller og ville unde den een af sine clienter, saa hâr bemte. laugmand Widalin begiert af mig, at jeg herom vilde giøre erindring hos Hr. schoutbynacht, paa det der ved kunde forebygges det, som vice-laugmanden kandske ellers ved mislig forebringende kunde udvirke, bemte. laugmand Widalin til præjudice, eller i det ringeste umage og besværing, lige som Hr. schoutbynacht veed, at det er gaaet mig meer end en gang, at der ere bleven forebragte ting, som forholdt sig

gandske anderledes, hvor paa siden er fuldte decisioner, som jeg hâr maaet lade mig nøie med, med mindre jeg, ved at besverge mig der over, vilde risqvere større, end tingen i sig self var verd, beder tienstligst at Hr. schoutbynacht her om vilde giøre erindring hos Deres høi-Excellence i fald det giordes fornøden.

Recommenderer mig fremdeles udi Deres faveur, og forbliver

Veledle og velbyrdige Hr. Schoutbynachts

515. [ARNE MAGNUSSON] TIL SCHOUTBYNACHT [C. T. SEHESTED]. Skalholt d. 20. septembr. 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 439, folio.

Velædle og velbyrdig Hr. schoutbynacht og commerce raad, Stedseærende velynder!

De erindrer Dennem vel, at forleden aar blef til Deres høie Excellence herfra landet fremsendt Ragneid Torvedaatters testament, hvorinde hun iblant hendes jordegods testamenterer hendes brodersøn Torsten Poulson en gaard kaldet Fagredal. Som jeg nu hos Hr. schoutbynacht tienstligst erindrede, at samme gaard icke var hendes, men hørdte min broder Jon Magnussen til, saa var Deris høi Excellence saa naadig at sende samme suppliqve herhid til Deres fuldmægtig vice laugmand Odder Sigurdsen til hans nærmere erklæring, saasom den erklæring bemelte testament angaaende, som hand forleden aar hafde indsendt, eragtedes at vere ufuldkommen. Paa sidstholdende landsting haver bemelte vice-laugmand tilspurt min broder om denne sags beskaffenhed, og hand til vice laugmanden leveret hans skriftlig erklæring herom. Nu kunde det hende sig, at samme min broders erklæring blef glemt af vice laugmanden (ongefer som forleden aar sysselmand Haagen Hansens memorial angaaende Erlend Gislesens drabsag, hvilken vice laugmanden icke fremsendte, men holt tilbage, aarsagen kand jeg nogenledes giette), eller og sagen icke saa lige fremkomme med alle sine omstendigheder (som ofter skeer, naar mand under en icke vel og søger at hielpe den anden, saa glemmes ibland en circonstance, som kunde binde læsset), da efterdi jeg nu hâr ved haanden de documenter, som hertil høre, saa foretager jeg at extrahere deraf, hvis denne sag egentligen angaar, og vil være ansvarlig for, at den i fremtiden icke skal befindes anderledes. Anno 1667 i februario giver Rogvald Sigmundsøn sin fæstemøe Ragneid Torvedaatter til fæstensgave 15 hundrede i bemelte gaard Fagredal (som er i alt 40 hundrede i dyrheden), item lover at skiøde hende 5 hundrede i samme gaard for løsøre.

Denne contract er renoveret 1669 i 7bri. Anno 1689 i julio skiøder Rogvald Sigmundson, som da laae for døden, sin kone den anden halve deel af Fagredal, som var 20 hundrede, for en anden gaard kaldet Brøndaa 20 hundrede, og en ubenæfnt jord af 5 hundredes verdie. Anno 1701 i augusto testamenterer Rogvald Sigmundson alle hans efterladende midler til min broder Jon Magnussen, hvilket testament Deris kongl. Mayt. hâr confirmeret d. 13. maii 1702. Anno 1704 d. 7. junii, efter Røgvald Sigmundsens død, contrahere Ragneid Torvedaatter og Jon Magnusson saaledes angaaende denne gaard Fagredal, at hun skal beholde samme gaard upaaanket hendes lifstid, dog icke at abalienere den paa nogen maade til nogen anden end Jon Magnusson. Derimod skal Jon Magnusson, saalenge Ragneid lever, opberge afgiften af den gaard Brøndaa, men efter Ragneids død skal gaarden Fagredal vere Jon Magnussens eller hans arvingers eiendom og gaarden Brøndaa derimod hiemfalde hendes arvinger tilligemed 15 hundrede i en anden jord, som Jon Magnusson herhos skal levere til hendes arvinger. Dette er nu denne sags beskaffenhed og den ret, som min broder hâr til gaarden. Nu have vel siden Ragneid Torvedatters arvinger fortrødt herpaa og persvaderet konen, som nu er af en høi alder, at gaa fra denne hendes egen contract, hvilket vi meener at hun icke er beføiet til. Skulde nu Hr. schoutbynacht synes det samme (som jeg visseligen vil formode), saa beder jeg tienstligst, at om Torsten Poulsen, hans fader Poul Torvesen, eller paa deres vegne vice laugmand Odder Sigurdsen (som er deres velynder og siges at have i forleden høst ladet tilsyne en merkelig godhed imod Poul Torvesen og hans søn Snæbiørn Poulsen udi en sag, som de hafde angaaende et strandende skib, som de formeentes icke at have saaledes medhandlet, som gaunligst kunde vere for Deres Kongl. Mayt., hvorom siden kandskee kunde indkomme udførligere beretninger, naar mand om ald sagens beskaffenhed hâr bekommet nermere beviislig kundskab) giorde nogen videre ansøgning om forskrefne Ragneid Torvedatters testamentes confirmation, Hr. schoutbynacht da vilde være af den godhed at remonstrere sagen for Deres høi Excellence og mage det saaledes (saafremt det ret og billigt eragtes, thi andet begiærer jeg icke, veed og at det var omsonst hos Hr. schoutbynacht), at saafremt testamentet blef confirmeret, denne omtvistede gaard Fagredal da maatte af samme kongl. confirmation udeluckes, paa det mand icke skulle siden have fornøden at føre process om sit eget, og sette derpaa fleere penge end den om-

tvistede ting var værd. Jeg vil herudi formode Hr. schoutbynachts assistence, og forbliver stedse

Deres

516. [ARNE MAGNUSSON] TIL SCHOUTBYNACHT [C. T. SEHESTED]. Hvam præstegaard vesten paa Iisland d. 25. octobris anno 1710.

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 439, folio.

Veledle velbyrdige Hr. schoutbynacht og commerce raad, høitærede velynder!

Hans beærede skrivelse af dato 2. junii næstafvigte haver jeg annammet d. sidstledne 5. octobr., hvoraf jeg maa fornemme, hvorledes det er afgaaet med min stackels broders sag, og er der nu icke videre ved at giøre. I midler tid saa som jeg dog af visse omstændigheder vel kand merke, at Hr. schoutbynacht her udi hâr giort saa meget, som kunde synes giørligt, saa aflegger jeg her med min tacksigelse for det, at bemte. min broder ved Hr. schoutbynachts intercession er bleven befriet fra den alleryderste ulycke, og skal den velgierning erkiende, hvor og naar jeg kand. Ellers maa jeg her ved erindre, at menniskens lycke er ulige i verden. Min arme broder er ved mægtige uvenners her i landet, deres rigueur, bragt i den elendige tilstand, som hand vel hâr brudt til. Der i mod hâr Hr. vice-laugmand Odder Sivertsen for par aar siden recommenderet til sysselmandz og closterholderes bestilling een ved naun Benedix Magnussen Beck, som kort til forne hafde aulet barn med et gift qvindfolk og var self (at jeg icke ligere veed) forlovet med den, som siden blef og er hans kone. Men her til kunde hand kand skee svare, at jeg bør icke at see skeeft, fordi hand er god, hvilket og i sandhed saa er; saa ere og icke heller alle lige erkientlige, naar mand har dennem behof. Udi næst forledne foraar søgte Hr. vice-laugmand Odder Sivertsen, saa som actor paa kongens vegne, nogen bønder i Hunevatz syssel for atskilligt, som i nogen aar hâr staaet i controversie i mellem Hr. laugmand Lauridtz Gottrup og før ermte. bønder, hvilket alt synes at angaa laugmandens egen interesse. Til at vere dommer udi samme sag satte bemte. Hr. vicelaugmand tillige med landfougden Seignr. Beyer forskrne. Benedix Magnussen Beck, som er sysselmand i et fremmet syssel, men herredtzdommeren i Hunevadtz syssel bleef forbigaaen. Paa det ting, som udi denne sag bleef holdt, haver samme Benedix Magnussen med klare ord underkiendt tvende kong C 4ti forordninger, og implicitè en vor itzige konges ligelydende allernaadte. forordning, i hvor vel

denne sidste icke expressè i sysselmandens slutning mentioneres, men af bønderne bleve de alle tre producerede. Ydermeere bleve disse mænd af forskrne. sysselmand Benedix Magnussen domte i temmelig stor penges udgift, for det som efter min uforgribelig meening icke kunde komme i qvæstion, med mindre louen og kongelige forordninger bleef med det samme satte til side eller rettere at sige kuldkastede. Dette haver jeg vildet par occasion anføre, paa det Hr. schoutbynacht kunde faa anledning til at informeres videre om samme sags beskaffenhed hos Hr. vice-laugmand Sivertsen, og saa siden ved sig self slutte, hvorledes folk her i landet nu om stunder beskiermes ved lou og ret.

For den godhed, som Hr. schoutbynacht haver haft i at erindre ved Ragneid Torfvedaatters testamentis confirmation om den gaard Fagredal, tacker jeg ydmygst, og er der fore i høieste maade obligeret, i hvor vel jeg forud seer, at saa fremt rettergangen her i landet bliver paa den samme fod, naar Ragneid Torvedaatter ved døden afgaar, som den nu er, og voris lidende ligeledes, saa bliver vel icke stort her ved at fortiene, uden tids og penge spilde, men det faar nu saa at staa til siden. Jeg afbeder denne vitløftighed og til beslutning recommenderer mig udi Hr. schoutbynachts faveur og venskab forblivende næst ald selfbegierlig velstandz erønskning

Veledle og velbyrdige Hr. schoutbynachtz
og commerce raadz

*

517. SCHOUTBYNACHT C. T. SEHESTED TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhavn d. 2. Juny 1710.

Trykt efter egh. underskreven original i AM. 439, folio. Adr.: Hans Kongl. Majts. Velbetroede Archiv-Secreterer Vel-Ædle Arnas Magnussen Min Høitærede goede Ven à Iisland«; hertil A. M.s påtegning »Annammet d. 5. Octobris«.

Vel-Ædle Hr Professor Høiterede Venn!

Paa hans tilsendte 4 missiver alle af 20 Septembris afvigte aar, og de 3de der af in duplo, gives her med till tienistvenlig Giensvar: At hvad sig angaar hans Broders Forseelse paa nye; saa har ieg formaaed Hans Høye Excellence samme udi sin Relation till Hans Kongelige Majestet at foredrage saaledis, som mand skulde forvente et slettere udfald kunde vorde forebygget, hvor paa Høistbemelte Hans Kongelige Majestet allernaadigst har behaget at resolvere saaledis, som indlagde allernaadigste copies Befalling till Hans Høye Excellence udviiser: hvilken hr Professor her med til sin Effterretning communiceris, og Bliver ellers med disse Skibe giordt behørig Anstalt om dessen aller-

underdanigste Efflerlevelse. Belangende det imellem Ragneid Thorfe-Daatter, og hendes Broder-Søn Thorsten Powelssøn oprettede Testamente, hvor udi var iblandt andet opført, een Jord Fagradal kaldet, som Hr Professor formeener hans Broder at have Rættighed till; saa er den Post her allereede bleven observerit, i det at samme Testamente effter indkomne nærmere Oplysning fra Hr. Vice-Laugmand Sivertssøn, af Hans Kongelige Majestet, bemte. Jord Fagradal undtagen, allernaadigst er bleven confirmerit, og aldt saa har hans Broder sin Rætt der till, som tilforne, u-krænket. Og for det sidste, det udi afvigte aar allernaadigst confirmerede Mageskiffte mellem hans Broder (som sig siiden har forseed) og hr Laugmand Edle Powel Joenssøn Widalin, betreffende; saa er det een ting som paa Kongel. Maits. Egen allernaadigste Villie om det vacante Syssels bortgivelse till en anden døgtig, og vederhæfftig Mand igien, alleene beroer, til Hvem der om viidere allerunderdanigst vill Suppliceris. Jeg forbliver nest Guds trygge Beskiermelses troelig Forynskning

Velædle Hr Professors Tienistberedvilligste tiener

C. T. Seehested.

---

518. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL GUÐMUNDUR SIGURÐSSON. Reykhollte þann 26. maii anno 1711.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 443, folio. AM. forlanger af G. S., der på sysselmand Sigurd Jonssons vegne har holdt ting »ad leidmóte« ved Laxá 25. juni 1710, udskrift af hvad der her er foretaget i Jon Hreggvidssons sag, da han ellers vil komme til at stå til ansvar. J. H. har påkaldt A. M.s hjælp, og oplysningerne er gentagne gange forgæves forlangt hos sysselmanden.

---

519. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL SYSSELMAND JÓN SIGURÐSSON. Skalhollte þann 12. Martii Anno 1708.

Efter egh. koncept i AM. 448, folio. Indlagt er sysselmandens egh. forespørgsler. Svar på indsendte spørgsmaal: 1. Til grund for kontributionen til lagmand Gottrups udsejlingsbekostning bør nu lægges tiendeopgivelserne for 1708, på grund af den indtrufne store dødelighed. 2. Forklarer reglerne for tiende-ydelse af leigu kúgildi. 3. De som i kontribution tidligere har indbetalt mere, end der nu kræves, skal intet have tilbagebetalt. 4. Købmændene er forpligtede til at betale god købmandsvare med penge. 5. Købmandsvarer tør ikke føres til et handelssted udenfor distriktet.

*

520. SYSSELMAND JÓN SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Einarsnese d. 4. Septembris Ao. 1705.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for udvist velvilje og giver efter aftale med A. M. på altinget i sommer oplysning om vadmels-restancen i Borgefjord syssel siden den såkaldte »fellivetur« 1701, da sysselets indbyggere mistede mere end det halve kvæg, så at tienden formindskedes og afgifterne ydes i dårlige varer, hvorfor det synes nødvendigt, at sysselets store vadmels-afgift ændres til delvis betaling i andre varer, hvilket forestilles A. M. til gunstig bønhørelse.

521. SYSSELMAND JÓN SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Einarsnesi d. 19. Octobris Anno 1706.

Efter orig. i AM. 448, folio. Takker for A. M.s imødekommenhed overfor hans ønsker og fremsender efter lagmandens (P. Vidalins) opfordring udskrift (foreligger ikke) af hvad han år 1703 har oppebåret af Borgefjord syssels indbyggere (af den Gottrupske rejsegodtgørelse), hvilket alt er blevet udbetalt til lagmand L. Gottrup.

---

522. ARNE MAGNUSSON TIL [MAGNUS SIGURDSSON]. Skalholt d. 5. Maii 1703.

Trykt efter egh. dansk oversættelse i AM. 444, folio; kopiens rigtighed bevidnet af 3 mænd, Skalholt 4. 6. 1708.

Monsieur

Jeg tacker Eder for skrivelsen, og alt andet foregaaende venligt, Bogen som I sendte mig, hafde Eder været velkommen, om end skiøndt den hafde biet længer, saa som ieg er nu saa got som reiseferdig, og i saa maade icke faar stunder at læse der i. Eders bøger kand ieg icke sende denne gang, efter som ieg haver dennem nedpacket tillige med andre bøger som ieg lader til bage her i Skalholt, og vilde det blive ald for stor umage for mig i denne knappe tid at packe det alt ud igien. Jeg troer og at I icke saa storligen behøver dette i sommer, og haaber derfore at I icke fortænker denne min uleilighed. Hr. Odders passions bog, som I omskriver, laante I mig icke, men forærede, og skal Eder velkommet, at ieg den Eder til efterhøsten igien forærer, om I det begiere. Hvad mine forretninger udi Eders sag angaar, da veed ieg mig icke at have giort noget det, som I kunde med rette besværge Eder over. Men at ieg icke haver taget mig til at procedere paa Eders vegne i mod Biskopen, om det som I formeener hannem at have giort Eder fornær forleden vinter, derudi troer ieg at alle skulle have mig undskyldt, I disligeste, naar I dette retteligen betragter. At I haver tænkt det at vere uden fare for mig, at vere et got middel udi Eders sag, der udi synes mig at I haver rett raisonneret. Jeg meener mig og at have saaledes giort. Jeg haver raadet Elder ti, at glemme alt det, som passeret er i mellem Eder og

Eders hustrues slegtninger, Item at omgaaes skickeligen med konen, indtræde udi fortrolighed og venskab med hendes venner etc. og icke at give dennem, med usømmelig Conversation med konen, aarsage til at hade Eder, og til at tage hendes parti i mod Eder. Hafde I nu atlydet mine raad, saa troer ieg at alting hafde gaaet skickeliger til end mig nu synes at det er tilgaaet, Hvilket effter som mig tyckes icke at vere sket, saa formoeder ieg I icke exigerer af mig, at ieg min reputation (uanseet den er ringe) setter i sticken for Eders vesen, Men tillade mig, at vere uden for denne Eders sag, hvilken mig icke synes at skulde indbringe Eder nogen stor ære, saa vit som ordet der af gaar. Her have I nu de aarsager som ieg forebringer, hvorfore Jeg udi denne punct icke haver videre assisteret Eders sag, og hafde de dog icke behof foruden denne min skrivelse, at vere skiulte for Eder, som I ommælder. Om Thordis Jonsdaatter haver været en i raad eller icke, haver ieg lige kiert, Det kand I, om I vil, troe, at icke er ieg den, som skulde tage mig for, at vende med mine persvasioner hendes eller nogen kones gemyt fra sin ægtemand, Er ieg derfore vel til freds at den sag befales gud saa indstændig som hver begierer, Dette skriver ieg icke derfore, at ieg haver fornøden eller skiøtter om at fremføre for Eder nogen excusationer udi denne punct, Men paa det Jeg, om mueligt var, kunde saavit præoccupere Eder, at mit nafn icke blef brugt til at beskiemme Eders hustru med. Det vil ieg for Eder icke dissimulere, at skulde nogen om min person, enten i denne sag eller andre, tale noget det, som udkrævede Satisfaction, og ieg det skielligen fick at vide, da skal der fornemmes, at ieg baade haver villie og styrke til at støde fra mig calumnier og uforskyldt vanære, paa dennem som sligt fortiene. Disse mine obenhiertige ord, som ieg Eder tilskriver, haaber ieg I icke fortænker, helst om I kunde besinde at de icke komme fra mig uden aarsage. Jeg slutter for denne gang med ald velstandz ønske, forblivende fremdeles

Monsieur Votre Serviteur

Arnas Magnusson.

523. ARNE MAGNUSSON TIL MAGNUS SIGURDSSON. Skalholt 9. april 1704.

Trykt efter egh. dansk oversættelse i AM. 444, folio. Efterfølges af 2 mænds vidnesbyrd om, at de 10. april 1704 forgæves har søgt at forkynde M. S. personlig stævningen på hans gård Brødretunge, hvortil de ikke fik adgang, men måtte overgive dokumenterne til tjænestetyendet. — At stævningen og stævnevidnernes erklæring er bleven oplæst for retten på Vatnsløse ting 28.

april 1704 bevidnes af 2 mænd, og at alt forskrevne er blevet oplæst i lagretten 16. juli 1705 bevidner Sigurd Sigurdsen. Om denne retssag sml. Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 35, 37, 45, 46, 49, 73, 82, 96 og højesterets votering s. 593—600.

Jeg Arnas Magnussen stefner Eder Magnus Sigurdsen, boende paa Brødretunge, til Vatzløse i Biskopstunger, paa den 28. dag udi denne overstaaende April-maanet, til at svare mig lou [*marginal-forklaring* forsvare Eder louligen i mod mig] om det som ieg paa benefnte stæd og dag agter Eder for at klage for Kongl. Majestets Sysselmand [*marg.-forkl.* Valdzmann staar i Originalen, ɔ: befelheber] her i Arnæs Syssel, og de dommere som hand med sig tilnefnendes vorder. Mit kieremaal imod Eder, reiser sig af Eders bref mig tilskrevet fra Brødretunge den 8. Aprilis nestafvigte, hvor med ieg formeener Eder mig, imod ret, storligen at have læderet i det I derinde ofter end engang med oblique phraser mig paa siger de ting, som vare usømmelige om de kunde bevises at vere sandferdige, foruden een og andre forblommede expressioner, som udi bemelte Eders bref her og der findes, hvilke ieg meener icke burdte at bruges imod nogen ærekier mand. Agter ieg at fremlegge forbemelte Eders bref paa bemelte stæd og dag for velbemelte Sysselmand [*marg.-forkl.* Valdzmann], og der af hannem og tilnæfnte meddomsmænd at begiere en endelig dom, i hvad sægt I skulde vere forfalden, for hvis som udi dette Eders bref kunde ansees at vere utilbørligt og i mod ret giort. Her hos agter ieg paa forskrefne stæd og stad *(ɔ: dag?)* at eske svar af Eder, og begiere af dommerne, at de Eder paalegge at svare mig, hvad meening i *(sål.)* haver haft med et eller andet, som udi forbemelte Eders bref staar skrevet med forblommede expressioner. Verer kommen paa bemelte stæd og dag saa tiilig som louligt er, og reiser icke før bort, end vores sag er til fulde afgiort. Haver ieg givet min tiener Thorder Thordersen min fuldmagt til at forkynde Eder denne stæfning, hvilken til bekræftelse og ydermeere bestyrkning ieg mit nafn her underskriver udi Skalholt den 9. dag Aprilis Anno Christi 1704.

Arnas Magnussen.
(L. S.)

524. ARNE MAGNUSSON TIL [MAGNUS SIGURDSSON]. Skalholt d. 10. Aprilis 1704.

Trykt efter egh. dansk oversættelses-koncept i AM. 449, folio.

Monsieur

Igaar, den 9de Aprilis annammede ieg Eders bref skrevet Brødretunge den 8. Aprilis, hvor paa dette efter skrefne skal

vere gien svar. Drengen som bar Eders bref her hid, leverede ieg straxen Hungervake [*marginal* Bispechrøniken] og Boe louen, som I til forne hafde laant mig, Item Hr. Odders passions-bog, hvilken Eder nu af mig foræres, lige som I mig den tilforne forærede, uanseet I siger Eder icke at komme det i hu, som og vel kand vere sandt, Meener ieg saa, at denne gield er betalt. Her med følge nogle gamle breve som I forleden-aar, self, efter andre, hafde i hænder, og self laante mig, hvorfore I dennem hidindtil haver haft at kræve af mig og icke andre. Brevene ere lige saa uskadde som da de komme mig i hænder, saasom I self vel seer. Er saa vel denne pretension ude. Hvis andet I af unyttige charteqver ydermeere haver hos mig, det skal Eder siden restitueres, naar ieg haver det i giennemseet, hâr I icke fornøden at tænke at ieg vil slaae under mig disse smaa bøger, thi det skal icke vere, Ere de og i sandhed icke det værd, som I self veed. Det i *(sål.)* skriver at ieg herudi vel giør effter som min Dannemandhed [*marginal* oprigtighed] er til, Da haver ieg i sinde at tage den vare, saa vel i dette som andet, om end skiønt I icke erindrede mig der om. Ellers veed ieg icke grant hvorledes min Dannemandhed [*marg.* oprigtighed] er i Eders tanke, undtagen hvad ieg kand slutte af Eders foromrørte skrivelse. Hvad de ord angaar som Eders dreng, hvilken I i vinter sendte her hid, skulde have sagt Eder fra mig, veed ieg icke ret hvorledes de have været. Deres indhold, som ieg lagde hannem i mund, vare, om ieg mig ret erindrer, at saa fremt I sagde mig nogen onde gierninger paa, enten sligt kunde angaae Eders hustru Thordis eller andet, da hafde I at vente Eder skade af mig. Er ieg endnu ved samme sind, Men hvorledes det bliver holdet, faar tiden at sige. Icke frygter ieg for nogen Eder *(sål.)* onde bønner, og icke haver ieg hadet Eder uden skyld. Om I ellers her effter er uskyldig i mod mig, vil ieg lade Eder self dømme. Dog hader ieg Eder icke endnu, hvilket icke skeer formedelst Eders uskyldighed i mod mig, men fordi at mig tyckes I er icke had værd. Om ieg nogen eller ingen kiendskab haver haft om Eder tilforne, ligger nu icke magt paa at tale om, Siden jeg kom her hid i denne deel af landet haver ieg bekommet den fuldkommen nock, om icke før, da dog nu af Eders bref. Angaaende den Eders pretension at Eders søn Sigurd haver med mig forleden aar kommet hid til Skalholt, svarer ieg Eder saaledes, at det skeede med Eders utvungen villie, som I self veed, Var det og icke skiult for Eder, til hvem ieg agtede at levere barnet, nemlig til dets møderne venner,

hvilke nu, som I veed, det have hos sig, og have, rimeligen, det der fore begiert, og mig ombedet, at forrette det, som ieg med Eders villie fuldgiorde, at barnet icke skulde vaagse op hos Eder til at vorde Eder lig. Slutter ieg dette der af, at barnet nu dagligen lærer guds frygt, sedsomhed og andet got, som det neppeligen skulde hafve lært hos Eder, uanseet det icke kommer mig ved at tale vitløftigen her om. At disputere meget med Eder om det fierde bud, undskylder ieg mig aldeles for. Eders præst skal vel berette Eder, om det kommer denne sag ved eller ei, hvis I vil spørge hannem der om. Saa skulde hand og vel, om hand læste Eders bref til mig, formane Eder til, at tale med alvorlighed og ærbødighed om guds bud, og vare Eder for at skiemte med dennem. Maa I vide at hos mig ere de i langt større anseelse end alle andre antiqviteter, og confererer ieg med dennem folkes gierninger, naar ieg vil vide, om en er en ond mand eller icke. Slutteligen er dette mit svar paa Eders alvorlige begiering, som I saa kalder, at I haver aldeles icke at vente at ieg befatter mig med, at barnet skulde blive ført til bage til Eders hiemme. Tager ieg mig og icke af, enten Eder behager eller mishager, dets forblivelse her paa stædet. Hvis I haver biskopen noget herudi at tiltale, da veed I hvor hand boer, og kommer mig dette aldeles icke ved. Samme er at sige om Eder hustrues bortreise fra Eders hiemme herhid til Skalholt. saa vel som om hendes forblivelse her, Icke lader det vere min sag, før end I haver produceret ydermeere skiel til et og andet som staar i forbemelte Eders bref, Skal I og, om ieg maa raade, faa lof der til før end alting sluttes. thi det er icke nock at paasige ærlige folk udyder uden Fundament. I skriver meget om vold og uret som I meener Eder at taale, samt fortræd som I haver der af, raaber efter guds hævn over dem som giøre Eder uret etc. Haver mine raad, appellerer icke Eders sag til gud før end I veed visseligen at I er uskyldig, hand er retfærdig og veed self hvad ret er, der fore gielder icke hos hannem nogen menniskers Calumnier paa uskyldige folk, Men hand straffer (før eller siden) vanartige menniskers ondskab og lastertale, med mindre de giøre omvendelse. Hvad der passerer paa Bispegaarden, kommer mig icke ved at forsvare, undtagen hvis ieg, og mine tienere efter min befaling bestille, hvis der foruden er, maa I søge dennem for, som I meener Eder at lide uret af. Retteligen er det Eder blevet berettet, at Kongl Majestet haver mig befalet at tage i mod deres klagemaal, som her i landet kunde have lidt over vold. Der efter skal ieg, som skyldigt er,

heller end icke hielpe til, at Eders hustru kand faae ret over det tractament som almindeligt røgte siger hende at vere vederfaret af Eder, om skee maatte det kunde geraade til nogen emendation for Eders liger. Slutteligen lader I som I haaber, at Jeg icke skal fortænke Eder for de I *(sål.)* Eders bref indførte obenhiertige ord, som og icke at udtyde brevet til der(!)verste. Det lover ieg Eder, at udtyde icke brevet verre end det i sig self er, synes og icke at kunde det, om ieg end hafde eders sind i brystet. Om de oben hiertige ord vil vi siden tale, skal ieg dennem efter billighed estimere og belønne. Det som I synes at have forstaaet af mit bref forleden aar, at ieg vilde tiltvinge Eders(!)at bruge icke mit nafn Eders hustru til vanære, troer ieg I haver læst feil, Icke tænker ieg at formaae, at til stoppe saa uregeerlig mund som der sider paa Eder, Det lovede ieg (som forskrevet staar) icke at taale stilltiendes om nogen sagde mig udyder paa uden skyld. Og troer ieg at I nu kandske icke tviler derom, at det io haver veret mit alvor, og icke løse truseler, Videre som skulde vere fornøden at skrive denne gang, mindes ieg icke, slutter derfore brevet, forønskende Eder gudz naade, og for resten forblivende

Eder Retten undende
Arnas Magnussen.

525. ARNE MAGNUSSON TIL MAGNUS SIGURDSSON. Skalholt 16. april 1705.

Trykt efter egh. dansk oversættelse i AM. 444, folio. Efterfølges af 2 mænds erklæring (Skalholt 21. april 1705) om, at brevet er blevet oplæst på Drumboddstade 17. april 1705 i M. S.s påhør, hvem et eksemplar overleveredes. 2 mænd vidner, at brevet er blevet oplæst på Vatnsløse ting 1. maj 1705, og Sigurd Sigurdssen erklærer, at det er oplæst i lagretten 18. juli 1705.

Eder Magnus Sigurdsen gives her med til kiende, at ieg haver seet og læst det bref som I den 21. Februarii næstledne paa Brødretunge oplæste, og angaar tilbud om een deel af Jorden Balders heim ved Myvatn, i de bøder, som I, efter herr laugmændenes paa næstledne alting 1704 ergangne dom, bør at betale mig. Nu lader ieg Eder vide at ieg kalder dette icke louligt tilbud, efterdi Eders hustru Thordis Jonsdaatter haver, som ieg fornemmer, bemelte Eders eiendom, tillige med andre Eders iorder der for norden, ladet Seqvestrere, for nogen gield hos Eder. Kræver ieg derfore, endnu engang af Eder Magnus Sigurdsen, de bøder som I er mig skyldig, Og at I (saafremt Eder, efter Eders bref, mangler løsøre) mig derfore tilegner presenterer og leveres lader, det iordegods som I med frelse og

uden paatale eier. hvilket om nu icke skeer, da overlyser ieg, at I giør i mod louen, og legger ieg sægt ved, den yderste som loven udviiser. Angaaende det som I, udi bemelte Eders bref, skriver om dilation angaaende de bøder, som I efter Sysselmanden Vigfus Hanssens Vatns-løse dom, bør at betale mig, da lader ieg mig det befalde, paa saadan maade at I min fuldmægtig Monsieur Benedix Einersen, paa mine vegne, setter fuldkommen borgen og caution for ermældte bøder, i det gods eller vare som I eier uden paakiere. Ellers haver I venteligen at lauge Eder til, at Jeg Eder eller Eders middeler, efter ret louens vei, uden tvil gaar noget nærmere, hvilket ieg Eder til efterrettning skriver, givende velbemelte Monsieur Benedix Einersen min fuldmagt til at forkynde Eder dette bref, og at tage i mod Eders betaling eller loulige tilbud, om nogen blive. Skrevet udi Skalholt den 16. Aprilis Anno Christi 1705.

Arnas Magnussen.

526. ARNE MAGNUSSON TIL MAGNUS SIGURDSSON. Hos Øxeraa 21. juli 1706.

Efter A. M.s egh. danske oversættelse i AM. 444, folio, tillige omfattende M. S.s efterfølgende svar. Derefter underskrift af 3 vitterlighedsvidner og 2 mænds erklæring om, at dette blev oplæst på Vatnsløse ting 2. novb. 1706.

Eftersom ieg underskrefne til visse haver fornummet at I Magnus Sigurdsen haver nyligen taget Reisepas til at segle udaf landet, hvor af Jeg slutter, at I udi denne sommer agter at begive Eder herfra til fremmede lande, Saa vil ieg Eder hermed bespørge hvilken her i landet I haver givet Eders fuldmagt eller agter at give, til at svare til Eders sager, besynderligen de som ere os i mellem, og formodentligen skulle paa ny komme paa gang i mod efterhøsten. Her paa begierer ieg Eders tydelige svar. hos Øxeraa den 21. Julii Ao 1706.

Arnas Magnussen.

Dette ovenskrefne haver ieg underskrefne hørt, hvilket mig forlæste Sysselmanden udi Aarnæs ting Monsr Vigfus Hanssen, hvor til ieg udi oprigtighed saaledes svarer, at ieg icke haver nogen her i landet givet min fuldmagt og icke troer ieg mig til at bekomme nogen fremdeles, til at svare udi mine sager, i mod Veledle Hr Archiv-Secreter Arnas Magnussen. Dette tilstaar ieg i de ærlige mænds nærverelse som her hos vare, og tillige med mig dette underskrive, hos Øxeraa den 21. Julii Anno 1706.

Magnus Sigurdsen.

527. ARNE MAGNUSSON TIL MAGNUS SIGURDSSON. Skalholt 18. okt. 1706.

Trykt efter dansk oversættelse med skriverhånd i AM. 444, folio. Efterfulgt af 2 mænds erklæring om, at denne stævning s. d. er bleven oplæst i gårdsdøren på Brødretunge og et eksemplar efterladt dær, ligeledes 2 mænds erklæring om, at den er bleven oplæst på Vatnsløse ting 2. nov. 1706.

Jeg Arnas Magnussen stefner Magnus Sigurdsen boende her paa Brødretunge eller hans fuldmægtig, til Vatnsløse i Biskopstunger paa den anden dag udi novembr. maaned til at svare mig lov [*marginal* staae mig til rette] for kongl. Mayts. sysselmand udi Arnæs syssel, angaaende de 300 rdr. som bemelte Magnus Sigurdsen mig skyldig er effter landstingsmændenes dom, som gick nestleden aar 1705. Være hand kommen paa bemelte tingstæd saa tiilig paa dagen som loven og landets sedvane tilholder og bie der efter den slutning i sagen, som lov og rett os imellem siger. Skrevet udi Skalholt den 18. octobris anno 1706.

Arnas Magnussen.

*

528. MAGNUS SIGURDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Brødretunge d. 8. Aprilis A° 1704.

Trykt efter A. M.s egh. danske oversættelse i AM. 444, folio. Derefter følger 2 mænds erklæring om, at dette brev blev oplæst på Vatnsløse ting 28. april 1704, samt Sigurd Sigurdsens vidnesbyrd om, at det er blevet oplæst i lagretten 14. juli 1704 og 16. juli 1705.

Edle høilærde Hr. Secreterer Seigneur Arnas Magnussen.
Thienstlig helsen

Jeg tacker Eders Edelhed som tilbørligt er for skrivelsen af dato 1703 den 5. Maii, hvorinde I mig skrifftligen lover, at ieg som i forgangen høst skulde i gien bekomme mine bøger, som ieg Eder laante i god fortrolighed tilligemed Sal. Hr. Odder Einersens Passions-bog, hvilken I siger mig at have givet Eder, uanseet ieg det icke kand erindre, Men skulde det vere saaledes, da vilde ieg faa den af Eder igien kiøbt for sit værd, Jeg sendte en dreng her fra i vinter, og bad at de maatte hannem leveres, og undrer ieg mig over, at da I haver muntligen og skriftligen lovet at lade mig faa dem i gien til bestemt tid, det dog icke er blevet holdet eller effterkommet. Vil dog icke tænke, at I betaler mig saa laanet, at ieg dennem skulde miste, eller undgielde min godtroenhed der udi, effter som ieg, dennem angaaende, troede Eders Edelheds løffte. I giør her udi som Eders Danemandhed (oprigtighed) er til. Drengen som ieg skickede hiem i vinter, forkynte mig nogle Eders ord, som hand sagde at I hafde befalet hannem at sige mig, hvilke, som ieg af hannem forstod, skulde vere nogle trusels-ord. Nu uanseet ieg kunde frygte for

Eders mistøcke (som ieg meener mig icke at have fortient) da haver ieg det haab til den almægtige gud, at deres krafft icke skal formaae at udvirke meer eller af sted komme end gud tilstæder eller giver lof til. Hans almægtige haand udbreede sig over deres vrede som mig forladt og raadvild mand hade, og mine uvenners, og hielpe mig med sin høiere haand.

Icke veed ieg hvorfra det kommer, at I foruden sag skulde hade mig, Jeg indflyer til gud, og vidner til hannem, Jeg var Eder uskyldig, saa vit ieg mig er medvidende, og ingen kiendskab veed ieg Eder at have om mig, og uret er det for Eder at vere mig vreed foruden skyld eller at vere mig imod uden sag. Og skulde der vere noget om, at I haver talt om og ladet Eder forlyde med, at I hafde hørt, at Jeg skulde have talt fortænkeligen om Eders omgiengelse med min kone, Da, i fald ieg kunde have talt noget der om, da haver ieg vel icke digtet det op af mig self. Meener ieg hverken mig eller andre før at have foraarsaget dette rygte (om noget kunde vere) end de vedkommende self, som, maaske, give eller have givet nogen mistanke eller aarsage til ond eftertale. Saasom, naar det saa haver skeet eller sig tildraget, at nogen pige eller gift kone ofte gaar eller gaaet haver, allene, i en mands Cammer, og er der offte allene inde hos hannem inden lukte eller laasede dørre, Da, hvis Thordis saa haver giort, og gaaet i Eders Cammer allene, og saaledes offte veret allene hos Eder inden lukte dørre (hvilket ieg icke negter mig at have hørt, og ieg troer at hun haver giort forleden vinter og i vinter) hvorfore have I da tilstædet hende det? besynderligen om I have hørt andre tale der om. Er det da unaturligt? eller er jeg da icke at undskylde, om end skiønt mit sind kunde blive uroligt der af? besynderligen om noget sligt kunde vere skeet til forne, med venligheds geberder og hemmelig samtale. Uanseet Eders ære er stor, saa er I dog vel et menniske. Vil I icke have mig undskyldet, at ieg bliver urolig i mit sind over Thordises vesen (thi noget skarn maa der udi vere) at hun saaledis er bleven i mod mig, saa faar ieg (self) at have mig undskyldet der om, og andre vilde ieg have undskyldede hvor saaledis kunde vere beskaffet. Videre excusationer her om vil ieg icke denne gang frem føre. Jeg tænkte forleden vinter, og antog oprigteligen Eders ord (i hvad som hiertet haver meent) da I bort tog med Eder fra mit hiemme mit barn Sigurd, og førte hiem til Skalholt, at det skulde skee mig til gaufn og glædes forøgelse, men icke til hiertens bedrøvelse. Men ieg spørger, hvad glæde haver ieg der af at mit barn er der, efter

som ieg icke faar at see det med øiene, efter som ieg er dets naturlig fader, Eller, hvor er den ære og ærbødighed som barnet, efter fierde guds bud skal bevise faderen? at det maa ei komme til sin fader, see hannem eller skue med øiene. Jeg veed icke beder end at Herrens bud, (uanseet de ere gamle) io bør at vere alle menniskers visseste lifsregel til efterretning udi alle ting, som langt høiere burdte at ansees end mange andre antiqviteter, og derfore consenterer ieg icke saadane mit barns opfoster, som skeer med min foragt og despect, og icke vil ieg det have eller tacke. Beder derfore Eders Edelhed indstændigen og alvorligen, at mit barn Sigurd maa ved Eders middel igien føres og fløttes med det første, til mit hiemme, hvorfra det tilforne ved Eders middel bortført er. Jeg haaber at I icke skal kalde dette en præoccupation, efter som I kand see, at ieg icke hâr fornøden, at recke haanden bag ud over axelen til at søge efter min egen despect, og lade mit barn blive der som mig er til spot saalenge ieg self kand give det en drick melk, hvor om ieg self bør at have den meste omsorg. Nu for det andet, saasom ieg meener mig at vere uforrettet i dette, at ieg maa icke see eller komme til mit barn, saa, icke diss mindre, veed ieg icke beder, end at min egte kone Thordis Jonsdaatter (med hvilken ieg icke haver maaet tale) io er med vold foruden ald min villie, uloumæssigen og foruden ald rettergang fra mig tagen og bortført, tillige med mine middelers ran og bortførsel, som mig icke endnu ere blefne igien leverede, og det saaledis oplagt paa den tid, som ieg laa forhindret i min sæng og kunde icke vere oppe, saa at hun i mod mit forbud, opholder sig med slet reputation, nær ved andre som, kandske lidet forbedre hendes condition, eller søge hendes ære. Icke viste ieg Eders erende her hid forleden vinter, uden hvad ieg siden hâr kundet eftertænke, hvorledes min kone Thordis blef forandret ved Eders hidkomst, og saa siden endda meer ved hendes hiemkomst til Eder, eftersom ieg fandt og mærkede hendes sind at vere forandret, og hendes gode gemyt saa at sige fra mig vendt, da hun kom til bage, efterat hun hafde nesten den heele mandagen der hiemme veret i Eders Cammer, og siddet udi samtale med Eder. Er ieg icke tankeløs derom, at ieg da skulle vere bleven giord sort hos hende, og at der skulle raadslagen eller nogen hemmelig forbindelse (conspiration) vere bleven oplagt etc. Hvo der haver givet hende den penge, hvormed hun kiøbte den halfotting som hun flyede mig, troer ieg at Eders Edelhed veed noget om, af hvem som hun haver lært de ord, som hun talte

og ieg aldrig viste hende sige før til mig. Siden haver hendes onde sind og gienstridighed i mod mig, meer og meer tiltaget, med de omstændigheder som der hen høre. Jeg tyckes ieg føler nogenledes, hvor saart det er, at lide vold, uret og fortræd som mig bevises, naar som gud, den retfærdige dommere hiemsøger det paa dem som bevise mig lidet formuende saadan overlast. Det er vel en seldsom uret i Island, at en mand er saaledes forhaanet, at hand maa icke see sin kone eller tale med hende, Det er aldrig hørt, saa vit ieg veed, paa en bispegaard, enten konen af sig self kunde være saa ond, eller det kunde være af andres persvasioner, at hun vilde icke tale med hannem; Meener ieg at øfrigheden icke sømmer at tilstæde hende det. thi vedermaal er hver mand værd. Her over besverger ieg mig nu for Eder, særdeles om Eder af Kongl. naade er paalagt at vere de undertrøcktes hielp og opreisning, som lide overvold. Jeg forstoed Eders brefsord forleden aar saaledes, som I mig vilde tvinge til at misbruge icke Eders naun angaaende Thordis. Saa vil ieg dog icke høkle for Eder eller dissimulere det, at ieg kand icke slippe det af min tanke, at I io forvolder, eller forvoldet haver hendes gienstridighed, og modvillighed i mod mig. For disse mine oben hiertige ord haaber ieg I icke fortænke mig, eller for det, at ieg føler min pine, disligeste icke udtyder denne min enfoldige (oprigtige) skrivelse til det onde eller det verste. Jeg befaler Eders Edelhed gud og forbliver

Eders Edelhed efter skyldighed th. v.

Magnus Sigurdsen m. e. h.

---

529. [ARNE MAGNUSSON] TIL VICELAGMAND ODDUR SIGURÐSSON. Slítandastöðum 11. okt. 1707.

Trykt efter excerpt med skriverhånd i AM. 445, folio. A. M. må på grund af koppe-epidemien opgive et påtænkt besøg. Oversender stævning i forskellige sager; forespørger sig om Asbjørn Joakimssons sag.

Vicelögmannenum Odde Sigurdssyne

frá Slytandastödum 11 octobris 1707.

Eg hafde i fyrstu ásett ad besækia hann þá austurumm ferdadest, enn þad verdur nu i þetta sinn af ad slást, sökum þess, ad eg er so mannfár, ad ecke má missa mina eigenn þienara frá lestenne. So þeinke eg og, ad þad være nu á þessare tyd ecke nema til ad auka mædu, þar hingad heyrest, ad bólusóttenn allareidu sie komenn þar i sveitena. So sende eg nu hier med þad, sem eg ætlade siálfur ad afhenda, nefnelega

stefnur i málum: Geirnyar, Jons Hreggvidzsonar, og þeirra þriggia, so meintu galldramanna, Magnusar Benedictssonar, Ara Pálssonar, og Þorsteins Högnasonar. Item fylgia hier med document i Geyrnyar málenu, öll þau sem i mínum höndum eru, er þar af audsied, ad fleire vantar til málsens riettrar upplysingar. Hvad kaleks málenu vidvykur, þá taladest so til firir lögmannenum Pále Jonssyne og mier, ad hann munde syslumannenum Halldore Einarssyne tilskrifa, annadhvert ad byria sóknena i tide, eda og levera frá sier documenten, so ecke forsomadest þad hanns Majestet hefur hier i skipad. Hvad syslumadurenn Halldor hier til svarar, eda adhefst, munum vid (annar eda báder) Hr vice lögmann vita láta, þad fyrsta skie kann, so þau rád takast kunni, sem best og riettust þá þykia. Umm Asbiarnar Joachimssonar málaferle er eg nu, so ad seigia, ófródur, hellst vegna þeirra vitna, sem Hr. vice-lögmann, óefad, mun teked hafa þar sidra i sidst lidna mánude. Þau þirfte eg ad siá, ádur enn nockra stefnu i málenu utgiefa kann. Mun þvi Hr. vice lögmann giöra so vel ad senda mier rigtuga copie þar af, under sinne hendi, þad firsta skie kann, sem og af þvi ödru, er þar sydra kann giörst hafa, þessu mále vidvykiande. Þessum documentum mun hann óbesverget fylgia láta concept til stefnu i málenu, under sinne hende, so eg (i logmannsens Páls Jonssonar fráveru) þar af siá kunni, hveriu hann sierdeilis vill i málenu stefnt hafa. Strax sem eg þetta tvent i höndum hefe, skal eg, vegna lögmannsens og myn, stefnu utgiefa, so hiá ockur þar i eingenn forsómun verde, og mun þar firir þvi betur sem eg þesse document fyrr i hendur fæ. Kann og þad bod, er hann til myn sender, fá stefnuna med sier til baka. Nógur ætla eg tymenn verde, þótt Hr. vice lögmann ecke til myn sende fyrr enn ad lidnum jólum, þó sier hann siálfur best þar fyrer. Stefnudagurenn mun annars verda fyrst i junio, ef so lángt kiemst. Copie af þeirre ordu, sem hans høi-Excellence hefur Hr. vice lögmannenum utgefed, áhrærande ad agera þessar áminstar saker, villde eg vel hafa under Hr. vice lögmanns hende, þvi þó þetta kunne i þingbókenne ad standa, þá kiemur þad mier ecke eigennlega vid, þvi hverke fæ eg þingbók (begiere hana og ecke) nie les hana ex professo, sist veit eg firirframm, nær hun mier firir sióner koma mune.

530. ARNE MAGNUSSON OG VICELAGM. ODDUR SIGURÐSSON. Thingvelle 4. juli 1708.

Efter dansk oversættelse med skriverhånd i AM. 444, folio. Overenskomst

ang. gården Brødretunge. O. S. afstår på moders og egne vegne fra alle krav på gården til fordel for afd. Magnus Sigurdssons børn, imod forkøbsret til gården og udbetaling af et udlæg stort 100 rdl. i M. S.s sag. A. M. afstår fra sin fordring på $47^1/_2$ hundred i samme gård til fordel for M. S.s børn, mod at disse betaler, hvad der tilkommer ham, når sagen mellem M. S. og ham er endt.

531. ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN) TIL VICELAGM. ODDUR SIGURÐSSON. Þingvöllum 24. julii 1708.

Efter A. M.s egh. koncept i AM. 443, folio. A. M. og P. V. erklærer som svar på forespørgsel af 29. juni, at de ikke uden kgl. befaling vil dømme i drabssagen mod Jon Hreggvidsson, da de ikke regner den til de til dem henviste enormitetssager. — Indlagt er en kopi og to notitssedler ang. sagen.

532. ARNE MAGNUSSON TIL VICELAGM. ODDUR SIGURÐSSON angående Asbjørn Joakimssons sag.

Efter excerpter med skriverhånd i AM. 445, folio.

1. Skalholt 13. april 1710. A. M. afslår på P. Vidalins og egne vegne at forfatte en stævning i Asbjørn Joakimssons sag, da dette tilkommer O. S. som beskikket prokurator, samt bebuder, at de bægge har søgt om at fritages for at dømme i sagen.

2. [Hvamm?] 3. okt. 1710. Som svar på O. S.s forklaring 23. sept. af, intet at kunne gøre som prokurator i Asb. Joak.s sag, meddeler A. M., at da intet svar er indløbet på supplikats om at fritages for at dømme i sagen, må det antages, at A. M.s og P.V.s begæring er afslået. Det er derfor nødvendigt, at O. S. indsender koncept til stævning i sagen. — Hertil en notits om en samtale mellem P. V. og O. S. sidst i oktober ang. denne sag.

3. Hvamme 7. nov. 1710. A. M. meddeler efter anmodning, at A. J.s sag bedst vil kunne foretages på Þingvellir 3—4 juli. Hertil har A. M. egh. tilføjet »Sidann hefur Monsr. Oddur Sigurdzson skrifad mier tvisvar til, i vor 1711 ahrærande Sigmund Sæmundzson, og sidar i sumar þann 20. Augusti, og ecki nefnt þetta Asbiarnar mál«.

533. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND ODDUR SIGURÐSSON. Kiøbenhavn 22. juni 1724.

Trykt efter AM. Access. I, attesteret dansk oversættelse af A. M.s egh. original; er bilag B til O. S.s fordring i A. M.s dødsbo på forskellige udlånte håndskrifter, dat. 30. 1. 1730. Bilag A udgøres af nedenaftrykte bog-liste fra A. M., dat. 22. 5. 1723, i attesteret oversættelse.

Edle velvise Hr. laugmand.

Jeg ynsker, at dette hastigt skrivelse forefinder hand ved god sundhed og i selvbehagelig velstand, jeg siger hastigt skrivelse, thi jeg maa giøre det med saa faa ord som jeg kand formedelst tidens korthed, effter som det sidste Budenstads skib er nu paa timen seiglfærdig. Jeg haver annamet hans venlig skrivelse af dato Ingelds hoole 18 augusti næst afvigte aar, hvorfor jeg betacker, men det hand siger, at hand agtede at skrive mig

til med Stickelsholms eller Budenstads skibe, da er det icke kommet for mine øyen; og er rimeligst, at nogle forhindringer have kommet der i mellem, og kand jeg det icke fortencke, thi sligt hender mig og offt etc. Jeg slipper saa dette, men kommer til mine egen sager. Gierne havde jeg i vinter havt til laans fra hannem nogle af de gamle documenter, som var specificerede paa den memorial, som hand forleden aar tog med sig fra mig, men effter som det icke kunde saa at skee, da er jeg nu i den forhaabning, at Hr. laugmanden monne nu udi næst afvigte vinter med flid have i giennem seet saadan sine antiqviteter og samled i sortes det som hand nu i sommer vil giøre saa vel og communicere mig. Men det er fornemmeligen, som mig effter forlanger (hvilcket hannem til forne og er bekient), gamle pergaments brever og copier der af, gamle antiqvitets bøger, hvor inde slige documenter kand findes udcoperede etc. Særdeeles var mig til tieniste at maatte bekomme det af sal. Hr. Odder biskops relictis chartis, hvor helst som det kunde forekomme, thi der udi pleyer mesten part at vere noget nytteligt. Udi een gammel bog hos Hr. laugmanden er visselig collations bref Hr. Biørns Jonsens (biskop Jon Aresens søns) dat. 1534; om den bog faldte udi hænder, da skeede mig en stor gefallen, om jeg maatte den igiennem see; anden gammel bog eyer hand in folio, skreven af Hr. Jon paa Willingeholt, hvor udi at ere 2de Gauto erche biskops brever de annis 1478 og 1481, item forbenævnte Hr. Biørn Jonsens testaments bref. Hr. laugmanden eyer og abede Helges cessions bref enten in originali, aut, quod magis credo, udcopered udi eenhver gammel bog. Skulle jeg specifice alt dette optegne, da fick jeg icke dette bref med skibet, og vil jeg derfor icke vitlofftiger mælde her om, men heller skal til tacke antage, hvis som hand mig til laans her af vil forunde, og aftiene det igien med noget, om jeg kand til endes, laane hannem og i gien, om hand af mig begierende vorder. Af bøgerne, som jeg af ved, ere disse de, som jeg helst forlanger effter at maatte see: Sturlunga saga i 2 tomis in folio, Hungervake skreven af Hr. Jon paa Willinge holt, Rimbegle skreven af Biørn paa Skardsaa 4to, Optegnelser o[ve]r kirkernes inventaria og eyendomme, denne bog ere(!) kommen fra Sydemule 4to, hvilken jeg dog til forne seet haver. Brynolfi carmen de cruce, ab ipso auctore revisum. Saga af Guld Thorer, som er min, men skal gierne næstkommende aar restitueres, om hand det vil. Jeg kand icke rettere erindre end som at Hr. laugmanden belovede

mig disse effterskrevne trykte bøger, for andre bøger igien, som hand af mig kunde forlange:

1. Erpoldi Lindenbruchs Chronica von dem cimbrischen Kriege wieder die Römer, Hamburg 1599, 4to.

2. Commentarius de gestis Britannorum, Hamburgi 1598, 8vo.

3. Een dansk psalme bog og evangelier med et calender Lubeck 1556, 12mo. Ville hand skicke mig disse udi indeverende sommer, og fordre andre bøger for dem igien, da skal hand dem bekomme, dog icke at jeg her udi ville søge nogen hans uleilighed, thi saa gierig bør jeg icke at vere. Een reise iournal Hr. Odders eller og Hr. Gisle Oddsens troer jeg at Hr. laugmanden eyer, den samme havde jeg plaisir at oversee. Jeg tør nu icke lenger tøfe (opholde) med dette, men recommenderer Hr. laugmanden in genere disse mine erende, som ere mig til fornøyelse, men ingen til skade, saa vit som jeg kand paaskiønne. Kunde jeg, her i mod, vere til nogen tieniste, da giør jeg det gierne, her maa jeg nu beslutte dette bref, og er det dog bleven overflodig langt udi denne tidens korthed. Men fremfor alt foreskrevne ynsker jeg Hr. laugmanden alt gott, nu og alltid, og findes stedse

Edle velvyse Hr. laugmands hans
tienstvillige ven og tien.
Arne Magnussen.

Disse ere bøgerne, som jeg gierne ville bekomme til laans, og skal jeg dem alle rigtig restituere.

1. Sturlunga saga skreven af Hr Jon paa Willinge holt tomi II folio.
2. Hungervake skreven af Hr Jon paa Willinge holt.
3. Rimbegla 4to skreven af Biørn paa Skardsaa med andet fleere, som kand vere i det samme volumine.
4. Register eller optegnelse over kirkerne udi Island samt deris inventario og eyendomme, bogen er kommen fra Sydemule.
5. Af relictis chartis Hr. Odders biskops, alt det som er at bekomme, af hvad liden importanse det kand synes at vere.
6. Een gammel domme bog skreven af Hr. Jon paa Willingeholt, in folio, hvor og i bland andet er Gauto erche biskops bref angaaende Rafn Brandsen 1481.
   Gauto erche biskops bref, at der skal giøres regning til biskopen af half kirker 1478.
   Oluf Røgvaldsens dom i mellem domkirken paa Hoolum og Thorvald Jonssen 1474.
   Testamente, som er giort af Hr. Biørn Jonsen (biskop Jon Aresens søn).
   Klagemaal over Hr. Ormer paa Westmandøe.
7. Brynolfi Svenonij Carmen de cruce, revisum et correctum auctoris propriâ manu, Mst. in 4to, staar udi registeren num. 172.

8. Gamle pergaments brever og copier ud af dennem, alt saa meget som kand bekommes.
9. Saga af Guld Thorer 4to. Er min, men skal dog skickes til bage.
10. Erpoldi Lindenbruch Chronica von dem cimbrischen Kriege wieder die Römer etc. Hamburg 1599, 4to (Staar udi registeren num. 158). Denne bog ville jeg til kiøbs bekomme, og skal den betale med en anden meget bedre bog.
11. En danske psalme bog og evangelier med et calender, Lubeck 1556 in duodec. Staar i registeren num. 23, dend ville jeg og faa kiøbt, om den er endnu til.

Inden udi denne memorial var lagt een liden sedel og der paa skreven eadem manu dette effterfølgende.

Pars Eddæ Sæmundi, manu Bryniolfi Svenonii. in folio, si rectè memini. Annales qvidam islandicè scripti.

Hafniæ 22 maii 1723. Arne Magnusson.

534. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND O. SIGURÐSSON.

København 16. juni 1725.

Trykt efter AM. Access. 1, attesteret dansk oversættelse af A. M.s egh. original. Er bilag C til O. S.s fordring i dødsboet 30. 1. 1730.

Edle velvijse Hr. laugmand Meget estimerede ven.

Jeg ynsker, at disse faa liner forefinder Eder med sundhed, og udi saadan velstand, som disse onde tider kand best gifve. Jeg siger faa liner, thi det faar nu sa(!) at vere, formedelst det at sidste Budenstads skib agter nu i dag bortsegle (kanske om 2 à 3 timer). Eders venligt skrifelse af dato Refvet den 3. octobris næst afvigte aar var mig kiærkommen og tacker derfor flittigst. Men meget kiærere havde mig det veret, om nogle af de begierte bøger havde følgt med det samme. Jeg tyckes see forud, at mine dage tage for ende, end som at jeg kand faa til endelighed disse correspondenser, saa langvarig som de blive for mig. Og kand jeg troe, at skaden er icke saa meget staar(!), icke des mindre ynskede jeg heller, at dette for mig maatte afgaa med mindre umage, saa vil jeg enda med Eders permission endnu eengang erindre om disse antiqviteter og begiere, at jeg udi indeverende sommer maatte faa til laans alt det, som I een vinters tid kand miste, animerer mig til denne begiering Eder gode løffte udi Eders skrifvelse forleden aar, og hvilcket af dette, som I vil igien bekomme, skal som billigt er til bage skickes. Memorialen, som I var saa god at tage med Eder til Island 1723, monne I endnu vel have, men skulle den vere forlagt, da mentionerer mit bref til Eder forleden aar snart det samme, som udi den stod. Det er generale, at min nysgierrighed strecker sig mest til gamle brever, deris copier, domme bøger eller a parte

skrefne (domme), gamle register over kirckernes inventaria og eiendomme. In summa alt deßlige, som var ante vel paulo post reformationem Lutheranam, besynderlig ville jeg at maatte faa alt det af chartis Hr. Odders biskops, som kunde bekommes, viri qvippe diligentissimi. Af sage bogerne var mig kiært, om jeg kunde nyde til laans: 1. Sturlunga saga skreven af Hr. Jon Erlendsen, besynderlig partem posteriorem. 2do Hungervake og skreven af bemelte Hr. Jon. 3. Rimbegla cum annexis alt skreven af Biorn Jonsson paa Skardsaa. 4. begierer jeg, at udi dette sommer kunde mig blive tilskicked Saga af Guld Thorer, som er min og haver lenge verit bortlaant, hun skal dog Eder skickes til bage, om I det vil, eller copie af den. 5. troer jeg at I haver fra sysselmanden Sigurder Jonssen paa Hvitaarvelle en sagebog in folio, hvor paa først er skreven Saga af Magnus gode og Haralder Sigurdersen, siden er sage compendium af Heming, af Audun, af Snægle Halle, sidst udi bogen er compendium af Oluf Geirstade alf, saa og af Thrand og dem paa Færoe. Bogen er skreven af Kolben Hannessen. Denne bog ombeder jeg Eder at tilskicke mig i dette sommer tillige med de andre, og skal I den igien bekomme, om I vil den videre bruge. 6. Om Mag. Bryniolfers carmen de cruce var ved haanden, da havde jeg plaisir at besee og lese det. Jeg haver til forne begierte af Eder. at I ville selge mig een liden bog in 4to, som heder Erpoldi Lindenbruch Chronica von dem cimbrischen Kriege, gedruckt zu Hamburg 1599. Item commentariolum de gestis Britannorum, Hamb. 1598 in oct-o. Noch een dansk psalme bog og evangelier med et calender Lubeck 1556. in duodec. Kunde dette ske foruden Eders skade, da repeterer jeg den begiering; jeg havde vel meere om deßlige commissioner at skrive, men tiden strecker icke til, til med kanske at I faar icke stunder til saa meget at besvare udi den uroelige tid, som (des ver) der hos Eder er overstaaende.

Alldri haver jeg, saa meget som mig er vitterlig, hafft nogen behag udi grasseringer, overvold eller urett, og lige saa meget er det mig i mod, at det skal Eder ramme som andre, og jeg kand Eder med eed bekræffte, at icke er jeg i følge eller samhold med Eders fiender, og icke agter jeg det fremdeeles at giøre. Det gaar saa til udi dette underlige seculum, at naar som et tager ende, saa begyndes andet paa ny, jeg skrev kanske meere dette angaaende, om jeg havde bedre stunder og leilighed der til. Hr. laugmand lader mig nu see, at noget gott kommer fra Eder til mig næstkommende høst, jeg tiener Eder der i mod,

hvor helst som jeg kand formaa. I midlertid ynsker jeg Eder af oprigtigt hierte allt gott, og at I med tiden maatte rættfærdige folck forefinde, hvorleedes som nu synes at vere beskaffen. Dette til besluttning findes jeg

Edle velvijse Hr. laugmand Eders tienistvillige tiener
Arne Magnussen.

*

535. SENERE LAGMAND ODDUR SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Rauda Mel d. 12. Novembr. A⁰ 1703.

Efter (delvis overstreget) original i AM. 453, folio. Hertil A. M.s påtegning »Medtekid þann 19. Decembris«. Takker for behageligt samvær. Vejret har hele efteråret været ualmindelig godt. Rådspørger A. M. ang. fattigforsørgelse (forståelsen af lovens bestemmelser om »matgjafir«); anfører de gældende regler og giver sin mening om disse.

»P. S. Fyrergiefed góde herra þó eg i þetta sinn ei ydur Sturlungu sende sökum ótta vonds haustvedurs, Eg skal þó hvorke henne nie hinu ödru er i sumar nefndud gleima ef mögulegt er lofe gud Adieu.«

536. VICELAGMAND O. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Rauðamel 28. apr. 1708.

Efter islandsk brevuddrag med skriverhånd i AM. 445, folio. Overskrift »Extract af Odder Sigurdsons bref dateret Raudamel 28. Aprilis 1708«, hvortil A. M.s påtegning »Originalen ligger anden stæds«. Tingsvidnet i Asbjørn Joakimssons sag modtog O. S. som tidligere omtalt ikke før i februar og sender det nu til hr. professoren, som heraf tydelig kan se »þann passage«. Ved ikke, om andre behøver at stævnes end lagmændene Sigurd og Laurits, muligvis også vicelagmand Jon Eyolfsson og endnu en domsmand i sagen. Hertil A. M.s påtegning »þesse mier sendu document, let eg vicelögmannenum aptur leverast þann 6. Julii 1708. enn tok copier þar af«.

537. VICELAGMAND O. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Narfeyri 26. febr. 1710.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 445, folio. Overskrift »Extract ur brefe vice-lögmannsins Odds Sigurdssonar dat. Narfeyre 26. Februarii 1710. Medteknu af mier 30 Martii.«

Da Asbjørn Joakimssons sag bestandig forhales, opfordres A. M., som har en rigtig genpart af tingsvidnet fra Kopavåg 1707, til sammen med sin kommissions kollega at forfatte en stævning i sagen, som O. S. straks efter modtagelsen skal lade forkynde for vedkommende.

538. VICELAGMAND O. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Narfeyre d. 23. September Ao. 1710.

Trykt efter egh. orig. i AM. 450, folio. Adr. til A. M. »vonande a hans commissions reysu i Isafiardar edur Bardastrandar syslum«; hertil A. M.s på-

tegning »Medteked 3. Octobris 1710«. — Med tak for brev af 13. 4. beklager O. S. ikke at have kunnet aflægge A. M. besøg på Hvamm og vise ham nogle pergament-breve. Besværer sig over, at A. M. ikke har påvirket biskoppen til at retablere Klausturhola hospital eller til at fremskaffe højesterets-omkostningerne fra M. Sigurdssons arvinger, ligeså over, at kommissærerne ikke vil dømme i Asbjørn Joakimssons sag. I et fra A. M. modtaget brev var et indlagt brev fra biskoppen åbnet; har nu modtaget breve fra Danmark til A. M., men tør kun aflevere disse mod kvittering.

Velædla og Hálærde Hr. Professor

Eg hefe á næstlidna vore medteked VelEdla Hr. Professors ágiætt tilskrif af dato Skálholte 13 Aprilis næstlidens, hvoriu eg i sumar eina tid effter adra ásette mier ad besvara enn adskillig fyrerfallande annryke hafa mig þar frá alt til þessa hindrad, og mun nu logsens mál ad uppvarta minn Hr. Professor med þessum fáum linum; þegar eg heirde fyrer alþinged ad Hr. Professor dvelde i Hvamme þá ásette eg eina tid effter adra yfer umm Breidafiörd reisa, og þar vid hann munnliga tala, ætlade eg þá under eins med mier taka hönum til yfuer siónar 3 edur 4 pergaments bref er vid höndina hafde; Enn dvöl á skipakomu og margfaldt adkall hier umm plats giörde þá mina reisu ásetta til einskis; Giarnan hefde eg þeiged ad Hr. Professor hefde med sinne persvasion vid Hr. Biscup Widalin adstodad svo Claustur hoola hospital hefde mátt vera komed i sitt rietta stand á næstafstadna vore, enn þar slikt ei er enn skied þá mun eg samt hlióta ad láta mier befalla, annars þikest eg raada af hans höy Excellences til min innsendu nádugustu ordres, ad hans höy Excellence ei mune vera vel ánægdur med Biscupsens undandrátt i sögdu efne, mier þike og lykligast þad hospitaled verde nú logsens innann lángs tima retabileret þar eg meina hans höy Excellence mune i aar befala Hr. Lögmanne Widalin til þessa verks höndina eirnen rietta.

Lytil skil þikir mier enn þá hafa orded fyrer peningum þeim er erfingiar sal. Magnusar Sigurdssonar eiga ad betala fyrer hædsta riettar original dóm, sem og procuratornum Monsr. Smidt tilsögdu laun, ætlade eg ad sönnu svo góds til mins Hr. Professors ad hann munde siá til svo greinder peningar hefde orded mier án mótmæles edur tregdunar afhendter þvi þad þoktest eg nockurn part forskulda þegar eg einunges fyrer Hr. Professors ord Brædratungu þess sal. mans erfingium effterliet, Enn nu logsens fornem eg ad lytill raison vill finnast hiá sumum hier i landinu, og hiá þeim stundumm minnstur sem menn helst vilia demerera; Enn þó erfingiar Magnusar þessum peningum innehalde þá true eg þeir slikt siálfum sier einungis til

skada giöre, iafnvel þó adra sá tregleike koste nockra mædu edur ómak, þar fyrer utann minkar enn þá ei skuldaheimtur frá Kaupinhafn til erfingia sal. Magnusar S. s. med þvi eg i aar hefe medteked mier innsendann reikning uppá 144 rixdale sem sá sáluge madur skal þar hafa vered burtskildugur, enn verde öngre af þessum skuldum gódlátliga giegnt mun verda eitt annad rád uppþeinkt; Miög svo være eg minum Hr. Professori obligeradur ef hann vilde siá svo til ad sagder peningar miner greiddist fyrer utann vydara ómak, enn ef þad ei skiedur true eg erfingiunum verde til skada siálfum, þó þreitist eg hier umm leingi ad sollicitera og fá vidlyk andsvor sem Hr. Biscup Widalin mier á næstlidna vore tilskrifade.

Effter þvi ad Hr. Professor med sinum med commissario afsakar sig umm ad taka under dóm mál Ásbiarnar Joachimssonar fyrr enn menn fá ad vita hans Kongl. Maj.ts allra nádugustu resolution uppá þeirra ansögning umm þad ad fryast frá ad dæma yfer sögdu mále, þá kann eg ad svo komnu eckert svo sem procurator framar vid þetta mál giöra, þar eg er óviss umm hvar eg domarana yfer málinu sækia skal, eg hefe og eirn gáng til forna óskad þad mier viss dagur tilsegdest á hvorium Hr. Commissarij sem domarar vildu Ásbiarnar sök under dóm taka, hvad þó alt hingad til af þeim ei giört er.

Frammveiges er ad minnast á Velædla Hr. Professors sydara tilskrif af dato Hvamme 14da Juny sem mier þan 15 ejusdem afhendt var af Magnuse Jonssyne frá Snoksdal, Þad i Hr. Professors missive innlagda brief frá Hr. Biscupinum var i adra röndina alldeilis upprifed og sundur laust, hvad eg veit sama brief alldeilis ecke i Hr. Professors ferd feinged hefur, þó er gott ad siá þad sama brief mune sydar ádur enn til mins herra affturkom hafa geinged i giegnum einhverra hnysinna edur hirdulytillra manna hendur; þó kunne eg ei nockurs sierligs sakna af documentum sem von var til ad þar medfilgde og glatast hefde, læt eg þvi ad svo komnu þennann passum vera sem komenn er.

Þann 12 September komu hingad til landsins inn á Grundarfiardar höfn fra Kaupinhafn tvo skip og med þvi ödru sem er destinerad til Stickishólms hafnar, feck eg eitt paqvet med brever fra hans höy Excellence og ödrum herrum. Medal þeirra briefa er eitt med hans höy Excellences fyrersettu signete, sem er skrifad til Vel Edle Hr. Professor og Hr. Lögmann Widalin bádum utann á sama missive, hier ad auke er og eitt annad brief Hr. Professor tilskrifad þó ei med sama signete og hid

firra; þesse tvö brief voga eg ei hier med senda þvi varla veit ad hvorium skilum þesse schedell recommenderast, og er ugg-ande umm ad hann ramme sama fatum sem Hr. Biscupsens fyrr áminsta brief þvi er min þienustusamlig bón ad Hr. Profes-sor med hid allra firsta vildi beordra eirn skilvisann mann til somu brief afhendta og mier þar uppá qvittering giefa, Enn verde eg umm þann tima reistur nockud hier heimann frá skulu briefenn under syßlumannsens hier Jons Sigurdssonar for-varing liggia, Eg vil hier med Vel Edla Hr. Professor ei framar mæda heldur næst hvorskins farsældar óskum forblif eg

Vel Edla Hr. Professors þienustu reidubuinn þ.

Oddur Sigurdsson.

539. LAGMAND O. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON.
Kialveg d. 16. Augusti 1726.

Trykt efter egh. orig. i AM. 1058, 4to; har været henlagt ved Dipl. Isl. LXXIII, 21 (Odd Einarssons testimonium). Hertil A. M.s påtegning »Med-tekid med Olafsvikur skipe þann 18. Septemb. 1726«.

Henviser til et tidligere brev af 28. 7., sender nu O. E.s mellem dem tid-ligere nævnte testimonium og lovēr flere dokumenter. Berører sine processer.

Vel Edla Velbyrdig Hr. Assessor
Gunstuge Herra

Efter þad eg til Ißlands kom, reiste eg til alþinges og þadan afftur og skrifade so ydar velbyrdigh. eitt brief til frá Leyraa þann 28. July sem Monsr. Hannes Hákonarson á Itra Hólme lofade ad bestilla med þvi firra Holmsens skipe og kaupmann-enumm Monsr. Key Schovgaard, Nu sidan eg kom hingad heim treffade mig su lucka ad eg fann in originali vitnesburd Hr. Odds Einarssonar sem áminnst var og ummtalad i vetur, og true eg þar af siáest þad biskupenn Hr. Oddur Einarson hefur vered profastur á klaustre, Eg veit fyrer þad firsta hvorge þann vitnisburd betur bevaradann enn hiá ydar velbyrdigheitum, og þvi sende eg þann sama ydar velbyrdigh. hier uti innlagdann þó med þeirre condition ad ieg fáe sama vitnisburd afftur utco-peradann i vetur lofe Gud eg kiem til Danmerkur, fleire smá document mun eg bera mig ad sina ydar velbyrdigh. og skal eckert effter látast ydur ad communicera af þvi sem under minum höndum er edur eg kann utvega, Dómana hef eg feinged, bæde þann sem Lögmadur Widalin giörde i fyrra umm skipa adtekta máled, sömuleides hef eg feinged dómenn umm ærumáled i fyrra þó hvortveggia være fyrer mier bágt ad utvega, Sigurdur Landskrifare hefur i ár bored sig til sem Gud veit,

hann hleipur allt effter Fuhrmans töie og ei true eg ad nochud hefde orded ur þvi mále utann Hr. biskupen Magst. Jon Arnason hefde giört alvöru sina, og beskickad Sigurd Sigurdsson til þess ad taka upp máled afftur og renovera sökina hvad mier þó sindest hann naudugur og med hángande hende giöra, samt var tidenn berömmud ad samkomann á Kopavogie skillde biriast þann 10da hujus, Eg bid so hans velbyrdight. forláte þetta skinde skrif hvor(!) eg alikta med óskum bestu guddómsens blessunar samt allrar continuerande lucku og farsældar og eg iafnan finnst og forblif ydar

Vel Edla Velbe. Herra audmiukur þienare

Oddur Sigurdsson.

540. FHV. LAGMAND O. SIGURÐSSON (ODDER SIVERTSEN) TIL ARNE MAGNUSSONS DØDSBO. København 30. jan. 1730.

Trykt efter egh. underskr. orig. i AM. Access. 1. Ved nedenstående skrivelse til executor i A. M.s dødsbo assessor og prof. [H. Gram] fremsendte O. S. som bilag A—C de under nrr. 533—34 aftrykte udlånsbegæringer af A. M. fra 1723—25 samt som bilag D neden aftrykte specifikation over de til A. M. udlånte manuskripter m. v. og anførte desuden på en vedlagt liste, dat. Kbh. 24. juli 1730, prisen for hvert enkelt nr., tilsammen 144 rdl. 2 mk., men udstedte dog, som neden stående erklæring af 24. sept. 1730 udviser, kvittering for alt det udlånte mod et vederlag af 60 rdl. i alt. O. S.s prisliste er ikke aftrykt, men prisen for hvert enkelt er her vedføjet manuskript-fortegnelsen i Lit. D.

I AM. 450, folio findes 2 kvitteringer fra O. S. til A. M., dat. Kbh. 10. dec. 1728, for aktstykker vedkommende hans retssag med sysselmand J. Gottrup (Gottorp), udlånte ham af sysselmand O. Dadason gennem A. M.

Saasom forrige Hr. Assessor udi Consistorio samt Professor og Archiv Secretaire, nu sal: Arnas Magnussen for nogen rum tid siden, af mig saa vel muntlig, som og ved atskillige sine egenhændige skrivelser, indstændig haver begiert, at jeg hannem nogle rare islandske historie bøger, samt antiqviteter, pergaments brever, og deslige fleere gamle skriffter, ville forskaffe eller laane, hvorpaa til bevis hermed følger sub lit: A. een rigtig translatered copie af den sal: mands memorial de dato 22 May Ao 1723, mig den samme dag her udi Kiøbenhafn leveret, hvilcke antiqviteter dog der i landet var meget rare og icke andenstæds at bekomme, uden hos min kiere moder Sigrid Haagensdaatter eller mig, og ere de udi indbenevnte memorial specificerede bøger og antiqviteter fra num: 1 til num: 11 inclusive, Men som ieg det aar 1723 formedelst min sidlig ankomst til Island in Julio, og strax paafølgende embedes affaires, med en vitlofftig reise til det da forestaaende Øxeraa landsting, som varede til langt hen in Augusto, til med havde mine contraparter og hadere paa Island udi min fraverelse her i Kiøbenhavn, om vinteren og foraaret 1723, plundred, bedervet og ganske confundered mine der i landet effterladte papirer, rare antiqviteter og bøger, saa mig ganske umueligt var, der udi, saa hastig finde reede, at jeg det samme aar sidst in Augusto kunde her til Kiøbenhaun overskicke de af den sal. mand udi forberørte memorial forlangede bøger og antiqviteter, icke des mindre haver sal. Assessor Magnussen, udi det da næst paa-

følgende aar, renoveret saadan sin begiering, og med egenhændig skrivelse til mig datered 22 Juny Ao 1724 hvor af her med rigtig translatered copie lit: B følger, enda paa ny forlanget, at ieg endelig ville hannem forskafve de udi forberørte memorial begierte bøger og antiqviteter, hvor udi hand og haver gientaget det som memorialen lit: A ommælder, og ydermehre, forlanger at jeg forskafvede hannem fleere antiqviteter som mig kunde vere mest mueligt, Men som Anno 1724 var ingen roelighed for mig, til saadan hans begiering at efftерkomme, formedelst mangfoldige mig den gang af mine contraparter paaførte processer, tilmed blef ieg og det samme aar af amptmand Fuhrmann fra laugmands embedet suspendered, saa og giort forbud at ieg icke maatte reise fra Island, ej heller skicke noget af mit tøy herover til Kiøbenhavn, hvorfor jeg og 1724 icke kunde nogle bøger eller antiqviteter til velbem.te Assessor Magnusen effter hans forlangende hid skicke; Derfore og omendskiønt at sal. Assessor Arnas Magnussen syntes at blive noget utaalmaadig over saadan langvilighed, effter som hand den gang icke var saa fuldkommelig informered, om min stoer uleilighed, og det hadefulde effter strevelse, som mig af contraparterne udi Island var tilføyet, alligevel haver hand conseqventer, aaret der effter tredie gang fornyet sit forrige, forlangende, og med et egen hændig skrivelse af dato 16 Juny 1725 hvor af hermed og translatered copie følger lit: C, referered sig til den forberørte memorial, samt skrivelsen af 22 Juny 1724, hvorfor hand og udi dette sitt sidste, begierer alle de rare historie bøger, antiqviteter og skriffter som hand udi sine forrige haver ommældet, og enda nogle fleere, som hand tilforne icke havde mentionered, Men da jeg nu dette sidste bem.te sal. Assessor Magnussens skrivelse udi Island in Julio 1725 annamede, saa haver ieg af yderste kræffter stræвet effter, at fornøye hans forlangende, særdeeles effter som leiligheden sig saaledes føjede, at jeg det aar absolut blev tvungen at reise fra Island her til staden, hvorfor jeg og det samme sommer strax in Augusto 1725 lenge for min afreise fra Island (som først skeede 27 September samme aar) skickede med skibet fra Olufsvigs havn og kiøbmanden Gert Schovgaard til sal. Hr. Assessor Magnussen effterskrevne af ham begierte bøger og antiqviteter.

1° (*=D 1, 4to*). Rimbegle bog in 4to med videre som den codex indholte og er at see udi hosfolgende specification lit: D og var denne bog manuscript af den berømte antiqvario, Biørn paa Skardsaa.

2do. (*=D 17, 4to*). En gammel slitt bog i 4to hvor udi var registered alle kirkernes udi Island deris gods og inventarium; den bog er kommen fra Sydemule.

3io (*=D 2, fol.*). Een gammel domme bog in folio, skrefven af Hr. Jon paa Villinge holt, der udi var complet 64 retter bøder og domme, samt andre rare antiqviteter som specificationen forklarer.

4to (*=D 3, 4to*). Saga af Guld Thorer in qvarto.

5to. (*=D 4, 4to*). Erpoldi Lindenbroch Chronica etc: in 4to.

6to (*=D 1, 8vo*). Een gammel Eggert Hansens reise iournal 8tavo.

7° (*=D 1, fol.*). Sturlunga saga in folio 2 tomi skreven af Hr. Jon paa Willinge holt, denne bog var min kiære moders egen, og blev fra hende skicked til Hr. Assessor Magnussen in Octobri 1725 med Budenstads skib og under kiøbmanden Jens Jensen.

Ydermehre effter at jeg her til staden ankom d. 24. December 1725, haver sal. Hr. Assessor Arnas Magnussen, icke eeniste bekommet alle de udi memorialen af 22 May 1723 specificerede bøger og antiqviteter, men som hand siden aarets 1725 udgang, ved ydelig omgængelse, af mig fornam, at jeg noget enda

videre kunde forskaffe (saasom jeg siden den tid mig her i staden mest continuerlig har opholdet, foruden 3 à 4 maaneders tid, udi de tvende sommere 1726 og 1727) saa haver hand icke eeniste af min moder Sigrid Haagensdaatter, bekommet mange fleere rare islandske bøger, saa vel som og af mig atskillige annales, konge brever og domme bøger, samt kirkernes udi Island documenter, godses og inventarij registre med mange fleere vigtige og importante antiqviteter, baade paa pergament og papier saasom specificationen lit: D. sandfærdig og udforligen forklarer, ydermehre da den sal. mand var land commissarius Anno 1705 udi Island, saa haver jeg laant ham og leveret 8 à 9 tycke gamle bøger og paqveter hvor udi vare beskrevne atskillige, antiqviteter, relationer, konge brever og domme, af hvilket alt foreskrevne og udi specificationen indførte bøger og antiqviteter, sal. Assessor Arnas Magnussen icke det ringeste har restituered for sin dødelig afgang, hvercken til min kiære moder, ej heller til mig: Men enda videre, effter det at jeg var siden den 23 Aprilis 1727, geraaden udi dette miserabel ulyckelig tilstand, saa haver dog sal. Assessor Magnussen, af mig effter hans indstændig begiering, paa ny bekommet om sommeren 1728, 1mo. Eet meget gammelt vitløfftig rart calender, eller islandsk rim skrevet paa pergament in 4to. 2do. Nock et andet vitløfftig Islands calender skrevet af forrige biskop paa Skalholt Hr. Odder Einersen. 3io. Nogle arck manuscript, som var relation om den første Lutherske biskops paa Skalholt, Hr. Gisser Einersens ordination etc. 4to. Er hannem og udi det samme sommer af mig bleven laant som ieg med egen haand tilforne havde skreven, een paa islandsk saakalded Hungervake som er Annales eller Vitæ Episcoporum Skalholtensium fra den første biskop Isleifer og til den 3 Lutherske biskop Hr. Gisle Jonsen med videre, hvorom tillige med andet udi hosfølgende specification udførligen forklares, af dette foreskrevne er intet til dato bleven restituered, Og effter saadan foregaaende beskaffenhed og sandfærdig underrettning er min allerydmygste ansøgning at velbyrdige Hr. Assessor, saasom høybetroed skifftefor-valter, effter sal. Assessor Magnussen, ville effter Deris embede, høygunstig assistere mig, til at jeg kunde bekomme forskrevne bøger og antiqviteter, udaf sal. Assessor Arne Magnussens sterfboe, saa mange som nu ubeskadiget kunde forefindes, desligste og om at nogle af de udi specificationen optegnede bøger, antiqviteter og skriffter ere bortbleven og icke igien kand bekommes, da at min høybedagede moder, een bedrøvet og fattig provste encke, saa og ieg for hvis mig tilhørte, udi denne min yderste trang, maatte derfor nyde billig betaling og æqvivalent, effter som at saadan skrefne historie bøger og antiqviteter med videre konge brever, skriffter og domme ere meget kostbahre og rare udi Island, som pr. exempel udi sandhed at sige den eene Sturlunge sage i 2 tomer, har i førstningen værit bekostet med meere end som 18 rixdaler, hvor af høygunstig kand fornemmes hvad meget alle de andre udi hoesfølgende register mentionerede bøger antiqviteter og skriffter kand estimeres og taxeres for, særdeles effter som sal: Assessor Arnas Magnussen har saa strictè, forbundet sig til udi hans hoesføyede 3de skrivelser, alle de udi følgende register indbegrebne bøger, antiqviteter, brever, skriffter, og papierer rigtig in natura at restituere, eller fornøelig æqvivalent derfor at præstere, Jeg forlader mig allerydmygst til Deris Velbyrdigheds rættsindighed, og høygunstig assistence, saa at jeg kunde erlange denne min underdanig ansøgning, og jeg meener billig petitum, Men ieg der i mod ynsker Deris Velbyrdighed megen lycke flor og høybehalig(!) velstand, som stedse forbliver deris Welbyrdigheds allerydmygste pligtskyldige tiener

Odder Sivertsen.

Lit. D. Specification og register, paa de islandske rare manuscripter, saasom historie bøger, antiqviteter, annalles, konge breve og domme bøger, som min kiære moder Sigrid Haagens daatter, saa og jeg underskrevne, have laant til Velædle Assessor udi Consistorio, samt forige Professor og Archiv Secretaire sal. Arnas Magnussen, allt fra Anno 1705 indtil 24 November 1728, og det effter hans mange gange giorte indstændige begiæringer, baade muntlig og skrifftlig, som bevises af documenterne Lit. A, B, C.

In folio.

Anno 1725. 1° Sturlunga Saga skreven af Hr. Jon paa Willingeholt med skiøn skrifft, meer end som paa et rys goed skrif papier, indbunden med messing beslag udi 2 tomer, blev hannem tilskicket in Octobri 1725 fra min moder med Budenstads skib, og underkiøbmanden Jens Jenssen. *18 rdl.*

2.°; Domme bog skreven af benævnte Hr. Jon paa Willingeholt, hvor paa var skreven 64 retter bøder og domme, item Gauto erche biskops bref angaaende Rafn Brandsen, Gauto erche biskops bref at reigning skal giøres til biskopen af hali kirker 1474, biskop Oluf Røgvaldsens dom imellem Hoole dom kircke og Thorvalder Jonssen 1474, Hr. Biørn Jonsens testamente, item klagemaal over Hr. Ormer paa Westmandøe. *3 rdl.*

1726. 3.°. Edda Sæmundi skreven af Magst. Briniolfo Svenonio. *4 rdl.*

4to. Eyrbiggia, og Laxdæla Søgur (eller historier) indbunden og meget vel skreven af forbem.lte Hr. Jon paa Willingeholt ungefehr paa half rys papir. *9 rdl.*

5to. Hungurvaka, Snorra Edda cum commentario Biörnonis de Skardsaa, Magus iarls saga, item saga af Sigurde thogla, saga af Gautreke og Rolfe, et plura alia, skreven af Hr. Jon paa Willingeholt meer end som paa half rys papir. *11 rdl.*

6to. Den bibelske historie bog, som kaldes Stiorn, skreven med gammel skiøn islandske haand over paa 8 bøger papir indbunden. *8 rdl.*

7°. Vitløfftige islandske annales meer end som paa 12 bøger papir, fra verdens begyndelse indtil Annum Christi 1072. Sidst udi bogen var annales eller vitæ biskopernes som verit have paa Skalholt udi Island, denne bog og indbunden. *11 rdl.*

Foreskrevne 7 foliant bøger tilhørte min moder Sigrid Haagens daatter.

Anno 1726. 8tavo. Den bog Edda complet, velskreven med stor skrifft paa 5 à 6 bøger papir indbunden. *5 rdl.*

1727. 9°. Een vel indbunden foliant bog hvor paa var skrevene atskillige konge brever, retterbøder, gamle statuter, og domme, med videre, og var den bog meere end som paa 10 bøger papire. *8 rdl.*

10. Een gammel skreven islandsk historie bog fuldkommen en hand tycke hvor udi var først saga af kong Magnus gode, og af Harald Sigurdsen etc; mentioneres sub num; 5 udi det sidste missive lit: C. *7 rdl.*

In qvarto

Anno 1725. 1°. Rymbegla skreven af den berømte Islands antiqvario Biornone de Skardsaa, Udi samme bog, var og Carmina antiqva Egels Skallagrimsons cum commentario ejusdem Biörnonis; item ejusdem annotationes in Eddam Sæmundi, et Eddam Snorronis, paa den bog var og skreven saga af Gunnlaug Ormstunge og Skald Rafn, fragment af Hallfreder Wandrædeskalds saga, saga af Havard halte, og hans søn Oluf, saga af Kialnesinger, sage extract

af Ketel hang, og saga af Orvar Odder, Den bog bestood af 5 a 6 bøger papir ungefehr. 5 *rdl.*

Anno 1725. 2°. En gammel bog hvor udi var skreven register eller opteignelse over kirkernes udi Island ejendomme, rettigheder, gods og inventarium, og var denne bog kommen fra Sydemule. *2 rdl.*

3°. Saga af Guld Thorer som den sal. mand haver belovet at restituere, effter som hand vel viste at jeg den havde kiøbt for mine egen penge. *1 rdl.*

4°. Erpoldi Lindenbruch Chronica, von dem cimbrischen Kriege, wieder die Römer etc: Hamburg 1599 cum additamento von dem spanischen Kriege wieder England. *4 mk.*

5°. Magst. Brynolfi Svenonij Carmen votivum de cruce cum præfatione, multis locis (ut puto) ipsius autoris manu correctum. *1 rdl.*

1726. 6°. Fragment af annaler paa 20 blade, begynder Anno Christi 1139 men endes 1427. Udi samme bog, var og noch et andet fragment af annaler, som begyndte Anno Christi 44, og tog ende 1405 skrevet paa 52 blade, er so til samme 72 blade. *4 mk.*

7°. Hr. Einer Siwertsens vyse bog, saa nær 2 finger tyck, vel skreven og rett vel conditionered med messing beslag og messing spenner *3 rdl.*

8tavo. Register over alle islandske skrevne historie bøger og antiqviteter som ieg indtil Annum 1720 havde under hænder.

Anno 1726. 9°. Een domme bog, som meenes at Hr. Einer Arnfindsen har skrevet, der udi var og skreven nogle konge brever, samt C. 3tii reces og C. 4ti islandske taxt, item atskillige domme giorte af Gudmund Haagensen. *8—9: 1 rdl.*

10. Een islandsk skreven vyse bog, meer end som 3 finger tyck, hvor paa var skreven mange velgiorte vyser og indhold af atskillige rare islandske historier. *3 rdl.*

11°. Begge parters som søgte effter Einer Eiolfsens arv, deres proposition, svar og giensvar.

12°. Om testamente til Thorbiorg Wigfus daatter.

13°. Magnus Aresens skrifft imod Einer Haagensen.

14°. Contra skrifft i mod Haagens opspundne paastand.

15. Om den eed som Solveg Biørns daatter giort haver. *11—15: 4 mk.*

16. Biskop Hr. Gisle Ottesens samt hans broders provsten Hr. Sivert Ottesens reise iournal fra Island her til Danmarck circa Annum 1711 eller 1713 *(sål. for »1611 eller 1613«).*

Anno 1727. 17°. Udskrifft eller copie af biskopens Hr. Gisle Jonsens visitatz og brefve bog, og findes der udi noget skrefet om Staderøe med fleere smaa skriffter. *16—17: 1 rdl.*

18°. Copier af atskillige brefve og domme biskopens Hr. Odder Einersens, desligste og copier af diverse domme og documenter, bladene udi denne gamle synderløse bog var til tals 164. *1 rdl.*

19°. Een eld gammel paa got pergament skreven rar Islands lov bog, med nogle illuminerede og forgylte billeder og bogstaver, hvor udi og er indskreven den gamle kirkelov, eller Christen rætt, med atskillige rætter bøder og konge brever, bogen var indbunden udi sort cardevan, med sølvbeslag paa alle 8 hiørner og midt paa begge siderne giør 10 str. sølv til sammen desligste 2 tycke sølf spender, og er den pergaments bog med beslaget bleven estimered udi Island for 20 rixdaler, bogen var min moder Sigrid Haagens daatters og hende skrifftlig foræret til nytt aars gave, af den berømte lærde biskop Magst. Brynolfo Svenonio. *20 rdl.*

Anno 1728. 20. Et gammelt vitløfftig calender skrevet paa pergament udi islandske sprog. *2 rdl.*

21. Hannem og udi det sommer laant eet manuscript in 4to paa nogle arck, som var relation om den første Lutherske biskops paa Skalholt Hr. Gisser Einersens ordination, samt hans reise fra Island til Hamborg, og siden til Kiøbenhaun, saa og hvad forefalte ved hans indtredelse til stiffted, og om reformationen, 1540, 1541, 1542, 1543 med videre, hannem og fleere angaaende. *4 mk.*

22. Er og sal. Assessor Magnussen den samme gang af mig bleven laant, som jeg med egen hand tilforne havde skreven, een paa islandsk saa kaldet Hungervake, som ere annales, eller vitæ Episcoporum Skalholtensium, fra den første bischop Isleifer som udi Bremen blev ordineret 1056, og til den 3die Lutherske biskop Hr. Gisle Jonsen, som blev ordinered 1557, der udinden var og begreben in duplo, den sidste catholiske biskops paa Hoolum Jon Aresens vitæ, den eene var skreven af Dade Gudmundsen og den anden af Magnus Biørnsen, med meere, som den bog indholte, var ungefehr skreven paa 50 arck papir. *1 rdl. 2 mk.*

23. Annales Episcoporum Skalholtensium skrevne af autore Hr. Jon Egelsen propria manu circa Annum Christi 1608. *1 rdl.*

24. Noch haver ieg laant Hr. Assessor Arnas Magnussen d. 24. November 1728, een Islands Landnama som er tryckt paa Skalholt Anno 1688. som mig samme aar blev skicket af min frænde Sr. Brinjolfer Thorlacius, den forrige biskops Magtr. Theodori Thorlacij søn, Liber incompactus. *1 rdl.*

Anno 1705. Den sal. mand er ellers af mig laant da hand var land commissarius udi Island d. 18 July 1705 nogle gamle skrevne bøger in qvarto, til tals 8 à 9, indpackede udi et lidet skrin, og var paa samme bøger skreven diverse islandske gamle historier, og annaler, samt konge brever, domme, forretninger, og fleere saadan curieuse sager. *4 rdl.*

In octavo.

Anno 1725. 1° En reise iournal fra Hamborg og til Island (Meenes at vere den berømte mands Eggert Hannesens ipsius manu) Udi samme bog var og atskillige ordsprog og islandske klufftige sentenser effter alphabet. *2 rdl.*

Anno 1726. 2. Sal. Assessor Magnusen laant in Januarius nogle smaa annales og geneologiæ(!) paa islandsk bestaaende af 27 blade, der udi var sidst een liden extract af et islandsk calender som kaldes Talbirding. *2 rdl.*

3° Register over kirckernes gods og inventarium udi Island, eller de visitatzer som biskop Hr. Odder Einersen giort haver, der udi var og atskillige andre smaa tractater. *4 rdl.*

4. Een rar vitløfftig islandske vijse udi mange strophis kaldet Vidforuls kvæde. *1 rdl.*

1727. 5to. In Januario hannem laant, een gammel bog eller skrolle 2 à 3 finger tyck, hvor udi at var skrefven originaler, og copier af nogle domme, brefve og qvitteringer forige bisckops paa Skalholt Hr. Odder Einersens, desligste og Einer Haagensens som paa de tider var sysselmand udi Arnes syssel, samt fleere andres, først udi den skrolle er skreven biskopens Hr. Odder Einersens, og sysselm. Einer Haagensens dom afsagt paa Laxerholt 11te May 1610, sidst i bogen er Bendix bonde Halldorsens dom slutted paa Skride ting 1591, item dom angaaende Biørne Sigfussen og 3de eeds formularia, bag ved bogen ere 4 løse blade i qvarto og er tegnet paa denne skrolle num: 10. *4 rdl.*

1728. 6to. Noch et vitløfftig islandsk calender skrevet ungefehr paa 20 arck papir af forbenævnte biskop Hr. Odder Einersen. 5 *rdl.*

In duodecimo.

Een tryckt dansk psalme bog og evangelier med et calender og andet meere, prented udi Lubeck 1556. 2 *mk.*

Noch antiqviteter af rare brever paa pergament og papier, som var løse, og er dette laant effter memorialens af 22 May 1723, den 8de postes indhold og de paafølgte missiver, samt mange muntlige begieringer. 7 *rdl.*

Anno 1726. 1°. Eet stort pergaments bref sine sigillis, og var derpaa beskreven, erche biskopens udi Nider oos, hans dom, over sagerne i mellem biskoperne fra Island Augmund Paulsen og Jon Aresen, item biskop Jon Aresens ordinations bref og bestalling paa Hoolum stifft 1524.

2do. Gave brev paa halv Wandsfiord til Biørn Thorlefsen 1433.

3°. Christines gave brev paa heele Wandsfiord til hendis daatter Solveg, og Biørns samtycke derpaa 1474.

Foreskrevne 2de pergaments breve ere foruden indsegle.

4to. Hr. Jon Aresens præsts testamentes bref til hans børn 1522.

5to. Forsvar og attester biskopens Hr. Gissers 1547 paa pergament foruden indseigle.

6°. Een dom angaaende egteskab imellem Einer Thormodsen og Johanne Einers daatter afsagt paa Øxeraa landsting 1618 uden noget indsegle.

7°. Dom som er bleven giort paa Stad à Ølderigg af officiali og præsterne udi Skalholt stifft, Anno 1518, var skreven paa pergament, med et indsegel.

8tavo. Eet refven bref paa papir med 5 à 6 hengende indsegle, angaaende egteskabs troelovelse imellem Eggert Hannessen og Stenun Jons daatter.

9°. Ere 12 str. pergaments blade udaf bøger løse fra hin anden.

10. Udi een eske 27 str. pergaments breve.

11. Biskop Hr. Odder Einersens testimonium in originali udgivet af Mensa suprema communitatis regiæ da hand qvitterede at vere provst paa closteret.

12°. Capitain Jon Westmans 2de original epistolæ, propria manu scriptæ, til biskopen Magst. Brynolfum Svenonium, og syselmand Haagen Gislesen 1647.

13. Thorsten Jonsens egenhændig skrivelse, til hans kone Ranveg paa Westmandøe skrevet fra Alger udi Turkiet 1628.

14°. Endnu 3de str. pergaments breve angaaende jorden Brødretunge.

15°. Noch 6 str. pergaments brever, med hengende indsegle for, det eene af samme brever melder om jorden Skaney og dens landegn.

16. Ragneider Eggerts daatter epitaphium, skreven paa islandsk.

Foreskrevne historiske skrevne bøger, antiqviteter og brever ere Velædle Hr. Assessor, nu sal. Arnas Magnussen, een tid effter anden bleven tilsendt og laant af min moder Sigrid Haagens daatter, saa og mig, udi aarene 1725, 1726, 1727 og til November maaneds udgang 1728. Desligste og til forne af mig 1705, som udi denne specification ommældes, og er til dato icke det ringeste af foreskrevne bøger og antiqviteter bleven restituered, hvercken til meerbemte. min moder ei heller til mig, Dette bekræffter jeg med min egen haands underskrifft, Kiøbenhafn d. 28 January 1730.

Odder Sivertsen.

De velædle og velbaarne Hr. Commissarier udi sal. Hr. Assessor Arne Magnussens sterfboe have mig underskrevne fornoyet og betalt 30 rixdaler for de

skrevne bøger og antiqviteter som jeg velbem.te sal. Assessor Magnussen effter hans mange skrifftlige begieringer laant og forskafvet haver og der for uden haver jeg udi sal. Assessor Magnussens levende live annamet 30 rixdaler saa at alle de bøger papirer og pergamenter som sal. Arne Magnussen af min kiære moder og mig haver bekommet er her med fornoyet og til ald tacke betalt og her effter ingen krave at giøre for disse bøger eller deris verdie. Dette jeg med egen haand og hos tryckte signet bekreffter. Kiøbenhafn den 24 Septembris Annno 1730

Odder Sivertsen

541. [ARNE MAGNUSSON TIL LANDSTINGSKRIVER SIGURÐUR SIGURÐSSON.] Skálhollte þann 1ta aprilis anno 1710.

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Lover snarlig afsendelse af de afsagte domme (vedkommende S.s fader fhv. lagmand Sig. Bjørnsson). Oversender nogle lånte bøger m. v. Besvarer forespørgsler.

Monsieur mikelsvirdande góde vin.

Næst kiærre aludar heilsan og bestu heilla óskum þacka eg vinsamlega firir tilskrifed af 28. martii næstlidna samt allt annad undannfared vinsamlegt. Ahrærande dómana, er þar inne áminnest, þá giet eg þá ecke sent ydur med þessare milleferd, med þvi þeir ecke so til buner eru. Kom mier ad óvöru Pieturs Dadasonar hingad koma i þetta sinn, og þarf eg, sem nærre gieted, þesse document ad conferera, adur enn under minne hende frá mier sende. Svo þarf eg og siálfur ad taka copie af sumu, sem i dómana innfært er, ádur þeir frá mier fara. Vill mier þetta, med ödru sem á mille fellur, og ecke helldur forsomast má, annasamt verda, enn eg á ecke mörgum skrifurum til ad seigia, og öngvann er, jafnvel firir geip(!) kaup, ad utvega, hvar vid þier siálfer kannast munud. Samt vona eg þesse document ydur ad senda med bródur ydar Sigurde Sigurdssyne yngra, þá frá skólanum ferdast, sem verda mun um palmasunnudaginn, ad fráteknum dóme i male Geirnyar, hvor valla mun kunna til þeirrar tidar ferdugur ad verda; mun ydur tilranka, ad þad eru ærid vitlöftig document, sem til hans heyra, enn skrifara er ecke ad fá, sem ádur sagt er, hvad sem til kaups være boded; med hann mun eg til ydar senda, þad fyrsta ferdugur verdur, einhvern tima sidast i þessum mánude. Af þeim mier lánudum bókum sende eg nu nockrar innpackadar i forsigladann striga packa og þacka þienustusamlega firir láned. Fleirum mun eg sidann aptur skila, um þad leite hiedann ferdast, sem verda mun hinn 10. edur 12. maii, og ydur skilvislega senda. Pappirinn, sem til mælest, liggur medal bókanna; á eg eingvann svo vondann sem þier umbidied, er og þessi ydur ecke ofgódur; þreinge ydur

ennnu, adur enn skipinn koma, þá giet eg lagt af vid ydur ennnu eina bók, ef ydar vilia þar um vita fæ, og gietur þad skied frá þingvöllum, þegar vestur reise, ef þar liggia bod frá ydur i veginum. Um utsiglingar-tollinn, er skrifed, er so gott, og nager mier þar i ydar sögn. So nager mier, ef á þingvöllum lage i vege firir mier copier af briefunum, sem ydur umbeded hefe, enn til þeirrar tidar villde eg þær giarnann fá under ydar hende, epter umtale. Um hestinn, sem þar sidra er hiá ydur, giet eg i þetta sin eckert skrifad, þad skier med bródur ydar Sigurde, ellegar þá eg sidarsta dómenn sende, sem ádur er áminst. þann locum um deilld manna skil eg ecke svo, ad neitt þore distinctè þar um ad skrifa. Hvert sem menn vilia skilia þad um deilu edur deiling manna á mille, þá synest, sem þar á móte yrde disputerad, þo ætla eg helldur þad mune umm deilu skilia vera. þad document um ranga kauphöndlan i Holme, sem þier ætludud skrifad vera af þorde Heinrekssyne, hefe eg nu funded, og hefe eg þar i haft alika riett og i þeim tractatu sr. Arngrims um erfder, hvern eg ætlade fyrrum hiá ydur vera, enn fann hann sidann i bók ydar, þeirre sem eg nu sende. Mier er so hattad, ad so sem eg alldrei gleyme öllu, so man eg og helldur alldrei allt. Annad fellur nu ei til briefs efnis. Enda þvi med hverskins heilla óskum til ydar, kiærustunnar og annarra kiært elskande naunga, verande alltid

Monsieur ydar.

542. [ARNE MAGNUSSON TIL LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON.] Skalhollte þann 12. maii anno 1710.

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 443, folio. Besværer sig over den voldsomhed, hvormed Arne Hannesson fra Nordtunga har krævet en gennem S. til A. M. udlånt kopibog tilbage, og vil dog endnu beholde den en tid. Påberåber sig sin pålidelighed m. h. t. udlån og sin instrux.

Monsieur Mikilsvirdande gode vin,

Med nockurre forundrun hefe eg lesed bref Arna Hannessonar i Nordtungu, dat. 18 martii 1710, hvers copiu þier lögdud innan i ydar vinsamliga bref til min, af dato Eyium 21. april. næstlidna. Og er þad satt ad segia, ad varla hefde eg truad, nema med þvilikum skilum sied hefde, ad nockur munde svo óhöflega skrifa göfugum manne, um svo litla (riettara ad segia enga) pretension. þad yfergeingur flestann allann rustaskap ad tala um óheimilld i þvilikum hiegoma, sem þetta er, ad liá einum eina flestum mönnum ónyta og ad fua komna copiubók, hverrar stærste hlute er svo almenneligur manna á mille hier i

lande, ad flester lögrettumenn munu þad hafa i doma-sirpum sinum. Og æred sturlud mætte hanns födursyster Ragneidur á Holme vera, ef hun (svo sem hann áqvedur) angradest þar af, ad bókarinnar um stund hafe á bak sied. Þvi er hann talar um erting vid sig i þessu efne, þættest eg vilia umbreita, þvi þad litst mier nær sönnu, ad bæde Ragneidur á Hólme ei alls firir löngu, og hann nu, sem eg fornem, sækie af fremsta megne ad erta gott folk, jafnvel þo eg, firir mitt leite, ecke virde þetta svo mikils, ad eg vilie þad erting kalla. Ragneidur firir nockrum tima sende mier half-skiætings bod um þessa bók, og nu kiemur þetta á ofan, eins og hitt edur verra. Orsöken til þessa er ecke i raun girnd bókarennar svo miög (þvi bædi vita þau, ad hun nærre einkis verd er), sem þad ad Ragneidur er óþolenmód yfer ummælum nockrum lögmannsins Páls Jonssonar og mínum áhrærande vidskipte hennar og leigulida á jardarparte hennar einum, og med þvi eckert sierlegra til fellur, hvar med mier motþægt verde, þa vill hun bera sig ad ad hefna med þessu, og er nu þetta endelega ad umlida af henne svo sem kvennpersonu, sem vill giallda i þeim aurum er hun til hefur. Enn um Arna Hannesson hefe eg þa þanka haft, ad hann madur være miklu meir discret enn nu sie eg. Nu hverneg sem þessu er vared, þa þarf eg þo bókenne enn nu um nockra stund ad behallda, þar til stunder fæ, i hiáverkum, ur henne upp ad skrifa nockur kongzbref, memoriala og annad þvilikt, sem eg annadhvert ecke fyrr hefe, edur ecke svo correct sem þetta hier finnst. Og er sumt af þessu þess slags, ad eg þad naudsynlega hafa þarf til upplysingar einu edur ödru, vidkomande þeirre commission sem mier allranadugast er á hendur falen. Nu mun Arne Hannesson vorkienna mier (ef ecke hann þá þó aller adrer), ad eg ecke setie mig nidur til ad skrifa þetta ut i striklotu og forsóma þar med allt annad, sem eg á ad giöra. Hann mundi kannskie svara, ad eg kynni kaupa adra til ad skrifa þetta ut; þad þore eg ecke ad giöra, fyrst þesse lumpin skræda er þvilikur dyrmætur fiesiódur i hans þanka, þvi ef ad bókenne yrde, þa er eg ecke viss um, ad eg giæte honum hana bitalad, svo honum likade, og læt eg þvi mitt eiged folk ur henne uppskrifa, þegar verkefna á mille verdur. Annars þyrde eg under sannsynne virdingu ad eiga, ad boken ecke metast munde yfer v aura virde, og ef mier hefde til hugar komed, ad þvilikt vastur orded hefde um þetta hindurvitni, þa hefde eg endelega bokinni fyrr skilad gietad. Enn mier kom þad ecke til hugar, hefe og margt annad þvilikt under höndum, sem eg og aptur skila á. Eg hefe

af ymsum mönnum hier i lande, bædi particulier og fra locis publicis, document til láns haft, vona eg mier muni verda gott til vitnis um, ad ecke eitt einasta blad þar af hafe misfarest, helldur hver sitt aptur feinged, þa eg á hallded hefe. Allt firir þad, til þess ad Arne Hannesson ugglaus vera kunne um þessar boka skrædu restitution, þá bid eg ydur minna vegna honum firir hana pant ad bióda, 4 rixdale, ef hann þar med nægdur er, 6 ef hann þad helldur vill, og legged þat ut af þvi, sem ockar á mille er, enn láted hann giefa ydur nogu sterkt revers upp á ad levera aptur þessa peninga á moti bokenne, þvi þo eg kost ætte ad kaupa hana firir 2 rixdale, þa villde eg mig beþeinkia. Enn vilie hann ecke þessu giegna nema med ohöflegheitum, likum þeim er i hans brefe standa, þa mun þo bóken hiá mier bida verda, þar til þetta, sem fyrrsagt er, uppskrifad fæ, og vil eg under godra manna dóme eiga, hver skade álitast kynne honum ad vera i þeirre bokarinnar burtveru. Enn svo ad þier, sem mier bókina hafed i hendur feinged, nockud firir ydur hafed um þessa fyrrskrifada bók, vegna mannlegs daudlegleika, þá medkienne eg underskrifadur, ad eg af ydur Monsieur Sigurdur Sigurdsson til láns medteked hefe bók i folio, alla i bande lausa, og vida trosnada, hveria ad minne hyggiu fyrrum att hafa Gisle sal. þordarson lögmadur og hans sonur Steindór. Innehelldur þesse bók: Islendska lögbok, riettarbætur margar, C. 3tii ordinantiu med Ripar articulum, Frid. 2. hiuskapar ordinantiu, C. 3tii recess, kongs bref morg, islendska doma og annad þvilikt. Er boken óhandskriftud og ógiegnum dregen copiu bók. Framar uppá þad, ad þier Arna Hannessyne nockur rök sagt gieted til þess, ad mier bókina i hendur feingud, þa set eg hier inn þann 29. articula af þeirri instruction, sem konungl. Majt. mier allranádugast meddeillt hefur þann 22. maii 1702 (jafnvel þótt þetta ecke bære i tal med ockur, þa þier mier bokina i hendur feingud): Ef og þar i landinu hia dómkirkiunum, klaustrunum, eda og hiá particulier (einstaka) mönnum kynne ad vera i geymslu nockur document, sem til einnrar eda annarrar upplysingar kynne ad þurfa, þá skulu þeir, sem þau i geymslu hafa, þau somu án undandráttar frammleggia.

þesse articuli er riettelega ur Dönsku i Islendsku utlagdur, hveriu til vitnis skal vera mitt nafn, sem under þessu brefe stendur. Naudsyniar svo ecke i þetta sinn hier um framar ad skrifa, enn ydur befel eg ad endingu eylifum gude til allrar umönnunar og varatektar um öll ókomen dægur, verande alltid

Monsieur.

543. a—b. ARNE MAGNUSSON TIL LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON (SIGURDSEN). Kiøbenhafn, a. den 28. martii anno 1713, b. 1te maii a. 1713.

Efter egh. underskr. dansk original-dublet i AM. 443, folio.

a. Forespørgsel, om S. S. agter at benytte den faderen, fhv. lagmand Sig. Bjørnsson, og ham tilståede opsættelse af den over S. B. af A. M. og lagmand P. Vidalin for højesteret indstævnede sag, indtil 3 andre af A. M. og lagmand P. Vidalin over S. B. afsagte domme er blevne påkendte af den islandske overret. Hertil påtegning af S. Sigurdssen »ligelydende annammet den 28. Martij 1713«.

———

b. Meddelelse om, hvilke uddrag af landstings-akterne A. M. i den forestående sag for højesteret agter at producere, med oversendelse af et antal sådanne. Hertil lignende påtegning af S. S. som forud anført.

*

544. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyium i Kiós þann 28. Martij Anno 1710.

Efter orig. i AM. 443, folio. Udbeder sig med Pétur Daðason tilsendt de 4 domme (med dokumenter), som forrige sommer afsagdes i hans faders sager. Oplyser om den af faderen indbetalte Gottrupske rejsegodtgørelse. Kan ikke nu sende nogle brevkopier og kræver et bogudlån tilbage: »Get eg ei i þetta sinn sent ydur Herra copiu af þeim brefum, sem mig sydast umm bádud, þvi Eyólfur B. S. er i burtu, enn skrifara fár annars er, þad skal þó ei gleimast. Munud ei gleima, ad leverast láta nockrar bækur frá födur mínum og mier, ydur lánadar, til bródur mins Sigurdar, ádur enn burtreiser i vor, sierdeilis ættartölubók mína, sem fader minn vill siá effter i, umm nockud«. Spørger om betydningen af lovbogens »deyld manna«.

545. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyium i Kiós þann 10da Aprilis Anno 1710.

Efter orig. i AM. 443 folio. Anerkender modtagelse af 4 bøger samt 6 kalvskindsbreve fra Saurbæ, af hvilke afskrift loves. Takker for tilsendt papir; »eg byd med þolenmæde dómanna«, som han længes efter. A. M.s oplysning om »deilld manna« er tilstrækkelig; nærmere besked ang. en hest imødeses. Efterskrift: »Bóka stora ummbót þacha eg kiærlega, gott er slykum bækur lána, þá so afftursk ila«.

546. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyium i Kioos þann 21. Aprilis Anno 1710.

Trykt efter orig. i AM. 443 folio. Om dom-kopier og bogudlån, særlig om Holms-bogens tilbagefordring. Beskriver en til udførsel bestemt hest.

Vel Edla Hr. Professor Mikelsvyrdande Hr. Fauteur!

Ydar Hd. tilskrif sydasta af Dato 12. Aprilis medteked 15. ejusdem af bródur minum Sigurde yngra þacka eg aludlega. Med brefenu medtók eg þá þriá dóma, er skrifed, og byd þess 4da i mále Geyrnyar, þá vænte eg og fyllelega þeirra original brefa og documenta, er eg fyrer yckar (Hr. Commissariorum) dóm frammlagde i fyrra sumar 1708. Þad mier sydast sendud af num: 19 ur bóka registre ockar, sem skrifed, fær vel lagfæring, sama er ad seigia umm þad eitt og annad á medal domaruslßens i num: 19, er seigest fá vilia (frateknu Biörns á Skardsá glossario), kemur til einingar, þá finnustum, lofe Gud, og nær eg kynne ad siá, hvad er, eda hvört mitt sie, so ad svo leinge meiged þvi effterhallda, þó ad af bókum hinum sended, sem skrifed, þá er og time nógur betalingenn áskilia fyrer þad, og enn þá meyre verded medtaka. Hier er enn nu nockud nytt remarqvable ad skrifa. Fader minn feck firer fáum dögum bref fra Arna i Nordurtungu umm þá stóru Hólms bók. Þad seiger, sem af þvi siáed og ordriett copia hier innlögd skyrer *(kopien mgl.)*; fæ eg nu litla þöck hiá Patri fyrer burtlán bókarennar, og hönum þar med ollande soddann brefs ávarps etc., bid eg þvi eitthvad umm bókena vyst rádest af, hana heimtar P. af mier, eg hefe og fyrer hana margt i svefne lided, hann bydur ydur ad láta skrifa upp þau document ur bokenne, er hafa vilied, eg meyna Dominus Pater, so ad frelsest firir óeyrdarmanna álase, sem þier gömlum nærre geted, og ef bókena ecke sended nu fyrer vestur reysu ydar hingad áleydes, þá láted mier effter ydar revers uppá bókena, sem seige, ad þier oss skadlausa fyrer hallde á henne hallda vilied (so ad þar skielle .... *[åben plads]* sem skal). Effter loforde minu sende eg ydur hier med copiurnar af K. brefunum vidvykiande þeim 4 málum etc., samt man eg fyrer vyst, ad ydur copiur þeirra i Kaupenhafn i fyrra 1709 leverade. Hefdu ydar skrifarar eckert hafft ad giöra, þá skyllda eg mæla til utskrifftar af C. 1mi laungu rettarból hia ydur, sem mier nockra daga i firra vetur liedu*d* (-ur *orig.*) til efftersionar, var vyst in originali, enn þier muned eiga eina lausa copiu af henne, mier gefa. Jam ad rem. Brurn ydar hefur tagl ofann á konungsnef kallad, ad fornu, mun meyra vaxa i sumar, er þ[i]kt nóg, kann sig so mier lynder, geingur sem naut þar til ummskiffter til kosta, dregur þá gott skeyd, ef Sölm. af læge ride, óstadur, óragur, enn lyflytell, og ad minum dóme er hann ecke óhentugur ad sigla; eige er hann nu vel alenn, þvi reydenn hefur holldenn afteked sydann midiann vetur, þar til ei fær ad ryda, sem folk

hier veit; skyllde best hann stæde framm under alþing, og þá fullfeitur óluenn ordenn være, ad repetera gáng sinn til siglingar, hentast med seinustu skipum, so sem á Eyrarbacka. Þetta seige eg nu allt hid sannasta umm hestenn, og ef resolvered hann skule sigla, vil eg láta hann standa, þá giöf endar, hier á Bligdal, sem hestar fliótt og vel fitna, sydann recommendera hann Sölmunde umm halfann mánud eda so, ad ryda, þvi ósiukann mann þarf ætla hönum til reydar. Þier giöred sem ydur best lykar umm allt þetta; þad i minu vallde kann vera ad effter koma, skal eige manqvera ydar vegna. Þessu öllu framar befel eg ydur minn Herra, Gude eilyfum til farsælustu varatektar æfenlega. Eg og min kiærasta heilsum ydur þacklatlega, þienustusamlega og finst ydar Hrad. þienustusk. vin og þienare alltid.

547. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eyium þann 14. Maji Ao. 1710.

Trykt efter orig. i AM. 443, folio. Takker for nogle modtagne bøger og tillader fortsat lån af andre, samt for revers ang. Holms-bogen. Anerkender modtagelse af en doms-udskrift m. v., men uden indlæg. Afsender den til udførsel bestemte hest, hvorom forskellige oplysninger gives.

Vel Edla Hr. Professor,

Ætyd æruvyrdande Herra og Fautor!

Ydar Hrad. tvö tilskrif i dag medtekenn i Saurbæ þacka eg þienustusamlega, ásamt ádurbevystum velgiördum. Nu samstundes kom eg heim til mín og hefe bækurnar medteked, sem revers innlagt syner, og þegar þær eignarmannenum i hönd koma, veit eg hann vill hafa þackad ydur góda medferd og vidskilnad á þeim; hvörsu sem mier þiker, þad stendur á lausu blade firir framan i num: 14, ad lytel rifkun bókenne sie; ad sönnu var hun i byndenu lasleg, enn menn meiga siá hvad bladed ummbæter, og eige skal þad so fliótt glatast, þvi verked lofar meistarann, so var og von af ydur; eige undrunst vær umm þær bækur fáar til baka eru. Sama er sem ádur sagt hefe umm num: 18, mina eign: eige þarf hun baga neirn ydur giöra, i þvi ad láta skrifa ur henne þad gyrnest, eg finn mier annad til verkefna i sumar fyrst enn lesa i henne, þó hiá mier være, má hun þvi byda gódrar tydar, mier ei helldur so angursamt, af hennar burtveru mun verda sem qvennfolkenu af Hólmsbokenne. Jeg þacka gott revers uppá hana og mun ei sydur enn ádur diörfu fyrer svara, vil og pantenn skriflega bióda mót reverse Arna H.s, so sem rád fyrer i þvi brefe giöred. Giarnann vil eg med tyd effter hentugleikum meiga vona utskrifftar, so

sem skrifed, af C 1mi rettarbót. þann 4da dómenn, sem resterade, hefe eg nu medteked óskiemdann ásamt nockur documentenn og flest öll fyrer utan innleggenn, er seiged riettarens skiöl vera, þad læt eg umm sinn af mier ósagt, enn hlyde ydar sögn. Nöfn þingmannanna, sem vitne voru i þeim riette, er þid Hr. Commissarij á þingvöllum hielldud, villda eg giarnann vita, þó ei fyrr være enn á alþinge af Hr. lögmannenum Pále Wid. Brurn ydar aljarnadur, óhalltur, ómeyddur og i öllu óskiemdur, sydann til min kom, fer nu med Gudmunde austur effter ydar tilsögn, og þó ei sie so vel feitur sem villde, er bæde hanns skulld, i þvi holldlaus og hárlytell i haust i hused kom, og min vegna reydarennar frá jólum til páska; sydann hefur hann ómakslaus vered, so uppá áreinslu er óhætt hönum langferd ætla, og bregdest þad, þá meiged i fleyru mier mistrua. þó hann sie hardgeingur, helld eg hann samt ei óhentugann ad sigla, þvi svo syndust mier gangvarar i Kaupenhafn vera, enn ómögulega kann nochur hestur ad læra miukann seinagáng, er brochur i upphafe vered hefur, þvi so verdur hann alla sina æfe, þó lære ad skeyda, seigia mier reydmenn hier sydra, eg hefe ei betre kunnáttu hafft enn *[um?]* Brun hefe sagt, og bid eg viliенn framm yfer vidgiördena takest; fyrer giöf hanns er nægur time sydar ad tala. Vil giarnann bidia ydur þolenmæde og ummlyding vid mig i peninga sökum hafa, annars þá alldeiles þreytest þar á, skal eg ei láta viliann vanta ad clarera þad kann, eg tala hier umm þvi færra sem ydur betur treiste. Kynne og nockud nytelegt fyrer min augu bera, er meynte þier siá villdud, eg meina af bókum eda documentis gomlum, vil eg eige bregda heyt mitt þar umm vid ydur, er ydur i þvi og ödru til þienustu obligeradur. Nu er alldeiles þolenmæde Gudmundar a enda leingur byda, seigest og þær ordur hafa. Hlyt eg þvi afbregda og enda bladed, óska ydur lucku og velferdar ætyd bæde til reysunnar og alls annars. Eg og min kiærasta heilsum ydur þienustusamlega.

548. LANDTINGSKRIVER SIG. SIGURDSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Eyium i Kiós þann 13. Aprilis Anno 1711.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Oplyser om forskellige sagahåndskrifter m. v., som A. M. ønsker sig.

Vel Edla Hr. Assessor

Stóræruvyrdande Herra og Fautor.

Jeg þacka skylldugast sydustu velgiörder og atlæte, ásamt adur audsyndum erusemdar atvikum og elskulegre affection. Sydann eg vid ydur skyllde minn Herra, hafa aungvar mille-

ferder orded til þessa hiedann frá, hvörs vegna eg nu mynnest þad nefndud umm Trojumanna og Ragnar(!) lodbrokar it. Mariu sögur, ad fá villdud, hvöriar eigandenn seigest ei missa vilia, fyr enn hafe láted þær uppskrifa, enn ad þvi giördu sieu þær ydur velkomnar, og vill þá sem fyrst þær heim fá. Eige hefe eg enn þá helldur feinged til min upphafed af Karla Magnusar sögu minne, er burtlied hafde, so ad vita feinge hvört sama er i ydar höndum. Clmi rettarbót laungu mun minn Herra ecke gleima, ad copiu af fáe med tydenne, Hviltar máldaga hefe eg og nefndt vid teingdabródur minn Erlend, og vill hann nu munnlega vid ydur tala þar umm, þikest ei muna fyrer vyst, ad heima hafe.
Beder A. M. overtage udbetalingen af 5 rdl; som S. S. har til gode hos A. M.s broder Jón Magnússon.

549. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON (SIGURDSSEN) TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhafn d. 29. Martii Anno 1713.

Efter dansk orig. i AM. 443, folio.

Til svar på A. M.s forespørgsel af $^{28}/_{3}$, om S. S. på faderen lagmand Sig. Bjørnssons og egne vegne vil benytte den kgl. bevilling af $^{18}/_{6}$ 1712 til ikke i år at møde for højesteret til at forsvare S. B.s sag mod A. M. og P. Vidalin, erklærer S. S., at da han nu er her i staden, har han ansøgt om, at sagen må komme for højesteret straks efter påske eller inden udgangen af april, så at han derefter kan rejse tilbage til Island. Kun dersom han ingen resolution erholder, vil han anvende den kgl. bevilling.

550. LANDSTINGSKRIVER SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. »Enn þá buande ad« Saurbæ d. 6. Octobris Ao. 1727.

Trykt efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to. Takker for brev og tilsendelse. Meddeler sin moders død og beder A. M. skaffe sig en gravsten over forældrene. Oddur Sigurdsson er bleven hårdt behandlet af øvrigheden. Om P. Vidalins død og eftermæle. Henstiller til A. M.s overvejelse, hvilken af ansøgerne, O. Dadason eller Bjarne Halldorsson, der bør have P. V.s syssel; han selv skylder A. M. sin stilling (som sysselmand i Árness syssel). Vedlagt følger en memorial over varer, som S. S. ønsker indkøbt. Ifg A. M.s påtegning »annamet med Buudeskib 1728 d. 10. Julii da alle Iislandzfarene vare borte«; ligeledes noteret, at en indlagt anvisning på Chr. Borup er bleven udbetalt 12. 5. 1729, og at den i brevet omtalte tingbog og supplikats medfulgte.

Vel Edla og Velbyrduge Hr. Assessor,
Hattvyrdande Herra og Fautieur.

Ydar Hrad. elskulegt tilskrif effter vanda dat. 20. Maji 1727 medtok eg 5. July fra Hafnarfiardar kaupmanne, item kistuna vel umm buna og i henne allt (oskemdt), so sem á lausa bladenu ummskrifad var. þacka eg þetta hvert umm sig astsamlega þienustusamlega. Gledst yfer ad vita ydar, MHra. lyf og vellydan, sem óska af hiarta leinge og vel vare, Gude til æru og lande voru til gagns, þá hefe eg og not þar af, hönum sieu

þacker, sem ann mier med konu og 4 börnum heilum lifa án stórra meina. Nafnkiendt folk lifer hier á lande, sydann skip sydurstu fra sigldu i fyrra, fyrer utan þetta sem nu tilminnest. Módur mína hiartkiæra heimkallade Gud til sinnar dyrdar og eilyfs lyfs næstlidna adfaranott fimtudags 13. Marty, kl 9 effter midnætte, begrafenn 22. ejusdem, 80 ára gömul (sem þier nærre muned fara). Hun burtkalladest sóttlytel effter hálfsmánadar tíma, sem hun var ecke á fótum, nema medann sængenn uppbuenn var. Drottne sieu þacker fyrer hennar dásamlegt frelse frá þessum mædusama heime. Söm er bæn min Herra og i fyrra til ydar umm lyksteinenn yfer forelldra mina (so sem þa ummskrifade), eg villde ad giæte hönum yfer þau komed, adur enn eg fráfielle, og þo þier betaling hanns utlegged (ef þeir ei giora sem fyrre nefndt hefe i brefum minum til ydar), þa skulu, næst herrans hiálp, þeir peningar ydur eda ydar refiulaust betalast af mier eda minum erfingium, ef ei life þar til steirnenn innkemur, breidd hanns verdur vera 1 alen 3 qv, leingdena vite þier. S. S.s mellemregning med A. M. er rigtig ordnet ved anvisninger på købmændene. Faheyrd mála afdrif Odds S.s. get eg ecke ummskrifad, so sem mier þike þau sine exemplo. Hann var dæmdur utlægur af Snæfellzneßsyslu af lögsagnaranum, þá G. kom, vered sydann hiá harmþrungnre modur sinne, karlægre. Ætlade i ár afftur sigsla(!) uppa bátamáled, heyre eg nu ad ei fáe, non intelligo, hafe þier einhvern tima sagt; þad stora volumus vill so hafa þad, jafnvel þó móder hanns, med sinu gotze, caverad hafe. Ecke tala eg miked umm stulkumáled mitt, Pall W., nu saluge, qvad einu sinne »Meinadu sydst, ad meyann þín mune daud med öllu.« Kink mun fá restitution, þá sökenn endar vid hædsta rett. Hr. lögmadurenn Pall Widalin, effter þad afgiört hafde á Mannamotzflötum fyrer alþing (þó heilsuveikur miög) umm nyu laganna concept, sat lögrettuna 8da—9da July, sydann ecke vegna veikenda sinna, þar til hann Gud burttok, umm sólaruppkomu 18. July, mier nær stöddum, á eyrenne nedann lögrettuna i tialldstad hanns, 24. dito var lyked burt flutt nordureffter ad Widedalstungu, med heydarlegre fylgd af þingenu uppá Vellena (yfer 130 manns), sem þá tilstadar voru á lögþingenu, hvad allt kann best fortelia ydur Jón Biarnason syslumanns Nicolassonar, þá hannz trur einka þienare, enn nu Hr. landfogetans Wulfs, sem sigler med Stichezholmz skipe. Vandfeingenn er l.madur i þess sæla manns stad, þó vilia sumer ei minna enn jafngyllde hanns heita, deus meliora.

Beder A. M. efter løfte skaffe restitution for præsten Einar Oddsson, som

forgæves har ofret penge for at opnå en sådan; S. S.s kone vilde gærne se sin slægtning hjulpet, som er »son þess fróma manns Odds E. s., sem skrifed alltyd hafe ydur til vilia vered«. Þingboken 1726 ósamanfest fylger þessu brefe til ydar effter vanda gratias firir gódann betaling hennar, sem eg i theenu dreck, þá sikur tilhefe, hvad kaupmenn oflyted til vor flitia. Ad áre bid eg fá mætte frá ydur, þad schedell innlagdur fráskyrer, hvenær sem betalast, þvi ecke má lyksteirnenn gleimast. Enn er nockud ad tala þarf: Syslum. Sr. Ormur D.s, náunge ydar, minn og, samt ærlegur vinur, hefur constitution feinged fyrer Dalasyslu i ár, sæker og umm þad braud ad fá, er þess og verdugur, enn i annann stad mun koma framm suppliqve scholameistaranns Monsr. Biarna Halldórssonar á Husafelle, sem nylega hefur keifft og fest dottur sal. Hr. Widalins (gravidam) fyrer sama braude, hvad virdest ydur umm etc. þetta, O. hefur gott og miked ad lifa af (gotze sinu og konunnar), hinn örfatækur (já bæde). Mun þvi eige betur giört ad hialpa honum til braudsens dauda, þar þad lifanda er feinged. Giöred nu Herra hier uti, sem ydar god forsión er, og velvilldena ályted á bádar sydur, non plura de his, nu er og utan syslumadur ordenn latinu sk. Hialp hiálp, eg blyfe vid þad braud, sem þier hafed mier tilhialpad ádur óummbedenn, óforþient. Eg svarad hefe underd. i ár til rentecammeret uppá þeirra náduga missive til min, hverre bestillingunne hallda villde, sem þar formerked vel; vilie þeir skilia mig vid forl., þá get eg Gude sieu þacker lifad þar fyrer utan, þó villda eg blyfa vid sysluna ef fæ NB: hun hefur ecke illa lated ad mier til dato, þacker sieu Gude, og kongenum sem veitte, fyrer ydar adgiörd og frammsyne. Og hier med hætte eg umm sinn. Vere Drottenn ydar og ydar besta adstod i lyfe og dauda. Kona min ásamt börnenn 4 vilia ydur hier med þienustusamlega, já þacklatlega af heilum huga allra farsællda óska og giöra þad. Enn eg so leinge sem life finst ydar Hr. Assessor

audmiukur elskande vin og þienare

Sigurdur Sigurdsson elldre.

---

551. PASTOR SIGURÐUR SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Mosvollum d. 28 Augusti Anno 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker for A. M.s $^{25}/_{6}$ modtagne brev, hvoraf han ser, at man ikke er tilbøjelig til at besvare hans supplikats for Holt præstekald, så længe faderen lever. Fremhæver, at denne er gammel og svagelig, så at præstegården forsømmes til skade for arvingerne, hvilket også er forestillet bi-

skoppen, og at han selv nu har været kapellan her i 18 år. Beder om A. M.s fortsatte bistand og nævner en formodet konkurrent. Nyheder: »Kaupmadurenn a Isafyrde Monsr. Hans Jacob Birck fanst daudur a sió næst lidenn d. 12. Augusti, vid eirena innann til, drottenn gefe oss godann afgang af þessum heime hættusama. Hafnarskiped af Hofda hafde átt ad steita vid Digranes a Hornstrondum i fyrra haust, komst eirn madur af lifande. Fyskerij hefur um Vestfiordur miked misjafnt yfergeinged, vid Isafiardardiup miked prijdelegt, lof gude fyrer gafur sijnar«.

552. PASTOR SIG. SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Mosvollum d. 15. Augusti Anno 1729.

Efter orig i AM. Access. 1. Med A. M.s påtegning »Med þingeyrar skipe Monsr. Hans Haagensen«. Glæder sig ved at erfare A. M.s velgående og takker for brev fra ham i sommer. Da Holts præstekald fremdeles ikke er bortgivet, har han gennem biskoppen påny indgivet supplikats og beder om A. M.s hjælp som tidligere.

Et brev fra A. M. til S. S.s fader provst Sigurður Jónsson, af 7. 7. 1714, ang. samme sag, vil blive meddelt som tillæg.

---

553. ÞORSTEINN SIGURÐSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Hólum 19. Septembris Ao. 1709.

Trykt efter orig. i AM. 452, folio. Þ. S., skriver ved jordebogs-kommissionen, senere sysselmand i Múla syssel, giver besked om udførte kommissioner.

Minn Herra

Oss gieck slisa laust reisann nordur, epter þad vær skildum vid ydur, heim komum vær epter middeige þann 15., þann 16. reid eg af stad nordur. I Hofsós var eg i giærdag ad tala vid kaupmannenn. Hann seigest mune ganga umm bord þann 24. þessa mánadar og þá burtsigla, sie vindur hagstædur. Annann mann liet eg og tala vid kaupmannenn, umm þad nær hann villde sigla, honum sagde hann þad munde verda þann 26. edur 27. Ecke veit eg, hvoriu hier á ad trua, enn marger gieta til, ad honum mune leingur dveliast enn hann giörer rád fyrer. Mann fieck eg þann aungvann i Skagafyrde til þessarar sendefarar, sem kunnugur være og treistest ad rida Kiöl, þvi riede eg þad af ad bidia Hr. biskupen umm Jón Gislason, og er hann nu i búninge. Tvó hesta fieck eg hier til leigu, honum til reidar, og gallt rixd. fyrer hvern.[1]) Hr. biskupenn liær þridia hestenn og pillt, sem Jone skal fylgia, þvi hann villde med aungvo móte eirn fara; hann hefur nylega feinged vondt vedur á Kialveige og leiged ute, sem

---

[1]) Hertil A. M.s marginal: »þa 2 specie Rxdle sendi eg honum aptur med Jone Gislasyne«.

hann kann sialfur ad fortelia. Þessu hefe eg ei fliótara edur odruvís til leidar komed, hvad eg bid minn Herra ad vorkienna. Jeg synde kaupmannenum reikning þann, sem eg tok hia ydur, sem var umm utsiglingar toll Hr. Lauritzar, og sagdest hann ad vijsu hafa betalad 107½ f., sem reikningurenn stendur uppa, enn hvorium minde hann ei glögt, fyrr enn hann skodade bokena, sem sá reikningur være ut ur skrifadur og nu være framm i Kaupenhafn, hvar umm hann villde tala vid [yd]ur ad samfundum. Eg enda so þessar línur med forlats bón þessa flyte sedels. Idur med æru og embætte befel eg almattugum gude og kved ydur med oskum allra heilla. Forblif ydar H. d. þienustuskylld. þienare

Þorsteirn Sigurdsson.

554. ÞORSTEINN SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON.
Skrifad ad Felle i Hornafyrde þann 1. Junij Ao. 1711.

Trykt efter orig. i AM. 267, 8vo. Rejse-meddelelser fra Skaptafells-syslerne og videre østpå, samt om forberedelserne til A. M.s modtagelse dersteds. Adr. »ad Skálhollte, edur á austurreisu þadann, fyrer alþing« og brevet anbefalet klosterholder Þórður Þorleifsson til videre besørgelse.

Minn hattvirdande elskulege Herra.

I giær kvöllde umm sólar lag kom eg hingad, heill og slisa laus, og so hefur mier reisann geinged hingad til, þo stundum hafe seint geinged. A Kirkiubæiar-klaustre vorum vær umm hátidena, þá voru stor regn alla iafna, og forum þadann ei fyrre enn á fiorda inn ad Hörgslande, enn þá var syslumadurenn Isleifur Einarsson á Prestsbacka, kom hann ad Hörgslande a fimtudagenn, sydann höfum vær vered i hanns för. Vatnsföllenn höfum vær feinged i minna lage (epter þvi sem þeir seigia hier), enn bæde eru þau mörg og vond yferferdar, og einkannlega umm þann tímann, sem ydar er hingad von. Gud leide ydur og ydar fylgiara vel og slisalaust yfer þau og sier hvoria hættu, sem á leidenne er. Vicelögmanns Brunn reindest illa, tóku sig strax upp þau gomlu meidsle, komst hann þo ad Kirkiubæ, þar liet eg skiera hann, og skilde hann so effter, þangad til þier komed, og munu þier þá láta menn ydar taka hann, og þo hann sie ei ölldungis gróenn, er hægra ad hafa á honum hesta kaup, þegar hann er ordenn feitur. Þordur Þorleifsson fieck mier hest til ferdarennar, hann betalade eg 3 rixdl. i specie og einum rixdl. i cronum. Þar ad auk gaf eg pillte hanns sl. dal fyrer greida. Hestar miner voru miög adþreitter, þegar þeir komu yfer sandenn i giær kvöllde, og þvi er ovist, ad vær ferdustum hiedann i dag. Fyrderner i Mulasyslu eru mier sagder miög

fiölbygder, og gieta marger til, ad mier mune dveliast þar nockud framm epter sumrenu, þvi munde þörf á, ad þier tækud Monsr. Isleif med ydur til ad skrifa Hieraded, þvi mier þyker uggvænt, ad þier fáed siálfur stunder til ad skrifa jardabokena, ad iafnade, á medann þier dvelied þar, sökum einnra og annra erenda, sem ydur kunna þar fyrer ad falla, enn þó þier kunned nu þeirra ei allmargra von ad eiga. Syslumadurenn og kvinna hanns heilsa ydur bæde þienustusaml. Hann seigest atla ydur fiögur hudarskinn, sem hann skilde epter á Kalfafelle, og sieu þier ei komner, þegar alþingis menn rida hier hia, þá seigest hann mune bera sig ad senda þau med þeim vestur effter. Jeg sende þennann sedel med manne ur Öræfum, sem syslumannenum fylgde hingad, og þadan er von ad madur ferdest innann skamms vestur á Sydu. Jeg bid, ad þier minn Herra fyrergiefed þennann hrapande flyter, ad hvors endingu jeg kved ydur audmiuklega allra heilla oskum, og bid ad Drottenn vardveite ydur vel og leinge, og giefe mier ad sia ydur med glede og heilbrigde þad fyrsta.

555. ÞORSTEINN SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Dat. Eydölum þann 14. Junij Anno 1711.

Trykt efter orig. i AM. 267, 8vo. Meddelelse om jordebogs-arbejdet i Alptafjord og videre nord efter. Adr. til A. M. »vonudum a austurreisu frá Skálhollte«.

Minn hatt vyrdande elskulege Herra.

Nu samstundis var eg buenn ad skrifa ydur til, sem eg hefe hugad ad senda med alþingis mönnum ad Felle i Hornafyrde, þvi eg vil ei eiga under, ad þad fare leingra; þar i eru þeir sedlar, sem eg villde ad ecke færu a mis vid ydur, og bid eg þvi Isleif ad geima þad, þangad til þier komed þangad. Jeg er buenn ad skrifa Alftafiord og Berufiardar strönd, og tekenn til þessa hrepps, hefur smatt geinged hingad til, enn ovist ad betur byrie hiedann af. Jeg hefe i ráde ad senda hiedann hesta mina upp i Herad, ad Vallanese edur þar nalægt, og lata þa hvila sig, á medann eg koklast nordur effter fiördunum. Þad lited sem titt er i minum ferdum, hefe eg skrifad i hitt brefed. Frá Felle skrifade eg ydur til, þegar eg for austurhia, og vona eg þad sie til ydar komed. Brunn ydar meiddest og vard effter á Kirkiubæiar claustre, so sem eg skrifade ydur fyrre, hann munu þier lata taka, og er hann nu godur ad hafa hann i hestakaupum. Fyrergiefed þenna flyte minn Herra, hvern eg enda

med minne audmiukre heilsan til ydar og hverskyns heilla oskum. Farsæle drottenn þessa ydar reisu og alla vegu hiedann i fra.

———

Sammesteds er indlagt efterfølgende af Arne Magnusson og Þorsteinn Sigurðsson underskrevne tilståelse for opgjort regnskab over udgifterne ved jordebogsarbejdet 1711:

Anno 1711 þann 17. Octobris giördum vid underskrifader klárann reikningskap ockar á mille. Hefe eg Arne Magnusson full og öll skil feinged hiá Monsr. Þorsteine Sigurdssyne fyrer þá peninga sem hann frá mier i höndum haft hefur á næstlidnu sumre, svo ad hann mier eckert skylldugur er nu sem stendur. Hier á mót hefe eg Þorsteinn Sigurdsson af veledla Hr. Assessor Arna Magnussyne uppbored fyrer þá syslun og þiónustu sem eg á þessu lidna sumre giört hefe i jardabokarinnar samantekt i Austfiördum 30 Rixdale in Specie og vexel uppá Hr. lögmannenn Pál Jonsson Widalin af þessu sama dato hliódande uppá 20 Rixdale, ad hverium 20 Rixdölum luktum eg eckert hefe i þessu nafne framar ad heimta, hverke af velnefndum Hr. Assessor Arna Magnussyne nie neinum ödrum. Til stadfestu skrifum vid báder ockar nöfn hier under i Skálhollte á sama deige sem fyrrskrifad stendur.

556. SYSSELMAND ÞORSTEINN SIGURÐSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Wydewöllum ytre þann 27. Septembr. Anno 1728.

Trykt efter orig. i AM. 439, folio. Familie-meddelelser. Beklager ikke at kunne opspore afd. [sysselmand] Isleivs [Einarssons] papirer, som rimeligvis er gået tabt, eller andre litterære sager. Om jøkelløbet i Öræfi, med henvisning til et vedlagt brev (som nu ikke findes). Udbeder sig sin lille lovbog tilbagesendt til gennemsyn og henviser til den snart udkommende nye lov for Island. Hertil A. M.s påtegning »Med Reydarfiardar kaupmanni«.

Minn hattvyrdande elskulege Herra.

Þienustuskylldug astar heilsan!

Ydar veledlaheita astudlegt tilskrif af 25. May medteked öndverdlega i Aug.to med alþingis mönnum þacka eg astsamlega, sem og alla adur audsynda stadfasta dygd og velgiörder, sem eg effter veikum mætte þeckia og rækia vil, medann til endest. Med hiarta glede fornem eg minn Herra ydar heilbrygde og vellydann. Gud spare ydur leinge og vel, þad er mier bæde glede og gagn, sem enn nu er under Herrans þolennmæde med veniulegre heilbrigde og annarre bærelegre vellijdan, konann min er og komenn til nockrar heilsu sidann aleid í sumar, so hun gietur offtast lited nockud effter hussens naudsynium, enn i vetur lá hun allt framm yfer iól, enn hafde þadann fra litla fotaferd framm á vored, hefur sijdann nockud liett smám samann, lofadur sie Gud fyrer medlæte og mótlæte. Jón litle minn hefur vered i Skálhollte sydann i fyrra sumar, nade sæte

i midium efra beck, 3 voru effter fyrer ofann hann i vor, enn þeir efstu sex skrifudust ut. Jeg vænte hanns heim afftur i vor, effter sem Hr. biskupenn giörer raad fyrer. Med alþinges mönnum fieck eg bref fra Jóne, og seigest hann bækurnar hafa medteked, sem minn Herra sende, hvad eg alhuga audmiuklega þacka; en þvi er æ verr og midur, ad eg hefe eckert gietad utriett hia Jone Isleifssyne, og velldur þvi fiarlægd min, þar hann er nu komenn ad Hörgslande á Sydu, hvar eg á aungvann kunnugann þetta ad utrietta. Hefde hann vered hier i Hornafyrde, munde sra. Benedict i Biarnanese hafa eitthvad i þvi brotest minna vegna, hefde þar vered nockud ad fá, sem Jón lætur lited yfer, so sem eg skrifade i fyrra. Annars þyker mier sra. Biarne á Kalfafelle líklegastur til at forvitnast hier umm, feinge hann ord fra minum Herra þar umm, kynne og ad hafa sialfur nockud feinged þesshattar frá Isleife saluga, enn eg er þeim preste, nema ad sión eirne, alldeilis okunnugur og giet þvi ecke vid hann umm þetta syslad, einkum þar eingenn avöxtur verdur af loforde hanns i fyrra a alþinge, hefe eg þo honum umm þad sijdann tilskrifad, og er hellst gata min, ad hann hafe á einhvorn hatt þessum dröslum soolundad, þvi ecke er honum vant ad vera so fast i hende, þad sem godur madur tilmælest. Hier er og so grant umm gard geinged i þessare syslu, ad eg fæ eckert uppspurt þess hattar ad senda minum Herra til gamans, hvad smásmuglega sem eg hefe effter þvi skignst. Umm jökulhlauped i Öræfum hafde eg i höndum bref sra. Sigurdar Sveinssonar fra Svinafelle, sem nu er capilan i Eydölum, þad var tilskrifad sra. Gudmunde Paalssyne, og sende hann mier þad i vetur ed var til yferskodunar. Brefed meinte eg víst hia ödrum minum sende brefum og ætlade ad lata þad hier med fylgia; enn nu eg atte til ad taka, finn eg þad hvorge, og hefe eg leitad mig módann i heila tvó daga þess á mille ad eg hefe litad effter ödru, so eg er ordenn vonarlaus ad þad finnest i þetta sinn og máskie alldrei, hvad mier þyker næsta undarlegt, giet eg þvi eckert skrifad i þetta sinn umm þetta jökulhlaup. Annars byriadest þad i fyrra sumar á manudag, ad mig minner, fyrst i Aug.to med storbrestum, ellde og vatnagange, og tok mestallt Sandfellsland af og Svinafellsland og Hofsland, og Skafftafellsland, sem eg hefe effterteked ad vered hafe mest af sand-drife, Holltakot tok af med þremur mönnum, sem þar voru inne. Jökullenn sprack i sundur riett uppaf Öræfunum, so sem mier skilst, þvi hlauped þad mesta kom ofann skarded, sem er á millum Sandfells fialls og Svinafells fialls, og breiddest sydann ut umm allt sliettlended, sem

þar er æred miked, og sette sama vatnsflod, sem ur jöklenum gaus, jökulenn, sem framm sprack, ut ad sio, sem mier er fortaled sockenn og bradnadur mune verda ad þriggia aara freste. Hestar og saudfie hafde heilhopmargt fared i þessu hlaupe, enn naut eingenn, nema fáer kalfar. Mest seigia menn þad sie leyr, sem á löndenn hefur hlauped, og hallda þvi, ad þaug mune uppvaxa umm syder, og so sagde madur eirn mier fra Hofe i Öræfum, sem eg talade vid i þessare viku á kaupstadar reysu, ad þar være nu komenn bithage nockur, sem eckert hefde sied til jardar i fyrra, þad og, ad Skafftafell og Svinafell, sem þetta aar hafa i eyde leiged, mundu afftur byggiast. Framar giet eg ecke hier umm skrifad i þetta sinn, enn finne eg adur sagt bref, skal eg lata þad hier med fylgia, sem giör seiger frá öllu þessu. Gaman þætte mier ad sia mina litlu lögbook einu sinne, hellst vegna þeirra greina, sem hun hefur, enn ur flestum ödrum eru teknar, enn þocknest minum Herra, ad eg sende hana afftur ad einu aare lidnu, spare mig herrann, þá skal þad giarnann vera, þvi meira brestur mig ydne og astundann ad lesa lögbækur, enn jeg hafe þær ecke, vænta menn og so ad kalla aarlega nyiu lagana, mun þá þaug gömlu fyrnast till fulls, þegar hin koma, sem Gud veite, ad þeim verde nytsamleg, sem þá lifa. Jeg er komenn allareidu nockud til alldurs, þykest finna á heilsufare minu og burdum, ad eg mune ecke vid langann alldur togast, hvad Gude sie befalad, villde samt giarnan vita, ad þeim mætte vellyda, sem landed byggia. Villda eg giarnan oska, ad minum Herra være uppalagt ad revidera þad nyia lagana concept, sem mier þyker og lyklegt verda mune, nær þad ut kiemur, og munde hann þá lyta effter landsens velferd i allann mögulegann máta. Fyrergiefed minn hattvyrdande Herra þetta i mesta flyte. Enda so med allra heilla velferla og blessunar oskum og næst minne og minna þienustuskylldugre astar kvediu medfylgiande aludar þacklæte allra dygdarikra velgiörda er eg og vil vera af alhuga. . .

P. S Nu umm syder fann eg bref sra. Sigurdar umm Öræfa ógnernar, og legg eg þad hier inn, minum Herra til efftersionar, og vona eg þad seige fra þessu öllu nockurneigenn skyrlega *(brevet mangler)*. Æfennlega blessader.

557. SYSSELMAND ÞORSTEINN SIGURÐSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Wydewöllum ytri þann 21. sept. 1729.

Efter orig. i Islands landsbibliotek (JSig. 98, fol.) Hertil A. M.s påtegning »Med Reydarfiardar skipe«. Takker for modtaget brev og håber, at disse linjer

må træffe A. M. »heilan med glede og luckusaml. velfarnan«, men beklager Københavns sørgelige ildebrand. I bygden har været landfarsot, hvoraf brevskriverens søster Margrjet på Þvottá er død. En drabssag: Eitt olucku maal fiell hier til i vor i midparte syslunnar; eirn madur skar annann á hals i uthaga, þo skamt fra bæium, og þad fyrer utan nockra sök, en grun höfdu menn á þvi, ad sa, sem þetta illvyrke giorde, munde hafa haft þanka til ad fa þeirrar stúlku, sem sá daude hafde sier trúlofad. Var fyrst ætlan manna, ad sá daude munde hafa sialfur giört sier skada med einum litlum sialfskeidings hnife, sem þar fanst hia honum daudum, enn fyrer grun manna og nockur lykynde vard vegande skömmu sydar uppvys, medkende verked og dæmdur fyrst i hierade fra lifenu og sydann á Alþinge, hvar af honum var fyrst hoggven höndenn lifande og sydan höfuded. I syslet er almindelig fattigdom på grund af kreaturdød i fjor af græsmangel. Brev-kopier, fremtidsplaner for sønnen Jon: Um þær copiur, sem min herra mælest til ad fá af gömlum brefum i Niardvyk og a Eidum, skal eg giarnann giöra þad eg kann, sem meir en skylldugt er, og er eg buenn ad skrifa Sra. Gysla á Desiarmyre til ad fá Niardvykur brefenn til láns og senda mier þaug í haust med mönnum, sem koma hingad i dalenn med landskulld sina, en ut ad Eidum hefe eg i raade ad ryda til ad fa faug(!), sem þar kunna ad vera, og skal eg so ad aare, liene Gud líf og heilsu, senda copiurnar. Jon sonur minn hefur næstliden tvö aar vered i Skaalhollte, var nu i í vor skrifadur fra skoolanum, er nu heima, enn til vonar er, ad hann verde á Þvotta i vetur, hann er nu 19 vetra. Nokkrer seigia, ad hann mune fá lyst til med tímanum ad skoda bækur, enn er í ödru framkvæmdar og fyrer-tökulitell, samt er mier i hug komed ad lofa honum ad sigla einhvorn tíma til ad forsækia, hvort hann kynne nockru ad bæta vid þad sem komed er, en med því tydenn er nu so vanskilleg og han sialfur ungur, raadlaus og líttkunnande, þá slæ eg þvi fyrst a frest þetta aared og bid min herra audmiuklega ad giefa mier god raad um þad, nær honum synest raadlegast, ad eg late þetta framkvæmt verda; þætte mier nogu gott, þo eitt edur tvo aar lide enn þá, ef eg visse eg lifde so leinge, en med þvi eg þykest skilia af heilsufare minu, ad eg effter lykyndum mune ecke eiga vid langann alldur ad togast, þá þætte mier þessu best fyrer honum afloked, sem fyrst ad skie kynne, þvi bagara munde honum verda þad ad mier daudum; samt er eingen von til, ad eg aræde þetta, nema eg eige þess vissa von, ad þier af reindre herradoms dygd til min villdud til hanns nockud lyta, so hann yrde ei afvega leiddur af vondum selskap, sem audvelldlega

skie kynne, þar hann er bæde ungur og einfalldur, en þó þar med hlydenn og hrecka lytell, ad minne vitund. Um þetta fiölyrde eg ecke framar, enn treyste ad minn herra af dygd sinne giefe mier god raad hier uti. I anledning af en bekendtgørelse af amtmanden i lovretten 1728 med advarsel til sysselmændene udbedes A. M.s mening om, hvorledes man skal forholde sig med driv-hval.

---

558. SOGNEPRÆST SIGURÐUR SNORRASON TIL ARNE MAGNUSSON. Briamslæk d. 7. Octobris Ao. 1706.

Efter orig. i AM. 450, folio. Takker A. M. for stadig udvist velvilje og venlig omgang på sidste alting. »Enn medal annars Halærde Herra kiemur mier i hug ad nefna umm þau kver, er eg ydar Hrd. efftir liet til yfirskodunar i firra sumar a alþynge, ad ey eru enn til myn komenn, enn arfvar þeyrra atelia mig umm þaug; enn hefde þau myn verid, skilldi mier best fallid hafa ad vita þau sem leyngst under ydar digdakápu; enn eg var svo eynfalldur, ad mier munde þad uppe halldast, hugde eg; væri þvi gott Gunstuge Herra, ad so til sæud, ad sem hradast kverinn til myn afftur kiæme, enn eg skal af-henda þau börnumm sra. Jóns myns sæla«. Brevet oversendes med monsr. Thorleyfur Arason, som kan bringe nyt fra egnen. Brevskriverens helbred er ikke godt, og sognet er ham for besværligt og fattigt, præstegården og kirken forsømt på grund af øvrighedens efterladenhed. Beder A. M. hjælpe sig til et bedre kald. Ordrig og salvelsesfuld stil.

---

559. EGGERT SNÆBJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Mula vid Kollafiord d. 30. Junii Anno 1708.

Efter orig. i AM. 450, folio. Om tilsendelse af håndskrifter og lign. A. M. har i marginen ang. flere af disse tilskrevet »Medt«. Takker for A. M.s brev af 23. 2. »Oll þaug brief, sem ydur lied hefi og sent med ydar náungum Monsr. Snora Jónssyni og Monsr. Ormi Dada syni, eru mier i hond afftur kominn, fráteknum lytil-fiorlegum Annalum, sem sydar kunna ad komast, þá yfir skodadir eru, ef þá ey til eignar gyrnist, hvad vera má sem vilied, eirninn fylgdi þarmed utskryfft af kvittun Ögmundar biskupz; hvad helldst sem rangt hefur kunnad ad skrifast i þeirri, sem ydur sendi, edur nockrum odrum utskryfftum af þeim brefum, sem hiá mier eru, bid eg, ad ey virdist nie upp takist firir ásetta pretti edur hreck, helldur firir fá-kiænsku og óvilia verk; nu þó eg villdi sömu brief ydur i þetta sinn senda, veit eg ey nockra þeirra manna von hiedann vestann fra, sem eg hreynt firir mig og mitt trui (eg

meina þá á þessu ári til þyngz reysa), firir utann þad ef Jón Arnason ad sunnan edur austann kominn kann þaug ad færa ydur firir mig, sem mier er ey enn þá vitannlegt, þvi hann er ey enn ad vestann kominn; vitnizburdar brief umm Kirkiu-bólz kirkiu itak á Sandeiri, annad enn þad ydur i vetur sendi, vill ey finnast, eg veit ey, hvad af þvi ordid hefur, nema þad med odru fleyra, sem eg nu nockurz hid fyrsta i vetur saknadi, umm árid brunnid hafi, þá eg elldz skadann fieck; eg vissi ad sönnu, ad brunnu nockur kver med kystu korni, og hefur þar inni verid fleyra þad mig vantar. Grallari sá nefnid og efftir spyried er prentadur, myklu yngri enn sá ellsti prentadi. Kalfskinnz briefa rusl sendi eg ydur 14 ad tolu med bokar bladinu, eirnin doma skrædu á papir, og þar til annad kver, hvarinni eru liens herra annalar, med hendi mynz sæla fodurz, og læt þar med filgia lytinn hannz vid-bætir, á hvorium merkia er, honum þott hafi, sá annalana danskad hefur (edur prentarinn), hafi ey firir sier botad; ad sönnu hefi eg þann danska lienz herra annal; þetta sydar nefnt kver villde eg afftur fá, þá tyd fellur; þar liggur ogso inni nockud fá-nytt blada rusl, sem eg meina vid vyki þeim gamla mordbrefa bæklinge. Ef ydur þocknadist hann ad siá, verdur hann utvegadur, þó skrifadur sie; annad enn þetta sem þier munud siá vilia, veit eg ey nie skil hiá mier liggia, enn kynni þad nockud vera, og þier þar hiá reystud, sem jeg edur þad ruslz(!) er, sem mier vid kiemur, skal ydur þad i tie vera þad allt ad siá, bid so ad þetta einfalldlega firir mier virdid og upptakid.« Beder på moderens vegne A. M. og P. Vidalin hjælpe til, at hun ikke forfordeles af sine slægtninge fra Hagi på Barðaströnd, som skal have fået kongebrev ang. visse arveforhold. Ønsker svar fra A. M. og om muligt et personligt møde inden A. M.s afrejse fra landet.

Af et brev fra E S. til A. M. 11. 6. 1711 foreligger et kort uddrag i den AMske katalog under AM. 176, 8vo.

560. a—b. EVERT SNÆBJÖRNSSON TIL ARNE MAGNUSSON (OG P. VIDALIN). Vallá á Kialarnese þann 26. Junii Anno 1704.

Efter egh. underskr. origg. i AM. 447, folio. a. Erklærer på forespørgsel af kommissærerne, at han 1701 — da boende på Mydal i Mosfellssveit — i landskyld har på Bessastad betalt en ko, som efter hans mening med urette ikke er bleven tagen for fuld betaling, og kræver godtgørelse. b. Klager over et ham pålagt mandslån i fisketiden 1702.

561. 1.–48. ADMIRALINDE SPAN TIL ARNE MAGNUSSON. Hørbyegaard.

Efter AM. 452, folio. Forretningsbreve og billetter fra admiralinde Susanna C. Span, f. Schönbach, dansk med egenhændig tysk underskrift. Både moder og datter takker gentagne gange for tilsendt snustobak. Adeligt segl.

1. $^{8}/_{12}$ 1713. Takker for logement og god behandling. Beder A. M. indkræve et restbeløb på en veksel m. v. samt søge at få solgt et parti byg.
Egh. underskrift: Freundin Susanna Christina Schönb[ach] Sahl. Admiral Span[s].

---

2. $^{15}/_{12}$ 13. Takker for, at A. M.s hustru har opspurgt en brygger, som vil købe bygget; opsiger et hos A. M. indestående beløb og beder ham inddrive for hende nogle penge.
Egh. underskrift: Dienerin etc.

---

3. $^{27}/_{12}$ 13. Beder A. M. hos slagterne modtage betaling for nogle solgte stude, samt købe apotekersager efter de indlagte recepter.

---

4. $^{28}/_{12}$ 13. Beder om at skaffe en erklæring fra to personer, som har overværet et af en præst til hendes pige givet ægteskabsløfte.

---

5. $^{10}/_{1}$ 1714. Har forgæves efter løfte væntet brev fra A. M. Sender igen nogle stude til slagterne og beder A. M. inddrive betalingen.

---

6. $^{18}/_{1}$ 14. Takker for A. M.s udførelse af hendes forretninger; en tid kan nogle af de opkrævede penge stå på rente hos ham; giver ham forskellige kommissioner.

---

7. $^{22}/_{1}$. Takker for A. M.s brev af $^{18}/_{1}$ og giver ham forskellige kommissioner.

---

8. To breve. $^{28-29}/_{1}$. Takker for A. M.s brev af $^{28}/_{1}$ og for besørgede kommissioner samt overdrager ham andre lignende.

---

9. $^{7}/_{2}$. Takker for A. M.s brev af $^{30}/_{1}$ og giver anvisning ang. de sædvanlige forretningers besørgelse.

---

10. $^{20}/_{1}$. Beder A. M. ordne stude-salg med slagterne m. v.

---

11. $^{27}/_{2}$. Takker for A. M.s breve af $^{20}/_{2}$ og $^{23}/_{2}$ med løfte om at lade opsætte kakkelovn på det lille kammer; så snart vejrliget bedrer sig, vil hun og datter komme på besøg; giver anvisning ang. stude-salg og meddeler, at hun har tilskrevet A. M.s kone ang. væverne.

---

12. $^{11}/_{3}$. Bestiller på sin broders vegne et parti vin.

---

13. $^{17}/_{3}$. Beklager at det slette vejr forhindrer Københavnsrejsen før efter påske. Bestiller gennem A. M. guld-ørenringe, beder ham fæste en tjæner og købe medicin.

---

14. $^{21}/_{3}$ a-b. a. Bestiller et parti vin. Sender A. M.s »kieriste« en bouteille rosenvand. b. Sender A. M. til køkkenet en liden sorthjelmet og stumpøret stud, samt beder ham forhandle med slagterne m. v.

---

15. $^{28}/_{3}$. Takker for A. M.s skrivelse af $^{23}/_{3}$. Berører forskellige, tidligere nævnte kommissioner; finder A. M.s taksigelse for den tilsendte stud altfor stor og fremhæver sin forbindtlighed overfor ham.

---

16. $^{3}/_{4}$. Besked angående stude-salg m. v.

---

17. [$^{9}/_{6}$. J. L. de Span anmoder, efter mamas befaling, nu da 11. juni er forhånden, A. M. om at indkræve forskellige beløb.]

---

18. $^{26}/_{6}$. Takker for A. M.s brev af $^{22}/_{6}$ samt løfte om logement til svigersønnen, beder A. M. bespise ham med tjæner og kusk — mod vederlag — under et kort ophold. Beder A. M. inddrive rentepenge.

---

19. $^{12}/_{12}$. Beder A. M. fremsende et brev til krigsstyr-kommissionen; giver kommission om sukker og rådspørger A. M. ang. salget af et hus på Kristianshavn.

---

20. $^{2}/_{1}$ 1715. Ønsker A. M. og hustru lyksaligt nytår, beder ham indkræve penge hos slagterne og skaffe de nødvendige dokumenter, så at huset på Kristianshavn kan komme til avktion.

---

21. $^{14}/_{1}$. Angiver, efter forespørgsel, på hvilke betingelser det hende pantsatte hus på Kristianshavn kan sælges, og beder A. M. ved fuldmægtig, mod betaling ordne forholdene. Giver nogle kommissioner.

---

22. $^{29}/_{1}$. Takker for A. M.s hustrus skrivelse, som i A. M.s forfald er afsendt — med løfte om virksomhed for hus-avktionen. Giver kommission ang. studesalg og om at fæste en lakaj. A. M.s hustru får kommission på indkøb af sukker og (på en indlagt seddel) at fæste en kokkepige. Beder om nyheder. På brevets omslag-side angives, at hermed følger en rødhjælmet stud til A. M.

---

23. $^{9}/_{2}$. Takker for A. M.s brev af $^{31}/_{1}$ med oplysninger om den forfaldne tilstand af det hende pantsatte hus på Kristianshavn og giver nærmere regler for den forestående avktion. Efterskrift om fæstning af kokkepige og tjæner.

---

24. $^{9}/_{3}$. Takker for brev af $^{2}/_{3}$ med oplysning om, at der ingen moderation i krigsstyr kan gives. Beder nu A. M. opsætte en supplik i hendes navn til kongen og nævner de motiver, som kan anvendes. Beder en jomfru logeret og bespist nogle dage.

---

25. $^{9}/_{4}$. Takker for brev af $^{2}/_{4}$ med oplysning om det slette udfald af 1ste avktion over huset (på Kristianshavn) og beder A. M. foranstalte 2den og event. 3die avktion.

---

26. $^{8}/_{5}$. Indvilger, i henhold til A. M.s brev af $^{4}/_{5}$, i, at huset sælges for det ved 2. avktion gjorte bud.

---

27. $^{14}/_{6}$. Beder A. M. skaffe en prokurator til at inddrive nogle fordringer hos en søster og søstersøn, som formodes ikke at ville betale med det gode, samt påminde en anden debitor.

---

28. $^{21}/_{8}$. Beder om logement for en jomfru, og anmoder A. M. om at fremskaffe dokumenterne i sagen mod hendes slægtninge samt giver forskellige andre kommissioner.

29. $^{24}/_{8}$. Takker for udførte kommissioner.

30. $^{31}/_{8}$. Meddeler sin og datters lykkelige hjemkomst efter Københavnsrejsen, takker for, at A. M. har befordret hendes supplik til rentekamret, og sender sine to fedeste små stude, som dog kun er et ringe vederlag for udvist gæstfrihed.

31. $^{5}/_{12}$. Beder A. M. besørge noget vin for sig og forhøre om vinhandleren ønsker en tidligere omtalt stud. Nogle hos A. M. stående penge må helst forblive der til næste juni termin. Sender en hare.

32. $^{18}/_{12}$. Sender 108 tønder byg til en brygger og beder, at A. M.s fuldmægtig mr. Hans Becher må overvære afleveringen.

33. $^{4}/_{1}$ 1716. Sender nogle stude og beder A. M. modtage betaling af slagteren. Spørger til den syge stiftamtmands befindende og ønsker A. M. glædeligt nytår.

34. $^{17}/_{1}$. Glæder sig ved af A. M.s skrivelse at se, at han og hustru befinder sig vel. Beder ham påminde slagteren om ufortøvet betaling for studene og modtagelse af disse efter kontrakten. »Gud ved, hvi ere meget bange, her paa landet, for Svendschen, at hand schulde giøre landgang, i denne stercke frost, for her siges, at hand skulle staae, med 18000 mand, i Skaane, og vilde gaae herover med«; beder A. M. give nærmere underretning derom, for at man i tide kan forvare sig.

35. $^{22}/_{1}$. Takker for A. M.s skrivelse med tidender om Svensken. »Gud ved, hvi have mange onde tidende herpaa landet, at Svendschen, med ald magt schulde lade schnape hæstene i Schaane, for at komme ofver, isen herover, nogle derimod trøster os vell, at vi schall have faaet een deel regimenter her i landet, og der endnu schulle være meere paa marchen herind, som vi med første ventede at komme.« Beder A. M. om nærmere oplysning om disse regimenter, samt ikke at for-

glemme slagterpengene, da amtskriveren snart hver dag kræver betaling. Sender 2 harer.

36. $^{29}/_{1}$. Har af frygt for krigsfare ladet nogle kister pakke, som hun beder A. M. forvare, dersom der skulde være grund til frygt. Noget korn ligger rede for bryggerne.

37. $^{4}/_{2}$. »Jeg tacker for Hans skrifvelse med tilsendte nyt, og nest Guds hielp vil haabe at der skal icke være saa stor fare for Svensken, heldst som det nu saa smuck lader sig ansee med tøe-veyr, det Gud lade continuere«. Beder A. M. sende de modtagne slagterpenge til amtskriveren i Holbæk.

38. $^{5}/_{2}$. Af frygt for krigsfare sendes til opbevaring hos A. M. 5 kister og 2 kufferter. Sender byg til bryggerne samt til A. M.s husholdning som gave 2 tdr. rug, 4 skp. boghvedegryn, 2 skp. byggryn og 2 skp. korn til høns.

39. $^{14}/_{2}$. Takker for skrivelse fra A. M. og medfølgende vin. Sender stude til slagteren, kan derimod ikke skaffe vinhandleren nogen.

40. $^{26}/_{2}$. Tilbagesender en fra A. M. modtagen obligation. Ønsker noget vin. Det bestilte korn kan ikke sendes bryggerne på grund af slet vej med huller og slag. Ønsker 2 af de tilsendte kister tilbage.

41. $^{7}/_{3}$. Sender stude til slagterne. Beder A. M. indkræve nogle opsagte penge.

42. $^{8}/_{4}$. Takker for oplysning fra A. M. om den forestående avktion over et hus, hvori hun har en prioritet, og beder om yderligere meddelelser ang. denne sag. Ønsker noget vin tilsendt.

43. $^{15}/_{4}$. Beder, med tak for modtagen skrivelse, A. M. møde på hendes vegne på avktionsstedet sidste dag og byde indtil en vis sum på det omtalte hus. Sender stude til slagteren.

44. $^{20}/_{4}$. Takker for, at A. M. vil lade møde på avktionen, og giver nogle kommissioner.

---

45. $^{27}/_{4}$. Til svar på A. M.s brev af $^{21}/_{4}$ med oplysning om det til avktion værende hus' brøstfældighed tjæner, at tabet ved ikke at købe det formodes at ville blive endnu større, og at der sandsynligvis vil kunne væntes vederlag for, at 400 muskovitter en tid lang har været indkvarterede deri. Yderligere underretninger udbedes.

---

46. $^{2}/_{5}$. Beder A. M. lade det ved avktion indkøbte hus besigtige. Jomfru Hess sender en anvisning på 400 sl. d. kr.

---

47. $^{10}/_{5}$. Beklager ikke at have fået svar på sit brev af $^{2}/_{5}$. Bestiller et anker fransk vin. »P. S. Her spargeres, at Svendschen schulle lige med 24 schibe ved Kiøge buckt, bedes at give mig nogen underrettning derom.«

---

48. $^{28}/_{5}$. Takker for A. M.s brev af $^{16}/_{5}$ med oplysninger om det indkøbte hus. Håber at komme til København efter pinse, men har på nogen tid været noget svag.

---

562. JENS MADTSEN SPENDRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Hofe d. 14. October Ao. 1718.

Efter orig. i A. M. 451, folio. Sender efter anmodning af sin »svoger« mag. Vidalin en tønde små huggen kød, som er besørget ved købmanden Engelbert Platfuer. På omslaget har A. M. noteret: »Denne tønde kiød haver ieg bekommet, og var den ret god. Jeg hâr skrevet Bispen til der om, at ieg icke viste hvor den skulde hen.«

---

563. ARNE MAGNUSSON TIL O. SPERLING. Leipzig d. 23. Octobr. 1695.

Trykt efter egh. orig. i Gl. kgl. sml. 3092 VI, 2 4to. Adr. »A Monsieur Monsr l'Assesseur Otho Sperling present a Copenhague. par couvert.« Delvis gengivet hos Werlauff, Nord. Tidsskrift for Oldk., III, 63.

Monsieur

Hand hafde største raison til at tencke at ieg var saa variable at ieg icke ihukom høfligheder lenger end ieg dennem nød, af aarsage at ieg imod saa mange civiliteter, som ieg af Hannem hafver empfanget, icke hafver ladet see een linie siden min afreise fra Kiøbenhafn. Mens aarsagen til min udeblifvelse er

icke den, mens at her intet skrifverdig forefalder, oc ieg sonsten veed at der er icke fortrædeligere ting til end at blifve overløbet med unyttige oc intet indeholdende brefve. Nu giør ieg mig til skrif-materie (at ieg icke aldelis skal meritere at blifve glemt) at fremskicke hermedfølgende liden tractat som ieg nyligen haver ladet trycke her, oc beder icke maa forsmaaes, om end skiøndt den i sig self icke er af nogen verdie uden saa vit den testerer om min observance imod Monsr. Nyt haver ieg intet at meddeele uden at ieg hafver fundet her inter Msta Bibliothecæ Lipsiensis nogle Epistolas Christiani I. Regis Dan. ad Regem Bohemiæ etc. som ieg icke ihukommer at hafve seet før, oc i saa maade dennem haver afskrefvet, Udi Francofurt an der Oder saa ieg Pauli Diaconi Historiam Langobardorum in Codice Membraneo, som ieg dog icke fick leilighed at conferere, ihvorvel ieg siuntis det maatte vere umagen verdt. Jeg troer ieg lod forleden aar ved Monsr Thormod avisere Hannem mig at have seet udi Stetin tvende Disputatzer trøckte oc ventilerede til Upsal 1691. sub titulis: Gladius Scythicus. oc de veris & antiqvis Gentis Gothicæ sedibus asserendis. Vil Hand forskaffe sig dennem, vil ieg cavere for at Hand skal icke have seet større forvirring i Antiqvitatibus nostris end derinde. Olai Verelii Index lingvæ veteris Scytho-Scandicæ tryckt til Upsal —91 fol. er vel bekandt. der er et oc andet smuckt inde. Örnhielm (autor Historiæ Eccleciasticæ Sveo-Gothicæ) er effter en Svensk Barons som nyligen reiste her i giennem, hans beretning, ved døden afgangen, er skade, saasom det var en braf mand. Gustavus Peringer (nu nobiliteret, cum nomine Peringschiöld) antea professor Upsalensis blefven Historicus Regius i hans sted, dog dette er vel alt bekant. Med Collegio Historico Imperiali her i Tydskland tenker ieg bliver stillstand, Jeg hører ingen tale der om. Udi Sverige arbeidis flittig paa at bringe i et verk alle monumenta Runica, Hovetmand derudi skal vere Isaac Peringer Archivsecreterer. Rudbeck skrifver paa den tredie part af hans Atlantica, hvor hand agter veldig at hechle i giennem alle de som icke have villet tage deris fornufft fangen til at troe alt det som staar i de to første parter. Nu mindis ieg intet andet end at recommendere mig udi Hans sedvanlige faveur oc Hannem udi guds trygge forsiun oc beskermelse, forblifvende i det øfrige

Monsieur Hans tienstskyldigste tiener

A. Magnussen.

Jeg haver glemt at ønske til lycke med det propos at lade

trycke med Notis Adamum Bremensem, som mig er berettet Monsr skulle have for, encore adieu.

564. ARNE MAGNUSSON TIL HISTORIKEREN O. SPERLING. Slitande-stad 2. septb. 1707.

Aftrykt i Danske samlinger III (1867—68), s. 267—69 efter orig. i Gml. kgl. sml. 1112. folio. I AM. 453, fol. foreligger A. M.s egh. indholds-referat, således: »Professor Sperling (i Reitzers couvert d. 2. 7bris 1707). Sendur hans liber memoriarum Hamburg. med þacklæte og firir gefningar bón. bedinn ad skrifa mier til ad vore hvert þetta er frammkomed. sender utanum librum memoriarum riett finer hviter sockar. Bedinn at colligera i et allt þad hann annoterad hefur um Snorra Sturluson, Ara froda, Sæmund froda. og þeirra skrifter. Item Saxo og Andreas Sunonis, og lade trycke, eller og at meddeele mig i mod betaling Copie der af«.

565. 1—5. ARNE MAGNUSSON TIL O. SPERLING. København 1698—1713.

Efter egh. latinske billetter, underskr. »Arnas Magnæus«, med svar på forespørgsler ang. nordisk filologi.

1 (Hafn. d. 26. Nov. 1698). Fortolker Landnámabók III, 8 (Isl.s. I, s. 193) »Þá feldi Önundr blótspán til — ok bjó milli á«, med nærmere forklaring af gloserne »tundrör« og »blótspánn« og henvisning til de af kong Harald hårfagre givne regler for islandsk landnam (Ldn. V, 1; Isl.s. I, s. 276), men indrømmer, at stedet er noget dunkelt. — I en efterskrift anmodes om lån af Sigebertus Trithemius.

---

2 (Ex museo d. 20. Febr. ann. 1699. Adr. O. S. »Consiliario Regio peramicè«): a. Oversætter verset »Láti mög til móður« (Ldn V, 6; Isl.s. I, s. 293), b. Oversætter Hávamáls-strofen »Þat kann ec iþ þrettanda«, — »ex membranâ Regiâ (nunc apud Torfæum servatâ)«, c. Forklarer navnet Laugardalr og forskellige sammensætninger med ordet »laug«. Sml. nr. 492.

---

3 (Hafn. d. 19. Aug. —99). Beskriver de islandske sko, med fremhævning af, at Islænderne ikke bærer sko af birkebark og heller ikke kender noget til de »tapetes«, som S. skriver om.

---

4 (Hafniæ 20. Decemb. 1713). Fortolkning ord for ord af det i Gudm. Andreæ islandsk-latinske lexicon s. 261 indeholdte islandske vers

Sied hef eg marga seima bil
sitia a beknum thadra,
af kynning ockar kiemr thad til
eg kys thig helldr en adra.

Skrevet som påtegning til S.s ligeledes latinske forespørgsel; A. M. erklærer ikke at kende forfatteren, men at digtet ikke er ældre end c. 100—140 år. Endvidere følger oplysning om skjalden Hjalte Skeggesons levetid. Dateringen har S. tilføjet.

— —

5 (udateret). A. M. oversender efter løfte til gennemlæsning kongerne Hellig Olavs og Sverres lævned og takker for tilbagesendelsen af Snorre; tilbyder yderligere boglån.

*

566. [O. SPERLING TIL ARNE MAGNUSSON] Kiøbenhaffn den 4. Januar 1696.

Trykt efter egh., uunderskreven kopi i Gml. kgl. sml. 3092 V2, 4to, nr. 334. Marginal med særlig hånd »Arnas Magnusson, Leipzig.«

Hoytærede gode Ven.

Hanß gode Skriffvelse aff den 23. Octobr. er mig aff Mr. Bullichio noget seent indleffveret, for 8 dage siden, med den liden Chrønicke som hand haffver ladet udgaa, oc mig tillsend, huorfor jeg storligen tacker; oc om skiønt jeg den Rede haffde kiøbt, saa er mig dog denne aff hanß haand oc ihukommelse kierere: fordi jeg deraff seer, at hand icke gandske mig haffver glæmt, huiß Venskab jeg altid hoyt haffver actet. Menß paa fremmede Stæder gaar det i gemeen saa-till, at mand snart glemmer det som er hiemme: oc tencker de icke tillbage, som vill forvertß. Haffde mig icke heller ventet noget fra hannem, menß hand er paa reyserne, oc var fornoyet at høre aff andre, at hand lidte vell, ligesom jeg gierne hannem yndsker oc under. Er derfor gandske forbunden till ydermeere tacksigelse, at hand haffver villet umage sig mig i sær at tillskriffve, oc avisere, om saa meget got hand paa reysen haffver seet. Her er vi endnu paa gammel viiß, uden præmiis. Min Adamus Bremensis er lige de samme fatis undergiffven, som Hr. Peder Syvs nye Viser, qui nisi voluisset pendere ex arbitrio Typographi, nunqvam editas eas habuisset. Jeg kand icke resolvere dertill, oc haffver derfor nogle gange fordret Mscr. tilbage igien, hvilcket jeg icke heller kand faa. Dog haffver jeg den sidste bogß notas endnu her hoß mig, at hand icke kand giøre Vercket complet uden min Villie, oc holder mig saa tid fra tid op, meenendeß mig dermed at trætte. Haffde Øhrenhielm leffvet lenger, saa truede de mit scripto med hannem, som jeg fornemmer aff de Svendske: nu meener de jeg gaar vel fri igiennem. Om Rudbeckius skall bide sig igiennem, da vill det gaa ilde till: hand beholder icke een Tand; hand haffver dennem dog meget vell behoff, for

hand er gammel Mand, oc kand dog icke bide sønderlig skarpt meer. Voreß Academie er nu hoyt indrettet cum pedellis et Sceptris, et sigillis, et judiciis ac sessionibus. Vi haffver Mact at giøre Programmata oc Disputationes, oc skall effter Statuterne disputereß hver Maaned: derforuden lader Maytt. bygge et gandske nyt Collegium till voreß Brug, som i to Aar skall være færdig. Thormodi Historia Orcadensis jam sub prælo sudat. Ynsker till Slutning et glædeligt oc fornoyeligt Nyt Aar, forbliffvende foruden skrømpt Hanß Skyldigste Tienner.

---

567. ANDRJES STEINÓLFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Þyngeire d. . . . *(datering mgl.)* anno 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Dansk udskrift adr. »Tingøire«. Beder A. M. skriftlig forklare ham, hvorvidt han er pligtig til at overholde en 14/5 ff. indgået overenskomst ang. en bebyggelse på Þingeyri (i Dyrafjord), hvor han har forpligtet sig dels overfor præsten, dels overfor købmanden — for hvilke aftaler derefter udførlig redegøres.

---

568. SOGNEPRÆST ÓLAFUR STEPHÁNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vallanese d. 11. Juny Anno 1704.

Efter orig. i AM. 450, folio. Delvis overstreget. Adr. »ad Alþynge vonande«. Takker for sidste brev med skolepiltene og oprigtigt svar, med hvis indhold han er ganske enig. Omtaler i forbindelse hermed sin afdøde svigerfaders, sysselmand Bjørn Magnussons pengeanliggender, dels forholdet til (købmand) Peter Keysen, dels bortsalget af hans for afgiften af Munketværå kloster beslaglagte jordegods, og sender nogle af de pågældende dokumenter til eftersyn. Lader nogle membran-fragmenter medfølge: »og legg med adurnefndum schedlumm innan i nockur pergamentis blod, med þvi heyrt hefe og fornumed, ad næsta smáþæger og liteláter værud epter gömlumm blodum ad lita uppa Membranam, og ef fleyre þess hattar hafa kunnad i hönd ad berast, kunna þesse ad vera til uppfyllyngar, þesse fann jeg i druslumm á Mödruvöllumm i Eyiafyrde (*hertil i marg. A. M.* feinginn). Jeg heyrde fyrer nockrumm árumm, ad fá villdud Páls sogu, og var eg ut umm hana hiá eignarmanne ydur til handa, hvoria jeg fieck fyrer gódvilia til eignar, og var mier tilsögd i láne, hiá bródur eigandans, enn þegar til hans kasta kom, sagde hann hana frá sier komna, til Sr. Arna Olafssonar á Hálse; og sie hun ei til ydar komenn, visast ydur til hennar þar, og af mier epterlátenn.« Spørger om muligheden af at supplicere om tilbagegivelsen af Bjørn Magnussons formentlig ulovlig bortsolgte

jordegods. Beder A. M. anbefale en fattig præsteenkes søn til optagelse i Skalholt skole.

569. SOGNEPRÆST ÓLAFUR STEPHÁNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vallanese d. 30. May Anno 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Delvis overstreget. Hertil A. M.s påtegninger ang. at det oversendte er modtaget. Takker for A. M.s brev med tilhørende sendelse. Hvad A. M. har skrevet om afd. Bjørn Magnussons pantsatte gods, er vistnok rigtigt, og der er næppe meget håb om dets generhvervelse, med mindre der kan opnås særlig læmpelige indløsnings-vilkår. Gamle jordebreve oversendes: »Jeg sende nu ydar velbyrdigheitum þau gömlu jardaskiöl, er nefned og tilhefe, med logriettumannenumm Isleife Jonssyne, öll in originali, svo eg stend blá berr epter, þvi eg hafde ei hentugleika til þau ad ut copera, enn þau bref, sem ei neitt vidvijkia mijnumm jardarportumm, kunne þier til ydar taka og epter hallda, ef svo þocknast. Gamall máldage Lo-vatnskyrkiu[!] verdur epter, og tvö edur þriu bref onnur, sem eg má nu ecke missa, og Isleifur kann ydur seigia, enn i haust med skolapilltumm kunne þier þau ödlast, ef gyrner, lofe gud. Ønsker at vide, når A. M. vil visitere Øfjord, han vil gærne træffe ham personlig, da han her er bleven meget ubillig behandlet.

570. SOGNEPRÆST ÓLAFUR STEPHÁNSSON (OLAFR STEFANSSON) TIL ARNE MAGNUSSON. Vallanese 16. 7bris 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Ender defekt, datering og underskrift tilf. af A. M. Sender kirkens dokumenter og en bønnebog på membran; en gammel lovbog, som tilhørte kirken på Desjarmýri, har A. M.s udsending taget, men den samme bog ønsker også biskoppen.

. . . »Ecke neitt skrifverdugt fellur hier til, enn þad almenna er ad fornema af Monsr. Þorde Þordarsyne, hvoriumm eg afhende kyrkiunnar documenta epter ydar Herradóms tilmælumm. Þeim fylger lited bænakver uppa membranam, ef til gamans i lita vylldud, og eg skeyte ei umm aptur sendest. Gamla lögbók tók Þorsteirn Sigurdsson á Desiarmyre, sem kyrkiunne þar tilheyrde, hvoriu eg var ei mótfelldur, þá til minna kasta kom, þvi eg hugde hann giöra þad ydur til þienustu, annars hefde eg þvi mótmællt, og ecke hefde eg betalijng fyrer hana þeiged kyrkiunnar vegna, sem er eirn rixdalur in specie. Enn hier er meira umm ad tala. Hr. byskupenn Mag. Widalin hefur mier tilskrifad, ad hann villde þessa sömu bók kaupa, og seiger eg kunne sier hana senda med skólapilltumm i haust, hvad eg kann ei giöra, þar svo er komed. Þvi vil eg bidia ydar favorem ad eiga gódann þatt i, ad þetta mætte vel heim komast, so Hr. byskupenn odlest bókena, ef hann þad gyrner; þvi raunar atte

hun ecke frá kyrkiunne ad koma, fyrer utan hans vitund og samþycke, þar hun var ordenn hennar inventarium. Aungvann kvidboga ber eg fyrer betalijnge kyrkiubókanna, þvi Hr. byskupenn mun þar fyrer framan umm vera, ad þad frammkome á sijnumm tijma. Er eg ánægdur, þegar eg verd frij fyrer þeirra ábyrgd og utsvorun«. Havde gærne ønsket A. M.s mening om afd. Bjørn Magnussons gældsforhold til Peter Keissen samtidig med at regnskaberne tilbagesendtes.

571. SOGNEPRÆST ÓLAFUR STEPHÁNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Wallanese d. 9. 8bris Anno 1728.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »Med Reydarfiardar kaupmanni.« Han og familie mærker alderdommens skrøbelighed, og han mindes faderens ord »Ángist mun stadfasta afreka glede« etc. (6linjet vers). Om afskrifter fra faderens brevbog og forgæves eftersøgning af breve fra O. Worm i hans brevsamling: »Lited vill verda af frammkvæmd minne og systursonar mins sr. Stephans Paalssonar, þvi þar er bagt vid ad eiga, samt nádumm vid brefabók fodur mins, sem var hiá bródur m. sr. Þo(r)vallde, og ei er fullkomenn, edur so á sig komenn sem hugde: Hana afhendte eg greyndumm sr. Stephane, og mun hann i sinumm óhægdum ur henne nockur bref uppskrifad hafa, ydar vegna. Hier er ofurfiöllde briefa, þvi eg hef aungvumm gagns brefumm faudur m. fargad, hef eg i þeim ruglad einatt i sumar, þá stunder til hef feinged, sem gamlann má æra, og sijdst hef funded bref, sem hafa fared á mille Doctor Olufar Worm og faudur m. Enn sonur hans Doctor Willem Worm sagde mier, ad mins faudurs bref læge mörg hiá sier, sinumm födur tilskrifud. Enn hvert þau hafa vered so merkeleg, efast eg umm, þvi eg hygg Doctorsens bref mune ei sijdst hlidt hafa uppa mineralia og herbas hier, ad hann þar eptergrensladest, med adstod Gisla sál. Magnussonar, epter þvi sem jeg hefe einhvern tima sied uppteiknad af fodur m. sál. honumm siálfumm til minnis. — Umm kyrkiu skrædurnar vardar ei myked umm ad skrifa, i þessare tómleysu, þvi vid höfumm nóg talad þar umm breflega, og höfumm orded samdóma umm þær og samþycker i alla stade«. Sender, om end med betænkelighed, ud af landet en kalk til reparation og beder A. M. påtage sig tilsynet. Som eneste resultat af hele brev-eftersøgningen indlægges et »vidnesbyrd«.

572. SOGNEPRÆST ÓLAFUR STEPHÁNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Wallanese d. 20. 7bris Anno 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1. Har efter sædvane modtaget brev fra A. M., er nu 70 år; i den alder døde hans fader 29. avgust. Beklager Københavns

brand og A. M.s herved forandrede forhold. Takker for bekostningen af kirkekalkens reparation. Blandt nyheder: »elldgángur skielfelegur vid Mivatn, ad sögn stadurenn þar eidelagdur og adrar jarder utifrá, og er hallded þeirre sveit sie miög hætt, og jafnvel uggvænlegt ad þesse elldur utstrecke sig framar enn nockur madur kunne ad higgia; þesse elldur ordsakast allur af brennesteins verkun, sem þier munud vita og vidkannast«. Helbred tåleligt.

---

573. SOGNEPRÆST ÞORVALDUR STEPHÁNSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hofe d. 5. Septembris Ao. 1711.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Beklager at A. M. ikke kommer til østlandet; har overtaget Hof i den elendigste forfatning. Lover litteræere tilsendelser med A. M.s udsendinge; beklager tidens antikvariske barbari. Personalia, roser biskoppen. A. M. har ønsket et kort over Múla syssel. I brevet forekommer to 4linjede vers, ved dets slutning et 4linjet.

Vel Edla Hr. Assessor et Secretaire
all-gunstuge vin Arne Magnusson i gudi heiler og sæler!

Þad skal æ vera mijn einlæg ósk, á medan eg man til ydar, ad ydur lijdi farsællega og vel med leingd lijfdaganna, og ad eg fái ad siá ydur, þó ei sie fyrri (hvers eg tek nú ad örvænta) enn komed er in portum guds barna Universalem; samt gledur mig þad, ad þier unned mier vesælum vin ydar (ef eg mætti mig þad i ydar ordastad kalla) brieflegs vidtalz á hveriu aari og hafed þar so stóra jafnadargyrne á, ad mig mætte þar yfer forundra, ef vit og rænu til hefdi. Ydar ágiætt breflegt vidtal fieck eg nú i þessum Augusti manudi ad lesa 27., enn daterad sama manadar 6ta ad Skalhollti, hvert ydar breflegt ávarp mig bædi kiætti og fákiætti. Kiætte i þvi ad eg merkti ydur leid vel, enn fákiætte ad þier erud so torsokter hijngad til vor austfyrdinganna, og sijnest þad vilia vera so sem fatale, ad þier eiged ecke ad koma hier. Nú verdi vilie guds vors. Af mijnum hag er þad ad seigia, ad eg er komenn hijngad ad Hofi búferlum, og sit eg hier i capellans stiett (ef so má kalla) aared allt edur af þvi so leinge sem fiörit til hröckur; enn hveria adkomu eg hafdi hier vid ad kannast, vil eg ecke til sóa upp ad teikna lestri ydar (sem langtum naudsynlegri til mun fást á hverri stundu), pappír mijnumm, hendi, penna og bleki. Hún var ad mier þokti þrautaleg, þvi á soddann platzte hefdi eg þeinkt ad madur mundi annarstadar kunna ad leggia sig enn úti á velli edur á kyrkiugolfed. Uthijse öll i toptum ɔ: saudfiar og hesta,

fyrer utan eitt nidursligad, sem ecki er á vetur setiandi til sauda innhijsingar, túned meir mór enn töduvöllur, hier vaxa i svepp-ar og vijderbuskar. Monsr. Þord Þ.s. hefe eg vidtalat samt hans medbródur Monsr. Þorstein S.s. Þordar er von hijngad aptur nordan af ströndunumm, og mun eg þa med honumm samferda verda láta máldagabriefed Hofskirkiu, sem þier til-mælest, hvert hier liggur á kyrkiunne og eg hefe ummtalad vid sra. Olaf G.s., og sendi þad med hanz vitorde. Annad brief er hier, sem eg veit ei, fyrr enn eg finn aptur Monsr. Þord, nema þier vilied siá, prior Brands hier ad Hofe. Halldi Þordur, ad þier muned ei umm þad hyrda, sem eg higg hann betur nærri geta enn eg, læt eg þad epter blijfa.

Enn af documentum sir. Olafs G.s er þad ad seigia ɔ: fornumm, ad þau (ad mijnu viti) eru eingen ordenn, epter hans sögu. Enn hveriar Hofskyrkiu bækur fornar á kálfskinn fyrr umm verid hafa, er ángur ad sia af triespiolldumm þeim, sem þesse kyrkia hefur ad geima. Þetta tala eg ei til sra. Olafs G.s., þvi eg veit ei fullgiörla, i hvers prestz tijd þessar bækur hafa under lok lided. Enn þad er þó miked, skylldi á nockrumm þessara boka antiqvitetum sætt hafa, ad rijfa þær so bligdunarlaust i sundur; enn þad þikest eg vita, ad flestar þessar kyrkiu-bækur, sem eg hefe epterlited, einkanlega sijdan þier bádud mig þar ad higgia, er mest gamall múkasaungur, sem eg veit ei, hvert þier umm hirded. Jeg man ei, hvert i stocknumm Niardvijkurbriefanna var blad á kalfskinn, sem þeim fylgdi ei og var mitt, enn vera átti ydar, hefdud þier þad viliad nijta, kannskie þetta hafe verid fyrri, sem eg nu ecki man.

Minned sliofgast, máled þver,
mijnka tekur kraftur;
þaa förumm ad lifa, fáumm vier
i folldu hnijga afftur.

Heilsan brestur, hier er strijd,
jeg hætti ad vera kátur;
enn hagur bestur á hinne tijd,
horfenn er þar grátur.

Jeg ætla ad skyllda ydur ad fyrergiefa. Jeg verd ad láta þad heita eitthvad, fyrst eg fieck ecki ad siá ydur, enn drottenn lijte til ydar synu ósvefnuga auga æ og alltijd. Jeg er ókunnugur enn hier i Voknafyrdi, veit nockurra manna nöfn, giæde ecki, aller mier upphátt enn meinlauser. Jeg meina marger á landi

voru (þeir sieu aller frátekner, sem ecki eigu þad mál) vilie helldur á kalfskinne gánga enn á kalfskinn gamallt letur lesa, og af þvi ad folk vort hefur verit svo barbariskt, hefur ordsakast ad minne higgiu, ad þótt hiá einumm og ödrumm hafi kunnad ad vera ærinn fródleikur eptertektaverdur, hefur ei meir verid umm hann hirdt enn þad sem madur geingur á, og hefur þvi valldit (sem þier betur vited enn eg) vanvit vorra landsmanna, enn gud nádi bædi mig og þá. Tillögurnar vidvijkiandi Brimneß landskulldenni þacka eg þienustusamlega ásamt ödru ydar trúföstu vinfeinge til mijn. Umm veleruverdugann biskup vorn má eg þad sanna og seigia, ad hann hefur verid mier miked ágiætur, hvad honum gud umbune; jeg higg hann búe yfer ærid trúföstu hiarta, sem ecke lætur sier feikia af hverium vindi. Monsr. Orme Dadasyne heilsa eg all-vinsamlega, þacka tilskrifed i fyrra og ummsvifenn öll minna vegna. Þad þikest eg vita, ad þott erindesleisa yrdi úr Mijneß málenu, hefur þad ei verid honum ad kienna. Þier berid Hr. Assessor sir. Arna Þ.s. i ydar brefe gagnfrómann vitnesburd, sem betur væri hann hefdi tilunned, og mun ydur ei annad lióst. Enn valla get eg kallad þad gagnfróman mann, sem openberar þad honum er tiltrúad yfer ad þeyia og hann má öllumm ad skadlausu yfer þeyia, og þad af hans teingdamanni. Postur úr brefe mijnu sr. Arna á alþijng i fyrra tilskrifudu (sem eg þó áveik ad yfer væri þagad) kastadest mier i naser (ut est in proverbio) hier i Vopnafyrdi i fyrrahaust ei án þyckiu, og kannskie mier hafi verid umm leid af manni sagt, sem eg átti þá tal vid, ad posturenn væri til sijn komenn, sem eg tel ei óvijst, þvi eg þeckti aptur mijn eigin ord; þetta skrifa eg sosem til gamans, og veit ad yfer verdur þagad betur enn nú áviknu. Hver Múla syslu kann upp ad draga, epter þvi sem ávijked, so þad kynne ad verda til vißs leidar vijsers med riettri átt sierhvers bigdarlags, veit eg i sannleika aungvann. Kunne ecke Monsr. Þordur Þorkelsson þvi nærri ad stappa, villdi hann hallda heilanum hreinumm og suddalausumm, veit eg ecki, hver ad er, þvi hann er madur, sem vited, lærdur og stóru hugviti giæddur. Magnus Einarsson er hneigdur til málverks, enn hvert honum er i soddan verk sleppandi, viti þier giör enn eg. Siálfhugad skal mier vera ad láta ydur vita af þvi sem eg kynne auga á ad koma edur eignast af fornum fródleik, enn eg meina þad giör sópad umm nockur aar, jeg þori ecki ad seigia af ydur, samt skal eg ólatur vera hier i nánd epter þvi ad spyria. Nú jeg hlijt ad slijta þetta hiegomlega tal mitt og bidia fyrergefningar þar á med áliktunar ósk þeirri, ad þier

sieud gude befalader med æru, embætte og öllu ummvardande til æskelegustu ummsionar lijfs og lucku umm æfestunder allar. Med kiærleikz qvediu minne, konu og barna til ydar Hd.

Viliandi finnast ydar einlægur vinur og þienari alltijd
Þorvaldur Stephansson.

Vode er reisa Herra, umm hrijd,
og hætta lijfe siálfu,
drepsótt geisar, styriölld strijd
stormar á Nordurálfu. boni consule et vale.

---

574. [ARNE MAGNUSSON] TIL KØBMAND KNUD STORM. 1703.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 445, folio, hvortil A. M.s egh. overskrift »Til Monsr. Knud Storm 1703«. Om samme sag har A. M. på en løs seddel i AM. 452, folio noteret »Eige nockud nockurn tíma hier i lande ad giörast vid Holmfastsmaled, þá verdur Storm utanlandz ad stefnast. bædi til ad svara til malsens ef vill, so og med de beviser at Bröndestad laa til Haunefiord.« Om Holmfast Gudmundsson se A. M., Embedsskrivelser s. 13 (Instruxens § 22).

Om Holmfasters sag seer jeg icke, at min Hr. hâr fornøden at vere bekymret. Naar den engang bliver forebragt som den er, da troer jeg alting lager sig anderledis end der om til forne af mange er bleven dømt. Min herre hâr icke at tvile paa, at jeg jo stædse holder med det, som jeg synis at vere ret og billigt. I det øfrige veed jeg nogenledis af hvad intention den beviste person forebragte dette, og troer jeg nock det var icke saa for Holmfasters skyld som til at sværte andre, og kand jeg nu tro, det staar i hver ens magt; mens det var at ønske, at de som meget hâr at bestille med andre, at der var intet at sige om dennem self, hvorom enden vil vidne. Vi ere nu begrebne her i Guldbringe syssel at indrette matrickelen og spørge om et og andet, som os er befalet at efftersee. Her ere store restancer over alt, som vi fornemme, og hafde det veret at ønske, at deris forige fuldmægtig Jens Jorgenßen hafde med større alvorlighed krævet jordskylden, end her fornemmes at vere skeet, og synes mig, dette er den sværeste post af det, som dennem i fremtiden kunde møde, naar det bliver confereret med Christiani qvarti bref af dato 1596, som expres forbiuder kongens bønder at selge noget til kiøbmanden, før end de have betalt deris

landskyld. Jeg veed vel hvad her i mod kand siges paa jordebogens forpagteris og bondernes side. Mens om det saa bliver accepteret eller icke, staar icke til mig at spaa. Ønsker i det øfrige, at alting kand udfalde uden Deris forliis, og skriver dette til Monsieur som en ven, og til at udvise at jeg icke vil gaa omkring folck med finter.

---

575. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [ST(O)UD]. Hafn. d. 6. Martii 1700.

Trykt efter egh. orig. i Norske rigsarkiv. Vedlagt er en fortegnelse af A. M. på ialt 87 numre »Catalogus paa de ejendomme som de hos mig liggende Stavanger breve ommelde«. I Norske rigsarkiv findes ligeledes nedenstående egh. tilståelse af A. M. for 47 d. 25. maj 1700 fra biskop Stud modtagne gamle breve. Om Stavanger-brevene sml. A. M.s brevveksling med Torfæus, særlig s. XXII—III, 245—46.

Velædle Høiærverdige H: Biskop Højtærede velyndere.

Eders Høiærverdigheds gode skrivelse af dato 5 Januar: sidst afvigte haver jeg vel bekommet, Jeg var dengang noget occuperet, og derudover desspererede om at faa den catalogum saa hastig ferdig, som ieg i mit forige hafde lovet at forskaffe, paa de ejendomme, som de hos mig liggende Stavanger breve ommelde. Icke disz mindre tog ieg par dages tiid til at løbe med hast igiennem bemelte breve, om ieg velmueligt derinde noget kunde hitte, angaaende de omtvistede øer og ejendomme.

At ieg icke skulle ved min ophold herudi foraarsage nogen Skade ifald sagen skulde for ober hofretten. Mens det var til forgieves, Udi alle disze breve meldis icke et eeniste ord om forbemelte øer. Og sender ieg herhos en lista paa alle de ejendomme som forskrefne brefve ommelde, hvor hos annoterede ere brevenis aarstal, at icg dennem siden kand udleede som Eders Høiærverdighed velmueligen begierendis vorder. Derhos vil ieg erindre at alle disze brefve ere af den beskaffenhed, at de icke skal kunde stort validere for en ret, efterdi derinde aldeelis intet meldis om jordernis markeskiel, tilliggelser, eller sligt, mens alleniste at N. solte den gaard til Bispen, Canikerne, eller andre particulier personer, som samme gaarde siden, vel mueligt, have solt til Bispen eller Canikerne, og i saa maade brevene tilligemed skiøderne leveret, saa at brevene, som sagt er, intet probere andet en at den eller den gaard hørte i de

tider den eller den til, og i saa maade ere heel umerkelige, efterdi samme ejendomme siden den tid heel vel kunde ved magelaug eller i andre loulige maader vere komne fra de forige ejermænd, helst hvor disze adkomst breve ere gamle. Alleeniste er der i bland et bref om Fiskeriet i Sognedals elf, som ieg her understræget haver, Det samme specificerer tydeligen paa hvad stæd i elven Fiskeriet er, som det omtaler, mens derhos taler det intet om, hvem samme fiskeri tilhører, mens er en attest (som siunes at vere tagen af canonicis) at N. (som siunes at have trættet derom med canikerne) icke ejer Fiskeriet i bemelte plats. Dette er nu ald den underretning ieg kand give Eders Højærverdighed om de hos mig liggende skiøder, og det er aarsagen hvorfore ieg saa længe haver opholdt med at svare, at ieg umueligen haver før kundet saa nøje efterseet brevene, og vilde dog gierne efterkomme mit løfte og Eders Høiærverdigheds begiering. De have fremdelis over mig at befale angaaende bemelte breve, og skal ieg til Deres tieniste forrette alt hvis mig mueligt er, og andre occupationer (i hvorvel intet vigtige, da dog ofte mange nock) icke forbyde. Jeg slutter af en god vens bref der oven fra, at der vel skulde findis udi Eders Høiærverdigheds giemme fleere gamle brefve, hvilke, om de saa mistelige ere, ieg gierne ønskede at mig maatte communiceres engang i sommer, og skulde de saavel som disze (hvilke ieg horis succisivis igiennem seer) uskadde tilbage sendis. Jeg søger efter alle Norske monumenter, hvor lidet de og skulde siunis at vere værd, som ere ældre end 1580, være sig breve, bøger, inscriptioner, penge etc. og skal engang honorifice erindre deris nafne, som qvocunqve modo contribuere noget til de studier. Kunde ieg med tiden bekomme en accurat chronologie over de lutherske bisper der ved stædet, saavelsom alle de Klosteres nafne som der i Stiftet have veret udi gammel tid, og hvilke af dem nu ere secularizerede hvilke ad pios usus transfererede, skede mig en stor velgierning. Jeg ender saa denne alt for vitløftige skrivelse med ald velstands og guddommelig beskiermelses ønske til Eders Høiærverdighed og ganske Familie, og i det øfrige stædse forbliver

Eders Høiærverdigheds tienstærbødigste tiener

Arnas Magnussen.

Velædle og Højærværdig Hr. Mag. Ludvig Stud, Biskop udi Christiansand, haver til mig underskrefne ladet levere 47 gamle

Norske breve paa pergament, hvilke hand mig af Stifts kiisten der samme stæds udlaant haver. Samme gamle breve skulle af mig vel forvares, og, naar ieg dennem til min brug igiennemseet haver, aldeelis uskadede restitueres. Kiøbenhavn den 25. Maii anno Christi 1700.

Arnas Magnussen.

*

576. BISKOP L. STOUD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansand d. 5. Jan. Ao. 1700.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to. Adresse »Veledle og Hoylærde Arnas Mogensøn Profess. Historiarum in Athenæo Hafiniensi Celeberrimo et meritissimo. Min Hoytsætimered ven ærbødigst.« Delvis overstreget. Hertil A. M s påtegning »Svaret d. 6. Martii, sendt register over adkomst brevene, begerte de hand fleere hâr, item lista over Closterne og de lutherske Bisper«. Ang. den her nævnte Ognø sml. A. M.s brevveksling med Torfæus, registerets »Ogn«.

Nobilissime Dne. Professor, Amice Honoratissime.

Jeg er ham hiertelig obligerit, for hans particulaire høflighed at tiene mig med huis jeg kunde behøfve, til min indstefnte sag til hofret, det ieg begiærer er om en gaard kaldet Ognøe med Loeøen og Ogneøe Kalfholmer, som hafve af arildstid fuldt bispestolen, og findis i sl. Magr. Lauritz Schaboes [g]ammel capittels jordebog, som vaar bischop, til A⁰ 1627. Samme øe er ved en rab... og tingstude finesse, abalienerit, og nu af mig inddrifven til bispestolen, ved lou og proces, dersom der i de gamle brefve, hos eder ere skiøder? heller adkompst[er] samme Ogneø, angaaende, da giør i mig en stor vene tienniste, at efftersee det, og meddele mig part, deraf, saavelsom af andre skiøder, bispestolen tilhørig, huis nogle findis hos eder som ieg saadan hans godhed particulair torte at ansee beder ieg tienstligst, at det til dr. Jespersøn, maatte afgifvis hand herudi kunde være mig til nytte. Jeg vil ønske min Hoytered Her Professor et glædeligt og lychsaligt nyt aar, med al velstand og velsignelse og beflitte mig, at afftiene hans høflighed, ved alle leiligheder til ære og tienniste, sl.

Min Hoytæred Hr. Professors.

allerschyldigste og ærbødigste tien.

L. Stoud.

577. BISKOP L. STOUD TIL ARNE MAGNUSSON. Christiansand d. 4. April A. 1700.

Trykt efter orig. i AM. 1057 IX, 4to. Udskrift »Edle Hr. Professor Arnes Mogensen, Høytærede fornemme ven Tienstvilligst a Kiøbenhaun«.

Edle Hr. Professor Arnes Mogensøn,
Høytæstimered fornemme ven,

Hans ofvermaade store høflighed, som devincerer mig i hoyeste maade, giør det at ieg kiender mig baade forbunden til Hans tienneste, og aflegger min skyldige taksigelse, for hans tilsendte liste paa det geistlige godz, huorover ieg beder tienstligst at mig maatte til effterretning i stifftet skickis copier, naar leilighed tillader det, Jeg ved vel at de gamle skiøder setter icke jordstreckningen saa fuldkommen, som ieg seer af en del, som beroer her endnu, ved stifftetz gemme, dog ere de store bevisninger, at hanthefve det geistlige godz. Den omtvistede Ogneø vant ieg igien ved Oberhofretten til bispestolen, ved en gammel jorde bog af d. 3die Lutherske bisp M. Laurentio Scavenio indrettet, samme jordebog er end i Christiania, og formodis her med allerførste, da ieg vil videre søge huad af bispestolens godz findis i hans optegnelse, dend begierte liste paa de Lutherske bisper følger herhos, og er extraheret af capittels bogen, effter de sl. mænds egne hender, naar de deris function hafve antrædet og begynt. Om clostere er iche det ringeste i stifftetz giemme, men skal derom flittig inqvirere paa min visitas som falder først in Maijo og icke endis før Augusti maaneds udgang, kand ieg dismidlertid komme ofver nogen gamle brefver heller antiqviteter, til dr. tienneste skal ieg giøre al flid, og beflitte mig paa at aftiene hans venskab, ved alt det, som kand ske til hans velgefald, Jeg hafver en søn paa Academiet som ieg nu formoder at være kommen til Kiøbenhafn, som recommederis ham tienstligst, til manuduction in historicis, Hand er en incipient, og deponerede A⁰ 99 — Et got lærvilligt gemytte, hans nafn er Peter Otto Stud. Jeg vil usigelig fornøye mig, dersom hand maatte være ham befalet, og faa nogen smag paa historier og antiqviteter. Slutter hermed, og recommederer mig til hans venskab, med al lycksaligheds ønsk, forblifvende

Edle Hr Professors
Min fornemme vens skyldigste tiener
L. Stoud.

P. S. Min søn Peter Otto Stud, hafver ieg beordret at afgifve til Hr. Professor alle de gamle brefve her er in reservo, huorover ieg beder deris reverse maatte mig tilstillis ved hanem, og haaber de blifve med andre stifftet angaaende brefve restituerit. Jeg kunde icke negte hans begiær, som kongelig Historiograph, at betiene sig hvad opliusning hand deraf kand hafve

til sit verk, i det mindste seer mand hvad i de tider er forretted, og hand effter hans mesurer, kand som mand siger ex Stercore Cunij aurum piscari. Hafde hans formend verit saa curieus og søgt gamle brefver, og brugt dem cum judicio, hafde vi bedre historiam patriam end vi hafve som med stor spot at sige hafver værit agtet for bagatel, og icke af en del bisper saa taget i agt som det burde i fordum tid, i Fyen hafver værit i dr. Bangs og hans formænds tid, en haab gamle brefve som voris berømmelige Thomas Bircherodius hafver mig relaterit Sed o[mnium?] entium nihil sicut affectiones. Jeg skal vigilere i alt det ieg kand for at fornøye hans curiositet.

---

578. STIFTAMTS-FULDMÆGTIG C. M. STUB TIL ARNE MAGNUSSON. Sørum d. 20. Decembr. 1728.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Indlagt er, som særligt blad, nedenstående avktions-notitser og meddelelse om et tryk af Egils saga.

Vel-Ædle og Velbyrdige Hr. Assessor
Høyst-ærede velynder

Saa meget som ieg var pligtig at lade Hr. Assessor vide hvorledes det er gaaen mig siden ieg tog en sorrigfuld afskeed fra Dennem i Kjøbenhavn saa liden tid har ieg haft indtil denne dag at efterkomme min skyldighed, saasom ieg stedse siden har været som et perpetuum mobile indtil nu, da ieg har fundet paa nogle dages tid et roligt sted her paa Sørum hvor ieg tilforn i min ungdom har haft den største u-roe. Min Rejse hidtildags er, gud skee lov, gaaen meget vel for sig; og troer ieg vel at lands-dommer Ørbech har allerede beretted hvorledes den gik for sig til Helsingborg, saasom hand til det sted giorde os følgeskab; vi droge siden meget langsom igjennem Sverrig, hvor vejene dog vare temmelig gode, og ved Svinsund forefandt ieg min fetters Colbiørnsens Jagt pregtig og vel udrusted, som førde os til Fridrickshald, hvor vi hvilede paa 3die dag og ved et par gode banquetter gjorde os tilgode efter udstandne møye og arbejde, min tanke var vel at forblive der indtil Stift-amptmanden forloed Christiania, men ieg maatte følge med ham og forblev der paa 4de dag, da ieg toeg min dimission og søgte min retraite her, hvorfra ieg igjen gaar til Friderickshald paa dette gode føre, og saa videre igjen til Christiania, naar Stiftamptmanden derfra er rejseferdig. Jeg har paa denne rejse intet merkeligt udrettet, Monsr. Willemsen talte ieg med angaa-

ende kisterne, hand sagde mig at have forgjeves inqvireret om dem, dog lovede hand at ville skaffe mig lejlighed at komme selv paa Slottet ved min tilbagekomst, da ieg nøye skal examinere og visitere over alt; Raadmand Nissen er i den tilstand at mand ej kand komme til ham hvorfore Cancellie-Raad Rasch, som toeg særdeles vel mod mig, har lovet at udrette Commissionen for mig, som neppe for Nissens død kand blive fuldført. — Her er intet nyt fra disse steder; de løgner som tales i Christiania og over alt paa landet angaaende Kjøbenhavn, ere u-tallige og har ieg nok med at fortelle folk at der er ingen sandhed i det som spargeres. — Jeg har fornummet af en god ven i Christiania at Secret. Drejer har faaet Hammeløvs tieneste igjen og er derved det dessein som notre commun Amy havde, bleven til intet; hvoraf ieg slutter at hand des mere setter sin tilliid til det gamle dessein, og tvivler ej paa at Hr. Assessor joe allerede har haft en visite angaaende den Materie. — Indlagde er til Mad.me And, som ieg fremdeles recommenderer til Hr. Assessors gode raadføring; saa ukjert som det var mig at forlade hende, saa kjert skal det være mig at Hun bliver i nærværelse hos Dem indtil hun kand komme i rolighed og sikkerhed, hvilke begge deele ieg haaber hun skal finde paa Fridrickshald, saa fuldkommen som hun nogen tid kand ynske sig; ieg recommenderer og mig selv i min Hr. Assessors oprigtig befundne godhed og forsikkrer at ieg ej nogen tid skal glemme med hvad éstime og taknemmelighed ieg til min sidste stund er pligtig at leve

Vel-ædle og Velb. Hr. Assessor Min Høystærede velynder
Deres Høyst-forbundne og lydigste tjener
C. M. Stub.

P. S. Hr. Cancellie-Raad Loheman helses tienstl; ved min ankomst til Bergen skal ieg effter skyldighed indfinde mig med min correspondence.

Monsr. Hans Bekker maatte og helses, min fetter Capit. Peder Colbiornsen har al éstime og Credit for ham saa hand frit kand adressere sig til ham i de ting Hand paa det sted behøver. Jeg takker med megen obligation for addressen af mine breve, som effter min bortrejse vare ankomne, hvilke ieg fik paa Friderickshald. vale.

———

Paa Sal. Schurmans Auction kjøbte ieg endeel bøger, hvoraf nogle vare Commission for Justitz-Raad Høyer, nogle for Hr. Jacob Hasse, men endeel for mig selv. Jeg erindrede mig meget vel at ieg hafde betalt dem til Monsr. Thaulov, men som ieg ej for min bortrejse i den store confusion kunde finde Thaulovs Regning, maatte ieg lade dem blive tilbage, dog bleve de efter Protocollen hos Madm. Schurmans separerede fra de andre tilbage blevne bøger, og lagt i forvaring til ieg afhentede dem; effter min opkomst har ieg fundet Regningen, hvoraf ieg nu sender Copie med tjenstl. begjering at min Hr. Assessor vilde ved sin Johan lade bøgerne afhente, og beholde dem hos sig til videre, saaog lade bede ham at hand vilde af Protocollen optegne Bøgernes titul at ieg kunde see hvilke enhver tilhørde og derefter forskaffe enhver sine tilbage. Mig tilhører alleene Ostersens Glossarium Juris, som er mig hoytfornøden, saaog Beckers bezauberte welt ; Jeg tvivler om at der fattedes nogen undtagen Beskrivelse om Guinea, som tilforne var afsendt.

Taulovii Regninger følger med, og har hand qvitered paa Schurmans at 2de andre ere ubetalte ej heller har ieg faaet bøgerne afsendte men hvad billigt er skal ieg finde mig udi.

P. S. Imeden ieg har været her paa Sørum ankom en blind bonde-dreng, som har stor lyst til at lade lese Bøger for sig og begjerede Seneca paa Danske som hand havde hørt skulle være her at finde, hvorimod hand tilbød min gamle faster til laans Eigill Skallagrimsøns Historie, som hand meget berømmede, ieg var meget curieux for at faae den at see, og har nu faaet den her. Titelen paa bogen er denne. En Historie om Eigill Skallagrimsøn, Udsat af Islandsk paa latin, og af latin paa Dansk, og nu forbedret med nogle vers og Riim, af T. N. Trykt i dette aar. Jeg veed ej om Hr. Assessor hat seet denne edition eller ej. Den er in 8vo, indeholder 142 pag: begynder saaledes: Der var en mand i Norge i fordum tider heed Grim, men fordi hand var fleenskallet, da hand var 15 aar gammel, blev hand kaldet Skallagriim etc. Slutningen er at Eigill døde og Grim begrov ham paa Tialdanes og blev siden hans Sverd og been fundne, bagerst staar et vers Eigill til ære, som Editor selv har gjort. Hvor bogen er trykt veed ieg ej thi der er ingen Præfation til den, ej heller kand ieg gjette editoris nafn.

579. C. M. STUB TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 15. Mart. 1729 i hast.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Indlagt er nedenstående Pro Memoria.

... Siden ieg tilskrev Hr. Assessor fra Sørum, hvor ieg i nogle dages tid hvilede efter min Kjøbenhavnske Rejse har ieg ej haft nogen rolighed, saasom ieg imidlertid har maatted gjøre 2de Rejser imellem Christiania og Bergen som har kosted mig baade tid, møye, og pengespilde; ieg havde vel sat mig for at tage mig rolighed paa Friderichshald og at divertere mig der blant mine venner imedens Stifft-amptmanden opholdt sig i Christiania, men det faldt anderledes ud, thi da Stifftamptmanden havde taget nogen recreation paa Friderichshald og derfra vilde til Christiania maatte ieg gjøre ham følge derhen da det imidlertid hendte at min fetter blev foraarsaget at gjøre en nødvendig rejse til Arendahl hvorfra hand ej kom tilbage førend ieg allerede var rejst med Stifft-amptmanden til Bergen, men som det var mig hoyligen angelegen at tale med min fetter om vores mellemværende, gjorde ieg paa nye en Rejse til Christiania og Friderichshald (efterat ieg i 13 dage havde opholdt mig her og gjort begyndelse til mine affaires) og er saa omsider tilbage med Fruen her ankommen nest-forrige uge. Og som ieg nu meener at være i nogenledes stand og rolighed, saa har ieg ved dette vildet efterkomme min skyldighed at tilmelde Hr. Assessor det, saaog at udbede mig et par ord igjen fra Deres haand, hvoraf ieg efter saa megen møje kunde have nogen recreation. —

Jeg kand icke have den lykke at fornøje Hr. Assessor med noget nyt fra dette sted, hvor intet merkeligt forefalder, men venter derimod at høre noget fra Kjøbenhavn. Her er ei andet end klagemaale og lamentationes af fattige folk over den store brandskat som skal gives til Kjøbenhavn, og er Stifft-amptmandens huus nesten opfyldt med Memorialer om den Materie. Den Befaling som her er ankommen at udreede et Skib til Grønland med fornødne vahre til Colonien og det inden medium Aprilis, allarmerer og vedkommende temmelig. — Af Antiqviteter har ieg ej endnu forefundet noget, men hørt meget snakke derom, ieg er nu paa Spaarene effter Halsnøe Closters Sager og venter med første underretning om de ere til in rerum natura eller icke.

Jeg glemte uden tvivl i mit sidste at melde, at ieg paa min rejse igjennem Gottenborg talede med Hr. Biscop Bentzel som discurerede med mig den heele afften ieg var der i byen; hand er en liden mand med sort haar og skjeg, og er behagelig nok i conversation, ieg syntes vel nok om Hans studia, men har dog kjendt den som har langt overgaaet ham, ieg sagde ham at min visite hos ham var fornemlig for at avlegge Hr. Asses-

sors helsen til ham og at berette ham den éstime Hr. Assessor bærer for hans studia og Person, hvormed hand var u-sigelig vel fornøjed og bad mig paa det flittigste at helse og forsikkre at Hand altid hafde haft stor veneration for Hr. Assessor, saaog condolerede hand Academiets u-lycke og den store deel Hr. Assessor derudi havde taget, hvorom ieg gav ham vidløfftig underretning. Hand sagde mig at have 2de Opera, som hand havde været sindet at edere sc. Historia Svecica (hvilken uden tvivl vil blive ham for voxen), Philo Judæus (som hand mest har bemøjed sig med) og Ulphilas som hand agtede at udgive med Commentar. Philolog: for at vise at Sproget er Svensk af Etymolog: men som hans Biscopelige Embede betager ham den meste deel af tiden saa ventede hand ej andet end at hand joe maatte lade samme MSS henligge til efterkommerne. Han er og nu nesten totus Theologus endskjønt hand sagde ej at have avancered i sin indkomme ved det at hand forlod Upsals Academie.

Nu maa ieg og melde til slutning om mine egne affaires: Jeg har forefundet min gamle laugmand i saa god tilstand (endskjønt hand er 70 aar) at hand i een uges tid kunde dricke mig ihjel og enda være mand lige god, nylig forend ieg ankom hafde hand en aftenstund drucked 5 bouteiller Rinsk viin og 2 kander got øl uden at hand derved i nogen maade blev incommodered, ieg troer det maatte have været min velkom hand den gang drak, ieg har spist med ham her hos Stifft-amptmanden og var hand meget høflig mod mig, som hand og for min ankomst hafde sat sig for at vil holde venskab med mig, da der er et dødelig fiendskab imellem ham og Vice-laugmanden. Vice-laugmanden som ieg hafde ventet at følge til graven, da hans liigkiste alt stod ferdig, er nu nesten saa frisk som ieg, og lever nu gandske ædruelig og skikkelig saa det efter alle omstendigheder seer her langt ud for mig, for resten er endnu alting vel, dog er min fetters godhed det fornemste hvoraf ieg her skal subsistere; Ellers er folk her overmaade civile, og meget for at tage vel mod ankommende (endskjønt byen ej er sig selv meere liig) saa og ret plager med visiter og tractamenter. Jeg venter nu med første mine Bøger herhid, endskjønt ieg heller havde ynsked at komme til dem, sed forsitan fata obstant. Jeg lærer nu dette at: Hæc vita alios mores postulat, alia studia, Dog finder ieg mig deri endskjønt ieg gjerne vilde blive ved de gamle studia, som ieg ej saa let kand glemme, ieg skal ej heller nogen tid forglemme den

mindste deel af den store éstime og obligation med hvilken ieg stedse er pligtig at leve. . .

P. S. Jeg tacker for al beviste godhed mod Mad: And; min Hr. Assessor lader derved see at Hand er den samme mod mig fraværende, som nærværende. vale.

— —

Pro Memoria

I mit sidste brev tog ieg mig den frihed at bede Hr. Assessor at hos Schurmans Enke maatte ved Johan afhentes for mig

Ostersens Glossarium edit 1652.
Beckers Bezauberte welt.

hvilke begge ieg med de andre Bøger der paa auctionen har betalt som Thaulovs qvittering udviser, hvorom ieg og tilskrev ham og venter hans Svar. Maatte og de andre Bøger af samme auction, som hos Enken bleve hensatte i forvaring ved min afrejse, ved Hr. Assessors tjener blive afhendte og i forvaring henlagde skede mig en stor godhed.

Dersom og Hr. Assessor kunde miste

Torfæi Gronlandia antiqva
Den norske lovbog 1604

som her Assessor lovede mig og har in duplo skulde ieg derfor være taknemmelig.

Saasnart ieg faaer mine Bøger hjem og kommer i rolighed at studere noget skal ieg optegne de merkeligste Stæder her i Stifftet, som i Snorre Sturlesen nevnes, for at kjende mig igjen naar ieg kommer en og andensteds her. —

Paa vejen har ieg intet merkeligt seet uden den store torsk i Vangs kirke og det Reensdyr som staaer i Borgund kirke.

580. C. M. STUB TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 14. May 1729.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Adr. »Monsr. Arnas Magnusen« etc.

. . . Det var mig ikke en liden glæde at fornemme af min Hr. Assessors Høystærede og serdeles kjerkomne Skrivelse, baade at Hr. Assessor er ved helsen saaog at ieg endnu er i fuldkommen erindring hos Dem. Den merkelige forandring som ved Hr. Assessors Charge er forefalden fik ieg først at vide af lands-dommer Ørbechs brev til Stift-amptmanden og siden af Hr. Cancellie-Raad Lohmans til mig, hvorhos og fuldte den nye Archiv-Secretaires Eloge; om den gjerning bliver bestandig og til hvad nytte vil da tiden vise; og ieg vil videre lade fata raade derfor. Det er mig kiert at den Herre som Hr. Assessor beretter mig at have talt med om den sag, har endnu gode tanker om mig, ieg havde gjerne communicered ham mine tanker for at søge

hans hjelp, om ieg havde væred forvissed om Hans gode intention, men som ingen af os var sikker i det tilfelde, vare vi den gang begge enige om at opsette det til beqvemmere lejlighed.

Om Eigill Skallagrimsøns historie har ieg tilforn givet al den underretning som kunde gives; ieg leste i den da ieg var paa Sørum og var den trykt med den titul som ieg optegnede, den var sine loco et Consule, dog syntes det at være Christiania tryk. Jeg har beklaget og beklager saa lenge ieg lever den irreparable perte som Hr. Assess. har taget paa sine MSS. og forestillede mig lettelig at den med tiden vilde findes at være større end det i begyndelsen syntes, den beste trøst derfor finder Hr Assess. best selv, thi ieg er derudi raadvild. Major Bærnfels, (som er nesten den eneste ieg her kand tale noget fornøjeligt med in re literaria) beretter mig at have kundskab om et exemplar af Snorre Sturleson paa Pergament med forgyldte bogstaver, credat Judæus Apella non ego; ieg plager ham nok med at forskaffe mig den som Hand siger den skal være her i Stifftet sed nusqvam apparet.

Jeg havde vel satt mig for at berette Hr. Assessor min tilstand og levemaade her paa stedet, men som det vilde blive alt for vidløftig, saa kjedes ieg ved at gjøre en recite deraf men indholden er kortelig denne: at tiden falder mig ej lang, dog ere mine occupationes ej alletider de behageligste. Den gamle laugmand Knagenhielm, som er beskreven for at være en vanskelig og selsom mand, er den beste ven ieg her har, vi lever med hinanden som Fader og Søn, ieg maa stædse vær. . . . *(lakune)* ham saa ofte hand er her i byen, og naar hand besog . . *(lakune)* sine venner her, maa ieg altid følge med, endskjønt det falder mig vanskeligt, thi Hand kand drikke overmaade og ieg taaler ikkun lidet. Jeg tilbeder mig fremdeles min Hr. Assess. yndest og venskab, og forsikkrer at ieg er til min sidste stund med en sincere estime og passion . . .

P. S. Mad. And maatte helses paa det flittigste om Hun endnu er tilstede. Min ærbødigste helsen formeldes og til Hr. Assessors frue. Indlagde recommenderes ved lejlighed til vedkommende.

581. C. M. STUB TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen d. 24. Octobr. 1729.

Trykt efter orig. i AM. 454, folio. Adr. »Arnas Magnusen Secretaire ved det Danske Archiv« etc. Hertil A. M.s påtegning »annammet d. 16. Decembris«.

... Jeg havde vel satt mig fore oftere at skrive min Hr. Assessor til, men de adskillige forretninger og fleere forhindringer som mig dagligen paakommer ere aarsage at ieg mit forsat ej har kundet efterkomme. Imidlertid har ieg dog ej forglemt min skyldighed med at tenke paa det som kunde være til Hr. Assessors fornøjelse, og derfor over alt søgt at opspørge gamle Breve, hvoraf ieg har fundet 2de det ene udgiven af Biscop Olaf i Bergen dat. 1449, det 2det af laugmand Erland Andersen, 1491, hvilke begge med lejlighed til lands i vinter skal blive fremsendte, ieg skammer mig ved saa stor en fattigdom, men derimod er intet raad. Det exemplar af Snorre Sturlesen, som Major Bærnfels har beretted mig at have opspurdt, og som skal være skreven med forgylte Bogstaver, har ieg ej endnu faaet at see, som ieg ej heller nogen tid venter at see. Derimod skal der findes et MS. af Sturlesen i Johannes Bryggers Sterfboe, hvoraf Hr. Assessor, som mig er beretted, skal have faaet en Copie eller og Originalen selv, hvad beskaffenhed det dermed har skal ieg nermere undersøge, thi Brevskaberne ere ej endnu aabnede. Dette er de gamle Sager angaaende, nyt er her aldeles intet af uden den nye Datter Stift-amptmanden har faaet med sin frue, som blev kaldet Friderica Sophia, og endnu skikker sig meget vel. Fra Grønland har ieg ej faaet noget fuldkommen at høre, ieg skrev vel den unge Præst, Hr. Ole Lange, til, men fik kun den undskyldning at hand ej fik tid at svare, ieg troer hand vil ej lyve, og skammer sig ved at sige sandhed, imidlertid hører ieg at de kostbare heste ere alle døde, og af folkene 42 mand, saa ingen Handtverksfolk ere tilbage, som var dem saa høyt fornøden, eftersom de hverken har Huse til folk, eller til Proviant og Materialier, som ligger under aaben himmel. — De omkostninger som er medgaaen paa udredningen herfra for dette aar beløber sig til 8000 rd., men de fra Kjøbenhavn vil vel løbe til en større Summa. Jeg tilbeder mig fremdeles min Hr. Assessor yndest og godhed, og venter underretning om Deres og gandske Huses tilstand, i hvilken ieg altid tager part, som den der med en fuldkommen éstime og stedse-varende taknemmelighed til sidste stund lever . . .

P. S. Jeg vil ej melde om min tilstand, som er den samme som før, det er at sige nogenledes for denne tid, enn eg munde seint verda Gulatings lõgmadur vale.

---

582. 1–29. OLE JENSSØN SUND TIL ARNE MAGNUSSON. Stavanger.

Efter AM. 453—454, folio. Forretningsbreve i svogeren Torfæus' anliggender. Jævnlig med A. M.s påtegning ang. porto-udlæg og modtagelses-datum.

1. $^{9}/_{11}$ 1715 (453). Takker A. M. »paa min fornehme kiere svoger Tormod Torfvesens vegne for deris velædelheds hafte omsorrig ved de hannem af rentecammer herrerne tillagde aaringers belønninger«; gør rede for forskellige pengeforsendelser til Torfæus (veksler og lign.) og disses modtagelse.

———

2. $^{10}/_{10}$ 1716 (453). Beder A. M. indfri en veksel på et beløb, som S. har modtaget på Torfæi vegne.
Er efterskrift til et i Torfæi enkes navn skrevet brev til A. M. af $^{6}/_{10}$, hvori hun takker for et brev til T. af $^{22}/_{8}$ og for al udvist omsorg for T.s dernede stående penge, som snarest bedes opsendt, og ønsker at kunne trække på A. M. Beder T. undskyldt »med dend commission om de penge med Hr. Friman och Knopf, angaaende Hortingsøen. De 100 rdlr hos en god ven her i Norge, som meldes om, veed vi gandsche och aldeelis intet af«. Ikke medtaget i A. M.s Brevveksling med Torfæus.
Stavanger. Egh. underskrift: Anna Thormods.

———

3. $^{6}/_{2}$ 1717 (453). Har af stiftskriveren på T.s vegne modtaget et pengebeløb og beder A. M. udbetale en tilsvarende sum til etatsråd Bartholin.

———

4. $^{15}/_{1}$—$^{25}/_{4}$—$^{30}/_{4}$ 1718 (453). Anviser til udbetaling ved A. M. 3 veksler, for hvilke han på T.s vegne har modtaget rede penge udbetalt.

———

5. $^{20}/_{6}$ 1718 (453). Nedsender sit og hustrus testament, som han beder A. M. indlevere til stadfæstelse.

———

6. $^{15}/_{10}$ 1718 (454). Afsendelse af de Torfæus fra universitetsbiblioteket udlånte håndskrevne bøger:
»Efter deris velædelheds mig indhendige respective skrifvelse af dato Kiøbenhafn dend 20. Aug. 1718 haver ieg haft ald muelig omsorrig for at faa de forlangede gamle bøger fra min velædle kiere svoger Tormod Torfvesen hidsendt, hvilke skall tilhøre Kiøbenhafns universitet eller Academie; saa snart de samme mig blef tilhende kommen,

haver ieg dend 24. Septembr. med posten deraf først tilsendt velædle og høyærværdige Hr. biscop Mag. Jens Birkerod een indbunden bog in folio, og derhos 82 blade u-indbunden, skrefven paa det gamle norske sprog paa Pergament — — — (med anvisning, at de skulde sendes til etatsråd Bartholin i København); med seeniste afgaaende post herfra d. 8de Octobr. 1718 haver ieg dernest tilsendt vel ermelte hans høyærværdighed de øvrige mig tilskikede 2de bøger, begge indbundne in folio og udi det norske sprog paa pergament skrefvet«. Omkostningen er 3 rdl, udbeder sig T.s revers tilbagesendt. Takker for A. M.s umage med testament-konfirmationen. — Sml. Arne Magnusson, Brevveksling med Torfæus, s. X.

---

7. $^{17}/_{12}$ 1718 (453). Har på T.s vegne modtaget et pengebeløb, for hvilket veksel nedsendes. Meddeler i en efterskrift sin hustrus død.

---

8. $^{11}/_{2}$ 1719 (453). Meddeler kortelig sin svoger Tormod Torvesens død 31. januar.

---

9. $^{23}/_{7}$ 1719 (453). Et indlagt brev fra A. M. til T.s enke er leveret hende. Forespørger sig om indkassering af et pengebeløb og anmoder om at udbetale et beløb af T.s mellemregning. T.s enke lader »formelde, angaaende de bøger som Deris velædelhed haver skrevet om, er i god og sicher forvaring« og tilføjer egenhændig »Jeg moo af lege min støste tachsiglese til Dires velædle for beuist gode i moed mig ønsker af mit hirete at af tiene det fre(?)«. Hertil A. M.s påtegning »svaret den 26. Aug. sendt Thomas Wegners secunda vexel, Item Monsr Tyrholms qvitering; Og skrevet til Madam Toruesen om sal. Assessors Thormods løn, og Bibliothec.«

---

10. $^{16}/_{9}$ 1719 (453). Beder A. M. befordre en medfølgende supplik fra ham og »kieriste« til kgl. bevilgning. Udlæget lover han »ved bem-te. min høy respective svogers effterladte kieriste Madame Anna Hans Datter Gammel rigtig och redelig at betale, fra hvem ieg haver flittig och kierlig at hilse«.

---

11. $^{7}/_{10}$ 1719 (453). Takker for A. M.s brev af $^{16}/_{8}$ samt veksel og kvittering; »huad bøgerne angaar skal de blifve vel indpachet, og ved god leilighed hensendis«.

---

12. $^{13}/_{4}$ 1720 (453). Som svar på brev af $^{24}/_{2}$ meddeles, at et beløb ved veksel er hævet og leveret til T.s enke.

---

13. $^{7}/_{9}$ 1720 (453). Nedsender to veksler til betaling ifg. Torfæi og hans enkes mellemregning med A. M. Det i A. M.s skrivelse af $^{8}/_{8}$ indlagte brev til T.s enke er rigtig besørget, men svar ikke indløbet, vil indhente besked om de omtalte bøger findes.

---

14. $^{28}/_{9}$ 1720 (453). Nedsender i T.s og enkes mellemværende med A. M. en veksel.

---

15. $^{14}/_{12}$ 1720 (454). Takker for A. M.s brev af $^{19}/_{10}$ og besørgelse af pengeforretninger vedkommende T.s bo. Lover nedsendelse af kopibogen og andre dokumenter, som kan findes efter T., da enken nu er aldrende.

---

16. $^{16}/_{3}$ 1721 (454). Takker for A. M.s brev af $^{1}/_{3}$ med indlagt veksel vedkommende T.s bo. Lover nedsendelse af T.s kopibøger og dokumenter.

---

17. $^{10}/_{5}$ 1721 (453). Takker for A. M.s brev af $^{8}/_{3}$ med to tilsendte veksler vedk. T.s bo. T.s kopibøger og papirer er nu afsendte med skib til A. M. Beder A. M. mod anvisning at forstrække en ung Nordmand i København med penge.

---

18. $^{29}/_{8}$ 1721 (453). Sender A. M. som foræring 1 fjærding høst-makrel og nogle kagger østers.

---

19. $^{22}/_{9}$ 1721 (453). Har intet hørt fra A. M. siden forsendelsen af $^{29}/_{8}$, men sender nu som foræring en fjærding god, nyfanget høst-makrel.

---

20. $^{15}/_{11}$ 1721 (454). Har modtaget A. M.s brev af $^{11}/_{10}$ med anmodning om fremskaffelse om muligt af flere af T.s kopibøger. Derefter er yderligere 2 nedsendte; når S.s travlhed som oppebørselsmand for dette

års krigsstyr tillader det, vil han besøge Stangeland og se, om der er flere, og sende alt hvad der findes til A. M. Har rigtig erholdt en tilsendt veksel. Spørger til forsendelsen af $^{22}/_{9}$. Beder A. M. honorere en udstedt veksel.

---

21. $^{19}/_{5}$ 1722 (453). Har intet hørt fra A. M. siden $^{11}/_{10}$; beder ham fremdeles interessere sig for T.s enkes anliggender. Sender 4 gode dobbeltkagger østers.

---

22. $^{26}/_{9}$ 1722 (453). Har modtaget A. M.s brev af $^{2}/_{5}$ og giver i henhold hertil oplysning om nogle vekselforretninger. Beder A. M. hjælpe T.s enke til ekspedition i kamret.

---

23. $^{24}/_{4}$ 1723 (453, uden underskrift). Tilmælder T.s enkes, Anna Hansdatter Gammels, dødelige afgang $^{16}/_{4}$ og beder A. M. tilkendegive sorenskriveren, hvem der er assesssor T.s arvinger.

---

24. $^{1}/_{5}$ 1723 (453). Beder undskyldt, at skrivelsen af $^{24}/_{4}$ ved en forseelse ikke blev underskreven, og gentager her dens indhold.

---

25. $^{17}/_{7}$ 1723 (453). Takker for A. M.s brev af $^{15}/_{6}$. Skiftet i Torfæi enkes dødsbo er til dels foretaget. Efter A. M.s begæring er 200 rdr. i boet sekvestrerede, hvori indgår A. M.s fordring; udbeder sig A. M.s regninger til sagens afgørelse. Boets midler er vurderede til 1200 rdr., gården er ansat til 600 rdr.

---

26. $^{28}/_{10}$ 1723 (453). Henviser til sin skrivelse af $^{17}/_{7}$, hvorpå han endnu intet svar har modtaget. Giver yderligere oplysninger om dødsboets udskiftning og fordringerne i dette.

---

27. $^{22}/_{4}$ 1724 (453). Takker for A. M.s brev af $^{29}/_{1}$ og lover at besørge de ham overdragne forretninger i dødsboet. Sender A. M. $^{1}/_{2}$ tønde saltet torsk, $^{1}/_{3}$ tønde saltet sild samt nogle kagger østers og ansjos.

---

28. $^{15}/_{4}$ 1725 (453). Henviser til sit brev af $^{24}/_{4}$ (ɔ: $^{22}/_{4}$) med tilhørende »liden præcent for kiøchenet«, hvorefter han ingen meddelelse fra A. M. har modtaget. Sender nu 4 dobbelte østers-kagger. Torfæi dødsbo er endnu ikke afsluttet. Enkens søsterdatter har fået gårdens huse overdraget, jordbruget drives indtil videre af bønder; »hvem nu af arvingerne nyder odelsretten er løchelig, thi gaarden er god og i en god stand, om det iche forlenge med skiffte forholdis«.

---

29. $^{26}/_{1}$ 1726 (453). Bringer i erindring sine to breve af $^{22}/_{4}$ 1724 og $^{15}/_{4}$ 1725, på hvilke han intet svar har modtaget. T.s dødsbo væntes afsluttet i maj eller juni, og A. M.s fordring vil vistnok blive taget til følge. Beder om gensvar.

I AM. 453, folio findes et 17. maj 1724 dateret brev fra Knud Sund og 4 andre mænd, deriblandt Rasmus Fischer, pastor til Julster udi Sundfiord i Bergens stift, til Arne Magnusson, hvorved man — så som i sl. Tormoders sterboe ingen oplysning findes om hans tilgodehavende af lønning siden decb. 1714, da han fik af sin gage fra 1710—14, en sum penge, hvorom A. M.s brev til T. af 31. 8. 1715 mælder — udbeder sig underretning om størrelsen af T.s årlige løn (om ikke 600 rdl. med trykkerløn?) og om fradrag for stemplet papir og prompte betaling ($1^1/_3$ pct.?), samt om hvor meget af gagen han har til gode; endvidere, hvor meget T.s enke har oppebåret af gagen siden T.s død, og for hvilke år de af A. M udbetalte 1527 rdl. 7 ß og udlagte 116 rdl. 3 ß er betalte.

---

583. SOGNEPRÆST PEDER SYV (SEPTIMIUS) TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested, 9. Dec. 1696.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Monsr. Arne Magnusen . . Leipsig. Recommenderes Monsieur Jakob Lerke til god befordring«.

Høj-ærede ven og velynder!

Jeg bekom den 1. Dec. hans gode skrivelse, af Leipsig, d. 23. Octob. og deraf erfarer at hand ej endnu haver glemt mig, og det er ej altid vist, langt af øjet, langt af sindet. Jeg takker storligen for overskikkede Tractat, hvilken jeg dog fik mere end for 1 aar siden i Kjøbenhavn, hos Liebe. Jeg venter mere sligt fra ham med tiden. Mine viser skulle igen være til hans tjeniste, naar Gud sender ham hjem igen. Dernest takker jeg atter storligen for meddeelte nyt. Jeg vil korteligen nævne noget af vores, thi jeg troer vel at hand af andre Correspondenter haver det vidtløftigere. Nu ere Florus Dan: Beringii og Musæum Regium ferdige, og en stor deel af Thormodi Orcadibus in Fol. Dr. Ottho Sperlings Testamentum Absalonis Archiepiscopi med vidt-

løftige Notis. 8. Borrichii Conspectus Scriptorum illustriorum Chemicorum. 4. H. Marus(!) Giøe, Præfectus Academiæ Eqvestr. Hafn: holdt en Oration paa Danske i Kongens og Riddernes samling paa Fredriksborg, 1695. De Ordine Elephantino, som ej er trykt, men jeg haver den Msc. Mig blev skikket Sverriges kongers korte, levnets og Regjeringstid, stukken i kober, med alle Sver: Provincers vaabne, ved 50, rundt omkring. Her 2 mile vegs fra Hellested haver een forskreved sig til Sathan med sit eget blod, hvorfor hand og maa lade blod og liv. H. Peder Ramløse kapellan til Holmen og M. Ole Bjørn af Tisted ere afsatte. Der haver en god ven skreved mig til at Hickesius vil igen oplegge og lade trykke sin Gram. og forbedre den med flere Islandske og Nordiske Skrifters Catalogo. Peder Kylling døde nyligen og efterlod sig i rar sølv og guldmønt haandskrifter og andet over 2000 dlrs midler. Vi have her en Inscription om Dr. Mäyers, præst til Hamborg, hans levnet; og en Spaadom i gamle Latino-rytmicis versibus; item en dansk Catholsk Catechismum, trykt til Strasborg 1695, Skreven R. Patre Herman Kratman, Ord: F. F. Præd. et Nationum septentrionalium Eleemosinario, et Prædicatore Christianissimi Regis Franciæ, for de Danske som vil antage den Romerske Catholske Tro i Paris i Frankerig. Hand er en Dansk, udrejst herfra for mere end 30 aar. Med Atlante Dan. P. Resenii synes det slet bestilt. Jeg har seet en Tomum deraf her paa landet, mutileret og ilde medhandlet, maaskee en hob af de andre have ej bedre skebne. Jeg haver ingen Disputatser seet nyligen uden Dr. Holger de Vermib. et Insectis. Dr. Henrik Gerner skrev mig til forleden at ville lade udgaa N. T. cum Notis Danicis. Andet haver jeg intet paa denne tid, andet end det som var nær forgiet: Den bog, som hand har seet hos mig, er en gl. Hollandsk Romançe van Malagiis, tot Delft 1591. 4. Her tales noget her og der obiter om Godefred Connink in Denemarken. Siin Sone was den sterken Ogier, item om kong Carel, Tulpin (Turpin) Biskop og Roland. Men om Amlet skal findes en Engelsk Tractat med denne Titel: Hamlet a Prince of Danmark. Lond. 4. Og skal og findes noget om ham i Fransken eller Italiansken. I den franske Romançe Faramond (som og skal være udsat i Engelsken) findes og meget Optænkt om disse nordiske riger. Vale, rescribe et fave

T. Petro Septimio.

583. SOGNEPRÆST P. SYV TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested 26 Avg. 1698.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »..D. Arnæ Magnæo Archivario et Prof. Regio..«. Det udskrevne om den islandske biskop er »Ex relatione Bryniulfi Svenonis episcopi« om biskop Ögmund.

Fornemme Ven og Velynder,

Jeg haver gemt Eders bog hidtil, i betænkning at jeg forventede Eders egen tilkomst med Hr. Justits-Raad Rømer nu i Avgusto, hvilken nu snart har ende, og foraarsager derfor tvilsmaal hos mig, om der bliver noget af med Eders komme denne gang, eller ikke. Hvorfor jeg og nu sender samme Eders Chron: Anglo-Saxonicum Gibsoni med største taksigelse, hvilken de efterkommende Avtores Hist. Anglicæ, F. E. Vilhel. Malmesbur, Robert de Hoveden, Henr. Huntend: om jeg mindes ret, have flitteligen efterfølged og udskreved.

Jeg sender det udskrevne om den Islandske Bisp, som skal være begraven i Sorø. Om Arild Hvitfeld og Andre, hvorom vi talede sidste gang sammen, skal sendes noget optegnet, naar jeg faar bedre tid, som nu var kort for mig, nu det er i høsten. Dersom de Nova literaria Maris Balthici vare at bekomme, som ere udkomne i dette aar, vilde jeg gjerne seet dem; Jeg kunde ej bekomme meer, end af Mense Aprili, da jeg forleden in Junio var i Kjøbenhavn. Lider vel! E. h. v. og t.

P. Syv.

PS. Jeg vil sende et Exemplar af mine Vїser til Mr. Thormod, om der kommer bud til ham inden vinter; thi jeg fornemmer, at hand ej fik det første Exemplar, som jeg skikkede ved Mr. Lavrensen.

584. SOGNEPRÆST P. SYV TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested 6. Jan. 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr.: »Hr. Arne Magnusen K. M. Archivario og Prof.«

Min Herre,

Jeg skriver ham nu atter igen til, og lader ham vide at mig for nogen tid blev skikked adskilligt fra Sverrig, C. XI. døde legems obning efter hans egen befalning tilforn, C XII. Salvings Ceremonier, Ol. Rudbeks D. Trøstebrev til C XII. Alt paa Svensk og haandskrevet. men C XI. levnet og Personalia, trykt i Stokholm, 1697. F. og et Programa, ogsaa Svensk, hvori Fruetimmeret og indbydes paa Avditorium i Gøtheborg at høre en Svensk Oratorem om Kongens død. Mig er lovet, en Provstes Skrift mod Regeringen i Sverrig og hans Apologiam. Msc. Men fra en anden fick jeg kundskab om adskillige Bøger, der trykte oam. hvorom jeg intet før vidste. Hvorom, naar jeg faar bedre

tid. Her blev forleden opgraved en Stendys ved Hellested, hvorom vel en hob kunde skrives videre, end det jeg haver ommældt i mine viser, udgangne 1695, nemlig om øxer af flint, saaog knive af det samme, item 2 kugler gjorde af rav og vierøg, som og gave saadan lukt fra sig, der noget af dem blev kast paa ilden; om adskillige krukker, oam. som jeg der tog i agt, da jeg nesten var stille hos dem, der grove hvilket alt er vidtløftigere end ieg det nu kand skrive. Disse ere dog ikke Ceravnii, eller Tordenstene, som de kaldes i gemeen. Min søn, Hans Hellested skrev mig ellers til, at hand havde talt med min herre, om mit Lexico, hvilket jeg stræber at faa alt udskrevet, som dog gaar noget langsomt til i denne vinter; Og vil eller kand jeg ej negte Hr. Geheme Raad, min Store Patron og Befordrer det, hvis høje Gunst og bevaagenhed jeg altid haver befunded mod mig hans Velb. ringe tjener, og haabes endnu herefter at befinde, saa som jeg haver børn, hvilke altid kand behøve saa mægtig en herres hjelp og befordring. Saasom vel ogsaa nu min søn Hans Hansen Hellested begærede den gode herres hjelp, nu Præsidenten i Trundhjem er død, at hand kunde bekomme hans bestilling. Min Søn er sti . . . . sus, haver Attestats, og har 2 gange været forrejst udenlands, men fordi hand haver forlangtid forladt sin(!) studeringer, er hand nu tilfreds at antage en verdslig bestilling, om hand den kunde nyde. Det skulde være min skyldighed at komme til Kiøbenhavn, der at opvarte, og søge hvad jeg kunde i dette og andet mere, men min alderdom og vejens samt vejrligets besværlighed vil ei tilstede det. Til sommer, om Gud vil, skal jeg tage mit lexicon med og komme derud, og da gjøre ydermere kundskab, om hvis jeg tilforn skrev om. I midlertid beder jeg Eder, som min ven, at gjøre for min Søn paa mine vegne, som det kunde være mig selv. I forpligter mig ogsaa hermed dismere herefter at være og kaldes altid

Eders tjener

P. P. Syv.

585. SOGNEPRÆST P. SYV TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested 31. Martii 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Hr. Arne Magnussen K. M. Archivario og Prof.« Indlagt samme relatio Br. Svenonis som i $^{26}/_{8}$ 98 samt en liste over 12 islandske sagaer.

Høj-ærede fornemme ven,

Jeg sender nu de omtalede 3 sagar, da vi vare tilsammen. Den første er Egils, med notis Petri Salani, hvorudi hand i

meget ej aldelis følger Sandhed. Hvorom hand vilde optegne paa et papīr og sende mig tilbage, i bogen, naar den er brugt. Item de smaa Svenske Traktater vilde jeg og maatte sendes, disligest Conjectanea in Saxonem Brynolfi og Nialar Saga. Nu sender jeg Biskop Avgmunds, det som jeg talede om at have om ham. Jeg havde og lidet om Arild Hvitfeld, men kunde nu umueligt finde det, som dog skal komme med første. Enddog i hørde selv i Kjøbenhavn, at mig blev tilbøden mit Lexici fri tryk, saa sagde jeg alligevel til Eder, at jeg vil holde det jeg haver loved Eder paa Hans Excell. Geheme Raad Mothes vegne, og vilde jeg da strax levered nogle, men nu saa snart vi faa tilsaad, flere Bogstave, og siden dem alle efterhaanden. Jeg tøvede efter det Verelii Lexicon, førend jeg kunde legge den sidste haand derpaa. Men som hand veed selv, at den gode herre var upasselig paa de tider og mand kunde ej komme ham i tale. Her forefalder ellers intet skriv-værdigt. Mons. Johan Lavrentss. skrev mig til med Adviserne, for 2 maaneder siden, hvilket dog først kom hid for 14 dage siden, og begærede mit vidne om den Epileptica og Hysterica muliere Hellestadiensi; hvilket jeg gjorde meget kort, dog sandfærdigt; dersom det, som Mons. Adsessor meente, skal indføres med Actis Tistad: kand det vel skee; thi her var jo i begyndelsen stort tilløb af mennisker heromkring til hende; ja hun selv og hendes mand og alle som komme til hende, og deriblant nogle Præster, trode endeligen at hun var legemligen besat, saa at jeg havde ondt at gjøre, ene at imodstaa saa mange, etc: i mit overgivne skrivt. Lider vel, med hilsen til samme h. Adsessor. Jeg forbliver stedse

E. Velædelh. tjenstvilligste

P. P. Syv.

586. SOGNEPRÆST P. SYV TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested 27 April 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr.: »Monsieur Arne Magnussen K. M. Archivario og Prof.«

Min Herre,

Jeg formoder hand fik mit seeneste brev med hosfølgende bog. Jeg skrev ogsaa om det Svenske haandskrevne og saae gjerne at jeg havde det igen for andre gode venners skyld, til hvilke det kunde og meddeles. Jeg hører at Acta Tistadiensia ere udkomne, og deri en slet dom om det saa kallede Kiøgehuuskors. Jeg bekom siden fra Stokholm Gamle ok Göta malets Fate-bur, Sev. Georgii Stjernhjelm Nobil. Sveonis Antiqvarius

Lingvæ Scandia-Gothicæ af Lit. A. Msc. Jeg veed ikke om Vita Svenonis Tyve-skeg er kommen i trykken, og hvo det lader trykke. Der er en hob synderligt deri baade af Norske Krønike og andre. Jeg havde strax viserne vare trykte levered et exemplar hen til at oversendes til Mr. Thormod, men som jeg hører, at det blev ej fremskikket sender jeg nu et andet til ham, med venlig begæring at dette med hosfølgende brev maatte ham med et vist bud tilskikkes, naar Mons. Arne selv skriver ham til. Dersom hand vil skrive mig til igen, kand det best leveres til Christian Gertsens Boghandlers til videre befordring; jeg haver nu ej faaed nogen skrivelse fra ham siden hand var i Leipsig, og forventer derfor hvad nyt, som nu kand være in Repub. Literaria. Befaler ham saa Gud troligst udi opsyn og forbliver altid

Min Herres villigste som skyldigste t.

P. Syv.

587. SOGNEPRÆST P. SYV TIL ARNE MAGNUSSON. Hellested, d. 31. Octob. 1701.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Mr. Arnas Magnussen, Prof. og Archiv-Secreterer.«

Min Herre,

Jeg sender ham med taksigelse hans til mig laante bog Le Blanc; dersom det behagede ham nu at skikke mig igen de gamle og revne Brynolfi Conjectanea, er jeg vel tilfreds, heldst derfor at de nu kunde blive vel forvarede, hvilket ikke kandskee saa vel ved et andet bud, at mand jo maa frykte, at de kunde faa skade af regn eller andet tilfælde. Ere de 2 smaa brugte, kunde de følge med, at jeg og kunde vise andre dem. Er der ellers noget sært nyt in Re Literaria, da formoder jeg at blive mig meddeelt, om dets indhold. Her er intet, som er værd at skrive om. Oluf Rømer og hans kjereste vare her forleden en nats tid eller 2. Jeg lærde meget af ham udi hans Profession og kand døe saameget visere. Jeg har og seet en bog in 12. Leben und Thaten C.XII. item Petri Alexiovitz Czaris Ruthenorum, og en anden kalded Brief Paqvetken, om allehaande merkværdige sager, in 8. nyligen udkomne. Sed hoc est, Noctuam Athenas. Slutter derfor og, nest flittig hilsen fra mig til Mr. Thormod. forbliver jeg altid

Min Herres ven og tjener

P. Syv.

588. ÞURÍDUR SÆMUNDSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Saurbai d. 30. Aug. 1729.

Efter orig. i AM. Access. 1.

Har i fjor tilskrevet A. M. og sendt 3 sl. dlr. — som af indlagt modtagelsesbevis fremgår —, men alt dette forliste med sal. Klein; sender nu atter med Vatneyrar skibet denne seddel og en anvisning på nævnte 3 sl. dlr.

---

589. SIGURÐUR SÖLMUNDSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vestmannaeyum þann 5. Juli Anno 1704.

Efter orig. i AM. Dipl. Isl. fasc. LXXVI K 21.

Efter A. M.s afrejse er intet særligt passeret. De danskes forhold er som før og købmanden temlig hensynsløs; beretter om hans optræden overfor en Oddur Svarthöfðason, som han vil skal tage »kóngsbréf«, samt om nogle drillerier overfor en Þorsteinn Jónsson. Ombudsmanden er en skikkelig mand; hos sysselmanden er ingen hjælp at få, han skal nu efter købmandens ordre afskrive kirkebogen til brug for biskoppen, som ikke må få originalen. Tiden er hård.

---

590. ARNE MAGNUSSON TIL KØBMAND J. SØ(F)RENSEN. Skalholt d. 16. 7bris anno 1709.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. Påtegnet »Til Mons. Jørgen Søfrensen«.

Monsieur.

Høitærede gode ven.

Som voris aftale var i sidstledne junio, at hand til efterhøsten vilde forskaffe mig en udførlig specification paa dennem, som til hannem kunde have betalt den contribution, som efter hans kongl. Mayts. allernaadigste befaling af min collega og mig er bleven lignet imellem landsfolkene til laugmand Gotrups paa landets vegne giorde Kiøbenhafns reißes afbetaling, og jeg nu formedelst visse aarsager maae forblive her i landet denne vinter over, saa er min venlig begiering, at hand i vinter med flid vilde eftersee i hans bøger, hvilke der, som forskrevet staar, til hannem have betalt forskrevne contribution, hvormeget hver en, og hvad aar, at forstaae 1702, 1707 eller 1708. Samme specification beder jeg hand vil tage med sig herhid til foraaret, saasom jeg strax efter vinteren agter mig vester paa landet, og hår da vel den ære at besøge hannem og afgiøre denne ringe ting med det samme. Til beslutning forønsker jeg hannem og alle

hans stedse varende velgaaende og guddommelig varetegt, forblivende for det õfrige

Monsieur hans tienstbereedvilligste tiener

A. M.

---

591. ARNE MAGNUSSON TIL KØBMAND NIELS THERKELSEN. Skalholt d. 19. septembris anno 1709.

Trykt efter egh. rettet koncept med skriverhånd i AM. 448, folio. Adr. »a Örebacke«, opr. adr. »Copenhague at aflegge i Spring-gaden«. Egh. fransk udskrift

Monsieur Høytærede fornemme ven.

Som jeg til min effterretning behøver nogen notitie om laugmand Gotrups Kiøbenhafns reiße 1701—1702, da hand med Monsieur tog ud af landet og ind igien, saa er min tienstlig begiæring, at hand til foraaret ved en lille missive mig vilde communicere 1. Hvad dag augusti de gick til seigls fra Kieblevig, 1701. Jeg meener det maa have været henved d. 16de. 2. Hvad dag de kom i sundet paa den samme reiße. 3. Hvad dag maii 1702 de gick ud af sundet ad Island. Maa have været ongefer d. 24de à 25de. 4. Hvad dag de paa samme reiße ankom til Kieblevig. Herom beder jeg at Monsieur vilde giøre vel at informere mig med Iisefiords skib, kiøbmand Monsr. Niels Birk, saasom jeg ved vore folkes ankomst hid til landet nest guds hielp agter at blive der i eignen. Til beslutning forønsker jeg hannem en lyckelig reise og at see hans kieriste med glæde, forblivende stedße

Monsieur Hans tienstskyldige tiener

Arnas Magnussen.

*

592. KØBMAND NIELS THERKELSEN (THERCKILSEN) TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaufn dend 14. Juny Ao. 1710.

Efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to.

Meddeler, at A. M.s hustru er ved helbred, men noget utålmodig over, at A. M. ikke er hjemkommen afvigte vinter. En veksel fra A. M., som Mag. Jon Vidalin har trukket på N. T., er rigtig betalt. Giver på opfordring oplysning om tiden for afd. skipper Povl Andersens rejse fra Keblevig til Københayn 1701 og fra Helsingør til Keblevig 1702. Mælder ikke om, hvorledes det her til står med denne krig, da A. M. utvivlsomt har fået udførlig besked af andre; »her er over alt nye kiøbmand kommen paa de fleeste haufner paa Island formedelst dend stoere hassardt som der kand vere«.

Et tilbragt brev har han lovet at tilsende A. M. (*hertil A. M.s vedtegning* det var fra Eyolf Einersen).

593. KØBMAND N. THERKELSEN (THERCKILSEN) TIL ARNE MAGNUSSON. Kiøbenhaufn dend 9. Juny Anno 1711.

Efter orig. i AM. 1057 VIII, 4to. Hertil A. M.s påtegning »annammet 5. Augusti 1711«.

Henviser til det ifjor med Isefjords skib tilskrevne af $^{14}/_{6}$ 1710 med oplysning om tiden for lagmand Gottrups ind- og udsejling '1704—5' (!). »Ellers er denne besuærlige kriigstid nu tilfalden for os og var alt i anfang, da ieg for tou aar siden ved Mortens dags tider 1709 fra Ørebach hiembkomb, og siden adskillige viderværdigheder der er os tilfalden her, ei alleene med stoere contribussioner, mens end og mange af undersaatterne stoer skade liidt ved midlers og skiibes af Svensken opbragt danske undersaatter tilhørende«. Hans interessenter og han har lidt store tab, ved at et anseligt fuldlastet skib, bestemt til Holmens havn, for havari har måttet vende om, og at efter dernæst et nyt var blevet udrustet, dette, efter ved modvind at være skilt fra de ledsagende skibe, er bleven opbragt af en svensk kaper og prisgjort i Gaadenborg, hvor folkene holdes tilbage; ligeledes er skibet fra Ørebak med fuld ladning bleven gjort til prise og T.s hustrus søstersøn, der som underkøbmand var ombord, er gjort til fange og kan først nu væntes udvekslet mod nogle opsnappede svenske. Ørebaks andet skib har forgæves søgt at nå Island, men har måttet gå tilbage til Norge, hvor 10 mand har måttet ligge på rederiets bekostning, og hvor der falder store udgifter til oplosning og pakhusleje m. v. Mange skibe fra Island har måttet gå til Norge, og der er fremdeles stor frygt for kapere. Store summer står på spil ved den forstyrrede Islands handel [Vidtløftig og uklar fremstilling].

A. M.s hustru har været bekymret over ingen breve at have fået fra ham med sidste års skibe, da her gik rygte om, at A. M. var død — hvilket skal være kommet fra amtmand Müllers hus —; men formodenlig har A. M. skrevet med det ved Hitland forulykkede Stykkesholms-skib, hvor alt forliste på 1 mand nær af 20; hun håber på hans hjemkomst til høst, dog kun hvis kommissionen er færdig, da faren ved frem- og tilbagerejse nu er så stor, »som ieg dog saa u-bemercht tog [i] be[ten]chning og ved mig self tog anleedning at ville Hr. Assess[or] [ti]lmelde, saasom ieg offte har hørdt hendes goede meening, at hun har klaget sig for hannem og mangfoldige gange øndsket, at dog med dend commission var till ende, saa hand ei offtere hafde fornøden at komme til landet, og de ellers her kunde leve tilsammen og ei dend eene være i sorrig for dend anden saa langt fraværende«. — Et skib fra Norge til Island skal være kapret af Svenskerne, men generobret af nogle en konvoj ledsagende fregatter. Med sidste norske post erfares rederiets dær liggende skibs afgang til Island. Der er faldet højesteretsdom i sr. Poul Amundsens sag (doms-slutningen citeres).

---

594. BISKOP F. THESTRUP TIL ARNE MAGNUSSON. Aalborg d. 16. Junii 1714.

Trykt efter egh. orig. i AM. 449, folio. Adr. »Arnas Mognsen«. Vedlagt er på et løst blad nedenaftrykte fortegnelse (»Memorial«) over nedsendte breve, med særlig hånd (samme som udskriftens, hvor der er tilføjet »Her hos nogle gamle brefve til efftersiun«).

Velædle Hr. Assessor Hoytærede velünder.

Af de mange gamle breve her ved stæded findis, dog de fleeste meged ilde til rede, som ieg til Her Estats-Raad Rustgaards eftersiun sender 7 støkker, med een Collega her af scholen Niels Niemand, saa haver ieg beded ham tilforn(?) fremstille dem for Her Professor, om behagede at see dem, som ieg meener de 2 fra kong Erick Glipping 1272 og k. Erich Mendved 1289 skulde være med de ældste mand kand finde. Her ligge atskillige snart ulæselige, om mand kunde faae tid til at eftersee dem, eller nogen som vilde paatage sig ded arbeid. Hr. Biskop Bircherod har nok haft nogle af dem under øye, som ieg finder hans opskrift ved ded k. Erich Mendveds, og maaske vel maa have melded noged om saadanne i dend bog hand hafde optegned om Aalborg stigt, som ieg fornemmer Her Professor bekom paa hans auction, enddog ieg hafde gived Gamborg commission paa endelig at tilhandle mig dend. Og dersom der i dend kunde findis af de stigteds sager, som mig kunde være tienlige, meer end Her Professor, vilde ieg vel bede, ieg maatte ham dend igen afhandle, eller om hand vil selv beholde dend, om ieg da maatte begere dend mig med dende Monsr. Niemand maatte sendis til nogen eftersiun, da ieg dend med første leilighed rigtig igen skal med taksigelse sende tilbage. Hvis her er noeged ieg igen kand stille til behag, skal ded være mig een fornøyelse. Vores deposituri, som komme her fra scholen, beder ieg maa være recommenderit. Naar mand kommer til voris felles Patron Hans Excell. Moth, beder ieg min respect maa formeldis. Ded glæder mig, at Gud har endnu opholded ham af dend svaghed hand vaar udi. Med ald velsignelsis ønske forbliver

Velædle Her Assessors tienstberediste tiener

F. Thestrup.

Memorial
paa medsændte gaml Brefve.

1. Kong Erick Glippings Ao. 1272 for nunnerne i Øø-closter, som nu kaldis Oxholm og tilhører Gen: Major Levetzow, hvor der er en skiøn kierke.

2. K. Erick Mendveds Ao 1289 for samme closter, noged refven.
3. K. Waldemars, 1327, meged refven.
4. K. Hansis til biskop Niels Styge, 1510.
5. Anders Jepsen, gived Gelstrup, 1460.
6. Ærche Biskop Jens Brodstrups dom paa Keerups og Svendstrups og Hiordals marck, 1482.
7. Knud Gyldenstierns til Styge Krumpen, 500 ℔ af Vreylef, 1535.

---

595. SOGNEPRÆST JÓN ÞÓRARINSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hiardarhollte d. 4. July Ao. 1711.

Trykt efter orig. i AM. 451, folio. Adr. »a Alþyng«. Takker for tilbagesendelse af kirkens breve.

Ydar Herradoms gooda tilskrif de dato 27. April. nærstlidens medtok eg d. 4. May, hvort ieg allraþienustusamlegast þacka; þessu filgdu og Hiardarhollts kirkiu breff, ur ydar láne ospiöllud af ydur, mier til handa komenn. Nu innbyrla ieg mier, gunstuge Herra, ad munud hafa latid uppskrifa þesse pergamentis bref lijtt læseleg, hvar fyrer eg villda, kyrkiunnar vegna, þess meiga oscha af ydur goode Herra, ad villdud mier þar utaf med tyd unna copiu af þessum brefum med ydar underschrifft, hvoria ieg villde effter ydar tilsogn betala, og so hefde kirkiann nockrar meniar þess, ad hun hefde att umm stund bref syn under ydar höndum; med fiölyrdum vil eg ecki mæda ydur gode Herra framar, helldur kved eg ydur Herra hier med óskum hvorskins farsællda hugarlatlegast og forblyf

ydar VelEdla Herra audmiukaste þienare

Jón Thorarensson.

---

596. ANNALFORFATTEREN HALLDÓR ÞORBERGSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum d. 20. Marty Anno 1711.

Efter orig. i AM. 450, folio. Egh. underskr. »Halldor kall þorbergsson eg. h. nu 88 ára«.

Beder A. M. udvirke hos den kommende biskop, at han som gammel og svag vedblivende kan have ophold på Holar; giver et tillæg til en tidligere oversendt annal. Nedenaftrykt findes nogle oplysninger om en ældre brevveksling med A. M.

. . . þad jeg fáe spurt ydar velgeingne og heilbrigde er mier hiar(t)kiært, látande ydar H. d. vitannlegt, ad jeg fyrer Guds nád hiare enn þa vid, med hrörlegum elleburdum, optast vid sængena hallded þennann vetur út, miög hrumur og þiádur,

vænte so minnar burtferdar til födurlandßins, þa Gude so þochnast. Nu er sem vited til falled hiá oss, ad minn elskulege velgiörda herra Magst. Biörn Thorleifsson er i Gude burtsofnadur, hvörs jeg má med mörgum ödrum sakna sökum hanns velgiörninga; enn hvörn nu Gud oss afftur út velur, stendur til hanns blessadrar nádar, og med þvi so er tilfalled, mun myn dvöl endud á þessu heimile, nema einhvör legge mier hier lids ord til. Være ydar H. d. vysastur þar til, ef þier værud hönum kunugur, þvi jeg vænte hann mune eche vilia taka soddann inventarium med stólnum, þo mier være helldst hugur á, ad myn bein mættu hier nidur leggiast, med þvi jeg hefe hier so leinge dvalest, og vansied hvörnenn mier verdur burt komed. Jeg vona, ad myn elle ár mune senn ad Guds vilia enda taka; være so, ad sá góde madur være ydur kunnugur, og samfundur ydar mætte samann koma, þæge jeg giarnann ydar gódar tillögur. Hier umm fiölirde jeg ei framar i þetta sinn. Vited elskulege Herra Patron, ad mier gleimdist ad innfæra i Biskupa annal, þann ydur sende, eitt notabile, sem hier á Hoolum var giört, kyrkiunne til pryde, þad var i tyd biskups Laurentij, hann var biskup 1324, ad Arngrymur nochur ad nafne kom út hingad til stadarens med organum muscicum, kyrkiunne og saungnum til pryde, þa var datum 1329, hvad jeg hefe eche sied i þessu lande brúkad vered hafa, enn hvad leinge þad hefur varad, kann jeg eche finna; kann vera þad hafe brotnad edur spillts, þa kyrkiann hrapade i tyd Peturs biskups; þetta vottar Crymogia i þridiu bók og 5 cap . . .

I Ny kgl. sml. 1836, 4to, som indeholder (i afskrift) nogle optegnelser om islandsk sagalitteratur af A. M., findes (2, s. 46—48) uddrag af 2 breve fra H. Þ. 1696 og 1699 angående Reykdæla eller Ljósvetninga saga, som H. Þ. har læst i sin ungdom, da den var i lån hos hans fader. At sagaen kan have haft to navne, finder han ikke usandsynligt, da f. eks. Eyrbyggja saga af Arngrim Jonsson i Crymogæa kaldes Vatnshyrna (sml. herom G. Vigfussons udg. af Bárðar saga Snæf. áss s. XI). År 1699 har A. M. desuden forespurgt sig om indholdet af Reykdæla og fået begyndelseslinjerne anført.

Foran galdrebladene A. M. 434 d, 12 mo er indklæbet fg. egh. uddrag af A. M. fra et brev fra »H. Þ. S. 1697«: Eg sendi ydur i godri tru kalfskinns kver afgamallt þess innehallds hvernin þeir i fyrre tíd hafi tilkomist medhöndlun og umrædur hafa vid semihominem edur huldufolk, vær so köllum, lîka kunst til ad taka terram sigillatam.

I den AM.ske katalog I, s. 627 er aftrykt et kort brevuddrag fra H. Þ. 1700 ang. et annalhåndskrift.

I Rimbegla-håndskriftet AM. 731, 4to er indklæbet efterfg. egh. notits af A. M., overskrevet »Halldor Þorbergsson 1703«, som utvivlsomt indeholder et brevuddrag: »Rimbeglu, á kalfskinn, atti Biörn Jonsson, og hygg eg hun være send Mag. Bryniulfe. Var um landabyggingar, ad mig minner, einkum Islandz, þvi þar stod þad landzheite Thule«. Hertil bemærker A. M. »Rimbeglu med hende Biörns hefe eg (d. v. s. AM. 731, 4to). Er hun so, óefad, deriverud ur þessu exemplare.«

---

597. GUÐLAUG ÞÓRÐARDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. 24. febr. 1705.

Efter brevuddrag i AM. 732 a XI, 4to med skriverhånd og A. M.s påtegning. Oversendelsen af en til A. M. af hans »frændkona« dediceret »rímtafla« ledsager G. Þ. med en redegørelse for sin »skilnijngur umm aukadagenn«.

---

598. SOGNEPRÆST BJÖRN ÞÓRÐARSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. 3. marts 1712.

Egh. referat af A. M. i AM. 451, folio, optegnet på den ubeskrevne bagside af et brevfragment: Sr. Biörn Þordar s. á Melum skrifar mier 1712, 3. Martii, ad þad sie mier missagt, ad nockur gamall Maldage sie vid Mela kirkiu. Seiger hann þar sie einginn, og eckert vite hann til sliks skials ad seigia. Er svar uppá mitt bref af 29. Dec. 1711.

---

599. [ARNE MAGNUSSON] TIL PRÆSTEN JÓHANN ÞÓRÐARSON AÐ LAUGARDÆLUM. 27. februarii 1707.

Trykt efter excerpt med skriverhånd i AM. 222 a, 4to. Indeh. anvisning til udførelse af nogle afskrifter. Hermed kan sammenholdes A. M.s i AM. 454, fol. indeholdte optegnelser om afregning med J. Þ. 1705 og fg. år.

Þær þriar dissertationes Halldors Einarssonar bid eg ydur uppskrifa láta firir mig, hveria sier i lagi i 4to, og setia allra seinast nedan under nafninu, edur aptann á sierhveria, ad skrifad sie epter eiginn hende syslumannsins Halldors Einarssonar. Mier likar betur (sem vited), ad nockud gised sie skrifad helldur enn of þiett og smátt, og er eg fornægdur med þad skriftarform, sem sonur ydar hefur haft á þingbókunum, svo villde eg og, ad ecke være of miög skrifad inn i kiolenn. Item ad þau ord, sem i þessu Halldors avtographo understrikud eru, yrde eins i copiunne. Eg sie Halldor brukar ch þar sem vær almennelega brukum ck, ex. gr. eche, Item sh firir sk, ut shule firir skule. Þessa orietta literaturam, eda ef önnur þvilik kann

framar vera, bid eg ydur einkum lagfæra láta, þvi eg skal hafa ómak firir ad skilia þá Islendsku, sem svo undarlega er stöfud. Ecke hefe eg stórum lesed i þessum dissertationibus, kiemur þad þar af, ad þær eru svo oskirt skrifadar, og hugsadest mier til ad láta þad erfide bida, þar til eg þær feinge skirar uppskrifadar. Annars svo lited sem eg þar i horft hefe, þá hefe eg sied þar inne eitt og annad, sem eg ætla ad disputerad verde á mót, hvar um kannskie hentugleiki giefest ad ræda sidar, þá copiurnar á ny ny þar af til min koma. Og bid eg ydur til sia, ad sömu copiur vid þennann sin original confereradar verde, svo eg viss vera kunne um, ad þær ordriettar sieu.

*

600. SOGNEPRÆST JÓHANN ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Laugardælum d. 12. Aprilis Anno 1707.

Trykt efter egh. orig. i AM. 222 a, 4to. Brev, hvormed nogle afskrifter oversendes.

Edla göfuga Herra, æruvirdandi fautor,
þienustusamleg heilsan!

Ydar ágiætt tilskrif og medfylgiandi sending med Biarna Sigfussyne þacka eg aludlega, þad hefur eitt sinn brukad vered (þvi ei hefur optar tiltekist, epter timans proportion, sem fyrir skrifed), og þyker mier helldur ganga til batnadar enn ecki, eg villdi giarnann ecki gleima ad bióda ydur þocknun þar fyrer, nær Gud giefur samfunda audid verdur. Ydar fyrra tilskrif med þvi þar med fylgdi kom mier skilvijslega til handa ur ferd Olafs Þorsteinssonar, eru nu loksins absolveradar þær þriár fiölordudu dissertationes sijslumannsins Halldors Einarssonar og sendast ydur þvi med þessu briefi; þier tilmælist skrifad sie aptan vid sierhvöria, ad þad sie skrifad effter hans eigenn hendi; þad hefe eg hiá mier leidt, þess vegna: 1º. mier sinist þad non elaboratum, helldur correcturur, 2º. Er þad allvijda so mikilega rasurerad, ad eg kann ei fyrer vijst testera þetta sie þvi ordriett samhlióda. Annars hefe eg þad med ödrum samannlesid, og er þad skrifad, effter þvi sem næst verdur komist, so eg higg ei muni stórum á mille bera: þvi sendi eg ydur, á lausu bladi, postscriptum sierhvörrar dissertationis ipsius authoris, og kunni þier sialfir ad láta skrifa aptan vid hvad ydur þocknast, þvi eg higg allstadar sie nóg til fyrer ætlad. Hier effter vona eg fá mune ydar censuram yfer þetta verk, sierdeilis þa þridiu og sidasta post 2ᵆ (sc. vyrda til bufiar).

Hitt annad er enn nu under skrifarans hendi ofullkomid,

þad er nockud operosum, vegna afrotenna orda, sem upp þurfa ad leitast; mun ydur sendast, nær buid er (lofi drottinn). Ydar tilskrife, sem tilmælest afftur fá vilied, bihelld eg hiá mier, þar til allt er buid. Öllu framar fel eg ydur Guds födurlegri vernd, og vil finnast ætid i þienustuvilia reidubuinn.

---

601. JÓN ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Backa 2. Marty 1708.

Trykt efter egh. orig. i AM. 453, folio. Tilbagesender udlånte bøger og beder om nogle sagaer Hertil A. M.s nedenstående egh., delvis overstregede påtegning om udlånet, overskrevet »Joni Þordarsyne 13. Martii 1708«.

Edla og hálærde Hr. Secreter,

þenustuviliug aludar heilsun!

Medfilgiande farsælustu oskum mitt aludar þacklæte fyrer ydar herradóms liuflindis godvilld, tilskrif og sogu lán mier til handa asamt litla þorhalla velgiorder audsyndar, hvad eg i þægelegasta mata endurminnast á og reidu buinn finnast ydar Hd. til þenustu i þvi vegna. Eg sende nu þessar ydar bækur a stad med Eygle S. s. fra Leyrá ospialladar, og þotte mier allvænar, þó eg hefdi enn þa betur vid unad, ef leingre verid hefde. Nu dyrfest eg enn framar ad bidia i ydar leife og þad oánefndt, so sialfer villdud mier meddeila þeyrre sögu til láns, er þessum Hrafz og Broddhelga sogum lykar(!) være og vanfeingnar(!). Mun vera ad faa Heidarvygs sögu (ef so heiter)? hana hefe eg alldrei sied. Jeg kann ey neynar anefna, þvi ofrodur er hvoriar til eru. Þar til-mælid um vppgefna Eddu myna faa, þikir mier óvant til svara, þar hun er ey tignum manne biodande, enn sydur varnande, og giöred af henne slykt er ydur best lykar. Kynne eg faa nochud til yferskodunar med Eygle til baka og afftur mætte sendast a alþyng, þætte mier allvel, ef tóre. . .

Sendar Lios vetninga Saga, af Vem. og Vigask. Kormaks S. Separatim inn bundnar (eru min egen Exemplaria).

Falle viss ferd firir aprilis utgang þá villde eg fá þær aptur, Endilega mega þær alþings bida.

Finne eg þess á mille nockud les verdt, skal eg þad senda. af Gunnlaugi og Hrafni hefe eg ef hann hana girner.

Biarnar Hitdæla kappa er hia Sr. Joni i Hitardal. hana kann hann sidar ad fá. girne hann Noregs konga Sögur ein hveriar, þa hefe eg þa haf nockrar.

Eddu hans reikna eg nu mína, og skal sidar betala, þá so ástendst bodum edur fundum.

602. JÓN ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Backa d. 26. Marty Ao. 1708.

Efter orig. i AM. 453, folio. Tilbagesender det sidst modtagne udlån og ønsker fortsættelse.

... Nu sendast afftur med Eygle (hinum sama) sogu bækur ydar þriar, er mier liedud, ospialladar ad mynu vite, og þacka eg þa ydar Hd. agiæta velvilld, og þotte mier myked til koma. Af Vygaskutu hafde eg alldrei fyrr sied. Ad þier telied Eddu orvasa med ydrum bókum, þigg eg giarnan, ey munde eg efftir talid hafa, þo lesenn ordid hefdi, og kalla eg hana vel vinna, þar mier til siónar fæ Islendinga sogur ydar, er um bid og til hafid (alldrei var hun so mikelz verd). Jeg dyrfest þvi meir i dælskunne, sem frekare fyrirgefning fæ. Gaman þætte mier sia af Birne Hytdæla kappa sögu, ef lifa nædi til vetrar, enn um sumartyma fellur til annad, þvi eg vil alldrei bækur abirgiast leingur enn eg má sem skemst. Af Noregs kongum eru sagdar agiætar sogur, Sverrerz kongs sogu hefe eg lesed, en ecke af Hakone gamla. Oskad hefe eg mier ad eyga registur yfer allar Islendinga sogur, og hefe eg ecke hitt oskastundina, og enn oska eg þess. Henviser til nedenaftrykte seddel ang. en sommerfugl, af hvilken en art afbildning findes vedlagt.

Munu nochur rök til ad skiáþak sie fidrilldes nafn? Anno 1706 sá eg sem fleire eytt fidrillde miklu stærra en almennelig. Spurde eg effter, hvort fyrre siest hefdi annad eyns; var mier sanliga sagt, fyrer 20 arum hefde eyns sied verid. Sydan spurda eg, hvort eyngin visse þvi nafn gefid, og kunne þad eingin seigia nema stulka, er verid hafdi hia gamlre konu, hun hafdi eytt sinn talad um fidrilldi, sem skialldan sægest, sem amma syn hefdi kallad skiáþak. Su hiet Eyvor, daud fyrer 60 arum, enn konan dó i sumar, Hallfridur ad nafne, dottursonardottur sra. Eygelz Hallzsonar, er var prestur i Gordum a Akranese. Fidrilldid var svo stort sem fiorde partur ur spile. En sú Eyvor var kollud margfród og fornyrdt med orda brellum vanskildum.

So löng er þesse saga
J. Þ. s.

603. JÓN ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Backa d. 29. July Anno 1708.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Om sønnen Þórhalli's tjæneste hos A. M. og P. Vidalin.

Medfilgiande skylldugu þacklæte firir ydar erusamlegt tilskrif, mier til handa komed med Þorhalla litla, ásamt hönum audsyndar velgiörder, med elskuseme, efflerlæte og utlátum, sem Gud, er öllu rædur, ydur med margfalldre blessan endurgiallde; enn eg vil alhuga ydar Herrad. lytelsvægur þienare reinast. Þier ávyked i ydar brefe, ad eg ydur Þorhalla filgia láte til þess þier sigled, hvad eg tek mier og hönum til stærstu æru og þacka; og sende eg hann nu i þeirre meiningu á veg til ydar. I annann máta áminnest þier i ydar briefe, ad edla Hr. lögmadurenn Páll Jonsson Vidalin hafe i sinne Þorhalla nordur til sýn fá umm næstkomande vetrartýma sier til þienustu. Nu þó ieg ætte þessare hanns begeringu undanndráttarlaust vel ad giegna, er þvi so vared, ad veledla Hr. byskupenn Meistare Jon Þorkelsson hefur af syns Herrads. manngiæsku (næst Gudz forsión) unt Þorhalla og giefed, til þessa týma, frýskóla (sem Gud hönum best þacke); hefe eg so effterteked, ad hann vante enn eitt ár eda tvö á skólavistena, til þess hann sie riettelega vid hann skilenn eda laus giefenn, þvi vil eg ei hann þar frá hindra, so ieg med mýnu eindæme hönum ei sýdar til ólids verda mætte; výk þvi helldur til veleruverdugs Hr. byskupsens, med minne audmiukre bón, hier firir siá umm næstkomande vetrartýma, hvar til hanns Herradóm sem mestvirdande velgiördafödur treiste. Bidiande ydur elskulege Herra ad firir-giefa þetta lýttvandad flýters tilskrif, ad hvörs endingu ydur med heidur og embætte þrieinum Gude á hendur fel, til farsælustu velferdar nota umm eilýfd.

Ydar Herradóms skylldugur þienare
Jón Þórdarson meh.

---

604. [ARNE MAGNUSSON] TIL SOGNEPRÆST PÁLL ÞÓRÐARSON. 27. April 1707.

Trykt efter A. M.s egh. excerpt i AM. 122 c, folio, overskrevet »Pro memoria Sr. Pals Þordarsonar á Eyre i Skutilsfirde«. Forespørgsel ang. Sturlunga-membranen AM. 122 a, folio. Hertil hører nedenaftrykte svar, ang. hvilket A. M. oplyser »Þetta er svar Þordar Steindorssonar i Junio 1707« og »Nota. Þennan memorial sendte Þordur Þordarson Sr. Pale Þordarsyne brodur sinum i Aprili 1707 og feck so svared frá hönum aptur«.

Ur Islendinga Sögunne miklu (Sturlunga sögu) á eg stórt fragment a kálfskinn i folio, er tilforna hefr átt Monsr. Þordur Steindorsson, og sidan af honum feinged Modur broder minn Sr. Pall Ketilsson. Ahrærande þetta bokarslitr villde eg vita, ef vitast giæte. 1. hvar Þordur Steindorsson þetta fragment eignast

hafe, og nær ɔ: circa qvem annum X-i. 2. hvadan þad mune komed, til þess er hann þad af eignadest, og þetta so lángt til baka, sem reked yrde. 3. hvert þetta fragment var heil bok þá Þordur Steindorss. þad eignadizt, og ef svo var, þá hvernig su bok var umgeingen, (i spiölldum, skinnud, eda hvernig) edur og þad var slitr ur bok, i þá mynd sem þad var þá Þordur Steindorsson þvi slepte, Og ef svo var, þá hvert eckert, edur hversu mikit ur þvi muni fargast hafa, medan þad var i eigu Þordar Steindorssonar. 4. Ef Þordur St.son nockru ur þessu fragmento viliande fargad hefr, hver þá muni vid þvi teked hafa, og hvar epter þvi muni ad leita. 5. hvert engum, eda hverium þessa bok eda fragment (hvert sem helldr var, þá Þordr Steindorson hana eignadest) lied hafe til lestrar edur epterskriftar medan bokena átte. 6. hvert ecki vite, nær, eda af hverium Hr. Þorlakr Skulason edur Mag. Bryniolfr Sveinsson þessa Kalfskinns bok til láns haft hafe. þvi þad er víst, ad þær Sturlunga Sögur, sem þeir bader biskupar hafa láted skrifa, eru ur þessarre bok teknar. Og ur þeim bókum sem nefnder biskupar (annar eda báder) hafa ur henne skrifa látid, eru þær Sturlunga Sögur dreifdar, sem vær nu höfum. 7. hvada ár modurbroder minn Sr. Pall muni þetta fragment af Þordi St. syni feinged hafa, eda um hvert leite, ef áred eigi er i fersku minni. nefnelega hvert á þeim fyrstu árum er hann var á Stadarstad, edur sidar, hvert ádur énn Þordur flutti sig frá Ingialldz hole edur sidar. 8. hafe fyrrskrifad fragment ecki fyllra komed i eigu Þordar St. sonar, enn þad frá hönum fór, edur og ad nockru mutilerad vered þá hann þad eignadest, hvert hann þá eigi tilvite ad þad hafe nockurn tíma fullkomin bók vered. Og ef svo er, þá um hvert leite, og hia hverium eignarmanne þad vered hafe. 9. qvâ occasione þesse bók muni fyrst mutilerast hafa, hia hverium sem þad nu vered hefur, nefnelega, af fua, i husbruna, firir þiofa höndum, edur og viliande hafe ur henne blöd teken vered, sem almennelega tilgeinged hefur um adrar þvilikar fornar bækur

———

Fragment ur Sturlunga Sögu á kalfskinn i folio meinar hann i fyrstu komed af Vestfiördum i eigu Steindors Sal. Gislasonar. Seiger sig og þar epter þad eignast hafa. Sidan af sier Sr. Pal Ketelson, svo á sig komed sem hann þad feck, á þeim fyrstu árum er hann kom til Stadarstadar. Og þar um minnest hann eck[e] framar.

605. [ARNE MAGNUSSON] TIL SOGNEPRÆST PÁLL ÞÓRÐARSON. 27. Aprilis 1707.

Trykt efter A. M.s egh. excerpt i AM. 435 a, 4to, overskrevet som foran gående og med ligelydende oplysning om svaret og Nota. Forespørgsel ang. membranen AM. 556 a—b, 4to. Det tilhørende svar aftrykkes nedenstående.

Eina pergamentsbók bandlausa á eg, hvar á eru: Sigurgardz Saga (vantar upphafed), Grettis Saga (vantar sumstadar i), Gisla Saga Surssonar, Holmveria saga, Magus Saga (vantar aptan vid), Jarlmanns Saga, Þorsteins Saga Vikingssonar (vantar i midiuna). Þesse bok var i tveimr pörtum þá til min kom. Feck eg Sigurgardz Sögu, Grettis Sögu, Gisla sögu Surssonar og Holmveria Sögu ur einum stad, enn hinar 3. sidare sögurnar ur ödrum stad. Sá fyrre parturenn var kominn til þess, er eg hann af feck, fra Þorde Steindorssyne, enn um þann sidara man eg eigi glögt, hvar feinged hefe. Nu villde eg um þetta Volumen fræedast. 1. hvert Þordur Steindórsson ecki tilminnest, ad hann þessa bok, so sem hun nu hia mier i eitt saman komin er, átt hafe, Og ef svo er, þá 2. nær hun muni hafa i sundur skiptst, og hverium hann þann sidara hennar part feinged hafe. 3. Ef hann alldri hefr átt nema þann fyrra hlut bokarinnar, þá hvert hann ecki veit neitt ad seigia til eignar manna hins sidara hlutarins, sem og nær bokin fyrrum muni skiptst hafa. 4. Hvar Þordur Steindorsson þessa bok eignadist, hvert sem helldur var heil edur hálf. item nær hann hana eignadest, og hvadan hun muni til þess komid hafa er hönum feck. Og þetta svo langt til baka sem raked verdur. 5. hvert eckert kunne til geta, hvar leita muni vera epter þvi sem nu vantar i bokina, hellst i Grettis sögu og Þorsteins Sögu Vikingssonar. 6. hvert eingum eda hverium þessa bok (heila edur halfa) lied hafe til lestrar edur epterskriftar, medan bokina átte.

———

Hann (*d. v. s.* Þórdur Steindórsson) seiger sig ad hafa átt þvilika Sögu bok i 4to. sem á hafe vered allar þær Sögur sem i memorialnum um getur, nefnelega: Sigurgardz, Grettis, Gisla Surssonar, Holmveria, Magus, Jarlmanns, Þorsteins Vikingssonar. og hafe su bók þá med heilu líke vered, og af eignum Sal. Gisla Magnussonar. Enn eigi minnest hann, af hverium hann, edur hvör af hönum hana feck. og eckert framar um hana ad seigia.

606. [ARNE MAGNUSSON] TIL SOGNEPRÆST PÁLL ÞÓRÐARSON. 27. April 1707.

Trykt efter A. M.s egh. excerpt i AM. 435 a, 4to, overskrevet som forangående og med ligelydende oplysning om svaret og Nota. Forespørgsel ang Njála-membranen AM. 133, folio. Det tilhørende svar aftrykkes nedenstående

Nials Sögu fragment in folio hefr átt þordur Steindorsson, og þad sama feinged Finne Jons syne á Kálfalæk (eg true, frænda sinum). A Kálfalæk feck þad sá, af hverium eg þad eignadest. Ahrærande þetta Nialu fragment er min epter leitne. 1. hvar þordur St. son þetta fragment eignast hafi, og nær. 2. hvadan þad muni komid til þess er hann þad af eignadest, og þetta so langt til baka sem reked yrde. 3. hvert þetta fragment var heil bok þá þordur Steind. son þad eignadizt, edur og þad var slitur ur bók, álika og þá er hann þvi slepte. og hvert eckert, edur hversu miked ur þvi muni fargast hafa medan þad var i eigu þordar. 4. Ef nockru kunni fargad vera, hver þá muni vid þvi teked hafa, og hvar epter þvi muni ad leita. 5. hvert eingum, eda hverium, þessa bok eda fragment (hvert sem helldr var, þá þordur Steindorsson hana eignadizt) lied hafi til lestrar edur epterskriftar. Og er hier hiá ad observera, ad eg hygg bokina i minu barndæmi til láns vered hafa i Hvammi i Hvammssveit. 6. hvert þordur St. s. eckert til vite, ad þesse Niala i láne vered hafi i Hitardal hia Sr. þorde Sal. Jons syne. Og ef svo er (sem hun ad vísu þar mun vered hafa) um hvert leite þad þá muni vered hafa, hvert ecki hier um 1652. Item hvad mikid þá muni vantad hafa aptanvid bokina, þvi eg hefi vissa orsök til ad meina, ad hun hafi þá ecki fullkomin vered. 7. Hvada ár Finnr Jonsson á Kalfalæk þetta fragmentum muni eignast hafa. og hversu þykt þad muni þá verid hafa, hvar af menn ráda kynni, hvert nockud, mikid, edur lited ur þvi fargast hafe sidan þad vid þord St. son skilde. 8. Hafe fyrrskrifad fragment ecki fyllra komid i eigu þordar St. sonar, enn þad frá honum fór, edur og ad nokru mutilerad vered, þá hann þad eignadest, hvert hann þá ei til vite, ad þad had (!) hafe, nockurn tima fullkomin bok vered, og ef svo er, þá um hvert leite, og hia hverium eignarmanne.

Nials Sögu fragment minnest hann sig ad sönnu átt hafa, ófullkomed, Enn man ei, af hverium þad feinged hafe. Seigest þad sidan lied hafa Finne Jonssyne frænda sinum, enn hann sier alldri aptur skilad.

---

607. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skammbeinsstödum þann 13da dag jóla Anni 1712.

Efter orig. i AM. 1058 V, 4to. Til dateringen er føjet »sem Gud láte ydur farsællt vera«.

. . . Ecke eru kalfskinna brefen buen, sem hiá mier eru, þvi eg hefe um jólen vered ad losa mig vid grallarana biskupsens og innleggen, sem mier liedud, og sende eg nu innleggen hier med til baka med minu audmiuku þacklæte firir láned á þeim sömu, sem allt annad gott. Brefen, sem Olafur Gislason hefur haft ad skrifa, eru og klár, firir utan maldagann Backakirkiu i Öxnadal (sem skrifadur er firir nedan lögmannsurskurdenn uppá Vallholltzdom) hann er enn nu óskrifadur, og seigest Olafur vilia skrifa hann heima, ef þier svo vilied vera láta. Loca sigillorum á öllum brefa-copiunum Olafs vantar og til ad setia, og ætla eg, ad nóg rum muni vera bædi firir þeim, og svo vidimus, ef þau skulu tilkoma . . .

608. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 24. Aug. 1713.

Trykt efter orig. i AM. 441, folio. Ifg. A. M.s påtegning »annammet 10. 9bris 1713 med Monsr Braem«. Er besværet ved sygdom og modgang; anbefaler til A. M.s befordring medfølgende indlæg, som biskoppen har ladet skrive for ham. Dette er en klage til kongen over at Þ. Þ. på tinget er bleven arresteret, fordi han protesterede mod Gottrup som dommer, så længe denne ikke havde betalt nogle ham idømte bøder.

Minn Herra,
Gud giefe ydur lucku og velgeingne
med gódum og langgiædum lifdögum!

Af minum efnum er fátt og illt ad seigia, svo sem minn Herra mun alla reidu vita af Hr. biskupsins og Hr. lögmannsens brefum, enn ofann á allt þetta hefe eg nu um nærstu 3 vikur siukur vered, svo ei hefe ur rumenu komest, og hefur Hr. biskupenn láted fyrir mig skrifa þad, sem menn vilia vona og vænta, ad til nockurrar riettingar koma muni med gudz hiálp og ydar promotion; hefe eg þvi beded hann ad senda þad allt til ydar i þvi trauste, ad mier munud sem fyrr i hußbonda stad reynast, svo sem ætid giört hafed, efter þvi sem gud vill liá lucku til. Jeg hverke giet nu nie má leingur fiölyrda. Bid ydur þvi minn Herra þetta i mesta haste og bágendum vel ad virda og befala ydur ad endingu med öllum kiærum Gudz alvolldugre og milldre vernd til allrar umsiónar um alla ókomna tima, verande alltid

Minn gode Herra ydar audmiukur trur þienare
Þordur Þordarson.

P. S. Ad Grimur (Magnússon) sie geingenn ur fylges flocknum, mun minn Hr. spurt hafa; hann hefur nu bæde agerad mál á móte mier og svo geinged dóma um mig, þar um ei fleira, sierhver finnst i sinu rume.

609. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte þann 20. Septembris Ao. 1713.

Efter orig. i AM. 441, folio. Ifg. A. M.s påtegning »medteked 23. april 1714 med Grundarfiardar skipe«.

Er nu halvgift med Kristín Thómas-datter, da deres fæstens-øl afholdtes 7. avg., deres husbonder har lovet hende 10 c. i medgift. Beklager sig over den store uret han i sommer har lidt af lagmand Gottrup med fl., med henvisning til de medfølgende (i nr. 608 nævnte?) dokumenter, beder om A. M.s bistand og henstiller til ham, om der alene skal begæres stævning over Gottrup eller tillige over Odd (Sigurdsson), P. Beyer og måske Vigfus (Hannesson), idet han forklarer de nærmere omstændigheder. Nævner et for en måneds tid under sygdom skrevet brev (ɔ: 24. 8), hvis medfølgende dokumenter herved suppleres. Grímur Magnússon menes at skulle succedere Vigfus og vil da forhåbenlig ikke lade sig bestikke, da han nu er meget ivrig på dommerens side; også Axel (Friðrik Jónsson) er nu flink. — Frygter for sine hos Þórdis udestående penge; hun kan ikke sælge sine jorder og trues af en fordring i Brødretunge.

I en efterskrift af 3. 10. takkes for A. M.s brev af 4. 6. og det besørgede gods m. v. Er stærkt optaget af at skrive sit forsvar i en mod ham anlagt sag, vil dog skrive for A. M. hvad han forlanger.

610. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON Arnarbæle i Ölvese 11. Septembris Anno 1714.

Efter orig. i AM. 441, folio. Ifg. A. M.s påtegning »annammet 2. April 1715«.

Takker for en ved mr. Hans Becker nedskreven meddelelse fra A. M. og for hans interesse for ham, som han af biskoppen erfarer. I sine små kår håber han på en gård, som kan forsørge ham, men »fár veit hveriu fagna skal, þó fögru sie lofad«. Hvad angår stillingen som forvalter (på bispestolen Skalholt), passer det på A. M., at »mörgu giete spakur madur nærre«; Þ. Þ. har ikke kunnet bekvemme sig til at trygle om pladsen, da han mærkede, at biskoppens tilkommende måg stræbte derefter med bistand af forskellige. Han opgav stillingen og fik ikke det vederlag han kunde vænte. Nu har biskoppen lovet ham gården Háfur i fæste og et tiende-ombud, som han dog ikke er sikker på at erholde. Biskoppen er en velvillig mand mod ham og andre, når han kan råde sig selv, »enn söm er hun Halla kierling og hun hefur vered, seger gamallt husgangs ordtæke«. Giver oplysning om nogle til bispestolen knyttede personer og retsforholdene. »Gud betre nu vorn lagariett, sem hier geingur, og siáed þier nockurt synishorn af honum á minum málaferlum«. Formoder, at sysselmanden Vigfus vil supplicere om et og andet, muligvis overdragelse af en del af syslet til Grímur, har set Vigfus underskrive en supplikats i købmandsboden på Ørebakke. Oversender afskrift af dokumenterne i sine retssager (ved-

lagt), beder fremdeles om A. M.s bistand; på altinget i sommer har han været udsat for stor partiskhed fra Odd (Sigurdsson) og flere og kunde ønske højesteretsstævningerne endnu mere omfattende, også forandringer i overrettens sammensætning ønskes. Fra A. M.s broder, pastor Magnus i Hvam, har Þ. Þ. modtaget to poser æderdun, tildels fordærvet, som han har ladet efterse og tørre og nu afsender — med vedlægning af et stykke rafntinna. — Har af biskoppen erfaret, at A. M. har henledet generalfiskalens opmærksomhed på Þ. Þ. som brugelig til vikar her. Takker for den tiltænkte ære, men er dog meget betænkelig ved at overtage en sådan stilling, hvor hans ævner og kundskaber ikke vil slå til. Rådspørger A. M. om forskelligt stillingen vedkommende. Værst her til lands er vanskeligheden ved at få vidner, hvor vigtig sagen end er. — Vedføjer en efterskrift om sammenhængen med den mod ham rejste beskyldning for at være tiltalt på sin ære.

Indlagt er afskrift af retsforhandlingerne mellem Þ. Þ. og lagmand Gottrup 1713—14.

611. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skrifad i Háfe i Holltum 2. Aug. Anno 1715.

Efter orig. i AM. 441, folio.

»Enn fer Grimur til grasa, og svo er fyrir mier, ad um hid sama hefe jeg ad ræda og rita sem fyrr.« Ser ingen anden udvej end at ophøre med al rettergang mod kontraparterne, da her til lands ingen ret er at få; frygter arrest på sin person eller et påtvunget ydmygende forlig. Har to år i træk ingen ret fået på altinget; sender nu A. M. de pågældende dokumenter. I sommer på altinget gav man sig mine af at ville en overenskomst; Þ. Þ. erklærede sig ikke uvillig hertil, når han fik nogen satisfaktion, »enn þeir yttu sigdenne á móte«. Beskriver forholdene på sidste alting og vanskelighederne ved at få stævnevidner. Hjælp fra biskoppen er uvis, »hann hefur og svo marga og suma mynduga rádgiafa, ad hans rád eru stundum á reyke, þótt hann villde siálfur vel giöra«. Tænker sig muligheden af et kgl. værnebrev. Besidder en fordring på et pengebeløb, stammende fra sysselmand Vigfus Hannessons opkrævning af den Gottrupske rejsegodtgørelse, som han mener indestår hos A. M., og beder dette afkortet i en sum, som han er A. M. skyldig.

612. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Háfe i Holttum 27. Aug. Ao. 1715.

Efter orig. i AM. 441, folio. Ifg. A. M.s påtegning »annammet af laugmand Vidalin«.

Takker for modtaget brev fra A. M. Det er gået efter A. M.s formodning, at øvrigheden ikke i år har gjort noget ved hans sager, og herom har han udførlig tilskrevet A. M. i begyndelsen af avgust. Ang. A. M.s forslag at lade dømme i sagen ved kommissarier vil udnævnelsen af sådanne være vanskelig, vidner lader sig ikke opdrive, retsindige mænd, nu da lagmand P. Vidalin er borte, heller næppe, sysselmand Hákon Hannesson er upålidelig; beder A. M. tage sagen i sin hånd. Det ledige Árness syssel mangler han midler til at byde på, således som A. M. har foreslået. Giver adskillige nyheder om personer og

embeder, ligeledes om forholdene i Skalholt. Biskoppen har endnu ikke efter løfte skaffet ham noget ombud, men han stoler også mere på en stilling ved A. M.s hjælp.

613. ÞÓRÐUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Háfe d. 4. Septembris Anno 1728.

Efter orig. i AM. 439, folio. I de af den islandske tekst gengivne partier udtaler Þ. Þ. sin hengivenhed for A. M. og beretter spøgende om den afdøde domkirkepræst Ól. Ólafssons besynderlige gnieragtighed. — På en indlagt seddel har A. M. noteret, at (de i Þ. Þ.s brev nævnte) 8 rixdl. specie ligger »i seqvestro« hos ham, indtil Andrés Finnbogason gør rede for to af ham år 1708 på Island foretagne indbetalinger.

Minn góde elskulege Herra!

Gud spare ydur vid langt lif og gott og unne ydur fyrir margfalldt gott mier audsyndt farsællrar lucku og blessunar hier i heime, enn sidar eylifs fridar og dyrdar.

Eg þacka ydur minn kiære Herra audmiuklega ydar Herradoms tvö elskuleg tilskrif enn sem optar nu i sumar medteken, af hverium svo sem ödrum optar undanförnum eg alltid gledst i anda, þá þau fæ og sie, ad ydur vel lydur, þó ecke audnest mier i þessum heime ad siá ydur optar, og sege eg satt, ad mier hefur á stundum (eg sege ecke opt) i hug komed, sidan vid ydur skilde, þad Gris sagde um Hallfred vandræda skalld, þá hann hafde spurt frafall Olafs Kongs Tryggvasonar: Sa veit ein, er misser sins lánardrottins, hversu heit ad verda kan ásten, og er mier glede ad meiga spyria til ydar lifs med gódre velgeingni, á medan eg tóri. Mier og minum lidur vel og bærelega fyrir Gudz hialp og ydar tilhlutan, lof sie Gude, enn ydur þacker. Har forgæves eftersøgt nogle i A. M.s brev fra forrige år nævnte brevafskrifter om Brødretunge, hvorom den nuværende besidder, Jón Magnusson, intet ved, og hvoraf, efter hans sigende, intet har været »i þeim blödum og dröslum, sem Oddur Sigurdsson, fyrrum lögmadur, hafe sier sendt.« Einar Þorsteinssons dissertation »um ómaga« har han ikke kunnet få til afskrivning fra Hlidarende, men ser, at den nu er hos A. M. — Eggert Jónssons dom- og brevbog hos sysselmand Nikulás på Hvol har han forgæves søgt at få til købs, den skal have hjemme på nordlandet. »Nu er sra. Olafur Olafsson andadur, og reyndest hann ecke svo snaudur nie þurfande, sem margur meinti; mier var skrifad hann hefde átt epter 28 rxdl. specie, 25 gullpeninga, suma minne, suma stærre, 15 sldr., 20 por socka, 13 por ileppa, 15 pör vetlinga, 8 klædiskióla, otal bóka bædi utanlandz og hier, og margt rusl fleira, þó flest fanytt, samt seger fólk hann hafe vered ad bidia ad liá sier bæde kiól

og socka á helgum og hatidum, og var slikt undarlegt sinni: Misvirded ecke minn góde Herra þetta hiegómlegt, til gamans.

A. M.s brev til den afdøde pastor Ólafur har han modtaget fra købmand Therkelsen og vil søge at efterkomme dets indhold, registrere dombogen og skaffe oplysninger om en annal, som præsten Ólafur skal have købt efter Gísli Þorkelsson på Setberg; hans bøger kan først senere undersøges: Meddeler nyheder og dødsfald, deriblandt kaptajn Magnus Arasons drukning »i« Hrappsø. Beder A. M., da ingen kender sin dødsstund, anordne en læmpelig afvikling af restbeløbet af den fordring på 15 rixdl., som A. M. inden sin afrejse fra Island 1712 har haft på Þ. Þ. Han har 1715—16 tilsendt A. M. en anvisning på 8 rdl. 2 mk. fra Andrés Finnbogason, som denne skulde have betalt for meget til lagmand Gottrups rejse-godtgørelse, men har aldrig fået svar og frygter for, at han heri har forset sig. »Nu sie eg, ad eg hefe ofgiört i þessu, og vil audmiuklega bidia ydur forláts á þeirre minne yfersión og hyggiuleyse i þad sinn, þvi eg þeckte sannarlega án allrar hræsni svo til ydar, ad þier girntust ecke annara manna peninga edur eigner, fyrir utan hvad vera hefde kunnad gamlar og rotnar dröslur og pergaments blöd, þó alldrei án betalings, og margopt visse eg þier gáfud meir ödrum enn þádud af ödrum.«

I en efterskrift fortælles, at lagmand Kier er ankommen selv fjærde på embedsrejse og forlanger friskyds (kost og 6 heste samt 2 følgemænd med heste).

---

614. REPSTYRER ÞORGEIR ÞÓRÐARSON MED FLERE TIL ARNE MAGNUSSON. Svidhollte þann 26. Maij Anno 1712.

Efter orig. i AM. 449, folio. Stilet til A. M. som kgl. kommissær og »elskulege velgiörda fader«.

De takker A. M. for al modtagen bistand og meddeler, at nogle fra ham i Skalholt leverede breve heldig er bleven befordrede nordpå med rejsende til Hólar. Efter aftale følger beretning om, hvorledes det er gået med deres sager på Kopavog ting 20. maj. De stævnede en mand ved navn Vigfus Vilmundsson, skønt det var vanskeligt at få vidner, og havde at forhandle med deres modparter landfogeden (P. Beyer), sysselmand Niels Kier og dommerfuldmægtigen Brandur Bjarnhiedinsson. To indlæg fremlagde de, i det større syntes modparterne at mærke »rödd Jacobs, enn Esau hendur.« (Eftersom forhandlingerne skred frem »þotte oss þa taka til nockud ad kula — — ad hvessa — — þa hraut af munne, ad öll olucka stæde af Þorgeyre Þordar syne)«. De dømtes til — i en forsørgelsessag — hver at bøde $^1/_2$ mk, til at fremlægge 4 års regnskaber og til suspension fra deres embeder (som repstyrere), »þvi appellerum vier þetta vort mál til Guds og Idar Hr.-doms adstodar.«

Indlagt er et af en AMsk skriver udført — utvivlsomt af A. M. forfattet og rettet — udkast til forsvar i den mod repstyrerne af landfogden anlagte sag bestemt til at fremlægges på Kopavogs ting 20. 5. 1712. Indlægget imødegår

punkter den modtagne stævning: Påtaler at stævningen har været på Dansk og at kun en enkelt kopi er udgiven, afviser denne m. h. t. deres anordning ang. et fattiglem, imødegår fordringen om fremlæggelse af ældre tiende-regnskaber, kritikken af deres repstyrer-virksomhed, navnlig þorgeir þórðarsons, og påstanden om at deres mellemværende med V. V. på dette ting afgøres.

---

615. ÞÓRODDUR ÞÓRÐARSON TIL ARNE MAGNUSSON. Akureyre d. 1. Octobr. 1728. mesta hast.

Trykt efter orig. i AM. 1058 V, 4to. Har efter mundtlig og skriftlig begæring af A. M. opsøgt gamle trykte bøger og andre antikviteter, hvoraf nogle oversendes og om andre oplysning gives. Takker for nogle lovede bøger og nævner i en efterskrift andre, som han ønsker købt. Ifg. påtegning medfølger en forseglet pakke.

Vel Edla Her Assessor, Storæruvirdandi velgiörda patron.

Mins Herra elskuligt tilskrif af dato Kaupenhafn. 4. Juny næstlidens medtók eg á alþingi i sumar, þacka þad þienustusamliga, so vel sem anad gott mieraud(synt) og oska þetta mitt litelfiörliga skrif mætti hans herradom fyrir fina i akiósanligu velstandi, og so eg ecki alldeileß þeigi vid mins Herra fyráminstu góda missive, læt eg han vita, ad eg efftir kröfftum minum hefi efftir sied um þad af antiqviteter, hann skrifadi næst lidid ár, þott næsta lijted rekest ur fyrir mier ad utvega þad girneligt væri. Annars sende eg hier med Evu rymur prentadar, sem eg hefi feinged austann ur Fliótzdals hieradi, og óska þær mætti verda eins kiærtkomnar og eg hefi efftir þeim sókt, eirnig læt eg þeim filgia þær 2 predikanir ut af godverkunum og mannsins riettlæting, sem ydar goda skrif um gietur. Þad vidvikur Sr. Sigurde Einarssyne, er var i Saurbæ, þá er sá sami lángafi Sr. Eyriks prófastz þar nu verandi, ad vestann ættadur, sem meinast og af lágum stigum komin, þvi efftir fródra manna sögn er nafn hans ei ad finna i ættartölubokum neinum; hans skrif filgir og hier med, enn ecke Sr. Sigurdar Einarsonar (bródir Herra Odds), sem alldri var hier nirdra. Eitt gamallt prentad calendarium, sem m. Herra bad mig ad utvega, þegar eg var i Kaupinh., læt eg og þessu filgia, og hlitur hann ad taka viliann fyrir verkid i þessu efni; gieti eg betur, skal þad skie, lofe gud, enn ei er eg so dulur ad mier, ad eg mælist til betalings fyrir þvilikt, þó fatækur sie, kiöri helldur hitt, ad þad væri þoknannligt. Þad gomlu Kröblu áhrærir, vona eg Hr. Lögmadurinn relatere, sem nu niliga hefur feingid skrifliga relation þar um (non dico vovam[!] ejus descriptiomen[!]) frá prestinum Sr. Jone Sæmundssyne, sem hann hefur

vel umm mællt ad senda ydur; beri af þvi mót von minni, skal hun ad vysu sendast, enn komist hun undir þricking, bid eg m. herra þeinke til mijn; margt kinne og med tijdinne upp ad rifiast af einu og ödru, sierdeilis þeim gömlu bokum Hr. Gudbrandz eg kannskie hefi feingid nockrar i sigti, enn fæ ei ad so stöddu framar vidgiört; blöd hefi eg nockur feingid skrifud á pappir, sem ad er Dialogus de opere creationis, ut puto, miög norrænt, storum er þad likt stíl þeim, er Stiórn færir edur Speculum; þann sendi eg ei ad so stöddu. Predikanir Herra Þorlaks ut af 7. cap. Mich. spámans sendast og m. hr. til þienustu, fleira ei ad sinne. I sinu missive til min næstlidna ar dat. nefnir hann eina bók, er hann kallar Justi Jonæ predikanir yfir cathechismum; til hennar hefi eg friett, higg hana komna i Austfyrdi fyrir nockrum arum, hun fór med vinnumanni Þordar Arnasonar þar austur, og sie þad ei su en sama og min herra hefur feingid, mun hana einhvörstadar ad fá i soknum sr. Brinjolfs Halldorssonar á Kirkiubæ austur, og efftir sem eg spurt hefi, þeinki eg Apologia Jons Sigmundssonar hafi farid i fyrra austur i Fliotzd. hierad til Monsr. Halldors Palssonar, sie hun ei til ydar kominn, annars hefdi eg hana feingid; Kibys *(sål.)* Collegium, sem minn Herra nefnir, eg skuli fá, tek eg til allra þacka og vid (!) þad sama betala efftir tilsögn. Nascovs Relligions Artic: kiæmi þeir bæriliga, vilda eg þá feiginn fa, ellegar væri þad Ponddæi Hist. Ecclesiastica V. T.; enn peningana til þessa betalar Monsr. Munch, þoknist minum Herra so. Og þar eg vita þikest þad markverdugt hiedan frá landi er ad spyria, muni minum Herra adviserast gódra vina brefum, vil eg ei leingur mæda hans Herradóm med markleisu þessari, sem eg audmiukliga bid ad fyrirgiefist. Enda so þetta med þienustusaml. heilsan og recommendera mig hans faveur forblifandi

VelEdla Hr. Assessoris þienustuskilldugur þienari.

Þoroddur Þordarson.

P. S. Dictionarium Calepini, sem sal. Widalin efftir sig liet, villda eg fyrir hvörn mun kaupa, ef med billigu verdi feingist; villdi helldur siá af hvorri hina bokana, sem bestillt hefi (Collegio Kisbino excepto), enn ei gief eg fyrir þad yfir hálfann 3dia rixdal, þvi sialfur hefi eg þad keifft þeim sal. mani til handa fyrir 10 mk. Þad er ederad Lugd., ni fallor, arstalid man eg ei, i hollendsku bindi, litt skadad á kiolnum odru meiginn. Minn Herra fyrirgiefi dælskuna, og lifi heill.

616. ARNE MAGNUSSON TIL FHV. SYSSELMAND ARI ÞORKELSSON. Kaupenhafn d. 29de maii 1729.

Trykt efter egh. underskrevet koncept med skriverhånd i AM. Access. 1. Takker for det sidste høst modtagne brev og medfølgende bogkiste, som dog forgik ved Københavns brand, hvor A. M. mistede alle sine trykte bøger, til en værdi af over 5000 rdlr. Giver oplysning om afd. kaptajn Magnus Arasons uægte Datter Anna Magdalena, hvis moders navn han ikke vil nævne; hun er i huset hos en bådsmand, hvor A. M. efter faderens ønske har tilsyn med hende. Hun er efter A. M.s mening som kun c. 11 år gammel for ung til at sendes til Island, men A. M. ønsker jordegods i pant som sikkerhed for sine udgifter. Vedlagt er udkast til et pantsættelses-dokument samt A. M.s egh. regnskab over de for Anna Magdalenas underhold afholdte udgifter. Af brev og regnskab foreligger 3 ekspll., af dokumentet 2. Hertil en indlagt egh. seddel af A. M. »Þetta fer med Styckesholmsskipe. Annad allteins er leverad i Vatneyrar skip.«

Göfuge vise og virdulege höfdingsmann, Elskulege mikelsvirdande vin.

Eg oska, ad þetta mitt bref finne ydur heilann og lífs, og ad gud vilie unna ydur frammveges hraustrar elle, so leinge sem hönum þocknast ydur hier i heime vera láta. Þessu næst þacka eg ydur fyrer vinsamlegt tilskrif i haust medteked, ásamt því er þar innlagdt var, eg medtók og sömuleides bókakistu þá, sem brefenu fylgia atte, enn ad þessum bokum vard ecke miked gagn, sökum þess, ad hier i Kaupenhafn tilfell i nærstlidna octobri so stór olucka, sem eingenn veit ad nockurntima hier tilfalled hafe. Hier kom elldur i eitt hús, og af þeim ellde brann nærre hálfur stadurenn, og þad sem hid mesta er, ad þetta var sá hlute stadarens, sem best var bygdur. A medal annarra húsa brann og mitt, og þar inne bækur meir enn til 5000 rdlr, ad minum reikninge. Þar fór og med þesse bókakista, so ad eg get eingenn frekare skil á henne staded. Eg gat hverke biargad minum prentudu bókum, nie þeim sem i sagdre kistu voru. Þad er þar um sú eina bót i mále, ad bækurnar voru þessslags, sem ecke hefdu gylldt hier nú marga peninga, þótt úr elldenum komest hefdu. Þetta er nú af minum högum ad segia, annars life eg heilbrygdur og án slisa ad fráteknum þessum mótgange, sem mier næsta nærre liggur, því eg hefe mist marga góda bók, sem eg alldrei þeinke aptur ad fá, hellst á þessum minum alldurs aarum. Eg vík frá þessum harmasögum og gef mig til ydar brefsefnes, sem mest áhrærde þad stúlkubarn, Anna Magdalena. Er þad fyrst, ad þier villdud skilmerkelegar vita, hvernenn þetta barn være i ætt komed. Þar til svara eg ydur, so sem fylger: Þegar þetta barn var nockurra vikna, edur kannske mánada, gamallt,

afhendte ydar saluge sonur, capitain Magnus Arason, þad einum bátsmanne og hanns konu, til uppfædes. Þesse hión lifa enn nú, og eru hier fleire, sem eg þecke, er vita þykiast, ad þesse fyrerhyggia capitainsens hafe ecke vered án stórrar skylldu, framar hirde eg ecke hier um ad skrifa, þvi þier munud skilia, þótt eige sie berara ad orde kveded; enn um móderne barnsens er eg ecke svo glögglega adkomenn. Þad kynne og hánga so saman þar med, ad ecke være hendtugt þad ad brefsetia, ef brefed kynne misfarast, og vilium vid þvi sleppa. Eg undra mig yfer, ad ydar saluge sonur alldrei hafe neitt vid ydur um þetta talad. Eg riede hönum þó þar til i einu brefe, annadhvert 1727 edur -26; kannske min bref til hanns sieu conserverud, og geted þier þá lated epter þessu lijta. I þeim somu brefum, so vel sem þvi sem eg hönum i fyrra tilskrifade, finned þier og, ad eg hefe hanns vegna ærna peninga úttaled til uppfósturs þessa barns, sem eg nú hygg vera mune hier um 11 vetra. Vel er þad satt, ad þier mier hitt áred sendud ydar caution uppa 200 rixdala summu, enn hier hiá bid eg ydur vinsamlega ad alijta, ad skyllde ydar vidmissa og þeirra annarra, sem nockud af þessu efne vita, þá kynne liett henda sig, ad eg þyrfte mina eigen peninga med lögsoknum ad sækia, og være mier þad æred óhendtugt. So er nú þá til ydar mitt traust og beidne, ad þier villdud boda til ydar syslumannenn Orm Dadason, frænda minn, og láta hann hiálpa ydur til ad giöra eitt document af þvi innehallde ongefer, sem innlagdt uppkast utvísar. Eg skrifa hier um syslumannenum Orme og bid hann hier á enda ad binda á þessu sumre, þvi vær erum aller daudleger. Villde og ydar hustru Mad-e. Astridur skrifa þetta document under med ydur, þá være mier þad þess þægra. Være nú so ámóte von minne, ad ydur syndest ecke þvilíkt document út ad gefa, þá treyste eg mier ecke til frammveiges ad hafa ad giöra med þessu stúlkubarne, og er eg þá afsakadur, ef barnenu lijdur ödruvijs enn bærelega, hvad þó synd være, þvi barned sier mannalega út og hefur gott næme, og seger sig so vijdt i ætt, sem þetta kann gyllda. Barned kann nú vel ad lesa og skrifar nockurnveigenn, enn þeckte aungvann bokstaf og kunne eckert gott fyrst i aarenu 1727, þá eg epter saluga capitainsens beidne tók mier nockud af þessu barne. Hvad þá peninga ahrærer, sem saluga capitainenum kunna til góda ad koma af hans launum, þá hefe eg fyrer laungu þar um memorial inngefed, enn þesslags peningaefne gánga ecke so fliótt edur greidt, sem þeir kynne ætla, er þar fyrer utan eru. Eg kann trúa þad sem mier til handa kann ad koma fyrr edur sídar af þeim peningum, þá

skal þad allt ad skilum fara, so eingenn misreikningur i verde, og losa þá þeir peningar þá jardar pantsetning, sem fyrr i brefenu er áminst. Hvad þvi vidvíkur, ad þetta barn skule til Ísslands sendast, þá er ecke til ad ætla, ad nockur kaupmadur take sier þá abyrgd uppá á so ungu barne, og ecke treyste eg mier til þvi i verk ad koma. Geted þier feinged þad loford af nockrum og láted mig þad skiallega vita, þá skal eg mig sídar þar epter rietta, enn eg ætla eingenn mune þad ad sier taka i næstu 2—3 aar. Hier fellur mier inn, ad skylldu ydar leiligheit vera soleides ad betala til Monsr. Orms Dadasonar nú i sumar 100 rixdale, eda þar um, þá þyrfte ecke so miög þess documents, sem fyrr er áminst, enn caution þyrfte eg þó þa fyrer þad epterkomanda, og fyrer þad sem óbetalad være. Enn eg ætla ydur verde þad til meire óhægdar enn um jördena, og þvi fer eg þvi ecke framm, jafnvel þótt mier þad miklu hendtugra være. Jeg man eige neitt framar sem skrifast þurfe, enda er tijmenn nockud naumur, so enda eg þá ad þessu sinne med hverzkyns heilla óskum til ydar og ydar göfugu kiærustu, samt kiærra dætra þar heima i húse. Drottenn vere med yckur öllum. Þess oskar af hug og hiarta

Monsieur ydar þienustuviliugur þienare

Arne Magnusson.

*

617ab. ARI ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1693—94.

Trykt efter A. M.s egh. uddrag i AM. 122 c, folio. Til *a* giver A. M. overskriften »Are þorkelsson i brefi til min 1693«, til *b* »Eg skrifade Ara til Ao 1694 og bad hann ad ná þessu blade hiá Sr. Jone, item ad grenslast epter hinum fleirum blödunum framar. Hann svarade þvi sem epter fylger«. Ved *α* — *β* giver han følgende anmærkning: »þessar tvær relationes hánga eigi vel saman.«

a. Sr. Jon Olafsson á Raudasande seiger mier, ad ur Sturlunga Sögu nockur blöd á kálfskinn i ymsum stödum sied hafe. og eitt mier utanum kver synde [α], til merkes, med agiætustu skrift. Þad var um Flóa bardaga Kolbeins unga og Þordar Kakala.

b. Blad eda ark ur Islendinga sögu, um Flóa bardaga, sem Sr. Jon mier til kynnti, seigest hann sied hafa [β] utan um Reiknings bok i Reykiarfirde, og annad utanum Domabok. Saluga Gisla i Reykiarfirde erfdu Madur Astridar Jonsdottur á Myrum, og kvinna Þorleifs Kortssonar lögmanns. A Myrum er eckert af þessu. og óvist er á ad ætla þad nordur er komid.

618. SYSSELMAND ARI ÞORKELSSON (ARE THORKELSON) TIL ARNE MAGNUSSON. Haga d. 25. Junii Anni 1703.

Efter orig. i AM. 453, folio. Andrager i en memorial A. M. om 1. at skaffe ham eller hans søn Þorkell Álptafjarðar jorder i forlening, når de bliver ledige, 2. at hjælpe ham til at beholde falkefangsten dær i syslet.

Endvidere forespørger han sig på en indlagt memorial til kommissærerne i 6+2 punkter om forskellige embedsforhold.

619. ARI ÞORKELSSON (ARE THORKIELSSON) TIL ARNE MAGNUSSON: Haga d. 27. Juni 1709.

Efter orig. i AM. 448, folio. Håber A. M. må lykkelig være ankommen til landet og takker for »patrocinium mier og pilltum minum bevijst med rád og dáđ«. Giver nyheder ang. sejlads og fiskeri. Beder A. M. meddele hvad han véd om hans sønner udenlands »einkannlega Þorleife hvörnenn hann sie til rietta komenn eda lifad giete» og »hvad Magnus mune vilia upp á slá þá þar vid [skilie sem] nú er« Har ikke kræfter til at besøge altinget, uagtet han har flere sager at svare til. Anmoder om kommissærernes bistand til, at den overskydende del af en sum på 20 rdl., som på A. Þ.s vegne i København 1702 af en islandsk købmand er bleven udbetalt lagmand Gottrup i rejsegodtgørelse, tilbagebetales A. Þ. Da handelsskibene ikke er komne, mangler han penge til at betale afgiften af lensjorderne og beder A. M. om en forstrækning.

620. ARI ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 14. Jan. 1711.

Efter orig. i AM. 451, folio, en afklippet brevstump, som indeholder anmodning om tilbagesendelse af forskellige udlånte bøger m. v.

. . . Eirninn villdi eg þienustusamlegast ydur bidia, ad kver þaug hiá ydur att hefi kinni ad komast med tyd i ferd, med Þorleifi og Teiti, lofi gud, med tydinni, item kvædabok su, sem Tirkia Ráns Rymur a voru, hun villd-eg og kini med þeim bestillast, ásamt þaug skiöl, sem eg kann hia ydur efftir eiga og ecki eru til myn kominn, enn bid ydur þo audmiuklega þad ei misvirda, helldur þessu mynu bradlæti efftir ydar þægum vilia ásiá veita.

621. ARI ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Haga 5. octobris Ao. 1711.

Trykt efter orig. i AM. 448, folio. Takker for den sønnerne Þorleifur og Magnus beviste velvilje. På vestlandet hersker uår; gør undskyldning for den langsomme afbetaling af hans og Magnus' gæld.

Edla háttachtade Herra Assessor, min og minna hátt-virdand[e] Patron!

Eg óska innelega, ad þetta mitt fáorda tilskrif [afhendest

minum herra i hanz sialf æschelegasta velstande, sem bæde vel og leinge vare, her med er eg hanz herradom audmiukar þacher seigiande firir margar og mikilzverdar velgiörder mier og sonum minum bevistar ad fornu og niu; sierilæge þacka eg ydar tign, Edla herra, goodgiorder, sem þier veittud sine minum Þorleife á næstlidnum vetre og sumre, og ydar veledla Frú i ychar húse Magnúse, þá hana besokt hefur. Gud laune ychur bestu launum firer þa, og efla þá ychur til þægelegrar þiónkunar, enn vid forelldrar þeirra vilium ávallt þienustuástundunarsöm þachlátlega ásanna medann tilendustum; gude ættum eg og miner þacha náduga vernd frá skadlegum meinum, lofad sie hannz nafn án enda. Hvad á þessum vesturk(i)álkum friettnæmt passerar, nefnelegast óáran til siós og landz, stoorkostleg fordiörfun á heium og fischefánge og þar af hallæris tilstand (hvad Gud forbetre), kann pilltur minn Teitur ad fortelia greinelegar enn eg fæ skrifad. Giarnann vil eg gunstugie patron bidia ydur firergefningar, þó so lited qvittadest á næstlidnu sumre uppi peningana, sem hiá ochur Magnúse eiged, eg átte i margt horn ad lita þetta ár, enn mesta óar uppa aflabrogdenn her i sveit. Eg vil giarnann þad firsta eg get betala þá skulld, enn treiste ydar þolennmæde til allz goodz, og þar sem hellsta efne þessa briefs var ad tiá ochur Astride þachláta firir bevistar goodgiorder sonum ockar, vil eg ei framar moolestera minn herra med fiölordara skrife, hvort so óhentugt bid á hægra veg virdest, qvediande ydar göfuglinde óskum farsælustu heilla, ad tillagdre alúdarfullre qvediusending Astridar m. Thorleifsdottur og stulknanna ockar hugarlatlegast og þachlatast. Forblif allt: mins herra skilldugur þienare.

Are Thorkelsson meghd.

622. ARI ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Haga d. 22. Augusty Anno 1729.

Trykt efter ikke egh. (med uøvet hånd skreven) orig. i AM. Access. 1. Beklager den modtagne efterretning om Københavns brand; han og hustru er sængeliggende og alderdomssvækkede. Sønnen Magnus' datter antager de sig og vil holde A. M. skadesløs, men ønsker hende sendt til Island. Indlagt er et dokument, hvorved gården Leyningur i Øfjord pantsættes til A. M. for gjorte udlæg.

Ved et andet brev af samme dato anmodes A. M. om at skaffe kgl. konfirmation på et indlagt arvelednings-brev, hvorved A. Þ. i henhold til norsk Lov (men i modsætning til islandsk lov) testamenterer sønnedatteren Anna Magdalena halv arv efter faderen Magnus.

Vel Edla Herra Assessor, Elskuleige trigda vin, þienustusöm heilsan.

Jeg oska af heilumm hug, ad þessar fáar linur finne idur i lukulegustu velstande, sem 'eg bid drottinn allsheriar, ad sem leingst vid halldast meige. Þessu nærst þaka eg idur firer elskulegt tilskrif mier skilvislega i hönd komid, med Vatneirar skipe, asamt þvi er þar innlagt var. Þier minnest á þá bokakistu, i brefe idar, sem idur i firra send var, ad þad hafe til litils komid; og reikna eg þad firer litinn skada hiá þeim sorgar tidindumm, sem bæde idur og ödrumm þar til-falled hafa, hvad gud nádarsamlega ályte og bæte. Hvad minumm högumm vidvikur, kann eg idur ei so giörla fortelia, sem villde. Vid Astrydur min liggiumm bæde karlæg af margskonar sorg og heilsubrest, so allt þetta ár hef klæddur og afklæddur verid; og ad þvi leite eru önnur bágiende; þar med eckert ord edur nafn mitt giet skrifad, þo villde, sökumm aflleises i höndonumm, edur firer brefe sagt, þo lyf ætte ad leisa. Gud gaf, gud af tok, sie hans nafn blessad eilyflega. Vik þvi til efnis þessa brefs, sem er umm þad stulkubarn Anna Magdalena, ad eg vil þar öngvann efa á draga, ad hun sie oss so ná kominn, sem merkia má, og ei var þad min meining i neirn mata ad efa; villde eg þvi fátæka barne til góda giöra þad eg giæte, sem siá meiged á hier innlögdumm blödumm, þvi þier eiged annad skiled, enn þad af mier stæde, ad þier þirftud mædu i lagasoknumm ad hafa firer idar peninga þessu efne vidvikiande. Þar þier nefned umm documentid, þá er þad fullgiört, sem þier siáed, og i þetta bref innlagt; annann genpartinn medtok sislumadurinn Sr. Ormur Dadason; enn sá þridie er hia mier, og vona eg idar tilmælumm þessumm sie fullnægt. Hvad frammför barnsins vidvikur, bid eg gud idur ummbuna bestu launumm. Þad þier avyked umm þá peninga, er Capteininumm kunne til goda ad koma af hans launumm, er uppa idar forsiá sett, sem allt annad nu sem firr. Þier viked á, ad ei mune vera til ad ættla, ad nokur kaupmadur þá ábird ad sier take, ad so ungt barn til Islands flitie; þar uppa svarast, ad dæme eru til, ad ingre börn hafa hiedann ur lande til Caupenhafnar og þadann hingad flutt verid; þad firra 7 vetra gamallt stulku barn ur nordur lande; og pillt barn atta vetra, sem nu er palldreingur á Þingeire i Dyrafirde; og er ei minna til ættlande, effter þvi sem alldurinn er hærre, ef ei er þvi pastur-minna. Monsr. Petur Feddeson, kaupmadur á Billdudals eire, hefur þvi lofad þetta stulku barn hingad til landsins flitia sem hans hier innlögd handskrift auglyser, þvi eg treiste mier ei til henne þar framar forsorgun veita helldur enn þetta ár; og þo eg villde, medann

eg lifde, henne adstod veita, er mier þo hvōr stund ad von kominn um mina burtför; þá er hennar velviliudumm, fátækumm födur sistrumm ohægt so stora peninga á áre hvöriu ut ad leggia; enn adra er þar eke til ad nefna, sem nóg hafa ad giöra med sig og sitt; þiker ei ohægra ad henne hier i bærelegann samastad firerkoma, þo ei sie jafn bodinn þeim sem nu er. Enn, góde Herra, hvör munde kunna af þessu barne seigia, edur þvi adstod veita, ef idar skillde vid missa. Gud spare idur leinge og vel, og er þetta mijn einlæg og aludleg bon, ad þier villdud hid besta til siá, ad barned med Billdudalseirar skipe á nærst komande sumre (ef gud lofar) hingad til landsins komast mætte. Enda eg so þetta fáorda bref med stædstu velvirdingar bon á sier hvöriu þessu firrskrifudu; og skrifa eg þar umm færra sem idar herradóm betur treiste. Befel eg so idur og idar nadar rikre verndan drottins umm öll okominn æfe dægur, med minne skildugre kvediu sendingu til idar ásamt konu minnar i Jesu nafne.

En eg forblyf idar herradoms þienustu reidubuinn vin og þienare medann life.

Are Thorkielsson.

---

623. REKTOR JÓN ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON.

Kirkiuwoge d. 22. Aug. Ao. 1728.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Adr. »Arnas Magnussen». Har ved sin ankomst til landet fundet sin moder meget affældig; vil muligvis overtage rektoratet i Skalholt. Har forgæves forsøgt at opspore antikviteter. Landets forhold er bedrøvelige.

Vel Edla Velbyrdige og Halærde Hr. Assessor
Hverskins æruvirdande Herra!

Eg hefde fyrer laungu og med firstu sunnannskipum átt ad giöra mina skillduga upvartning, so sem ecke tviila, ad ydar velbyrdigheit hefde þad vel up teked, hvers eg og nu i þetta sinn oska og tilget, jafnvel þo sedell þesse hafe somu vanlucku og eg siálfur, er hann i diupustu audmykt skrifa, nefnelega ad ei geta fært ydur nockud frettnæmt hedann ur þessu heillalitlu lande, enda veit eg, ad þær fornemstu fretter eru á undan komnar og eg þarmed forgefens þær repetere; þær eru ecke helldur so fallegar, hvort hærre eda lægre vidvikia, so eg vil ecke spilla ydar Herradoms otio med einu edur ödru, sem almuge ber her um sveiter, helldur, þar vona ydar goda affection til min, sem alltiid reynt hefi og alltiid til æru og þienustu obligerar, sie en nu hin sama, hlit eg ad vikia til sialfs mins, þo ei sie merkelegt

brefsefne, og sem fliotast fortelia um mina ferd hingad. Eg vard bæde feiginn og idradest, ad hingad komst heill med þessum hrakningnum; ad vard so sem feigen, er orsök, ad eg sie modur mina hafa hafft firer laungu þörf, ad eg være her, þvi eg fann hana upgefna og komna i barndom, en af öllum nema Gude forlátna, en ad so sem idrast eda helldur angrast af þessare resolution, er ad eg sie mier eingann sæmdarlegann veg til ad komast hedann aptur i haust, þvi moder min giörer mier soddann difficultates, sem eg valla sie, ad eg endest til ad komast utur og mun kannske bua ad, medann life, annars hefeg sialfur vered heill og heilbrigdur og skadar til dato eckert. Þó sie eg ecke en nu sem stendur, ad braud og bestillingar her i lande mune solagera mig stórum, þvi eg hvorke er þeim appetens nie capax. Rectoratus er lidugur, og hefe eg til Dato ecke giört mier hid minsta omak fyrer hönum, þvi miner skolaþanckar eru geingner af sier, en sied hef eg nockra vitneskiu um, ad biskup Mag. J. A. mune hafa i sinne ad fá mig til hans, hvar um eg fæ vitneskiu, þegar austur riid; en eg skeite ecke um hann stórum, allrahellst med afarkostum, er og ecke til hans undirbuinn, og helldur mun eg kapkosta ad geta bued so um hnutana, ad eg yrde her ei med öllu, hvar sem annars kynne ad lenda hiá betra folcke, so er alltiid nogur timenn til ad flita sier til þess, sem er óvißt; ecke helldur true eg þeir þar fyrer austann landed sieu so buner til ad gefa goda koste, jafnvel þó godu sie lofad, ad eg þurfe ad hlaupa hedann i þeirre von ad oforrettudu minu erende, neqve spem tam inanem prætio emo, hun hefur kostad mig nog, en ef þeir senda mier skiallegt, eda hvorsu sem fæ þad fra þeirra hende, ad eg eige ad fá þad um hefur vered talad, þá skal eg kosta miklu til ad geta slited mig hedann og hallda þad eg hefe talad, hvadann sem eg þá kem ad, eda hvar þess i millum æfenne slit; so kunna þeir ad giöra hvad þeim þyker sier hentugast, og ecke õfunda eg, þo ödrum hlotnest þad eg epter góds manns munne hefde teked, ad mier være lofad. Óvist er, hvar eg verd i vetur, ef ei verd i Skalhollte, og en ovisara þyker mier, hvort nockud gete upspurt af þvi, er eg á ad upspyria fyrer ydar velbyrdigheit, þvi ei hef eg á þessu sumare getad á þessum kialka funded eitt blad, sem mier hefur litest, ad þier mundud gyrnast. A Alfftanese var eg og bestillte þad þier hafed umgeted til ad are, lofe gud, þvi þad fæst ecke med ödru móte. Eg kom og til Einars Isleifssonar á Reikium og villde hafa snodad up hiá hönum eitthvad, enn hann var ei til þess lidugur, enn bad mig ad skila sinne audmiuklegre heilsan og þacklæte firir allt velgiört til

ydar, og dróst hann a vid mig ad æt[la] mier eitthvad til ydar, ef þier vildud giöra so vel og senda hönum ad áre eitt exemplar innbunded af þeirre niu edition Norsku laga fyrer kalfskinns logbök nockra, sem hann seigest hafa ydur epter láted, og vil eg hins sama sialfur beded hafa, first madurinn er hreinn og einlægur. Þad er liklegt, ad Hr. biskupinn mune nu vera so þacklatur og communicera eitthvad af sinu, sidann hann er ordenn antiqvarius ad sogn, eg skal og eckert forsóma af þvi, sem ydar velbyrdighed hafa mier befalad, sed ultra posse nemo obligatur; sidann þetta land er nidurneglt i allre miseria, so er og þesse sudurbógur af þvi nidursockinn i allskins ignorantiam, og er eg þvi desperat um ad geta hid minsta til ydar þienustu utvegad her um plats. Hiá Cort Jonssyne hefe eg ecki vered en nu, þvi þad hefur ei á þvi stadest; mier litst so á hann, ad hann mune liggia a sinum charteqvum eins og ormur á gulle, og flester eru hier so, ad þeir helldur vilia dröslur eiga en láta, kemur þad til af þvi, ad þad er orded so lited af þeim her, og eg true þad sie orded eins bagt ad finna lesverdt blad hiá folcke her i lande sem peningar á gotum þar ytra, og ecke geingur betur ad utvega þann Islendska agath fyrer Mr. Stub, hvorium bid mit respect at formelde, en giarnan vil eg þiena hönum sem hvorium ödrum godum manne i ad utvega þetta, ef getur feingest, jafnvel þó i ár fae eckert vidgiört. En eg vil nu ei mæda ydar velbyrdigheit med þessare raunatolu framar, hvoria eg bid ydar Herradom ecke ad misvirda, befalande ydur so med ollu kiærthafande guds födurlegre vernd og næst audmiukasta þacklæte fyrer storar ærubevisingar

vil alltiid finnast Ydar Vel Edla Velbyrdigheita audmiukur og reidubuinn þienare Jón Þorkelsson.

---

624. ÞÓRÐUR ÞORKELSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Bæ við Hrútafjörð 14. Junii 1705.

Trykt efter brevfragment i AM. 546, 4to. A. M. har egh. påtegnet afsenderens navn og adresse samt datering.

Besvarer en forespørgsel af A. M. om et håndskrift af Trójumanna Saga.

. . . Trojumanna-sögu, sem þier nefned, hefe jeg alldrei hafft, þvy eiginnkona myn Ingebiörg fieck hana syne synum Jóne Arnórssine einu eda tveimur árum sydar enn þier feingud henne hana (effter sem hana minner). Enn Jón Arnórsson seigist hana feinged hafa Audunne Eiólfssine, sem nu byr á Arnahóle i Eirar-

sveit. Sydann veit eg eckert, hvad um hana lydur. Hefe eg stórum efftersókt um þetta ad frædast, þángad til eg hefe nylega feinged ad heira þetta af Jóne Arnórssine, og nu vil eg enn tilleita, nær eg um alþyngs tyma ferdast um Eirarsveit, hvört nefndur Audun kann nockud til hennar framar ad seigia, og sydann vil eg láta syslumannenn bródur ydar fá vissu frá mier, hvört i þvy verdur nockud ágeingt edur eckert, ef eg giet ei þeim bodum til ydar siálfs komed, og i haust bad jeg hann ad láta ydur vita, ad sagann være ecke mier i hende, og eckert visse jeg til hennar, þvy Ingebiörg munde ecke hvad hun hafde af henne giört, firre enn Jón Arnórsson gat leidriett þad . . .

---

625. B. Þ. THORLACIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Hlydarenda d. 4. Septembr. Anno 1727.

Efter orig. i AM. Access. 1. Underskrevet »Brinjolfur Þordar son Thorlacius«. Hertil A. M.s påtegning »Med Örebacke Skib.«

. . . »Ydar ágiæta tilskrif af dato Kaupenhavn 5ta Junii þessa árs, medfilgiande tilsendum jarda skiölum ii innsigludum eskium, hefe eg vel medteked, hvar fyrer audmiuklega þacka«. Er ikke altid ved god helbred, men i øvrigt er i hjemmet alt uforandret. Kan ikke denne gang svare udførlig på A. M.s brev eller sende de begærede dokumenter, da hans papirer er komne i uorden, men de skal blive oversendte senere i høst eller gjort færdige til afsendelse næste år. Håber at heller ikke A. M. glemmer at sende de lovede breve om landmærker for Store Grund i Øfjord.

626. B. Þ. THORLACIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Hlydarenda d. 9. Septembris Anno 1727.

Trykt efter orig. i AM. Access. 1. Hertil A. M.s påtegning »Med Öefjords Skib, i Monsr. Therkelsens, Kiøbmands paa Örebacke, hans couvert«. Nedsender foreløbig, som eneste udbytte af eftersøgning, en afskrift af Einar Þorsteinssons skrift om »ómaga«; Originalen, som A. M. i sin tid har lånt ham, mener han at have tilbagesendt. Mere skal muligvis senere følge, men tør ikke vove over havet sin stamfaders, Eggert Eggertssons, adelsbrev af 1488.

Vel Edla Hr. Assessor.

Jeg ad sonnu lofade i brefe minu nærst Dato Hlydarenda 4da Septembris ad senda Hr. Assessori þad eg kinne ad finna af þvi, sem hann hafde mig umm beded, enn effter tveggia daga leit giet eg ecke uppfiskad nema Einars Þorsteinssonar scriptum um ómaga, er arfe skulu filgia, dat. Felle i Myrdal þann 13da Marty Ann. 1657; medkienne eg ad sönnu Hr. Assessor, þier hafed lied mier þetta document til effterskrifftar, þad veit eg ei betur, enn eg hafe ydur restituerad, strax sem eg hafde láted

sóknar prest minn heidurlegann sr. Benedix Jacobsson, þa verande minn þenara, þad ut copiera, med fleirum þesshátlar scriptis, er mier til eindæles og trurrar handar i tie letud, af hveriu eg aungvu hefe behallded órestituerudu ad minu vite nema ad eins in qvarta forma copier af 27 brefum Biorns a Skardsá um eitt og annad lögum vidvikiande, og meina eg þier hafed (so sem nóg af þviliku effter hiá ydur verande) lofad mier ad behallda þessu. Eg sende þad sr. Benedix hefur ádur minna vegna ut-copierad af skrife Einars Þorsteinssonar, hvad eg utskar af einne minne foliant bók, er slykar collectiones voru innfærdar, og ma hamingiann ráda, hversu ydur veledla Hr. Assessor sinest þad sie accurat skrifad, þvi presturenn þann tima var ungur madur og lagde sig effter ollu ödru betur enn slykum skrifftum, eg á þo ecke nema þetta eina exemplar (hversu galed sem þad er skrifad), vil þvi giarnann bidia Hr. Assessorem ad láta mig fá þad afftur, þegar hann hefur skodad þad.

Med aungvu móte giet eg funded so brádlega 1. Copie af Beskiermelses brefe sr. Sigurdar Jonssonar á Grenjadar stad, dat. Kiöbenhavn vor frue dag præsentationis 1542, 2. Copie af Collationis brefe, sama sr. Sigurdar fyrer Grenjadarstad, utgefnu af Olafe erchebiskupe i Nidarose 1534 in Vigilia Martini, 3. Af arfaskiffta brefe midlum barna Arna Gislasonar á Hlydarenda, dat. 4 July 1587. Mig ránkar þo til eitthvad af þessu hafe hiá mier flækst, og i confusionem lated þvi kasta medal annarra utlifadra brefa, er eg lagde aungva rækt vid, þo med timanum skal eg effter þvi higgia, hvert ecke finnst óskaddad, og ef so er eg náe einhveriu ófunu, skal eg senda þad sama Hr. Assessori, so gott sem þad er, þvi mig vardar ecke umm þad.

Fryheita edur adalsbref Eggerts Eggertssonar, afa Eggerts lögmanns Hannessonar, daterad 1488, hefe eg ad sönnu in originali rett fyrer hendenne, enn vorkienned mier gunstuge herra, jeg voga þvi ecke yfer sió og sallt vatn, þvi eg helld þad so gott sem gimstein vorrar ættar, ecke fyrer þad eg hrose mier meir enn adrer af þess göfuga mans extraction, þvi jeg má heita ættlere i þeim knerunn; enn fyrer adra hanns afkomendur sleppe eg ecke brefenu uppa ovist yfer so langa sióleid, sem er á mille Islands og Danmerkur. Þad skal eg giöra ydur til vilia, ad sem nakvæmast af einum islenskum manne, gódum rissara, skie kann verde vaabenet uppdreiged og illuminerad so og heila brefed rigtuglega ut copierad, jafn vel þier hafed ádur nockrum sinnum haft þad under höndum og erud þvi alkunnuger.

Fyrergefed veledla Hr. Assessor þetta so i haste stirdt og lytt vandad brefs ávarp og vered minnuger þier hafed forláted marga mina breste so sem Digdugur Patron synum client, under hveriu nafne eg enn nu recommendera mig ydar Favori med audmiukre kvediu ockar Jorunar minnar og litlu sona, ydur veledla Hr. Assessor og samgofugre Frue til handa.

Forblifande ydar af hiarta þenande og elskande velunnare
Brinjólfur Þórdarson Thorlacius.

---

627. JÓN JÓNSSON THORLACIUS TIL ARNE MAGNUSSON. Berufirde d. 10. Octobris Ao. 1707.

Efter orig. i AM. 448, folio. Hertil A. M.s påtegning »Medtekid þann 5. Januarii 1708 ad skotsponum. Gudmundur á Leyrubacka hafdi haft þad á landastefnuna, austanad«.

Takker for god behandling på altinget og gode løfter. Har på de ham (som sysselmand) underlagte 4 tingsteder i Mula syssel ladet indsamle efter kommissærernes befaling lagmand Gottrups rejsegodtgørelse, hvorover regnskaberne indsendes *(mangler nu)*, hvis dårlige skrift bedes undskyldt. Har haft megen ulejlighed af indsamlingen og vænter derfor selv at undtages for kontribution. Et ham af A. M. ydet lån kan han først på næste alting tilbagebetale.

---

628. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND JÓN ÞORLÁKSSON. 21. april 1704.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 449, folio; hertil A. M.s egh. overskrift »Ur brefi til Jons þorlakssonar 21. April 1704«. Indlagt er 2 sammenhængende folioblade med egh. optegnelser af A. M. ang. det i brevet omtalte jordegods, som 1694—98 solgtes af Guðbrandur þorláksson til lagmand L. Gottrup. — Drøfter muligheden af en retsforfølgning til handelens ophævelse; sagen vil være vanskelig, men kan muligvis støttes ved, at godset er solgt mod odels-kapitlet.

Um jardasölu Gudbrandz þorlákssonar hefur profasturenn sr. Skule þorlaksson i brefe sinu nockud áviked og eg þar til lited. Flester, sem tilvita, munu þikiast geta kunna, ad ecke hafe Gudbrandur meir enn fullvirde fyrer sitt uppbored, þó sie eg ecke, ad nockur kunne kaupandann tilneyda ad leggia framm specification upp á sierhvad, sem i jardarverded lukt sie, á medan seliandenn medkenner, ad fullt uppbored hafe. Hitt kynni, sem mier virdist, laga vegur vera, ad brigda gotz sellt á móti Ódals capitula (hvernen sem honum er nu vared, kongs brefed skipar honum ad gillda fyrer lög); mundi þá dómarenn, ef riettvis være, tildæma kaupandanum jafna aura, sem hann ute

láted hefur, og kiæme þá upp hid sanna, hellst ef Gudbrandur svo fiarlægur være kaupandanum, ad ei giæte specificationes nu underskrifad, upp á þad er medteked skyllde hafa, þvi vid mörgu mundi ad siá. Svo være og álita verdt ad minum dóme, ef lausa fiár summan hverge nærre hrycke til fullvirdis jardanna, hvert ágóde þeirra ei yrde frek renta af lausafiánum. Þetta gef eg ydur til umþeinkingar, og taked þier þad hier af, sem henta þiker. Umbodzmann ad fá til þessarra lagasókna mundi bágast verda, hellst i þessarre ölld, nema Jón Jónsson sonur ydar þad villde sier upp á taka. Eg spyr, er gotzid óuppbodid? Þar til er ad lita, yfer allt framm, sem siáed, og grant sig þar um informera.

629. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON. 20. April 1705.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 449, folio. Hertil A. M.s egh. overskrift »Ur brefi mínu til Monsieur Jons Þorlakssonar«. Påtaler en af sysselmanden fældet dom om gjaftoll, over hvilken der er klaget, og som i mange henseender er urigtig, går i mod de i Kopavåg 1662 besvorne jura regia og støtter sig på alþingis-samþyktir.

I fyrra á alþinge feck eg bref frá Eireke nockrum Halldorssyne, kann skie syne sr. Halldors i Eydölum, þar fylgde med dómscopie, geingens yfer honum, um giaftoll og giaftolls halld, yfer hverium hann sig besvergar. Vel á eg ecke eiginlega med þetta mál ad svo giördu, þo giet eg eigi geingid firir bí ad tala til vid ydur um þennann dóm, med þvi mier þó synest, ad hann kunni ad draga hala. 1. Þier dæmed siálfer i ydar eigen mále, sonur ydar er einn dómsmadurenn. 2. Þier citered þá lögmals grein, ad syslumadur mege kalla málspartana firir sig, 3. hver ed ölldungis ecke kiemur vid þetta mál, þar þier vorud annar málsparturinn. 4. Þier taked einn rixdlr. firir skattlukt, enn kongur seger hann skule gillda 48 fiska. 5. Þier citered þingfarar b. cap. 2, svo sem þar stande i um giaftolla, sem alldrei er. 6. Þier dæmed 4 marka sekt á giaftolls hallde og viked ad, 7. ad vilie malseigandenn eigi dominn hallda, þá skule hann utlægur vera epter þingfararb. 8. Um 1, 2, 3 vil eg eckert tala, þvi eg sie ecke, hvar med þad verdur afbatad, ecke helldur num. 5. Ahrærande num. 4 þa veit eg ad þar er gömul alþingis samþyckt, sem s[egir] ad dalur skule gillda 8 alner vadmáls; þegar vid nu berum hana saman vid taxtann, hve fast ætled þer hun þa stande? ad eg ecke tale um þau opinber órimelegheit, ad i somu samþycktenne stendur, ad dalurenn skule gillda 5 aura i tiunder og landskulld: scilicet lögmenn og syslumenn villdu svo hafa þetta, absque ullâ ratione

vel authoritate superiorum. Þad er hellst bót i þeirra måle, sem mier skilst, ad norsku lögen voru þá ei utgengenn, sem tala um þvilikt, lib. VI. cap. 4. § 11. Ad 4 marka sekt skule vera á giaftolls halde dæmed þier no. 6. Eg spyr, epter hvada lögum? þier munud svara, epter alþingis samþyckt. Eg svara: þad eru eingen lög, og hversu vel kiemur þetta tilsamans. Skatthalldz sekt eru 6 aurar, giaftolls (sem i fyrstu af ásælne og óriettvise er uppkomenn) 32 aurar. Þier munud svara þvi, sem satt er: ad þad sie ofseint nu ad tala um rök og upphof giaftolla. Eg jata þvi, þad er og ei min meining, þvi C 4ti bref 1619 legitimerar þa, hvernig sem þeir voru underkomner i fyrstu. Enn hitt er um ad tala, hver hefur gefed lögmönnum myndugleika til ad umbreita þeim og forhæcka þá, á móti kongs brefinu, hver yckur syslumönnum magt til ad taka þá epter lögmannanna dómum mót kongs brefinu? Hier villdi orka svars, ef hart være adgeingid. Og verdur þad vel ecke annad enn þetta: þad er alþingis samþyckt, lögmenn hafa svo dæmt. Mier næger þad ecke Monsieur. Lögmenn eiga ad dæma lög, og annad ecke, þar til eru þeir setter, og þad einasta er þeirra embætti og hefur alltid vered. Ad setia skatta upp á almugann, hefur einginn þeim valld til feinged, og þess á kongur alleina rád, og alldri hefur nockur firir utann hann neinn myndugleika þar til haft. Eg vil ecke tala um ad hleypa framm einni decision, ad öllum óadspurdum, strax sem einn agiarn syslumadur spyrde um þad eda þad i lögriettu, sem dæme munu tilfinnast, þvi verr. Hier vil eg Monsieur færa ydur til gemyt (þvi þier skilied þetta betur enn flester adrer hier), þegar nu, hinn dagenn, verdur fared ad fortelia i Danmörk, ad menn hier i lande dæme epter þocka og þotta sinum, firir utan laganna tilvisan, item dæmi tolla og skatta yfer almuga allann ad óadspurdum konge, med ödru þviliku. Mun þeim ecke þykia þad vel accordera med Juribus regiis, sem vær lærdum ad þeckia og sórum uppá á Kópavoge 1662. Gud giæfe, aller villdu athuga, hvad i þessum og þvilikum sökum være isiárverdt, og ecke forláta sig upp á þögn mina edur glámskygne, þvi þetta er svo openbert, ad blinder kunna á þvi ad þreifa. Ad 4 marka sekt sie á alþingis manna dómrofe veit eg, enn ad sama sekt sie á þeim svo kölludu alþingis samþycktum, veit eg ecke. Þad meira, eg þikist vita, ad þvi sidur sie su sekt þar á ad lögum, ad þeir alldri (ad minum skilningi) áttu rád á ad giöra þvilikar, so kalladar samþyckter, sem menn margar hveriar hafa. Kongs valld, i ad setia lög, þeckium vær aller, lögmanna eingenn, ad eg true, af þeim sem meir vita enn almenningur. Þeir eiga ad

dæma lög, þingfararb. 4; hinu, sem lög ei umtala, eiga þeir til kongs ad skióta, R. B. H. K. i þingfarar b. 9. þesse var skilningur Magnuss kongs á Juribus regiis og embætti lögmanna, og vitum vær aller, ad kongs riette hefur sidan ecke aptur fared.

Dómrofs sekt, sem Jóns bók umtalar, á ecke heima (sem sagt er) hiá alþingis samþycktum (þvi hun giörer alldri rád firir þeim), helldur þar sem tveir þræta um eitt mál, beit, lemstur, þiófnad, skullder og allt annad þvilikt, sem lögmenn eiga ur ad skiera mille tveggia parta og annarrhverr af forakte vill eige dómenn hallda. Sá verdur sekur 4 mörkum, og endelega utlægur, epter þingfarar b. 8da. Veit eg ad þetta þyker villudómur, þeim sem ödru eru vaner, eg giet þar ecke vidgiört, þad er þar firir satt, sem og synast mun, ádur allt tekur enda. Fyrer resten bid eg ydur nu conferera þennann ydar dóm vid lög og sannsyne og athuga svo, hvad honum mundi til bóta verda, ef Eirikur hann áfriade. Svo munud þier og á alþingi mig vita láta, hvad sidan er giört i málinu. Konguriun hefur skipad mier ad lita epter þviliku, og þvi giöre eg mier eingann manna mun þar i, sem ádur ydur skrifad hefe. Hitt er víst, eg villdi ecke giarnan, ad þier hlitud óhapp af minne tilstille, enn þar af stendur ei nema helften i minne magt, firir hálfum partinum ráded þier. Ad eg ydur so diarflega hier um skrifa, kiemur þaraf, ad eg reikna ydur firir minn vin; vid óvin minn villdi eg þeigia og láta hanns mál verda sem verst, taka svo i þad, þegar hann giæte ecke aptur snued.

NB þvi hefi eg gleymt, ad Eirikur var stefndur sama tímann sem dómurinn geck *(egh.)*.

630 ARNE MAGNUSSON TIL SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON. Skalhollte d. 11. aug. 1708.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. Har modtaget det 27. jan. tilsendte regnskab over den Gottrupske rejse-kontribution, som dog er meget ufuldstændigt; sysselmandens undskyldning, at almuen »sumpart af tratzi og sumpart af hirduleyse dylie þad sem i þann máta skyllduglíga tilsegiast ætti«, kan ikke tages for gyldig. Manglerne kræves berigtigede, før skibene afsejler, og redegørelsen indsendt til A. M. i København. De uvillige skal blive angivne for herrerne i rentekamret. »Mier þiker miked firir ad færa einfalldann og illa vanenn almuga i sekter, ef ödru yrde ákomed, enn umm hina, sem meira eiga vited ad hafa, þiker mier ecke so isiárverdt«. Også oplysning om det til sønnen Jón Jónsson indbetalte og i hans dødsbo foreliggende udbedes.

631. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSSELMAND JÓN ÞORLÁKSSON. D. 2. junii 1709.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio, overskrift »Extract ur brefe minu til Jons Thorlakssonar«. Undrer sig over, at trods den vidtløftige skrivelse i august i fjor den Gottrupske kontribution ikke med et ord er omtalt i modtaget brev. Forlanger tydeligt svar i høst, sendt til København, om, hvormeget af denne er indbetalt til købmændene og hvormeget indestår hos sysselmanden. Ellers må sagen refereres på højere steder.

632. ARNE MAGNUSSON TIL SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON. Skallholte þann 1. 7bris 1709.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 448, folio. Ser af et til lagmand P. Vidalin indsendt regnskab, at intet er gjort ved den Gottrupske kontribution siden foråret 1708 »hvad mig stórum undrar, og sie eg, ad samanntekt þessarrar contributionis ætlar ad kosta lögmanninn og mig lángtum stærre mædu og ómak, enn vid edur nockur annar hefde firir framm hyggia kunnad«. Henviser til de foregående påmindelser og gennemgår regnskabets mangler, som forlanges berigtigede, så at lagmand P. V. »edur eg ecke þurfum frammveigis firir þennann hiegóma ad forsóma önnur þau kongl. erinde, sem ockur eru á hendur falinn«. Beklager kommissærernes altfor store lemfældighed og påpeger restancer, som bør inddrives.

633. [ARNE MAGNUSSON] TIL SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON. 16. aprilis 1710.

Efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 448, folio. Overskrift »Jone Þorlakssyne 16. aprilis 1710«.

Ser af J. Þ.s breve af 2. 10. og 6. 11., hvor besværlig inddrivningen af den Gottrupske kontribution er. ». . . Eg sie og medkienne, ad þetta geingur seigt og fast, og varla er vid folk og almuga ad eiga i slikum sökum nema med straungu. Samt skirrest eg enn nu þar vid, ad færa folk i stórsekter firir 1 fisk eda 2, jafnvel þott eg siáe, ad sumer af þeim kynne þad forskulldad hafa«. Har nu fået meddelelse fra nogle af skyldnerne om, hvorledes de vil indbetale deres bidrag. »Kannskie ecke lyde miög lángt um, adur enn eg sialfur munnlega tala vid þessa gódu menn, er so greidt firir giöra. Mun eg þá so skiliannlega sem eg giet, seigia þeim, hversu eg álíte þessa þeirra tregdun, og hvad þar med riettu ætte uppá ad fylgia, ef menn eige hlyfdest vid ad skada folk. Og vík eg so hier frá ad sinne, med þvi af þessu utsiglingar contributions stappe so þreyttur ordenn er, ut og sudur, ad eg snart helldur vil betala peningana enn fást um þetta framar«.

*

634. SYSSELMAND JÓN ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Berunese vid Berufiörd d. 14. Juny Anno 1707.

Efter orig. i AM. 450, folio. Hertil A. M.s påtegning »besvaret«. Takker for A. M.s brev af 5. maj, det første i længere tid modtagne. Kan på grund af alderdoms skrøbelighed fremtidig ikke besøge altinget, men er dog ikke syg. Om antikviteter: »Giarnann hefde eg óskad og stóra nægd medhafft, ad ydur hefde giediast mátt Crantius og Corvinus, hvòria báda eg held reikna meige med Antiqvitetum alldurs áranna vegna. Sydann ydur sydast tilskrifade, hafa mier nockrer sögu-þætter innborest, nefnelega af Geirald jalle, dönskum herra, item af Ulfar sterka, af Hryng og Triggva, Fliótsdæla, af Mirmant Geirmanssyne, af Ingvar Olverssyne, jutlendskum herra, af Aan bogsveiger, einum Norbagga. Hafe þier nu list til nochra þessara, þá láte þier mig þad vita. Seinka þiker mier ydar gódu heitorde umm sögulán eirn vetrartijma á Sturlungasögu, enn þar munu endelega einhvöriar hindraner ávera«. Glæder sig over oktrojen om de islandskes fiskeri hos de danske og ønsker forbud mod de tyendeforholdet skadelige giftermål. Beder om kopi af et A. M. tidligere tilsendt jordegodsdokument og spørger om råd angående sin søns overtagelse af syslet.

635. SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Berunese d. 2. Octobris Ao. 1709.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 448, folio, hvormed 2 indlæg.

Har i juli modtaget A. M.s brev med Reydarfjordskibet, men ikke svaret, da han intet vidste om A. M.s ankomst til landet. Til et nu modtaget brev om lagmand Gottrups rejse-godtgørelse svares: Inddrivning af restancerne har han med alle midler forsøgt, men gammel og svag formår han kun lidt; i øvrigt henviser han til det til lagmand P. Vidalin sidste sommer på altinget indleverede regnskab. Beder A. M. vise overbærenhed med sig, som nu nødes til på grund af alderdomssvaghed at opgive embedet efter 40 års tjæneste og desuden 4 års virksomhed som klosterholder på Mödruvellir. Ønsker anvisning om, hvor hårdt han skal gå frem mod dem, som ikke har betalt deres bidrag, og erklærer at have indsendt alt det indkomne i sommer til P. Vidalin. Protesterer mod nogle købmandsregninger og en beskyldning af landfoged P. Beyer om at have ladet sig nogle leverede falke to gange betale og stempler ham som usandfærdig. »Sögukvered hennar Hervarar heitennar sende eg ydur nu effter ydar ósk, so og lánß bók ydar Sturlunga sögu, ad hvorre mier finst eche myked, enn schil mier afftur effter ydar ummmælum ættartölu kver mitt og þessa bók med vissum milleferdum. Eche er ad bidia mig umm sögur hiedann af, þvij þær fáar, sem voru, eru komnar á vijd og dreif, minn hugur er allur frá þessum hiegóma« *(overstreget)*.

P. S. Beder om opsættelse angående »Skriduskiöl, sem hiá mier kunna ad finnast, og sierdeileß Bessastada jardar máldaga«.

636. SYSLM. JÓN ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Berunese d. 6. Novembris Anni 1709.

Efter egh. underskr. orig. i AM. 448, folio. Henviser til det svar han har afsendt på det 2. okt. modtagne brev fra A. M. af 1/9 »med skólapylltum, sem eg vona allareidu bestillt sie, med kvere þvij sem mig umm bádud, og er þar same schilmále á, sem ummskrifudud, ad bókenn skal afftur sendast i vor med ættartölu kvere mynu, til sonar mynß el. Biörnz Jonssonar Thorlacii, þá áhallded hafed«. I anledning af A. M.s sidste brev minder han pány om den besværlige inddrivning af lagmand Gottrups rejsegodtgørelse og henviser til et nylig afholdt ting i denne sag, men fremhæver vanskelighederne ved at udrette noget, så længe han ikke véd, hvilke tvangsmidler han kan anvende, da misfornøjelsen er almindelig. Forholdene i bygden er ganske gode, hvad vejrlig og fiskeri angår.

Indlagt er beretning om hvad på tinget er forefaldet og hertil hørende dokumenter.

I den A. M.ske katalog I, s. 675, er aftrykt uddrag af et brev fra J. Þ. 12. 6. 1705 ang. Amlóða saga.

---

637. ÓLAFUR ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Rafnseyre i Arnarfirde þann 13. Septembris Anno 1710.

Efter attesteret kopi i AM. 446, fol. (2 ekspll., 1712 og 1714) af egh. underskreven, af 3 tilstedeværende mænd (A. M.s skrivere Þórður Þórðarson, Þorsteinn Ketilsson, Grímur Magnússon) bekræftet original. Angående denne sag se Arne Magnusson, Embedsbreve nr. 121.

Ólafur Þorláksson på Sveinseyri i Dyrafjord andrager på sin kone Gudrun Pálsdatters vegne den kgl. kommissær Arne Magnusson om, at der må beskikkes en talsmand til at føre hans 1681 (for trolddom) brændte svoger Are Pálssons sag, så at han efter sin død kan renses for de mod ham fremførte, ubeviste beskyldninger.

---

638. SOGNEPRÆST SKÚLI ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. 1700.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 304, 4to.

Saluga Sr. Þorsteine Jonssyne ad Gilsárteige liede eg fyrr um fyrer vel 20 árum sögubok, þætte af Norex konga sögum a papir, hvoria sögubok eg hefe alldrei aftur feinged. Var su sögubok i 4to vel 60 ára gömul, skrifud af Thorleife heitnum Jons syne i Grafarkote hiá Holum. Enn efter hvöriu Exemplari skrifud hafe vered, er mier oliost; ei minnest eg helldur, um

hvoria Norex konga hun höndlar; visse eg, hvar nidurkominn være, munde eg hana afturkalla og idur senda.

Dette brev er svar på en forespørgsel fra A. M., hvoraf følgende uddrag gives i AM. 304, 4to:

Sr. Skula þorlakss. 1700. Um Noregs konga sögur Sr. þorsteins, hversu gömul su bók sie, af hverium skrifud, epter hveriu exemplari. I hvada formi hun er. Um hveria Noregs konga hun höndlar, og hvad annad um þessa bók kann scitu dignum vera. Hertil har A. M. egh. føjet Sr. Skule gaf mier sidan þessa bok, med sedle, og er sá sedill um 1704 hia Halldori Einarsyne (senere overstreget).

Indklæbet i AM. 304, 4to er et sålydende overdragelsesdokument:

þa sömu sögubook, aff Noregs kongum, sem eg adur firr umm liede Sal Sr. þorsteyne Jonssyne ad Gilsaarteyge, enn nu er, ad eg helld og seige, hia Monsr. Runolffe Eynarssyne i Haffrafells tungu, heffe eg feynged og enn nu fæ til full-komlegrar eygnar veledla og halærdum konglegrar Majestat. Commissario, Pro-fessori og Archive Secreterer Herra Arna Magnussyne, og bid fullkomlega vel neffndur Monsr. Runolffur Jonsson affhende hanns medtökumanne hana obrigdannlega, hvad eg bid og vona ecke bregdest. Thil merkiss offannskriffudu skriffast mitt skyrnar naffn hier under. Ad Greniadarst. i Adal-Reykiadal dag 1. Julii 1703. Skule Thorlaksson m. eg. h.

---

639. BISKOP ÞÓRÐUR ÞORLÁKSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte dag 20. Augusti (1689).

Trykt efter uddrag i biskop Þ. Þ.s brevbog IV, s. 673—74 i det isl. lands-arkiv. Takker for A. M.s bistand ved udsendelsen af den trykte Landnáma og fortæller om den forestående udgivelse af Ólafs saga Tryggvasonar, hvoraf 1ste del oversendes. Lover fremdeles at forespørge sig om Hauksbók. Vil gærne for A. M.s skyld hjælpe hans broder Jón, som nu forhåbenlig kan blive sognepræst i Hjardarholt.

Ydar liuflegt tilskrif af dato Kaupennhafn dag 1. Maji þessa aars er mier vel til handa komed, glediande mig vid ydar luckusamlega velgeingne og þackandi ydur kiærlega fyrer ydart omak, sem minna vegna hoffdud i þvi ad bestilla þeim prentudu landnamum, sem eg utsendi; vil giarnann afftur á mot ydur til þienustu og þoknunar reidubuenn finnast, þar orka kinne og þægt vera visse. Eg hefe nu i vetur prenta lated sogu Olafs kongs Tryggvasonar, hvor þo ei er alldeilis ferdug sokum þess oss þraut pappijr. Giet eg til vanta mune her um 15 ork, þvi vær hættumm hia Svolldar orustu. Annars verdur bokenn sialf uppa 80 edur under 90 ork. Þad er bagast firer oss hier ad utvega godar membranas, sem riettar eru og vel effter takannlegar, þvi eg higg þær velflestar til Kaupennhafnar komnar vera og ann-arstadar; hefi eg þo ei forsomad ad spiria effter þeim. Vænter

mig, ad þesse bok mune þo ei vera miog ocorrect, þvi Einar Eiolffsson var hier leingstum i vetur ad yfersia og samannlesa. Hofum vær 2 Exemplaria skrifud af bokinni, og bar þeim vijdast samann, þo annad være nockud fyllere(!) enn hitt. Þad hef eg reint, ad þeir gomlu hafa ei avalt hafft somu ortographiam, hvad audsiáanlegt af þeim M(anu)s(cripta), sem hier eru, nefnelega Stiorn, Sverrissaga og Logbækurnar etc., og er þvi stundumm vant úr vöndu ad ráda. Ad simplex *r* finnest offtar skrifad i enda ords enn syllaba *ur*, seige eg ecke á mót, so sem i vocula maþr. Enn þo hefde eg ei sijdur ætlad, ad þad ord være helldur disyllabum enn monosyllabum, þvi ohægt er ad kveda ad *r* effter *þ*, ef ei fylgdi edur subintelligeradist vocalis med, og þess vegna ei olikt, ad þar være band edur abbreviatio, enn hier umm læt eg hvörn hafa sína meining, sem best synist. Ei mun annad vissara fast um artal þad, sem Islande vidvikur, enn annalar vorer gamler. Enn þad utlendskum annalum vidvíkur edur synchronismo utlendskra höfdingia true eg laust.

Eg sendi ydur nu hier med til synis fyrre parten af Olafs Sogu, þo oinnbunden sie; sá sijdare skal til koma med tijdenne, lofe Gud.

Spurst hef eg fyrer Hauksbok og fæ hvörge uppspurt, skal þo ei hætta ad grenslast betur hier effter. Þeir, sem nockur von i *l* er, ad viti af þessum antiquitetum, liggia þar á sem ormur á gulli, einkum þar þeir siá þau hafa fæckad hier i landi.

Giarnann skal eg stoda bródur ydar Jon Magnnusson í þvi eg get ydar vegna. Umm þad misforstand, sem var í millum soknarmanna Hiardarholltskirkiu og hans, vona eg nidur muni slast, ef ei er allareidu skied, þvi amptmadurinn og eg tilsögdum i sumar aa Alþyngi med einum schedli profastenum Sr. Píle Ketelssyni ad vera þar fyrer framann; lika lofadi Sr. Eirikur mier ad spilla þar ei umm. Annad var öngvu betra, sem kona Jons Audunarsonar prætenderade, enn þad vard vel bílagt á Alþynge. Vona eg nu, ad Jon mune vigiast i vor og vid stadnum taka i næstu fardogum, þvi ohægt syndest fyrer Sr. Eirek ad hrekiast þadann umm midt sumar edur efftir, og ovist hvornenn Jon og hann hefdu forlíkast, ef á sama bæ vered hefdu. Giarnann vil eg þiggia, ad þier villdud vera Hiallta Þorsteinssyni i gódum rádum, bæde i þvi hann sialfan umm vardar og hann á minna vegna ad forretta.

Eyrarbacka skip er nu under sigling komed, og vill mier þvi timen naumur verda; mun eg senda med nordan skipum

og þar i blant bref mitt til Herr Justitz Secreteur Th. Bartholin. Virdid nu vel etc.

þ. Ths.

---

640. ÁRNI (ARNE) ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Arnarbæle þann *(sål.)* 7bris Anno 1712.

Efter orig. i AM. 451, folio. Med tak for sidste gode modtagelse skriver han for at rette en fejlagtig opgivelse af hvad han har måttet betale ved mageskifte af gårdene Skarfanes og Bakke. »Sama er ad seigia umm kalfskins bladid, þvi strax sem eg kom heim, fór eg þad ad hreinsa og observera, og finn eg nu, ad þad er sögubrot; bidiande nu audmiuklegast, ad þessar mynar missagnir firirgiefid og ei so uptakid, sem hafi eg þetta af illvilia giort, heldur af gleimsku, og sendi jeg nu þessa adursagda membranam hier innann i lagda« (overstreget; hertil A. M.s marginal »var ur Nikulass Sögu«).

---

641. [ARNE MAGNUSSON] TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. [Köbenhavn 1694].

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Slutningen med datering mangler, men brevet må være skrevet efter 14. april 1694 (dato for den heri nævnte kgl. befaling til den islandske amtmand) og ikke senere end juni, da A. M. rejste til Tyskland. Forskellige steder i brevet er af modtageren understregede og fremhævede ved henvisningstegn. Er tilfreds med sin stilling. Giver udenlandske og indenlandske nyheder og islandske personalia. Om korrespondenternes pengemellemværende. Anmodning om oldlitteratur.

Af A. M.s tidligere korrespondance med B. Þ. er kun bevaret et i brevet $^{2}/_{8}$ 1697 indlagt afklippet fragment af 4. Maii 1693, hvor A. M. meddeler af islandske nyheder, at værdien af »hnackflattur fiskur« under Jøklen er nedsat, og at assessor Heideman efter højesterets dom skal aflevere den islandske forpagtning, men vedbliver at være landfoged. På bagsiden, som er overstreget, takker A. M. for 4 i det foregående år modtagne breve» sem firer allrar (!) adrar otelianlegar mins brodurs velvillder«, og betoner stærkt sin hengivenhed.

Velædla Velæruverduge Hr. Biskup Mikilsvirdande astkiære broder.

Eg gladdist i firra af mins brodurs briefi ad fornema Hans og astfolginna náunga velgeingne og heilsu, sem mier alltid skal vera hin kiærasta, skal og alltid oska og árna ad mins brodurs hagur og velfellne til langrar elle continuere, Eg þacka gudi sem mig fra slisum og olucku verndar, og med sama hætti sem firrum meinalaust framleider kann eg mínum brodur fra mínum hag eckert nítt ad skrifa,[1] þar þarutí eingenn umbreiting skied

er, ad vísu ei mier til neins baga, Obersecr. Moth. helldur sínu skioli ifir mier med sama móti, hvad eg trúe mier i leingdinne muni til gagns koma, annars er eg öngri bestilling nær enn þa minn brodir til visse, desperera þo ei um þær útvegur þa nockud firir fielle, in summa eg kann ei hafa betre daga enn nu, hvad eg minum br[odur] tilskrifa, þar eg veit og alltíd fornem ad hans godur þanke til min gledst af minne meinlausre lídan. Frietter hefi eg snart öngvar ad skrifa þar Fransker eru ei ennu tiltekner ad fliugast á vid sína motparta, þeirra stiriölld varer þo enn, vær vorum og nærri komnir i spiled i firra med Först-ann af Cell, vard þo strax bilagt, þar um vita aller Kaupmenn at rapportera bid þvi þeir þar um spyriest.

Drottningenn af Sviariki, vors kongs syster andadizt i firra sumar i Julio, Fransker hafa á firirfaranda áre miklu hærra hlut borid enn þeirra oviner. a mille Keisarans og tyrkians, hefr eckert sierlegt passerat, Hier til hófa er allt firir utan forandring, nema hvad ahrærer ad nockrer af konglegum betientum hafa feinged sitt afskeid, þar hilmer vill ei hallda so margt folk til onaudsin-legs kostnadar, þeir sem til baka eru hafa og mist nockud af sínum launum, Vid academiet er þesse umbreiting skied, Doct. Bagger daudur, i hans stad kominn Doct. Henrich Bornemann, adur biskup i Aalborg og fordum prestur til Vorfrurkirkiu hier, biskup i Aalb. i hans stad er ordinn Mag. Jens Birckerod, pro-fastur a Klaustri i ockar tíd, enn sidan Theologus, Theologus i hans stad ordinn Hans Bartholin, og so mínum brodur alkiend-ur. Um Iisland man eg ei neitt skrifverdugt firir utan þad ad mál Þordar Jonssonar er nu til likta komid og utfallid uppa all-ann annann máta enn menn a Iislandi mundu þeinkt hafa, Eg legg hier til synis innaní Copie af hædsta riettar dóm, er og þar firir utan geingenn kongleg befaling til Amtmans ad hann sier hverium sem nockud af innkomstinne edur nadar árinu hia sier inne hafa kunna, alvarlega tilseige þad án lagasókna til Þordar strax ad levera, Einginn hefur, ad mínu vite um Skagaf. Sislu neitt ahrært, hefde eg og, so vítt kunnad hefde, þad hindrad, ef skied hefde, iafnvel obedinn, þar lioslega hefdi mins broders vilia þarum vitad. Höskulldur Halldorss. hefur sitt brief firer Mula-Sislu parte (sem hliodar ad hann skule hialpa Jone Þorl. sine i hans embættis forriettningum, þa hann einhverra forfalla vegna sialfur hindrast, og honum succedera ef hann leingr lifer) innleist, og kiemur med þad inni landid i ár. Ecki vil eg ráda til hann ad mótfalla so vídt hans veitingar brief tilnær, hann hefur utskriffter af liotum scedlum ahrærande oleifileg skipte vid

eingelska, sem kannskie leingra hefdi flækst i vetur, ef hann hefde raded, Jone kannskie til litils ábata, er og einskis örvænt af soddann folki, ef i þrá kiæme, væri þvi best ad minum dómi ad hlidra til vid hann so vidt skadlaust skie kann, ad madur sig ei sialfviliandi i voda legge, Aungva peninga villde Seignr. Jacob Edelberg hafa, hann er ei betur enn vel, ad mier skildist, fornægdur med míns brodurs skrifvelse, þessu minu briefe filgia nu Wolderi biblia trilingva i þremur tomis i Folio, oc þar til 4 Rixdler i Cronum, er þad þad eg af buskinum uppborid hefi. Eg hefdi kannskie kunnad ad selia bibliuna firer 4 Rixdler, enn mier þotti hun meira verd, þikist og vita ad hun a Iislandi langtum hærra ganga mune ef seliast skillde, og þvi sende eg hana helldur enn sel. Farfarans kona sver vid Mariu og alla heilaga ad ullen so mikel sem tilstod hafe til baka leverud vered, enn sockarner filgia hier med, gaf eg firir þa svörtu i litunar laun 1 ℳ enn firer þa raudu 2 ℳ 12 ß, tok eg þa peninga af þeim 4 ℳ 8 ß sem effter urdu af þeim peningum er minn broder mier leverade firrum til magister-gradens despenser, resterar so hia mier 12 ß. hvar firir eg þessa medfilgiande bok sende, þar smápeningar a Iislande onyter eru. Nu bid eg minn brodur ei gleimast lata ad senda mier i sumar mitt revers, samt qvitering uppá þa peninga sem mier i hendur feingust þa minn broder at Iislande sidst reiste, nemlig ad eg firer þa skilvisan reikning giört hafe, Eg hefe minum brodur hann til forna sendt. er þo saadann, Sumptus til magisteriigr. er 41 Rixdler, uppgialld uppa 27 þar af, sem annars skillde i Specie betalast, er 2 Rixdl. 1 ℳ 8 ß firir þann sem ei er baccalaureus skal betalast til Fiscum 4 Rixdler, Fiscario i hans Salarium 2 Rixdler. er til samans 49 Rixdl 1 ℳ 8 ß. þar til koma 4 ℳ 8 ß sem eg firre um skrifad hefi; Mier liggur á ad þetta ei um hendur fallist þar vær erum aller daudleger, og kinne eg sidan þar firir i process koma. Villde minn broder oc so a lítenn sedil uppteikna med par ordum ef þeir 10 Rixdler sem buskurinn giallda átti sieu betalader, væri gott ad eg honum þad sína kinne, þar mun ei vera effter meiru ad vænta, þar hann er skulldum hladinn a allar sídur og gietur ei ur komist. Nu sleppe eg þessu enn kiem til minna eigen utriettinga. Giarnann villde eg fá Nialu sem minn broder a pergament haft hefur, og þikest vita hvar nidurkomin sie, enn þo ei fá kunna, eg vil þo vona minn broder leggist i alla frammkroka þar um, effterþvi þad er su saga sem mig hellst vantar, Kunne og minn broder hana ei affturfá, þa oskade eg ad vita hvar hun være nidur komin. Minn broder skrifar sig og vida vita af

gömlum lögbokum, þess fleire sem eg af þeim fá kinne, þess kiærara er þad mier, hefe eg og mínum brodur til forna sagt hve Superstitiosè eg pergaments bækur þráe, iafnvel þott þad ei være nema eitt half blad, edaríngasta rifrillde, þegar þad ickun være a pergament, og iafnvel þo eg 100 exemplaria af þvi sama hefde, hvar firir eg og offtlega hefi rúed qver og involucra af þeim tekid, þa nockud soddan hefur a vered. Um þad fragment a pergament med Klerka- Ormars- Pontus- Rímur á, sem eg minn brodur i firra umbad, gleimdist, fáe eg þad i sumar, sem eg vona, skal þad ospiallad i alla stadi ad vori afftursendast, ef mier þad tilseigest, mier liggur á nockud þar i ad skoda. Firer þær i firra mier sendtu sögur þacka eg mikillega, true þo varla ad Sturlaugs Saga riett skrifud sie hvar firir eg hana til baka sende med bon hun mætte ved leiligheit confererast. Mig minner minn broder hefdi 2. Exempl. af henne, og beidde eg ad hun mætti med þeim badum confererast, eg mætti og giarnan vita hvört hun er skrifud effter hende Sr. Jons i Villingahollti eda ei. Eg villde giarnann hia minum brodur fá registur uppa allar Sögurnar sem hann hier hafdi, og þar hia anteiknad hvöriar af þeim eru med hendi Sr. Jons i Villingahollti, þess vil eg i sumar vænta ef mögulegt er, enn um Sturlaugs sögu collation má bida vetrar, og fæ eg hana tidlega nock ad áre. Hier firir utan hefi eg stora bon til míns brodurs, Hann hefur tvö exemplaria af Hrolfs Sögu Kraka, þar af villde eg giarnan fá þad eina utskrifad med storum spatium, og sidan þegar þad so utskrifad er accurat confererad vid hitt annad, og variantes lectiones a Spatiunum annoteradar, þad munde best ad láta skrifa med seinaskrift, þessa mína beidne bid eg minn broder ei illa upptaki, dirfir mig hier uti hans gott loford i sinu briefe, þo vænti eg þessa ei firr enn ad sumre, so sem þad er vetrar idia. Af giafa- Ref og Dalafiflum, samt Illuga Grídarfostra, lofade minn broder mier i firra til i sumar, Eg man þeir þætter báder voru i mins brodurs bokum med hendi Sr. Jons, hvar effter eg bid þeir accurat confererast mættu. Eg vænte og effter míns brodurs godu lofordi Þidreks Sögu, Blomsturvalla S. Hugaskaplers, Sigurgardz og Valbrands, Tristran og Isönd i sumar, hvad minn broder vill af þessu til baka hafa skal ad vori afftur sendast, Af Gibbon oc Fertram þarf eg ei. Eg spurdi minn brodur i firra effter hvöriu skrifadar være Hrolfs Saga Gautrekss. Þorsteins Saga Vikingssonar og Magus Saga i þeim tveimur perments bokum sem minn broder gaf iöfri, þar uppa hefr hann gleimt ad

svara mier, mætte skie i sumar. Sie nockud nýtt i þeim annalum sem eirn almugamadur (effter mins brodurs relation) a Rangarvöllum samanskrifar, þa villde eg nock med tíd fá þad excerperad. Eg bid og giarnan um vitlöfftiga underrietting um eitt qvædi sem eg man ad stód i míns brodurs bokum, kallad Einvalldz odur, hvör þad giört hafi og hvar um þad höndle. Sr. Jon Sigmundson prestur a Þickvabæiarklaustre hefur nílega lied Olafi Einarss. klaustur halldara pergaments bok i litlu Folio, kinne vita fast hvad á henne hefur vered være mikid gott, Isleifr Einarsson a felli i Hornafirde skal og safna sögum, mætti vita hveriar hann hefdi. Annarhver þeirra Einarssona hefr og gamla lögboc, sem Einar Eiolfsson hefur nockur ar forgiefins vidleitast mier ad utvega. Þad Sr. Hannes Halldorson mínum brodur lofad hefur, veit eg mier víst ef hann þar á hefur enda bunded. Hvad eg minn brodur annars i firra umbad, nemlig ad vísa mier a sögur þar sialfr ei fá kann, samt erende Knuts Steinssonar Pals Hvitfelds og annad vidlíkt, þarf eg ei ad repetera, þar . . . .

642. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON. Leipzig d. 16. April 1696.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Adr. »..Mag. Birne Thorleifssyne, Vice-Superintendenti á Iislande.. Ad Odda á Rángárvöllum«. Takker for breve og tilsendelse ang. sagaerne. Udførlig vejledning ang. en påtænkt rettergang om jordegods, som har tilhørt afd. Jón Eggertsson. — Henviser til en udtalelse fra ifjor om udenlandsrejsens varighed, vistnok i et brev, som således omtales i en i brevet af 2. maj 1697 indlagt notitsseddel »1694 (! utvivlsomt fejl for 1695) 20. Aprilis fra Leipzig skrifade eg M. Birne til, ad eg næstlidna Junio, hefdi uppateked mier ad reisa til Þyskalandz. þackad firir Nialu, sem hann mier med skipunum sende«.

Velædla Vel Ehruverduge Hr. Biscop. Mikilsvirdandi Elskubróder.

Eg þacka aludlega firer mins bródurs tvö kiærkomin tilskrif med þeim sidstu Iislandsskipum medtekin. þar af fornem eg med stærstu glede mins brodurs og hans göfuga huuss luckulega vellídan, óska leinge vara meige. Sömuleidis þacka eg firer míns bródurs kiærkomnu sending ahrærandi sögurnar. Skóna og töplurnar sem i firra sendust má Anders Bentson tilláted hafa þar hann mier þar um eckert skrifad hefur, og má hann i sama máta medtekid hafa þad minn bróder honum tilsendt hefr. Eg hefi honum tilskrifad þad ad filgia láta sem minn bróder umbidur. Mig sialfan ahrærandi, hefi eg eckert ad skrifa annad enn min vera utanlands hefr leingur dreigest enn eg i firra hugde. I Junio vona eg heim ad koma, hvad so vítt eg ennu

veit obrigdult verdur, þá skal eg til míns brodurs þienustu afskrifa láta minn einskis verdan Commentarium ifir mínar vísur i Bartholins bók, þá mun eg og þeinkia til þess hrakorda Sedels er innaní míns brodurs brefi lá, þó eg varla vite hvad þar sie vid ad giöra. annars eru þad oheireleg fukirde. Hvad míns bródurs sidara brief áhrærer um Hraun, þa ætla eg (ad eg candidè seige þad eg meina) ad andsvar Eggerts Jonss. sie nærri sanne löglegt, því ei kunne Jon Eggertson leingur ad erfa enn hann lifde. og higg er (!) þar lited vera ad fá ef til laga kiemur, hellst utanlands, og vil eg ei mínum bródur stórum tilráda þar um sókn ad biria. Enn ad iördenn var ad ofirerkölludum míns bródurs Sal. födur, honum ur hende dæmt, er ad visu ölldungis olöglegt, þó er þad víst ad so hefdi þad ganga ordid (þar Jon Eggerts. sína contract vid eckiuna ei halldid hafdi) iafnvel þótt hann hefdi firirkalladur vered, og er i so máta, dómurinn siálfur, ad minne higgiu, löglegur, enn dóms adferdin raung, Sc. peccatum in forma, non in materia, so vítt som(!) þennann dómsins post angeingur, og ætla eg þar sie ei helldur mikid vid ad giöra. Qvod mihi videtur esse dicam. Eg ætla þeir 80 Rixdaler sem giefner eru i andvirde þeirra 10 hundrada sieu aldeilis forspilader, og lítel von ad þeir nockurstadar affturfáest. Enn um þaug 10 hundrud i föstu, sem firir 10 hundruden i Hrauni komed hafa, þá er minn fullkominn þánki ad þaug mínum bródur i hönd affturganga verda (avaxtarlaust) hvar sem nu eru nidurkomin, so framt sem Jon Eggertson þaug i firstu heimilldarlaust burtsellt hefr, og hvör hlióti so ad eiga vid sinn sala þar til ad þeim kiemur, sem af Jóne Eggerts. keipte og helld eg minn bródur eiga soknina ad biria, ecki vid Eggert Jonsson, helldur vid þann sem nu hefr halld á nefndum 10 hundrada parte. Og præjudicerar Alþingis domurinn mínum bródur ad minne higgiu ecki hier uti, iafnvel þo þar ecki standi ad Sal. Sr. Þorleifur skillde snuast ad sinu andvirde (sem þó vera átti). Enn hier er meira ad tala. Nu er Alþingis dómurinn so gamall ad hann ei kann ad raskast nema kongl. restitution fáest (sem hun og liett fæst ad minne higgiu) ad so gamall domur meige firir hæsta riett stefnast, og verdur hun first ad utvegast ádur enn máled biriest, því standi Alþingisdomurinn, þá á minn bróder sokin (!) vid Jon Egg. s. og verdur þad víst ad halldsmadur iardarinnar mun þad firir sig bera. I ödru lagi er ad considerera hvört i kaupbriefi Sal. Sr. Þorleifs og Jons Egg. eckert stande, sem motparturinn urspinna kunni ad Sal. Sr. Þorleifur Jone Egg: sine þessa sök um adtekt iardarinnar ölldungis, sine ulla limitatione upp-

giefid hafi, þvi sie þad so, þá er eg hræddur um at soknin verdi umsonst. Minn bróder kann mier (ef hann vill) copie af kaupbriefinu i sumar senda, og sinn þánka hier um til skrifa. Sie eg ad hier mun ei verda stórt at vinna, iafnvel þó eg halldi ad mínum bródur parturinn tildæmist, positis conditionibus antedictis. því Hann skal processinn færa og proseqvera inntil hædsta riettar (þvi á Iislandi er eg viss at hann öngvann riett hier uti fær) og kostar þad nockud enn eg þikist firir fram siá kunna ad honum einginn umkostnadur tildæmist iafnvel þo um partinn ad óskum gánge. Hvad restitutionem ahrærer, angaaende alþingis dómin þá vil eg tilsiá, ef mögulegt er, hana ad utvega þá eg veit minn broder einbeittur i er sökena ad biria. Eg man nu eckert sem til baka sie ad skrifa utan ad befala minn bródur med Ehrugöfugum varnade i guds náduga vernd og varatekt, samt hann ad forsickra ad eg altid er

Mins VelEhruverduga bródurs þienustuskylldugaste þienare
Arne Magnussen.

P. S. því gleimde eg ad i Kaupenhafn taka menn t[il] ad tala um ad kongsiarder sem selldar hafa vered mu[nu] afftur-kallast eiga, hvad þar um er lærer tiden.

643. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Kaupenhafn d. 2. Maii —97.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Meddeler sin udnævnelse til arkivsekretær og nogle islandske personalia. Ønsker en fortegnelse over de med Hannes þorleifsson forliste skindbøger og beder gamle kirke-dokumenter opspurgte samt skindbreve excerperede. Ønsker en lovbog til låns.

Velædla Vel Ehruverduge Hr. Biskup
Mikilsvirdande Elskubroder.

Af míns brodurs briefi i firra medteknu fornam eg gladur Hans og göfugs vardnadar vellidan og heilbrygde, sem eg Hönum og Hans framveiges árna. Eg þacka gudi sem mig fra slisum verndar og sína nád vid mig continuerar, Hans Majest: hefur mier og strax effter mína heimkomu (þad var i vetur under Jól) nyia nád audsynt þar hann mig giört hefur til Archiv-Secreterer, hvad eg vil minn broder helldur fra mier friette enn af ödrum, effterþví eg veit hann alltid part hefur i minne velgeingne. Minn broder er iafnan so godur at tilkinna mier eitt og annad sem á Klakafróni voru vidber, enn eg giet honum ei þá skulld golldid. Annars er Pall Jonsson, fordum Rector Scalh: vicelögmadur ordinn, Þorlakur sonr Jons Þorlakssonar dó ei alls firir laungu hier i Kaupenhafn, og filgde eg honum til legstadar, þeim goda

manne verdur eige halldsamt á sinum sonum hier. Jon Einarsson feinged brief firir rectoratu á Holum þá Jon Arnason frávikur. Magnus, sem minn br(oder) umskrifar, firir Stapaumbode þar eru þeir sem hyggia ad einhver Iislandskaupmanna hafe hafft i þanka ad skaffa honum vicelögmanns dæmi, hefdi ei hitt um Pal á mille komed, hefde þá eigi seted vered? Efter þeim illyrdum vid Sr. Jon Þorvalldsson hefi eg sidan sied. þad er undur ad presturinn ei uppa ferskan fót klagade, því ad besvera sig alleinasta þar ifer, og þad firer þeim sem ei er firste domari, hialpar ecki, Nu er tidenn forhlaupenn (vide Dönsku og Norsku lögboc Capite om vidner) þott hann klaga villde, og er soddan oframsyne, ad spilla so godri sök. Þessu mínu brefi til míns bródurs filger ein Supplicatia sem eg bid minn brodur þad besta skie kann uppá ad skrifa og mier afftur senda, þad er guds þacka verk ad eg ætla, og madurinn er ad minni higgiu godur ærlegur madur. Saluge Þorlakur Jonsson sagdi mier ad Hannes Þorleifss. hefdi bisna rusl af pergamentsbocum feinged fra Þorsteine Þorleifssyne, sem med honum án efa tínst hefr, Nu villdi eg giarna mins bródurs medalgaungu nióta, ad vita feinge, so vitt sem Þorsteirn Þorleifsson minnast kann, hveriar sögur þad muni vered hafa, og hversu mörg volumina, ef hann þad man, og hveriar sögu(!) i sierhveriu tilsamans vered hafi. Sal. Þorlakr þottist vita þar hefdi i bland vered Niala, Kirialax Saga, Karlamagnuss Saga. Nu eru marger sem ætla ad i Skalhollte mune umbreiting ordin, hvad ef so er, þá oska eg mínum bródur ennu upp a ny allrar lucku heilla og hamingiu. Sie nu so ad minn broder visitatiur birie, þá bid eg einkanlega ei gleimest allstadar effter gömlum documentum ad inqvirerast. Eg er viss uppa ad vid kirkiurnar hier og hvar ennu þesskonar dröslur liggia, Enn eg skal rád til fá þeim lempelega til iferskodunar ad ná, þá vita fæ hvar eru. Eg vil og minn Elskuverda brodur umbeded hafa mier pedetentim Copiur accuratar ad skaffa af öllum gömlum pergaments brefum þar þaug firer verda kunna, Engi prestur mun honum þess neita ef hann alvarlega þar um bidur, og þar med seiger hvad hann þar med giöra vill, þo hirde eg eige um þaug verbum de verbo uppskrifud, sem eckert vigtugt efni er í, helldur alleinasta fornemme manna nöfn sem þar inne nefnast, med datis accuratè annotatis, og skilldi med riettu hia hveriu einu annoterast hvört þad ex originali excerperat væri, eda af Copiu Verbo. Minn broder er sa madur er mier kann hier uti til mestu lidsemdar ad verda, enn eg þar a mót skal öngvan hlut undanfella sem hönum til þienustu og þocknunar vera veit.

Commentarius ifer mínar visur framan í Bartholini antiqvitatibus Dan: filger hier med first minn broder mier þá æru giöra vill hann ad alíta. Kinni minn broder mier til lans ad utvega, eina vetrarstund Lögbok Biarna Gislasonar i Vetleifshollte, þá skilldi hun uppa æru og tru afflurskilast. Eg hefi láted fala hana til kaups enn hann er obillega dír þar med 1694 skrifadi eg mínum brodur til um eitt og annad, hvar uppa eg eckert svar feinged hefi vil vona Minn broder þann minn Sedil ennnu hafi og i hægdum þar efftersiáe, og mier þar uppá svari þá tíd þar til fær. Manuale Leusdenii sem minn broder umbidur, má vera oriettur titell, soddan bok er ei til, Kannskie eige vera Compendium Vet. eda Novi Testamenti, helldur inne öll ord sem til eru in utroqve Fædere, Sie þad so, þá hefur minn broder þar uti ad befala. Ad endingu allz þessa vil eg minn Vel Ehruverduga brodur med Ehrugöfugri hustru og öllum vardnadi eilifs guds vernd og varatekt af alhuga befala verande alltid

Mins Vel Ehruverduga brodurs þienustuskylldugaste þienare

Arne Magnussen.

644. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON. Kaupenh. d. 14. Maii 1698.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Meddeler Jón Þorkelssons udnævnelse til biskop i Skalholt og tilråder de to biskopper indbyrdes god forståelse. Nævner sit spændte forhold til amtmand Müller og tilråder, til brug for fremtidige duplikker, underskrevne blanketter, som da kan udfyldes og expederes af A. M. Om vagabonden Eiríkur Sigurðsson. Anmoder om diplom-afskrifter og membranfragmenter samt om bispe-biografier og anbefaler nogle trængende til understøttelse. På et særskilt blad følger nedenfor aftrykte, 16. 5. daterede, meddelelse om, at for større trygheds skyld har A. M. udvirket gehejmeråd Moths ordre til nedsendelse af Hola domkirkes breve. Adr. »... Mag. Birne Thorleifssyne Superintendenti Hóla stifftes ... ad Holum i Hialltadal«.

Vel Edla Vel Eruverduge Hr. Biscop Mikilsvirdande Elskubroder.

Tvö mins brodurs tilskrif hefi eg ifirra medtekid þad eina fra Kieflavík 14 Julii, þad annad Odda 21. Augusti, oska mínum brodur til ævarandi lucku i hans virkeligre Function. Hvad um Skalhollts biskupsdæmi ordid er mun Monfrere allareidu heyrt hafa. Hr. Jon Þorkelsson (brevi Magister) er þar biskup ordenn, Eg hefi láted mier tiltalad verda, best mundi ad þeir fornemstu geistlegu á landenu saman hielldi, þvi ei hafed þid gott folk þar fleire uppriguga vini, af þeim er hier á milli fara enn þid þurfed. Hann hefur mier þar uppa svarad ad sier sialfum væri þad i hug, Eg helld hann firer hreinlindann mann vid sína kunningia.

Um Kongsbref Sr. Þordar stod hart, Amtmadur andæfti allt þad hann kunni, þó tokst þad so vitt Vallna stad angeingur, enn um Skolameistardæmid vard til baka, þad kunni og, satt ad seigia, ecki vel ad skicka sier, þott þess sieu dæmi, hefdi og kannskie malum exemplum af sier giefed med tídenne. Eg hefi stærsta ámæli mætt af Amtmanne hier firir iafnvel þo eckert þar um bekymmre, Grunar mig og ad Amtmadur og Lögmadurenn Gottrup muni hier firir hatri sanka til Monfrere ef vita ad hann þessu ollad hefur. Eins gillder mig þó Monfrere sláe skulldinni uppa mig, eg á þo eigi ur vondu ad spillast, iafnvel þo Amtmadur og eg eigum nu ad heita málviner, Samt varer þad ei leinge, þvi þegar hann giörir aptur oriett þá giet eg eigi þagad. Ei hefi eg fornumed ad Eckian Supplicerad hafi um ad blifa á Stolnum, þad er og orímelegt; skule þad, á mot forhaabning so leynilega expederad vera ad einginn madur hier þad vite, þá kann Monfrere mier ad senda hvad hann þar á mót vill Supplicerad hafa sem og ef Amtmadur nockrar óordur i einu eda ödru stadarins uttekt eda inventarium ahrærandi, giörer, og skal eg þá Supplicatiuna hier uppsetia láta, enn med þvi míns brodurs hönd hier allareidu þeckest og ennnu audþektari verdur hier epter, þá hlitur Monfrere mier ad senda hans nafn in blanco, uppa þann máta sem þesse tvö örk papir innriettud eru, ad eg þad arked hier til bruka kunni er med Supplicatiunnar vitlöftighed sig best passar, og so kann Monfrere hvert ár hier epter ad giöra þá hann vill eg nockud sinna vegna utrietti, Skadar og ei þó fleiri sieu örkinn enn tvö ef vid eitt fatlast kann. Eirikur Sigurdsson hefur nu feinged skamm firir alla hans goda daga. hann flackar hier um kring, og vill eingenn hann inni landed flytia, grunar mig hann med tíd fá muni raudan kiol, eda kannskie bláan. Documentenn um hans aflausn geimi eg þar til kannske á þarf ad hallda. Ei þarf Amtmadur stórum ad hrósa af ockrum vidskiptum, Ecki minnist eg ad hann mier hafi kunnad i veige ad vera, hvad á mína sídu þar uti passerad er, hirde eg eigi mikid af ad glosa, þar kann og einginn luckulegur ad kallast fyrr enn hann kiemur i sina gröf.

Nu vík eg til antiqviteta: Eg vænti i sumar fra Monfrere þess registurs uppa þær bækur er Monsr. Þorsteinn Þorleifsson Hannesi Sal: meddeilldi, og hveriar þar af voru á pappir eda pergament. Eg þacka aludlega firir þá undertekt um ad lata afskrifa þaug gömul bref er elldri eru enn 1560. sem i visitatium kunna fyrer ad verda, so vel sem ad giefa mier notitie um pergaments bækur vondar og godar, eda þeirra slitur, hvar þær eru og

hvernin beskaffadar, ef occurrera kunna. Sieu nockrar vid kirkiurnar, þá kann Monfrere þær meo periculo sicker til sin ad taka, alleinasta lofa kirkiunum ad þær aptur skilast skulu. En Fin, allt hvad elldra er enn 1560 hveriu nafni sem þad heiter er eg so smá þægur um ad eg helld þad firir thesaurum, hversu lited sem i þad er spunnid hvad um sig. Alleinasta bid ad Monfrere á sierhveriu þvi er hann uppskrifa lætur annotere hvad þar er ex originali og hvad af origtugum eda rigtugum Copium. Einkannlega ad árstölin og manna og stada nöfnin accurat verde. Lögboc Biarna Gislasonar fylger hier med tilbaka, med þacklæti firir láned, ei vil eg firir hana giefa 2 ℔ auk helldr 5 Rxdle. Um Copiur af Kirkiubæiarbrefum sem þordr þorleifsson Monfrere lofad hefur, mun Monfrere hann i sumar erindra og mier senda ef feingnar eru þá skipen burt gánga. Gerhardi Postillu er hverki hier nie i þiskalandi ad fá. Dubia Vexata Pfeifferi hafdi þordur Jonsson hier i allan vetur, og villdi selia, ætladi eg þaug ad kaupa til Monfrere. þegar nu gillda átti a moti hans burtferd, hafdi hann feinged þaug Hr. Joni þorkelssyni, sem þaug skylldi hafa til Sr. Pals Biörnssonar, var þá allt i otíma þaug ad forskrifa fra þiskalandi, enn hier eru þaug ei ad fá. Nu giörer mier þad íllt ad þessar erendagiörder so olidlega fóru. Lofa annad ár mig betur i agt ad taka. Fra Skalhollti fæ eg i ár ein heil hop gömul pergaments bref med ödrum þvílikum dröslum til láns. Eg hefi og fra nockrum biskupsstolum i Noregi gömul bref feinged, hvar inne eg eitt og annad remarqvable finn, enn þá um Island. Nu bid eg Monfrere so vel giöra og i sama máta mier senda öll þaug gömul bref smá og stór, heil og rotinn, sem vid Holabiskupsdóm liggia elldri enn 1580, skulu þaug öll ad ári ospiöllud aptur koma; þar liggia og nockur registra sum af þeim á pergament, þaug þæge eg og med, skulu þaug i sama máta aptur skilast þá brukud eru. Monfrere mun kannskie þikia þesse bón vitlöfftig, enn engan skada kann kirkiann hier af ad hafa kann eg og liett ef villdi Konglega befalning þar um ad fá, Enn eg ætla þess þurfi ei, og þvi læt eg þad blífa. Brefinn bid eg minn brodur studiosissimè ad saman lesa, so ad ecki eitt af þeim epter verdi, enn ef hitt mier ei allt i ár sendist, þá bid eg minn brodur mier fullkomid registur at giefa uppa öll þaug document er epter verda, hvört þad eru registra, brefabækur gamlar, pergaments bækur Necrologia edur annad þvilíkt, ad eg sidan epter hendinni begiera kynni þad mier þarfnast Enn hellst villdi eg þad allt i einu fá og þad i sumar, ad eg þad allt i einu yfer siá kynni, og hvert med ödru conferera. Eg forlæt mig hier

uti til mins brodurs affection, ad ei þurfi sidan peningum ad spilla uppa Kongl. Befaling, eda og ödrum storum mönnum molest giöra i slíku; Eirninn bid eg minn brodur med tid ad colligera og mier communicera allt þad sem heyra kann til vitam herra Olafs Hialltasonar, hvert helldur þad hafast kann af relationibus gamallra manna edur ödrum documentum, I sama máta allt hvad þiena kann til vitam Sal. Hr. Gudbrands. Eg forlæt mig uppa míns bródurs assistence bædi hier uti og i hinu fyrra, enn er i öllu þvi kann mínum bródur til þienustu þar á móte. Madur heiter Halldór Þorbergsson, byr i Skagafirdi, gamall Lögrettumadur, og fródur i gömlum documentum, hann er Kaupmanni i Hofsós Monsr. Petri Fielderup skylldugur hundrad fiska, Ockar hafa á milli bref fared nockur ár, og bad hann mig i fyrra þessa skulld sinna vegna vid Kaupmannenn ad clarera. Nu villdi eg þetta vel giöra (þvi eg estimera þann gamla mann) ef eg visse ad hann lifdi, annars eru mier þaug utlát oskijl. Nu bid eg Monfrere þessa hundrad fiska vid kaupmannenn minna vegna ad clarera so framt sem Halldor lifer (NB. þessa condition bid eg þó, ad eingenn vita fáe hverki Halldor hans erfingiar nie kaupmadur. Þá vardar og ei þar um *tilf. i nedre margen)*; annars er eg hans erfingium okunnugur ef hans er vid mist. og má þad þá so vera til vídara. hann beklagar sig i sínu brefi til mín ad i örbyrgd komin sie, hvad mier ont giörer, höfdingiastycke væri firir einn sem gud hefur giefid so god audæfi sem mínum brodur, ad liá honum einhveria iörd sem hann af biargast kynni, i þesse tvö eda þriu ár sem hann mun eiga epter olifad; Kinni mín intercession nockru ad orka, villdi eg mína bón med hönum tilleggia, Ef hier uti eitt hvad skie kann beidde eg hann þad vita feinge adur Hofsóss skip afsigler. Skuli Ólafsson a Seilu á eda hefr att dóttur nefnds Halldórs, hann, og so Halldór til forna hafa bedid mig intercedera hia Holabiskupe ad tveir syner Skula mættu þar ná ölmususkóla. Eg skrifadi þar um Sal: Hr. Einari i firra enn þá var hann daudur. Kunni þetta firir utan annarra præjudicium ad skie, þá vil eg giarnann leggia mín ord þar til. Eg kann trua nockrer munu þar á ölmusu vera, og kann þá luckann, ef minn broder so vill, þessa eda annan þeirra ad ramma. Fyrer þessar tvennar recommendationer bid eg minn Elsk: brodur mier ei ad reidast, Eg bruka þaug sömu friheit vid hann afverandi sem þá saman vorum, og krefst og beidist þess sama af hönum, ef nockud þad vera kann er med þiena kunni, peningana ef hann Halldors vegna utleggur til Hofsóss kaupmans, skal eg hier betala til hvers er minn broder þá beordrar; Nu er eckert

epter nema ad qvedia min brodur med allskyns heilla og velgeingnes óskum, oc bidia hann mína þienustusamlega qvediu sending tilkynna hans göfugri kiærustu med oskum bestu i Jesu nafni. Eg forblif so leinge eg life

Mins Veledla oc Veleruverduga brodurs þienustuskylldugasti þienare

Arne Magnusson

P. S. Monsr. Þorsteinn Þorleifsson skal hafa skrifad um orminn i Lagarfliote, þad scriptum mætti eg giarnan siá.

Monfrere.

Epterad eg mitt bref til míns bródurs skrifad hefe, hefi eg mig beþeinkt, og hier innlagda befaling fra Hans Excellence Hr. Geheime-Raad Moth utverkad, i fald at Monfrere ei forsvaranlegur þættest med ad senda documenten firir utan ordu, eda og ef Monfreres kinni vid ad missa (sem gud láte ei so hastugt verda) ad þeir epterlifendu þá eitthvad hefdu framm ad vísa, ef hier epter spurt yrde. Nu recommendera eg mínum mikilsvirdande brodur þetta efne, mikillega umbidiande Hann sialfur vilie auga tilrenna, ad eckert af slikum gömlum monumentum epter verde. Kinne sögd document med sunnanskipum ad sendast, væri hættan þess minni, Annars mun best vera þaug med firstu nordanskipum ad senda, ad þaug ei til hins siidsta bíde, ef ei kunna med sunnanskipum ad koma. Monfrere mun og [til] siá ad þaug vel innpöckud og forsiglud verde. Kunni i det öfrige nockur gömul Epithaphia, legsteinar eda slikt i Holakirkiu ad finnast, bid eg minn Elskubrodur þad láta accurat afcopiera. Eg þiena mínum brodur giarnan, moti þessu, i öllu þvi kann og er so leinge eg life

Míns mikilsvirdandi bródurs þienustuskylldugasti þienare

d. 16. Maii 1698. Hafn. Arne Magnussen.

645. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Hafniæ d. 11. Maii 1699.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Besvarer forespørgsler ang. embedsforhold og forretninger. Om A. M.s økonomisk vanskelige stilling. Anmodning om gamle breve, håndskrifter, bispestols-dokumenter, kirkernes breve (nogle sådanne er allerede tilbagesendte efter benyttelsen). Ønsker sagnene om Sæmund frode optegnede og oplysning om gamle islandske tryksager.

Som en art tillæg følger nedenstående med petit trykte brev, dat. »Kaupenh. d. 21. Maii 1699«, med udskrift ».. Mag. Birne Thorleifssyne« etc., med anmodning om gamle breve fra Goddala kirke, en Nupufells bog og, til brug for kancelliet, præstekalds og præsters navne på nordlandet.

Veledla Veleruverduge Hr. Biskup. Mikilsvirdande broder.

Míns bródurs luckulega velgeingne fornam eg gladur af hans goda tilskrife i fyrra medteknu, óska framveigis allra heilla. Eg

lifi so áfram stórslisalaust og storþausnalaust. Eg hef nu miög knappa tíd til ad skrifa, og hlít því i stytsta male ad svara. 1. um Arinbiarnar gremi, rídur ei mikid ad, ef eckert lögmætt ad tala hefur. Eirikur true eg ei komi til Islands í ár, grunar mig hann med tíd ödlast mune bláan kiol firir gráan. 2. Um Hola-kirkiu ad minka firir utan orlof voga eg ei Mínum bródur til ad ráda. Enn ei tvila eg uppa ad ef hann hingad Supplicerar, og satt giörer, ad hana, soknarinnar vegna ei so stora þurfi, og sie ei nema til þunga og abyrgdar, og ad sie hun minne, so kunni hun þess betur ad prydast i annan máta, ad hann þad io obtinerar. Vill Monfrere þá kann eg hönum Supplicatiu form ad senda sidan, þá hans motiver vita fæ. 3. Supplicatia yckar Mag. Jons liggur enn hia mier. Eg vil ei vid hana eiga fyrr enn hann er klár med stadarins uttekt. 4. Ei er einn ad forþeinkia þótt uppastande þad sem nockura fotfestu hefur, og synest ad Monfrere hafi hier nockud til síns máls. 5. Monfreres propositioner til Amtmands og hans svar þar uppa sendist hier med tilbaka. Ei confirmerast hier neitt soddann nu, helldur vísast allt til landslaga og riettar. 6. Um þann dom um Tungu, er þesse minn þanke. Mart er i hönum sem disputerast kann, og óvist hvört hann vid magt stæde ef leingra kiæmi. So er og ei, ad minni hyggiu, saknæmt, ad prestur fullmagt taki til ad giöra Contract. Enn þar Sr. Skula er hans andvirde afturdæmt, þá sie eg ei ad þad omaks vert sie hingad ad hafa. Einhver hefur og hvíslad ad mier, ad í málenu mundi vera postur um adtekt nockurra brefa, sem Sr. Skule skylldi haft hafa hönd á, og er su sök slæm ef þad sig so forhelldur. Eg veit ei rettan grundvöll malsins og þvi kann eg ei þar um ad dæma. 7. Um reka Holakirkiu firir iördum þeim er Ragneidi lientar eru, þikest eg ei kunna Monfrere til ad ráda, sier þá ad eigna; allra sist efter gömlu Registri, enn ad giöra controversiam þar ur, ad henni sie alleina afgialldsins unt enn ei rekanna, hefur meira skin, og kann þad ei giörast nema med Supplicatiu, þvi eingenn kann kongsbrefid ad explicera nema kongur. Þaug gömlu registra eru til einkis nyt nema til ad forsvara sitt, enn efter þeim nockud inn ad klaga er besverlegt hellst þeim er miög gömul eru. 8. Um þad tillag til fatækra presta er líted vid ad giöra ad minni hyggiu. Getur Monfrere uppgötvad, hver Konganna þad funderad hefur, og giefed mier sem eina historiu, hvernin þessu tillagi i allan mata hefur vared vered þá kynni eg ad áre Supplicatiu form upp ad setia og Monfrere senda, og kann madur þá þar vid ad giöra so mikid sem verdur. Gott væri ef þad aptur nædist.

9. Um Skolameistara iarder villde eg Monfrere ei taladi, Eg sie ei Fundament til þeirrar pretension, þær eru io einu sinne lagdar til hans, og hvör kann þaug rád af hönum ad taka. þad væri ad óska ad þad væri eins i Skalhollti. Nu kem eg til minna eigen saka: Æru og þöck firir Expeditionem Halldórs þorbergssonar, Eg er þar Monfrere skylldugur ordinn, enn satt ad seigia, eg er ei í ar so vid peninga ad neitt nytanlegt sendt gieti. þad geingur seigt og fast ad fá kaup sitt hiá hilmir, so eg valla veit hvad leinge þar vid vera kann. Eg kann annarstadar betur ad koma til rietta, bædi hiá Svium og i Einglandi, enn þiker so miked firir hiedan ad fara, sökum gódra vina á Islandi, sem eingan ábata þar af hafa mundu. Einkum þacka eg Monfrere firir þad gamla brefarusl er hann mier i fyrra sendi. Nu þar eg bædi af Monfr. brefi til mín, sem og af hans brefe til Hr. GeheimeRaad Moth fornem ad þar þó er nockud soddan til baka, þá bid eg nu Monfrere einkanlega ad láta í sumar koma rifvel og krat allt saman illt og gott, smátt og stórt sem elldra er enn 1580. hveriu nafni sem heiter. Monfrere skrifar mier ad vid Holastad sie eingin Kalfskinns bók nema Sigurdarregistur. þad skil eg ei. I Herra Einars tid, firir 5. eda 6 árum voru þar þesse efter fylgiandi registra, sem hann mier titulos af sendte. Audunar biskups Registur 1318. Jons biskups 1360. Peturs biskups 1394. Olafs biskups 1461. Eigils biskups sine capite et calce þó kann eg ei ad seigia hvört þaug eru á membrana edur charta firir utan Audunar biskups, sem vissulega er þar á membrana edur i þad ríngasta á ad vera. So bid eg nu Monfrere nákvæmlega hier efter ad gánga, ad eg þesse öll registra i sumar fá kunni, annadhvert á charta edur membrana, hvert sem til er. Er og Amtmadur viss til ordur ad giefa ad þaug utsvarest, þvi sieu þau nu ei á Holum þá hafa erfingiarner þaug ad vísu. þad má og annadhvert vera, ad af þeim gömlu brefum meiga æred mörg vera blifen til baka i fyrra, edur og mörg af þeim vera geinginn i hlauped. I Hr. Gudbrands tíd voru þar ifer 500 original bref, sem siá er af hans bæklinge. og utan a þessum brefum sem eg i fyrra fieck standa Numeri 484, 538, 540, 581, 608. Enn þaug sem eg fieck voru ei nema 153. Enn eg mun hier uti huggun fá þá skipen koma. Utan á nockrum af brefunum stendur: Fol. 54. Fol. 90. Fol. 614 etc. og á sumum þikest eg þeckia Monfreres hönd. Monfrere giöri vel ad fræda mig hvad þetta merker, hvört eru þesse bref innfærd i Copiebækur, og i þann mata þeirra boka Folia allegerud, Ef so er, þá mætti eg vita hvad á þeim Copiebokum meira er, þvi ei kunna vel brefin so mikid

plats ad taka i einni bok ef ei annad þar i væri. So bid eg og Monfrere ad senda mier i sumar accurat registur uppa allar Visitatiu-maldaga- og brefabækur, yngri enn reformationen, sem á Holum liggia, i hvada formi sier hver er, og i hve mörgum Tomis. Lited þiker mier profastar afrekad hafa um gömul bref vid Kirkiurnar. Sie eg ad þeir þaug geima, vilia þaug ei tilláta, Ur Hunavats þinge hefi eg til forna haft nockur, sem hier i bland ei voru. Ur Hegraness og Vödlu þingum var ei eitt. Samt þacka eg mínum bródur aludlega firir hans ómak. Eg sie þar verdur eckert til gagns vid giört fyrr enn minn broder visiterar, þvi þá kann hann sialfur allt betur nærverandi ad giöra, hefur og meiri klemm enn med profasta. brefin sem eg feck fra kirkiunum hefi eg i ár aptursendt, ad þeir ei þeinkia skuli eg þeim bíhallda vilie. Eg þikest vita ad miklu fleiri muni þar til vera. Eg skylldi meina ad á Videvöllum mundi gömul bref, dómabækur gamlar, edur annad þvílikt, Sie þad, þá er þad Monfrere innan handar til ad liá mier. Brefabók Herra Olafs Hialltasonar er mier sagt ad Monfrere hafi feinged frá Greniadarstödum, hana tel eg mier vísa, oska og hennar giarnan til láns. Á Videvöllum er brefabok Hr. Þorláks, Sie eckert i henni sem framandi eigi siá meigi beiddi eg um hana til láns, og hvört sem er, þá veit monfrere ad eg á stundum set slagbrand firir minn munn, Giöri og alldri neitt sem Monfreres Familie kynni til skada ad koma. Monfrere minnist vel ad menn á Islandi um Sæmund froda oteliandi Fabulosas relationes hafa, kynni Monfrere mier i sumar uppskrifadar ad communicera allar þær hann man, (eg veit hann kann heilhop þar af) væri mier miög kiært, og villdi eg þær hafa med öllum sinum circumstantiis. Mier er sagt monfrere hafi registur uppa þær bækur er þricktar eru á Holum, hvad ef so er þá bid eg monfrere mier þad ad communicera. Eg villdi svar giarnan hafa uppskrifada alla titla og annos editionum allra bóka sem þricktar eru á Islandi hellst þeirra elldstu. Menn tala um Lögbok þrickta ad Nupufelli, kynni su upp ad friettast, edur adrar bækur þar þriktar, villde eg giarnan þær fá ad siá. Menn seigia almennilega ad Sr. Jon Mathiasson hafi prentverk framid. Spursmál, hefur nockur sied nockra bók þrickta af hönum. og hver er su? hier um bid eg Monfrere med tíd Scrupulose ad inqvirera, og ef soddan bok firir yrde mier til láns ad utvega. Sr. Ari Gudmundsson profastur i Skagafirdi hefur sagt sig á membr. haft hafa Speculum Regale, nockurra biskupa Sögur, Margretar Sögu. med ödru fleira, og sie þad nu fra sier komid, hann meini til Kaupenhafnar. Nu bid eg Mon-

frere alvarlega efter hönum ganga lata, hverium þetta feinged hafi og nær, og hvernnin þessar bækur eda bók i hátt vered hafi. Hann vill ei ödrum þar á grein giöra, sem hann þar efter spurt hafa. Monfrere skickadi mier til forna registur uppa þær Sögur sem hann hafdi (uden tvil til lans af J. Þ. s.) þar voru á einni bók af Vemundi og Vigaskutu, Svarfdæla, af Gudmundi Ríka af Þorde Hredu, Aroni Hiörleifss. Hrafnkeli Goda, Gunnari Kelldugn. fifle, Af Þorsteinum mörgum þætter, af Gunnari Þidrandabana og ennu fleiri, med hendi Sira Jons i Villingahollti. Visse eg bok i heimi sem Monfrere villdi hafa firir þessa ad utvega, þá mundi eg færast i alla auka til ad fá þá sömu, þvi eg villdi giarnan þessa eiga. Enn kann skie hun sie ei föl, og er þad þá tafls lok. Þó mun Monfrere mikid takast. Komi Sr. Einars sonur á Skinnastödum til Monfrere og fáe hiá hönum uppaskrift uppa sína Supplicatiu, þá bid eg Monfrere sömu Supplicatiu mier ad senda, enn hönum ei aptr afhenda, þó villde eg eingenn þessa mína beidne visse. Eg hefi þar til vissan tilgáng. Ad sidustu hefur mig beded vel skickadur ungur madur Magnus Markusson sig til míns bródurs ad recommendera, ad hönum, ef alæge, gunstugur vera villdi, þar vil eg mína beidne tilleggia, hann er miög skickanlegur, og mínum brodur upprigtugur, eg eru þesshattar menn og nockurs verder i þessari ölld. Nu er eckert til baka, nema ad taka sinn hatt af og bidia um fyrergiefning firir þetta 1000 fallt bóna stag, sem eg so sannarlega sem eg er ein smuck pige ecki þyrde ad bióda ödrum. enn geing hier upp i godvilldar dulu Monfreres, Enda so um sider med hverskyns heilla-óskum til Míns goda bródurs og hans Ehrugöfugrar höfdings hustrur, verande so leingi eg lifi

Monfrere Vôtre tres obeïssant tres-humble Serviteur

Arne Magnussen.

Monfrere

Sidan eg Mínum bródur seinast tilskrifadi hefi eg fornumed ad vid Goddala kirkiu i Skagafirde skulu liggia nockur gömul bref, og á medal annarra eitt perments blad á hveriu er kirkiunnar inventarium uppteiknad. þesse villde eg i sumar giarnan fá ef skie kynni. Summariu yfer þad gamla og nyia testamented hefur utlagt Hr. Gudbrandur, og er hun þryckt á Nupufelli 1589 4to. hefdi Monfrere hana beidde eg um hana til láns i vetur. Þeir á Cancellienu hafa bedid mig skrifa til Monfrere um öll Stada nöfn í Nordur Stiftenu, og hvad prestr á hverium Stad heiter, og firir hverium af þeim Successions edur expectans bref allareidu utgiefin eru og hvad þeir heita er þaug hafa. Nockrer ur Hunavatz þinge skrifa mier til ad soddan og soddan bref hafi þeir i fyrra

til Profasts leverad, hver eg þó ei feinged hefi so þaug meiga annadhvert hiá mínum brodur edur Profastinum efter orded hafa. Sieu þaug hia mínum bródur til baka ordin, bid eg þaug i ár forframast meige. Um Supplicatiu sonar Sr. Einars á Skinnastödum skrifadi eg mínum bródur til, ad ef hun minum br. til uppaskriftar leverud yrdi, hann þá hana uppaskrifada mier sendi enn ei Supplicantanum aptur leveradi. Eg hefi vissann vigtugann tilgang þar í, og þvi bid eg þess ennu eirn gáng. Nu óska eg mínum Mikilsvirdande elskubródur allra heilla lucku og hamingiu ad tillagdre minne þienustusamlegri qvediu sendingu til míns brodurs Ehrugöfugrar hustrur med óskum bestu i Jesu nafne.

646. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Hafniæ 10. Maii Anno 1700.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Dat. »Hafniæ i mesta flyter Anno 1700 d. 10. Maii secundum nos, 29. Aprilis secundum vos«. Meddeler kong Christian V.s død og de dermed fg. forandringer i administrationen; advarer biskoppen i anledning af hans spændte forhold til amtmand og lagmand og tilråder, at manglerne ved skolens drift afhjælpes. Anmodning om afskrift af oldbreve, registranter, jordebøger m. v. Om indførelse af den Gregorianske kalender. Brevet ønskes brændt.

Velædle VelEhruverduge Hr. Biskup Æru og elskuverde bróder.

Alldri hefi eg skrifad Islandzbref i þvíliku fumi og flíter sem nu, þar aller kaupmenn ad mier óvörum á morgun ferdbuner eru, sem vaner eru mánudi leingur ad bída. Nu hversu þraungt sem mier er um þá kann eg ei þó undanfella þær storu frietter sem hiedan eru ad seigia, iafnvel þo vita þikest ad þær nu af ödrum skipum komnar almennar ordnar sieu. Kong Christian V. er i fyrra i Augusto andadur, situr á hans sæte Kong Friederik Fiorde cui Deus Faveat. Þesse forandring hefur nu fært margar adrar med sier, Geime Raad Moth sem var til forna sá fornemste i Cancellienu, og Obersecreterer, er nu þar öllungis frá, Rædur nu fyrer Cancellienu hans höi grevelig Excellence Hr. Conrad Greve af Reventlow, Kongl. Majestets Gross Canceller og Geheime Raad. Ober Secreterer er i Mothis stad ordinn Ditlef Wibe. Ifer Rentecammerenu eru i Geheime Raad von Plessen stad þeir er heita: Geheime Raad Knut Tott, Geheime Raad Christoffer Gensch von Breitenau og Etats Raad Hans Rosencreutz, hver sidste yfer Noregi og Islande ad seigia hefur. Þad sier so ut dag efter dag sem meir og meir uppdrage sky firir fridenn, og röckve ad regne miklu randagardz sem hinn óheilagi Þorfinnur munnr qvad fyrer Sticklastada bardaga. Vær utreidum vorn flota hier, og Sviar eingu sidur sinn, so þad er trulegt ef þesser tveir flotar mætast i Siónum, ad þeir muni ákantast. Gud gefi oss lucku. Hier hafa nu í ár vered stórar utgipter og skattar á lagder, er

lucka ef eckert soddan ad áre (þvi i ár verdur þad ofseint) Island rammar. Þad er mier ókiært ad Monfrere er i soddan stríde vid þá hina verdsligu yfermenn Nordlendinga fiordungs. Amtmadur ætladi hier i vetur ad inngefa lánga rollu um Monfrere, hvõriu af godum vin aptrad vard. Þvi þó margt i þessu þrase sie at litlu eda eingu verdie, þá giefur þad þó alltiafnt fortræd, hvõrnin sem fer, Skal eg og satt seigia þá villde eg nock ad um skólans administration nockud ödruvís saman heinge enn eg, bæde af þeim mier sendu Amtmanns og lögmanns missivum, sem og documentum er Amtmadr hier i vetur hafde, ráda kann. Þvi þó ad þeir er Monfreres motpartar eru, kannskie hardara take á hlutunum enn þeir i sier sialfer eru, þá synest þó ad erfidt villde falla ad afbata til fullz um pilltenn er kól, og þann er frá Skólanum var vísad. Eg er so hræddur ad soddan Controversiæ olli um sider inqvisition um allt Skólans töi, og ad su dispensatio Skolans innkomsta kiæmist i verdsligra hendur, so sem hun er hier. Monfrere vilie vera so gódur og senda mier i sumar Copie af þeirri skolans Fundatiu, sem Amtmadur og lögmadur referera sig uppa. Item Information uppá Skolans innkomster. Jeg legg hier innaní Copier af nockrum kongsbrefum Skolann áhrærandi, mínum bródur til efterrettingar. Ei veit eg hvert Amtmadur og Lögmadur þær allar hafa og óvíst er þad. Interim vil eg óska, og true monfrere þar til arbeide, so vit hann kann salvo honore giöra, ad allt þetta sattsamlega i sumar nidur setiest, so ei hingad komi, þvi, sosem sagt er, af þvilikum málum hefr eingenn neirn profit, og sa sem sig forsvarar og verdur frii, vinnur þo eckert. Eg true Mag. Jon muni gódan þátt hier i eiga, Eg hefi og nockud líted þar um áviked i minu brefi til hans, sem hann referera mun á Alþingi, hvar eg vita þikist ad Minn bróder i sumar verda mune, eidanna vegna. Eg villde óska eg so nærri væri, skyllde eg ecki saman tala med mínum bródur og Lögmanni, villde eg lída ad folk kalladi mig Jeppe. Nu mun Monfrere þikia ad eg nockud á hann halle, þad er satt, Enn mínum besta vin visse eg per Deum ei ödru vís rád ad gefa. Eg vil ecki raisonnera hver riett eda óriett hefur i þessarri Controversiâ, hitt veit eg ad Amtmadur og Lögmadur eru goder viner, þad veit eg og ad Amtmadur er hier hvern vetur, og kann heil vel, ef villdi, Monfrere ef ei biksvartann, þá þó sótraudann ad giöra i þeirra þánka er ecki kunna heyra hvad Monfrere vill þar á mot seigia edur til afbatana hafa kann. Gõmul regla er þad, Ef frítt talast um einn, sem ei er vid, hann má vera skilldugr eda ei, þar þánger þó nockud vid þá þeim þar til hlustar.

Sed inqvies? hver kann láta undan eda giefa sig þar madur hefur riett uppá ad standa. Respondeo, þad meiga snart aller menn giöra er lifa i republica, þess optar sem þeir stærri eru, og optast Capita rerum-publicarum Reges. Ongver neidast meir til ad dissimulera og þióna tídenni enn þeir. Heidemann er nu hier i bynum, hann mundi helldur hallda Lögmanns parti enn Monfreres, ef til greina kiæme, enn hann gillder miked i Greifa Reventlous huse. Eg vil vona þad komi ei þar til. Eg skrifadi fyrri, ad Amtmadur villdi eitt og annad um Skolans administration á Hólum angefed hafa, og ad þvi aptrad vard. Nu villdi hann þó ei eckert giöra. Skrifadi þvi eitt skrif i Cancelliet hvar hann Communiter um bada Skolana angaf eitt og annad, þad hardasta grunar mig vered hafi ad þeirra innkomster ei riett administreradest. Skrifed hefi eg ei feinged ad siá, enn talad hefi eg vid eirn sem þar i nockud sied hefur. Eg fieck ecke so snart þetta ad vita fyrr enn eg geck til þess er allt slikt under höndum hefur, sagde hönum mier væri tilkynt ad soddan skrif inngefed være, og bad hann þad þó láta koma til biskupanna erklæringar adur enn neitt þar í deciderad yrdi, þvi lofadi hann mier og trui eg ei ad neitt þar í sidan giört sie. Nu má þó monfrere firir hvern mun eckert láta sig merkia med ad neitt af þessu vite, þvi þad kann ad giöra mier ovinattu og Monfrere skada i því ad menn mig sidan meir varast. testamentera eg og þetta blad Mötunaut Loka hia Utgardaloka. Nu er þó so vid ad búast sem þetta ei muni so nidur detta, hlitur þá Monfrere firir sinn part beþeinktur ad vera uppá svar, Eg legg hier innaní tvö hrein pappirs örk, uppá þad, ef monfrere vill eda þarf framveiges nockud i þessu efni nockrum hingad skrifa, og hann þeinker ad eg hans Concepter i lidugre Danskan stiil færa kunni enn Monfreres amanuenses, þá kann hann ef vill mier soddan tvö hrein örk senda uppáskrifud alleinasta med hans nafne i sama stad sem eg á þesse, nöfnin sett hefi, kann þar ofan vid ad skrifast hvad sem vera skal, og brukast þad af örkunum er materiunnar brevitati vel prolixitati convenerar. Er þess betur sem Monfrere mier fleiri örken af hveriu slags sender, ef eitt eda fleiri i skriftenne fordiarfast kynni. Verda örkin endelega tvennslags ad vera, vegna þess mann ei veit hversu vitlöftigt þad verda kann sem skrifast á, og kann mann þessvegna þad arked taka er betur hæfer. Þad eina kann, sem monfrere sier, brukast til brefs edur Supplicatiu uppa eina og 3 sidur, þad annad uppa 2 sidur. Monfrere kann nock, ef hann vill, trua mier hier til, ad eg eingar obligationer hier ofan vid skrifa, enn materiuna

verdur monfrere sialfur ad Suppeditera, og mier þess innhald er skrifast skyllde skilmerkilega tilkynna. þetta er nu þar um. Supplicatian um oduganlegt inventarium ad seliast meige, liggur enn nu hiá mier. Eg þori ei hana ad levera fyrr enn þetta bilia vedur um Skolana er vel afstaded. So er um monfreres forslag um ad mínka Holakirkiu, þad er billegt og öngum skadlegt, enn þad er ei tíd nu ad tala um soddan. Ef þeir segdi nu i þessum Skólatrublum og skarpre peninga tíd. Ja vel, biskup má mínka kirkiuna, enn þar á mót skal hann missa so mikid sem þesse kirkia kostar minna enn hinar fyrri, hversu miked hefdum vid þá unned. Petur Fielderup, monfreres gódur vinur, og eg töludum um þetta einu sinni i vetur, og afried eg hönum neitt hier vid ad hræra i þetta sinn. Latum sia fyrst hveriu frammvindur um hitt, hier med er eingenn tíd forhlaupen. Eg skrifadi nockud fleira um biskups stólanna innkomster i mínu brefi til Mag. Jons, bid minn bróder hiá hönum þad forneme. Mier er ómögulegt tímans naumleika vegna þad ad tvitaka, þad er og communis causa, og gillder mig þvi eins hverium yckar eg þad skrifa. þetta er nu um Monfreres efni. Nu kiem eg til minna eigenna. Kiærar þacker kann eg mínum bródur fyrer þeirra gömlu brefa sendingu, Ad vísu skulu þaug öll aptur koma, enn hvert þaug verda hier eitt ár eda tvö, kann eg ei seigia. Og þott eg dæe, þá er so þar um bued ad þaug þó til retta koma skulu. I annan máta er eg Monfrere storlega obligeradur fyrer þad hann mín hefr niota láted þann gamla erlega mann Halldor þorbergsson, hann skrifar so um Monfreres og hans göfugu kiærustu giörder mote sier, ad ef þad væri i þeirri papisku tíd, kynni einginn uppa tvíla, ad Monfrere io þar vid unnid hefdi tuttugu tröpputrind til Salutem. Nu er þvi ei ad giegna. Verdur þvi Monfrere ad láta sier nægia med þad judicium. Ad þad er bæde gudrækelega og höfdinglega giört ad hialpa so i naud ærlegum gömlum manne. Sama er ad seigia um Skula Olafsson, hann skrifar mier honorificentissimè um Monfrere og hans gunst moti sonum sínum. Eg kann ei annad giõra mót þessarri míns bródurs godvilld enn lofa, ad þad fyrsta hann mier eirn recommenderar til ad lesa i pergaments bokum, þá skal ei blad vera i minni eigu, sem hönum ofgott sie til ad fordiarfa sín augu med. Hier firir utan er eg mínum goda br. obligeradur firir sendinguna med Hotsoss skipe, sem eg vel medtók, þad hann med Eirarbacka skipe skrifar sig destinerad hafa, kom ei framm, Var þad vel, þvi annars hefdi eg ordid i allt for storri skulld hia mínum bródur, hverium eg þar firir utan alltid skulldbundinn

er. Likpredikanernar eru nu þriktar. Vona eg Monfrere sie fornægdur med þad allt saman. Kiærar þacker firir þá von um bok Jons Þorlakssonar, Enn sie hun nu komin, þá bid eg þó Monfrere hana i ár ecki lata yfer hafed fara, fyrer voda skulld i þessum vanskelegu tídum. Finnest þad registur yfer þær prentudu bækur á Holum tel eg mier þad víst, þó mun minn broder gienpart þar af behallda ef forganga kynni. Monfrere skrifar i fyrra ad mier med brefunum sendi Fragmentum af Eigils Registre. Þad má hafa misgáningur vered, þvi þad filgde ad vísu ecki brefunum. I mínu brefi i fyrra er eitt og annad sem eg vel villde med tíd svar uppá fá, A medal annars um þær traditiones Fabulosas um Sæmund Fróda er menn i kringum Odda hafa. Vice Lögmadurinn Pall Jonsson skrifar mier, ad fra sier leverad hafi máldaga Videdalstungu kirkiu dat. 1394. hann var ei medal þeirra brefa er eg ur Hunavatz þingi feck, má ovarlega hiá mínum bródur efterorded hafa. Hann villde eg vel fá, og má hönum i sumar voga til mín. Eg hefi leifi eignarmannsins þar til. Fra Sr. Olafi Gudmundssyni fæ eg vel i ár Copie af einu heitdags brefi, hann skrifar sig þad sama Monfrere vísad hafa og hafi Monfrere ei þótt þad vert ad senda. Þad undrar mig, þvi soddan papiskar dröslur helld eg firir þær rarustu, og bid giarnan hvar vidlikt firir verda kann, mier þá Copier þar af meddeilest, enn ei originalar sendist i þessarri tíd, sem sagt er. Copie af Afhendingar documente Holastadar, samt rigtuga uppskrift (gamla, þvi hun mun til vera, annars nyia) uppá dómkirkiunnar ornamenta og inventarium, giæte eg vel med tíd haft, þad er alltid nockud rart i soddan brefum, ef ei annad, þá gömul faheyrd nomina rerum. Nu hefi eg eina stóra bón til Monfrere, sem eg varla þori upp ad kveda. Þad er Ad Monfrere vilie i vetur minna vegna vel og riett afcopiera láta þad Volumen in 4to. er á eru Audunar, Jons, Peturs og Olafs biskupa Registra, og þad ordriett ölldungis so sem þetta Volumen helldur. Eg veit og ad á Holum er Registrum Jons Arasonar dat. 1525. þad þæge eg og uppskrifad, og hver önnur Catholskra biskupa Registra er þar finnast kunna. Monfrere hefur til forna lofad mier Fortegnelse uppá þær gamlar bækur er stolnum fylgde, enn þad hefi eg ei enn nu feinged. Af Visitatiu bókum efter Reformationem hirde eg mest um Hr. Gudbrandz og endelega Hr. Þorlaks. Enn þad kann vel ei allt láta sig giöra i senn. Þad eina ár kastar og ei þvi ödru burt. Skule og þetta yfer hangandi stríd vara nockud leinge (sem gud láte ei vera) þá verdur hier med gód tíd, þvi so leinge þad stendur vil eg eingu gagnlegu

yfer hafed voga. Skrifaralaunen skal eg óbrigdullt betala annadhvert med peningum, efter míns bródurs accorde vid þann er skrifa skal, eda med Bókum ef Monfrere þad helldur so hafa vill. Eg skrifadi Monfrere firir nockrum árum um Registur uppa þær permenls eda pappirs Sögur, Specificè, er Sal. Hanness Þorleifss. feinged hefur af Þorsteine Þorleifssyni. Monfrere sendi mier og þá Sedel er Þorsteinn Þorleifsson hönum communicerad hafdi. Nu er sá Sedill mier um hendur fallinn, so eg hann hvergi finn, bid þar firir minn brodur ennu eirn gang uppfretta hia velnefndum sinum verfödur hvada Sögur Hannes hia hönum feck, so framt hann þad man, og hveriar af þeim á perment voru eda pappir. Mier skiedur hier uti en stor velgiörd. Magnus Markusson, er nu hiedan ferdast, hefur mig beded hiá mínum brodur gott ord firir sig ad tala, Hann er skickanlegur vellærdur og mínum brodur velviliadur ef nockurs urkosti ætti, og þvi þori eg hann mínum bródur til hins besta ad recommendera, so sem eirn mann, sem vel meriterar eins góds patrons Favorem. Gregorius hinn XIII. Páfi lifdi i hinu Seculo firir 120 árum hann reformeradi computum anni, sem kunnugt er, og kypti 10 dögum burt ur þvi áre 1582 i Novembri, so ad December þess sama árs byriadist þann 21 Novembris computi veteris, og sá fyrste Januarii anni 1583 byriadest þann 21 Decembris anni præcedentis. Sídan hafa sumer af þeim Evangelisku og Protesterendum, medtekid þennan Stylum Gregorianum (alias St. novum) adrer hafa hönum hafnad. þar á medal vær, indtil i Januario næstlidnum, þá vard þesse Stylus Gregorianus hier i rikenu medtekinn, og kypt i burt ur Februario XI. dögum (sa eini dagurinn kom til vegna hlaupársins sem nu er i ár. þvi so miög var sá gamli styll of lángur, ad hann differeradi um einn dag á hveriu Seculo og vard þvi nu med þessu sidsta Seculi are, differentia XI. dierum inter Computum Gregorianum et veterem vulgarem) so vær med þad slag urdum iafnlangt i árenu framm med þeim er firir laungu höfdu þennan nya computum antekid. Nu med þvi ad Almanökin voru til forna þrikt, hvar af og exemplaria til Islandz i fyrra komu, so urdu þaug öll casserud og önnur ny i stadinn þrikt, hvar af eitt exemplar til synes hier med sendi. Nu er Forordning utgeingenn, ad þesser XI dagar skulu i Novembri á Islandi burtkastast, so þess landz innbyggiarar i sinum computo reliqvis Evropæis (puta plurimis) lik verde. Hier af skiedur nu i sumar ad allt þad Dansker skrifa i Islandi, verdur daterad XI dögum fyrr enn efter Islendsku mánadardaga tali enn þó observerast öll anni tempora i sumar af Islendskum

efter gamallri vísu, inntil i Novembri, þar kastast XI dagar burt efter Forordningunni er hier med fylger, hallda þá Islendsker Joladagenn uppá sama dag sem vær hier, og verda so frammveiges ödrum líker i þeirra Computo. Hier um meir enn nóg. Nu fæ eg ad enda tímans vegna. Legg eg hier so alleinasta til hverskyns heilla og farsælldar ósker til míns bródurs og Ehrugöfugrar hustrur og er so leinge eg life.

Míns bródurs þienustuskylldugaste þienare
Arne Magnusson.

647. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON. Hafn. d. 25. Maii 1701.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Almindelige nyheder og om Islands særlige forhold. Ønsker den gamle Halldór Þorbergsson optaget til forsørgelse på Hólar; véd intet om den forløbne Eiríkur (Sigurðsson). Påminder om købmændenes klager over biskoppens handel. Udtaler sig indgående om sit forhold til de islandske sager. Brevet bedes brændt.

Indlagt er nedenaftrykte fortegnelse over diplomer og håndskrifter, som ønskes tilsendte, med påtegning: Antiqvitæta Memorial frá Arna Magnussyne 1701.

Veledla Veleruverduge Hr. Biskup Mikilsvirdande Elskulege bróder.

Af Monfreres agiæta tilskrife, i fyrra medteknu, fornam eg med stærstu glede hans og hans náunga heilsu og vellídan, hverrar eg framveiges af hiarta óska; þackande gude sem mig frá slisum vardveiter. Tídendi eingin sierleg man eg sem skrifverdug sieu, þvi sá stóre stridstilbuningur millum Franskra og Spanskra uppá eina sídu, og Hollendskra, Eingelskra, Þískra, uppa adra, kiemur oss líted vid, med þvi vor Kongur meinast stadfastlega ad vilia sitia neutral i þeim vidskiptum. So er og þad eg minnist allt nyungalaust hiedan, um Island, þvi forordning um Duggarasocka vöxt, er ei med nyungum teliande. Um utsigling þess eina lögmanns er og bevilgat af Kónge, ad hveriu gagne sem þad verdur; Synest so sem landid muni heil hóp peningum þar uppá voga, og líted firir fá, þad er mier kiært ad Monfrere og lögmadr eru forlíkter, er eckert landinu oþarfara enn ad hõfdingiar ósamlynder sieu. Vid Supplicatiu Nordanpresta er eckert ennu giõrt, orsökin er ad sá gódur vinur er firir hana tala átti i Rentucammerenu, er fyrer par mánudum reistur ut á landid i eina Konglega Commission, og án hans orda er eckert þar uppá ad þeinkia, þikist eg og ei viss vera ad þott hann þar um tale, þá muni ad nockru lidi verda, því þad er æred bágt ad tala firir slíkar saker hier, þá hann heim

aptur kiemur, skal eg vídara hier uppá drífa, so eitthvad beskeden fáest ad áre, þó eg hræddur sie þad sliett og riett verda mune. Þad kongsbrefed sem tilvantade hefi eg láted utskrifa og ásamt hinu lagt innaní Supplicatiuna. Monfreres Supplicatia (er eg uppa þad mier sendta ark skrifade) fieck góda bænheyrslu, og hefur Monsr. Fielderup þad med sier kostar 12 Rixdle. Er mier so kiært, sem eg ei sialfur seigia kann, ad eg þó megnugur vard þetta til Monfreres þienustu ad utretta. Halldór Þorbergsson skrifar mier til, og á medal annars bidur operosè ad þacka Monfrere firir allar hans velgiörder, Eg fornem á hans brefi ad hönum þikir buskapur sier æred óhægur, og ræd eg, ad ef Monfrere villdi giöra hönum þá stærstu velgiörd er hann óska kynni, þa kynni hann eigi neina stærri upp ad þeinkia enn ad láta hann koma nidur, hiá einhvörium frændum sinum sialfs edur náungum, konu sinni og barne, enn taka hann sidan einstæding heim til Hóla, og gefa hönum þar mat, þar til so í rólegheitum utaf dæe. Hann skal vera örvasa og æred gamall. Nu veit eg vel ad eg á ei soddan saker ad recommendera Monfrere, hönum til peningautgiftar, Enn mier þikir og samvitsku verdt, ecki ad bera fram Halldórs audmiuka begiering, sem hann sialfur ey þorer upp ad stynia, enn ætlar kannske (Stackelsmadur) ad minna orda i nockru adnióta muni. Eg kann ei frekara hier um ad skrifa, Enn víst ætla eg guds þöck i vera hönum ad hiálpa, og þess meire virdingar von, ad hier giörist gott, mót einum stackelsmanni, er fyrri hefur i betri manna tölu vered, og mörgum sier meiri mönnum ad viti iafnfætes staded. Ecki fornem eg neitt um kunningia ockar Eirik, ei trui eg hann sie hier i stadnum, Mun annad hvört drepest hafa, eda ödruvís ut i buskann fared. Eg true hann firir par árum ætladi upp til Noregs ad finna Þormód, enn þángad er hann eigi kominn, Kann þvilikum herra mart á leidinni tilkomid hafa, Eru opt i veigi officerar sem umhlaupandi stráka taka til Soldata, og er líklegt eitthvad þvílikt firir hann komid hafi ef ei daudur er. Eg fornem ad Petur Keison i fyrra klagad hefur ad Monfrere vöru ur sínu Districte burtflytte, so hefur og án efa Matz Christensön og Husavíkur kaupmadur i ár klagad yfer sama. og hefur Amtmadur, true eg, ordur til ad advara Monfrere til ad lifa efter taxtanum og Octroierne, so minner mig þad stílad være sem eg hiá hönum sá, og liet hann sem hann hier uti Monfreres vinur være. Nu synist, ad ef Monfrere þadan ur þeirra districtum flytur prionles eda adra þá vöru er aller vita ad hann Dönskum selur, þá giöri hann ei i allann máta efter Kaupmanna

privilegiis, Enn þad stendur hönum þar á mót frít fyrer, ad begiera eda begiera láta firir þetta, hvad þad er og af gilldri kaupmannsvöru, hvad sem hellst hann hafa vill, Miöl, Dale, etc. Kann madur hafa votta vid þá madur gotsed afhender og vöruna begierer, og fáe madur þá ei þad mann begierer, þá er orsök ad besvera sig hier yfer, og kann Monfrere mier sitt nafn in blanco ad senda, helldur fleiri örk enn eitt, og skrifa mier skilmerkilega hvad hier uti vill giört hafa. hvad qvik fenad, smiör, vadmal, ahrærer, þá trui eg ei ad nockur neydi Monfrere til ad selia kaupmönnum þad sem hann til síns huss hafa vill, og ætla eg hættulíted sie sömu þar um framm ad fara þar til þad expressè fyrerboded verdr væri og gott ad eg alltíd i forrád hefdi nockur örk med Monfreres nafni, og viti so understödu þvílikra klagana, og hvad Monfrere þar á mót vill sagt hafa, so kann eg þad i Danskan stiil ad færa. Enn eingin lifandi madur má þetta vita, hverki ad eg Monfrere þetta notificerad hafi, nie helldur ad eg hönum hier uti nockud þiena vilie, þvi eg læt mig ei hiá kaupmönnum þar um opinskáan verda, Bid eg og Monfrere þennann míns brefs part ad brenna, þá þar uppa i sumar svarad hefur. Madur heiter Einar Einarsson, lögrettumadur og lögsagnari i þingeyarsyslu hann hefur hug á einni stólsiördu, Kielldunese i Kiellduhverfi, og hefur bedid Lauritz Bertelson, fyrrum kaupmann firir nordan, ad hialpa sier hier til, Lauritz Bertelsson hefur bedid mig þetta recommendera mínum bródur, ad hann iördina fá mætti til abylis, Eg hefi lofad því, og þad giöri eg hier med, so vítt þad Monfrere i allan máta skadlaust og meinfángalaust vera kann, þvi vídara kann eg hverki nie vil þar fyrer ad bidia. Þó vil eg ei giarnan ad nockur þesse minnar recommendationis Formalia siáe, því kannske Lauritz ætle ad eg muni mier þessa erendagiörd nær taka. Utaná Monfreres brefi i fyrra stód ad med þvi fylgia ætti 1 pacquet og 1 tunna, pacquetet feck eg, enn tunnunni visse einginn af ad seigia, og því skrifa eg þetta, ef kannske eitthvad magt á liggiande þar í vered hefur. Þetta blad bid eg brennest og eingum ödrum enn Monfrere firir sioner komi. Enda eg þad nu med allskyns heilla óskum til Monfrere og ædla hustrur, samt uppригtugri obligation alltid ad vera

Míns agiæta bródur þienustuskylldugur þienare

Arne Magnusson.

Þessar eru þær sierlegustu mínar antiqviteta utrettingar i ár 1701.

1. Sr. Skuli Þorlaksson, minn ágiætur vinur, iafnvel þott vid ad sión ókiender sieum, hefur til forna lied mier, og eg hönum aptur til baka sendt bref Jons Holabiskups daterat 1359 og transscriptad 1393. hliodandi um Laxveidi i Laxárose. Sama bref villdi eg giarnan i sumar uppá ny til láns fá, Bid Monfrere hönum minna vegna tilskrifa og 1. Excusera mig operosissimè ad hönum ei naums tíma vegna tilskrifad giet. 2. bidia hann lána mier nefnt bref i sumar og senda mier þad med Husvikingum forsiglad i convoluti, og skal þad ad ari óbrigdullt apturkoma, og þar med þad eina bref er eg ennu af þeim mier liedu documentum fra hönum til baka hefi. 3. bidia hann mier communicera ef fleiri nytanleg document sidan hafa hönum i hendur borist. 4. bidia hann ná, ef mögulegt er þeirri Noregs konga Sögu á pappir 4to er hann firir mörgum árum liedi Sr. Þorsteini Sal. Jonssyni ad Gilsárteige. Eg er sannfródur ordinn ad bókin er á Skinnastödum hiá Sr. Einari Nikulasssyni, iafnvel þott nefndur Sr. Einar kannskie þess dylie.

2. Monfrere hefr feinged af nefndum Sr. Skula brefabók Hr. Olafs Hialltasonar. hana bid eg Monfrere mier i sumar ad liá, ef ennnu hefur, og ef burt er, þá annadhvert efter henni ad komast, eda i þad minsta láta mig vita hvar nidurkomin sie.

3. Bok Jons Þorlakssonar er Monfrere mier heited hefur, ad senda mier i sumar.

4. Allar þær relationes um Sæmund fróda er Monfrere veit, hversu heimskulegar sem þær eru, Ecki eru þad ockar lyte þótt menn so ohygner hafi vered þvílikum Fabulis ad trua, enn eg hefi vissan tilgáng efter þeim ad spyria, og vona i sumar þeirra er Monfrere þar af man, og þæge eg helldur þær være dilucidè (ef so skal seigiast) uppteiknadar enn compendiosè.

5. Heitdagsbrefed fra Grund i Eyiafirdi ad senda mier i sumar ef skie kann.

6to. Þad registur uppa bækur pricktar á Holum er eg fra Monfrere i fyrra fieck, er næsta jejunum, samt þacka eg þar firir. Eg villde giarnan þad yrde so innriettad ad titell bokarinnar, være fyrst heill skrifadur, þar næst qvo anno bokin þar eda þar prickt være, og so i hvada formi hun væri. Kunni Monfrere mier eitthvad þesshattar med tíd ad communicera, være mier allþægt, enn ei er þad flyters verk, kann og varla fyrer utan annarra hialp ad skie.

7. Kunni nockurstadar upp ad spyriast bók eda bækur priktar af Sr. Joni Mathiassyni, villde eg þær kaupa þótt miög dyrar væri, og bid Monfrere allar utvegur þar um i frammi ad hafa.

8. Á Videvöllum munu vera nockur gömul document, originalbref elldre enn 1580. gamlar dómabækur, og annad þvilíkt sem Monfrere kynni vel skaffa mier til láns, med tíd. Þar er ad vísu brefabók Hr. Þorlaks Sal: þvi Sal: Mag. Þordur vænist þvi i einu sinu skrife sem eg hefi sied. Enn þar kann og vel eitt og annad i vera, sem hans folk ei so just vill ad aller siáe. Þvi er mier nóg ef Monfrere einnhvern tíma hana igiegnum skodar, og excerpera lætur allt þad er hönum þiena synist til historiam Islandiæ Politicam vel Ecclesiasticam. eda annad þvilikt er lærdómur kann í ad vera.

9. Eg hefi til forna beded Monfrere ad lata afcopiera öll gömul bref vid kirkiurnar þar hann visiterar, efast ei um ad Monfrere þad iafnan vid occasiones í þanka hefur.

10. I fyrra bad eg Monfrere um Skolans á Holum Fundatiu, Item information

um Skolans innkomster, þvi hefur Monfrere gleymt, Enn þad kann þó i sinne tíd Monfrere eins gagnlegt vera og mier ad eg þad hafi. Þar má þo endilega vera ein Fundatia fyrst Amtmadur og Lögmadur sig þar uppá referera.

11. Í Goddalakirkiu i Skagafirdi liggia nockur bref, á medal annarra eitt gamallt, á hveriu teiknad er kirkiunnar inventarium. Þaug villde eg giarnan til láns fá.

12. Eg bad i fyrra um Copie af Afhending Holastadar, Item Fortegnelse uppa Domkirkiunnar ornamenta og Inventarium. Þar eru opt i soddan afhendingum og registrum gömul faheyrd ord og nomina rerum sem madur til forna ei þecker. Sieu á stadnum gamlar og nyiar afhendingar, þá vil eg helldur þær gömlu, þvi mart kann urfalled vera, sem ei stande specificerad i þeim nyiu.

13. Þaug Audunar, Jons, Peturs, og Olafs biskupa Registra, er Monfrere i fyrra lofade minna vegna ad láta uppskrifa i vetur, vona eg nu i sumar ad ödlast fra hönum, so vel sem Jons biskups Arasonar dat. 1525.

14. Kunni og nockur þvilik fleiri Catholiskra biskupa registra eda visitatiur fyrer ad verda sidan, þá bid eg Monfrere þaug annadhvert upp ad láta skrifa, eda mier til láns senda.

15. So þigg eg giarnan med tid copie visitatiubókar Herra Gudbrands, hversu mutila sem hun er. Monfrere hefr til forna skrifad mier ad á Holum findist eirnin visitatiubækur Hr. Þorlaks og Hr. Gisla i litlu Folio samfastar. Item Mag. Jons i 4to. Villde Monfrere med tíd láta einnhvern hripa þær þriár sídustu upp væri mier kiært, enn ei vona eg þeirra i sumar, ei helldur þurfa þær eiginlega so accurat skrifadar ad vera sem þeirra gömlu biskupanna, Enn Hr. Gudbrandz þæge eg vel ad nokkurnveigen accurat være. Skrifaralaunin skal eg betala sem Monfrere mier tilseigiande verdur.

16. Eg hefi til forna bedid Monfrere um registur uppá allar gamlar stólsens bækur, eg meina skrifadar, so sem Visitatiu eda Máldaga bækur, gamlar brefabækur og önnur þvilik document er stólnum fra allda ödli fylgt hafa. Monfrere hefr mier þvi lofad, enn hefr án efa gleymst. Einhvör hans þienara kynni þessa Commission ad forretta sá sem accurat være og adgiætenn.

17. Monfrere skrifar ad i bland þeirra brefa er hann mier fyrrum sendi hafi vered nockur perments blöd, hvar framan á skrifad hafe vered *Eigels Registur*. Eg hefi á medal þeirra brefa ecki eitt blad ur nockru bókfelli medtekid, so þetta er ad vísu misgáningur, og má þetta Registur so endelega ennnu vera þar vid stadenn.

18. Monfrere hefur skrifad mier til forna ad med Holastad være ein ör þunn skræda köllud Sigurdar Registur, Item hefr Monfrere sidann skrifad mier ad Stolnum fylgde tvær kalfskinns skrædur inne halldandi um Kirknaeigner etc. Eg true fullkomlega ef náqvæmlega være efterleitad, þá mundi þar fleiri þvílikar gamlar skrædur vera. og hefi eg temmeleg argumenta til þeirrar minnar ætlanar, sem þó eru of laung hier inn ad færa. Hættulaust true eg vera mundi, þott Monfrere mier firir utan Konglegar ordur soddan skrædur liedi til yferskodunar einn vetur, þvi so satt sem eg vil lífs og lidinn vel fara, er ei annar minn þanke, enn þetta sierhvad erlega og óskaddat aptur ad senda. Enn ad þetta á stundum leingur hiá mier bídur, enn vera ætte, oller skrifara leyse, og mörg avocamenta.

19. Eg þikist og vita, og hefi raison til þess mins þanka, ad ennnu muni nockur gömul bref til baka vera þar hia Monfrere fyrer utan þaug er mier til forna fra hönum send eru. Mier liggur á ad hafa þad mesta af soddan dröslum er hafast kann, og þvi bid eg Monfrere vilie ítarlega láta eftersiá og sem smá-

smuglegast inqvirera í öllum handhrödum efter slikum brefum og documentum, so aldeilis eckert efter verde. og senda mier þaug er finnast kunna, eda i þad ríngasta Copier þar af, ef brefin kynni (sem eg þo ei true) af soddan pondere vera ad Monfrere þaug öllduugis eigi fra sier villdi koma láta. Eg forlæt mig hier uti til míns góda brodurs assistence.

20. Um Summariu yfer nockrar bækur bibliunnar, (eg veit ei hveriar edur hve margar) þrikta á Nupufelli (eg trui 1589) hefi eg til forna bedid Monfrere, og hann mier þar um forhaabning giört, hafi hana sidan i hendur bored fæ eg hana vel eirn gang ad siá.

21. Margretar bæn, er Sr. Are vænst hefur sig ad hafa, veit eg ei hvad vera kann, hafe hun Monfrere sidan fyrer augu komid, fæ eg hana vel, annars mun þad fræde ei miög merkilegt.

22. Vídedalskirkiu bref hefi eg i sannleika eigi feinged, og þad er eitt af þeim argumentis er mier koma til ad trua ad nockud þvilikt muni hiá Monfrere epterorded. Annars liggur mier eigi stor magt á þvi brefi, þvi eg hefi fra vicelögmanninum Pále Jonssyni feinged góda Copie þar af.

23. Hvad nu af þessum Commissiona fiölda eigi kann í sumar ad utriettast, þad hlítur árs ad bída, Alleinasta bid eg ad Monfrere þennan vitlöftiga memorial ei um hendur fallast láte, helldur so vel giöri, hann á millum stunda i giegnum ad siá, og efter hendinne framqvæmast láta þad skie kann.

A. M.

648. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON.

Vid Öxará d. 19. Julii 1702.

Efter egh. orig. i AM. 451, folio. — Udtaler på forespørgsel om forståelsen af en kgl. forordning, at det efter udtalelse af herrerne i rentekamret må stå enhver frit for fra fjærntliggende distrikter at føre landskyld og lejer til sit hjem.

649. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON.

Skalhollti þann 11. Martii 1703.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Ifg. biskoppens påtegning »med tekid d. 29. Martii 1703«. Ønsker udarbejdet en fortegnelse over de aktstykker, som nu ligger ved bispestolen; de til A. M. udlånte vil denne selv optegne.

Æru og Elskuverde hiartans bróder.

Eg þacka aludlega fyrer allt undanfared ágiæte, sierdelis elskulega adbud i sumar þar heima á Míns brodurs göfuga heimile, þæga conversation á reisunne, og alla vinsemd á Alþinge sídast, hlítur þetta allt ad standa á mínum skullda memorial, þar til occasion giefst til ad syna, hvört eg þad man og skynia eda eigi. Fyrer nockrum tíma kom hingad til huss Landskrifarinn Sigurdur Sigurdson, hann færdi mier míns bródur agiætt bref, hvar af eg med alvörugledi fornam hans og hans heila huss vellídan, sem og ad hann vel og med heilbrigde heim-

kominn være fra Nordurreisunne. Eg þacka gudi sem mier frá öllum slisum hlifdi á minni haustreisu, hefi eg og sídan ósiukur vered. Míns goda bródurs brefi fylgdu 1. ein ágiæt syndaskrá, i hverri eg á stundum studera, þott mier þicke hun nockud vitlöftig. 2. Davids Psaltare Latinè, hvörn eg med þöckum tek, og skal vera Monfrere skylldugur um Latinska bók þar fyrer, ef so leinge life. 3. Registra Holakirkiu, hver mier voru þau kiærustu af öllu þessu. Eg hefi lagt þau hiá briefunum gömlu, og so umbued, ad þótt eg insperatò dæe (sem gud mig fra vardveite) þá kunna þesse document þó ei i ringl ad koma. Framan af einu þvi nefndu registro er sidan 1691 rifid fyrsta bladid sem þar var ad vísu þá, og voru ei nema 3 eda 4 linur á skrifadar. So vantar og i sum af hinum stor sticke, sem til hafa vered 1645. þá þessar máldagabækur utcopieradar eru. Eg þikest vita, ad Monfrere muni smásmuglega hafa láted siá epter öllu þessu, annars beidde eg ad hans þienare, þá eckert annad hefur ad bestilla, enn nu einn gang upplyke öllum handhrödum i þeirri so kölludu Stiftskistu, ef skie mætti þesse blöd eda önnur þvílik einhverstadar læddist, Med þad sama kynni hann, ef Monfrere so villdi, giöra skilmerkilegt registur uppá öll þaug document er þar nu eru til baka vid Stólinn, vicelögmanninum og mier er skipad i ockar instruction, biskupunum ad ávísa, slík registur ad láta giöra, og væri þad þá omaksminna, synest mier, þetta under eins ad giöra, helldur enn seirna, first þad þó giörast á, Yfir þaug documenta, sem hia mier eru skal eg sialfur registur giöra, og kunnum vid so sidan þá gillda skal, giöra eitt ur bádum, Verde þetta registur nu giört, þá mun Monfrere tilsiá ad þad accurat verde. Eg hefi eitt og annad þvílikt Monfrere til ad skrifa, enn giet þvi nu ei vidkomid, þar þesse madur, er hier ad óvonum ad kom, ecki bída vill, hlítur þad því ad bída, og komast i vermanna ferd i vor, nema fyrri millereisendur sig offerere; Madame og mier vard til talad i sumar um Mabels rímur, Eg hliop til ad lofa henni þeim, ætlande þá, ad mier mundi ei óaudvellt verda, enda þar á ad binda, og reidandi mig uppá eirn vissann stad, þar þær vera hugde. Nu brást þad, þó er mier lofad þeim til i vor, hvad ef og bregst, (sem eg þó ei vona) þá fæ eg ad bidia Monfrere intercedera firir mig ad eg ei firer loforded æ. laus giörest. Efter Friderici II. Chroniku hefe eg skrifad, til Danmerkur, og mun hun obrygdult i vor koma. Hvad mier nu framar ad skrifa árídur, hlítur ad bída til sidan, Enda eg so i þetta sinn med allra heilla og velgeingnes óskum,

samt þienustusamlegustu qvediu sendingu til Madame, med 1000. þöckum firir allt agiæted sídast, hvar á mót eg alltid er og forblif
Mins ævirdande brodurs og Hennar þienustuskylldugaste þienare
Arne Magnusson.

Þessu gleymdi eg: Ei helld eg discoursverdt um varnarþing Skolameistarans, þad mun verda vera, so sem hann sie á Holum, Um tiund kann eg trua kynni disputerast, hvad qvikfe angeingur, ef hann þar af qvantitatem ætti á búe i ödrum hreppum edur syslum. adieu mille fois.

649. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON. Skalhollte þann 12. Maii 1703.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Takker for modtagne breve og udvist høflighed. Rejser nu vestpå, først til Reykjanes; håber at træffe B. Þ. på altinget. Sender bispinden Mábels rimur, som nærmere omtales, og tilbagesender nogle lånte dokumenter fra Guðdalir. Henviser til biskoppens (ikke foreliggende) brev af 25. november. Anmoder om dokumenter og oldlitteratur. Tør ikke åbenbare sin instrux.

Mikilsvirdande Elskubroder.

Sitt hafast hverer ad. Eg hefe, sidan i haust medteked fra minum br. 4 agiæt tilskrif, Enn þar á mót ei skrifad nema lítenn Sedel af dato 11. Martii, þar eg þó, fyrer utan þessar mins brodur höifligheder, margskylldugur var ad besækia Monfrere med brefe optar enn sialldnar. So þacka eg nu 1. fyrer margbevist broderne og elskuseme fyrr og sidar, generaliter, 2. firir þesse godu tilskrif og þolenmædena yfer minne pennalete. 3. Er eg Monfrere obligeradur firir sier hvad gott er hann Jone Simonarsyne næstum firir mína skulld bevíste. Eg er mót öllu þessu alltid reidubuen til Monfreres þienustu þá og þar sem skie kann. Nu þó eg so leinge undandreiged hafe Monfrere ad ávarpa, þá verdur nu lítel bóten, þar eg nu snart eckert annad kann i höfuded ad fá enn vesturreisu þanka, hefi eg ásett, med guds hialp, ad reisa hiedan fra Skalhollte á Morgun, og ei líta til baka fyrr enn á Reykianese. Hvad þá um mína ferd verdr, kann eg nu sialfur ei ad vita, A Alþing kiem eg eflaust, ef gud leyfer, og vona eg þá þeirrar glede niotande ad verda, ad tala þar vid Monfrere. So vil eg þá i þessum mínum önnum, og negotiis innpaccatoriis eckert skrifa um eitt eda annad sem þar kann nógu tidlega fiögra augna á mille ad forteliast. helldur vil eg nockud ávikia um einar og adrar mínar eigen gamaldags be-

drifter. Er þad fyrst ad hier fylgia nu med (Tit:) Mabels rímur, so ordnar sem eg þær hefi feinged, Bid eg Monfrere þær sömu i hönd komast láta sinne Edla kiærustu, med minne þienustu-samlegre qvediusendingu, og aludlegre fyrergefningarbón, ad þessar rímur so seint og illa frammkoma. Ei get eg neinsstadar upp-spurt þad hier til vantar. Seigia sumer rímurnar vera eige 18, sumer 24. Hefur og sitt loged ad mier hver, ad þær være nu hier, nu þar, so eg næsta þvi er ordinn laus i banakringlunne af ad snua höfdenu so þrátt um kring til ad skygnast epter þeim allstadar. Endelega leidist eg til ad trua, til vídara, ad þær mune þó i Borgarfirde i einhverium stad dyliast. Mun eg skarpa in-qvisition þar um sidar anstilla, og Madame uppá ny uppvarta ef nockud áskotnast. Hier fylgia og med þau mier til forna send kirkiuskiöl frá Guddölum, uppá þad Monfrere þó siá kunne, ad eg asælnare sie ad firda goda vine þvílikum documentum, helld-ur enn kirkiur, sem eg ei so voga mier til ad attaquera i þvi-likum sökum. I sinu goda brefe af dato 25. Novembris næstlidna árs, talar Monfrere um eina vollduga synda skrá, stærre enn þá er hans nefndu brefi til mín fylgde, hver mier þó syndist æred gód. Ef Monfrere hana med sier til alþinges tæke, þættest eg óhultur vera sumarlángt, þótt margt kynne á dagana ad drifa, því allt hvad hun firir gefur meira enn þesse er mier i höndum er, þá þycker mier þad anægelegt. Summariu og annad fleira gamallt á pappir, Item eitt eda fleire documenta frá kirkiunum þar nyrdra, nefner Monfrere og, ad hiá sier sie, fylgdest þad med syndaskránne, munde þad ei ad misförum fara. Af Hr. Olafs brefabókum á eg eina so ad kalla, (ad vísu er hun i hönd-um mier) þess betra þætte mier sem meir ödladest af þvílikum vísdóme, þvi sannast er, ad þar af meiga heimsker læra. Aliás, sine joco, er þar þó nockud i sem heyrer til historiam reforma-tionis, Og þvi fortröd eg i sumar, ad ei skodade þad volumen sem Monfrere á, Bid eg og Monfrere hönd hafa á öllum þeim er hann tilspyr. Römers töblu um paskakomu, hefi eg allareidu innpackad, og verdur hun mier samferda til Alþinges. Eg sver vid Sanctum Halvardum, ad ei hefi eg stunder feinged neitt þar uppá ad speculera, enn hun er nockud intricat nema menn giæte sín vel. Eg true á Alþinge i sumar mune verda annad Concilium Nicænum, hvad reformationem temporum angeingur. Eg hefi og nockud ad erindra i þeirre materiu, sem ahrærer Calendarium Skolam. Jons Arnas. Madame Elenu Þorlaksdottur lofade eg nockurnveigen Kirialax Sögu i fyrra. Hana á eg vestur i dölum i láne, og skal hun á Alþing koma eg(!) hendi til hennar

næ. Velnefnd Elen þorlaksdotter lofade vicissim ad liá mier Sögur af Vemundi og Vigaskutu Svarfdælu og af Vallnaliot, þær bid eg Monfrere láta (ef mögulegt er) i sinne ferd fara til Al þinges og skal eg med þær skilvíslega höndla, hvar firir Monfrere má ohræddur cavera. Annala Biörns á Skardzá hefr Monfrere feinged fra Halldore þorbergssyne, eru víst in octav. þá villde eg vel bidia Monfrere um til láns, Eg hefi þá, enn alla ránga. Hvad mier nu kann i sinne vera frekara um þvílikar utrettingar ad skrifa hlitur samfunda ad bída, og sleppe eg því þessare materiu So verda og millereisendur lángtum skiallegre bod um árferde og annad þvílikt almennelegt, enn eg skrifa kynne. Af particulier sökum veit eg ölldungis eckert þad skrifverdugt sie. I einu af sínum brefum seigest Monfrere vænta Copie af vissu documente fra mier, og hermer uppá mig loford þar um. Mis minne er þad, trueg, ad eg þvi lofad hafe; hitt man eg, ad ockur bar á góma um sama document, og svarade eg, sem satt var, ad ei þyrde nie kynne þad sama nockrum ad syna. Annars er þar eckert i sem ei Monfrere betrua villde, ef eidur minn ei væri á mille kominn. Nu hlyt eg af ad brióta, þó má ei gleymast þad fornemsta, sem er ad óska Monfrere og hans godu kiærustu af alhuga allra heilla, heilsu, og velfellne um öll okomin dægur. Ad sidustu er eg og alltid forblif

Monfreres þienustuskylldugaste þienari

Arne Magnusson.

P. S. Eg bid Monfrere lata einn af sinum þienurum seigia Halldore þorbergssyne, ad eg hefi feinged hans bref, og mun skrifa hönum til af Alþinge, fyrr get eg þad ei. encore adieu!

650. ARNEMAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Skalhollte þann 3. Maii 1704.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Spøgende undskyldning for ubesvarede breve. Ønsker til lykke med trykkeriet. Sender bispinden en med besvær afskrevet Mábils ríma m. v. Vil gærne endnu en tid beholde Björn på Skardsås Sturlunga saga m. v. om bøger og håndskrifter. Besvarer forespørgsler og berører forskellige ham forebragte krav vedk. biskoppen. Takker for den gamle Halldor Þorbergssons forplejning. — Om det nævnte håndskrift af Sturlunga saga sml. det kgl. nord. Oldskriftselskabs udg. I, s. LVII—VIII.

Veledla Vel Ehruverduge Hr. Biskup, Æru og Elskuverde bróder,

Hiá mier liggia ósvörud Míns Brodur tvö ágiætes tilskrif þad eina af dato 23. Augusti, 1703. þad annad 16. Jan. 1704. Eg

hefi vered nockurn veigen óhræddur i vetur, medan fannlög voru, um þad ad Monfrere ei munde senda mann sudur hingad, þess erendis einasta, ad stefna mier firir pennalete. Nu þar vedraskipte eru til fullz ordinn og aller veiger færer, ugger mig helldur fyrer þessu, Tek eg því til rádz ad fridmælast med þessum sedle, og bidia ad taka ei illa upp firir mier undandrattenn, hialpe þad ei, þá er eg nu ferdbuenn ut í Vestmanna eyar, og mun eg þvi ei verda godur ad hitta fyrr enn á Alþinge. Enn kome Monfrere þangad, þá mun eg þó firir öllu þessu voga ad siá hann, og reina til hvernig fer. Þad skal annars vera þessa míns brefs fyrsta, ad óska Monfrere til lucku med prentverked, og mæla firir ad þad meige i hans tíd florera so sem þá best liet, og bringia sinum husbónda so vel inn, sem þá þad giörde best og mest. Su Danska Chronika, er eg sende til Madame Monfreres kiærustu, var ei ætlud af mier til láns, helldur henne til eignar, ef hun hana níta þiggia vill. Sögur á eg hier i lande eingar sierlegar. Annars legg eg hier innaní registur uppá 3 Volumina er mier tilheyra, Vilie Madame tilseigia mier ad senda sier eitt af þeim edur fleire, skulu þau giarnann til verda, og i bidangur sendi eg hier med Xdu Mabils rímu, er eg med erfide og umhuxun nád hefi ur gömlu half rotnu kalfskinns qver slitre. Þar voru ei fleiri af þvi slage, og höfdu alldri vered. Er mier sagt þetta frædi hafi lángtum leingra vered til forna, enn eg tek til nockud so ad veiklast i trunne. Monfrere skrifar um apturskilun á Sturlunga Sögu med hendi Biörns á Skardzá. Fyrir því þiker mier miked, þó mun þad verda ad vera þegar Monfrere þad aptur nefner. Hitt, um Domaqvered og kongsbrefa Dröslurnar, þiker mier ei so vidqvæmt, og skulu þau ad vísu med fyrsta apturskilast. bædi er nu ad eg þau ei til fullz brukad hefi, enda þiker mier ei rád ad hætta þeim i vorrásernar med þessum postula. Römers paskareglur tek eg med mier til Alþinges, og fæ Monfrere ef þangad kiemur, annars sende, ef því ei gleyme, sem á stundum verdur, enn ætti þó alldri ad verda. Stuttur festa setu frestur þikia mier 5 dagar. 5. nættingur á heima i averkamalum á iördu enn ei á konu, og ecki true eg (alvöru ad tala) ad þetta mundi ordulegt þikia annarstadar. Þar sem einn á tvö varnarþing (eg meina evidenter) þá vænte eg hann meige skiota sier til hvers hann vill. Eg meina þetta á Sumrum. Um skolameistara Varnarþing á vetrum er eg ennnu sömu meiningar, Og ætla eg þar mundi vid lenda. Vist er þad ad geistlegra manna börn hafa vered halldenn skattfrí og frí um kongs tiund. Ecki veit eg annars nein lög firir því, þvi Alyktaner biskupa eru i þvílikum

efnum eingenn lög, ad minne hyggiu. Ecki veit eg klausturhalldara vera skattfrí. þeir munu vinda þad ut ur Piningsdóme. Um tiundar friheit þeirra meina eg standi á eins sterkum fótum: Annars vil eg iata, ad mörgum er um þesse Statuta kunnigra enn mier. Hvitfellds Fundatiu hygg eg alldri vera med special brefi confirmerada, þó synest af þvi kongsbrefe er tilleggur Skolameistara og heyrara á Holum vissar iarder, sem kongr hafe fyrer gott hallded þad Hvitfelld giört hafde. Hann kann hafa haft plenam potentiam, og næst er eg því ad þesse Fundatia mune efterrettleg vera eiga. Severin systursonur Geh. Raad Mothes var Severins son Gluds, biskups i Viborg i Jotlande, hann var Professor og Profastur i klaustre, enn vard sidann prestur i Biörgvin (ei biskup) og dó þar. Severin Petursson Glud, er Conrector var i Vorfrue Skola, er nu Rector þar. Professor var hann ei firir 2.árum þá eg heiman reiste; Um þau monstra er Monfrere umgietur, veit eg allz ecki, og um Gudrunu Brunkollud. er ad vísu Fabula, ef þad á ad skiliast sem orden hlióda. Móder hennar hefur kannske vered háradöck, og hun velmögulegt frilluboren, og i þann máta kiend vid Modurena. Nu vil eg spyria Monfrere ad því er meira á rydur. Hvar fæeg vitam Sal. Hr. þorlaks? Eg hefi nockud extract þar af, enn er ei ölldungis fornægdur þar med. Eg true Göfug Elen þorlaksdotter kynni hier firir ad greida, og væri mier þá stór þægd þar ad, Monfrere á og med riettu ad hlynna hier ad, því þad er epter fiórda bodorde. Hvar er ad fá þann elldsta grallara prentadann 1594. Mier er sagt hann sie á Holum, hvad ef so er þá villdi eg gefa 1½ rs grallara virde firir hann. Nu er hier frá ad víkia, og ad minnast á ad laugmadurinn Lauritz Gottrup i fyrra sumar afhendti mier einn Memorial ahrærande eitt og annad, hvar á medal annars hann nefner 2. presta Nordanlandz, med sömu ordum og innlagder sedlar utvísa. So þarf eg nu hier um frekare underrietting, og bid so Monfrere uppá míns Collegæ vicelögmannsens og minna vegna, ad utvega ockur þá Notitiam er eg uppá sedlana skrifad hefi. Arnor nockur Hunason, buandi ad Merkinese i Höfnum sudur, seiger ad Monfrere hafi, þá prestur ad Odda var, tekid einn pillt sier Arnori teingdann med 6 c femunum. þegar Monfrere skipte nu bustödum, edur nockru sídar s[eiger] Arnorr ad pillturinn hafi til sin færdur vered peningalaus, og so standi þad sídan, þyker nu Arnori þetta einginn lagavegur, og sier nockud hardkeypt giört, ef hann nu skylldi med lögsoknum þurfa ad inndrifa pilltsens peninga. Monfrere mun vera so gódur, ad seigia mier i Sedle hvernig þessu er öllu hattad, því eg

hefe vikist under vid bondann ad utvega hönum eitthvad svar. Fleira er skrifverdugt sie minnest eg nu eckert, nema þad sem ölldungis ecki á ad gleymast, sem er ad óska Monfrere og hans Edla kiærustu, samt öllum ödrum kiært elskudum, hvers kyns heilla hamingiu og velferdar um öll ókomin dægur. Fyrer resten er eg alla mína daga

Veledla VelEhruverdugs Hr. Biskups Míns Mikilsvirdanda elskubrodur þienustuskylldugaste þienare

Arne Magnusson.

Monfrere, Sa gamle Halldor Þorbergsson bidur mig i hveriu brefi ad þacka Monfrere firir sig. Nu þó eg vite ad hans dvöl á Holum sie meir firir Yckar giedgiæsku og medaumkan vid hann gamlann forlátenn Stafkarlsmann, enn firir neins manns recommendation, þá vil eg þó ei varna hönum þess ad þacka firir þad er hann i fyrstu minna orda kann adnoted hafa. Magni et boni viri nota est, succurrere iis, qvos iniqvior fortuna ex meliori loco in inferiora detrusit. Valete. Halldore bid eg ad heilsa, og lofa obrigdullt ad senda hönum sedilkorn af Alþinge.

651. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Skalhollte þann 31. Martii anno Xi. 1705.

Trykt efter egh. orig. i AM. 450, folio; delvis afskrevet i Ny kgl. sml. 2062, 4to. Et og andet om forretninger, saga-litteratur og biskop Brynjulv Sveinssons litterære efterladenskaber. Bebrejder biskoppen mangel på oprigtighed, og at han slutter sig til lagmand Gottrup — har endnu ikke glemt hvad Hávamál indskærper om venskab, og udtaler sig truende. Biskoppens anmodning om at virke for, at en islandsk oversættelse af Norske lov bliver trykt, tilbagevises, og A. M. forbyder at lade trykke lagmændene Magnus Jonssons og Sig. Björnssons udkast til en islandsk lov, som han finder skadeligt; heller ikke altingsbøgerne bør trykkes. Kritiserer trykkeriets virksomhed: bortkastelsen af *y* i udgaven af Hallgrim Péturssons salmer og disses behandling, samt medtagelsen i denne udgave af salmerne af pastor Sigurd i Presthólar, hvis sprog gennemgås og stærkt dadles; mener at biskoppen uforsigtig har ladet sig tillægge en kongelig titel »landets fromme fader«. Bebrejder ham påny venskab med Gottrup og truer.

Veledla Veleruverduge Hr. Biskup Mikilsvirdande Broder,

Eg óska af alhuga ad þetta mitt sendibref meige finna minn brodur heilann á hófe og gladann med göfugum höfdings vardnade, þackande iafnframt firir allt audsynt ágiæte og margfallda vinsemd, einkum tilskrifed á sídasta Alþing sendt, sem og annad á næstlidna hauste af mier medteked. Ad eg af Alþinge eige svarade, ollu mínar occupationes, hveriar þar so iafnadarlegar

voru, ad varla stunder fieck til ad heilsa godum vinum, miklu sídur til ad skrifa nockud, sem Monsieur Jon Einarsson mun hafa vitad ad fortelia. Nefndur Jon Einarsson leveradi mier þar á þingenu þá peninga er á mille ockar voru, enn eg feck eigi stunder þad sama augnabliked upp ad leita Monfreres revers, og sidan gleymdist þad. Nu fylger þad hier med, med þacklæte firir gódann betaling, hver vel hefdi mátt leingur bída, ef mínum brodur so þoknast hefdi. Sömuleidis þacka eg firir þann gamla grallara, og er Monfrere skylldugur um bok þar firir einnhverntíma. Illa fór mier ad eckert sendi af þeim Sögubokum sem Madame Þrudur Thorsteinsdotter tilmælltest, olli þvi mesta part þad ad þær voru ut og sudur i láne, ad frátekinne einni, er eg þar hafdi, enn i annrike mínu ei sandsadi ad afhenda Jone Einarssyne. Nu skal mier ad vísu i sumar betur fara og skulu hiá mier á Alþinge verda annadhvert allar eda flestar þær begiertu sögur, Eru þær innbundnar i Volumina distincta, hvar firir þær taka bisna rum med hia þeim er þær medtaka skylldi, Kannske Monfrere verdi sialfur á þingenu, og er þá allt hægra vid ad eiga. Enn hvert sem verdur skulu sögurnar koma. Ecki hafdi eg Mabels rímu x du betri enn eg hana sendi, og læt eg þad vera afsökun i þvi mále. Sturlunga Saga med hendi Biörns á Skardzá skal og á þinge vera Monfrere til afturskilunar, og gledur mig þad ad eg kost á eige, hana einn hverntíma ad eignast, hvernig sem betalingurenn verdur. Sömuleides skal á Alþing koma eitthvad af þeim dóma dröslum sem Monfrere hia mier á og átt hefur nockra stund i lánga láne. Hvert eg giet láted Kirialax Sögu þa þar verda til stadar, til þienustu Madame Elenar Þorlaksdóttur veit eg ei víst. Skule eg satt segia hafde eg gleymt þvi. Enn hefi þó anstalt giört sidan, um ad fá uppskrifada þessa Sögu sem hia mier er i bland annarra þvilikra i innbundnu Volumine. Komi hun ei á Alþing, þá skal hun þó ad vísu sídar til verda. So þori eg nu þá ecki ad mælast til þess Voluminis sem Velnefnd Elen Þorl. dotter á, innehalldande Vemundar og Vigaskutu Sögu, Svarfdælu og af Vallnaliot, og skrifad (ef mig riett minner) med hendi Biörns á Skardzá. Villdi hun annars unna mier þess annadhvert til kaups edur láns, þá mundi eg þad forskullda þvi eg giæti, og væri þá Monfrere vís til ad beina þvi á leid til Alþings. Mier er so sem i draume, ad hia Monfrere sie ad fá einhveria stutta relationem um Jon Halldorsson Skalholltz biskup. kanske utskrifada ur bók Monsr. Jons Þorlakssonar, eda og i bók nefnds Monsr. Jons, ef hun enn nu á Holum er. Sie þetta so sem mig til dreymer (sem og vera mun)

þá bid eg Monfrere ad láta nefnda historiolam minna vegna uppskrifa, so riett og vel sem verdur. Enn nu er meira, sem og meira á rydur: Sr: Jon Torfason ad Breidabolstad, hefur firir laungu lied Sr. Þorde Sal. Oddzsyne kver i octavo skrifad med hendi Sr. Torfa Sal. i Bæ, hvar á voru Copier af nockrum Latinskum brefum Mag. Bryniolfs. It. Oratio ejusdem ad Fridericum III. Þegar Sr. Jon heimte þetta qver aptur sagde Sr. Þordur sig ad hafa lied þad Monfrere, og stundum veik hann þessu hia sier. Nu hefur Sr. Jon lied mier qvered, og bid eg þar firir Monfrere ad so framt þad er i hans geymstu, hann þá vilie unna mier þess til yferskodunar, Og ef ecki, hann þá vilie summopere lata epter þvi inqvirera bædi i Sterbbue Sal. Sr. Þordar og annarstadar, ad eg þad, so framt skie kann, fá mætte. Paskareglurnar fylgia tandem hier med, hveriar eg feinged hefi af Hr. Justits Raad Römer. Um Arnors Hunasonar pretension þyker mier rádlegt ad Monfrere giöri þá anstalt, ad pilturinn Sigurdur verdi skadlaus. Mier lítst eigi stórt á ad adgiörder Sr. Biarna muni hönum verda til frambudar, enda á hann, satt ad seigia, eckert vid Sr. Biarna helldur alla heimtu ad Monfrere. Þad Monfrere sidast i sinu brefi af dato Skarde 5. 7bris næstlidna, ávíkur, so sem munde hann af einhverium vid mig forlogenn vera, og þad ur Nordurumbode þar nyrdra, ef mier riett skilst, veit eg ecki hvernig af sier stendur. Kann eg og ecki ödru þar til ad svara enn þvi, Ad so sem Monfrere ecki rydur neitt ad, hvern þanka eg hafa kynni um hans affaires, so hefur og eingenn i þann veg vid mig um hann talad, ad þad mætti lygi reiknast, allra sidst nockur ur Nordur umbode. Enda er eg ecki so audtrua, þott nockur (sem hier þó einginn giört hefur) eitt hvad bevísningalaust segde uppá einnhvern, um vine vil eg ecki tala. Og þættist eg þar firer oriett lída, ef nockur villde ætla mier, ad eg være sá vindhane, sem ecki þyrfte meir enn anda ad til ad styggiast vid menn, iafnvel þott eckert med skilum frammkiæme, sem þeir óþocknunar være fyrer verder. Eg hefi latist ætla ad conservera vinskap vid ærlegt folk so leinge eg hefi þess kost átt, og ecki gefa neinum mínum kunningia orsök til ad fyrra bragde, ad bregda vid mig kunningskap; þar á mót hefi eg alltíd þottst, og þikest eiga skylldu á þá, er eg falslaus vered hefe, ad þeir i sama máta syne mier einlægne án yfirdrepskapar edur undanbragda, Og giet eg þad ei firir vinskap hallded, þott nockur látest vera minn godur vinur i orde, enn i giördum sie mier á móte, so mikid sem hönum er fært, eda hann kann umkominn vera. Þvi soddan vinskapur er i raun og sannleika so

miklu verre enn opinber ovinskapur, sem hann blandar saman illsku og underferle, þar sem hatred ei med sier færer nema einunges illsku. Hier dettur mier i hug Flugumyrar prestastefna su i haust ed var, hverrar frekasta utrietting heyrest vered hafa underskrift vitnisburda lögmannsens Lauritz Christians sonar; Ecki er þad þar fyrer, ad eg hönum eda nockrum misunne sannleiks iatanar, þar á þvi rydur: helldur tek eg so sem til ad skygnast í, hvada opiniones menn firir nordan, sumer hverier, mune hafa um skarpleika vorn Sunnannmannanna, sem er, ad vær munum þá fyrst skilia hvad á ferdum er, þegar oss skiella höggenn i tönnunum, og ecki fyrr. So synest mier helldur enn ecki mannamunur giördur, ef þad er satt ad vicelögmannenum hafe fyrer nockru erfidt veitt ad fá vitnisburd um samtal sitt og Lauritz lögmanns hid fyrra áred á Alþinge, enn nu til ad giefa lögmanne þarfleysu attest voru noger promotores et operæ. hitt kiemur eigi mier vid ad prestar ur fiarlægum sveitum dragest i önnur herud til þessarra ólögmætra adferda, þad er gott nóg firir þá sem vilia hlyda þeim, er láta sig bruka til procuratores i soddann efnum. Um þad einasta mætte eg frædast: hvada landsens gagn og besta mun þad vera, sem þesser testantes meina ad lögmadurenn mune so vel procurera utanlandz? Eg vil gieta i vonernar: þad, ad insultera Amtmannenum, ef skie kann, og stiga á hals ockur vicelögmannenum og Jóne Magnussyne. Þvi annad liggur nu eigi so brynt firir, hvad lögmadurenn mune til Danmerkur viliad hafa, nema ef vera kann um ad fá utsiglingartoll sinn þess stærre, ef landinu kann þar med nockud hialpad vera. Eg villde þier goder menn vissud, i hvada gillde slik obeþeinkt document eru hiá oss i Danmörk, og hvada reputation menn leggia sier inn med þeim, þier mundud spara tillögur ydrar, persvasiones, Supercilia, tíma, kostnad, blek og pappír. I mínum uppvexti lærdi eg Havamál, og hefi eg þessu enn nu þar ur behallded: vin sinum skal maþr vinr vera þeim oc þess vin etc. sidann hefi eg lesed: amicitiam violari, Si qvis cum hostibus amici Se conjungat. Enn eg kann trua, þad giörer hver sem girner. Hvad sem nu hier um kynni vera ad seigia, þá true eg ecki ad þesser vitnesburder, mune daudrota oss, Og fleiri adhærentes munu menn þurfa ad conscribera firir lögmann Gottrup, adur enn vær i kyrd liggium under íl hönum. Um mig er þad sier i lage ad seigia, ad skyllde eg (sem þó kannskie eigi verdr) fyrer tilstille landzmanna minna (hverium eg epter skylldu godz eins ann, og epter eingu ödru stunda enn þeirra gagne) rida til ófallz, þá er eigi örvænt ad eg mundi gripa til handleggs

þeim er best væri fang á, til ad láta hann annadhvert hallda mier fra flugenu, eda hrapa medur mier, Er og eigi ovíst, ad einhver yrde sá nærstaddur, sem so hefdi átaksgodar ermar, ad handfesti tæke, hvad eg seige, so sem half kunnugur klæda snide sumra geistlegra firir Nordan. Hier um vil eg nu ad sinne ecki meira skrifa. I post Scripto á sinu brefi af 5. 7bris óskar Monfrere af mier, ad eg þvi til leidar kome, ad su nya Norska lögbok mætte næsta ár i Islendsku þryckiast hier i lande. Eg spyr: hver á ad leggia hana ut i Islendsku, og til hvers á hun ad þiena þá prentud er? Ecki vil eg smída mier, ad Monfreres þanke sie, ad hun skylldi verda skipud hier firir lög in iisdem terminis sem hun er af þeim háloflega konge utgiefin. Þvi óefad sier hann, ad hverki accorderar hun, i vissum greinum, vid lands þessa háttalag, ecki helldur mundi hun liettbær verda, ef sekternar allar hielldi sier. So vantar og i hana margt þad, er naudsynlega munde standa verda i Iislendskre lögbók, firir utan margt annad, sem hier kynne um ad segiast. Eg tek mig aptur hier um, og læt mig nu ranka til, ad þad sem Monfrere kallar þá nyu Norsku lögbok i Islendsku, mun eiga ad vera þad Islendskra laga Concept sem lögmenn Sal. Magnus Jonsson og Sigurdr Biörnsson samantoku, og Monfrere hefer Copie af. Ef eg giet þessa riett, þá vil eg iafnframt skiemta mier vid monfrere, og láta þad ásannast ad hverigur ockur(!) á börn, þvi eingenn þeirra sem nockra Sobolem eiga, eda curam posteritatis hafa (partiska fratek eg eda þá sem líted skynia) munde epter beidast ad þad Concept yrde Islandz lög. Eg firir mína personu seige af alvöru, Gud láte ei þá villu yfer mig koma, ad eg auki þvi á allar adrar minar illgiörder mót hönum, ad ad eg visvítande leide þá ogiæfu yfer mitt födurland, ad so male sanum og perfunctoriè congestum opus, af minne tilstille yrde skipad hier firir lög, mörgum ófæddum og meinlausum manneskium til áþiánar. Hitt skal vera: komist eg lifande til Danmerkur, þá skal eg næst gudz hialp syna, hversu orímelega sumt sett er i sögdu Concepte, og i bland so, ad varla væri um ad efast, ad þeir sem þad giört hafa, hafe betur vitad. So vil eg nu af alvöru og Candidè Monfrere advaradann hafa, ad hann firir eingar persvasiones, promissiones, præmia, láte sig yfertala til ad þryckia sagt Concept, gáande ad þeim truskapseid er hann konge giört hefur, og athugande iafnframt Jura Majestatis sem eingum eiga ókunnig ad vera. Skyllde þetta mitt velmeint rád ecke koma i consideration, þá seige eg Monfrere firir framm, ad eg ecki þori þar yfir ad þeigia, helldur mun þad sama konginum notificera med öllum sinum kringumstædum, og er eg

þá uggandi um, ad einrædi orki idranar. So sie eg og aungva verdung til, ad Alþings bækurnar verdi þryktar, og eigi skylldi eg þad giöra ef eg riedi firir prentsmidiunne, er þad mála sannast, ad þær hafa nu i nockur ár vered so alits, ad þad er landinu litill heidur ad exemplaria þar af multiplicerest, nema ef menn villdi þiena þar med Satyricis, so þess fleire giæti criticerad yfir riettsyne lögmanna, hvad mig mætti endilega gillda álíka. Þó er þad hvergi i verölldu ad þvilík þingsacta prentest, og þore eg þó ad seigia, ad þau munu vídast iafnskynsamleg vera, sem mikill partur af þeim er hier i lande hafa þrykt vered. Eg þykist sia firir framm mier muni opponerad verda, ad þetta sie ei nytt, menn hafi tveggia ára þingbækur til forna þryktar. Eg iata þad satt: Enn þad er so margt sem giört hefur vered, ad þad er ei þar firir betra. Þad er virduglegt firir prentsmidiu ad þar ut ur komi godar uppbyggelegar bækur, enn ei þvilikar flestum mönnum onytsamlegar chartæ, qvarum editio typografiæ præfectis vituperia magis qvam honorem afferunt. Veit eg ad Sigurdi Biörnssyni lögmanne mun ei þetta synast sem mier, So kann og vera ad Monfrere þyke hans ratiocinia (vel si mavis opiniones) sterkare enn þad eg hier um seige. So kann eg þá trua, ad mier má vera þad strídlaust, alleinasta hefi eg giört þad einn ærlegur madur á ad giöra, sagt þad mier og flestum, sem eg hefi vid talad, þiker sannlegast vera. Sömuleidis eru marger ecke ölldungis fornægder med þá sídustu edition Hallgrims Psalma og Hugvekiu Psalma Sr. Sigurdar, sem eg þikest vita ad adrer Monfreres goder viner mune hönum firir laungu notificerad hafa. Ut ur þeim judiciis, er eg þar um heyrt hefi, tok eg mier firir, einn dag i vetur, ad hlaupa i giegnum þessa sömu bok: Sie eg þad er fleira enn eitt sem einn hótfyndinn giæte þar ástunged. Þad almennelegasta er, ad i allre bokinne er eckert y. hvad ed synest studio giört; og hafa menn ecki adgiætt hversu þvilík reformatio deformerar tungumaled, þar, uppa þann máta, verdur eitt og sama ord: fyrr (prius) og firr (remotius). bidr (petit) bydr (imperat). Skytr (iaculat) Skitr (cacat). Yta (propellere). ita (viros) og sexcenta ejus modi. So er og literatura yfer allt óvöndud, sumstadar ölldungis oriett: so sem: Stædstur, pro stærstur. þær citatiur er in margine Hallgrims Psalma standa, ætla eg hefdi, nockrar, vel mátt vera burtu; þvi vist er þad ad Hallgrimur hefur alldri þau loca Scripturæ i höfdi haft, sem þar i bland tilvendest. sum koma og (ad minne hyggiu) ölldungis eckert vid Hallgrims Sensum. hvar firir einn misviliadr snart kynne fá occasion til ad seigia ad þessar citationes være meir til ad syna hversu kost-

giæfelega editores hefdi lesed Bibliuna, enn til ad dilucidera Hallgrims skalldskap. Þær umbreitingar er giördar eru i Hallgrims Psalmum þætti mier olidande ef eg være af nidium eda naungum Sr. Hallgrims. Eg vil ecki fá mier til orda, hvert Judæ peccatum hafe vered contra Spiritum Sanctum, (þvi þar um kynni vel málhvatur madur ad munnhöggvast langann tíma, hveria opinionem sem hann tæke ad forsvara): Hitt er víst, ad einginn mun til helvítes fara, þott þad hielldi so ad hafa vered, Eru og vel fleire enn Hallgrimur, sem þad hafa statuerad, og castrera menn þar firir ecki bækur þeirra þaa þær de novo ederast, sem og aungum leyfist ad giöra nema errores ryde á so miklu ad þar vid sie ad óttast gudz stygd edur nidurbrot godra sida, sem hier er lángt frá. Og hefdi menn nu endilega viliad skafa þetta burt, um Judæ synd á mót helgum anda, þá hefdi þesse reformatio uppa allann annann máta kunnad ad skie laglegar enn giört er. þvi þar sem Hallgrimur sagde sína meining, er nu i stadenn þess innkomin lokleysa sem aungvann Sensum hefur: Sal og líf setti i vanda, Synd á mot helgum anda helld eg þar (hier þo ei *ovf. l.*) hafi skied. Nema þetta ætti ad vera refutatio alicuius, qvi ita judicasset, sem ecki kann ad vera, væri og satis ineptum, hoc unico loco. So er þá absurditas connexionis audsien, og kiemur eins vel vid præmissa Hallgrims, sem ef i stadinn hefdi sett vered: Sal og líf setti i vanda, selium þott höfud banda, hier hafi ei skadi skied. ɔ: þott Judas hafi ei syndgad á mót 6ta bodorde: Nær hefdi vered ad taka burt alla þessa Sententiam og slutta versed med þessu eda þvílíku: Sal og líf setti i vanda; send oss, O gud, þinn anda, so fordumst hvad hier er skied. Su önnur umbreyting: af (med *ovf l.*) illum diöflum lyda má, er, ad visu, betur tilfundinn, lyter og ei so miög opus Hallgrims, sem hin fyrr áminnsta. Samt munu flester hallda hana ónaudsynlega, þvi meira vardar um ad fordast helvite, enn ad criticera um, med hvert slag gud mune lata þá fordæmdu pínast. Audsied er og, ad gratia og emphasis Hallgrims er hier med burt teken, hvers concept er: ad þad sem endurlausnarenn leid hier, Um nætur tíma af mönnum. þad mune fordæmder Af diöflum lída verda um eylifd. Þvi hefdi nær vered, ad mínum þotta, ad notera hier in margine ad i þessarri meiningu Hallgrims væri þad ad remarquera, eda þad, helldr enn ad taka sier þann myndugleika yfir opere eins þiodskalldz, framar enn nockur editor plagar ad giöra in alieno opere. Og eg spyr: Fyrst þesse reformatio var so naudsynleg i Hallgrims Psalmum hoc loco, og þetta hans Af diöflum matti eigi standa, hvad hlifde þá Sr. Sigurdi i Prestholum? i hvers

50ta Psalme vers. 2. stendur enn nu óraskad: Brennebödlar þreytast ei þar (sc: i Helvíte). hvert þad, ad hann var Nordlendskur, eda ad menn gádu eigi ad þessu, eda og ad Gerhardus sialfur hefur eins til ordz tekid i originalnum, hvad mier hefdi þótt mátt noglega afsaka Hallgrim: sic duo cum faciunt idem, non est idem. Um Psalma Sr. Sigurdar i Prestholum er þad minn þanke, ad þeir aungvann veigenn forþienudu ad vera i sama bande med Hallgrims Psalmum. þvi so sem margnefnder Passiu Psalmar Sr. Hallgrims eru fremur flestum eda öllum saungliodum i Europæ Nyrdra parte (eg meina so mörgum i einne Collectione) so kunna aller hagmællter menn (um skalld vil eg ecki tala) ad siá, ad mikill þore Psalma Sr. Sigurdar er leirkast og ósmíde, hellst þegar á þá sæker, iafnvel þott þar inne og finnest þau vers mörg, sem fallega eru qvedin. Um efned þar í vil eg ecki margt tala, þó er hægt ad siá, ef nockur vill bera þá saman vid sialfar Gerhardi Hugvekiur, ad i þeim eru optlega ur lage færd verba Gerhardi, Undanfellt á stundum þad sem árydur, og innflickadur þvættingur þess á mille, sem eckert á skillt vid Gerhardum. Þetta vil eg, sem sagt er, ecki fá mier til margyrda. Enn um dictionem nefndz Sr. Sigurdar vil eg leyfa mier nockru fleira ad ræda, og vil eg þó ecki taka nema þad sem er extantissimum. þvi ad mörgu mætti finna, hver sem villde til þess hafa sig og begiere eg ecki þá bestilling, helldur excusera giarnann þad sem excuserad verdur. Fyrst eru i nefndum Hugvekiu Psalmum þau bögumæli, sem eingum kiæmi til hugar i almenningstale ad hafa epter, so sem Bloss pro blossa Ps. II. vers. 4. öndu pro önd (accusat.) Ps. XXVI. v. 3. Dirdu pro dyrd (dativ.) Ps. XLV. v. 4. Scilicet poëtam hefur alika gillt hvad hann segde, þegar þad væri samstædt, meinandi ad einginn mundi þar epter þora eda kunna ad skygnast. Og ef þad frammtak nu væri i einhverium, þá mundi þad nóg, ad hann (Sr. Sigurdr) hefdi þad eda þad sagt, Item þad væri þo prentad og approberad af bestu mönnum. I annann máta eru hier ordleysur sem eckert eiga skillt vid Islendsk(!) mál, so sem hoop pro traust Ps. VI. v. 1. Ps. VIII. v. 10. tilflukt pro athvarf Ps. VIII. v. 5. Ps. XXV. v. 1. fatast pro vanta Ps. XII. v. 10. Gietura pro mater Ps. XXIX. v. 8. (qvale, qvæso, idioma?) ad brasta epter, pro desiderare Ps. XXXV. v. 2. Sama per, pro: eadem conditio Ps. XXXIX. v. 2 (vilissima vocula). Sumtidis, pro þess á milli, Ps. XL. v. 1. blessunar salle Ps. XLI. v. 9. (qvid significet ignoro) Her himins liknar sig saman, pro convolvitur (ni fallor, neqve non satis vocem intelligere possum) Ps. XLV. v. 4. Huc referri possunt:

ad numa Ps. XV. 4. XLII. 3. XXIX. 7. af Utero XXXVIII. 4. Geise pro akefd, ut puto, Ps. XLI. 2. Ovina umfall Ps. XLII. v. 4. pro fall þad er eg hefi ad vænta mier af tilstille ovina minna. Veit eg, ad sumt af þessu yrdi á nockurn hátt med vefium afbatad, so þeir, helldur enn ecki, fornægder yrde sem lited eda ecke skilia af elegantiâ lingvæ nostræ. Enn eg villde, ef nockurs rád ætte, ad þeir qvædi ecki sem ei eru leingra komner in Scientia poëtices eda máls þess er þeir ætla i ad qveda, enn so, ad þeir verda ad bretta ordinn upp i endann, og aflaga málfæred, til þess ad gieta þar inne i samstædum bundet sína conceptus. Meira er enn nu epter: Ununar ardr stendur Ps. IX. 4. hna skeyti (ineptum epithetum) Ps. XIX. 8. hnár hiti, pro mikill Ps. XLIX. 2. Samvitskan níst Ps. XXXIII. 2. Sorgar gallar, pro hrygd, Ps. XLI. 7. hörpur sláande Ps. XLIIII. v. 9. mun eiga ad skiliast: hörpur sem slást, annars er meir proprium ad leika á hörpu enn slá, iafnvel þott hörpuslattur sie til, Item ad slá langspil heite, ad leika þad, med fingrum edur fiödurstaf. ad grafa vinþrugu pro torcular construere. Ps. XXIII. 4. ineptè admodum. Þu, gud, munt mier ei mya Ps XLV. 6. indignè, in re tam magnâ. Mya er, ad amast vid einum, inter pares vel ferè, ni fallor. Fleira nenne eg ei ad annotera, so vítt voces nudas ahrærer. Hvad Syntaxi vidvíkur, þá er hun eingu accuratior sumstadar enn hitt var. gnæfer allt, ɔ: yfir allt: stendur Ps VIII. 5. et simile XLVII. 2. gnæfer girnd vors hiarta, pro yfirgeingur. Ps. XLVII. vers. 3. gnæfer simplicitèr pro eminet XV. 7. XXXVII. 5. Fara þurda pro minui Ps. XV. v. 2. Ad giefa litillætisgaum pro astunda litillæti Ps. XXXIIII. vers. 1. Umferdarreisu hefur hier hæped þó næturtafenn Ps. XXXIIII. 1. Fá lifsstund pro faar stunder Ps. XXVIII. v. 1. insveta admodum locutio est. Vidar er Syntaxis i þann máta raung, enn hvergi þó aflagalegre enn Psalmo II. v. 12. Psalmo XI. versu 1. Um ineptas locutiones, sem i þessum Psalmum finnast, vil eg ecki fiölyrda, þó eru þær ecki allfáar, so sem: Einn murveggur þvi orka má ad óviner síst i höllu (höll atti þad ad heita in accusativo) ná. hier hefur Sr. Sigurdur ætlad til ad höllin skylldi standa vid tungardenn. I Psalmo XXXVII. versu 4. styngur refurinn med halanum. Psalmo XLI. 8. Riodur af ofurpin, hann bar og hvitann mialla, þvi hrakning etc er ineptissimè til ordz tekid, og contra mentem authoris. Margt er fleira þessu iafnvægt edur nærri, Sed id nunc non agimus. Enn hvad er þad sem stendur Psalmo XLIX. versu 4. ad i Helvíte sie eingenn gód von á heilsubrest? Eg meina ad vísu sie þar ad

vona epter þeim stærsta heilsubrest. þetta og annad þvilikt meina eg nu, helldur hefdi þurft limam enn þau fyrrnefndu tvö loca i Hallgrims Psalmum, Og giet eg ei sied hvar i þad bestendur, ad þesse góde Sr. Sigurdur skule meritera comparation med Horatio (sem eg þó sie ad Monsr. Jon Einarson hefur lated sier fara um munn) þvi ecki munu bögumæle eda rangar Syntaxeis vocum finnast i Horatio, eins og i þessa Skalldz verka. Errata Marginaliorum so sem annoterad er sidast i bokinni, giet eg til misprentad sie, Secundum analogiam munde þad heita eiga: Marginalium. Sed hæc nullius sunt momenti, Saltem heic annotata, ut candorem meum ostendam. I Monfreres eigin formalum hefi eg hellst lited til þeirra þriggia orda: munnhörpu stycke, munnstyckes harpa og munnhörpu blístur. Eru þessar þriar glósur Iislendskar? Eg meina nei, og munu þær þá vera ur Dönsku lánadar. Sie þad so, þá veit eg óglögt hvert þær eiginlega koma vid þessa materiam. Þvi munnharpa (i Danmörk) heiter litilfiörlegt instrument, giört af litlum iarnteine, hvert smádrenger festa á mille tanna sier, og sveigia so endann þann sem utstendur, so þar hrikter í nockud, álika og þegar hliódlítel madkafluga karrar og helldur uppe á mille. Enn hier á rydur, kannske, líted, og giöre eg mier þetta til gamans vid Monfrere, fyrst eg þó, á annad bord, er setstur á þennann skrafstól. Framar þyker mier iskyggelegur Psalmur Sr. Magnusar Illugasonar (i Husavik) sem prentadur er bakvid þanka Sr. Hallgrims, i þvi, ad hann kallar biskupana þá frómu landsens fedur Eg veit og iáta, ad þær personur, sem gud og kongur hafa so hátt sett, kirkiunni til stiornar og yfirráda, eiga so vel i ordum sem giördum i heidri ad hafast, og ecke án virdingartitla ad mentionnerast publicè, þar so ástendst. Annars man eg mig hvergi þann biskups titel (frome landsens fader) lesed hafa, nema hvad Sr. Sigurdur i Prestholum i Psalme einum aptan vid sina Hugvekiu Psalma prentada á Holum 1652. kallar Sal: Hr. Þorlak landsens födur, Og setur þad, i mínum þanka, aungva reglu. Hia oss i Danmörk þorum vær ecki nie vilium neinum þann titel tilleggia, nema konginum einum: Og uppa þad Monfrere ecki meine, hier under bue eitt hvad annad, og sie eigi so sem eg nu seige, þá finnur Hann i þeirre bæn, sem almennelega verdur lesen af öllum predikunar stólum i badum vors kongs rikium bænadag þann er helldst 4.a friadag epter Páska: Haf, o gud, altid et vaaget öje over landets fromme fader, Din Salvede, Voris allernaadigste arvekonge og Herre. I bókum almennelega fá eigi aller Principes þennann Patris Patriæ Titulum,

helldur þeir sem framar ödrum hafa góder vered, so sem: Augustus, Trajanus, og adrer þvíliker; eda sosem vorer Danmerkurkongar, af hverium, nu, nærri i 200 ár, einn hefur vered ödrum betri (ef eg má giöra mig so diarfann, ad raisonnera hier yfer). þesser, seige eg, kallast med riettu Landsens fedur, enn ei biskupar, so miked eg enn nu sied hefi, Lærefedur landsens være, i mínum þanka nockru nær, og munde þó, kannskie nógu stort þikia hiá oss i Danmörk, ef hver biskup villdi sig so kalla láta. Ugger mig nockud, ad, ef þetta af illgiörnum interprete frammbored være i Danmörk, þad ecki mundi fá þar af öllum so favorable alit. Og iafnvel þott presturinn, af óframmsyne eda ókunnugleika (adulandi studium vil eg ecki drotta ad okunnugum manne mier) hefdi nu þetta so sett, þá ætla eg þad munde verda hallded sialfsagt, ad Monfrere (so sem custos typographiæ et censor imprimendorum) hefdi átt ad láta þvi umbreita. Ad vísu er eg so litelsigldur, og voga so líted uppá luckuna edur þögn annarra, ad eg villdi ei þetta hefdi undan mínum handariadre prentad komed, þott einn villde giefa mier peninga þar firir, sem eg þó veit ad Monfrere hefur þad láted kauplaust þryckia. Ecki er þetta af mier skrifad i þeirre meiningu, so sem eg hier firir ætle nockurs bagamadur ad verda, þott kynne, sem ecki er enn þá víst, helldur skiedur þad til þess, ef Monfrere þiker þad meritera reflexion, ad menn þá sæe sig helldur fyrer i annad sinn, í vidlikum sökum. þó vil eg eige þad dissimulera, ad ecki villdi eg ad lögmadur Gottrup visse þvilik missmíde á giördum mínum, ecki helldur Monfrere (ut omnia effundam) medan yckar vinskapur er so fastur, sem mier skilst hann i haust vered hafe, og, ad líkindum, enn nu er. þetta munu Monfrere þikia stóryrde, enn eg vil, ef eg má, hafa þad kalladann candorem. þad er ecki min lund, ad simulera og dissimulera alla hlute, látast vera Neutral á stundum, enn veita so ad vörmu spore motgáng i þvi eg giæte eda þyrde, helldur vil eg annadhvert vera hrár eda sodinn, so vel i því ad seigia mína meiningu, etiam justé expostulando cum amicis, sem i ödru. Og su umgeingne mun flestum hreinlyndum mönnum þægust vera. Hier skal nu ende verda á þessum discours, kann ockur til hans laged verda framar, ef Monfrere til Alþingis kiemur, hvar eg þá fæ þá æru, ad tala vid hann. Imidlertid óska eg Monfrere, af einlægu þele, allra heilla, lucku og velgeingne, tilleggiande mína þienustusamlega aludar heilsan til Madame, Monfreres Vel Edla kiærustu, med ástarþacklæte firir veittar velgiörder, og framm-

bode minnar falslausrar þienustu, þar henne til vilia vera megna.
I det öfrige er eg og forblif

VelEdla Velehruverduge Hr. Biskup Mins Mikilsvirdande
Brodur þienustuskylldugur þienare
Arne Magnusson.

*

652. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Vogatungu 15. juni 1707.

Trygt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Dat. »Vogatungu i Leyraarsveit þridia dag hvitasunnu anno Xi. 1707«. Udtaler sig om Kúgilde-kontroversen. Bedømmer Jón Árnasons nye kalender (rím), som han gærne ser trykt; er derimod betænkelig ved at Jónsbók optrykkes, da så meget i denne lovbog er forældet. Forespørgsel om håndskrifter og lign.

Æru- og Elskuverde Broder.

I buninge ad skrifa Monfrere til, lyt eg fyrst til mánadardagsens á hans agiæta skrife er eg sidarst feinged hefe, hann sie eg ad er 13. Januarii. So tek eg þá til ad verda efadur um hvert eg skule skrifa epter so langa bid á svare, eda og eg skule látast alldri hafa feinged þetta Míns brodur bref. Epter miög stutta deliberation sie eg þad ecki ad vera forsvaranlegt, ad lata annad uppe enn satt er, Og lytst mier þvi ad agera hreinlega, og bidia umlydingar á þvi ad so leinge þagad hefi, læt eg mina afsökun vera, nockurn part margar og smáar occupationes, og nockurn part minnisleyse, þá ferder hafa orded. So óska eg þá af alhuga, ad þetta blad meige hitta á Monfrere heilann og i æskelegu tilstande, sem leinge og vel frammveiges continuere. Fretter eingar skrifverdugar tilfalla hier um platz so eg nu minnest, ef eru, þá eru þær marklausar, og berast eda borest hafa med milleferdarmönnum, þad Monfrere i hans goda brefe ávikur, ad bændur take fyrst abætur á gömul kvigillde, besinne sig so sidann og hallde inne leigum, skilst mier oriett vera, þvi eingenn má sialfur ganga á þann giörning, sem hann óneyddur og med fullu vite giörer, svo framt hann er myndugur til giörning ad giöra. Annars geingur þad so til hier nærre oss i þessarre qvigillda Controversiâ, ad sitt herma hverer husbændur og bændur, og kemur þeim litt saman. Hver veit nema stutta stund þurfe á þessarre deilu ad hallda, Einn godur vinur ur Kaupenhafn hefur mier skrifad, ad nockrer ætlade sa postur þeirrar hier um utgeingnu forordningar, munde umbreittur verda, hvad ef so reynest þá skipen algiörlega komin eru, þá giörer su umbreiting,

óefad, enda á allre þessarre tvidrægne, og verdur þess ecki lángt ad bída, ad menn einhveria vissu þar um fá. Eg heyre ad Rim Skolameistarans Jons Arnasonar er þrykt, þar um þyker mier vænt, og hefur alldri minn þanke vered ad sporna vid þvi, ad þad þrykt yrde, langtum helldur æstimera eg hans lærdom og Idiuseme, er hann i þessarre rimgiörd synt hefur, hvad og aller rettsyner munu med mier giöra. hitt vil eg eigi dissimulera, ad eg meina nockur dubia enn nu þurfa ad skodast, enn þau rída eigi á þvi, ad rímed sie þar firir ecke gott. Kynni og vera, ad þesse dubia kiæme af misgáninge mínum, iafnvel þott eg þad ecki ætle. Eg hefi alltid so miked ad sysla, ad ecki tilkiemst skriflega ad proponera slikt, so þad skiliest, þvi þad være mánadar erfide, hellst ef þad so skyllde giörast, ad aller skilde. Nu hefe eg ásett, ad taka aller þær minar chartas, sem hier um eru, til alþingis, og syna þær skolameistaranum, ef þángad kiemur, so hann sialfur yfervega kunne, hvert nockur veigur mune þar i vera edur ecke. Hvert sem er, þá hindrar þad, sem sagt er, eige, ad Rimed þar firir ecki sie gott, ad vísu um rúma tíd. Og so Monfrere siáe, hver minn þanke er þar um þá bid eg hann ad ætla mier 3. Exemplaria þar af, eitt innbunded og 2. óinnbunden, hver eg ætla ad senda til Danmerkur, og lata igegnumskiota med hreint papir. Kynne eg fá eitt exemplar bunded sem skrifpapir være i, eda og planerad bunded exemplar, þá være mier þad þægra, þvi eg skrifa giarnann i slikar bækur med þad sama ad eg les þær. Eitt exemplar af gudspiallabokinne kaupe eg vel med, i fald mier kiæme til hugar ad vígiast, jafnvel þott þad kannske dragest fyrst Sr. Gisle vard veidebrádare enn eg um Grimseyar kall. þad hefde vered nádugt og rólegt plats firir mig til ad studera i mínum dröslum, þá þetta allt vastur være firir bí. Jonsbok gömlu fornem eg ad vera á ny prentada, þad kom mier óvart, og næsta mun (ignosce Candori meo) hvert eg ecki hefdi fra því ráded ef so nalægur vered hefde. þar er í henne margt undarlegt, sem næsta því er, ad alldri hefdi átt ad vera þrykt, auk helldur tvisvar, Um disparata officia kongs og biskups i Christindoms bælke, um kongs erfder (fraleitar þeim er vær og vorer forelldrar firir laungu höfum uppá svared) i sama Kristindoms bælke, Item um kongskosning, er hvergi á nu heima og ecki hefur átt i langa æfe. Hier firir utan er á dreif um bokena þad, sem eingann veigen accorderar med þessum tídur(!). k o n g u r m e d b e s t u m a n n a r a d e giöre þad eda þad. Ad eg ecki reikne upp mikinn part bokarennar, sem nu er under lok lidenn, so sem utlegd firir manndrap, Vogreks Capitula, etc

hvad ed standa vard i þeim exemplaribus sem allareidu voru utgeingen in vulgus, enn þarflaust synast skyllde ad duplera Exemplaria þar af. hvernig sem þessu öllu er nu vared, þá bid eg Monfrere þó, ad færa med sier til Alþings (Eg heyre med glede ad hans sie þangad von) 2. Exemplaria óinnbundin af þessarre editione, þvi fyrst hun er klár á annad bord, þá vil eg kaupa þau, med þvi bokin er gömul, og eg sanka þvilikum sökum, enn þá þeim þar af, er eg kynni ad missa. Eg skrifa nu þetta bref i nockud tæpu tome medal margra annarra anna, þó so eg alldri skule skrifa Monfrere til, so ad eigi sie þar i um antiquitates, þá læt eg þetta epterskrifad hier i haste innfærast: Göfug matrona Elen Þorlaksdotter, hefur láted seigia mier af Halldore Einarssyne, ad til Monfrere leverad hafe (eg skil nylega) bok, sem hun mier ætle, og hafe Monfrere i ráde mier ad senda. So bid eg þá Monfrere vinsamlega ad láta þessa bók (hver sem er) eigi gleymast, þá sig til þings byr, so eg kunne vid sagda matronu þacklátur finnast. Sr. Jon Torfason á Breidabolstad liedi Sr. Þordi Oddzsyni, á Völlum i Svarfadardal, þá hier sydra var, qver in octavo med hendi Sr. Torfa i Bæ, hvar i nefndur Sr Torfi (þá domesticus Mag. Bryniolfs) skrifad hafde Copier af nockrum Mag. Bryniolfs brefum i Latinu skrifudum ad exteros. Þar var og i Elegans Oratio Latina er Mag. Bryniolfur hiellt þá Fridericus III. hylltur var. Þessu qvere skilade Sr. Þordur ecki aptur, enn sagde Sr. Jone, ad hann þad lied hefde Monfrere, þá i Odda prestur var. Nu bid eg Monfrere þienustusamlega, ad láta leita hiá sier i öllum skotum og kimum epter þessu qvere, og liá mier þad ef finnst, Eg skal þvi, ad vísu, aptur skila (þvi hver á vid sinn sala) þad fyrsta eg þad gegnumskodad hefi, sem snart kann skie. Sie þad ei hia Monfrere (sem eg þo varla umefast get) þá bid eg ad epter því mætte inqvirerast hvar sem i hug kiemur, þvi mier liggur nockud á ad líta þar í, Og er þad lucka þeirra er þad geyma, ad eg eckert kann í galldri, þvi eg munde, kannske, annars seida þad til mín, vel ef ecki geymslumennena med, Lögmadurenn Sigurdur Biörnsson hefur 1698 lied Monfrere bok, innehalldande Vilkins maldaga Item adskilianlegt um Videyar klausturs-, Skalhollts- og Holastada-iarder. Þad sama qver hefi eg af lögmannsens alfu leyfi fyrer ad skoda ef Monfrere á hallded hefdi, og þvi er mín aludarbón ad sögd bok mætti med Monfrere á næstkomande Alþing fylgiast, mier til yfirskodunar, Kynni eg þá þó ad fá hana þar strax Monfrere aptur, i fald ad eigi til fullz brukad hafe. Og hier til vil eg mig forláta, þvi þad er þó Monfrere án baga,

hvernig sem velltest. Være og Sigurdar registur, þad sem Holastad fylger á membranâ 4to. ecki ofmikill birdarauke i ferdina' þá beidde eg Monfrere ad taka þad med til augnabliks yfirskodunar, enn ecki til ad taka þad ur Monfreres tiallde, nema ef skie kynne um stund af deige, Og kynne þad eins gott nordur aptur fara. Hier med enda eg nu ad sinne, óskande Monfrere af alhuga, og öllu framar, allra heilla lucku og velgeingne um öll ókomin dægur, ad tillagdre minne þienustusamlegre qvediusendingu til Vededla hustrur Þrudar Þorsteinsdottur samt Göfugrar matronu Elenar Þorlaksdottur med aludar þacklæte firir allt gott.

Vester Totus

Arne Magnusson.

*

653. ARNE MAGNUSSON TIL [BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Skalhollte 27. dec. 1707.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. dat. »3dia dag Jola«. Opregner forskellige af koppe-epidemiens ofre. Beder en gammel kopibog m. v. eftersøgt, lover aflevering af lån og tilbyder udlån. En anonym coadjutor.-supplikats berøres.

Vel Edla Vel Ehruverduge Hr. Biskup Elsku verde broder.

Fyrst hier á mille fellur so beyn ferd, má eg eigi annad enn besækia Monfrere med þessum línum. Skal þeirra upphaf vera, ad óska Monfrere þess, ad þesse yferstandande Jol hafe vered hönum og öllum hans gledeleg, og ad þesse Sedill meige hitta Hann heilann á hofe og i æskelegu velstande. Fyrer allar velgiörder fyrr og síd audsyndar þacka eg aludlega, og finnst giarnann til þienustu hvar tilnæ. Frietter allar hlyt eg undan ad fella, hefi skiled á Eyolf Einarsson ad bera þær munnlega framm, fyrst so fliotlega reiser (þad er ad seigia fyrr enn eg hugde þvi annars hefur hann dvaled hier nockra daga) ad ei stunder fæ þær ad innfæra. Þær sierlegustu eru og ei annad enn bolusott og daude allstadar ad. Fyrer vestan eru dauder, Sr. Olafur Jonsson i Grunnavik. Sr. Pall Þordarson á Eyri i Skutilsfirde. Hakon Gudbrandzson (um Jon brodur hans mun firir laungu friett, ad hann dó i Borgarfirdi). Þorlakur Gudbrandzson, nuper Syslumadur, og hans kona, Dætur 2. eda 3. Sæmundar Magnussonar á Holi i Bolungarvik, Konar Sr. Halldors i Selárdal og dotter. Dotter Arna i Billdudal, su sem kom til olucku med þeim gipta manne, Einar Palsson á Rauda sande, og Charitas Þorsteinsdotter fra Skarde. Einar Einarsson Syslumadur qvondam

og hans syster Jardþrudur. þetta mun Monfrere ad miklum parte til forna kunnigt, sem og þad sem nær er skied, hvar firir þar um ei fiolyrde. Ecki var bolann komin austur yfir Lons heide þad sidarsta tilspurdest, Enn i Hornafirde var hun. Og firir hiedan Skeidará hefur hun æred miked ad giört. Ad Nordan var hun og ecki komin i Vopnafiörd, so friettst hefdi. Eg vil eigi tala hier um fleira, bædi vegna timaskorts og hins, ad ei verde Melancholiskur þá til huxa þess tilstands sem hier af mune verda epterkomande, Dominus providebit, hann kann best, og kann alleina. Hallgrimur Jonsson fra Berufirde hliop undann bolunne og siglde i haust i Diupavogi. Kannske Monfrere giete nærre erendunum, ef fleire hafa vered enn ad fordast boluna. Hier med læt eg friettum loked. Enn til þess ad alldrei fáe Monfrere so bref fra mier, ad ei sie eitthvad þar inne um gömul monument, þá legg eg hier innani 1. Copie af brefi Þorsteins lögmanns, Um Feriu á Jökulsá, 2. Extract ur brefi Sal. Sr. Skula Þollakssonar til min. Ahrærandi Þorsteins lögmanns bref þá hefi eg þad feinged af einum sem ödladest þad hia Sal. Sr. Skula, og sagde þad vera skrifad epter brefabok hans, mier skildest: bok sem hann hefdi i skrifad Copier af þvilikum gömlum documentum. Nu er su min inneleg bon til Monfrere, ad hann villde láta inqvirerast epter þessarri bok, ef nockur vered hefur, og utvega mier hana til láns, þvi þar mundi óefad eitthvad fleira gott inne finnast, Er og i þessarre Copiu eitt og annad, hvar um eg efast, og kynne þá su Copian er Sr. Skule Sal. skrifad hefur, ad taka þá dubitation burtu. Bokin skal iafngod apturskilast. I ödru lage þykest eg siá, af þvi Extracto ur Sendibrefenu, ad Originallenn af þessu Þorsteins lögmanns brefi, muni á Greniadarstad liggia (ad vísu á hann ad liggia þar epter sialfu brefinu). Þad være velgiörd mot mier, ef Monfrere villde lata Sollicitè ransaka, bædi á Greniadarstad og annarstadar, þar hellst von á være, epter þessum original, sem varla kann tapadur ad vera, (Være og ei gott ad tapadur være). So eg hann til siónar fá kynni. likast være, ad med þad sama munde uppdagast fleiri Greniadarstadar skiöl, um hver fyrnefnt sendibrefs extract getur, Villde Monfrere vera so godur, ad senda slikt allt velforvarad (ef nockud finnst) til lögmannsens Pals Jonssonar, i vor, adur heiman ferdast, þá være mier þad stor þægd, og skal þad þá allt á Alþinge apturskilast, þvi flest allt þarf eg ei nema sem snöggvast skoda: Komi þad og á Alþing, þá skal þad, ef mögulegt verdur, koma Nordur aptur i haust ed kiemur i ferd lögmannsens, iafnvel þott sidare partur af sumrenu sie optast vanur

ad fá ockur nog ad giöra annad enn ad þeinkia uppa þvílikt. Monfrere, Uppdagest þetta Þorsteins lögmanns bref, eda önnur þvilik monument, hvert helldur vidvíkia kunna Greniadarstad, eda ödru, þá skal eg anskrifa þad firir obligation uppá mína sídu, og leitast vid einhveria þienustu ad syna i vidlíkann máta. Eg hefi tilforna nockur gömul bref fra Greniadarstad, sem til mín eru komin, nockurn part fra Sal. Sr. Skula sialfum, nockurn part i giegnum Halldors Sal. Einarssonar hendur, og nockurn part firir Monfreres tillatseme á næst lidnu vore. Af þeim hefi eg mikinn part i gegnum hlauped, og hefi ásett, ad skilia mig af med þau á Alþinge i sumar, og lata þau þadan komast til Monfrere, þá þore eg nu og loksens ad lofa til vissu restitution þeirrar Statutu bokar, sem fra Monfrere hefur um stund hia mier dvaled. Være eitthvad i mínu vallde, af Sögum edur ödru þviliku, sem Monfrere hefde lyst til, þá krefst eg og beidest, ad hann diarflega heimte þad af mier til láns, Enn þad verdur ad skie firir þing, þvi epter þad næ eg ei so til þess. Hier munu i vetur einhveriar ferder á mille verda og kann þad þá ad skie. Med þad sama þætti mier gaman ad frædast af Monfrere, hvadan ur garde hann hellst ætlar ad uprunnen sie Su Supplicatia um coadjutorem, á mot hverre er þad form, sem Monfrere var so godur ad senda mier i haust, þad være til ad þeckia folk, ef menn giæte götvad nockud upp þar um; þvi eg minnest ecki, ad þvilika diörfung nockurntima sied edur heyrt hafe. Hier skilst eg nu vid, Enn þvi Vil eg eigi gleymt hafa ad bidia Monfrere frammbera mina þienustusamlegustu qvediusendingu til Madame Þrudar Þorsteinsdottur, med aludar þacklæte veittra velgiörda, Sömuleidis til Madame Elenar Þorlaksdottur. Gud vardveite Monfrere og alla hans i langvarande velstande og æskelegum heillakiörum, þess óskar af alhuga

Mins VelEhruverduga brodur þienustuskylldugur þienare
Arne Magnusson.

Eg óska Monfrere og öllum hans gledilegs farsæls Nyss árs med allre velgeingne.

P. S. Madame Elenu Þorlaksdottur þacka eg þienustusaml. firir bokarsendinguna i sumar med Halldore Sal. Einarssyne, Eg skal bokinne skilvislega apturskila, Og frammbyd mína þienustu, ef nockud til dægrastytlingar communicera kynne.

Hvada madur var Absalon Beier, er eignadest hia Sal. Hr. Þorlake eina Sturlunga Sögu? Nær var hann á Holum? (eg meina, qvo circiter anno Christi) Var hann med liensherranum,

eda sialfs sins madur? Ur þessu öllu mun leysa kunna Madame Elen Þorlaksdotter, Og er þá Monfrere vís til ad lána mier skrifarann til ad teikna upp svared. Valete diu multumqve!

654. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON. Skalhollte i haste þann 6. Maii 1708.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Mr. Beyer er udsét til at være amtmands-vikar m. fl. nyheder. Benedikt Þorsteinsson, som søger om Tingøsyssel, har til stiftamtmanden angivet forskelligt om biskoppen; A. M. véd vel, at alt ikke er som det burde være, men mener dog han kan være forholdsvis rolig. Specificeret anmodning om håndskrevne sager.

Veledla Vel Ehruverduge Hr. Biskup, Æru- og Elsku- verde broder.

Mitt Sidarsta var daterad 3. dag Jola næstlidna. Sidan hafa ad sönnu ferder orded, enn eg þá annadhvert vered hindradur eda eckert haft ad skrifa. Þess á mille hefi eg þann 15. Martii medteked Mins brodur agiætes tilskrif dat. 13. Februarii, hvar firir þienustusamlega þacka. Nu óska eg, ad þesse minn Sedill finne Monfrere heilann og heilsugodann, læt hann iafnframt vita, ad mier lídur meinalaust, So er og eckert sierlegt friettnæmt hiedan ad skrifa. Þad nyasta er, ad skip eru komin i Hafnarfiörd og Holmenn, seigia þau frid og árgiæsku ur vorum löndum, Gude sieu þacker. Amtmadur kiemur ecki i sumar, og líkast ecki hiedan af, Meinast ad Monsr Beyer verde hans perpetuus vicarius hier. Hallgrimur Jonsson fra Berufirdi hefur feinged bref firir Rectoratu á Hólum og er mier þad kiært, og so þikist eg vita ad þad mune Monfrere og vera.

Benedict Þorsteinsson fra Bolstadarhlíd hefur sokt um Þingeyar Syslu, var ei utgiört hvad þar uppá svarast munde, þá Mitt bref, hvar ur þetta er, var skrifad. Fyrer nockrum dögum skrifadi eg lögmannenum Pale Jonssyne til, enn var þá so naumt vid látenn, ad eg gat ei teiknad Monfrere Sedilsord, Mig gillte og eins hverium yckar eg skrifade þad sem nu kiem eg til, Amicorum n. omnia communia. Þad eg skrifadi var um nefndann Benedict Þorsteinsson, hann hefur (sem mier er skrifad) i vetur teked sier mann i stack, og angefed um Monfrere posta nockra 13 ad tölu firir hans hói Excellence Stiftbefalingsmannenum. Ecki veit eg eigenlega hvar i þetta skal bestanda, þó munu þessar Postar utanlandz algeingner ordner, þvi mier er lofad med sidare skipum Copie þar af. Jon Torfason er mier sagt vered hafi med i þessu verke, hvad ef satt er, þá er hann dygdarmadur, mót margfölldum godgiördum er mier er sagt Monfrere hafe láted framm vid hann koma til forna. Eg bad

Hr. lögmannenn P. J. W. tilkynna Monfrere þessa sögu, og seigia þar hia, ad ecki tioade ad qvída okomnu, Ur þvi er ad ráda sem komed er, seiger hann þess á mille. Eingenn ætla eg glediast mune af Monfreres motkaste, helldur þyker mier likast ad aller goder menn mune þvi adhlynna sem riettast þyker. Og þott eitt hvad kynne mannlegt vera, þá er líkast ad hver siáe sialfann sig, Allareidu hefi eg minnst á þetta vid Monsr. Bejer i brefi mínu, og er eg viss um, ad hann i eingann máta sæker Monfreres skada, iafnvel þott kannske hönum þyke missmide á einu eda ödru. Eg taledi vid hann næstum á Þingvöllum, og gat eg eckert i hans tale funded þad sem ecki være gods manns. og so hefur mier hann iafnann virdst, sidann vid hann kyntist. Ætla eg Monfrere giöre ecki illa, ef hönum vid leilighed hier um tilskrifar. Hier um skrifa eg nu ecki fleira, hellst þar eg ecki veit hvar um þesser godu Postar eru. Torfi Palsson (fra Nupe vestur) hefur i vetur sokt um ad vera Vicebiskup hier á lande, feinged nei. Annad man eg nu ei af utanlandz friettum sem oss komi eiginlega vid. Nu kiem eg, ad vanda, til minna eigen bedrifta. Þad er fyrst um Sturlunga Sögu in 4to med hendi Biörns á Skardzá, þá sem Monfrere tok hia mier i fyrra á þingenu, enn hiet mier henne þó aptur. Være þad nu Monfrere bagalaust, þá beidde eg um hana aptur á alþing, Enn eg gef Monfrere giarnann adra goda bok fyrer hana utanlandz fra ad vore ef lifum, og kann Monfrere hana med nafne ad nefna. Um Jon biskup Halldorsson i Skalhollte, minner mig eg sæe þar firer nordann (þa eg hafdi þa æru ad vera á Holum) þátt lítenn, man ei hvert þad var i bok nockurre Jons Þorlakssonar eda annarre. hann villde eg firir hvern mun uppskrifadann fá i 4to, accuraté qvoad singula verba. Eg hefi nockud þvilikt, enn þar vantar vid sem mier synest, og vona eg ad geta fyllt þad hedann. Pontus Rimur tvær (þa 14du og 15-du) ordtar af Sr. Olafi á Stad i Steingrimsfirdi, sá eg þar á Holum ad vísu, þar i er öll ætt Magnusar Jonssonar i Ögre. Item minner mig um Falkann, insignia Svalbirdinga, og þvi villdi eg giarnann þessar 2 rímur fá. Þó liggur mier ecki so miög hastugt á þvi, ef annad være naudsynlegra til verka þeim er annars skrifa ætte.

Declamatiur giördust fyrrum á Holum (præeunte vel certe jubente Monfrere) de præstantiâ qvadrantum Islandiæ. Eina true eg mig þar af sied hafa, sem var um Sunnlendinga fiordung, og var (ef eg riett til get) hennar fader Halldor Þorbergsson. Hinar villde eg giarnann fá ef til være, og þar um bid eg

Monfrere. Holadomkirkin Rekaskrá syndi Monfrere mier i fyrra á þinge. Voru 7 blöd i 4to óinnbundin, Item þar innani lögd 2 blöd sundurlaus af ödru slage. Hana bid eg Monfrere ad liá mier á Alþinge til snöggrar yfir skodunar, og skal hun strax þadan til baka sendast. Enn firir fram bid eg Monfrere grandvarlega ransaka láta allt Dómkirkiunnar archivum, ef skie mætte ad medal annarra documenta læge nockur blöd fleiri ur þessarre reka skrá, so eg hana til samans, so goda og vonda sem hun er, siá kynne. Þessu bid eg Monfrere vera so godann ad gleyma eigi, Enn eg þiena hier á mót þar eg kann. Um innehalldz(!) brefs míns þess i vetur, er eg sendi med Eyolfi Einarssyne, vil eg eckert itreka, þar Monfrere mig um Hans greidleika i þeim efnum forsickrar, Og þott hann þad ecki giördi, þá þecke eg samt hans godan vilia til mín. Kirialax Sögu á eg i skrife hia Gudmundi Sæmundzsyne i Mideinge (kannske ad nafne kunnum). Nu frette eg ad hann er ridinn vestur under Jökul, enn hann hafde lofad mier sögunne á Alþing. Svike hann mig ei alsendes, þá skal Madame Elen Þorlaksdotter þar med fra mier uppvartast. Og hvernig sem verdur, þá mun hann þó sidar þar med buenn verda einhvern tíma, Og kiemur hun þá i haust Nordur med lögmanne Widalin. Monfrere, hefur hann ecki tilforna transfererad i Latin Kristindoms Sögu, eda Hungurvöku, eda hverttveggia? þad er so sem mig grille i eitthvad þvilikt. Responde, og hvar þetta sie aforded ef nockud vered hefur.

Nu lídur á brefsefned, Enda þore eg ei ad uppehallda pilltenum, sem þetta á ad færa sudur á Alftanes i veg firer vermenn, eda og koma þvi á Hvalfiardarströnd, Eitt er til baka sem ei má gleymast, þad er ad óska Monfrere, hans Vel Edla hustru og Madame Elenu Þorlaksdottur hverskyns heilla lucku og vel farnanar um tid og eylifd, Eg er alla daga

Mins Æruverda brodur þienustuskylldugur þienari

Arne Magnusson.

655. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Kaupenhafn d. 15. Junii 1709.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Forbereder sin afrejser til Island, men håber dog at kunne vende hjem til efteråret. Giver embedsudnævnelser m. v. Udtaler som sin mening, at en retssag om trykkeriet på Holar mod Brynjolv Þórðarson kan være tvivlsom. Udbeder sig Hola rekaskrá til afskrift.

Vel Edle Vel Ehruverduge Hr. Biskup, Æru og Elskuverde broder.

Eg óska af hiarta at þetta finne Monfrere heilan og i godu

velstande, þackande þessu næst fyrer tvö ágiæt tilskrif i haust ed var medteken, samt þad þvi eina þar af fylgde. Eg fyrerverd mig ad taka a móte soddan óforskulldudum höflegheitum, hellst þar ecki neytur er til neinnar þienustu hier á móte. So skal þö alldri vilian vanta. Frettum öllum verd eg ad sleppa, naums tíma vegna, þvi Monsr. Skieving ætlar snarlega burtu, enn eg ætladi hann par daga bída munde. Þær sem eru, munu og nu alkunnar ordnar. Monfrere má, firir guds skulld, ei verda reidur, ad eg ecki skrifadi med Hofsoss skipe, Eg gat þad sannlega eí, þvi eg var þa staddur i stærstu occupationibus, og næsta þvi geíngur mier ennnu so. Eg er og ad bua mig til ferdar med sidarsta Eyrarbacka skipe, þó i þeirre von ad reisa af landinu i haust til baka, Veit eg varla hvar su min siglíng verda mune; þætti þó likast i Hofsós, og vinn eg þad þar vid, ad tala vid Monfrere og hans Göfugu hustru, ef so skyllde firir mier afrádast. Er mier og sialfum her um hugar hallded. Þetta vil eg alleina af frettum seigia, þvi þad mun ei til eyrna borest hafa. Um Þingeyar Syslu hafa i haust ed var Supplicerad Eyolfur Einarsson, Benedict Þorsteinsson, Sigurdr Einarsson. Eingenn af þeim hefur hana enn nu feinged, og eingenn fær bref firir henne i ár, sökum vors kongs burtveru. Eg meina henne næstur verde Sigurdur Einarson. Las eg med athygle Sedil þann er Monfrere kastad hafdi inn i hans sidarsta bref, um þessa Competentiam. Hier med fylger Copie af Póstum Benedix Þorsteinsonar, iafnvel þott eg vita þykist ad Monfrere þá fyrre hafe. Torfe Palsson ur Dyrafirde hefur og i vetur eitt og annad angefed um Prestakallaveiting á Islande, og þar á medal annars talad um at Magnus Olafsson ecki hafi matt fá Stad i Hrutafirde, enn þangad hafi Collationeradur vered ólærdur madur, sem med vínnumensku hafi gleymt þvi hann lært hafde. Þad Monfrere um prentverked skrifar, veit eg varla hveriu til skal svarast. Ecki er hier neinstadar ad fá testamentum Hr. Gudbrandz, enn á Islande ætla eg mig þvilikt sied hafa, og mun þar i standa (ef mig riett minner) ad Pall Gudbrandsson skule taka prentverked og bruka, ef hann menning þar til hafe, annars skule þad á Holum forvarast, efterkomendum til brukunar. I ein hverre Alþinges bok hier um fra 1640— til —49 stendur ad Hr. Þorlakur hafi sig firir spurt i lögrettu, hvert hann skylldugur være þetta prentverk ad betala, hvar uppá mig minner svarad sie, at þeirra þanke sie Nei. Eg hefi eí þingbokina hia mier, og þvi get eg ei frekare grein hier á giört. Þetta synest nu ad vera pro Holakirkiu, so vítt sem þad tekur. Nu kemur á adra

sidu Kongsbrefed 1685 sem leyfer Mag. þorde ad leysa þetta prentverk af samörfum sinum, og færa til Skalholltz, Monfrere vill seigia þad sie med oriettre underrettingu utvegad. Eg læt þad so vera, sem þad er vaxed. Samt er þad æred stort præjudicatum i málenu, á móte Monfrere. Nu kiemur enn þa enn stærre hnutur, þad er Contract yckar Bryniolfs þordarsonar. Hvernig kanntu fra henne ad gánga? þu villt seigia, Eg var ei þá so informeradur i þessarre Controversia sem nu er eg, og ætlade eg þá Jus Sal. Mag. þordar ad hafa vered miklu stærra til þessa prentverks enn eg nu er ad raun um komen. So kynne þetta vera. Enn eg sie ei þó ad þetta kunne i allann máta ad hialpa. Annad mál er, ef prentverked eigi er so fullkomed, sem Bryniolfur þvi lofad hefur, þad vill vel skerda Summuna. In Summa. Hier eru á badar sidur þau dubia sem giöra maled nockud intricat, og villde eg á hveriga siduna vedia um vinning ef þad fyrer hædsta rett kiæme, Enn firir öllum ödrum Rettum ætla eg ad þu, Monfrere, tapader, sökum Kongsbrefsens. Ef so tilaxlast ad vid finnumst, þá mun hier um fleira munnlega rædast kunna. Monfrere, Ef viss ferd verdur Sudur á land nærre Skalhollte, þá giör vel ad senda mier til láns þá Hola-Rekaskrá er þu mier fyrrum synt hefur a membrana 4to. Eg vil lata hana uthripa medan eg er i landenu, og skal eg so annad hvert færa þier hana sialfur nordur, eda fá Pale lögmanne i hendur þa vid i haust skiliumst, Enn ad vísu ei ur landenu hafa. Giör so vel ad þeinka til þessa. Eg man nu ei hvad tilbaka sie, sem endilega þurfi ad skrifast, ad þvi frateknu, ad eg af hiarta og med hende óska Monfrere, hans Edla hustru og Ehrugöfugre Vermodur allra heilla, lucku og velgeingne i Jesu nafne, verande alltid

Monfreres þienustuskylldugur og þienustuviliugur þienare

Arne Magnusson.

656. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP [BJÖRN ÞORLEIFSSON]. Skalhollte þann 24. Septembr. 1709.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Til dateringen er føjet »i flyter um dagmalabil«. Forbliver på Island vinteren over, berører Torfi Pálssons angivelser (om præstekalds besættelse). Erklærer samvittighedsfuldt at have tilbageleveret de fra kirkerne lånte breve. Et og andet om Brynjólfur Þórðarson.

Vel Edla Vel Ehruverduge Hr. Biskup háttvirdande broder.

Eg þacka þienustusamlega 1. fyrer allt gott og gamallt. 2. fyrer tvo brodurleg tilskrif af datis 30. Aug. og 20. 7bris. 3. fyrer sending Jons Gislasonar, lidun tafar hans fra verkum, hestlán, pilltzlán etc. etc. Nu verd eg med fæstu ordum ad iata, ad eg er

margfalldlega ordenn Monfreres skulldamadur, og þarf tíma til ad beþeinkia mig, med hveriu giallda eige eda gollded giete. Þad fyrsta og sidarsta skal þo vera einlægt gied og þienustuvilie. Þad er nu nyast fra mier i frettum ad seigia, ad eg i haust afsleged hefi minni siglingu, vegna margra hindrana, og i alite tafar þeirrar sem mier þar ad yrde i einum og ödrum erendum er hier utretta á; ætla eg uppá ad voga ad konan ecki stefne mier firir Consistorium firir fiarvister. So sende eg nu rokna bagga brefa med Nostro Jone Gislasyne, og hefi lagt á hann, ad hvergi skule ró hafa fyrr enn i Hofsós, og synest mier sem þau álög allareidu take á hönum ad hryna, þvi hann er nu so ólmur ad varla fæ stunder til at hripa þessar nálægar linur. Posta Torfa Palssonar hefi eg, enn hverki fæ eg stunder nu til ad uppleita þá, ecki helldur vil eg giarnann af med þá, so ei hafi Copiu efter. Strax sem eg er ur þessum þausnum, skal eg lata þá uppskrifa og senda minum brodur einhverntina i vetur mediante Communi amico P. Wid.-no so hann skal þar ei uppá tvila þurfa. Þvilikt er annars ecki nema til ad forakta, og ecki vil eg fyrer nockurn mun sæma, ad Monfrere tale til Benedicts Þorsteinssonar um þvílikt. Um prentverked get eg nu eingu svarad i þessu fume, þvi þad yrde vitleysa, og vil eg ei bioda hana. Þad eg þar um þeinke skal eg binda i tagl á Torfa P.s þegar hans Posta sende, kannske eg geti lagt þar á fyrer reiding qvered goda in 4to, sem eg iáta, ad ofleinge hallded hefi, stundum af gleymsku, stundum ödruvis. Stadarbacka bref eru hia mier advísu, og skulu i vor afturskilast, Enn þad sem Monfrere skrifar ad adrer prestar lyse epter brefum hia mier, þa voga eg ad seigia, ad eingenn þeirra skal þora þad ad giöra mier aheyrande, þvi eg skal strax til bokar ganga og sveria, ad hvert eitt og eitt er eg fyrrum til láns feck fra kirkiunum (þaug voru allz ongefer 20) sende eg til baka árenu epter, so þau ölldunges mier ur höndum eru. Eg fæ ei stunder skilmerkilegar hier um ad skrifa i þetta sinn, enn villde vel med tíd fá ad vita, hverier þeir eru er epter skiölunum lysa. Monsieur Bryniolfur Þordarson er nu á flot komen, þad er ad seigia er á Eyrarbacka skipe, enn eigi enn nu þad vær vitum ut af höfninne kominn. Hann teiknade mier par ord hinn dagen, og bad mig operose heilsa fra sier Monfrere, Madame hans hustru, Madame Elene Þorlaksdottur, og eg true hann nefnde eina hveria ógipta Jomfru i brefenu, þeirre sömu bid eg þau min ord at bera, ad med þvi eg ad so godum skilum veit ásetning Monsr. Bryniolfs og hennar, so óska eg þeim bádum af alhuga allra heilla lucku og blessunar bæde i brád og leingd, og inter-

essera mig so mikid meir i þessarre aludarósk sem Monsr. Bryniolfur er minn betre vinur, og ad godu þecktare. Sed heus! hvad er þad firir Concept, ad hallda festarmeyunne firir mannenum i tvö ár? Er ecki nóg ad plága hann um heila vetrarstund? Siaed hvad nærre þetta geingur, hann giörer sig utlægann af leidendum bidar.

Eg hlyt nu hier fra ad vikia, og vikia firir adkalle Jons Gislasonar, sem ecki gefr leingre frest. So óska eg þá ad endingu Minum mikilsvirdande brodur, Madame hans hustru, og Madame Elene Þorlaksdottur, og Mademoiselle Jorunne Skuladottur, enn á ny, allzkyns heilla, guds varatektar og æskelegrar velfarnanar, verande alltid

Monfreres þienustuskylldugur og þienustuviliugur þien:
Arne Magnusson.

657. A[RNE] M[AGNUSSON] TIL [BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON]. 8. Febr. 1710.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Hermed oversendes et uddrag af Torfi Pálssons angivelser (ikke vedlagt) og et håndskrift af Kirjalaxsaga. Anmodninger om afskrifter, vita eruditorum, fortegnelse over koppe-epidemiens ofre, Hóla rekaskrá vedlagt er afskrift af kommissær-instruxens § 29 om at dokumenter, som til en eller anden efterretning kunde behøves, skal fremvises. Til en forespørgsel af A. M. om, hvad slags person den med lensherre Bielcke følgende Absalon Bejer har været, har B. Þ. noteret »Juxta Thorb[ergum?] Halfsperdill amans vini. Declamerade einu sinne hier i Skola, vir semidoctus«.

Mon Frere,

Eg sende hier med þad ur angefningu Torfa Palssonar sem vidkiemur Holabiskupsdæme, þad fræde er nockud vitlöftigt, og þvi kiemst eg ei til þad ad láta verbotenus utskrifa, i þessum haste, og medal annarra verkefna.

I ödru lage sende eg hier med Kyrialax Sögu, hverre eg fyrer so laungu lofad hefi, Enn um hana er þesse Saga. Eg á ecki annad Exemplar enn þetta sem hier nu med fylger, ad fráteknu litlu fragmente á pergament, sem eg hefi feinged af Monfrere (ef mig riett minner) og innehelldur þad ecki nema nockra Capitula ur Sögunne. So ætlade eg þá ad láta þetta Exemplar skickanlega uppskrifa, og feck þad einum hier eystra i hendur. Nu i haust kom þad til min aptur og Copian med. Enn sem eg fór ad láta þad Conferera, er Copian so raung, ad epter þad hun er Confererud, er hun eins og landkaart, So eg hana ecki senda vil. Nu so eg þó einnhverntima enda binde á mitt loford, um þetta sögutetur, þá sende eg nu þad eina exemplared sem eg hefi, enn bíhelld þeirre rasurudu Copiu. Ætla eg mier ecki apt-

ur þetta frammsenda Exemplar, Enn bid firirgefningar ad eg ecki ödruvís hier vid skilst, hverrar eg og fastlega vona.

Monfreres kongsbrefa bók þore eg eigi hier med ad senda, því eg vænte hönum þætte rentan sliett (sem von være) ef hun kiæme halfFuen til hans aptur. Annars hefi eg hana til nægiu brukad. A Alþinge skal hun leverast, ef ecki falla þar ferder þess á mille, sem henne sie med vogande.

Nu koma mínar bóner.

Monfrere á, óefad, þátt af Jóne Halldorssyne Skalholltz biskupe. hann bid eg ad minna vegna meige correct uppskrifast i 4to og komast annadhvert til lögmannsens Pals Jonssonar i vor ecki sidar enn in Aprili, eda og ef þad eigi skiedur, þá á Alþing næsta.

Declamationes um præstantiam serhvers fiordungs á Islande, true eg ligge medal Monfreres pappira, þær villde eg giarnann uppskrifadar fá, og þar med ad vita hver sierhveria giört hafe, og nær.

Eg safna smámsaman vitis Eruditorum hujus insulæ, bid Monfrere ad gefa mier sina og födur sins Sal. Profastsens Sr. Þorl. J. sonar, og þessa krefst eg af hönum, sinnar epter Jure amicitiæ, og hinnar epter 4da bodorde. Anno 1707 bad eg Monfrere i brefe minu, ad informerast um hiá Göfugre Mad^me^ Elenu Þorlaksdóttur hvad firir einn sa Absalon Beier var, sem hier i lande var med liensherranum Sal. Bielcke, hvert hann var liensherrans þienare eda so sem sialfs sins madur. Item hvad ár hann var á Holum, og hvert i liens herrans erendum eda sinum eigen. Hier uppá hefi eg eigi feinged svar, enn villde þad þó hafa þá hægder falla.

Hefur ecki Monfrere á fyrre árum transfererad i Latinu Kristindomssögu, eda Hungurvöku, eda hverttveggia? Ef so er, hvar er þá þetta nu? Þetta heyrer til minum vitis Eruditorum, og villde eg giarnann siá þetta, ef til være. Tal þeirra sem i bólusottenne burt dóu firir Nordan, þyrfte eg ad hafa, villde eg þad være so innriettad, ad i hverre Syslu være kirkiusoknernar specificeradar, og so hve marger karlmenn og qvennpersonur i sier hverre sokn dáed hafe. Være mier þægt ef þetta einn hverntima i vetur komist giæte til lögmannsens Pals Jonssonar, so eg þad fá kynne i Vor þá vid vonlega finnumzt.

Med þad sama bid eg Monfrere ad liá mier þá oinnbundnu Rekaskrá Holastadar a pergament in 4to, og láta med henne fylgiast þau lausu blöd sem innani henne láu 1707 þá eg hana sá á Alþinge, og láta siá vandlega epter, ad eckert af nefndum

lausu kalfskinnsblödum epter verde. Bid eg, sem sagt er, ad hun mætti komast skilvíslega til Pals Lögmanns ádur enn i vor heimann reiser (sem verda mun fyrst i Majo) so hann gete mier hana afhendt þá finnumzt, skal hun so á Alþinge aptur til Monfrere koma, eda þadan sendast, ef hann sialfur ei er þar til stadar. Forlæt mig til þess, ad þetta ecki bregdizt. og er alltid

Monfreres br. og þien.

A. M.

*

658. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON (THORLEYFSSON) TIL [ARNE MAGNUSSON.] Skarde d. 5. 7bris Ao. 1704.

Efter orig. i AM. 451, folio. Beklager ikke at have modtaget brev fra altinget. Meddeler Brynjulfur Þordarsons og Þrudur Thorsteynsdotters nys stedfundne giftermål og giver nogle sejlads-nyheder. Henviser til ekstrakt af et brev fra provst Bjarni (Hallgrímsson) om drengen Sigurður Helgasons »umbodsmedferd«, som han beklager sig over og beder A. M. bringe denne sag på tale med vedkommende »enn annar hlutur mætti mier hugkvæmari falla enn forlogenn vera vid trigdavini mijna, medal hvörra eg reykna Monfr. med þeim hellstu«. Som efterskrift tilføjes »P. S. Villdi Monfr. koma þvi til leydar, ad su nya Norscha Lögbók mætti i voru máli ad odrum vetri hier i landi þrichiast, bevisade hann mier stærstu þienustu og hefdi mig aptur a móti obligeradann i allann máta effter megne. Adie«. Hernedenunder har A. M. skrevet »Þingbok«.

659. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum d. 18. May Anno 1705.

Trykt efter egh. orig. i AM. 451, folio. Adr. »Vonandi ad Skálahollti«. Besvarer A. M.s brev af 31. marts. Ønsker udlånte sager tilbage. Forsvarer sin behandling af drengen Sigurd (Helgason) og beklager, at A. M. har ilde optaget hans brev fra Skard, og tager afstand fra lagmand Gottrup. Gentager i en efterskrift sin bekymring.

Vel Edla haalærde Hr. Archiv Secreterer, Allrar æruvirdandi astvin sem bróder.

Myns veledla bródurs æskelegt breffs avarp aff dato d. 31. Marty, enn mier innhendt d. 5. May, hefi eg þijdlega ad þacha, og i firstu osha eg aff hug og hiarta þetta mitt lijtelfiörlegt missive finna mætte minn bródur i sialfakiósanlegu velstandi. Enn hvad Monfr. aminnest, ad ei stunder hafft hafe mier andsvara af alþ., er eg so vorkunlatur sem sá, er vita þykest, hvad brefa anner utkrefia. Eyrnen var mitt revers i gódre hendi, og tel eg mig klárann vid þad, þo Monfr. giefi mier ei qvittantiu þar upá, enn hier þijkiunst eg eiga ad byta vid bródur, og þo lögleysa heyta mege, læt eg þolenmædena heita rentuna. Gamle grallare

er allt betaladur, og klárt er þad, so Monfr. skal ecki þar um sijsla þurfa. Monfr. minnest a Sturl. sögu med hendi B. a Skardsa; hana kann hann sijdar eignast, nær iferlesen er og confererud med þeirre effter henne skrifudu. Um sögubækur vardar mig miög lijted, eynkum þær bágt er ad flitia, langtum þægara være mier ad faa dröslur mijnar hia Monfr. in 4to hvor (!) eg veyt honum þarflausar, enn mier til nochra nytia vera mega. Saga aff Vemunde og Vijgaskutu, Svarfdælu so vijtt etc., var hia Seignr. Jone Thorlakssyne sijdast eg tilvissi, og þad med hendi sr. Jons i i RVillingh. Eingen sögu eda annalab. Monsr. Jons Thorlakssonar er nu til baka hiá mier, og þad leinge sijdan. Hvad Sr. Jon Thorfas. hefur sagt um bókarlán brefa sal. Mag. Brynjulfs in 8vo til sal. Sr. Þordar, og hanns til mijn, med hendi Sr. Torfa, Kannast eg so vitt, ad eg sa hana um stund i Kaupenhaffn hia Sr. Þordi, hvöria hann aptur til sijn tók, var þad lijtelfiörlegt skrædutetur roted, innsaumad i fued pergament, so ungefer upá 14—16 örk, Ei man eg hvört þar var i oratio ad Fridericum III. Hitt minnest eg, þar voru nochur breff til sal. Brochmans, og sierdeyles hugul recommendatia Sr. Magnusar a Breydabólstad; effter þessu rotnu kvere vil eg lata inqvirera i sterbboe sal. Sr. Þordar, asamt ödrum þeim bókum eg þar i láne átte, þvi þeim guds manne var stundum giarnt slijku hia sier hallda leingur enn skiemur. Firer paska reglurnar vil eg giarnan hafa þachad Monfr., þo eg tvijladur sie, ad med ollu vite fra þeim fare, þo sampt ad eg ei verdi eirn a svelle, vil eg vita, hvört mier ei tekst ad æra einhvörn med mier, sc. sr. Jon a Mirká, er mijkell rijmspiller hia Jone Skm. alltijd.

Furdar mig a andsvare sr. Biarna um umbod Sigurdar, og villda eg giarnan hafa vid hann talad bædi um skipte þaug og önnur ochar i midle. Enn eg iata, ecki a barned ad giallda trugyrne minnar vid trigdarhægann, og er best hvör eige vid sinn sala, og skal eg barnenu sann sia, þvi ei var þad eg med honum fech neyrn abáta peningur, firer utan eitt sexmannafar, sem eg liet bruka, nær firir sunnan var, upphæden var hier um 6 c. Og ei vil eg vita skada pilltsens af mynum völldum. Uppa sydare posta Monfr. breffs leyfer mier nu ei naumur tijme so skilmerkelega svara, sem annars giarnan villdi; skal bætast a alþ. (lofi Gud), eff ei munnlega (sem þo vona) þa skriflega. Enn hvad Monfr. hefur mátt stiggiast vid breff mit fra Skardi, villda eg giarnan afbidia, og viliandi ordsök ei tilgiefa nie giefed hafa, helldur iferdrepskaparlaust bróderne hallda vid Monfr., medan kostur er, þvi heimschur mætte sa vera, sem vinna villde firir

eins manns gunst (hvor þo er ecki nema hisme og hiegómenn einber) ad hafa alla þa sier i móte, sem mest arijdur hier i landi og Monfr. upptelur. Þessvegna bid eg enn sem firre Monfr. villdi mig ölldunges þar uti afsakadann hafa, helldur þann æstimera, sem Monfr. gott gied bædi vil amplectera og colera, hvad eg enn vona faa mege, þo mier þyke i sum bijsna diupt vid mig a arena rised. Þvi alldre var nie er min þánki ad vitnesburdur Lm. skylde verda nochrum ad fótakefli auk helldur falli, og ecki a eg þar eitt ord i, og hvörke sr. Thorlakur Skulason, nie sr. Þorvardur (Þijnge. soknarpr.) hafa þar underskrifad, hvörier þo mundu, ei sydur ödrum, mier hafa þad effterláted frammestödulaust, eff nochurntijma þess leytad hefdi. Nu verdur Monfr. ad hafa þad i höndum vid mig, sem hann sier med riettu mig i þessu forskuldad hafa. Og brijt eg hier bladi ad sinne, enn bid Monfr. þetta so einfalldt i tæpasta tóme vel upptake, befala honum so ad endingu naadenne drottens med aludar heilsan minne og minnar kiærustu og bestu óschum finst

Vel Edla haalærds Hr. Archiv Secreterans Mins allraræruvirdandi bródurs þienustu reydubunasti þienare
Biörn Thorleyffsson.

P. S. So sit eg agndofa ifer Monfr. brefi og so aflar þad mier mykellrar ahiggiu framar öllum ödrum eg ádur feinged hefi, ad varla veyt hvad eg skrifa. Og nu er riett mælt 10000000000 Adieu Monfrere.

660. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Holum, d. 18. July, Ao. 1705.

Trykt efter egh. orig., AM 451, folio. Adr. »Vonandi a Alþijnge«. Da B. Þ. ikke kan komme til altinget, følger hermed en skriftlig redegørelse. Har ikke optrådt mod A. M.; imødegår A. M.s kritik af hans trykkeris virksomhed og den i bøgerne anvendte retskrivning. På brevets bagside har A. M. noteret: »Svarad amicè uppa þesse bref 1. Augusti 1705 *(haves ikke)* þo ei neitt ahrærd controversia ockar. send Kirialax Saga til medtöku Elene Þorlaksdottur *(sagaen synes dog efter de følgende breve ikke at være afsendt)*. Send Madame Þrudi silfur snufftobaks dose og nockud spansk snuff tobak.«

Ædla Haalærdi Hr. Professor og Archiv Secreterer. Elskulege vin, og æruvirdandi bróder.

Leynge ætlade eg ad mier mundi hepnast ad tala munnlega vid minn bródur nu a alþ., enn þar eg nu þar fra hindrast hlyt eg ad senda, eff nockud kann þad vera, er mier kann vidkoma a alþ. þessu til ad svara. Læt eg nu þennann schedel samferda verda rádsmannenum Monsr. Marchussyne, hvór eg oscha minn bródur i æschilegu velstandi finna mege. Herranum

sie þacher firer þolenmædi ifer mier og minum. Frietter veyt eg mijnum bródur berast, og maasche sumar til leydenda, þvi sleppe eg vid midlereysendur þær fortelia. Og er i firstu ad svara med einu ordi uppa þad Monfr. minnest a þad, mier til afsökunar, ad þanka Monfr. þann til myn villda eg hiartanlega og bródurlega afbeded hafa, ad mier annad ætladi enn slendrulaust vinfeinge i þvi orka kynne og þægt vera visse, og þykiunst eg nu hafa satt ad mæla, þvi hvad sem adrer hallda, er ei lunderne mijnu so vared, ad gieti volgur vered, annars true eg þad standi hvorium i siálfrædi ad imputera mier hvad þeim synest, þo er samvitskan sagna best. Og ei er eg so slióskygn, ad eg ecki siáe Monfr. vill mier med sinne vareygd allt gott. Nu eff minnast skal a hellsta effni Flugumyrar prestast. og hellstu ordsök hennar, munu þad auglysa nochrer postar Synodalsbókarennar, ad adrer voru enn vitnesb. tekia og ei er þar innfært nochurt þesshattar, og hafa þeir illa giört, er Monfr, ödruvysu refererad hafa, em riet giæte Monfr. um nordlendinga, eff hann finde soddan þánka hia þeim, sem hann edur adra gofuga menn vildu i nochru motviliuglega molestera. Þvi er mier ei þar vid ad dreifa, þess ann eg varla neynum, miklu sydur prestum þessa stiftis sialfum mier eirna syst. Og fellur þar ei kollgata i hvirfel mier, þvi syknsaka er eg af conjuratâ societate nochurs manns moti Monfr., hvar firer eg sialfann hugga mig med þeirre sannre málsgreyn: Fidissima cujusvis custodia ipsius innocentia (Plin Pan), og ætla eg nog um þetta talad first um sinn. Ei mun fólk þurfa ad steyta sig a þyngbóka þrichingu hia mier arleingis, em riett gietur Monfr. um myua excusationem, ad soddan hafi firre vidgeyngest, þo er eg ei so skine skroppenn, ad eg ecki viti ad erkienna Monfr. þessi heilrædi sem önnur, þvi ei stendur þad mynu professe an ad giefa ordsök til ylls umlestur (!) um fólk, þar nogu marger adrer munu til þess verda, þo eg gange ur floche, og nu higg nochurn veygenn hier uppa svarad. Um þriching a nya concepte (so sem þad nu er) þyker mier mógu liberè myn ord teken, nema þad gamla pro auctoritate gillda skule, so skaltu mælt hafa. Er þad ei nema ad taka af manne ómak ad vera utleggiare orda sinna, og má sá stachel feigenn þacher kunna, og er þad i þetta sinn uppa Monfr. gamanyrdi (er hann so kallar) og eg candide sem eins bródurs virdi; þvi ei er eg sa skinskiptingur, ad sia þykkiunst eg þvi umbota vandt, hvad eg hugde ad áre ske mega. Hefdi Monfr. giördt forslag um soddan, so mendæ hefdu matt emenderast, og addenda adderast; og þad munu flester hafa þeynkt i firstunne, ad eyn

hvörntyma munde þetta nya concepte eche forgefens islendschad, og þott nochud hefdi mátt ifersiást, var ei torvelldara sinna landsmanna ifersión lagfæra, heldur em frá upphafi til enda þaug i vort tungumál færa. Enn þad er bót i máli, hier munu ei olla ovinsælldernar, þo hvor tali sem er hugad. Og bender mier til andsvars uppa þad umbreytingar psalma sr. Hallgr, og vinsælld vid sr. Sigurd vegna nordlendskra etc. Satt ad seigia so mun nordlendskum sumum þykia, ad sunnlendscht hiarta sie i mier enn, þo hier vid lyfed lafe. En med þvi so brádann adbar, bid eg minn bródur um dilationem þar til munnlega eda skriflega hier um vidtölunst, þvi helldur kys eg þetta bydi, enn Monfr. styggest vid mynar lokleysur (nugas), þott eg gieti mig med nochru forsvarad, leyfer nu ei adkall radsmans. Enn um Orthographiam myna ad defendera læt eg minna ummælt, enn til gamans skal þad giördt vegna pappyrs eklu, eda pennalete ad skrifa Birne pro Byrne! Þad Monfr. mier hier um seiger læt eg mier lyka tanqvam de Tripode dictum. Jeg vona halfrar lynu til baka, so vite Monfr. firer myn tvo óheflud breff ei reydann vera, til hvors ei vinna gyrner. Nu hætte eg med osh þeirre, ad Monfr. snuest allt til heydurs og hamingiu og honom ligge hvert fótspor til blessunar, þess óshar myn kiærasta med trúskap bródurlegrar vinfesti. Heilsum vid þannig Monfr., sem erum hans sem firr

Trúbunden hanns eynfölld systshine Teste

Byrne Thorleyffssyne.

661. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum, d. 24. Juni Anno 1708.

Efter egh. orig. i AM 451, folio. Adr. »a Þyngwelle.« På bagsiden har A. M. nogle beslægtede islandske og latinske ord. — Besvarer et i maj modtaget brev, hentyder til de i dette indeholdte nyheder og berører forholdet til landfoged P. Beyer, som ikke er godt, og angiveren Benedikt Þorsteinsson. Kopperne grasserer nu i Øxarfjord. Ønsker fra A. M. oplysning om »kugildi« tallet på bispestolens jorder, hvoraf mange nu ligger øde.

Sr. Geyr Pf. hefi eg tilskrifad uppa nytt um feriubrefed gamla fra Hrongad, og vona eg þess nu, eff nochurstadar finst, firer alþ. Sturls. kiemur eirnen til synis, þo ei hafi confererud vered sydan i firra, enn i vetur verdur þad vyst. Pontus rymur effter begering sendast eirnen a alþ., eff þær þangad til skrifadar verda, ei veit eg hvad Monfr. vill med soddan svyvirding, og være þad skálld betur komed i torfgrafer. Monfr. skrifar um Jon biskup nochurn Halldorsson i Skalh. Þad hefur Monfr. adur feinged hia Thorbergio nostro, eff þad er sa Jon, sem kom effter Skötugrym (sive Sverdgrym). Declamatiur attu hier

ad heita um fiórdunga landsens, og tok hvör syna, þegar bued var; lyka ætladi eithvad öfugt ur þvi ad verda midlum þeirra nafnanna. Sr. Jons Arnasonar og Hallgryms eru hia þeim, enn sal. skolam. mun hier vera, og kann Monfr. faa hana, nær fader hans ad nordan kiemur, þvi eg hefi làted loftkorned forseiglad byda hans hierkomu. Holadomkirkiu rekaskra er hier ei fillri ad faa ad mynu viti, enn i firra var hun, skal og eirnen samferda verda. Christendomssögu og Hungurvoku hafda eg i raade ad transferera paa latin og dedicera tveimur, enn þegar eyrenden fiellu ei sem varde, reif eg allt i sundur og kastadi firir hund og hrafn, og ute er sú saga. ··· Moder myn Elen huxar gott til um Kyrialaxsögu. ...

Björn Thorleyffsson.

662. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum, d. 26. January, Anno 1710.

Trykt efter egh. orig. i AM 451, folio. Adr. »a Skalahollt«, med A. M.s påtegning: »Medteced 2. April«. Meddeler branden på Hólar 18.—19. nov., hvorved den nyopbyggede bispestue ødelagdes og et pigebarn indebrændte, ligesom også bogtrykkeriets matrice-skab og nogle brevbøger mistedes.

Ædla haalærde Hr. Archiv Secreterer, haattvirdande hiartansbróder.

Med nyum tymum, nyar heiller!

Þess óskar synum Hr. bródur sa, er aff einlægu giede vill þetta blad hann med akiósanlegu velstandi hitta mætte. Eche ætta eg ad gleyma tilskrifs sydasta þachlæte, samt godgiördum vid tialldmann Jon G.s. Kom hann riett til passa og fech þacharverdan vidbæter (ad forlage þinu) hia logm. bródur ochar. Hier i huse lydur effter Guds vilia, so vær lifum enn þa vid somu heilsukiör og hyngad til, jafnvel þo kvillasamt hier framar veniu vered hafi a umlidnum vetre. Auk þessa fiell hier uppa vofveiflegur elldskadi a nætur tyma, sem ei stod ifer nema eyna eikt millum þess 18. og 19. 9bris, enn so giörsamlega biskupstofuna hier ad Holum (hvoria ad grunne med merkelegum fekostnadi hafdi uppbiggia lated firer fáum arum) so consumerade med öllu þar inneverande, ad nære öngvu biargad vard, enn þad lyted sem fanst, var allt fordiarfad, voru þar þo til hialpar ifer 90 manns. mun sa skadi ei minna hlauped hafa ad alite kunnugra enn til 1000 rda verdaura. Hvörke eg nie þrudur mín vorum þar inne, nær þetta tilkom, og met eg skadann ei so mykels, sem lyftion eins (!) 8ta vetra gamallrar barnkindar, er elldurenn þar öllum ovitandi a loftenu steykti. Þionustustulkur nochrar komust þar nidur troppurnar og ut dirnar med stærsta lyfsfáre,

enn Jomfru Jórun Skuladótter skreid ut um eit vindauga a lofftenu, sem eg hafdi i sumar ed var a hiörur setia láted; var þad hennar lucha og glede annara hennar velunnara. Auk annars, sem þar inne brann, var matrice-skapurinn og brefabækur mynar nochrar, sakna eg stórum hvorstveggia, og ei mun íslendinga þurfa stórum hrilla vid prentudum bokum hier a landi upphiedan; þo hefi eg ahætt en þa seirna postillupart Hr. Gisla, hvorn allmarger hafa aff mier faa viliad, sydan utgengner voru, enn hvor effecten verdur, giefur tyden. Eg hafdi ad sönnu i raade ad láta þrichia Grallarann, enn þa adfram kom, fann eg mig ecke so notnaryckann, sem annars med þurfte, vard þad þvi af ad slást ad þessu sinne. Undrar mig, hvad Monfr. tregur er mier aftur senda þunna kver mitt i 4to, er eg imot margfoldu lofordi munnlegu og skriflegu ad mier skiladest i godre tru firer morgum arum lied hefi. Nu veit eg Monfr. a allar þær dröslur, sem þar eru, þvi sydur skil eg hans tilgang þessu leingur hia sier hallda. þess unga Kusa (ut ajunt) angefningar postum hefur Monfr. mier lofad asamt sinne beþeinkingu um prentverked framveiges, hvórt nu synest forgefens tilhuxun, nema frekar mege finnast af matricerner en komed er, nær uppleyser, þvi straks efter þennan skada komu bæde snioar og frost med afredum, so i samfelldar 6 vikur sa hier ut til stór hardenda, hefde Gud ei giördt gódann bata med midium vetre; höfdu þo marger logad synum kvikfenadi. Vilia þvi vermenn flyta ferd sinne og voga eg þeim ei leingur til hlutamissers uppehallda. Eg ad endingu befala Monfr. med öllu þvi hann vel vill under Guds födurlegt miskunarskiól med aludarheilsan vor fiormenningana hier i huse til Monfr. og þachlæte med langiædrar luchu óskum mins velædla Hr. brodurs. Hans audmiukur vin, broder og þienare

Biörn Thorleyffsson.

663. BISKOP BJÖRN ÞORLEIFSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Hoolum, d. 28. Aprilis, Ao. 1710.

Efter egh. orig. i AM 451, folio. Takker for A. M.s deltagelse i anledning af branden og »örlætes herraleg sending«, også mange andre har vist deres medfølelse.

Þo hefur Gud giefed uppa stólsens reka hier nærlendes so mykel og gód tre a þessum vetre framar veniu, ad eg er vongódur, ad nochud forslaa mune til uppbiggingar þeirar affollnu stofu, eff haglega heimflutt og unnen verda, þo mun þar umþeynkingartyma tilþurfa, adur biriast skal.

Om »kugilda uppbót« hersker fremdeles usikkerhed.

Muligvis har været som bilag til dette brev biskoppens egh. nedenaftrykte

udaterede og uunderskrevne besvarelse af forespørgsler i A. M.s brev af 8. febr. Hertil er vedlagt en af biskoppen attesteret kopi af en dansk fortegnelse over dokumenter »i stigskisten paa Holum, forfattet af Hans Höj Exc. fuldmægtig« (d. v. s. vicelagm. O. Sigurdsson), nemlig bøger i 4to. nr. 4 og 5, hvis indhold svarer til membrana AM 276, 4to, men som her opgives at tælle 32 blade tilsammen.

[April, 1710].

Mon Frere.

Eg þacha Monfr. þad fródleyksskial, sem feinged hefi af angefningu Torva Paalssonar, sem vid kiemur Hola biskups dæme. Og hafi hann ei fleira tiltynt upa myna sydu, þyker mier hann næsta smaalátur hia þvi sem sagt er. Hitt, sem resterar, vona og til viss af alþ. mier skilest.

2. Kyrialax saga er hier komen so qvalificerud sem Monfr. umgetur, eru hier fáer, sem hana lesed geta, lijka er fölk hier orded afhuga soddan sijdan sa vofveflege skadi nochud aff þvi markverduga hier heima var consumerade. Þo komust Mfr. báder foliantar klaklaust aff, og er annar þeirra nu komen til Widedalst. effter tilsögn bródurs ochar logm. Widal. Ecke fordæme eg sogulestur, enn annad er þarfara; Necessaria ignoramus, má eg seigia; eg miste i þvi bále ei margar bækur, þo þær sem eg ei med 200 Rda virde fæ afftur keiptar, eitt sögukver i 4to kom þar upp, miog brunned þo nochud læselegt. Hefur broder minn Hr. Paall mig um þad beded, enn eg geime þad samfunda sem annann thesaurum, so siast mege, hvada þocha andskotenn hafi ad frya soddan lapparie ur skadanum, hvar þriar Bibliur med ödrum fleyre bókum innetyndust, en kort og puchepeninar fundust óskadader; skakspil eitt og brettspil fóru sinn veg, hafda eg hvörutveggia firer longu aflagt.

3. Um Jon Halldorsson, Skalh. bp., hefi eg operose disputerad vid andarslitrandi Halldor Þorbss. seiger hann mier, ad Mfr. ibland annars hafi ódlast hans vitam i Laurentius sogu, sem H. sialfur hafi honum præsenterat og hann vænest Mfr. vid kannast mune, en finda eg slijkt nochud i dröslum einhvorium hia mier, eda kynna eg frekari upplysing faa hia eynhvórium, skylldi Mfr. innan handar annars er Jons gieted i Chrymogæa.

4. Declamationes sierhvörs fiordungs voru ad þvi skape. Var su firsta og besta sl. designati skolam, Jons Esar um Nordl. fiordung, nu interciderud ad eg meyna, önnur Monsr. Hallgrims Skolam. sem hann vill ei fra sier láta, firre enn reviderad hefur eminentiam sinna austfyrdinga. Vid þessar tvær adur taldar firtest Rector sem þa var, og liet varda utdrögu sók, ef i sinne tijd soddan enormitet (ut modernorum stylo utar) i skolanum optar giört være. Myn þridia um Sunl. leydst firer respects skyld, enda var hun sem berette Toth og Sacram. Gisla a Silfrastódum, hun a ad flækiast hier einhvorstadar, enn hvad oseigianlegan skada eg hefi ratad a brefadonte mynu og þesshattar, sem ur Nya huse hier var ur elldsvodanum flutt i prestaskalann i vetur fæ eg alldre resarcerad. Fiordu declameradi Jon Arnas. (nu sr.) are sydar um sina Vestf., og mun hun Mfr. handvys, eff tilmæler, þvi ei skal firerstada verda þessara tveggia ef finnast.

5. Um vitam myns sal. fódurs veit eg nochud lijted. Enn myna uti horgul (ut ajunt) upp ad reykna mun ei jafnvel sialfur papa ad mier heimta, þo vil eg soddan med tijdenne beþeinkia.

6. Um Absolon Bejer var eg buenn so nær saman ad skrifa slyka rokna lyge efter Halldors Þorbss., sem eg skammast mijn firer efter ad hafa, þvi allt hvad hann sagdi um sveinenn Absal., vill reinast vered hafi Moris nochur sisturson kaupmans a Akure[yri], hvor hier var heilan vetur, enn Abs. 3 eda 4 nætur handskrifari Hendrich Bielche og i hans eyrenda giordum sendur med

kongsbr. firer stólsjördum nochrum 4m til hans efterleverske, og Midfiardar iordum (sem fru Ragnh. nu hefur) til underholdningar studerande sønum sal. Hr. Thorlaks, so margt ar sem þær ádur hefdu fra stolnum lagst. Kom Bielche þa ei til landsens firre enn efter alþ. og sendi Abs. nordur, hvor hier þa var i kauptijd sama dag og su stóra formirkvan solarennar skedi Ao. 1654. Og er þetta sannferdug underretting bestu modur sem von var betur enn gamalærs Halldors. En alljafnt lætur kallkinden þad eitthvad heita; hitt er verra, ad madur gietur varla vid hann talad vegna deyfu; præterea Absalon B. var logm.son ur Norveg, hónum gaf Hr. Þorl. Sturl. s. mun hafa vered hafa (!) med hendi Biörns a Skardsá NB.

7. Ei mun Mfr. misminna um translationem Christianismologiæ og Chenonicheæ, þar hann sialfur liedi mier vernaculam og tok tilbaka, hefi eg hvörke vedur nie reyk af hvörugu sydan sied.

8. Tal þeirra i bolusottenne burtdaudu hefi eg nu i tvó ar vidleitast ad faa hia prestum þessa stiftes, vill þad bagt ganga hia sumum, hvad sem velldur, nema verda megi lijksaungs eyrer orded hafi eirne Adams frekari enn log rad fyrir giöra, so um legkaup a stólskirkiu jordum þyrfti ei þar af ad argumentera, þo skal enn próf a þetta setia, so Monfr. vita fae, hvorier ei vilia soddan notificera. Eg meina Hr. Paall broder ochar hafi þetta alltsaman, og Oddur vice = lm. firer utverkan syslumanna hia reppstiórum, enn reppst. hia bændum. Sagt var, ad madur nocur firer handan votnen i Sæmundarhlyd hefdi nu under paska i bölunne leiged, enn hvörnen honum hefur afreidt er ei enn spurt.

9. Bid eg Mfr. ei firer tergiversation taka, þo eg ei voge rekaskrána i þetta sinn sudur senda (einkum þar Mfr. collega mier bannad hefur slyku fra sitgtskistunne ssleppa, firre enn hann sialfur kiæme, og ætladi eg hann þetta sem annad hier vid vykiandi registrera mundi, og skal hun strax i tie til yfirsiónar og efterskrifftar hier a heimele. En tvyllaust skal Monfr. þessi blöd faa a alþ. i sumar, hvört eg kem eda ecki; og ei sleppi og þeim ödruvyse enn hond hendi selie tilbaka. Annars hefur Oddur vice lm. med sinne uppskrifft nu i vetur anleeding þar um giört, effter hvóriu lysa sie i stigtskistunne þo míer þyke hann nógu frekt sumstadar bladafioldann numererad hafa, þar sum blóden sem hann nefner, hafa ei nema tvær eda þriar lynur ad hallda. Eg hefi til forna aminst vid Mfr. um skiól firer Vyde W., þaug liggia hia órfum sal. Marchusar a Stochseyre; giæti Mfr. þaug utvegad, giördi hann mier stóra þienustu, og honum afftur a móti obligeradur efter megne.

10. Gamla kver mitt i 4ta mun endelega til alþ. komen verda i sumar ádur sære eru flutt, so ei mæte frekare þyngvytum enn komen eru, mun þa einhvör verda til affturfærslu, sie vel erindrad. Torfa Palssonar posta mun eg þa complet faa in originali effter Mfr. lofordi i haust. Eg formerki Mfr. afrædur ey (?) vid sliku, sampt odru undanförnu aff B. frænda.

Indlagt i AM 276 4to, findes A. M.s nedenstående, egh. uddrag af et brev fra B. Þ. af 5., 6. 1710, med overskrift »Mag Biörn Þorleifsson i brefi til min, daterudu Holum, 5. Junii 1710, og sendu mier vestur á Vestfirde.«

Rekaskráen med tveimur innlögdum lausum blödumm epter Monfreres fyrersögn fylger hier med, hefi eg hana eigi fyrr senda vogad. þætte og gott, at hun hid snarasta aptur kiæmi, þvi til sliks kann madur opt skiotlega gripa þurfa.

———

664. ARNE MAGNUSSON TIL GUÐMUNDUR ÞORLEIFSSON, 13. Maj 1707.

Efter uddrag med skriverhånd i AM. 441, folio. Hertil A. M.s egh. overskrift »Ur brefe til Gudmundar Þorleifssonar 13. Maii 1707.« A. M. har intet brev modtaget fra Hannes Bjarnason og kender kun falkefangst-anliggendet af G. Þ.s fremstilling. Udtaler udførlig sin mening om de pågældendes stilling, særlig om falkefangsten i Elliðaey og enken Ragnhildur Jónsdatters forhold, som har sendt en memorial om falkefangsten til A. M. og amtmands-fuldmægtigen, Sysselmand Jón Eyjólfsson og desuden en memorial om hendes arve-fordringer m. v. til A. M. alene. Den førstnævnte memorial lader A. M. ikke gå videre da »eg og amtmansins fuldmegtigur höfum ecke neitt saman i tilsión laga og riettar,« derimod anbefaler han vedkommende sysselmand sagen.

665. GUÐMUNDUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Aa Geyrraudareyre þann 5. Februari, Anno 1705.

Efter egh. orig. i AM. 441, folio. Adr. »aa Skaalahollte i Biskupstungumm«, underskr. »Gudmundur Thorleifsson«. Ifg. A. M.s påtegning »annammet d. 25. Martii«. Om vejrlig m. v., ønsker at træffe A. M. på hans omrejse, kan ikke selv rejse til ham. [Hertil A. M.s marginal »þegar eg einnhvern tíma kiem undir iökul, skal eg rida til hans eda mæta honum á veige, ef ei fær er ad koma til mín.«] To udførlige forespørgsler: Om arveforholdene efter hans afdøde moder, som har været 3 gange gift, da det siges, at su offt nefnda riettar bót eige nu fyrer lög gillda«; ender med »Enn ad þier giör siáed mitt traust til ydar minn Herra, læt eg ydur i liosi, ad heyrt hefi i ordróm ad vegna naunga ydar, virduglegs ungs mans, myns gods vinar, skule þier echtaskapar rádz leitad hafa, edur afyst, til dottur Jons Hallgrymssonar, enn hvört sem er edur ey, veit jeg og vona þetta hiá ydur geimist, væntande asamt eirninn godra ráda og tillagna frá ydur umm adur hermt.« [Hertil har A. M. ladet optegne indholdet af sit svar af 25. April, nemlig at denne sag forholder sig anderledes end sr. Páls i fjor og ikke egner sig til genoptagelse], 2. Om falkefangeren Thomas Ólafsson [hertil A. M.s svar, at han ikke har myndighed til at udgive breve ang. falkefangsten, men at han har støttet ham ang. nogle falke, som er fratagne ham uden betaling, og mener, at amtmandeu ikke kan forbyde ham falkefangst i Höskuldsey, da han har antaget ham til at fange falke i Þórness ting]. — Vil gærne vide, hvad der er sammenskrevet om hans ejendomme. Kunde i fjor ikke tilskrive A. M. på altinget på grund af sygdom, »enn hiegóme sá þar medfylgia atte (ein fiödur) bydur hier sydann. Láted mig þvi vita, minn Herra, hvört þad hellst komast skillde, ydur hentuglegast; lyka er enn hiá mier lögbokenn gamla; seigid mier fyrer, hvad vid hana gjöra á.« . . . P. S. »Mikid er minn edla Herra ad heyra og vita oeining og upprör i þessu vesala lande. . .«

666. GUDMUNDUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Á Geirraudareyri, þann 4. Juli, Anno 1705.

Efter egh. orig. i AM. 441, folio. Adr.: »Til vonande aa Auxarár alþynge.« Har modtaget A. M.s brev af 25. April med þvi fylgiande þyngbókumm og málsháttumm, enn valla giet jeg ur leyst, hvor þá skrifad hefur, þo þiki mier þad lykast hende modurfödur myns saluga Jons Magnussonar á hans æsku árumm, enn reisu journalinn þar framann vid huga jeg verid hafa herra Eggerts Hannessonar modurfödur hans, edur hans sonar Jons Eggertssonar, sem til Hamborgar sigldi og þar stadnæmdist, a syns födurs peningumm. [Hertil A. M.s marginal »Svarad þann 9. 7bris fra Keflavik]. Berører atter arvesagen mellem ham og Jon Hallgrimsson. [Hertil A. M.s marginal »Eg get varla raded honum til ad semia med storu, ad so gjördu, nema ef Jon villdi láta sig láta (!) leida af med litlu, þvi mier þikir þetta mal nockud ödruvis enn Sigurdar S.sonar]. Forespørger sig om indløsning af jarðarhundruð. Hertil A. M.s marginal »ecki sie eg skadavon af ad kaupa iardir fyrir lausafie«] Vilde gærne købe Höskulldsey. [Hertil A. M.s marginal »Höskulldsey true eg kongur ei selie.«] Min edla Herra, Lögbókina gömlu sende jeg ydur nu loxins, þo þad sie med ummerkiumm nochrumm. [Hertil A. M.s marginal »medtecen; hactenus svarad«]. Biarne Biarnason kom hier umm huytasunnu leyte og villdi hana heimt hafa, enn jeg sagde til ydar ad mynu forlæge kominn væri, matta jeg suo setia til panta möte henni $11^1/_2$ rd. Annad kverkorn fylger hier med, hvort ad nochru fillra er enn þeir firri talbirdings annálar, sem mynumm herra liede, og suo eru þar á adrar dröslur, sem siáed; mier vard mikid firir þetta kver upp spíria og ey sydur þad þá, þá upp spurt hafde, matti endilega lofa þvi heim afftur koma. Skiölinn sem nefnid minn herra kiemst jeg nu eche til ad ifir lyta. Maskie fare dreingur m. Eggert litli til skólanz ad hausti, jeg kinne þa helldur þaug senda, þo mier hitt þægra væri ad byda mætte, inn til þess minn herra hier nálægt reysa kinne og hann sialfur allt hvad hiá mier þesshattar finna kinnest, ifir liti og af þvi tæke, sem nyta villdi; skal hvorke lás nye loka þa fyrer þvi standa. Eins hitt villde minn herra einhvörn mann edur pillt þad ifir fara láta og uppskrifa, skillde hönum hiartans velkomed hús og lytell greyde, so langann tyma þar til hagadi; þvi þad er eitt ord fyrer mörg af einfalldri alvöru talad. Jeg vil giarnann finnast ydar Herrad. þoknanlegur þienari i öllu þvi orka og ydur þægt vera veyt. [»Skiölinn — veyt« overstreget og hertil A. M.s marg. »habeo alibi«]. Om falkefangsten i Torsnæsting, hvor G. Þ. finder sig forulæmpet af Thomas Ólafsson. Sender foruden de førnævnte bøger noget dun. [Hertil A. M.s marg. »medtecked, þackad«].

667. GUÐMUNDUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Aa Geyrraudareyri, þann 21. Aprilis, Anno 1707.

Efter egh. orig. i AM. 441, folio. Adr.: »Ad Skalahollte i Biskupstungum.« Hertil A. M.s påtegning «Medteked 3. Maii.« Besvarer A. M.s brev fra altinget ifjor. Giver nyheder om sundhedstilstand, fiskeri m. v.; lover senere at sende »brefa ruslid«. Behandler forskellige forretningsanliggender, deriblandt en retsstrid i anledning af nedrivningen af en sæterbod i Dala syssel, skal hilse fra købmændene i Stykkesholm og Grundarfjord »enn hvad fleyra þar med fylgdi, man jeg eche ord riett efftir hafa, þvi mier gleimist ærid fliott oskilid tungu mál«, angiver dog at have optegnet noget desangående; redegør vidtløftig for sit forhold til falkefangeren Hannes Bjarnason og henviser til sin [nedenfor refererede] memorial i sagen. Fremsender en memorial fra Ragneiður Jónsdóttir, som beder om A. M.s bistand. Nævner i P. S., at han har sendt en for A. M. bestemt lille pose til præsten i Hvam.

Ovennævnte memorial er dateret Geirraudareyri, 20. April 1707, og underskrevet »há yfirvalldanna þ. K. þ., med overskrift »Litid memorial umm falkaveide Gudmundar Thorleifssonar, Anno 1707, er maskie Hannes Biarnason, edur hans arfar uppa tala vilie«.

1. Har efter amtmandens opfordring i nogle år med iver drevet falkefangst og sendt andre falkefangere ud, så at i hvert af de to foregående år ca. 40 falke er blevne fangede, og i år er udsigterne også gode. (Kopi er vedlagt af amtmandens opfordring $^{7}/_{7}$ 1703).

2. Har i to år drevet fangsten i Torskefjord ting sammen med Einar Hannesson, som ikke turde påtage sig den alene, og et lignende samarbejde var planlagt for denne vinter. Efter E. H.s død har der ikke været tid til at indhente øvrighedens betænkning, og G. þ.s har da afsendt to mænd til at drive fangsten der. Da der fra den afdødes fader Hannes Bjarnason gjordes indvendinger, har G. þ. for ham ladet oplæse et brev desangående (af $^{4}/_{3}$ 1707, kopi vedlagt: G. þ. tilbyder at vige for ham, så snart han får vished for, at han vil drive fangsten, og beder om klar besked.)

3. Imødegår Hannes Bjarnasons påstand om at have rådighed over den ene af de to af G. þ. udsendte mænd, og søger at vise at hans falkefangst ikke kan medføre nogen ulæmpe for H. B.

4. Den afdødes enke har ikke kunnet nå til enighed med H. B. om falkefangst i Ellidaey, og G. þ. har da hjulpet hende efter ævne. Beder øvrigheden at få underretning, dersom H. B. skulde indgive nogen klage over ham.

668. GUDMUNDUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON [og P. Vidalin]. A Geyrraudareyri, þann 31. Augusti, Anno 1707.

Efter egh. orig. i AM. 451 folio. Adr. »Ad Slitvindastödumm i Stadar sveit«. Beskriver koppe-epidemiens udbredelse. Vil gærne træffe A. M. og hans kollega under deres ophold i egnen; udtaler sin bekymring over de mange jorder, som vil lægges øde, med mindre regeringen griber ind.

Glede lyted er nu umm nalægar sveitir ad heyra fyrer þa vid falluallt lyf hiara. Hefi eg fortalid ichar þienara allt slykt, sem umm þad heyrt hefi, so ichar göfugleyka þad kunngiöre, ad

nordan frietta jeg firra sunnudag, og leyd þa allt vel á heimile Herra lögmansinz; sottinn var kominn i Midfiörd, lau 4 edur 5 manneskiur á Stadarbacha, efftir þad presturinn sra. Grymur sáladest, sá med hana kom ad austann og lifde heima eina viku; ellegar var hun ecki þar þá vydara utkominn, enn i Saurbæ, Laxardal, Fellströnd, Skardströnd og allt ifir Reykianes og Gufudalz sveit, hörmung ad heyra, 46 manneskiur fallnar i Saurbæ ad Tialldanesi, þa seinast skilmerkilega friett, enn þadann ad Búdadal var enn osiukt, 23 i Laxardal, i þeim sveitumm 7 ednr 8 bæer i eyde komner, ad seigia, folkid var tekid og miög ad falla á Skardz og Fellzströndum, allir naungar myner lau á Skarde utann systurnar Arnfrydur og Helga, 3 manneskiur þar sáladar. I Budadal lau 5 edur 6 og syslumadurinn ærid ohraustur umm 3 vikur, sydann heim kom af alþyngiss reisu, lá nochra tyma á Huassafellz eyrumm. Jeg meina og profastinn sera Magnus m. i Hvamme eithvad hindradann, þo þar af ey friett hafi meir enn so firra sunnudag embættadi hann á Stadarfelli og tilsagdi folkinu þar þá komu til alltaris vera, þvi sier kinne ohægt til þess ad ná, ef med þirfti, þvi og sig ad finna, og hafdi þad svo giördt, enn i aflidnri viku var prestur minn sera Jon sochtur ad syngia ifer 4 framlidnumm á Felli, sem ad voru 2 dætur Biarna i Arnarbæli, Herdys H. á Stadarfelli og ein kallm. persona, enn kunni mier þo echi glögt ad seiga forföll profastsinz, utan kvilladur hefdi hann sagdur verid. I Helgafellz sveit 15 sofnadir med prestenumm s. Vigfusa, enn i firra dag þionustadi s. Jon á 3ur bæumm þar 22 manneskiur, enn margt fleyra daudvona og siukt. I Eyrar sveit undir 40 salad, og fiöldi veikt, enn nu vel firer 3 vikumm var eg þar vid embættiss giörd, og voru þar þá ey siukir ordnir nema tveir, og hinn þridie sáladur. So geingur þetta hrys ódum ifer, Allzheriar gud miskune oss og hialpe i Jesu nafni. á mynu heimile eirn madur burt kalladur, sem var þienari minn, 2 eda 3 kienna syn nu, á hönumm sá eg, efftir ad hann nylagstur var, tvo blaa bletti utkoma á lidamötumm vinstra hnied, og hægra grædefingurz hnua, med raudann hryng i kryng, sem jeg hugda pestar snert, enn nær bolann tók utbriotast, hvorfu þeir, þo komu ey bólur á þa stadi, helldur vard skinnid hvitbleykt....

669. GUÐMUNDUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON.
Geirraudareyri, þann 6. Aprilis, Anno 1708.

Efter egh. orig. i AM. 451, folio. Adr.: »Ad Skalahollte i Biskupz Tungumm«; hertil A. M.s påtegning »annamet 7. Maii 1708«. Takker for A. M.s

trøstcrige skrivelse af 10. okt., men klager over sin ensomhed og sørgelige tilstand. Om koppe-epidemiens eftervirkninger. Kan intet pålideligt erindre om sin broder Hannes og dennes antikviteter. For Bjarne Bjarnasons lovbog har G. Þ. måttet stille pant, da han udlånte den til A. M (kopi af reverset er vedlagt); lover at skaffe en Sturlunga saga fra Setberg. Kritik af flytningen af »sumarauki«.

· · ·Jeg þacha ydur minn elsku herra allar velgiörder til myn, einkanlegast tilskrifid sydasta af dato Slitandastödumm 10. 8bris 1707, med þar innfærdumm mier þægum og kiærkomnumm hugunnar ordumm og oskumm i mynumm storu hörmumm, sem gud best minnest, og jeg, medann vid armædusamt langdeyge hiare, til allrar þienestu minnast vil og á, sem framast af kasta kann, enn gud ráde og firer siae mynumm vesalldar-skap, sem so leinge treinest, þar huganum leingest svo miked effter þvi betra og stadfasta, sem þo hiliast verdur under glede-bragde moti synu skape i fanytumm veralldarennar glaum, þar þo so margt synest ad voru födurlande þreingia, ja meyr og meyr sem drottinn allzheriar födurlega alyte og öllu til gods snúe, þvi hönumm einumm er allt mögulegt. Aunguar nyar frietter berast mier umm skamt, vetur hcfur hier umm sveitér bærilegur verid med nógum jördumm, enn storfelld frost med skorpumm ahlauped, fiskur er ad merkia kringum jökulinn sie og verid hafe jafn vel inn til eya, enn folkfædann er þo mikil, ad þess verdur eche til sierlegs framtakz leytad; vyda er nu ad merkia jarder i eyde leggest, þo ey svo miög i þessare syslu sem vestann ad leingra, kann vera 2—3 og þar umm i hvoriumm hrepp, lyka vel færre hier nálægt. I Geyradal meina jeg 5 jardar biggiast, enn 8 i eydi leggiast, heim til Dalanna heyrist og báglegt slykt tilstand, i sumumm hreppumm einkumm i Haukadal.

Nordur umm Langanes og þar austar formerki eg su stranga bólupest geysad hafe i vetur og ærid mannskiæd verid, lyka sem umm þessar sveiter i sumar. Ysland mun leinge ad þeim ummgange búa og eche fliotlega sier afftur ná, hvad allt gudi befalad sie. Minn elskul. herra, nær mier meige nu audnast ydar göfuleyka ad sia, bid eg drottinn ráda. Jeg vogade alldrey til þess, effter þad ydar nalægd spurde i sumar, mier á fund ydar sækia, vegna sottarinnar, enn jafnlega liek þad i mynumm huga, inn til þess frammur fór og i rænuleyses dofleyka firer mier slo, hvors jeg þikist enn nochud kienna þá af mönnunumm lyt etc. Stittir þad nu hellst firer mier stundirnar, þa einhvorn ad ber, fakiæti seigist þo einginn á mier siá, og sanna jeg þad storann guds velgiördning, lyka ad marger goder menn hughressa mig i synumm ordum og skrifumm, medal hvorra þier vorud

sa firste og fremste, sem gud late eche gleimt, helldur til hinz goda minnist, þad sie ja og amen.

Jeg hefe storlega ad afsaka mig vid ydar herradom umm brefa ruslid þad avyked, ad hvorke effter þeim lited hefe þennann vetrar tyma, enn sydur þaug sendt gietad þar aunguar godar skylaferder so fallid hafa. Hitt er og ad klaga. Jeg hefe so gleimt bedriftum mynz saluga brodurz Hannesar þann tyma hann utan landz var, ad echert af þvi uppteiknad giet, med þvi og lyka mier vard þad alldrei smakunnugt, svo er mier og ur minne liden sá titill, er af kongl. nad Friderik edur Christian haloflegrar minningar hönumm gaffst, enn finn þo i alþyngiss bók hans bestillingar bref upplesid verid hafa. Lyka minnist eg echert til þeirra antiqviteta, sem hann sydast med sier burt færde, hvad þo var ein heylhop summa sagna boka og annars vidlyks; yrde þetta þvi ver enn halfverk, þo þar uti nochud skrifa villde, nema jeg kunne ydar ráda og vitundar þar uti niota, og vidbæte svo þvi er mier kann kunnugra vera; er mier þó stor hugur á vid þad yrde eithvad giört, þvi svo er mier sa madur minnissfastur ad giarnann þægi og sægi ad hanz nafn eche aldeyliss gleimdist. Umm lögbókena, sem þier avyked, er so varid millumm ochar Biarna Biarnasonar, ad han liedi mier hana, enn i midler tyd sem hun i láne hiá mier var, senda jeg ydur hana, og nær Biarni þad vissi, liet hann sem hönum þad midur lykadi; setta jeg hönum þa til nochrar huggunar i pant ad seigia mot bokenne $11^1/_2$ rixd., af hvörre hans handskrifft her med copia fylger; nu veit eg hann snyst vid þeim betalning, nær eg þad nefni og hönumm þa copiu frammvysa, sem ydar herrad. mier sende, annars maskie hann hefde eche hradad sier þar til. Sturlunga saga sera Gudmundar, er ummskrifid, var burt fra mier, er ydart bref til myn kom, hef eg nu afftur effter henne skrifad og bedid sera Stein Jonsson á Setberge, hvorn eg meina nu ad henne handhafanda, lata hana til myn komast; á eg hanz von umm sumar malenn (a hvöriumm nu tvennar meiningar leyka, nær halldast eige) og þike mier lykast jeg þa bokina afftur ödlist; vil eg sydann hid fliótlegasta henne til ydar koma, og þo ey verde fir enn til alþyngiss lofi gud, þvi ey huxa jeg framar umm þvilykt enn ifirlesa þad snöggsinnis til dægra stitters einkumm svo sem nu er komid firer mier; finnast mier þo tymarnir ærid lánger. Stæsta þægd være mier þad minn elskul. herra, ef nu i sumar ed kiemur hier under Jökulenn reysed, ad meiga siá ydur, þo jeg hafi ey sierlegt ödru fremur ad begera, þvi mynir þankar sla sier nu eche vytt ut annad enn huxa afframm

og heim; þo medann þad undann dregst finst mier hellst glediauki minn so ydur og þvilyka menn (sem allt of faa er ad finna) lytandi verda og vid tala meiga, vonandi mier þo oforþient sie gods hiá ydur, i ordumm og rádumm, þar nochurz þvilykz med þurfa kinne, enn myn skillda sialfsögd þar á mót hlydinn og þachlátur finnast, medann vid armædusamt lyf hiare.

Jeg verd til bladfillerz afftur taka til sumarz komunnar; ey skil eg hvad storumm ryde a nybreitne þeirre umm þá sumarauka færslu, first vær eigumm ad hallda vid vetrar, midzvetrar, sumarz og midsumarz komur, þvi su gamla regla þad ad finna mun flestumm alkunn, enn hin nya tornæmare, og þo ey gagnlegri, þar mier skilst su færsla á einumm 7 dögum leyke. Nu þo finnist þær 11 minutur, sem korta þad gamla solar ár vid nya stylenn, giöri eirn heylann dag á 131u ari eirnri minutu frekara, skilst mier tymanumm sie langt komid, þegar sa eini dagur og ein minuta so marg falldast ad af þvi heyllt ár verde til sumar-auka vidbætirsins, hvör jeg efftertek hingad til halldinn verid hafi fimm sinnum á hvorre 28 ara solar ölld, so nidursett, ad þrisvar sinnumm væru þad 6 ár og tvisvar 5 ar, enn hann alegdist edur vid sumarid ikist, af þeim eina staka deigi og nochrumm stundumm, er ad viknatale af sierhvoriu ari geingi; veit eg þa ey hvornenn þad full vika irdi, nema so margfalldadist ad þaug samtynings ar irdu 5 edur 6, og være þa nochud hroched á einar solar ölldina.

670. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST ÍSLEIFUR ÞORLEIFSSON. 1699 ff. år.

Efter AM. 454, folio. På en notitsseddel har A. M. optegnet følgende brevuddrag om oversendelse af kirkens bøger og eftersøgning af antikviteter samt andre forespørgsler.

a. Sr. Isleife Þorleifssyni 1699 [*præst på Eyri ved Skutulsfjord 1688—1700*] hvört Jon Eggertson kom hingad efter stefningum 1679, 80 eda 81, hvert til Islands 81 eda 82; hvada document hann muni haft hafa, þá fyrst hingad kom.

Um perments blöd þar í kringum hann; um monument gömul vid hans kirkiu sem Birck þar sied hefur [*senere tilføjet:* þaug send, voru 15 bækur]; um gömul bref elldri enn 1560; um sögur er hann fieck á Stad i Steingr. f. til láns — *alle foranstående notitser er overstregede.*

b. 1700. Sendar 9 tilbaka af hans kirkiu bókum (bihallded til baka 6); bedin allstadar ad sia eptir perments rifrilldum, brefum elldri enn 1580 og ödrum gömlum monumentis.

c. 1701. Bedinn ad lída hia mier þær öfrige 6 hans kirkiubækur.

1704 feck eg tilbaka 4 þar af, sem enn nu eru hiá mier. So eg hefi nu 10; 4 eda 5 vantar. I visitatium stendur ad kirkiu bækurnar sieu 14, enn Sr. Isleifr sendi mier 15 *[Bøgerne 1704 må være sendte af den daværende præst Páll Þórðarson 1700—1707].*

Af det brev, hvormed Isl. Þorleifsson 1699 oversendte sin kirkes skindbøger, giver A. M. på en tilsvarende seddel følgende uddrag:

Þær pergaments skrædur eda bókaslitur sem þessarre kirkiu fylgia, 15 ad tölu sendast ydur nu allar med kaupmanni vorum, efter ydar beidne. Bid eg ydur mier þær aftur ad áre senda. Einginn bref liggia her vid þessa kirkiu elldri enn þier umgieted. Sr. Isleifur Þorleifss. ad Eyri vid Skutulsfiörd 1699.

Disse sedler er indlagte i nedenstående kvittering fra præsten på Eyri 1710, hvoraf ses, at kirkens bøger nu er komne i A. M.s besiddelse:

»Af Hr. Secreteranum Arna Magnussyne hefi eg underskrifadur medte(c)hid 1 slettann dal sem er betalningur fyrir 13 latinskra saungboka rifrilldi og fragmenta á pergament, Item fiögurra prentadra messuboka rifrilldi, hvör oll boka rifrillde voru effter leyfar af gomlumm Papiskumm kirkiubokumm sem firrumm fillgdt hafa Eyrarkirkiu i Skutulzfyrde og henne nu onitar. Til mer(c)hiz Aa Eyre d. 7. Augusti Anno 1710 Teitur Paulsson.«

Bøgerne oversendtes A. M. allerede 1707, som det ses af en tilhørende egh. optegnelse af A. M. om bøgernes pris, med påtegning »Fra Eyri i Skutilsfirde 1707.« Nr. 1—7 (membr. 4to.) vurderes henholdsvis til ß: 4 — 2 — 4 — 4 — 4 — 2 — 4, nr. 8—13 (membr. storu 16) til ß: 4 — 2 — 2 — 4 — 2 — 2, tilsammen 2 Mk. 8 ß, endv. folio charta impress. nr. 1: 2 ß, 4to. impress. nr. 2—4, tria missalia mutila valde, à 2 ß, er 6 ß, alt tilsammen 3 Mk., hvortil er føjet »nock stycki ur Bibliis Hieronymi charta, onytt olldungis.«

671. KLOSTERHOLDER ÞÓRÐUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Kirkiubæjar klaustre, d. 28. Septembr., Anno 1705.

Efter egh. orig. i AM. 450, folio. Underskr. »Þórdur Thorleifsson«. Rettet til A. M. som kommissionær på Island. Andrager om tilladelse til at formindske husene på Kirkebæ kloster, som er unødvendig store, træ til husbygning er vanskeligt at få, og klosteret er truet af sandfog.

Da hovedgårdens høhøst er ganske utilstrækkelig for besætningen, ønskes gården Mörk overladt klosterholderen til høslet.

Det overflødige inventarie-kvæg ønskes anvendt på anden måde.

Da der på grund af sandfog ikke kan skaffes tilstrækkelig græstørv til husenes tækning, bedes dette ved bygningernes aflevering af ham eller hans arvinger taget i betragtning.

672. KLOSTERHOLDER ÞÓRÐUR ÞORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Kirkiubæjarklaustre, d. 30. Sept. Anno 1705.

Efter egh. orig. i AM. 450, folio. Underskrift som foreg. Adr. til A. M. som kommissionær »a Kaupenhafn«. Ønsker A. M. en lykkelig rejse og takker for udvist velvilje. Oversender hermed en af ham og mr. Páll Ámundason efter aftale af regnskabsbøgerne udskreven fortegnelse over 5 års restancer i fæsteafgifterne til Kirkebækloster samt et oplysende »umqvörtunar innlegg«, endvidere andragende (det af $^{28}/_{9}$) om klosterhusenes formindskelse m. v., idet han ang. gården Mörks henlæggelse til Kirkebæ tager nogle forbehold. Henviser

til en klage af ham og P. A. over købmand R. Munch på Ørebakke i anledning af hans uvillighed til at modtage slagtekvæg (får). Beder A. M. efter bedste skøn at fremme eller tilbageholde de modtagne skrivelser.

673. KLOSTERHOLDER þÓRÐUR þORLEIFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Kirkiubæar Cl., þann 20. Maji, Anno 1712.

Efter egh. orig. i AM. 450, folio. Adr.: »á Skalhollte«. Hertil A. M.s påtegning »Modt. 4. Junii«. Takker for A. M.s brev sidste vinter, hvormed fulgte 2 frd. jærn, som var meget velkomment. Har forgæves ladet spørge efter en forsvunden hest. I anledning af uklare landemærker mellem gårdene Viðborð og Einholt i Hornafjord beder han om en afskrift af Einholts dokumenter, da »eg hefe so effter teked ad med Monsr. þórde þórdarsyne hafa i haust fared til míns Hr. Einholltz skiöl umm land og fiöru.« Endvidere udbeder han sig i anledning af arve-forhold, som nærmere fremstilles, udskrift af jordebogen for visse gårdes vedkommende i Borgarfjord ves for Hvitå.

P. S. Være so, ad yrde af austur reisu mins Herra, og vissa eg þann tíma, á hvorium hanns være hingad von, so eg være þa ei i ferder komenn, kalla eg skylldugt, þó hönum samfara á Skeidarár yrde, ef til þienustu verda kynne. Ei hef eg ásett til alþinges mier hrada i ár, ef (eg?) hefe sied mannenn spretta frá sier fótunum fyr vegna seirnrar komu minnar. ætid blessader.

674. þRÚÐUR þORSTEINSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Hólum 15. juni og 2. juli 1710.

Originale brevfragmenter (afklippede) fra AM. 451, folio.

1. Meddeler biskop Björn þorleifssons død mellem d. 12. og 13. juni, efter at han havde været syg siden d. 6te.

2. Meddeler biskoppens begravelse 28. juni.

Begge breve er skrevne i biskop-enkens navn, det sidste med hendes egenhændige underskrift.

675. þRÚÐUR þORSTEINSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON. Hoolum, d. 17da Septembris, Anno 1710.

Efter orig. i AM. 441, folio. Adr. »Vonande a Vestfiördum«. Egh. underskr. »þrudur Thorsteinsdottir«.

Skriver påny, da brevet af 11. avgust ikke er blevet besvaret, i håb om at dette brev må træffe A. M. samt lagmand Páll (Vidalin) og biskop Jon (Vidalin) et eller andet sted i Vestfjordene.

Anbefaler sig til deres hjælp og råd i hendes enkestand og vil samtidig skrive til biskoppen ang. stiftets anliggender.

---

676. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND BENEDIKT þORSTEINSSON. [Köbenhavn] 1727—28.

To brevuddrag, trykt efter AM. Access. 1, hvor de findes som bilag til en

skrivelse fra B. þ. (Benedix Thorsteinsson) til eksekutor i A. M.s dødsbo justitsråd Gram. B. þ. meddeler her 3. 10. 1731, at han under sit ophold i København 1727 har lånt A. M. en indbunden Sturlunga saga i 4to., som han ønsker tilbageleveret. Tillige beder han om efter A. M.s tilsagn at få til låns et bedre eksemplar af Sturlunga saga til derefter at revidere sin, samt Hungrvaka og Edda.

1. (17. juni 1727). Edla Velviise Herra Lögmann, Mikelsvirdande gode vin!

Sturlunga sagann skal ad vysu ad are koma effter loforde minu. Item handbók Hra. Marteins su mutilerada, sem þier hiá mier effter skilldud, skal ydur ad áre i hond koma completerud af mier og hreinlega ummgeingenn.

2. (20. juni 1728). Hungurvaka ein var medal hans (Odds Sigurdssonar) boka, sem var af betra slage. Hun kann ydar ad verda med tijd, enn nú í þessum þraungu tijdumm fæ eg ecke stunder ad leita hana upp, auk helldur ad siá nockud þar í, adur hana af höndum læt. Sama er ad seigia umm Eddu. Eg verd med athuga ad siá bækurnar i gegnumm, adur enn þær burt lána. Þó skal hun giarnann til þienestu vera sijdar meir. Hvörke get eg ydur i ár sendt ydar Sturlunga sögu, edur þá sem eg ydur ætlade ad liá. Eg hefe haft so margt ad sysla, sydann vid skylldumm i firra, ad eg hefe ecke feinged tom til ad siá þesse exemplaria i gegnum, so ad mier næge, og meige þier þad ecke misvirda, ad áre skulu hier á bætur rádast.

677. LAGMAND BENEDIKT ÞORSTEINSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Raudu Skridu, d. 7. Octobris, Anno 1729.

Trykt efter egh. underskreven orig. i AM. Access. 1. Hertil A. M.s påtegning »Med Akreyrarskipe Sr. Søren Pedersen.« Den gensidige brevveksling har været afbrudt ved forlis af skibet fra Hofsós i fjor. Takker for en modtagen Grágás; sender en anvisning som betaling for Historia Norvegica. En del máldaga-afskrifter er forlist; sender nu Önnu saga, efter at have afskrevet den, og Artus kappa sagaerne. Lover afskrift af en ríma af Þorði hreðu. Spørger — med beklagelse af Københavns brand — til sin Sturlunga saga og nogle lovede udlån. En til trykning bestemt, nedsendt beskrivelse af vulkanen Krabla med tegning er forlist, udbrudene vedvare og en senere beskrivelse påtænkes. Også Jökelså i Axarfjord har været urolig.

Vel Edla og Velbyrdige Hr. Assessor! Hattvirdande gunstige vin!

Jeg oska af alhuga, ad þetta mitt hastarlegt tilskrif hitte min Hr. med Veledla fru i akiosanlegu velstande, sem mier skal altid kiært vera, ad med lucku og blessan leinge og vel vare. Jeg þacka gude, sem mig og mina án stormeina frammleid-

er, annars hefe eg sidann hingad afftur kom fra Kaupenhafn, framar fyrre veniu, funded til nockurs veikleika af kölldu, þo er þad enn þá bærelegt, þacker sieu gude. Jeg skrifade minumm Hr. til i fyrra, og sende þad brief med Hofsosskipe, sokumm þess eg fieck ecke hanz tilskrif, fyrr enn skömmu adur enn Akureirar skip siglde, þvy gat eg omögulega, med þvi sama þar uppá afftur svarad; hvorsu sem þessu var vared, ummgat eg greinelega i minu firra briefe, sem var ad mins Hr. brief hafde á leidenne fra Akureyre og hingad af óadgiætne millereisenda ofleinge dvaled. Nu luckadest ei betur enn so fyrer mier, ad Hofsosskip, sem eg þetta brief, asamt morgumm ödrumm stór magt aliggiande documentum og tilskrifumm gódra vina *(sål.)*, tapadest á heimsiglingunne, sem sumer meina hier allnærre lande, sem stor misser var ad á margar sydur, og þar minn Hr. fieck eige þad mitt tilskrif, mun þad orsök hafa vered til, ad eg eckert brief frá honum nú á þessu are feinged hefe; þvi endurnia eg hermed innehald ockar beggia sidurstu briefa.

Gragás medtók eg ásamt briefenu, hvarfyrer þienestusamlega þacka, og vil betala i þvi minn Hr. tilseiger. Enn hvad vidvykur Historia Norvegica, og betaling þar fyrer, hafda eg innlagt eina assignation, i mins Hr. brief, til Seigr. Jacobs Nielssonar, ad betala minna vegna, 6 rixdlr. 4 ₰, hvar umm eg hönumm med samma Hofsos skipe tilskrifade, hvad hann vissulega munde giört hafa, ef briefed hefde hönum i hendur komest, þvi vid höfumm nochur skiffte samann, enn alt for á eina leid, skiped og briefenn, og voru þaug þo minna verd enn hitt alt annad, sem fortapadest. Nu sende eg hier innlagda assignation in duplo til velnefnds Seigr. Jacobs, uppá 7 rixdalr courant, hvoria hann vissulega honorerar, nær hann hana sier, hvar umm eg honumm sialfumm tilskrifa med Akureyrar skipe, vona eg minn Hr. láte sier vellinda þennann betaling, þo seirn sie, sem orsakad hafa ummgietenn forföll. Jeg sende i briefe minu í fyrra nockrar utskriffter af þeim máldögumm, sem minn Hr. bad mig í sinum memorial yfer ad komast, lyka eirnenn skrifade eg til Seigr. Jone Magnussyne, og Monsr. Arna Þorsteynssyne, ad utvega hvad þeir giæte af þvi tæge, sem eg visse ad þeir báder trulega frammkvæmdu, og ad Seigr. Jon þar umm skrifade med Hofsos skipe, so alt hefur fared á eina leid med þessa vora utretting. Gottskalks og Godsvins biskupa brief hefe eg hvörge funded, sidann skildumm, enn þaug voru þo í Bolstadarhlyd i minu ungdæme, og ætlade eg ad annad þeirra munde nordur med mier flækst hafa, enn eg finn þad ei ad helldur. Þad villde til hepnes, ad eg ecke sende Aunnu sogu ut i firra med Hofsos skipe, þvi þad

var hennar fatum, ad eg var ecke buenn ad láta utskrifa hana, nu filger hun þessu briefe, og er betra seint, enn aldrei. Somuleides Artus kappa sogurnar, sem þo á ecke samann vid hennar andlega vysdóma, annars vantar i sogurnar, og tvila eg þær sieu hier i lande ad fa complet. Att-þættings rimu Þorvallds Magnussonar af Þorde hredu sende eg eirnenn, ef eg giet láted skrifa hana ut, enn copier af maldogumm, sem í firra utsende, giet eg nu ecke þetta sinn ut sendt, þvi flester af þeim eru ei mier i höndumm, enda er eg kafenn so margfölldu annryke, ad mier er þad omögulegt i þetta sinn, skal eg vigilera þar fyrer med timanumm, ef minumm Hr. þoknast, spare gud ochur lifs og heila. Eingar copiur hefe eg af Artus kappa sogumm effter, og verdur þad so ad vera i þetta sinn, þvi eg vil nærst guds hiálp enda ord min vid sierhvorn mann, í öllu þvi eg giet.

Umm mina Sturlunga sogu, sem effter vard hiá minumm Hr. sidarst, þegar eg var i Kaupenhafn, og þá sem hann ætlade ad liá mier, eirnenn umm Eddu og Hungurvoku, sem eg hafde og god heitord fyrer, veit eg valla hvad seigia skal, sidann eg hefe spurt, hvorsu sa hrædelege eldsbrune hafe yfer geinged i nærstlidnumm Octobri þann goda Kaupenhafnar stad og ypparlegra manna gots og garda i osku lagt, og medal annara er mier sagt, ad minn Hr. sinn gard, þad utvalda Bibliotech, asamt odru fleira hafe i þeim elldsyfergange mist, hvor fáheirdur er í Europa, þad eg afveit, sem eg af hiarta condolera, og oska ad Gud allmattugur bæte ydur ollumm þann skada, sem honumm hefur þóknast med þessu þunga tilferle ydur uppa ad leggia. Enn være þessar bækur fra brunanum conserveradar, villda eg giarnann fá þær til lans, ad áre komande, umm nockurn tima, og skilda eg skila þeim afftur, þegar minn Hr. fyrer seiger; Sturlunga min bid eg eirnenn mætte medfilgia, eirnenn su sem minn Hr. hiet mier, hafe þær afkomest brunanum.

Descriptionem Kroblu, sem þa var sú nyasta eirnenn afrissing þar á og nálægumm platsumm, utsende eg minumm Hr. i firra med Hofsos skipe, og bad eg hann effter ockar undertale ad láta translatera hana uppá dönsku og þrickia under minu nafne, enn eg skillde betala allann kostnadenn, enn þad fór á somu leid og annad, ad þad tapadest med skipenu, og þo eg hafe utskrifft effter adra þar af og afrissingu enn þá, hirde eg nu ecke þad i þetta sinn ad utsenda, þvi sidann er hier meire olucka uppá fallenn, med soddann hætte, ad i nærstlidna Julio hefur skielfelegur jardeldur (effter sem eg meina) uppbrent oldunges bæien Reykiahlyd, med tune og lande, ad kirkiunne undann tekenne, sem þo var af mönnumm nidur rifenn og trien burt flutt,

eirnenn tvo bæe þar nalægt med husumm og lande ollu uppbrent, þann þridia, sem heitir Grimstader, eidelagt, enn tuned og husatofternar ecke enn þá brent, og var þad ein min besta xx c iord, folket flude alt í burt af þessum bæjumm, og vered á reíke umm sveiternar, þar sem þad hefur gietad komed sier fyrer og þar sem ádur var gras og jord, er nu upkommed brunned hraun, vidlyka og er á sudurnesiumm, enn elldurenn geisar bæde dag og nótt, og er altid, meir og meir, ad færa sig ut, og þad sem furdanlegra er, ad hann er komenn i sialft Myvatn, og er þad eins ad brenna og þurt land, og med þeim eldgánge heirast storer brester og dinker, sem eg helld ad kome þar af, þegar þau tvo sterku elementa elldurenn og vatned stryda samann, þo elldurenn hafe þar allareidu yferhond feinged, og kiemur upp hraun i sialfu vatnenu, þar elldurenn yfergeisar, og þad brennheitt nærre elldenumm, enn annarstadar kaldara, so slik undur eru furdanleg og ecke vidbored, ad slikur elldur hafe bigdumm grandad her i lande, þad eg tilminnest ad lesed hafe, þad er meining manna, ad gange þesse elldur yfer Grimstadatun, þá sie ollu Mivatne, Laxardal og Reikiadal hætt, og mune ei stillast firr enn í sio lende. Gud væge oss fyrer forþientu straffe, og afvende frá oss slíkre iferhangande plágu, enn folk lifer hier i stærsta ótta vegna slikra hrædelegra adburda, sem ei er enn nu sied, hvar lenda mune. Jeg skal sammanntaka med timanumm eina fullkomna relation umm alt þetta, sem framar greiner þar umm, enn eg i þessumm haste giet skrifad, hvoria eg skal ad áre utsenda, ef eg giet þad ei giört med Hofdaskipe i haust, sem eg heire sidarst mune sigla af nordann skipunumm. Vidlikann ifergang, þo med odrumm hætte, hefur Jokulsá i Axarfirde haft á þessu áre, þar hun med storum yfergange og storhlaupumm hefur fordiarfad alt einge, sumstadar tun og miked af graslende i þremur sveitum, so þad horfer riett til eideleggingar, skuli hardende uppá falla, so þad lytur miög aumlega ut fyrer oss i þessu hierade, nema Gud giöre þar bot á.

Hvad annad til tidenda fellur hier a landi fær minn Hr. ad fregna med godra vina briefumm; kunne eg þiena minum Hr. hier í nochru giora (!) eg þad giarnann í þvi orka, enn eg recommendera mig til hans godrar gunstar og favoris.

Jeg verd nu hier vid ad hæita i þetta sinn, þvi skiped er ferdbued, sem briefed fer med, bidiande minn Hr. þetta i naumasta tóme, midur vandad enn vera skilde, á bestann hatt ad virda. Enda þad med oskum alls ens besta, og audmiukre heilsan til mins Hr. og hans veledla frur, fra minumm naungum i

þessu huse og mier sem altid finst.

Veledla og Velbyrdigs Hr. Assessoris þienustuskilldugur og reidubuenn þienare

Benedix Thorsteinsson.

678. SOGNEPRÆST EIRÍKUR ÞORSTEINSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Saurbæ i Eyafirde, þann 4. dag Octobris 1729.

Efter egh. underskreven orig. i AM. Access. I. Har af provsten Thorsteinn Ketilsson erfaret, at A. M. mener hos ham at have et mindre beløb til gode, som han skulde være hans afdøde brodersøn Þorður Magnússon skyldig. Gør derfor rede for deres mellemværende år 1725—27 og at han har betalt Þ. M. dennes udlæg for udførte kommissioner 1725, men tilbyder yderligere at betale, dersom Þ. M. har efterladt sig noget skriftligt om den påståede gæld.

Indlagt er uddrag af 2 breve fra Þ. M. til E. Þ.

679. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST HJALTI ÞORSTEINSSON. Hafn. d. 20. Maii 1701.

Trykt efter egh. orig. i AM. 410, folio. Udskrift »Ehruverdugum Heidarlegum og Miögvellærdum kienne manne Sr. Hiallta Þorsteinssyni, Soknarpreste ad Vatsfirde vid Isafiord.« Önsker Vatnsfiord-brevene — hvoraf nogle er besørgede — i afskrift eller til udlån.

Heidurlege Miögvellærde kiennemann Mikils virdandi vin,

Eg þacka ydur aludlega fyrer alla forna og nyia vinsemd, samt tilskrifed i fyrra og þad med þvi fylgde vil ydur alltíd þar á möt til þienustu vera. Efter ydar Confirmation i Cancellienu spurdi eg nu firir par dögum, og var hun þar ei, þvi mun Isafiardar kaupmadur hana óefad med sier teked hafa. Ecki hefi eg neitt enn nu prenta láted þad verdt agte ydur ad senda. Eitt chronicon Danicum gamallt Latinè hefi eg vel lated utganga, enn eg hefi nu eckert exemplar þar af innbunded, skal ad áre koma ef umhirded. Pantaleonis Heldenbuch þarf eg ei, samt er eg ydur obligeradur firir þa umhyggiu. Þaug blöd af saungbokum gömlum, er umskrifed, þæge eg vel ad siá, ef ómakslited være, þad kann henda sig ad þar i eitthvad nytanlegt fynnist. Eg vænti nu i sumar utskrifta af þeim Vatzfiardarbrefum er i fyrra epter urdu. Eg sie annars ad i þeim utskriftum er eg i fyrra feck, er eitt og annad forsied, so sem i Sveins biskups. 1473. V i t k i n var forverare, mun eiga ad vera V i l k i n. So er i Skeggia Elldjarnssonar etc. 1382 meir enn i einum stad ábotavant. Nu villdi eg óska ad þier i Sveins biskups brefi gaumgæfilega efter siá villdud hvört þar stendur V i t k i n eda V i l k i n. Og hitt bref 1382 mier i sumar in originali liá, sem og eirnen Gauta erkibiskups bref 1507 i latinu, skulu þaug ad áre obrigdullt aftur

koma. Er þetta eckert vogunarspil, þar i ár allt fridlegt er uppá vora sidu. Og villdud þier mier fleiri af brefunum in originali senda þá minkadi þad ydar omak, enn væri mier meiri þága enn ad þier þaug uppskrifa villdud. Og skulu eingin þeirra yfir einn vetur hia mier bída. Eg forlæt mig alltid til ydar vinsemdar. Enda so med allzkyns heilla óskum, og er alltid

Ydar þienustusk. þienare

Arne Magnussen.

Brodur ydar Sr. Eiriks Þorsteinssonar Confirmation tok eg i Cancellienu, bid ydur henni vid leiligheit til hans ad koma.

680. ARNE MAGNUSSON TIL SOGNEPRÆST [HJALTI ÞORSTEINSSON]. Skalhollte, d. 24. febr., Anno 1708.

Trykt efter egh. underskr. orig. i AM. 410, folio. Udbeder sig, med henvisning til sit brev fra 1705, at få dokumenter til låns fra Látrar, hvor det dog er bedst ikke at nævne A. M.s navn på grund af hans forhold til Magnus Sigurdsson. Anmoder om eftersøgning af opuscula antiqvaria, som A. M. til høj pris vil købe, og håndskrifter fra Vestfjordene.

Ehruverduge Vellærde kiennemann, Ævirdande góde vin!

A næstlidnu vore skrifade eg ydur sedelkorn til og liet þar med fylgia kver þad, er fyrrum ydur lofad hafde, vona þad muni frammkomed vera. Nu þar svo bryn ferd fellur hier á mille, þá hugsast mier til ad ávarpa ydur á ny og endurnyia þad erende, sem eg i nefndu minu brefe umgat, item 1705 umskrifade, nefneliga ad utvega mier i Látrum til láns gömul bref edur copier þar af. Ahrærande þau gömlu brefen, þá skrifade. Syra. Vígfus sal. Gudbrandzson mier skömmu firir hans dauda, ad ecke være þar epter gömlum brefum in originali ad leita, enn um utskrifter af þvilikum gömlum brefum villde hann ecke firir synia. Eg þyckest og næsta þvi viss um, ad þvilikar utskrifter muni þar finnast, þvi eg hefe feinged firir nockrum árum frá einum gódum vin excerpta ur svoddan documentum, sem sá sami þar uppteiknad hafdi, og læt eg þau hier med fylgia til synis. Nu vil eg bidia ydur vinsamliga ad fresta ecke þessarre inqvisition, þvi nu er svo ástadt hiá þvi fólke, ad documenten kynne snart koma i annarra manna hendur, og þa óhægra epter ad ganga. Yrde og firir ydur annálar, ættartölur, commentarii yfer Eddu, fornyrde nockur, edur hverskyns önnur opera vel opuscula antiqvaria skrifud, epistolæ doctorum virorum eda annad, sem þiena kynne til historiam literariam, þa være mier stór þægd, ef þvilikt giætud til láns feinged, svo eg þad sidan siá kynne. Enn hier vil eg ecke gleyma ad mentionera, ad eg veit ecke

hvert þad stórum skyllde promovera þetta erende, ad folked af ydur heyrde, ad þesse commission være frá mier, þar þvi kannskie eitt og annad þyker ad minum bedriftum i vidureign ockar Magnusar Sigurdssonar. Ætla eg því hentast, ad þetta erende geinge under ydar eigen nafne. Sra. Vigfus Gudbrandsson (sem janfliga hiellt correspondens med mier i þessum efnum, og þad vingiarnliga) skrifade mier í sumar, ad nockrar af sinum sögum enn nu være þar vestra og lofade mier med tid registre þar uppá svo vel sem upp á þær, er hiá sier hefde, enn hann endtest ecke þar til. Nu vil eg med ydar leyfe auka þvi á þá fyrri commission, ad bidia ydur ad utvega mier registur skilmerkeligt yfer þær sögurnar, sem til baka eru ordnar þar vestra, og villde eg giarnan hvert eitt volumen specificeradest sier i lage, og segdest þar hiá i hvada forme hvert eitt er. Giöred vel ad bidia mig um einahveria ydur þienanliga bók, og skal hun til verda firir þetta ydar ómak. Sieu á medal þessara Sra. Vigfuss bóka einarhveriar skrifadar materiur adrar enn sögur, þá bid eg, ad þær sömuleidis meige standa i þessu registre. Giætud þier og komed svo fram ydar hluta ad kaupa af folkinu allt þad af þessum Sra. Vigfuss skrifudu bókum, sem ecke eru sögur (þvi þær hefe eg sjálfur nægeligar), þa skal eg uppá æru og tru betala ydur ydar verdaura i gódum specie rixdölum, og þad enn þá þott þetta, er keyptud, kynne vera mier ad litlu edur engu gagne. Þætte mier þvi betur, sem þier fyrri riedud hier ad, þvi opt er periculum in mora, og bækurnar, svo sem sagt er, kynne snarliga ad tvistrast ut og sudur, og yrde þá snacks vinna ur öllu. Þad veit eg (ad sögn sannligre), ad i Vatzfirdi var fyrrum Edda (eg veit ei vist, hvert Sæmundar edur Snorra, svo kalladar) med utleggingu einnehverre þar yfer, item annad fleira vidlikt. Var þetta med hende Biörns á Skardzaa i 4to, og hafdi bokina til forna att Þorstein Þorleifsson á Videvöllum, sidan Þormódur Thorfason, og hann feck hana Sra. Gudbrande sal. i Vatzfirde. Sra. Vigfus hafde lofad mier til láns einne bók i 4to, skrifadre med hende Biörns á Skardzaa, hvar á være: 1. nockud um Saturnum epter fornum frædebokum uppteiknad, 2. Snorra Edda, 3. Fragmenta einhver. Veit eg ei, hvert bókin er hin sama eda önnur, enn firir hvern mun villde eg þessa bok fá i hendur, ef mögugligt være, eda bækur, ef tvær være adskildar. Være þær og til kaups ad fá, þá villde eg þær betala, etiam iniqvo prætio. Gullkárs liód atte Sra. Vigfus, hverra upphaf skal vera: Nefnt hafa ytar Eirek konung, þann er fyrre ried fyrer Gricklande. Þad fræde villde eg giarnan uppskrífad fá, þo ecke muni merkeligt.

Nu vil eg i sierhveriu þessu forláta mig til ydar forns og nys vinskapar, og skal eg vidleitast ad launa einuhveriu, ef nockud ágengt verdur, sem likast þætte, þvi eg veit ad vinskapur er milli Látra folks og ydar. Margt er fleira, sem ydur þyrfte til ad skrifa, enn þad eru þess slags negotia, sem ecke ahræra nema ockur báda, og þvi læt eg þad allt i þetta sinn bida, bæde vegna naums tima, og þess ad þier ecke skulud hrædast oflangt bref. Undrest ecke um skiöl kirkiu ydar, þótt lengi hiá mier bide, þau skulu óefad og skadlaus restituerast af alþinge, ef eg þvi vidkomed get, og á sama alþing vil eg vænta einshvers svars fra ydur um ofanskrifad. Sæe eg giarnan ef mögulígt være, ad mier sendust þær bækurnar, er þier vonlega innann þess tima utvegad geted annadhvert til kaups edur láns. Ad endingu alls þessa vil eg ydur med ærupryddre kiærustu og öllum heidurs vardnade eylifum gude af alhuga befaladann hafa, verande alltid

Ydur þienustuviliugur

Arne Magnusson.

681. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST [HJALTI ÞORSTEINS-SON]. Skalhollte, þann 21. april, anno 1712.

Trykt efter egh. underskr. orig. i AM. 410, folio. Takker for tilsendte landkort m. m. og beder om aftegning af forskellige segl fra Vatnsfjordsbreve. Þórður Þórðarson afløser Ormur Daðason som ráðsmaður i Skalholt. Forespørgsel om Jón Ol. Indiafarers dødsår m. v. Har stadig et skjalakver fra Vatnsfj. kirke til låns.

Ehruverduge, heidurlegi og miögvellærde Domine Præposite, Elskulege mikilsvirdande vin.

Eg óska, ad þá þier þetta mitt skrif medtaked, sieud þier med öllum ydar heiler og i gódu velstande. Þacka ydur þessu næst fyrer allar mier syndar vinsemder bæde fyrr og síd, ad tilteknu sier i lage ydar vinsamlegu tilskrife i fyrra under alþing mier sendu, ásamt þeim land-kortum og ödru, sem þvi fylgde. Er eg fyrer þetta ydar skulldamadur ordinn, og verdur sú skulld hiá mier inne ad standa, þar til heim kiem og utvegad giet eitthvad kver, sem ydur kynne eins þægt ad verda og mier eru þessar ydar delineationes. Nu er þessu næst ad afsaka, ad eg so seint svarad hefe uppá ydar góda tilskrif. Hefur þad so tilviliad, ad þá hier hafa ferder á milli ordid, hefe eg haft hendurnar fullar. Vona eg og treysti ydur til, ad þetta ecki misvirda muned. Ecke veit eg neitt skiallegt um dyrleika Vatzfiardar stadar, og ecke hefer þad firir mier ordid, svo eg mune. Bere mier nockud þvílíkt firir sióner, þá skal eg þad communicera, nær sem verdur. Nu er þetta enn sem fyrre, ad brefi mínu til ydar fylger bón,

edur riettara ad seigia bóner. Hin fyrsta þar af er, ad þier villdud so vel giöra ad afrissa minna vegna þesse epterskrifud insigle ex originalibus Vatsfiordensibus sierhvert fyrer sig á octav-blad: α. Gauta erkibiskups epter brefe 1507, β. Sveins biskups epter tveimur brefum 1469, 1473, γ. Olafs bónda Gudmundssonar under brefe (Jóns) Jónssonar 1530, δ. Sira Grims Þorsteinssonar under brefe 1509, ε. Sira Jóns Eiríkssonar under dóme umm Unadzdal 1526, ζ. Ejusdem sera Jóns under brefe 1551. og er vid þesse sera Jóns tvo innsigle i agt ad taka, ad eg villdi þau yrde eins aflagislega giörd og eg man þau ad vera in originalibus. η. Jóns ábóta i Videy under brefe 1377. Hid fyrra árid, þá eg þar vestra var, giordud þier so vel ad uppdraga þetta innsigle firir mig, enn eg i flyter skiemdi þad med þeim bókstöfum, sem eg þar á sette, þar eg veit, ad þeirra forma er ólik originalnum, og uggvænt ad ecke helldur sieu rett setter, og sende eg ydur þvi aptur þessa ydar delineation, sem eg man góda vera ad svo miklu leite, sem þier vid hana giördud. ϑ Síra Ola Svarthöfdasonar under brefe 1399. á hvers circumferentia eg trúe skrifad vera. S * OFFICIALATUS : SCAL. Þad sem hier er under punctad er víst miög so ólæselegt i originalnum og mundi þvi best ad giöra þá stafina med punctum enn ecke fullum strikum, eins og þá sem skírer eru. exempli gr.:[1])

Eg veit ad eg med þessum bónum eyk ydur ofmikla mædu. enn á adra síduna giet eg ecke hiá sneidt ad misbrúka i þann máta gódra vina þolinmæde, nema eg vilie hlutanna á mis fara. og er mier þad og so bagalegt. Være mier stór þægd, ef þessar delineationes giæte i bref innlagdar komist til alþíngis i sumar og brefid afhendt vordit annadhvört lögmanninum Påle Jónssyne Widalin edur Þórdi Þórdarsyni, sem híngad til hefur hiá mier verid, enn nu tekur vid rádzmannsstarfi hier i Skálhollti epter Orm Dadason, sem sökum veikleika forelldra sinna hiedan verdur bygdum ad fara vestur á sveiter.

2⁰. Kunne sídan skírlega upp ad friettast annus emortualis Jóns Olafssonar Indiafara, edur annad sem þiena kynne til hanns vitam, þá vona eg þier þvi ei gleymed, enn ecke liggur mier á þessu svo fliótt.

3⁰. Ockur bar víst til orda sídarst heima hiá ydur umm arfleidslu bref Þórdar Dadasonar, med nockru sem Mag. Bryniolfur hefde þar áskrifad, minner mig þier hietud mier copiu þar af med tídinne. Falle hun sídan i hendur, þa tel eg mier hana visa.

[1]) Herefter følger S * O med de utydelige bogstaver betegnede ved prikker.

4°. Skialakvered Vatzfiardarkirkiu i 4to. er enn hiá mier. Er bædi, ad eg þad ecki ölldungis brukad hefi (ein verkefnin hindra önnur firir mier) enda hvert sem væri, vogade eg þvi ecki i ferd þessarra milleferdarmanna. I sumar á alþinge læt eg þad leverast syslumannenum Markuse Bergssyne, svo ad skilum fare. Þar skal medfylgia vidimus af documente umm Vatzfiardarkirkiu iskylldu i Unadzdals jord. Eg man nu eckert sierlegra, sem skrifast þurfe, enda þvi med hverskyns heilla óskum til ydar, ydar kiærustu og alls heidurs varnadar, verande alltid

Ehruverduge Domine Præposite ydar þienustuviliugur þien.

Arne Magnusson.

682. ARNE MAGNUSSON TIL PROVST [HJALTI ÞORSTEINSSON]. Kiöbenhafn, 2. juni 1727.

Trykt efter egh. orig. i AM., 410, folio. Dat. »2. Pintzedag.« Takker for de modtagne gode landkort over Stranda og Isafjords sysler, beder om et tilsvarende over Bardestrand syssel samt om aftegning af Kollabud m. fl. tingsteder, af hvilke Þingeyri i Dyrafjord særlig omtales; tilbyder som vederlag Buddei constitutiones. Beder ham og sysselmand M. Bergsson om gamle breve. Spørger til gamle kendinge i Vestfjordene. Fraråder at føre en retssag videre ang. hans datter Gudruns uheldige ægteskab. I en efterskrift ønsker A. M. hans biografi til Vitæ doctorum Islandiæ.

Ehruverduge Miog vellærde Domine præposite, Elskulege Mikilsvirdande vin.

Fyrer alla audsynda dygd æru og vinsemd af ydar hende til min, þacka eg þienustusamlega; þar á medal fyrer tilskrifed í fyrra, hvert eg skilvislega medteked hefi, ásamt landkaartenu yfir Stranda og Isafiardar Syslur. Vænte eg eigi betra kaarts um mina lifstid. Alleinasta villde eg óska, ad Bardastrandar Sysla hefdi á þvi sama blade staded conjunctim. Giæte þad sidan skied, være mier stór velgiord. Enn hvad skal eg hier i seigia. Eg er i margann máta ydur skulldbundinn, fyrir þvilikt ydar erfide, so vel nu sem fyrr, þá eg nær ydur var, enn get þetta med eingu sæmelega forskulldad. Eg villde þier villdud giora suo vel, ad heimta af mier einahveria goda bok, so skal eg hana kaupa, og senda ydur. Eg veit eigi hvert þier þeckid Buddei institutiones Theologiæ Moralis, sem er in 4to. prentud 1723. Er, so vitt mig skyniar, liber ædificans, og væn presta bok (eg atti ad seigia nytsamleg bok firir christna menn). Villdud þier tilseigia mier ad kaupa hana og senda ydur, þá kalla eg hana iafnvirde kaartsens, eda ongefer. hier um vil eg vænta svars fra ydur i haust. Þvi ecki er þad iöfnudur, ad setia gott folk i erfide, og forskullda þad eingu. Ecki er eg viss um ad

kaart Capitain Magnusar Arasonar verde betra enn ydar. Sed de ignotis et futuris nil temerè judicandum. Giarnan þigg eg fra ydur afrissing þorskafiardar þingstadar vid Kollabuder, þa þar til gefast hentugleikar. Sama er ad seigia um toptastæden vid Eyre i Miofafirde. Ecki veit eg neitt til, hvada topter þetta mune vered hafa. A þingeyre i Dyrafirde eru eins, æred mörg toptastade (!). Eg hefi taled þar hier um 40. Nockrar af þessum budum kynne, ad sönnu, vera gamlar kaupmanna buder fra þeirre tid, er Irsker og Eingelsker hlupu med smáskip inn á hvern fiord, so ad seigia. þó kynne og vera, ad Vestfirdingar hefdi flutt þorskafiardar þing ur einum stad i annan, sökum einna hverra orsaka, sem vær eigi vitum, og um þingeyre ætla eg þad óefad vera. So kynne og þesser þingstader vera fra þeirre tid er 3 hieradzþing voru i hveriu af þeim storu þingunum in Summa, hæc hactenus incerta sunt. Sysslumannenum Markuse Bergssyne bid eg þienustusaml. fra mier ad heilsa, Hafe honum eda ydur nockur gömul bref eda þeirra utskrifter, eda önnur þvilik forn document i hendur borest, sidan eg vid Island skilde, þá bid eg yckur bada vinsamlega, ad unna mier þessa til yfirskodunar, eda eignar, ef so skie kann. Eg villde og fra ydur vita, hvert Jon Hannesson i Reykiarfirde lifer, og hvernig honum lidur. life hann, þá bid eg honum fra mier ad heilsa. Astridur Jonsdotter fra Bolungarvik gaf sig i profentu til Sr. Teitz Palssonar á Eyre i Skutilsfirde, mætte vita hvert hun ennu lifer, eda er daud. Hvar byr Valgerdur Eckia Sæmundar Sal. Magnussonar á Holi, og hvernig mun henni lida? þetta er folk, sem hefur vered i þienustuseme vid mig, þá eg þar vestra var, og þætte mier skapbot, ad heyra gott fra þessu fólke. Eg sleppe so þessu. Nu kem eg til þess sidarsta af ydar goda brefe, sem er um malefne Gudrunar dottur ydar. Hvad Synodals domenn á hrærer, þá íata eg, ad eg eigi so grant skil, hvar uppa þær bætur og kostnadur standa, sem ydur eru þar á hendur dæmdar, og sier i lage er þetta um kostnadenn. Enn hier um er nu eigi at tala, þvi þetta er orded ofgamallt, og þar firir utan var þad hædstarettar mál, og ecki verdt þangad ad færa. þad hefdi vered, ad gefa þad meira vid þvi minna. Ecke get eg annars sied, enn Synodus hafi þar i riett haft, ad befatta sig eckert med fiarlag mille konunnar og hennar mannz. þad var veralldleg sök, sem þeim kom eckert vid yfir ad dæma. Ad Supplicera um Restitution þessa máls, ætla sg sie tafls lok. þad er nu i sumar orded 3ia ara gamallt, og fæst so eingen Restitution. Nu set eg ad hun feingest. hun kostar 12 Rxdl.

Sidan skal á Islande kaupast ærlegur ördugur procurator, hvar er hann? Stefnufarer kosta peninga. Og munud þier visser vera um, ad fá so miked unned, sem þetta allt kostar? Enn þad fyrsta peninga utlag kemur uppá ydur. Þier vited eins vel og eg (kannske betur) hvada hægdarverk þad er nu, ad dríva processa á Islande, iafnvel þott máled være brynt. Nu virdest mier þetta mál ecke ölldungis vera so. Þier vited ad eg optast seige þad sem eg meina og þecke eg so ydar æru, ad þier þad eigi misvirded. Magnus hefur ad visu konuna gabbad. Þar á mot hefur henne áorded. Respondes. Þad reiste sig allt af hans prettum. Fateor. Enn þad er þó eigi hreint. In Summa: Eg være ambiguus í, hvad eg sialfur villde hier i dæma. hvad mundu þeir þá seigia, sem væru partisker á mót ydur? So get eg ydur þá eigi tilráded, ad voga neinu sierlegu uppa þennan process, sem óviss er i minum þanka. Eg er hræddur um, menn vinne eckert nema ómak og peningaspiller. Þier munud þetta vel upptaka, þier vited, ad eg Ydar huse allz godz ann, og villde giarnan þar standa sem ydur og ydar være til hagnadar. Enn hvad er ydur þient med þvi, ad eg seige annad, enn mier best synest. Þad veit eg og, ad þier vilied ecki hafa. Þar fyrer hafed þier mig um hlutenn spurt. Eg hygg best vera, ad siá til, ad fá konuna gipta einhverium ærlegum hialprædes manne, og virdest mier þad eigi bagt vera firir Syslumannen Markus Bergsson. Ad þvi giordu, gleyma menn öllu þvi sem undan fared er. En þegar menn hræra miög i þeim málam, hvari eitt eda annad kynne ófagurt vera, þá giöra menn ad sönnu sina Contraparta svarta enn menn fá og, optast, blette sialfer. Eg fæ nu eige stunder fleira ad skrifa, þvi margt er ad sysla. Enda þvi med hverskyns heilla óskum til Ydar, godar (!) kíærustu og allz Heidurs vardnadar, verande alltid

Ehruverduge Domine præposite Ydar þienustuviliugur þienare

Arne Magnusson.

P. S. Vid tökum nu til ad giorast gamler menn. Gefed mier stutt agrip af ydar vitâ: nefnilega, qvo anno og hvar þier fædder erud. qvo anno i Skola og þadan. qvo anno sigldud, og til Islandz apturkomud. nær kirkiuprestur urdud. nær Vatzfiord feingud, nær kvongudust etc. Eg sanka vitis doctiorum Islandiæ, med þeirra Scriptis, Et inter hos Te jure computo. Vale et vive vir amicissime!

683. PROVST HJALTI ÞORSTEINSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. [Vatnsfjord], 26. Junii 1711.

Efter brev-uddrag i AM. 1014. 4to., attesterede af to af A. M.s skrivere

H. Þ. berigtiger en opgivelse til jordebogen ang. Borgarey. — H. Þ. forespørger sig om den rette hundred-vurdering af Vatnsfjord.

684. PROVST HJALTI ÞORSTEINSSON TIL [ARNE MAGNUSSON]. Vatzfirdi, 27. Junii 1712.

Efter brevuddrag i AM. 217, 8vo. Redegørelse for den ved aftegningen af nogle vedlagte islandske sigiller brugte fremgangsmåde.

685. PROVST HJALTI ÞORSTEINSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vatnsfyrde, d. 17. Augusti, Anno 1728.

Efter egh. orig. i AM. 439, folio. Underskr. »Hialte Thorsteinsson.« Erfarer at brev fra A. M. og medfølgende bog ligger på Þingeyri; og dette kan altså desværre ikke nu besvares, men han håber, at hans brev og sendelse fra i fjor er rigtig modtaget. Sidste år har her på egnen været en hård tid. — I den her medtagne del af brevet berøres den oversendte tegning af Torskefjord ting og de flere steder forekommende Norðmanna búðir; har fra Ormur Daðason modtaget et kort over Bardestrand syssel med anmodning om at forbinde det med Isefjord og Strande sysler; takker for A. M.s råd i datteren Gudruns sag.

...Eg sendi med þvi afrisning Þorskafirdarþyngs, epter forlage syslumannsens Monsr. Orms Dadasonar; umm hana skrifadi eg, þad eg hellt Idur avysande vera, og iþreka (!) eg þad ecke her med, þvi eg vona þier hafed brefed medteked. Tófternar, sem eru vid Gliúfraa, firer utann Eyre i Mióafirde, hefe eg afmællt ad leingd og breidd, enn med þvi eg er nu ad þvi komenn, ad gamler menn hafa kallad þær Nordmannabúder, þá get eg ecke ætlad þad hafe nockur þyngstadur vered, og munud þier þvi ecke stórum girnast soddann; þvijlijkar Nordmannabúder eru hier vydar, tuennar i Borgarey. Nu kom mier til handa umm syder fra Monsr. Orme d. 1. Augusti eitt Carte uppa 6 örk ífer Bardastrandar syslu. Hann óskar sem firr, ad eg þad samteinge vid Isafiardar og Stranda syslur, enn hvörnenn mier hafe vered mögulegt þad ad giöra, epter rettre proportion a allar sydur, þar eg skillde þann 12. ejusdem vera komenn her i kaupstadenn med bref mijn, sem eg villdi frammsenda, læt eg idur siálfum og einum epter umm ad dæma. Ad auk þessa vanda, er eg ecke helldur ánægdur med sumthvad, sem afrissad er þar inne og eg hefe siálfur sied i nockrum parte nefndrar syslu, þar eg hefe ummferdast 9 eda 10 sinnum. Monsr. Ormur villde eg og mier hefdi sendt syna observation i þessu, þvi þo hun hefdi ecke i öllu lage vered, þa hefdi hun samt vered mier til nockrar undervijsunar. Sed me comprimo, mig grunar, hvor author sie þessarar tabulæ, þo hun sie skrifud incerti authoris. Enn lofe Gud mier lyf og geilsu, skal eg af allre kostgiæfne vidleita þessar 3 syslur ad samteinhia, epter sem eg hefe vit á og Idur senda næstkomande aar. Þad

vidvykur málefnum Gudrunar dottur minnar, þa medtók eg af brefe Idar hollustu rád i þui efne; enn hafe eg nockru þar uppá ogiætelega svarad, þá veit eg þad er hiá Idur vel forvarad, enn brefed villda eg ecke sæest epter ockur lidna. Þad eg i firra uppteiknadi og Idur sendi um æfesogu mijna, er allt satt, enn fáordara mátte þad vera, enn med þui eg hafdi ádur þad so samannskrifad, umbreitte eg öngvu þar inne... Har efter anmodning opfordret sysselmanden Markus til at samle antikviteter. Beklager den brave unge købmands pludselige død.

686. PROVST HJALTE ÞORSTEINSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Vatnsfyrde, d. 7. Augusti 1729.

Efter egh. orig. i AM. Access. I. Underskr. som foreg. Takker for brevet fra i fjor med to medfølgende bøger og brev i år; af det sidste har han erfaret Københavns ulykkelige brand. — Udtaler i det medtagne parti sin sorg over branden, sender samlet kort over Isefjord, Bardestrand og Stranda sysler, samt kopi af et tidligere oversendt, gammelt verdenskort og lover muligvis kort over Øfjord syssel:

...O Gud! þad er sem mier sie nú ætyd fyrer hugskots siónum, so sem eg hefde vered þar i giær og hefdi sied þad med augunum, og epter mijnum litlu vitsmunum, sem þeir kunnu ad grijpa, athugad ipparlegheit þess stadar, og þess hann innehiellt, enn i dag siáe eg allt þad orded ad öskuhrúgu! Steirn mætte vera i þess mans brióste stadenn hiartans, sem ecke moverast af soddann. Eg vil eckert iþreka (!) specialiter umm þetta vix reparabile, eg vil ei seigia irreparabile malum; enn þess oska eg, ad Gud siáe her ifer i sinne nád og straffe oss ecke i sinne reide, og gefe oss so ad taka þessare hanns bendingu, ad ei kome framm vid oss annad þyngra og verra. Gud kann þo giora, og eg trúe hafe allareidu giört miked gott af þessu mikla vonda, þvi eg helld margur hafe nu lært ad athuga betur hans dóma, sem hann mátte þo ádur þeckia, heimenn og þad i honumm er allt vera underorped imislegum billtingum. Eg dirfest og med einu orde ad svara uppa idar bref, i þvi er idur siálfann ahrærer. Eg helld þier hafed alla tyd giört vel og rett i þvi perdius et pernox ad samann safna þeim documentum, sem tilheirdu idar professe, þad var idar embætte, þvi var tilgangurenn og gódur. Enn hvad Gud villdi giöra af þvi öllu, þegar bued var, þad var og er allt i hanns vallde, og so má seigiast um alla epterleitne og erfide mannsens her i lyfe, hvörsu þarflegt sem þad er og synest vera. Söknudur hefur vered þeim lærda heime, ad Bibliotheca Ptolomei Philadelphi, hvör þo so hastarlega firer elldenn eidelagdest, og fleire exempla vite þier umm soddann. En þar þier

seigest enn so pertinax ad colligera þad, sem kunne ad supplera vicem deperditorum þad helld eg alls lofs og hrósunarvert. Idar guds ótte og trú, ei helldur hugar hreistenn hefur uppbrunned i þessumm elldebrande. Eg má fyrer verda mig soddann tala vid idur tantæ eruditionis, constantiæ et prudentiæ virum. Enn eg efa ecke, ad þier þad þo vel upptaked firir mier. Eg minnest nú þessu næst á bækurnar, er mier i firra sendud; su eina, Historia sc.: orbis Terrarum Geographica et civilis, var mier næsta þægeleg; þo hann mest vyse til annara, þa hefur hann þad þo margt, sem eg hefe alldrei fyrr heirt nie lesed, eg helld þar vante til annann tomum, þvi þad hann lofar umm ad skrifa, kemur i þessum alldrei framm, so sem er De imperatoribus Germanicis og Republica Hollandorum etc. Fyrer þessa bók þacka eg idur alúdlega. Umm hina adra, sem er Disputationes de termino vitæ, hirde eg minna, eg veit ad sonnu ad eg er ad þeim termino allareidu komenn.

Nu loksens sende eg idur her med Isafiardar, Bardastrandar og Stranda syslur a einu caarte samteingdar, enn hvöria ihugun og adgiætne eg hefe þurft i öllu ad hafa þar til, so þad mætte sem rettast verda, sierdeiliss qvo ad situm et proportionem, meige þier siálfer nærre geta. Monsr. Ormur sende mier Bardastr. syslu afrissada, enn ei gat eg þvi caarte i öllu epterfilgt, þvi mier þiker i nockru afbera sumstadar, þar eg hefe ummreist. Þar umm vil eg ecke framar tala. Eg giæte samannteked til ars þad eg hefe haft firer mier i allre þessare afrissingu, og i öngvu get eg nu frammveigis neitt tillagt, þad þessu sie til leidrettingar, og verded þier her med anægder vera, þar til þier fáed fra ödrumm annad betra. Af þvi gamla landkaarte ifer alla veröllldena, sem eg firre hafdi afrissad idar vegna, hafde eg eina copiu, og sendi eg idur her med eina afrissing þar af (annars er ein hia Amptmann Fhurmann). Enn umm Eyafiardar syslu hlióte þier ad ummlyda mig til aars; lofe Gud mier lyf og heilsu, skal eg þad afrissa, sem eg tilman i henne; þad eg hafde ádur giört, finn eg hvörge hiá mier. Ey mæle eg hier firer til neins betalings af idur, þvi idar digd og trúfeste hafa þetta litla ómak af mier fyrer löngu forskulldad... Vilde gerne have et par gode briller; de som bruges af dem, som udstikker signet, vil vistnok være de bedste.

687. SIGRIÐUR ÞORVARÐSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON (og P. Vidalin). Vydedalstungu, Þann 15. Martii, Anno 1703.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 449, folio. Enken S. Þ. andrager

kommissærerne om at få afgjort ved lov og dom en overenskomst af år 1686, hvorved hun under tryk af nuv. lagmand L. Gottrup og påvirkning af sin broder, præsten Ólafur, har ladet sig forlede til at afstå til Tingøre klosters jord Brúsastaðir en gården Hof oprindelig tilhørende landstrækning Hofs-hólmi, som nu ligger hinsides Vatnsdalså.

688. SIGRIÐUR ÞORVARÐSDÓTTIR TIL ARNE MAGNUSSON.
Hofe i Vatnsdal d. 2. Julii, Anno 1705.

Efter egh. underskr. orig. i AM. 449, folio. Beder om A. M.s hjælp til at fremme sin sag mod lagmand L. Gottrup ang. den til gården Hof oprindelig hørende landstrækning Hofs-hólmi, da sagen ikke kom til afgørelse på det 1. maj holdte mandtalsting, som det kan erfares hos dommerfuldmægtigen (lögsagnari) Jón Eiríksson.

---

689. SOGNEPRÆST JÓN TORFASON TIL ARNE MAGNUSSON
Stað í Súgandafirdi 28. decbr. 1707.

Trykt efter brevuddrag med skriverhånd i AM. 435 a, 4to. (bl. 118—20). Svar på A. M.s forespørgsel af 17. 4. til sønnen Ólafur Jónsson om Hauksbók-membranen. A. M. har til forklaring af brevuddraget forudskikket: þenna mins brefs post (brevet 17. 4.) sende Sr. Olafur skömmu firir sinn dauda Sr. Jone Torfasyne ad Stad i Súganda firde, födur sinum, og bad hann um erklering þar uppá. Svaradi so Sr. Jon mier hier uppá, epter Sr. Olaf lidenn, þann 28. Decembris 1707. Se de i indledningen til A. M.s brev til Ól. Jónsson anførte henvisninger; dog er i den AM.ske katalog I., 590 nærv. brev urigtig henført til O. J.
I den AM.ske katalog II, s. 18, er aftrykt et ubetydeligt brevfragment fra J. T. til A. M. 1698 ang. Hervarar rímur.

Hann (sra. Olafur) bidur mig um erklering nockurra posta i ydar brefi hönum tilskrifudu, þar inqvirera vilied um nockur pergaments blöd, sem hann hafde fordum hiá mier samann tynt og ydur communicerad. Þessu vil eg giegna sem mögulegt er ydur til litellrar þienustu, med þvi ei audnadist hönum tilskrifa, þó eg vita þykist, ad þetta mitt svar fære ydur ei annad enn þá óþægu bókstafe ydar N. L. Samt skal ei afdraga þad í liós ad leida, sem kann um notitiam nefndra blada.

1. Sá madur hiet Biarne Indridason, sem mier fieck þau, og bió i Skálavík næstu sveit hier.

2. Minner mig nærre 40 ár mune sidann lidinn, ad þau i mina eign komust.

3. Sáu þesse blöd þá so ut (epter sem minnest) ad helldur væru samföst enn sundur laus, þar rifud voru samann i kiölnum med þræde hier og þar, ei sidur ellelegt enn ungt ad siá, og sialdann uppflett, þvi vida af miglu samann loddu.

4. Var þad eg fieck ei þyckra en þeim 14 blödum mun hæfa, sem til ydar kominn eru.

5. Helld eg þad fragment, sem mier barst, hafe ei stærra vered so nockru neme, þvi alldrei hefur blad edur geire fyrer mier ordid þar af i kverum minum, og öngvum neitt af þeim i burtu feingid, so minnast kunne.

6. Minner mig, sá madur, sem mier blödinn fieck, segde, ad þau hefdu ei fleire verid nie meire enn eg medtók, og þvi mun forgiefins spyriande epter restinu.

7. Sagde hann mier, ad nefnd blöd hefde feingid eda fundid hiá födur sinum, þá miög ölldrudum og litt læsum, þvi ecke visse karlinn þeirra innehald, og ecke muna hvar sier hefdu þau i hendur borist, so eg helld med öllu ómögulegt upp ad grufla frekar um optnefnd blöd enn nu skrifa. Þar med hefur þetta folk eiit þad lakasta verid i mannatölu, bæde til vitsmuna og veru, þar ad auk nu flest strádaudt, so eg sie eckert rád hier um frekar ad inqvirera vid þá ætt. Og fáe þier þvi þetta fyrer gott ad medtaka og láta, sem lauser sieud vid curam þeirrar inqvisitionis, enn eg óska velvirdingar, þó ei framar giöre enn giet.

---

690. ARNE MAGNUSSON TIL SYSSELMAND PÁLL TORFASON. Skalhollte þann 25. januarii anno 1708.

Efter koncept med skriverhånd i AM. 448, folio. Meddeler som svar på brev af 3. sept., hvori P. T. undslår sig for at inddrive den Gottrupske rejsegodtgørelse også i den nordre part af Isafjords syssel, at da han på sidste ting har fået sig denne overdraget og på grund af alderdom en fuldmægtig er ham tilstået, må det forblive ved kommissærernes bestemmelse forrige sommer.

691. SYSSELMAND PÁLL TORFASON TIL ARNE MAGNUSSON. Nupe, d. 3. septemb. Anno 1707.

Efter egh. underskr. orig. i AM. 448, folio. Underskr. »Paall Thorffason.«

I den AM.ske Katalog II, s. 43, er efter A. M.s i AM. 629, 4to. indklæbede egh. uddrag af et brev fra P. T. 1699 aftrykt en oplysning om en af ham besørget afskrift af Postula sögur »in charta 4to. sem eg Torfa Palssyne, syne mínum, utsende.«

I AM. 439, fol. foreligger attesteret afskrift af en skrivelse fra fhv. sysselmand P. T., dat. Nupe vid Dyrafiörd, 12. aug. 1713, hvorved han indstævner de kgl. kommissærer A. M. og P. Vidalin for den islandske overret 1714 til for svar for deres dom 1708 i hans og Bjarne Bödvarssons sag, endvidere for at de ikke har villet udlevere rigtige kopier af dommen, og til fremlæggelse af deres angivelser i denne sag for overøvrigheden udenlands, samt til forsvar for deres udtryk i stævningen 1707, at det kan prøves »hvoriu edur hvörsu miklu vid kong og karl seker skulud vera.« Hertil AM.s påtegning »Anno 1714 6. Martii i Kaupenhafn sá og las eg þetta bref.«

Undskylder, at den i sommer modtagne ordre fra kommissærerne ang. bidrag til lagmand Gottrups rejsegodtgørelse ikke har kunnet efterkommes, da

her er »svo mikiell yfer reikande siukdomur af bolunarkrankdæmi, ad eige, þar vid kom, var heilbrigdann á bæ ad fa til nochra utrettinga annara enn heimilis þarfinda; hefur svo þianingar stand þetta hier a ferdumm verid til yferstandande tydar.« Har også selv afvigte sommer været syg, men vil nu efter jul gennemrejse syslets vestre del og for »folkid sem effterhiarer« forkynde kommissionens befalinger, hvorimod han på grund af alderdoms skrøbelighed ikke drister sig til at udføre dette arbejde i syslets nordre del.

692. [BYFOGED] J. WALLENDAL TIL ARNE MAGNUSSON. Stavanger dend 14. Jully Ao. 1716.

Efter orig. i AM. 453, folio. Bringer i erindring, efter anmodning af sin svoger, historiograf Tormod Torfvesen og borger Olle Sund, O. S.s (på sin svoger T.s vegne) til A. M. afsendte skrivelse at 9. 11. 1715 og spørger, hvorledes det står til med de af rentekamret anviste penge.

693. [ARNE MAGNUSSON] TIL OBERHOFMEISTER [WALTER]. Hvalsnæs südwerts auffm lande, den 28. Aug. 1703.

Trykt efter egh. koncept i AM. 452, folio. Brevets hovedparti »Auss—sind« har tidligere været aftrykt i Nord. Tidsskr. f. Oldk. III, 77—79.

Hoch-Edler Wolgebohrner Hr. Oberhoffmeister, hochbietender Patron,

Meinem Hrn. Oberhoffmeistern hätte ich verwichenes Jahr meiner schuldigkeit nach durch ein unterthäniges schreiben auffgewartet, wo nicht der hievongehenden schieffen unvermuthlich schleunige abreise mir die gelegenheit abgeschnitten hätte. Lebe der hoffnung dass dieselbige meine ungelegenheit weder für nachlässigkeit noch undanckbarkeit bey meinem Hr. Patron passiere, massen ich vor andern dingen stäts suchen werde mich in der von meinem Hrn. öfters erwiesenen gewogenheit und hoher gunst ferner zu conserviren. Auss diesem angulo mundi ist fast nichts anders zu berichten, als der meisten einwohner armuth und gar schlechter zustand, so auss unterschiedlichen durch einiger hiesigen Königl. bedienten unachtsamkeit und eigennutz eingeschlichenen unordnungen und ungerechtigkeiten entsteht, welche wenn Ihre Majest. einmahl zu wissen bekommen (wie auch die meisten darvon, bey meiner zurückkunft nächst göttlicher hülffe, geoffenbahret werden sollen) so lebt mann hier im lande (wo Ihr. Majesteten klugheit und güte auch schon bekandte sind) der allerunterthänigsten zuversicht, dass der gemeine mann durch höchstgedachter Majesteten gnade und prudence in bessern zustand gesetzt werde. Dessen sich auch die

armen leute mitten in ihrem elende vorauss erfreuen. Was die mir allergnädigst anbefolene einrichtung der hiesigen matrieul anbetrifft, so kan dieselbige nicht anders als langsam abgehen, weil sie an ihr selbst ein sehr weitläuffiges werk ist, dabey aber höchst nöthiges, sintemahl mann bey der gelegenheit den rechten zustand des gemeinen mannes erfahren auch unterschiedliches, woraus eine und andere zu des landes restauration und wolfahrt dienende conclusiones darnach können genommen werden, annotiren muss. Auss unterschiedlichen heure an mich ergangenen Copenhagener-brieffen ersehe, das so wohl Ihre Majesteten als die Herren in der Rent-Cammer der meinung sind, dass ermeldte matricul itzo schon fertige seye, und ich also diesen sommer nach hause zu vermuthen, welches mir gelegenheit gibt meinen Hrn. Patron unterthän. zu ersuchen, dass derselbe bey gelegenheit die unmöglichkeit dieser sache Ihr. Majest. demonstriren wolle, und dabey erinnern, dass gedachter matriculæ perfection in etliche Jahren noch nicht zu hoffen seye, wo dieselbige sonst auffrichtig, und zu des Königs nutzen sol gemacht werden. Vor allen dingen ersuche Meinen Hrn., meiner, wo es schehen kan, so weit einzugedencken, das meine charge bey dem Archivo und die profession bey der universitet, Der königlichen verheissung nach bey meiner abwesenheit an einen andern nicht gegeben werden, sintemahl ich nichts anders verlange, oder verlangen werde, als dabey conservirt und also wie vorhin unter alten büchern und brieffschafter consummirt zu werden. Unterdessen werde bey dieser mir allergnädigst anbefolenen commission meinen fleiss und schuldige treue gegen Ihre Majesteten erweisen, und dörffte ich wohl versprechen, bessere und mehr vollkommene nachrichten von diesem lande und dessen zustande mit zu bringen, als iemals vorher nach Dennemarken gekommen sind. Wass die von meinem Hr. Oberhoffmeistern mir anbefolene commission angehet, so habe wegen der höltzernen spühlgefässern durch einen guten freund nordwerts auffm lande (wo solche dingen gemacht werden) anstalten gemacht, dass dieselbige mit einem davon abgehenden schiffe übergesandt werden solten, und wird also vermuthlig der Hr. Assessor Mathesius dieselbige meinem Hrn. Oberhoffmeistern zustellen lassen. Solten sie aber nicht kommen, oder anders seyn als sie seyn solten, so bitte gehorsamst, dasselbige mir nicht zu imputiren, massen ich an dem ort nicht gewesen bin, und volgends dabey nichts weiters habe thun können. Von schwartzen füchsen wil niemand hier im lande was wissen, graue aber und braunfärbig sind hier zu be

kommen, woferne meinem Hr. Oberhoffmeistern mit einigen davon kan gedient seyn, werde ich mein bestes thun. Schliesslich recommendire mich unterthän. in meines Hr. Oberhoffmeister hohe gunst und gewogenheit, immer verharrend

694. [ARNE MAGNUSSON] TIL OBERHOFMESTER [WALTER]. Bessested in Island den 3. Aug. 1707.

Trykt efter egh. koncept i AM. 452, folio.

Hoch- und Wohl-gebohrner Herr Ober-Hoffmeister hochgebietender Patron,

Für die gnade, so Sie, in Dero an mich jüngst abgelassenem Schreiben, mir erwiesen haben, sage unterthänigen Danck, und erbiete gehorsamst meinen fleiss, wo etwas zu Ihren diensten hiesiges ohrtes könte verrichtet werden. Wegen des pferdes, so Mein Hr. Oberhoffmeister hievon hat haben wollen, bin ich vor dieses mahl unglücklich gewesen, in dem selbiges pferd nacher Kieblewig (wo es eingeschiffet werden solte) 2 stunden zu spät kam, wie auss des Kauffmanns eingeschlossenem briefe zu sehen ist. Weil ich nun wegen der geschäfften der Iisländischen Commission westwert auffs land, weit von hier, wo keine schiffe zu hoffen sind, verreisen muss, so habe keinen andern rath gehabt als gesagtes pferd hier zu Bessested zu rücke zu lassen, in der hoffnung dass es mit einem von denen in Kieblewig und Baassend liegenden schiffen, vielleicht könte hievon kommen. Und hat mir Monsr. Paul Beier (so des Königes intraden ietzo einnimt) versprochen, sein bestes hie bey zu thun, woran ich nicht zweiffeln kan. Es solte mir mehr als leyd sein wo nichts hier aus würde, und bitte denn gehorsamst, dass Mein Hr. Ober Hoffmeister sich desswegen wieder mich nicht erzürnen wolle, weil es meine schuld nicht ist. Solte aber dass pferd ungeschädiget nacher Copenhagen kommen, so wil ich hoffen, dass es zu gefallen seyn könne, weil es von guter art ist, und ziemlich guten gang hat. Gewiss, ich habe keines bessern hier habhafft werden können, wiewo ich (ohne ruhm) meinen schuldigen fleiss daran gewandt habe. Was Mein Hr. Ober-Hoffmeister Ihnen hat gefallen lassen von der bezahlung zu schreiben, so ist davon nichts zu reden. Wo Sie das pferd in gnade annemen so wil ich das selbige für dreifache bezahlung schätzen, gestehe auch gern, dass ich, vor die gnade und güte, so Sie gegen mich immer haben spühren lassen, vielmehr schuldig bin, als dieses pferd 100 mah werth ist. Vors übrige bitte mir, wie biss hero, ferner in gnade zu patrociniren, wogegen ich bey allen occasionen erweisen sol,

dass ich, nächst anwünschung allerley prosperiteten und göttlicher protection, stets verharre

Meines hochgebietenden Herrn. untherthäniger dienstergebener diener

695. OBERHOFMEISTER WALTER TIL [ARNE MAGNUSSON]. Copenhague ce 18me, Mai 1704.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio.

Monsieur!

Comme les occasions de vous écrire en Islande sont rares, je n'ai garde de laisser échapper celle-ci pour vous dire que j'ai bien reçu vótre lettre datée en ce pais la, et que j'ai dit son contenu au Roi, vous pouvant assurer que sa Majesté a été fort contente de vótre conduite, á laquelle elle a beaucoup de confiancé. Ainsi vous ne devés rien craindre ici quel' on ne fasse quelque changements pendant votre absence, ausujet de vos gages, ou à la pension que vous avés en Yslande: Dubia ne moveas in Aula! Le Roi partit Mercredi passé pour aller faire le tour de Norwege, ce voyagé l'occupera 3 ou 4 mois. Mr. Raitzer vous ecrira sans doute les nouvelles Republicæ litterariæ et moi je vous souhaitte une heureuse capture de bien des curiosités en Yslande, avec une bonne reussite dans le retablissement de ce bon Royaumé: vous priant de ne point oublier de m'ecrire lorsque l'occasion s'en presénte, et de vous souvenir toujours que je suis avec une estime et une reconnaissance particuliere

Monsieur vótre tres-humble et tres-obeïssant serviteur!

De Walter l'aîne.

696. OBERHOFMESTER WALTER TIL ARNE MAGNUSSON. Copenhague, ce 3me de Mai 1707.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Udskrift A Monsieur Monsieur Magnus Arnas directeur des Archives du Roi et surintendant de S. Mte en Islande a Keppelwiga. Hertil A. M.s påtegning »annammet d. sidste Maii 1707.«

Monsieur!

Je vous remercie de votre obligeante lettre, je ne pers point cette occasion d'i repondre puisqu' elle ne se presente qu'une fois l'année. Je me rejouis de voir que vous vous portés bien et que vous étes content dans ces climats glacés. Je vous prie de continuer de me donner des nouvelles, Monsieur, de vótre état et de celui de vótre chere patrie, et quand vous esperés de retourner auprés de nous, ou vous me trouverez toujours pret a vous rendre service. Je vous suis fort obligé Monsieur, de me vouloir bien envoyer, un bon cheval d'Yslande', le marchand

qui vous envoit cette lettre i envoit deus vaissiaux et veut bien qu'il soit transporte dans l'un d'eux. Je vous prie Monsieur, que ce cheval soit d'une bonne race, de 5 à 6 ans, qui marche bien, et qu'il n'aie pas les jambes gattées pour avoir eté monté trop tót, qui ne soit pas d'un poil brun ni noir, mais detante autre couleur, méme d'une couleur bizarre comme tigre ou pie, pour vu qui soit bien fait à la maniere des chevaux du pai. Quand je l'aurai reçu je payerai ici à vótre ordre ce qu'il vous à couté, ou bien je vous en envoyerai la valeur en Yslande en eaux de vie et vin. en attendant je me recommande à votre cher souvenir et je suis comme toujours de tout mon c[oe]ur

Monsieur vótre tres-humble et tres-obeissant serviteur

De Walter l'ainé.

697 OBERHOFMESTER WALTER TIL ARNE MAGNUSSON. Copenhague, ce 7e Mai 1708.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Udskrift A Monsieur Magnus Arnas Archivaire et Envoyé du Roi en Islande og påtegning hier bey ein Anker Brandewein M. A.

Monsieur mon cher Ami.

Je suis ravi de voir par votre derniere obligeante lettre, que vous vous trouvés bien dans votre chere patrie l'Ylande. Je prie Dieu que vous vous immortalisiés par les obligations qu'elle vous aura un jour. Je vous prie mandés mois par toutes les occasion qui se presentent de vos bonnes nouvelles et de celle d'Ylande. Je vous recommande ici vótre compatriote Mr. Torfeus, afin qu'il aie une bonne cure dans sa patrie. C'est un honete homme et tres savant il m'a expliqué Homere en Grec comme vous le nouveau testament en Danois. Je vous rens mille graces pour le cheval que vous m'avés envoyé, il est tres-bon, mais il a tant pati en chemin faute de forrage, que cela lui a ruiné les jambes et qu'il bronche beaucoup c'est pour quoi je vous prie de m'en envoyer un autre et de me mander ce qu'il coute en attendant je vous prie de recevoir cet ancre d'eau de vie que je vous envoye; toujours prét de vous rendre service je suis avec beaucoup de reconnaissance

Monsier vótre tres-humble et tres-obeissant serviteur.

De Walter l'ainé.

---

698. L. WEIMER TIL ARNE MAGNUSSON. Bergen, den 12. October 1697.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Arne Magnæus.«

Monfrere.

Lad dig ikke fortryde at ieg saalenge tarderer med min

skrivelse, som andre affaires hidindtil har forholdet mig fra, ieg er tienistydmyg obligeret for Monfreres sidste faveur og Conservation; ville ynske at blive saa lykkelig, at ieg kunde erviise min ydmyg tieniste i nogen maader. Borgemester Skröder er tillige med Jacob von Veda igaar reiyst herfra over Land til Kiöbenhafn. Monsr. Johannes Brøger har med sin Kieriste nylig faaet en ung datter. Jeg tvifler ei paa at Monfrere io har Islands beskrivelse paa det Islandiske tungemaal, hvis ikke, har ieg den nylig bekommet til Monfreres tieniste. Jeg recommenderer mig stedse udi Monfreres yndist og forbliver nest Guds Varetægts forynskelse og flittig samt ydmyg hilsen fra Monfr. Hoffman

Monfrere ydmygste tiener

Lauritz Weiner.

Hans Ko. Ma. til Danmark og Norge velbetrode Secreterer ved Archiverne ædle og velbyrdig Arne Magnæus treshumblement

---

699. ARNE MAGNUSSON TIL [KANCELLIFORVALTER S. VESTERSEN]. Skalholt Bispegaard, 5. 7bris 1706.

Trykt efter orig. i Rigsarkivet. Hertil hører en »Fortegnelse paa alle sognekirker og præstekald i Iisland samt præsternes naune, som nu (1706 in Julio) betiene samme præstekald, tillige med deres naune, som have expectantz-bref paa en deel af bemelte præstekald«; til denne foreligger i AM 442, folio, A. M.s til dels egh. koncept (2 ekspl.), med A. M.s påtegning på omslaget »til Cancelliforvalter Søren Vestersen.« Endv. findes her fortegnelser over præster og præstekald i bægge stifter, hvor årstallet 1706 er rettet til 1709. Til fortegnelsen hører nedenstående forklaring på beneficia og thing (med skriverhånd).

Monsieur.

Høitærede fornemme ven,

Efter mit til Hannem giorde löfte fremsender ieg nu her med Register paa alle de præste kald som findes her i Iisland, samt præsternes naune som betiene samme kald, Og er dette med fliid samlet, saa ieg formoeder at mand kand forlade sig der til. Jeg ønsker mig gierne fremdeles leilighed til at tiene Hannem og udviise, at ieg, næst ald velstands og guddommelig beskiermelses önske, er og forblive vil

Monsieur

Hans tienstærbødige tiener

A. Magnussen.

Nota. De kirker som her kaldes beneficia staa paa deres egen grund, og residerer præsten der hos kirken og nyder dens indkomst, hvorimod hand pligtig er at holde kirken og præstegaarden ved lige. Annexkirkerne, saavel som de andre kirker som icke ere beneficia, befatter præsten sig intet med, und-

tagen gudztienisten, mens deris indkomster opbæres af andre som ere ejermænd til samme jorder, hvilke derimod holde kirken ved lige, og betale til præsten en viss summa, saa som et salarium for hans tieniste. De præstekald hvor ingen af kirkerne ere beneficium, kaldes paa Islandsk thing (kand heede paa Dansk sogne). Udi saadanne sogne er mesten deels udlagt en gaard til præsten, som hand fri besidder, dog er der i bland nogle, hvor præsten ingen fri gaard hâr, mens maa leie sig en som en anden bonde. Disse thing ere udi almindelighed af heel ringe indkomst. Ydermeere falder at observere, at præsterne som nu sidde i de forskrefne kald, have ickun den mindste deel deres kaldsbref fra Kongl. Majts. cancellie, mens de fleeste ere der med blefne beneficerede af amtmanden og fogderne, som have haft befaling her over landet. Expectantz-brevene ere (saa vit vides) alle udstedede fra cancelliet.«

---

700. [ARNE MAGNUSSON] TIL OVERSEKRETÆR VIBE. [Skalholt?] 16. sept. 1706.

Trykt efter kopi (excerpt?) med skriverhånd i AM. 440, folio. AM. har egh. tilføjet »Til obersecreterer Vibe d. 16. 7bris 1706.«

Fremdeles understaar jeg mig at anbringe allerydmygst det mig er bleven fortalt, at Justits-Raad og Amtmand Müller skulde have ladet sig forlyde med her i landet, at hand i vinter vilde søge Kongl. confirmation paa en K. Friderici III. höiloflig i hukommelse forordning af dato 10. may 1650, lydende om fri skyds, af aarsage, at en deel bønder skal i sommer have veret seendrægtige med at laane hannem heste. Saa falder her hos at erindre, at samme forordninger i mange maader [er] bleven misbrugt her i landet, saa at og uskyldige folk er blefne kagstrøgne, under pretext at have forseet sig i mod den, som Asbiörn Joachimsens exempel udviser, hvor om jeg næstledne vinter udi Kongl. Majts. Cancellie indleverede en allerunderdanigste relation. I sær haver denne amtmand anderledes brugt denne forordning, end dens meening formodentligen er, baade i det at tage de hannem eller hans folk laante heste langt bort i landet nogle dagsreiser, ja beholde dennem hos sig stort stöcke af sommeren, saa vel som at laane slig friskyds til andre, som berettes, hvilke icke hafde nogen ret til fri skyds for dennem self. Saa have og een deel bönder beklaget sig at deres hester i bland ere blefne borte, saa at de icke have bekommet dennem för end efter lang tid, og somme aldrig. Saa ere og i bland blefne opbudne saa mange heste, som ikke var fornøden, saa som anno 1701, da bemte. amtmand Müller lod der om kring sig fordre af bönderne 96 heste, hvor om jeg haver hans egenhændige befaling. Dette og andet sligt giør bønderne fortrædelige, helst i mod denne amtmand, af hvilken de, kandske, synes icke at have saa stor main-

tenue, som de ønskede, i mod dennem, som de meene dennem at forfaaes af. Saa skulde da min uforgribelige tanke vere, at det var til almuens store fremtarf i landet, om udi samme forordning (saa fremt den endeligen skulde confirmeres) blefve indsatte nogle restrictioner, som kunde forebygge ovenskrefne misbrug, hvor om jeg vilde have indgivet en fuldstændig allerunderdanigste memorial i hans Majts. cancellie, hvis jeg hafde haft meer at bygge paa om amtmandens forehavende herudi, end jeg hâr. I midler tid haver jeg icke kundet gaaet for bi at give Eders Excellence dette udi største ydmyghed til kiende, saadan som det er. Skulde amtmanden sollicitere her om, og det maatte da allernaadigst vorde sendt til commissionens erklæring her i landet, saa gaves leilighed til at demonstrere allerunderdanigst, det mand agtede at kunde geraade til almuens conservation. Her gaar et og andet seldsom til, mest hvad Jurisdictionen og den fattiges vilkaar angaar. Amtmanden er ickun maadeligen kyndig udi landets væsen, og saa at sige ukyndig udi landzlouen, hvilket med mange argumenter kunde got giøres. Sligt giør dennem dristige, som vilde betiene sig deraf. Skulde sagen vere imod en kiøbmand, saa frøgte folkene for at klage, aarsagen er, at sysselmændene, en stor deel, ere icke nidkiere for at giøre hvad de skulde i slige tilfælde, og hvad amtmanden angaar, da haver hand ved offentlige skrifter annulleret det, som i saa maade er bleven klaget, uden at informere sig eller inqvirere om tingen. Det, som jeg her saa dristeligen skriver til Eders Excellence, kand jeg got giøre med beviisligheder, om det bleef mig paalagt, torte og ellers icke fremkomme der med.

Ydermeere meenes, at bispen paa Holum mag. Biörn Thorlefsen skulde i aar ville hos Hans Majt. anholde om en coadjutorem formedelst hans svaghed, og der til ville denominere en ved naun Hr. Jon Jonsen, som er præst paa Mødrevelle closter i Holestift, og siges (hvorom jeg dog intet viist veed), at hand er forlovet med een, som hører bispen til. Om bispen nu haver dette propos for, eller icke, vil tiden udviise, mens det skal vel vere vist, at hand for et aar siden eller noget haver haft det i sinde. Saa fordrister jeg mig da til (for vanvare) udi største ydmyghed at notificere, at denne præst haver ickun maadelig studeret, og aldeles icke (saavit jeg kand dømme) til at meritere saa stort, hand haver veret en vinter ved universitetet i Kiøbenhaun, og er end nu en puur ung mand, kandske 26 aar eller 27. Her er mange beder beqveme til dette embede end hand, om der nu endeligen skulde vere en, som kandske

mange synes icke ufornøden, ihvorvel og kandske noget kunde vere amplificeret af det, som ibland refereres der fra norder-stiftet.

Velbaarne Herre, jeg beder Eders Excellence icke fortørnes over denne min allerydmygste skrivelse, hvilken icke fremkommer af nogen dum-dristighed, mens tvinges mig af, formedelst de mange uordener, som her practizeres og speculeres paa. Jeg hverken kan eller tør gaa det aldeeles over med taushed, som er af saa stor importance som dette, og for det øfrige haver jeg ingen, som jeg tør skrive sligt, uden Eders Excellence, og det allene i stor tillid til Eders Excellences mangfoldige naade og gunst imod mig. —

---

701. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP JÓN ÞORKELSSON VIDALIN. 1701.

I AM. 207 b, folio (AM.s egh. samlinger til Hungrvaka) findes nedenstående forespørgsel, overskrevet »Mag. Jone Widalin 1701«, med tilhørende svar.

Klængur biskup liet (teste Hungrvøku) giøra gullkalek og setia gimsteinum, og gaf kirkiunne i Skalhollte. Nær mun sa kalekur þadan burt komin vera?

Responsum illius eodem anno. Gullkaleikur sá, er Klængur giørdi, er efter gamalla manna mali burtkominn i tid Hr. Gissurs Einarssonar med ødrum domkirkiunnar clenodiis, vide Christiani III. qvitering 1542.

702. ARNE MAGNUSSON TIL BISKOP J. Þ. VIDALIN. 1729.

I Badens Kiøbenhavns Universitets-Journal IV. (1776) findes s. 9 følgende brevuddrag i dansk oversættelse »Af et brev [fra A. M.] til (Biskop) John Thorkelson«: Einar Islevson paa (Gaarden) Sudrreikiar eier nogle Breve, 7 eller 8; disses Afskrivter har jeg nu mistet; beder derfore, at Einar ville laane dem til Forstander Thor Thordson, for at lade dem paa mine Vegne udskrive; især det eene, som er udgivet af John, Biskop paa Holum, hvis Datum, om jeg ret husker, er 1080 og nogle Aar; men skal være 1380 og nogle Aar.

Egenlige breve fra A. M. til bp. J. Vidalin findes ikke, men ved siden af de to oven anførte brevuddrag foreligger henholdsvis i AM. 443, fol. og 451, fol. følgende to henvendelser fra A. M. til J. V.

Skalholt 1711.

a. (7. maj, egh. underskr. orig. med skriverhånd). Forespørgsel fra A. M. til biskoppen mag. Jon Th.s Widalin, præsten Loptur Josephsson og rektor Þorleifur Arason om den rette latinske og danske oversættelse af ordene fri — fria — friun — friheit, hvortil på bagsiden det tilhørende svar, underskrevet af de pågældende mænd.

b. (11. juli, egh. koncept indlagt i kopi med skriverhånd.) Udførligt vid-

nesbyrd om den berusede præst Halldór Pálssons skandaløse opførsel i Otrardals kirke under hans søsters, af sognepræst Daði Steindórsson foretagne begravelse, samt dagen efter i biskoppens tælt, da »hr. biskupenn mag. Jon Thorkelsson Widalin hefur af mier oskad, ad eg med skriflegum vitnisburde villde i lióse láta, hvad eg i næstlidnum septembri 1710 i Otrardals kirkiu sied hafde áhrærande hegdan og frammferde profastsens sr. Halldórs Pálssonar.«

703. BISKOP J. Þ. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt d. 8. junii Ao. 1705.

Efter AM. 444, folio, dansk oversættelse i koncept med skriverhånd; udskriften egh. tilføjet af A. M. Underskr. »J. Thorkelsson Widalin«; adr. »Forhaabendes paa Dyrhoole i Myrdal eller Holte under Øefjeld«. A. M.s påtegning »Annammet d. 27. Junii 1705.

Oversender 3 breve fra »vores bekante« Magnus Sigurdsen.

»Det eene sende brevet er kommet hid fra moder paa Leeraae, del andet og den løse seddel saae ieg nyligen hos min søster Thordis, og tog til mig. Jeg bilder mig ind du bliver noget underlig ved at læse disse documenter, hvad mig angaar, da falder jeg aldeles i stave her over, og saa seldsom som seddelen er, saa forundrer jeg dog end da meer over det som staar i brevet til moder Gudrid, Thi sedelen kunde vere funderet paa onde menniskers relation saa som fleere andet, eller og dens indhold opdigtet af Magnus self til at giøre hans kone fortræd med, og have noget at sige. Mens af brevet til moder kand jeg ei andet slutte, end at manden jo med förste agter at blive afsindig.

Håber på A. M.s besøg in transitu, når han rider vester igien. Ønsker af A. M.s bøger at se »den gamle Snorre Sturlesen og den loubog som du fickst af mig det andet aar.«

704. BISKOP J. Þ. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte, þan 2. Nov. Ao. 1710.

Efter orig. i Islands landsbibliotek (J. Sig. 98, fol.). Adr. »verandi ad Hvamme i Hvammsveit.« Kom efter afskeden med A. M. hjem d. 16. okt. Giver nogle nyheder ång. skibsfart og sejlads. Inden falkeskudens afrejse var 12 falke døde ved landfoged Beyers forsømmelighed; forblommede hentydninger til forskellige foranstaltninger af ham og til præstemødet på Kjalarnes.

705. BISKOP J. Þ. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt 9. July Anno 1711.

Efter AM. 454, folio, dansk og islandsk. Kontrakt mellem Arne Magnusson (på Katrine Erlingsdatters arvingers vegne) og bp. Jon Vidalin på egne og svogeren Jens Spendrups vegne, hvorved de forpligter sig til at betale deres andel i en

af deres afd. svigerfader bp. Jon Vigfusson år 1670 udstedt obligation på 80 rdl. til afd. Brynj. Erlingsson.

Indlagt er forskellige aktstykker og optegnelser ang. denne obligation, samt to udkast (ang. andre personer).

706. BISKOP J. VIDALIN TIL [ARNE MAGNUSSON]. Sk[alholti] d. 18. Sept. Ao. 1712.

Efter orig. i AM. 451, folio. Skriver i hast med rektor Þorleifur (Arason), som rejser syd på for om muligt at træffe A. M. Oversender et fra bispeenken Þrúður modtaget brev, gravskriften sender han ikke »Bessus sefur eins vært þo hun bidi«; beder A. M. hjælpe hende efter ævne »fyrir guds skuld og vinattu ockar« Hentyder til en uenighed med landfoged Beyer (Likla Petur) i anledning af et forsømt møde.

707. BISKOP J. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skálhollte d. 26. Aug. Anno 1713.

Efter orig. i Islands Landsbibliotek nr. 202, folio. Adr. »A. M. Assessori etc. i Kiøbenhaun«. Sender dette sandsynligvis sidste brev, med mindre Grundarfjord-skibet kommer. Andre breve har han sendt til Holmen; også Matthesius har han tilskrevet. Nævner nogle forretninger, deriblandt en veksel på 100 rdl., bestemt for lagmand Poul. En efterskrift »Giør fyrer guds skuld monfr. og slá ecki af þeim« er delvis bortskåren.

Fra samme år foreligger i AM. 446, folio, en brevnotits af 28. 8. 1713, hvorved oversendes en del (gennem lagmand P. Vidalin fremsendte) dokumenter.

Fra 1714 forefindes som indlæg i en til kongen stillet dansk memorial fra biskoppen dat. 25.8, hvori han beklager sig over, at lagmand O. Sigurðsson stadig suspenderer hans domme i gejstlige sager, følgende:

Monfrere. Þesse Memorial vard epter i giær og er illa skrifadur, mun eg þvi verda ad bidia þig ad lagfæra hann, og kannskie þier þyke hann eiga ad vera i tvennu lage, eg treyste þinne bródurlegre forsión her um. Tuus ut semper

J. Widalin.

708. BISKOP J. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt 1717.

Efter orig. i AM. 450, folio. 3 breve.

1. (4. Juli). Henviser til en nedsendt supplik fra Snorre Jonsson om Breidabolstad samt sin fremstilling af »Odd«'s forhold til denne sag og giver nogle supplerende oplysninger om ansøgningen, men fatter sig i korthed, da han ikke er rask.

2. (18. avgust). Minder om de to tidligere breve og sender de manglende akter til Sr. Snorres ansøgning om Breidabolstad. Klager over A. M.s utilbøjelighed til brevskrivning.

3. (23. avgust). Giver et forglemt tillæg til foregående brev.

Nr. 1 »Franco Itzehoe« har A. M.s påtegning »kostede 20 ß«, annammet 24. Aug., nr. 2 annammet d. 20. Novembris 1717, nr. 3 »annammet 2. Octobris.«

709. BISKOP J. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalholt 1719.

Efter origg. i AM. 446, folio. 2 breve.

1. (12. avgust). Henviser til et tidligere brev, som har omhandlet den mod V. rejste retssag. Beder A. M. i sit navn indgive en supplik til kongen om at sagen mellem ham og præsten Jón Sigmundsson, dersom den kommer for højesteret, må udsættes. Sender dette brev i »Ulf«s breve, da han ikke tror købmændene og har også mistro til amtmand Fuhrmann (Vagnmann). Indlagt er en seddel med kopi af påtegninger ang. stævningen, og et afklippet brevfragment. Hertil A. M.s påtegning »annammet d. 27. Sept. 1719.

2. (3. september). Oversender nogle dokumenter i sagen med sr. Jón Sigmundsson og fremhæver, at Oddur Sigurðsson har tilskyndet præsten til at føre sagen igennem. Beder A. M. besørge alt på det bedste.

I nogle af biskop J. Vidalins breve til andre mænd omtales Arne Magnussons virksomhed, således:

1. (brevbog s. 226—27). Til præsten Einar Ólafsson i Aðalvík 15. aug. 1702. Præsten har klaget over manglende leje af kirkens »kúgildi på Slétta, men biskoppen er betænkelig ved at afgøre noget i denne sag, da »hans kongel. Majts. hefur hingad i landet innsendt nu á þessu ari eirn commissarium Monsr. Arna Magnusson, so sem ydur mun nu allareidu kunnugt; villde eg, ad þetta efne og annad þvilijkt bidi, þar til eg radfærde mig vid hann hier umm, þvi liklegt þotte, ad hann munde af kongenum befalyng hafa ad sia efter soddann hlutumm, so sem eg nu eirnenn formerke ad vera. Hefe eg talad vid hann umm þetta efne og er fulkomlega viss uppa, ad hann þetta hialpar til, ad i þessu sem odru verdi hvad riett er, enn med hvoriu mote ad þad skule firertakest edur lagafærast, hofum vid enn þó ecke uttalad; þar er margt soddann ad giöra vid þessa revisions commission, og mun verda allt einss tijma ad bijda. — — Þier munud finna Secretairan Arna Magnusson, þa hann i sumar kiemur i Jokulfiordu; være rádlegt ad bidia sira Halldor ad giora ydur strax bod sem hann fornemur hannss þangad komu, og kunne þier ad recommendera honum ydar malefni.« . . .

2. (Det isl. landsarkiv A. 89,2). Landstinget den 18. Julii Anno 1720. Til [stiftamtmand, admiral Raben] om hjemsendelsen af A. M.s bøger og papirer. . . . Angaaende Assessor Magnussens bøger og documenter da kunde jeg intet giöre der ved, för end Vice-dommeren udi Rangaaevalde Syssel Poul Haagensen talte med mig, som skeede den 14. hujus, thi hand havde nöglene til Kistene og Commission af ermeldte Assessor Magnusen til at ompakke töiet og føre til Strand-siden med min Assistence; han reiste strax her fra der hen til at expedere denne commission, og jeg gav Ordre til mine folk at gaa hannem til haanden i hvis de kunde og huset formaar, skal og forskaffe ham penge saa mange hand har fornøden til dette verks fortsettelse; saa og har Ambtmann Fuhrmann givet ordres til bönderne om heste. Det vil tage nogen tid bort at ompakke dette gotz og at forsamle hester. Dog formoder jeg at det skal være ved Havnen först i den anden Uge. For det øvrige næst ald selvbegerlig velstands Erönskning forbliver

Deres Excellences Underdanige tiener

J. Widalin.

3. (optegnelser i »seðlabók« i isl. landsarkiv). [Juli 1720]. Til Páll Hákonarson, om betaling for de til transport af A. M.s papirer anvendte heste. »Hvad

hestalanunum vidvikur, þa er eg oviss í þvi; þier munud vita, hvad mörg vered hafa. Þordur sagde mier þar munde vera 34; hestalan kostar 8 alnir i Hafnarfiörd hedann, enn eg skal betala bændunum, þvi ecki ætludu þeir ad láta þa til effter skickun sysslumans, nema min tilhlutan hefde tilkomed, sem ei var von, þvi ecke eru þad kongseyrende. Enn þier munud gefa mier ydar hond fyrer hvad marger hestarner vered hafa. Enn Assessor Magnusson og eg munumm forlikast þar umm sidann. Þad er vist, ad bændurner vilia hafa betaling af mier. Eg villde fa svar her uppá fra ydur med fystu hendtugleikum.«

---

710. MAGNÚS PÁLSSON VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON, Videdalstungu d. 7. Octobr. Anno 1729.

Efter orig. i AM. Access. I. Takker for modtaget brev med Höfde-skibet. Beklager sin stilling, som forværres ved flere og flere fordringer i dødsboet; frygter nu for, at han intet kan indløse af Videdalstunge og foreløbig heller intet betale til A. M. Om P. Vidalins bøger:

»Enn þad er þier elskuleige Herra skrifid umm Karla Magnusar sögu, ad hana til kaups fá vilied, þa giet eg þad ómögulega, hef eg hana alldrei sied hier med augunumm, sidann gud burtkalladi minn sal. faudur, enn hvad af henni ordid sie, veit eg alls ecki. Vissa eg næsta lijtid til, hvöriar bækur minn sal. fadir atti, á medann eg var hiá hönumm, enn þo miklu minna eptir þad eg for i burtu fra hönumm, og þott eg hafi saknad nockra bóka sidann, þeirra sem hier voru, so sem söguboka og annara islendskra kvera, þa hefi eg þo ei til þessarar stundar feinged ad vita, hvad af þeim sie ordid, enn annara boka hafda eg ei vit á ad sakna, og verdur þad so sijnu framm ad fara. Eckert veit eg ad seigia umm þa landtöflu, sem þier minn Herra skrifid umm, Syslumadurinn Gottorp tok hier i fyrra vor nockur þesslags bref, og þyke mier ei ólyklegt, ad þessi tafla muni hafa þar med verid, hefi eg bedid hann ad senda mier hana, og eckert svar aptur feinged fra hönumm. Jeg læt hier med fylgia þriu kalfskins bref, eptir þvi sem ydar bref mælir.«

711. MAGNÚS PÁLSSON VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Budumm þann 12. Septembris Anno 1728.

Efter orig. i AM. 453, folio. Har af A. M.s brev 22. 8. med overraskelse erfaret, hvor stor faderens gæld til A. M. er, vil efter ævne søge at afbetale sin del og sender nu med købmanden 60 rdl. specie og 30 rdl. kroner samt beder A. M. i betaling at tage 24 hundred i ham tilhørende jordegods. Sender 3 Heðinshöfði-breve.

Videdalstungu þann 30. Septembris Anno 1728.

Efter orig. i AM. Acces. I. Henviser til sit brev af 12. 9. Har senere gennem sysselmand O. Dadason afbetalt 32 rdl. i forarbejdet sølv. Ønsker gærne at indløse

de til A. M. pantsatte 20 hundred i Videdalstunge og vil gærne have 40 hundred af den jord til brug og bebyggelse. Har ingen Víðivalla-breve fundet; tilbyder nogle pergamentbrev. Tilbyder hvad han har af faderens optegnelser: »Eg hefi talad vid göfugann syslumanninn Orm Dadason umm þad lijted, sem i mijnum höndumm er af skrife, ófullkomnumm uppkostumm og annotationes mins sal. faudurs, sem og bækur, ef nockrar være i minne eigu, þær sem þier villdud kaupa, ad eg muni þad falt giöra, ef nockud þad af þvi er i minne hende, sem hann ydar vegna villdi leysa, þvi eg mun sem flest tilvinna, ad eg giæte sem fyrst qvittad þessa skulld vid ydur minn Herra, sem mier næsta fielitlumm vill þo nockud erfvidt ganga.«

Indlagt er en af M. P. underskreven erklæring, Hamraendum 16. sept. 1728, hvorved han på egne og samarvingers vegne beder A. M. anvende de hos ham beroende ejendele, som har tilhørt M. P.s afd. broder Jón Pálsson yngre V., til gældens afbetaling.

---

712. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMANÐ PÁLL JÓNSSON VIDALIN. Gördum á Alptanese þann 26. Augusti anno Christi 1705.

Efter kopi med skriverhånd og egh. underskrift i AM. 449, folio. A. M. anmoder P. V. om at skaffe en pålidelig mand, som kan sagsøge lagmand L. Gottrup til betaling af en A. M. af amtmand Müller overdragen obligation på 40 rdl. med 6 års påfaldne renter.

Af en AM.sk optegnelse sammesteds ses, at obligationen er betalt 1705—6.

713. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND P. J. VIDALIN. April 1707.

Trykt efter egh. gennemrettet koncept med skriverhånd i AM. 449, folio. Bevisførelse for, at Píningsdómur har lovskraft og redegørelse for den betydning, som kan tilkomme lignende såkaldte domme. Hertil A. M.s egh. overskrift »Lógmannenum P. J. W. i Aprili 1707.«

I Steph. 13 forekommer to udaterede brevuddrag fra A. M. til P. V. a) om Håkon den gamles regeringsår, b) om Dronning Margretes og kong Olavs regeringsår — det sidste aftrykt i »Samlinger til det norske Folks Sprog og Hist.«, II., 138—40.

Pinings domur er allegeradur svo sem nota lex i Bestu manna samtökum á alþingi 1533 um höndlun utlenskra. Item í dómi Dada Gudmundssonar, hvad ecke munde skied, ef menn hefdu hann þa ecke firir lög þeckt, þvi þa var ecki su heimsku praxis innkominn, ad dæma epter domum. Svo er og Pinings dómur ofan epter öllum götum citeradur, og bevísar þad, ad þeir, sem svo giört hafa, hafa hann firir reglu hallded. Objici poterit: sama er ad seigia um Biaskieria dóm Þórdar lögmanns og hundrad adra þvilika, suma þvert á mót lögbókenne. Jeg

játa giarnan, ad margur abusus er ordenn ur þessum samþycktum og hefur þad alltid fared meir og meir i vöxt, enn þar hiá er þetta. Flestar gömlu samþyckternar eru um husstiórnar stand, sem einginn kunni skilia nema þeir hier. Svo sem er Vigfuss Ivarssonar hirdstióra um vistarrád, Pínings dómur um lausamenn, Claus van der Marvitz og Ellendz lögmanns um lausamenn. Otta Stigssonar skipadómur, og sumar Þordar lögmanns samþyckter. Þær nyrre eru commentarii og additamenta til hverrar og einnar linu i lögbókinne, svo vel i criminalibus sem i civilibus, og er ecke um þær ad tala. Hinar þykia mier þó betre, eg meina þær af þeim, sem nu er öllum audsynt, ad vel sieu yferlagdar og landenu gagnlegar, hellst þær sem vær höfum uppá approbation allra epterkomendanna. Og jafnvel þó hier vante þad fornemsta, nempe consensum regis, þá er þad og víst, ad landzfólked riede þá miklu meiru um sin efne enn þad nu rædur, og heita þá þesser dómar bestu manna samtök um þau efne, er landed stórum umvardade, og seger þad enn þa nockud, þegar continua praxis hefur sidan tilkomid, og sie eg ecki, hvernig einn privatus kynne sig þar undann ad skora, og þiker mier þad álika, svo sem einn villde ecke giallda heytoll edur legkaup. Annars, ef þad má nockud hiálpa, þá er Pinings dómur anno 1533 confirmeradur af Noregs rikis rádi, ad þeim parti sem talar um höndlun utlendskra. Sie eg þad ecke evidenter authorizerar hann allann, þó er þad svo mikid, ad rádid hier confirmerar þetta, epter þeim samtökum Islendskra, sem i upphafe hier umgetur, giördum á sama áre, enn engre beidne þeirra, og conseqventer, ut concludo, agnoscerar, ad þeir hafe ecke illa giört i þessum samtökum. Sie eg ad ef madur skyllde skrifa eina erklering um þetta efne his temporibus, þá være ad sönnu naudsyn ad utvelia decentes phrases. Þó er þad vist, ad antiqvæ consvetudines, qvæ per continuam praxin ad nos demissæ sunt, hafa ad vísu vim legis, enn þá hiá oss i Danmörk, og eru þo slikar consvetudines i fyrstu uppkomnar af samtökum þeirra, er i sierhveriu plátze hafa vered þeir skynsömustu. Þad er þad sierlegasta i þessum samtökum, ad þier (hier i lande) hafa kallad þad dóma, þvi þad er ærid improprium, enn siáum, ad eins hafa þeir giört, sem samantóku stóra dóm, og hefur Pall Stigsson, gódur og vís madur, láted þá ráda þessu styls forme, og eins er tilgeinged um skipadóm Otta Stigssonar.

714. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND [P. VIDALIN]. Kiöbenhafn d. 4. junii anno 1709.

Efter kopi med skriverhånd i AM. 439, folio. Oversender 2 kopier, hvoraf ses, at rentekamret har begæret oplysning af A. M. om Magnus Benedixens forvirkede midler. Ormer Dadesen vil fremtage M. B.s indgivne optegnelse om jordegods og levere den til lagmanden, som bedes tilstille Monsr. Bejer rigtig kopi heraf.

715. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND P. J. VIDALIN. Marts 1712.

Trykt efter excerpt med skriverhånd og A. M.s egh. rettelser i AM. 76 b, folio. Hertil A. M.s påtegning »Ur brefi minu til Pals Lögmanns i Martio 1712.« I en senere tilføjet notits af år 1723 udtaler A. M. at lagmand Gottrups bog må være afskrevet efter en oprindelig Jón Erlendsson på Kamb tilhørende bog i 4to, som A. M. nu ejer (A. M. 325 v., 4to.).

Áhrærande þá Olafs sögu, sem þier mier skrifed, ad þier nu láted rita ex exemplari Lauritz lögmanns, þá er þad vel, ad hun er ydur i höndur kominn. Sie eg af þeirre description, sem þier mier sendud, ad þad mune ein af þeim riettu. Su sem þier hafed adur átt, mun vera ex codice Flateyensi, og er þad til kiennemerkia á henne, ef hun þadan er, ad hun er fyllt med þætte, tekna ur ödrum sögum. Exempli gratia: þar inne er nærre heil sagan af þorgeire Hávardz syne og þormode Kolbrunar skalld. þar er og vid þatturenn af Volsa, turpissimum mendacium, og fleire eru þesser óþocka þætter i sagdre Olafs sögu helga i Flateyarbok.

Sa compilator, sem þad volumen hefur saman teked, hefur þottst giöra vel, þegar hann uppskrifade allann þvætting, sem hann fyrir sier sæe. Hin Olafs sagann er miklu styttre, et melius digesta. Allra sidast i henne á ad vera, minner mig, nockud litid umm Magnus kong Olafsson, og so sidan miracula Olafs kongs. Varla giet eg skiled, epter hvada membrana Sr. Eyolfur hafe bókina skrifad, þvi eg minnest ecke mig heyrt hafa edur friett til neinnar þvilikrar membranæ hier, i langa tima, ad fratekenne þeirre sem Benedikt Halldorsson á Seilu atti og Oddur Jonsson salugi vard sidan handhafi ad, og fieck Heidemann, og so komst hun til Danmerkur, og á eg nu bókina, og er þad til jarteikna á henne, ad þar vantar nockud aptan vid miracula. Skil eg ecke, ad sr. Eyolfur hafe epter þessarre skrifa kunnad, adur enn hun til Danmerkur for. Önnur þvilik pergaments bók flæktest umm i Borgarfirde, og var i fyrstu eign þorvards Magnussonar i Bæ, eignadest eg hana sidan. Epter henne kynne sr. Eyolfur timans vegna skrifad hafa, enn þar hiá er ad segia,

ad hun hefur i margt ár so mutila verid, ad þess vegna yrde varla uppskrifud. Sr. Halldor sal. i Reykhollte skrifade hana upp, þá heille var, og er grunur minn, ad sr Eyolfur mune epter einhveriu þviliku exemplare skrifad hafa, helldur en sialfre kalfskinns bókinne. Gott være, ef eithvad skiallegt yrde hier um uppgötvad, og veit eg ydur mune umm þad hugarhalldid vera. Lögmadur Lauritz mun vita, epter hveriu sr. Eyolfur hefur hans bók ritad og vite hann þad ecki skilmerkelega, þá veit þad sr. Eyolfur sialfur.

716. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND P. J. VIDALIN. 1724.

Trykt efter A. M.s egh. excerpt i AM. 76 b, folio, påtegnet »Pale Lögmanne 1724.«

I fyrra bad eg ydur ad láta minna vegna uppskrifa ydar Olafs sögu (puta þá med hendi Þorsteins Sigurdzsonar). Svörudud þier mier ad þier villdud vidleitast ad fá til láns hia Johan Gotrup, bok födur hans og ef þad eigi kynni ske, þá villdud þier leita til Sr. Eyolfs á Völlum i Svarfadardal. Þetta skil eg eigi. Þvi eg veit eigi annad, enn þier sialfer söguna eiged med hende Þorsteins (Sigurdzsonar) og ætla þvi þetta i flyter skrifad vera og distractâ mente, sem mier og sialfum opt verdur, nema so illa sie orded, ad þesse ydar Olafs saga sie á einn hvern hátt solundud eda under lok lidin og skyllde mier þad vont þikia. Eg fæ vel i sumar eina hveria underríetting hier um.

717. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND P. J. VIDALIN. 1724.

Trykt efter kopi med skriverhånd i AM. 76 b, folio. Hertil A. M.s egh. påtegning »þetta tilskrifad lögmanninum Pále Jonssyni Widalin 1724.« Med dette brev må sammenholdes A. M.s optegnelse af år 1726 i AM. 76 b, fol., hvor han giver sin sidste opfattelse af håndskriftforholdet (se den AM.ske Katalog I, s. 57.).

Minn Herra!

Eg hefe ydur fyrrum tilskrifad gátu mína, ad ydar Olafs saga Helga (apographum þeirrar copiu, sem sr. Eyolfur skrifade ex membrana, fyrer Lauritz lögmann) munde eigi vera ur þeirre membrana, sem Heidemann eignadest fra Oddi Jonssyne á Reynestad og nu finst in mea Bibliothecula. Sidan þier nu vorud so goder ad senda mier þad forþeinkelega caput ur þessare Olafs sögu, sem sr. Eyolfur hefur sagt á pappir legit hafe innani þeirre membrana, er hann efterskrifade, þá er eg nu ur öllum skugga geingenn um þetta efne.

Med þessa Membranam, er sr. Eyolfur epter skrifade, hanger so saman. Arne Gudmundsson i Billdudal átte kalfskinns bók

in qvarto, langfedga eign, hana fieck hann Jóne Erlendssyne á Kambi i Kroksfyrde, sem þá bió i Garpsdal. Var boken þa heil, ad frátecknum nockrum pappírs blödum i einum stad, sem voru med hende sr. Jons Olafssonar á Lambavatne, innlögd til ad fylla defectum, sem þar var i bokinne. Þessa bok (Olafs sögu helga) feck Torfe Jonsson i Flatey hia Jone Erlendssyne, og feck hana amtmanne Muller, hia hverium hun var i nockur ár, adur enn hun hingad kom til geheimeraad Moth, hver mier hana gaf. Af amtmanne Muller hefur óefad, Lauritz lögmadur lánad bokina, og láted utskrifa, og skilad so aptur amtmanne. Þegar bokin hingad kom, vantade vida i hana; hafa þau blöd ur bokinne fargast a Bessastödum, þvi eg fann nockur af þessum blödum hia Muller sidan, og nockur hefe eg feinged annarstadar á Islande, medan eg þar var, og voru þau öll ur fórum Mullers. Hvad miked nu hafe i bókena vantad, þegar hun kom i hendur Mullers (Jón Erlendsson seiger hun hafe heil vered, fyrer utan supplementum sr. Jóns), þad vill Laurusar lögmanns og ydar copia utvisa. Enn blödinn med hende sr. Jóns liggia enn nu innani bokinne, og eru onyt translation ur þeim danska Snorra Sturlusyne, og accordera ord fra ordi vid þad forþeinkelega (imo supposititium) caput, sem þier mier sendud. So sende eg ydur nu hier med þad, sem ad vísu vantar i ydar exemplar og Laurusar lögmanns. Er þar uppá víst ad byggia, ad so á defectus ad fyllast, og er efned þess innsetta capitis langtum ofstutt til ad fylla defectum codicis membranei, hvad ed audsied er bæde af dispositione þessa codicis og ödrum Olafs sögum helga, sem allar eru so ad seigia samhlióda og fyllre enn Snorra Sturlusonar Olafs saga. Hier excipera eg Olafs sögu ur Flateyiar bók (af henne hafed þier og copie), þvi hun er ödruvís enn allar adrar, og pessime interpolerud af þeim radlausa Flateyar bokar compilatore, sem þar hefur innsett þvætting og fabulas, nærre heila söguna af Þorgeire Havarssyne og Þormode, cum ineptissimo verborum syrmate, item mikinn þora Biarnar sögu Hitdæla kappa etc. — So siáed þier nu, ad mier ridur á þessarre ydar (Laurusar lögmanns) Olafs sögu, sem skrifud er ur þessare membrana, þá hun var miklu heille enn nu er hun. Sierdeilis vantar mig til skada sidarst i bokinne, ur miraculis þessa helga manns.

*

Til P. Vidalin må antages at være stilet den i Samlinger til det norske Folks Sprog og Historie II, 129—41 (Chron. 1834) med vedføjet dansk oversættelse trykte islandske Chronologia postremorum Norvegiæ regum.« Foruden de

i denne indtagne brevuddrag findes efter teksten i Steph. 13 endnu følgende: Þad er annars ad segia um Hákon konung gamla, ad hann var réttur kóngur og einvallds stjórnare, laungu ádur enn hann vard kórónadur, og kemur hann þvi ecke vid þetta efne. Magnús kóngur lagabæter var ecke nema titúlar-kóngur ad födurnum lifanda, enn réttur kóngur fyrst epter hans afgáng, og þar fyrir er þad, ad hann reiknar síns ríkis fyrstu ár frá Martio currente 1264, so sem siá er af Sáttargiördenne rétt af ydur citeradre, og mörgum ödrum documentum. I Hirdskrá er annus 1273 hans rikis hinn tíunde. Krossmessu aptann umm haustid 1277 var á . . .

718. ARNE MAGNUSSON TIL LAGMAND P. VIDALINS DØDSBO. Kaupenhafn þann 19da maii a. 1728.

Efter egh. underskr. kopi i AM. Access. I.

1. Opgørelse over P. V.s gæld til A. M. fra og med år 1712, med rente og rentes rente, 250 rdl. 4 Mk. 8 ß.

2. (Indlæg til 1.). Restbeløb på gæld 10 rdl.

3. (Indlæg til 1.). Opførelse af A. M.s lån til P. V. år 1716 (470 rdl.), med rente og rentes rente 840 rdl. 3 Mk.

Hermed kan sammenholdes et i O. Dadasons skrivelse til eksekutorerne i A. M.s bo af 27. 9. 1731 vedlagt bilag over A. M.s tilgodehavende på Island (Access. I.).

1716 sidarst i junio lánade eg sal. lögmannenum Widalin peninga i cronum	470	»	»
1717 vard þetta med rentunne » »	493	3	»
1718 » » » » » »	518	»	»
1719 » » » » » »	543	3	»
1720 » » » » » »	570	3	»
1721 » » » » » »	599	»	»
1722 » » » » » »	628	3	»
1723 » » » » » »	659	3	»
1724 » » » » » »	692	»	»
1725 » » » » » »	726	3	»
1726 » » » » » »	762	3	»
1727 » » » » » »	800	3	»
1728 » » » » » »	840	3	»

Hier er eingen rentu-renta uppskrifud af þeim peningum, sem færre eru i summunne enn 10 rixdaler, og læt eg þad so vera, ef erfingiarner giöra sig liduga til ad betala, enn þurfe eg lögsóknum ad ad fara, þá verdur þesse reikningur kannske svellare.

Kaupenhafn, þann 19da maii ao. 1728

Arne Magnusson.

719. P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Vydedalstungu d. 5. Januarij Anno 1705.

Efter orig. i AM. 1057 l, 4to. Hertil A. M.s påtegning »medtekid og svarad d. 11. Martii 1703.«

Har siden de skiltes skrevet tre breve til A. M. uden at få svar; længes efter besked ang. Thomas Conradsson. Fortæller et og andet om biskop Björn þorleifssons embedsrejser; har modtaget indbydelse fra ham til nytårsgilde, men undskyldt sig, har dog lovet at komme til kyndelmesse og kan da måske tillige efter instruxen beskrive bispegård og skole m. v. Frygter for, at den i kommissærernes cirkulære til sysselmændene om folketælling (A. M. Embedsskrivelser nr. 50) givne anvisning om forbigåelse af tilfældig besøgende kan misbruges, og foreslår en sideordnet kontrol ved ordre til gejstligheden.

720. P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Skalhollte 16. Junii Anno 1704.

Efter orig. i AM. 448 folio. Da A. M.s ophold i Vestmannaeyjar trækker i langdrag vil P. V. fortsætte jordebogsarbejdet i Mosfellsveit.

Minn Herra!

Allar heiller, med minne þienustuskylldugre astsemdar heilsan; vitid ad eg hefe þad nu in votis fyrst og sydast, ad jeg ydar Velbyrdigheit med glede og farsælld sia meige, og er mier stor skapraun, ad Vestmanna Eyar giora so langa bid, og þar sem nu eru skip komenn og bref heim hingad til ydar, þarf jeg ei ad referera, hvad jeg hefe spurn um, sem þo er valla nema almennt, kiem þvi til hins, ad jeg effter langa beþeinking og conferentz vid biskupenn ræd þad af ad rejsa sudur i Mosfellssveit og byria, þar sem vid hættum, continuation jardabokarinnar; er mier ad sonnu margt i þvi miög iskyggeligt, so sem jeg hefe aungva iardabok til ad conferera vid bændanna underretting. Jeg hefe og mikenn ugg, hvorsu þad verde upp tekid; jeg ma ottast, hvad bændur vilie svara, etc. infinita, þo hætte jeg nu a þad i herrans nafne, cum difficultates non minores ex adverso premant. Med mier tek eg restantzana þad gamla exemplar 1700, og hin 1701 og 1702 minna brukud, þetta til þess ad hafa i hondum, þa eg skal bændur um þad spyria, item manntalsbokena af Kiosar syslu 1702, til effterretning um iardadyrleyk; hord eru oindis urræde. Efterlader til oplysning for A. M. sine optegnelser om restancerne og har efter mandtalsbøgerne optegnet »lausafiar summur«, så vidt det dårlige materiale tillader (2 blade i oktav er indlagt).

Har samlet nogle brevfragmenter: »efterlæt eg nockur fragmenta membranarum, sem eg fra mier og ödrum hefe samann dreiged, nullius certe momenti, sed ut studium nostrum tibi demonstremus«.

721. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. 27. januar 1712.

Trykt efter A. M.s egh. uddrag i AM. 76 b, folio, med overskrift: »Extract ur brefe lögmannsens Pals Jonssonar Widalin. 27. Januarii 1712.«

Þorsteinn Sigurdzson er nu ad skrifa fyrer mig Olafs Helga sögu, sem lögmann Gottrup hefur mier lied, og er med hende Sr. Eyolfs, Jonssonar Vicelögmanns, seiger lögmadur epter membranâ skrifada, um hvad eg er ei buenn ad inqvirera. Sagan byriar á Harallde Hárfagra og hleypur so stuttlega framm til Olafs Helga. Hefe eg þvi lated leggia verk á hana, ad su, sem eg átte adur, er miög önnur, og stór munur bæde á ordum og meiningu i ymsum stödum.

722. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. 1713. Vid Auxaraa þann 20. Julij..

Efter orig. i AM. 441, folio. Hertil A. M.s påtegning »Medteced 24. April 1714.« Har omtrent samtidig modtaget 5 breve fra A. M. og har erfaret udfaldet af kommissærernes sag for højesteret. P. V. skal i overretten være bleven dømt fra sit embede; hans domme fra det foregående år er kasserede og han selv suspenderet; han agter at klage til kongen og håber på A. M.s hjælp. Et og andet om jordebogen.

Af nærværende brev er indlagt en egh. kopi i brevet 6. 9.; her er tilføjet nedenaftrykte tillæg på en løs seddel.

Minn Herra!

Gud giefe jeg meige lifa þann dag ad spyria til ydar god tidende, og seigia ydur um mig god tidende. Jeg feck þann 10. hujus ydar tvo kiærkomenn tilskrif af 8. og 11. Aprilis. Enn deigenum adur hafda eg feingid þad eina fra Christjanssand af 17. Novembris, tandem a manudags qvollded þann 17. hujus kom upp hingad ydar bref af 19. Maij og stundu sidar annad af 23. Maij, og voru þau tvo i sama umslage. Oll votta þau ydar æru, dygd og trufeste vid mig, sem Gud ydur laune. Um utgang a male voru er þad Gude ad þacka, ad ovíner ockar feingu þo ecke meira. Kom og fregnenn so til passa hingad, ad þegar sendt var epter S. B. S. til ad agera i mote mier um sonar hans inngefinn memorial, var sogd skipkomann hingad a þingid. Var Sigurdur i tiallde sinu uppi giá, og þar var komenn pilltur fra Holmskipe sendur af sonar hans alfu. Hvorsu hier fare framm, meigid þier rada af innlogdum þings act, og eru allar adrar þeirra frammferder honum likar. I 24. rettenum er mier sagt þeir sieu buner i Hakonar og Bryniolfs male ad dæma mig fra embættenu. Þeir gefa aungvann gaum ad, hvad mote þeim protesterad er, enn giöra sem þeir ætla sier. Nu munu (!) þeim þo ecki minka modid vid stormensku Sigurdar S.s, er nu mun

ei rir verda. Allar minar sluttningar þær i fyrra er mier sagt þeir fellt hafe. Eingenn domur er hia þeim publiceradur enn nu, beidast mun eg þeirra og taka skrifada ef eg fæ og ydur senda. Nu er þesse nidran a mier so stor ordenn, ad eg er neiddur til ad besværa mig fyrer kongenum, bæde yfer þessare suspension og afsetningar domenum, og bid eg nu enn ydar margreinda æru, dygd og trufeste af fremsta megne mier i þessu assistera, med ollum þeim radum sem Gud ydur til þess kennir. Suspensionennar violentia ætla eg ollum mune synelig, enn domenn minn i Bryniolfs male hefe jeg med so skyru innlegge forsvarad ad þad er minn vottur, ad eg skil ecki betur log. Skal eg senda ydur þad asamt documentunum lofe drottinn. Gud laune ydur þann velgiorning, er þier frelstud mig undann forfölgelse Sigurdar um þa 150 rixdle, nær sem eg fæ þa golldid, rade þvi drottinn. Kunnid þier nu ad sia, hvor efne min vera mune, þvi vicelogmadur Jon tekur nu þad lijtid sem jeg af launum hafde. Syslunne hallda þeir fyrer mier uaglet Rente Cammerets bref sem þier aminnest. Gud betre þessar tider. Mikid er til ad þeinkia ad þeir sluppu fri. J. E. S. og P. B. med sinar frammferder og mun þad exemplum gefa stora conseqvence. Enn su ahyggiann liggur mier nu næst, hvornenn Gud mune ydur kenna rad til ad faa mig upprettann undann þessum hier a mig follnum ofsa suspensionennar og domsins i Bryniolfs male, þvi so sem þad er vist, ad eg ma hafa lært hvad lögmans embættid sie þungt, so er hitt harmligt ad vera med slikre ovirding fra þvi tekenn. Sa ein er mier ótten þyngstur, ad kongurenn ei er heima, þvi vist ætla jeg, ad bæde hædsti rettur og cancelliet munde af hans nalægd gott hliota, sem morgum mætte huggun ad verda. Nu veit eg minn herra ad þier latid ydur þessa mina naudsyn til hiarta ganga, og giored hvad möguligt er, hvort helldur med stefnu (sem taka vill tvo ar i burtu) edur med Kongl. befaling, ad jeg skule fyrer þessu ohindrad blijfa vid, hvort helldur ydur lijtst, þa ad stefna samt ofsa þeirra. Være tidernar eige so sem þær eru þa være gott ad eiga slikt under logum. Drottinn kenne ydur þau rad sem duga meige. Jeg sende þetta bref sudur a Bassenda edur Keflavik, hvort skiped sem fyrre sigler, og bid þad leverest i næsta posthus þar sem þeir lenda. Önnur tidende oll verd eg hia ad leida um sinn, med þvi eg veit ad adrer skrifa þau þo sidar verde, eru hier og faa mal buenn, og eige med betra fornøielse, enn þegar jeg sat, so sem folk lætur af sier heyra. 14. Julij stefnde Gottrup mier um sinn part af Geyrnyar male. Eckert

hafa þeir Jon E.s og Beyer talad til min um þau 3 resterande mal. Jeg ætla þeir mune stefna þeim til ars. Þegar Jon Es. og eg hofdum fyrst a þau minnst, spurda jeg, hvort þau ætte ad dæmast fyrerkallslaust; hann sagde: þyker ydur þurfa fyrerkall i þeim? Jeg svarade: þar siaed þid fyrer. Audsied er, ad su sidasta stigt-amtmannsins orda (ad dæma þau i ar) hun er giord til ad koma saman reisu kostnade til þeirra vid þa Kongl. stefnu, sem þier skrifed, ad nu sie utgefenn um daudadom Jons Hr.s 1684 og hægt ætla jeg þeim sie um hana gefid. Matthias Bram sagde mier, ad Niels Hendrikssen hefde betalad til sin i Kaupenhafn þa 20 slettadale sem jeg ydur ætlad hafde, og hefur Bram fært þa i ockar reikning; var þetta mier allt ovitande og vona þier minn Herra latid ydur þad ei vid mig forþocknast. Buinn er jardabokenn yfir Grimsey og allann Skagafiord nema Vidvikur sveit; buenn er Þingeyra sveit, enn þa tvo hreppa i Horgaardal mun Eggert Jonsson afgiora, adur enn skipen sigle. Ef eg med nockru mote fæ peninga, þa mun eg sialfur rijda vestur og afgiora þær þriar sveiter, sem þar eru, þo efast eg hvort eg fae þess megnad fyrer þreitingu. Um Asbiarnar Joachimssonar mal bid eg þier supplicered i minu nafne, so sem bref ydar seiger, ad eg meige friast fra i þvi ad dæma, þvi eg ætla eingenn faest til ad vera minn med-commissarius: munu þeir og þar fyrer nu hafa dæmt mig fra domara embætte, ad eg ei skyllde geta dæmt um þad. Nota Hakon paastoed med innlegge, ad þeir O. S. S. og Beyer ei mætte i Bryniolfs male dæma, ut pote authores suspensionis, af hvorre þad allt leidde; aungvann gaum gafu þeir ad þvi. In summa þad er ecki stuttrar stundar verk ad beskrifa þeirra frammferder. Gud miskune sig yfir alla þa sem orett lijda. Nu i morgun kom Sigurdur Sigurdsson, og mun nu vera þolgiædis þorf fyrer mig i dag ad umbera þeirra insultationes. I stefnu, sem Oddur gaf mier i vetur a fostu, er fyrsta sok um stor-ordabrefid, sem nu er hædste Rettur buenn ad dæma, aunnur um þau tvo vota, þad er enn ecki tracterad. Mun eg nu verda ad forsvara mig, so sem eg giet og producera mina logrettu menn, sem nu eru ellefu samann, enn ecki hier til stadar nema þrir. Enn a mote Sigurde og Gottrup mun eg citera Norskel. lib. 1, cap. 13, art. 16, og enn a mote Gottr. lib. 1, cap. 22, § 14. Mun þa verda iskyggeligt efnid. Enn þeir vijla ecki margt. Drottinn vere min adstod. Feigenn munda eg verda ydur ad are gladann ad siá. I dag er tilætlad ad tala um hustru Þrudar efne eptir missivenu, og mun eg þar verda hennar vegna. Biskup Widalin lætr ydur heilsa. Jeg efa ad hann gete

nu skrifad, enn Hakon mun skrifa par ord. Biskup seigest hafa skrifad ydur til med Grindavikur skipe; jeg visse ecki nær þad siglde. Med sidare skipunum sende eg allt þad eg fæ af ollum þessum verkefnum, og þad i tveim stodum, so og original af Cammerets Missive til ockar, sem dafallega seigir hvad um oss þriá sie talad. Med Grundarfiardar skipe og med Hofsos skipe mun eg brefenn senda, lofe Gud. Og hans faudurligre vernd og ast fel eg ydur af ollum huga samt ydar Velædla kiærustu, Gud unne mier gott til ydar ad spyria og unne mier ydur ad sia med glede og æru.

Vester totus

Paall Jonsson Widalin.

I en efterskrift følger forskellige enkeltheder deriblandt: »Um aunnur Erende sem ydar bref aminnest læt eg mier so hugad sem frekast megna, et in specie um bref og document nær sem eg deij, og treista meiged þier ad enn nu hafa ecki þesse morgu adversa frangerat animum.«

A lausum schedle i sama brefe.

Margfalldlega hefur P. beded mier, ad ef eg villde gefa sier skriflegt ad yfergefa þad, sem eg þykest lided hafa vid suspensionena og arrestbegeringuna, þa skyllde hann affturkalla suspensionena og setia mig i mitt sæte. Enn eg hefe ecki getad concoqverad þa injuriam og vogade helldur i drottens nafne ad leita mier annara rada. þrisvar hefe eg sluttningarinnar oskad, þo ei vid votta, og er hun ecke feingenn, ætla samt hun mune eiga ad kockast umm, og gefur þad tidenn.

þetta var nu þá. Nu er raun a þvi ordenn, ad ecke villdu þeir hana ummkockad hafa, enn þad er vist, þo eg hefde vid þa sættst umm suspensionena, hefdu þeir giört allt hid sama, ad visu næsta dags effter, nema eg hefde dæmt i malum þeira effter þeira eigenn villd, og var þa betra ad deia enn flecka so samvitsku sina fyrer gude og monnum.

---

723. Vydedalstungu, 15. Augusti.

Efter orig. i A. M. 441, folio. Henviser til sit brev af 20. 7. med foreløbig meddelelse om den ham overgåede uret. Han er af Oddur Sigurðsson og P. Beyer 11. juli bleven suspenderet og senere dømt fra sit embede. Håber at kongen vil ophæve de ham overgåede domme, som han agter at appellere. Forsvarer de af ham afsagte domme, for hvilke han er bleven fældet, og beder om A. M.s bistand. Agter at indgive en relation om modpartens lovstridige fremfærd og foreslå kommissærer til at revidere overrettens og lovrettens akter »enn Gud late þa ecki falla upp a ad senda Sehested. So eru nu hluterner! Kiæme hier einn Daniel Mathesius og hefde ordur ad taka med sier Isleif og þorstein Sigurdsson edur Hakon, þa være þo retturenn vijs aptur um stund.« Beder A. M. hjælpe hustru og børn til oprejsning, hvis P. V. skulde dø inden højesterets afgørelse. Om Sigurd Björnssons 3 resterende sager har ingen talt et ord. Asbjörn Joachimsson har indgået forlig, da han så, hvorledes det gik P. V. Kunde tænke

at henvende sig til fremmede ministre: »Þad er einn minn þanke, ad ef allt geinge hid erfidasta, þa ef eg være þar komenn, munda eg leita hialpar hia framande ministris og bidia þa mig at recommendera, nu maskie þetta sie vitleisa ein, og er þad þa ei fyrsta sinn, ad jeg læt ydur hana til min vita. Peninga rad hefe jeg eige god, enn þo munda eg geta saman tint ein 300 rxdle, ef þad mætte nockud hialpa.« Giver nogle familie-oplysninger, personalia og andre enkeltheder. Dersom P. V. ingen oprejsning får og nødes til at rejse »mun eg þa taka med mier sonu mina og bidia þeim vidtoku ad læra eitthvort handverk i drottins nafne, og þurfa eige ad siá uppa mina nidran.« Har ved tingets slutning haft et tilsyneladende velvilligt besøg af Sigurd Sigurdsson, som bragte en hilsen fra A. M. Han og hans fader har ladet oplæse den faldne højesteretsdom, som P. V. har vægret sig ved at påhøre. Jordebogen vil blive færdig til næste forår. Et og andet om forberedelsen mod Sig. Bjørnssons 3 resterende sager.

---

724. Heima 6. September 1713.

Efter orig. i AM. 441, folio. Ordrig og vidtløftig fremstilling af forfølgelserne mod ham og anmodning om A. M.s bistand med tillæg af adskillige enkeltheder. »Leinge stod Skiefing streittur ad vilia ei dæma mig fra embættenu, og treger voru þeir til þess Vigfus Arnason og Jon Eiriksson, enn aller gafust upp. Skiefing baud mier 50 rxdle til siglingar, sidast er hann qvadde mig, og óade hann serio, hvorsu sem hann er af truskap. Oddur hefur tekid fyrer Jokle vitnisburde sina (af ollum almuga), er mier sagt þeir mune eins og S. B. S. hiner fornu. Gud giæfe ieg hefde i hondum documenten ur cantor Odds og matte þau konge syna, margt mun þar gott; hann lætur effter sier berast, ad ordur hafe ad dæma mig fra embætte, jeg ætla þær mune vera fra Siaarborg (Sehested?) helldur enn d. oarga (Gyldenlöve), og þad sagde mier csbn (ɔ: Bram), ad copie af þeim sied hefde hia P. B., enn var oskijr, hvort væru fra Sioarborg edur hinum. Gud take til sinna rada, ef hann ætlar ei, ad holme þesse sockva skule.« Fra biskopperne er ingen hjælp at vente. »Mig ottar, ad G. L. reidest brefe minu, og være þa betur oskrifad, þvi ecke mun rad eg stigge hann, þott ei sie mier þar lids von? Om Þorbjörg Jónsdatter og andre sager. »Marger lata sig a þvi furda, hvorsu Sigurdur S.s talar um ydar imislig erende kunnugliga, bæde þau, sem sialfs ydar eru, og annara i ydar hondum; furda þeir þad honum sie so kunnigt til, og lata so um, sem þier munid honum truad hafa. Annars tala þeir um klokskap hans til ad insinuera sig hia storum monnum, so sem mune hann a bak vid ydur nad hafa gunst imsra (enn vitad miog til ydar radagiorda) og þvi

verid so hægt i veg fyrer þær ad koma. Jeg bid minn herra reidast mier eige hier umm, ieg skrifa i trauste ydar dygda. Ecke hefe ieg feinged ad heyra, hvad þetta skyllde vera nema in genere ad málum vorum lutande. Enn minn þanke er, ad madurenn mune so med hægdenne giora sig til af þessu tanqvam i kirþei og þo vid þa, sem ut mune bera. Adrer seigia, ad hreinlynde ydar meige valIda, ad klokur madur verde margs vijs.« Ønsker foruden dommenes foreløbige ophævelse et kgl. beskærmelsesbrev. »Vijs er þa sigur og lucka minum efnum, ef ad þier min herra talid vid kongenn sialfann, eg efa þad ecke ef hann verdur heima.«

---

725. Vydevollum i Skagafirde, 11.—29. September.

Efter orig. i AM. 441, folio. Vidtløftig fremstilling — med ordrige beklagelser og gudelig anråbelse —, som for 4. gang redegør for den P. V. overgåede uret ved dom til embedsfortabelse og ved tilbageholdelse af sagens akter. Forsvarer sig mod beskyldningen for at have anstiftet urolighed; har tabt meget ved i 2 år at være berøvet Dala syssel; vil efter anmodning fra A. M. se sig om efter en 16 h. jord i dette syssel. Refererer udsigterne for de sager, hvori kommissærerne er indviklede; antyder hvorledes O. Sigurdsson og P. Beyer bedst kan angribes. Har under dette brevs udarbejdelse modtaget brev fra A. M. og takker for hans bistand, lover efter opfordring at søge efter gamle breve og lign. Gentager sine sigtelser mod Sig. Sigurdsson for upålidelighed overfor A. M. Meddeler forskellige rygter om personer og embedsforhold. Fremstiller bispeenken Þrúður's vanskelige stilling og taler hendes sag. — Sender en tønde kød til A. M.s frue.

---

726. Vydevollum 26. September.

Efter orig. i AM. 441, folio, hvortil hører 3 seddelnotitser. Ifg. A. M.s påtegning modtaget 4. dec. Henviser til sine dagen forud afsendte breve. Har i dag hørt et rygte om vicelagmand Jón Eyjólfssons død og udtaler sine formodninger om de deraf flydende følger; undrer sig over lagmand L. Gottrups stadige uvilje. Ønsker, at Jacob Nielsson (navnet i lønskrift) vil brænde hans brev, som er temlig frittalende. — Udbeder sig spanske fluer.

---

727. [1715].

Efter origg. i AM. 441, folio. Udaterede og uunderskrevne meddelelser.

a. »Þetta tel eg i fretta nafne.« De meddelte nyheder er mest af ufordelagtig art om islandske embedsmænd: sysselmand Beck m. fl. »Þingbækur ætlar biskup eflaust ad lata þrickia, leitast mun eg vid ad afrada þad so sem mögulegt er.« På et indlagt blad gives adskillig sladder og nedsættende rygter om A. M.s og P. V.s modstandere, tildels med navnene i let gennemskuelig lønskrift; udskrift og segl på et ankommende brev udspejdes. »Relationen ockar [1702 ætla eg] upplesenn i hæd-

sta rettar domenum hefur bæde ydur og mier aflad so stors mannhaturs, ad ei er a meira von nie völ.«

b. Beretter at lovrettemand Jon Gislason, medlem af overretten, er ulykkelig omkommen — »sic pereant inimici Iehovæ.«

c. (hører muligvis til brevet 11.—25. sept.). Beklager de besværlige handelsforhold på Höfði og Skagaströnd, men ingen tager nu hensyn til hans ønsker, »enn segde ieg vid Gottrup, ad steinar sycke, munde hann seigia þa flióta.« Lover at besørge det ham ang. antikviteter pålagte.

d. Kritisk bemærkning til overrettens dom, samt fortegnelse over til A. M. oversendte dokumenter.

e. »Anomaliæ i 24. Rettenum« 1—5.

f. Momenta minnar Supplicatiu sem eg bid ydur ad giöra.«

g. Klager over, at A. M.s brødre bidrager til at øge den megen modgang. De kræver for Asgeirsá en landstrækning mellem denne gård og Lækjamót, og A. M.s broder Jón Magnusson forulæmper sin svoger og nabo P. V. med kvæggræsning og brug af hedeland — hertil et pennetegnet kort af det omstridte landstykke. På en indlagt seddel antyder P. V. nogle atter opgivne planer til søgsmål mod L. Gottrup og »Studa« (O. Sigurdsson).

728. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. 1714. Vydedalstungu 6. augusti.

Efter orig. i AM. 441, folio (i to ekspl.). Har modtaget A. M.s brev af 1. maj og takker for al udvist bistand og velvilje. Beklager, at den mand, fra hvem han mindst ventede det (d. v. s. A. M.s broder og P. V.s svoger Jón Magnusson) har angivet ham ufordelagtig for A. M., hvorom han senere nærmere vil udtale sig. Det er blevet forkyndt P. V., at ifg. kongebrev af 18. juni 1712 skulde A. M.s og P. V.s domme i de 3 resterende enormitetssager foretages i dette års overret, men P. V. er meget nedtrykt over, at han ved en fejl beregning af modstandernes fremgangsmåde har forsømt at fremlægge A. M.s og sit indlæg for retten, hvilket han indstændig beder undskyldt, med en vidtløftig fremstilling af hvad der er foregået i denne og andre sager. Opgiver efter A. M.s råd at rejse til Danmark dette år. Jordebogen er endt »endade ieg hana þann 29. junii, vard eg þvi feigenn, þott ieg hafe nu diupar storskullder til launa, so eg ris ecke vid rentunne, enn fra eru bestillingarnar ad hallda hused med.« Et og andet om forholdet til O. Sigurdsson og P. Beyer samt til Sig. Sigurdsson.

---

729. 1714. Gordum a Alftanese 27. Septemb.

Efter orig. i AM. 441, folio. Har modtaget brev fra A. M. af 5. og 8. juli med vidnesbyrd om hans trofaste bistand. Beretter om sine foranstaltninger mod den ham overgåede retsforfølgelse (stævning af forskellige mænd). O. Sigurdsson har ikke personlig kunnet stævnes, da hans skæbne efter en sørejse under uvejr var ubekendt; nu berettes, »ad Oddur skule lendt hafa under Látra-biarge og hallded monnum sinum ollum, enn mist bæde skip og gots, og þetta skiliast mier good tidende.« Berører

sit gældsforhold til A. M. »og ofann a allt þad gott, sem þier hafid til min giort ad fornu og nyu, þa ma mier enn til hiarta ganga ydar sidasta bref, bæde þar sem talar um goda affection biskups Widalins og ad ei sieum vier ofmarger a þessa siduna, og i ollu þvi er ad minum efnum lytur. Vere drottinn ydar vin, stod og radgiafe, hann mun giefa mier skin og styrk til hvorke fra ydar nie hans (biskupsins) velvilld sialfann mig ad utlægia.« Biskoppen viser ham nu megen velvilje; P. V.s og biskoppens modstandere bruger forargelig vidneførsel. P. V. mangler skrivere til at kopiere de nødvendige dokumenter, »enn eg giet nu sem stendur eige launad þeim, þvi þeir vilia aungva aura nema peninga alleina, og spretta þeir nu lijtt i minum akre;« han mangler også papir: þier munud nu min herra sia differentze a domunum, sem mier eru feingnir, fra sluttningum þeim i fyrra. þar af er merkelig occasio til ad supplicera um ad þeirra protocoll kome fyrer liós. þa være oll vor malenn unnenn; ieg hefe truverdar spurner af þessare bok og hennar medferd, og gratleg sorg er, ad þad fæst eige, ad hun kome fyrer dag. þier skrifed, minn herra, ad ieg skule senda ydur allt hvad eg get skiled þeir meine um mina sletta iurisdiction, þad getur ei annad verid enn þeir miner domar, sem þeir hafa innstefnt fyrer 24 og þar klagader og dæmder voru i fyrra« Kritiserer de påståede contraria vota og Gottrups og Sigurds (Sigurdssons) vidnesbyrd og berører Sigurds og hans faders skiftende holdning overfor ham. »þad hafed þier nu þegar unnid, minn herra, ad hundarner, sem i fyrra geyudu haatt ad þvi ad vinningur Sigurdar munde ydur stort afall giort hafa, þeir qveda þad nu i lægre notum ad lifs sieud þier enn.« Berører gentagne gange »dijrið óarga« (ɔ: Gyldenløve), fra hvem han intet godt venter, og P. Beyers vaklende optræden, Þ. Þórðarsons forsagt og mange andre personer og forhold. Venter sig et godt resultat hos rentekamret af den extrakt af jordebogen, som han nu nedsender (heri bl. a. Skógarnes og Garðar); »commissions erendenn og hennar misser hafa mig framast i skulldernar sett.« Beder undskylde, at han ikke kan sende Mathesius det lovede kød; skal for A. M. lade søge efter hrafntinna. Har megen ulæmpe af skibenes overvintring i Norge og den farlige krigstid, beder om A. M.s råd ang. næste års rejse. — Den udførlige skrivelse er bred, klynkende og ydmyg. Indlagt er et excerpt og et yderligere bilag.

---

730. Gordum á Álftanese 28. sept.

Efter orig. i AM. 441, folio. Foreligger i to noget indbyrdes afvigende eksemplarer. Beklager, at hans første brev i år, hvortil han ofte har henvist, er blevet liggende i Havnefjord og først nu afsendes. Der raser storm og uvejr med megen skibsskade, derfor fordeler han sine forsendelser mellem to skibe.

På to løse blade findes en angivelse af s. d. af P. Vidalin, ang. en uret,

som skal være overgået en mand ved navn Gudmund Markusson, som på altinget arresteredes af sysselmand Bjarne Pétursson, hvilket bedes refereret, samt nogle oplysninger om retssager.

---

730 a. Udateret.

Efter orig. i AM. 441, folio. Uden underskrift. Udførlig fremstilling som i 25 punkter imødegår en relation af foregående år (»i fyrra«), øjensynlig fra A. M.s broder Jón Magnússon, angående en landemærketrætte mellem gårdene Ásgeirsá og Lækjamót, hvorunder mange mod P. V. fremførte beskyldninger for ildsindet og uredelig optræden overfor sine svogere tilbagevises og ligeledes et postscriptum i A. M.s breve af 5. og 8. juli (som det synes ang. samme sag) drøftes. Et tilhørende indlæg med skriverhånd forklarer, hvorledes P. V. har fået kendskab til relationen — han har, da forsendelsen ikke nåede det for den bestemte skib, udtaget den af det beskadigede omslag og læst den, efter at have fået nys om dens indhold.

---

730 b. Udateret.

Efter orig. i A. M. 441, folio.

a. Følgeskrivelse, hvormed supplik oversendes, og hvori stævningen mod L. Gottrup og Jón Eyjólfsson berøres.

b. Anmodning om at fremdrage L. Gottrups forhold ang. en på Tingøre sand opdreven hval.

731. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Vid Auxará, þann 21. Julii Anno 1715.

Efter egh. underskreven orig. i AM. 441, folio. Meddeler bispeenken Ragneids dødsfald, havis på nordvestlandet og uår. Bebuder sin nedrejse til København. Beretter om den mislige rettergang på altinget og forskellig uorden, også biskoppen er bleven ramt. »Þad er nu brefz erindid einkanlegast minn trufaste herra og velynder, ad bere so til drottinn med einhverium forföllum hindre mig á reisunne, so eg komest ecke til Kaupenhafn i rietta tid med stefnur minar, þa hafed i drottins nafne firir minne velferd vakande auga og supplicered, i minu nafne til kongl. Majt., ad málenn verde uppsett þangad til gud leider mig framm, so eg gete fylgt þeim. Jeg fel mig drottins miskun og ydar trufastre ærudygd. Þier munud sialfur siá, ad velferd þessa vesæla landz sie þá i háska, ef ad fiandmenn miner ganga strafflaust af þeirra frammferdum á móte mier.« Skriver ikke egenhændig på grund af upasselighed.

732. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Vydedalstungu 9. September 1715.

Efter orig. i AM. 446, folio. Har modtaget A. M.s brev af 16. juni, men ikke tidligere med skibene fra Norge sendt, heller ikke biskoppen har modtaget sit brev, de befrygtes opsnappede i Stykkesholm; også et brev fra ifjor mangler. Da biskoppens breve nu afgår in duplo, skrives her intet nærmere om den for-

argelige rettergang. Håber på støtte fra A. M. og biskoppen. Oversender eller medtager forskellige akter og søger at skaffe sig Hakons og Tords dokumenter: »hvad þeir hallda, ma gud vita, jeg ætla Hakon sie nockud lunken ordenn, enn þordur nær desperat um sinar saker. Gud naade oss, hvada truskap vier finnum! . . .

þad skil eg minn herra, fyrer ydar trufasta velvilld og umhyggiu fyrer minum efnum, er þier radid mier fra ad sigla, og veit eg þad er til ad spara min fatæk efne og ohrausta heilsu, efa ieg og alldrei ydar manndygd og æru til min, so er eg offt og med margfolldu mote komenn ad sannre raun a þvi. Enn sa einn hlutur enn, sem neider mig til ad sigla; ef gude kannskie þocknadest midt i þessu ad kalla ydur i burt, þa er mier omoguligt ad under bua so min maal med pennanum, ad eige þurfe procurator þar med munnliga information, hvoria eingenn getur giort, ef ydar misser vid, nema ieg einn. Hingad til hefe eg sied þad i, ad þott midur hefde tekest enn eg oskade um stefnu utveguna, þa var þo von a restitution sakanna. Nu er þess eige leingur von, ef eingenn svarar i retta tid, og þess vegna ræd eg þad af i guds nafne ad sigla, med annad hvort Hofda edur Hofs os skipe, og þo helldur i Hofda, þar er skip gott og mannligur skipherrann, þo litt qvede ad kaupmanne. Drottinn ender mier so leinge lifed sem honum likar, enn ef eg dey a reisunne, þa munu þo min fatæk born finna þa nad, hia hvorium sem gud uppvekur, ad þau verde frelst af ofrike minna fiandmanna og þvi spotte, sem þeir hafa mier giort. þad kostar ad visu fulla ars bidena, enn hun er þeim bornunum eige til so storrar utörmunar, ef eg er latenn, so sem mier, ef eg life og skyllde þurfa enn eitt ar ad lifa i þessu vesælu stande, sem þo heimter af mier slikann kostnad sem mier lide betur.«

733. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. 1715 a skipenu S. Petur liggiande til Ankers i Buesund, 6. november (ved fejlskrift »october«).

Efter orig. i AM. 441, folio. Opregner tidligere afsendte breve, som alle har bebudet hans afrejse. Denne foregik d. 12. Okt. fra Skagaströnd, 3. nov. nåedes Norge, 4. nov. kom de til Buesund udenfor Trædsfjorden, hvorfra de agter sig til Flekkerø for at søge konvoj. »Oddur siglde a Stapaskipe, sem gieck ad Gluckstad, Bryniolfur i Keflavik med Christiane Jenssyne.« Haaber på en brevlinje fra A. M. Nu er þad satt minn Herra, ad jeg hefe broted af ydar radum med þessare reisu, so bid eg nu ydur ad reidast mier eigi þar um, helldur hugga mig med ydar lidsinne so sem hingad til, og einkanliga so fyrer sia, ad malenn min ei verde fyrertekenn, medan ieg kiem eigi, og

þar til forlæt eg mig uppa ydar margreinda æru og manndygd.« Islandsnyhederne er for vidtløftige til at gå med posten, og i dem intet godt; nár på nordlandet.

734. LAGMAND P. VIDALIN TIL A. MAGNUSSON. 1721.

Trykt efter A. M.s egh. uddrag i A. M. 76 b, folio. Hertil overskrift »Pall Jonsson Widalin 1721.«

Olafs Saga membrana, sem Sr. Eyolfr epter skrifade Exemplar Lauritz lögmanns, ætla eg eflaust mune vered hafa su, er Heidemann feck sidan frá Odde Jonssyne á Reynestad. Enn þad skrifar Sr. Eyolfur mier, ad til einkennes sie á þeirri membranâ, er hann skrifade epter, ad i henne hafi vered eit blad á pappir, og er þad blad Sr. Eyolfi miög suspect neoterismi, so hann hyggur þad vera translaterad ur þeirre dönsku version Snorra Sturlusonar. Capitulenn er CCXV. og ber med sier i dictione synelega fucos. Membranam hygg eg Heidemann hafi gefed Resenio.

735. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Wydedalstungu d. 10. Augusti Anno 1722.

Efter kopi i Rask 57. Har gennem sin hjemkomne søn Jon den yngre hørt, at A. M. befinder sig vel. Efter et på altinget indtruffet brev til Orm sysselmand og P. V. har han forhørt sig om gårdene Fagradal og Brunná, i hvilken sag intet har kunnet udrettes. I tingtiden har han været meget plaget af øjensygdom.« »Fyrsta Augusti kom eg heim ad sunnu og fann þa heima hier brief ydar dat. 3. Hvijta Sunnu, komed med Gronbech, elskulegt ad vijsu, pro ut tua virtus consvevit, enn so fáordt, ad þad er mier stór harmur, ad eg fæ ecke svör ydar umm stórnaudsyniar mijnar, og eg hafde i fyrra margordt skrifad.« Sender efter aftale en for A. M. indkøbt bibel og fra Jón Magnússon en membran af Njálssaga. Et afdrag på sin gæld til A. M. har han gjort anstalt til at betale.

736. LAGMAND P. VIDALIN TIL ARNE MAGNUSSON. Wydedalstungu d. 12. Septembr. Ao. 1722.

Efter kopi i Rask 57. Har modtaget A. M.s brev af 16. juni og takker for udvist velvilje. Efter deri indeholdt anmodning har P. V. til rette vedkommende udbetalt en sum penge og redegør for flere andre udbetalinger samt for Snæbjørn Pálssons forpligtelser overfor P. V. Anviser penge til udgifterne ved P. V.s søn, Jón ældres ophold i København. Beder A. M. støtte et andragende til rentekamret om understøttelse (d. v. s. vederlag for P. V.s jordebogsarbejde). Angående børnene i Hvam (børn af A. M.s broder og P. V.s søster) er P. V. enig med A. M. og søger i forening med sysselmanden Orm at ordne forholdene; et af børnene Magnus Magnusson har P. V. foreløbig taget til sig. Beder A. M. virke for Gudmund Jonssons restitution.

737. [LAGMAND P. VIDALIN] TIL ARNE MAGNUSSON. [September 1722].

Trykt efter udateret og uunderskreven kopi med skriverhånd i P. V.s kopibog for år 1722, Rask 57, s. 477—92, 549; er muligvis skrevet tidligere end brevet af 12. sept. Henviser til det 10. august afsendte brev. Da han har så mange anliggender at forhandle med A. M., indskrænker han sig i dette brev til alt hvad der angår antikviteter. 1. Provst Orm på Mel har lovet at undersøge, om her findes papirer efter Arngrim Jonsson. 2. Beder om tilladelse til ved en af sine sønner at lade tage en fortegnelse over Torfæi bibliotek, som nu er overgået i A. M.s besiddelse, skønt hans svage syn næppe tillader ham at læse. 3. Glæder sig over, at begge de af ham ifjor sendte pergament-lovbøger er kommet A. M. i hænde. 4. Beholder endnu et år til afskrift en ham af A. M. lånt lovbog på membran. 5. Er på grund af øjensvaghed ikke bleven færdig med at afskrive Snorre Sturluson. 6. Takker for den overbærende bedømmelse af det ufuldkomne værk han har begyndt om Fornyrði lögbókar. 7. Mange landsmænd har bedet om artikler af Fornyrði, enkelte har fået nogle og til dels givet deres bedømmelse af disse. 8. Forklarer, hvorfor artiklen Orkneyjar er skrevet på latin — delvis i tilknytning til Torfæi Orcades. 9. Sender artiklen Mörk—eyrir—örtug, med undskyldning for sin store bredde og udbeder sig A. M.s mening om Eikt og Eyktarstað i Allur dagur til stefnu. 10. Har for A. M. ladet påbegynde afskrivningen af Karlamagnús saga. 12. Håber at kunne skaffe et eksemplar af biskop Gudbrands prædiken. 12. Giver oplysning om en brevbog fra Kúla, som tidligere er bleven afskrevet for A. M. 13. Besvarer en forespørgsel om scriptum Jóns málara um álfa. 14. Om Jón ábóti á þingeyrum 1452 har intet kunnet oplyses. 15. Sender efter opfordring kap. 215 af Ólafs saga helga efter en af sr. Eyjólfur afskreven bog. 16. I anledning af A. M.s forespørgsel om en dissertation um þingatíma henviser P. V. til hvad han har skrevet om mjólk-kúm til þings og beder om A. M.s mening, da han ikke anerkender biskop Jón Árnasons kritik. 17. Giver nogle traditioner om navnet Seltjarnarnes. 18. »Um lögréttuna á hólmanum« — forblander lovretten og lovbjærget, kender ikke nogen lokalitet »lögberg«. Vedlagt er »project« til en kvittering for et for A. M. udbetalt beløb, dat. sept. ao. 1722.

Assessor Arna Magnussyne, Velædla Velbyrdige og Halærde Hr. Assessor, Hattvirdande Herra og trufaste Velynder!

Eg hefe næstlidenn 10. Augusti skrifad ydur til eet bref miög fáordt og sendt þad i Stickesholm i hendur Ivars Hanssonar, þvi fylgde Bibliann su er i fyrra keiffte eg af Sr. Olafe og so Niála ydar á Membrana frá Jone Magnussyni komenn, badar eins ummbunar og þær komu mier i hendur. Hefur og Ivar gefed mier qvitering, ad hann þær medteked hafe. Enn brefed sagde þad eg hefde gefed sal. Sr. Olafe 4 spec. rxdle firir Bibliuna, og þar til lofad honum einu exemplare af þeirre donsku nyest ederudu Bibliu. Yfer þa Bibliunnar edition get eg ecke komest nema med ydar hiálp, umm hvoria eg þienustusamlega bid og vænte ad áre næstkomande, enn peningana veit eg obrygdult þier færed i ockar reikning. Nu af þvi erendenn eru so morg, sem naudsyn min krefur ad eg skule tala vid ydur m.

Hr., þá hled eg samann á þetta bref ollu þvi sem concernerar Antiqviteter, og er þar af 1. Ydar Commission til Prof. Sr. Orms, sem son minn Jón yngre hafde á sinum memorial teiknada, ad hun er vid profastenn bæde munnlega og breflega bona fide utrett, og hann munnlega svarad allt hid besta þar til gratulerande sialfumm sier ydar stor godheit fyrer sinu erende, þad Melstad snerter, og þar iafnfraınt ad meiga vid ydur correspondera; hefur hann og heited ad giöra sitt besta umm athugan blada á Mel, ef þar nockur findest effter minn sal. modurfödur. Enn áru þeirre getur hann ecki fyrer bord komed fyrr enn i næstkomande ars fardogumm, þegar eckiunnar nádarár exspirerar og hann tekur vid stadnumm fyllelega. Her eik eg þeim frettumm, ad bæde eg og fleire holldumm vist, ad hann mune þá ellstu dætranna, sem lifs eru, Ingerijde Palsdóttur taka til egta. Hefur hun almennings-ord ad vera gódur qvenmadur. 2. Vel er, ad bækur þormodar sieu komnar i ydar eigu og Bibliotech. Ef gud lætur mig hallda lijfenu og restituerar mina veiku sión so langa stund, ad annarhver sona minna Jónanna kome til Kaupenhafn, mun eg audmiuklega bidia ydar velbyrdigheit ad gefa þeim ordlof til upp ad teikna registur þeirra bóka alleina fyrer forvitnes saker. Enn þo gud unne mier lifsens, þá hefe eg nu ecke med bækur ad giöra, ef ad drottenn lætur augnveike mina continuera. þad er til marks á henne, ad þegar eg nu hinn 31. Aug. umm kvollded under hattatima hafde medteked ydar brev, sem komu med sidare Budaskipe, og treistest ecke siálfur til ad lesa þau i þeirre kvolldsens skuggsyne, enn las þaug umm morgunenn fyrsta Septembr. kl. 6, tok eg þad so nærre minumm veikumm augumm, ad dagenn effter megnade eg valla ad lesa utaná eitt bref. Verde drottens vilie, hann er almattugur. 3. Vel er, ad badar pergamenslogbækurnar frá mier til ydar i fyrra sendar komust til skila. 4. Vel vere ydur fyrer þolennmædena yfer logbokenne a membrana frá þorsteine Sigurdssyne, hun er nu hia mier fullskrifud, enn ecke samannlesenn, og bijdur þvi til ars effter ydar brefsordaleife. 5. Sama er umm Snorra Sturluson, en hann á meir enn langt til ad vera hiá mier fullskrifadur, geingur þad mier i þessumm erendumm so sem hid fornmællta seiger »nemo tam senex est, qvin se putet unum annum posse vivere.« Jeg veit miskun drottens getur enn nu hialpad augumm minumm þá stund, sem hann ætlar mier lijfed, enn oskemtelegar hafa mier þott stundernar, sidann eg mátte so lited lesa og hefur þad nu continuerad sidann i næstlidnumm Octobri. 6. Min Herra, minn velynder! eg verd bæde

raudur og bleikur, þegar eg i brefumm ydar les ydar gódu ord umm þad mitt ófullkomna, ia meir enn ofullkomna verk, sem eg hefe byriad umm fornyrde logbokar. Er langt frá, ad eg telie mig nie þad haltverk maklegann af ydur so gódra orda, so sem gud hefur giordt ydur umm þá hlutena vijsare enn nockurn annann af vorumm landsmönnumm, sem i næstu 400 aar hafa vered á dogumm. Enn allt so littkunnande, sem eg er umm þvilikt verk, þá er mier þad huggan, ad þier ecke med ollu forsmáed conatus meos, og þar firir hefe eg árædt ad syna ydur þad fátt, sem komed er, ad eg bid þad verde skiled, so sem eg leite leidrettingar og bidie ad aminna mig til ad emendera min Paroramata; tek eg allar þær áminningar med aludar þochumm frá ydar hende og fæ mier ongvann kinnroda ad læra af slikumm manne, immo heidur, ad hann virder mig þess ad benda mier til minna misgáninga. 7. Marger af landzmonnumm minumm hafa mællt til eins edur annars af þessumm minumm fornyrdumm, enn fáer feinged syneshorn. Biskupenn, sem nu er ordenn Hr. Jon Arnason, gude sie lof, hefur nockur frá mier feinged og so sem godur og vitugur opponerad mier med stórumm hoifflegheitumm og vinseme. Sigurdur landþingskrifare hefur og effter storre bæn nockur feinged og tvisvar opponerad. Jeg man ecke, hvort hans oppositio umm gagngialld sie komenn i ydar hendur og svar mitt upp á hana. Jeg man, ad gagngialld hefe eg sendt til ydar kannskie ofullkomed, enn sijdann hann feck mitt andsvar, hefur hann láted af ad opponera. Hann hefur og lated af ad opponera umm Leid og Leidarþing. Vice-logmadurenn Benedict hefur og feinged nockur, enn ongvo opponerad. Hann er og yngre enn eg. Amtmadurenn hefur og beded mig umm eitt og annad af þessum fornyrdumm, og hefe eg gefed honum nockur, hann öll vel þeiged, enn ecke gefed mier neinar merkeligar objectioner, nema þær sem nu sendast ydur andsvor min umm Orkneyar og Lingvam danicam. 8. Enn ydar memorial spyr mig umm, hvort minar Orkneyar sieu nockud annad enn eitt af fornyrdumm minumm, og hvar firir Latine skrifadar þar sem hitt er Iislendska. Resp. Orkneyar er ecke nema eitt af fornyrdumm minumm. Enn þar sem þad kann i ongvo ad villa nockurn dómara, hefe eg umm þær Latine skrifad; halfparturenn tilgangsens ad tala Latine var, ad Þormodur hafde skrifad sinar Orcades Latine, enn þier hofdud allra fyrstur bendt mier á þá rettu gotuna. Villda eg þvi under eins ydur heidrad hafa i medkenningu þess, er af ydur hafde eg lært, og hann haaalldradann mann heidrad med þvi ad seigia honumm, þad aller vier hans landsmenn læsumm hans opera med virdingu, og villde honum med virdingu svara.

Nu sende eg ydur Amtmannsenz objectioner umm minar Orcades og min svor þar uppa, ut a te discam et erudiar. 9. So eru nu annrikenn min otalfolld og heilsubresturenn stór, ad eg efast umm, hvort eg gete meira sendt i ár, nema Mork, Eyrer, Ortug; fer þvi enn sem fyrre, ad þad er of langordt. Eg hefe ecke gáfu til ad explicera mig odruvyse. Ef stunder fast, ádur skipenn sigla, koma Trollen med, þaug hefur amtmadur frá mier ádur feinged. Eg bid minn Hr. svared mier einhveriu umm Eikt og Eyktarstad, þar er i ydar hendur komed sub titulo Allur dagur til stefnu. Enu þegar eg heilsuveikur og motlættur fæ eingenn svor, munud þier skilia þad iarn dygnar firir afle, sem ecki er blásed ad, ádur herda skule. 10. Veturenn þann, sem næst ummleid, hafda eg einn skrifara, sem naumlega gat aused vid minumm erendumm, þvi ad bæde fósturbörnenn minn voru i skóla. Nu villda eg þó ei med ollu forsoma ydar erende og feck so mann til ad skrifa Carlamagnuss sögu, af henne koma nu 24 ork, þad hefe eg betalad mannenumm med een Rixdaler Croner, hann skal nu continuera vercked, og ef ydur þykir ofbetalt, þá kome þad uppá mig, kemur so sagann til ydar effter hendenne. 11. Gudbrands biskups Predikun er nu nylega fra Marchus Bergssyne til min komenn, so eg efast umm, hvort eg fáe stunder til ad láta af henne utskrifa þad arked, sem bref min i fyrra sogdu ydur, ad þá vantade, þar med er þesse so merkelega makulerud, ad valla má læs heita; er þvi asetningur minn ur þessumm 2ur Exemplaribus ad velia eitt heillt ydur til handa, hvort sem þad kemst nu med nordurskiponom ellegar ecke fyrre enn ad áre. 12. Brefabok fra Kulu skrifud in 4to med hende Skula heitens Olafssonar, sem var logrettumadur i Skagafyrde, var hia mier til lans umm þær stunder, sem þier m. Hr. gistud i Skalhollte; þá liet eg alla þá bok ydar vegna utskrifa, mig minner in 4to, sende so ydur þá copie accurat samannlesna, og eg ætla hun være under eda yfer 20 ork papir. Hoc facto restituerade eg Sr. Illhuga bokena, og hefe hann ecke sijdan sied, tel og örvænt ad leita hana upp, allra helst þar sonur Sr. Illhuga er ad sannre fráspurn ongvom likare enn módurfödur sinumm Jone á Hamraendumm, þegar hann var i brodde lijfs sins og hafde ecki sidast af motlæte veralldarennar. 13. Scriptum Jons Malara miog faordt umm alfa hafda eg i hondumm, þegar þier gistud i Skallhollte. Liet eg þad þá utskrifa effter tilmælumm ydar. Hvort áred þad var, man eg ecke, enn þad man eg, ad ydar Epistola til min á þeim arumm sagde ongefehr Systema Alfvicum þacha eg þier. Nu meina eg vist mune þesse hrakblod

einhverstadar hia mier liggia, enn ovist eg finne þaug i 2 ár, þad veit eg, til ydar eru þau komenn; finne eg þau, skulu þau giarnann til reidu. 14. þad er son minn hafde in commissis umm broder Jon abota á þingeyrum, officialem og generalem vicarium heilagrar Holakirkiu 1452, get eg ongvo svarad og verd ad medkenna eg er Ignorant i þvi. Annars kallar sonur minn sina audmiuka skylldu ad vigilera firir, ef slikt eitthvad mætte firir hanz augu bera. 15. þad er ecke liett minn Hr. firir so siondaprann og veikann mann, sem eg er nu ordenn, ad svara ydar velbyrdigh. med accuration uppá Olafs H. sogu cap. 215. þad er Sr. Eiolfs bref af dato 1721 hefur sagt mier, ad vered hafe skrifad a papir i þeirre bok, sem Sr. Eiólfur skrifade effter firir Laurits logmann og Sr. Eyólfr hugde komna vera frá Odde Jonssyne i hendur Heidemanns frá Reinirstad. Öngvo ad sijdur skal eg effter audmiukre skylldu minne til ydar velbyrdigh. láta capitulann hier med fylgia utskrifadann effter eigenhende Sr. Eiolfs med þeirre litlu Nota sem vid upphaf sama capitula er med eigenn hende minne noterad á minne bók. Eitt Exemplar af þessu liggur her inne, anad i hinu, sem er eins hliódande. 16. Dissertation um þijngatijma, su er þier hafa kunned, hvort þad sie Jons Magnussonar bródurs Idar edur Halldors Einarssonar, get eg ongvo tilsvarad. Mier er ecki kunnugt, hvort annar hver þeirra edur bader hafe nockud þar umm skrifad. þad veit eg, ad i minumm fornyrdumm hefe eg skrifad langorda Dissertation ex Landsleigu b. 12 Miólk kum til þijngs. þætte mier likast, ad hun ecki være hia ydur, enn Ao. 1716 lásud þier hana hiá mier, og ef hun ei er med hende Magnusar Einarssonar, so er hun ecke fra mier þad eg kunne til ad minnast. þad er til merkes, hvort hun sie min edur eige ad ef hun er min, þá seige eg, ad þijng þad, er Landsl. b. 12 mæler umm Miolk kum til þings, sie fyrer utann allann vafa laugardagurenn i 8du viku sumars. A mót þessu hefur nuverande biskup Hr. Jon Arnason sterkliga opponerad, utpote adur villtur ad meina þad alþing vera, og sterkur defendens suæ sententiæ. Jeg ætla mig resolverad hafa hans objectioner og er ecke radenn til ad concedere honum firr enn tertius vitugre in Antiqvitatibus helldur enn hann og eg dæme, ad mitt mál sie falled, þviad eg skil ecki betur enn mitt mál stande fást á fótumm. Man eg þad glogglega, ad firr enn eg feck hanz objectioner, var eg eina kvolldstund i samtale vid ydur, minn Hr., þegar þier lásud minar theses umm þetta þing og toludud so god ord þar umm, sem mier voru til huggunar þegar þier hofdud

min argument hugleidt. Vil eg þetta mitt mál eiga under ydar dome, og være þar nockur ad finna ydar lijke villda eg oska hann dæmde med. Enn sijdann eg veit hanz einkes von, á medann eg life, kijs eg ydur dómara so vel umm þetta fornyrde miólk kum til þijngs so sem onnur. Hvad skal sá yfer mier dæma, sem ecke skilur meira enn eg. Enn þá heidra eg, sem kienna mier ofundarlaust, og tel eg ydur þar fyrstann i i ollu sliku mále sem ad antiqvitetum lijtur. 17. Einn ydar memorial heimter af mier ad seigia traditionena umm Seltiarnarnes. Þad giore eg m. Hr. ofeiled, so sem eg ecki man rettara enn hun være bæde ydur og mier fortalenn þad ared, sem þier sigldud i Keflavik, enn höfdumm adur badir gist i Niardwik hiá Þorkele og vicelogmadurenn Jon Eiolfsson hafde vered ásamt ydur og mier til gesta, ad Seltiörn heiter ennnu i dag á Seltiarnarnese, i þeirre seltiörn skylldu þeir, sem numu land á nesenu, hafa funded merkelega storann sel ad vijsu eina orkn (þad kollumm vier nu utsela). Þenna sel skilldu þeir i tiörnenne hafa unned med stor ervide og af honum hafa gefed nesenu nafn, so ad fyrst skyllde bærenn heita Seltiarnarnes og sidann allt nesed Seltiarnarnes. Hvorke ydur nie mier var þesse saga selld firir sanende, en ecke minnest eg rettara helldur enn so ad Vicelogmadurenn Jon Eiolfsson hefde þad firir bordsogu, þegar þier og eg ásamt honum vorum gester Þorkels i Niardwik. Eckert af þessu sver eg efftir so langa tiid uppa dauda menn Jon Eiolfsson og Þorkel, enn þad vil eg seigia til merkes, ef ad þier m. Hr. eige vilied reidast mier, ad under eins og Jon Eiolfsson fortalde þessa sogu tokud þier mathnijf minn til ad sundursla eitt mergbein á bordenu, sá minn matknijfur brotnade under eins og beined; þier gáfud mier strax á somu stundu ydar matknijfa, og firre enn eg geck frá borde i Niardwik ad þvi sinne, gaf Þorkell Jónsson mier 2 glerglugga sem þar hiengu á veggnum innannhuss hia honum, og báda þa glerglugga hefe eg nu i dag i minumm husumm. Nu er sogd sagann af þvi, hvornenn Seltiarnarnes hafe nafn feinged, og lofa eg ecke frekare eide firer þad enn adur er sagt. Bid eg gud ad ábyrgiast ydar minne, enn eg man ecki rettara, þvi einu skal hier vidauka, ad einhveriar tvær eda 3 kallar edur kellingar hafa mier sagt hid sama umm selenn og Seltiarnarnes. 18. Umm logrettuna á Holmanum þore eg ongvo ad svara, nema þvi einu, ad hvar sem logmenn urdu samþycker ad hallda rettenn, þar skyllde Lögberg heita eins ad fornu og nyu, og tel eg omogulegt ad uppleita, hvar þeir hafa i fornre tid hallded dóma sina. Þad getumm vær af

Grágás auglioslega sied þegar hun er vid Niálu samannborenn, ad leinge deilldu menn umm mál, adur þau kiæme til doma. Þegar vid hugleidumm þetta under eins med Christennrettunumm fornu, ad heradz þing hvert skillde byriast á fimtudagenn, enn godenn lysa þinghelgenne á laugardagenn, og hugleidumm so hitt, ad á fimtudagenn i 10du viku sumars skyllde byriast logþinged og vara i 14 daga, beþeinkiumm sidann, ad þegar þeir sau, hvornenn vaxenn voru mál ur hvoriumm fiórdunge landsens (og læt eg þad hafa yferstaded i 8ta daga þingsens), þa kom hitt til, ad domar skylldu fara ut, þad er nu skal dæma malenn ur Mulaþinge, ur Skafftafellsþinge etc., þá voru nefnder menn ur ollumm herudumm og dæmdu hver sinn fiordnngsdóm, þvi ad þá hafde eingenn valld yfer þeim einn ad seigia yfer allt. Jeg get ecki explicerad mig med faumm ordumm, enn þetta varade þangad til vier kommumm under kongsvalld 1262. Kenned þier mier minn hiartans Herra, hvornenn fór þá sijdann. Iterato vil eg svara: þad hiet logberg, hvar sem menn dissererudu um málenn ɔ: forheyrdu sakennar, hvort helldur i einumm stad edur odrumm, og principaliter kolludu þeir Logberg, hvar sem þeir menn mættust til ad tala umm málenn, ádur domar fære ut. Hvort þeir hafe hafft þad i einumm stad edur odrumm, get eg ongva grein fyrer giördt, þvi domurenn var alldrei nefndur utann af málsportunumm, þrennar 12ter á Austfyrdinga backa, Vestfyrdinga backa etc. Þar kom herenn vopnadur til ad hleipa upp domenumm; soddan logleisa geck her yfer i þa daga, dixi! Nu kom landed under kong, þá skyllde halldast hin forna venia, ad dæmde þrennar tylfffter manna mal oll af ollu landenu i stadenn þess sem adur dæmdu fiordungsdomar og voru þær nu teknar af ollu landenu, þó blef effter vopna tak hid forna. Hvad er nu bætt, hvad er uu sætt, nema þad eitt, ad eingenn skilur veniuna hina fornu, og þad skal eg demonstrera, láte gud mier audnast ad skrifa vocem vopnatak; hana hefe eg lært ex Xenophonte ur hans Cyropadæia samannborenne vid hinna Nordsku kónga log, hver sa er vopnumm hellt upp etc. Hvör mun nu rada ur ollu þessu, sá sem alldrei hefur ad þvi hugad fir enn eg vesælingurenn minn. Nu gef eg ydur gude, bered medaumkann med mier yfer þvilikre eimd og athugaleise minna formanna, firir hvorra skulld ad mædann og ervided geingur yfer mig utslitenn mann og ad bana komenn. Er mier su ein huggan i þessu ervide, ad þier erud lifs, sá eine madurenn, er allt þetta geted firir mier leidrett og þad, sem eg nu skrifa so confuse, muned vel virda. Eg vænte ydar aminníngar umm sierhvad þetta. En verde mier lifs auded næstkomande vetur, so heilsann og sionenn verde bæreleg, mun

eg leggia stundan á ad recoqvera þesse min extemporanea umm logberg og logrettu; interea bid eg þier kalled þetta primos conceptus og nær þvi draumóra.

Continution vid brefed til Assessor Magnussonar þad sem ádur talar pag. . . . allraseinast umm Logberg.

Þvi skal hier vid auka, ad so sem heradzþingen þeirra gomlu daga seigia undiqve i þijngbrecku, enn þó þijnged være hallded á slettumm velle, so seiger umm logþinged ad Logberge, hvort sem þad var á slettumm velle edur annarstadar. Minn herra fyrer gefed, íterato oro, þvi þetta kemur flatt ad mier.

19. Þau gomlu bref fra hustru Þrude fara nu oll med Hofda skipe, ieg get þaug ecke sendt in duplo, og gud ábyrgest skiped.

Umm Sniolf Hrafnsson bid eg dilation til árs, þad er vist hann lifde i kong Hans tiid, og vil eg þad ad áre certis rationibus demonstrera, late gud mier lijf endast.

So sem mier er stór þægd ad andsvörumm ydar næstlided ár umm meire tiund, so verd eg yfer þvi ad qvarta, ad þau informera mig ecke nógu glögt, þar sem eg á ad skrifa umm voculam Tiundargiöf. Veit eg enkis þess manns von, er kenne mier þetta nema ydur alleina þvi ad so sem eg kann ad varast ranglæte Finnboga logmanns umm Tiundargiöf, so er mier stor athuga verdt umm meire tiund. Et si vitam deus indulserit, laudabo, qvod docueris, edur þvi skyllde mier miked þykia ad vænast ydar kenninga, þar sem eg in voce Öxar þærur citera bændur, sem toludu vid mig á Þyckvabæ 1704, og in voce Urgur citera eg fátækann dreing, er sama áred talade vid mig á Kirkiubæ, adductis rationibus ad hverutvegger hafe sagt mier satt. Mier þyker þad likast vidhorfa, ad ecke mune mier lijfed endast til ad hreinskrifa þesse fornyrde, enn late drottenn mier endast lijf til ars, skulud þier fá registur þeirra, sem eg ætla mig hafa fullskrifad, og so registur hinna, sem eru i confuse projecter, þó oll digererud alphabetice. Hefe eg nu ofleinge mætt ydur minn Hr. med þulu þessare, tvennt ber til þess, bref ydar heimter so, og ieg veit ecke, hvort mier audnast offtar umm sijka hlute til ydar ad skrifa. Gud vidhallde ydur med heilsu og heillum, hvad sem hann giorer vid mig utslitenn og veikan, vered ást hans befalader eg er.

738. [LAGMAND P. VIDALIN] TIL ARNE MAGNUSSON [1722].

Trykt efter kopi i Rask 57, udaterede og uunderskrevne optegnelser be-

stemte til indlæg i breve til A. M. a (s. 472). Meddelelse om kaptejn Magnus Arason.

A lausum sedle til Assessor Magnussonar.

Allmisiafnar sogur ganga hier af Capteinenumm, þegar hann hefur drucked ofmiked, og hallda flester þad offtar bera til enn haganlegt være; flestar eru þær þó umm óþarfleg storyrde ecke til ad raupa af siálfumm sier, helldur vid adra og suma firir litel efne. Minnst hefe eg af þvi ad seigia og ecki heyre eg honum brugded umm neitt soddann, þá hann er ódruckenn. þad ætla eg, ad ecke verde honum allmiked ágeingt umm erende sin, og kanske þvi vallde nockurnpart þverud og treglæte þeirra, sem honumm eiga farar beina ad veita. A næstlidnu þijnge drack hann miklu minna enn ared firir, og alltiid lætur hann vid mig vingiarnlega. Jeg er og komenn ad raun umm þad, ad sumar sogurnar af dryckiuskap hans sieu ósannar, enn sumar yktar ur hófe, enn til sumra meir hæfft enn skillde.

b (s. 543—45). Forblommet fremstilling af forholdet mellem amtmand Fuhrman og hans troiovede, Apollonia Schwartzkopf, i saga-stil og med navnene omformede.

A lausumm sedle til Assessor Magnussonar.

þad hefur mier fortaled einn viss madur, ad i soguna af Eyreke Rauda skyllde vanta einn capitula, þar inn einhver stadar sem seiger af reisumm Grænlendinga i Americam. Nu þott eg ecke true þessu, þá vil eg þó leita svara hia ydur, hvört þier ætled nockud hæfe til þess. capitulenn, er hann sende mier, seiger so:

þá fóru þeir enn leingra sudur, og bar ad hólma nockrum, honum gafu þeir nafn og kolludu Voghimna stord (d. v. s. Island). Menn voru þar og bygder, og riede sá madur firir, er þeir kölludu Raudagrenismann (Fuhrmann). Hann var ókvæntur og kom sier vel vid flesta þar á hólmanum, átte og gott bu, og riede þvi med honum gömul kona vetur einn, enn þa er vorade, kom þángad á hleipe-skutu kvenmadur, su hiet Blackhofda (Schwartzkopf), og kallade til eigenords vid firirmann hólmans; ecke er sagt af kvedium þeirra, enn hann tok vid henne til husa vistar og feck henne sina eigenn sæng til hvijlu, enn sló landtióldum utann bæiar, og bygde þau sijdann siálfur, þó át hann og drack med Blackhöfdu bæde morgunskatt, dagverd, og kvolldmaltijd. Hun hafde flutt med sier vister nockrar; ecke villde hann bergia á þeim, og merktu menn, ad hann varadest þad. Á ödrum tánga skamt fra höfudbænum bió dvergur einn sá hiet Laonicus, og kolludu sumer hann grautar-saa (Niels Kier?), födur atte hann sióndaprann, og var honum hugur ad siá Blackhöfdu, enn Lao-

nicus kvad þess aungva þörf, kvadst kunna öll skil á henne epter sogn þernu þeirrar, er med henne var komenn. Sagde þernu þá orped hafa sex vikumm, fyrr enn þær fóru ur atthaga sinum, og hlauped þadan okvitta. Þesse þerna skyllde deillt hafa vid Blackhofdu, þa þær höfdu skamma stund á holmanum vered, og hefde Blackhofda brugded henne umm varped og heimasetuna. Þernann skyllde svarad hafa »sæl nafna, vid erum iafngódar.« Stuttu þar epter skyllde þernann hafa sagt bóndanumm, ad Blackhöfda hefde fært med sier olifian, sem hun ætlade honum, ef hann ecke geinge ad lögum til hvijlu med sier, og þvi giætnare hefde hann vered ei ad bergia á vistum hennar. Sagde dvergur bóndann um allt þetta miög áhyggiufullann, og hafa þad i ráde ad bióda Blackhofdu 15 c. aura silfurs, ef hun villde med góda heim aptur snua; vær(i) þess ei kostur, munde hann lata binda hiuskap þeirra, enn alldrei koma i eina sæng med Blackhöfdu. Þó hann dvergurenn hafe þetta sagt födur sinum, þiker honum sögn hanz öll marklitel, þvi dvergur er ruglare mikell. En þad kvedst dvergur vita til sannz, ad orped hefde þernann og ad óskilum heimann hlaupenn, og sagdest af vin sijnumm bedenn i hlióde ad skióta henne á laun med fyrstum ferdum til Hamingiuborgar. (Glückstadt).

---

739. ÞÓRÐUR ÞORKELSSON VÍDALÍN TIL ARNE MAGNUSSON. »Þorolfsdal« d. 22. Junii Ao. 1704.

Trykt efter orig. i AM. 450, folio. Underskr. »Þordur Þorkelsson W.« Forfatteren, naturforsker og læge, boede på gården Þórisdalur i Øster Skaftafells syssel. Giver besked om nogle dær beliggende jorder, det såkaldte »Hengigóz«, beder A. M. opgive sig adressen på en Dr. Hachward (hertil A. M.s marginal »svarad i 7bri«) og lover at sende nogle »jokla nugas«.«

. . . Næst aludlegasta skildugu þacklæte margtiedra velgiorda og frambode minar skilldugrar þienustu sie ydar Hd. vitannlegt, ad ecke neitt vist passerar hier á sveitum þad skrifverdt þiker, þar og millreisande alþingissmenn kuna almen tidende gloggvast ad greina. Eg hefe gunstuge Herra eptterspurt um Heinggegossed, þa, sem eg meinte skirasta og ellsta i Öræfum, og er þvi svo vared epter þeira relation, sem epter filger. Asgrimur Sigurdsson hiet maduren, sem gossed atte. Han bio a 14 c. i Hofe i Öræfum, atte halfan parten, enn halft kirkiueign sama stadar; hann atte og Breidarmork alla, sem eirnenn liggur i Öræfum og Hofs kirkiusokn, item 8 c i Sidre Flatei liggiande i Hornafirde og Einhollts kirkiusokn, enn helming þessa jardagoss erfde broder hans Biarne Sigurdsson. Seigest Steinun

Vigfussdotter á Hnappavöllum i Öræfum fædd haustenu effter sem exsecutio skede a gotsenu, þad sama seiger og skilvis madur hennar, Einar Jonsson, þad sama samþicker og fromur madur Sigmundur Palsson, sem þa seigest 7 vetra vered hafa, og reikna þaug oll sidan 60 ár. Hefe eg hier um ei nær komest getad, en sislumaduren Isleifur Einarsson edur Olafur munu hier um gloggvast vita, þvi eg vona afa þeirra Þorstein Magnusson og Þorleif Magnusson a Hlidarenda þa sislumenn i þessare sislu vered hafa. Bid þessvegna min gunstuga Her þessa tavtologiska underretting vel ad virda. Nu er min audmiuk bon til mins gunstuga herra, ad med einu orde fá mætte ad vita a litlum schedle med einhverium alþingissmanne titla Doct. Hachvards, þvi eg þarf han naudsinlega consulera i einum casu, sem han hefur hiedann fra lande adur med bono successu consuleradur vered, item hversu morgum tiundum riett sie ad tiunda kongs jarder, og hvert ydar Hd. muned i sumar af landenu reisa, þvi eg villde þa med kaupmanne vorum (ef nockurntima kiemur) senda ydur nockrar jokla nugas. . . .

740. ÞÓRÐUR ÞORKELSSON V[ÍDALÍN] TIL ARNE MAGNUSSON. Þorersdal d. 24. Septembris Ao. 1705.

Efter orig. i AM. 450, folio. Adr. (med særlig hånd) »a Kioben Hafn.«

Må besvare A. M. i anledning af den nye forordning om bortdøde lejekúgildi. Da denne blev oplæst, erklærede fæsterne på de kongsjorder, som han har i forlening, at disse kúgildi i hans formand Egil Gudmundssons tid aldrig havde været erstattede, hvorfor de efter forordningen ingen afgift for dem kunde betale, hvilket for ham er et tab af 40 fjerdinger smør. Han indrømmer ikke at have skaffet sig tilstrækkelig nøjagtig oplysning om forholdene på disse jorder, men undskylder med hvad han »hafde vanest firer sunnan.« Spørger om han kan have recurs til arvingerne efter sin formand, som i sin tid har overtaget jorderne efter sin fader, da det vil falde ham hårdt at bære ansvaret for de 7 år, i hvilke han har haft ombudet.

---

741. BOGTRYKKER J. WIELANDT TIL ARNE MAGNUSSON. [København] 19. dec. 1717.

a. Efter orig. i AM. 454, folio. Udbeder sig to latinske perioder oversat »paa got Danske«.

*

København 1717—1728.

b. Efter origg. i AM. 452, folio. Anmodninger om smålån eller pengevekslinger, 12 ialt. Vedlagt er optegnelser af eller ang. A. M. om bogbestillinger hos W. og andet mellemværende.

*

Hafn. d. 9. Jan. 1727.

c. Trykt efter orig. i AM.449, folio. Adresse til »Assessor Arnas Magnæus.«

*

Udateret.

d. Efter orig. i AM. 231 e, fol. (bl. 1919). Udbeder sig 8 fremmedord oversatte på tysk eller dansk.

Velædle og Velb. høytærede Hr. Assessor.

Da de er min ven, tager ieg mig den frihed at conferere dem, at mig af H. K. M. immediate er tilsagt en naade, men af min velyndere tillige notificeret, at det var remarqueret, at da ieg nu har ført trykkeri i syv aar, ieg aldrig har dediceret et skrift til H. M. Nu veed de vel selv, at det ej kand være latin saa højt et herskab skal bemøjes med, men faar at være dansk; thi bad ieg de som en ven vilde forære mig et iblandt de mange MSS. de har til at lade trykke, da det med taksigelse i fortalen skal erindres. Vil de forære mig den beskrivelse over Bornholm, vil ieg selv omstøbe den, som de mig engang har viist, hvis ikke bad ieg de vilde sende mig det Exemplar af den Norske Chronicke som fra mig hviler under deres Censur, men det bestaar i at ile, mand maae smedde medens Jernet er varmt, og ieg kand faae aarsag at takke dem min lifstid. Jeg siger tak for i aftes og er med estime velædle og velb. Hr. Assessors ærbødigste tiener

J. Wielandt.

---

742. SIGURÐUR VIGFÚSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Hofsós d. 10. Octobr. Anno 1729.

Efter orig. i Access. I. Ønsker A. M. med familie alt godt og takker for udvist velvilje.« Jeg skrifade minum Herra til i fyrra med Hofs óss skipe og sende Hönum þar med kvered, sem ádur ummskrifad hafde, scilic. Medicinam animæ, prentada á Núpufelle, asamt Nomenclatorem öndverdlega þricktann i Hr. Gudbrandz tijd. Brefed med þessum kverumm, sem þvi filgde, asamt annad er eg á Hofs oss skipe sende, mun med þvi tortinst hafa, ef annars enn þá hverge frammkomed er. Jeg condolera minum Herra Hans irreparabile damnum i þeim stóra elldzbruna, sem skiede i fyrra haust i Kaupenhafn, og er soddann grátlegt ad vita, nær þeir hluter in totum tortinast, sem valla edur alldre kunna ad afftturbætast (puto ejus Bibliothecam, cui compar vix ulla alia invenitur).« Beklager ikke sidste sommer at have fået brev fra A. M., hvad sikkert hans mange forretninger har forårsaget. Dagsnyheder forbigås, da A. M. erfarer sådant af gode venners breve.

---

743. VIGFÚS JÓNSSON VIGFUSIUS TIL ARNE MAGNUSSON.
Leyraa, den 20. Decembris Ao. 1709.

Efter orig. i AM. 451, folio. Takker for god behandling under sidste samvær. Har ingen nyheder at meddele: Þvi þo þeir sieu ad kyfa sin á millum Kialnesingar, þa vill þó fátt hingad yfer fiordinn berast af þeim, og eckert svo skyrlega, ad eg kunne fra þvi ad seigia.« Til svar på en mundtlig forespørgsel af A. M. i høst, om hans svigermoder har betalt rejsegodtgørelse til lagmanden (Gottrup), tjæner, at dette, så vidt hun mindes, ikke er sket og heller ikke af ham krævet. Ønsker A. M.s mening om straffens størrelse i en lejermålssag. »Bok filger hier med, sem eg vona ad i muni arfs málid þar innann i eiga ad vera tvo blod, má þad allt samann hia ydur byda til samfunda, lofe Gud, enn þirffte þier ecki a bokinne leinge ad hallda, þa villda eg giarnann hana afftur fá med Halldore.«

744. VIGFÚS JÓNSSON VIGFUSIUS TIL ARNE MAGNUSSON.
Leyraa hastarlega d. 6. 8bris Ao. 1711.

Efter original i AM. 451, folio. Takker for tilsendelsen af nogle skindbreve ang. Engey og Laugarnes. Om nogle bøger hos A. M. og hr. Odds memoriale.

»Þad vid vykur kverumm minum hia ydur, þa meiga þaug byda, svo sem þier tilnefnid. Eg talade vid manninn, sem Memoriala Hr. Odds hefur under höndunumm, hann sagde mier, ad bokinn, sem eg ydur sinde i vor, være ecki hia sier, annars lofade hann mier þeim med firstu hentugleikumm, enn svo snart sem eg giet, þa skal bokinn edur blodinn ydur innann handar verda.« . . .

---

745. PASTOR A. DES VIGNOLES TIL ARNE MAGNUSSON.
Lipsiæ Idib. Januarii (13. Jan.) 1696.

Trykt efter orig. i AM. 913, 4to. Udbeder sig oplysninger fra de biblioteker, som A. M. kommer til at besøge.

Pro memoria sublevandâ.

Humanissimum Amicum Dominum Arnam Magnæum enixe rogo, ut in hanc Schedulam oculos aliquando conjiciat, et in eâ contenta exequutioni mandare, suo tempore, meminerit.

1. Dum Bibliothecas in qvibus extant MSS. Codices, perlustrabit, Bibliothecariorum nomina, Professiones, Genium sive Indolem, et Amicos sive Berolinienses, sive Lipsienses, si quos habeant, diligenter annotabit.

2. Comparabit Catalogos MMS.-rum integros, si editi sunt: Sin minus, Indicem excerpet quantum poterit prolixum; saltem chronologicorum, et historiarum sive generalium, sive particularium, cujusdam certi loci aut temporis.

3. Observabit præcipuè num extent Manuscripti Codices sequentium Autorum: Pontificalis Damasi, sive Anastasii Bibliothecarii; Mariani Scoti; Sigeberti Gemblacensis; Ottonis Frisingensis, Richardi Cluniacensis: Gothofridi Viterbiensis; Conradi Uspergensis; Alberti Stadensis; Martini Poloni; Bernardi Guidonis: Et Catalogis non semper fidendum esse meminerit exemplo Conradi Lipsiensis, et alterius horum quem non nomino, sed quem probè intelligit Amicus. Anonymi enim erant hucusque.

4. Illorum Autorum, si aliquos inveniat, accuratê annotabit statum et qualitates: hoc est, num eleganter sint scripti, an secus; num unâ aut variis manibus; num in membranâ, aut in chartâ; num continuo tenore, aut spatiolis vacuis intermixtis, num sine aut cum Appendicibus; etc. Et quo tempore circiter desinant.

5. In specie, dum commorabitur Gothæ, sciscitabitur de quâdam Nobili Dominâ, Arausione (Orange), ni fallor oriundâ, nunc connubio junctâ cuidam Conciliario Gothano, qui tamen non Gothæ, sed propè Gotham habitat, ut audivi. Indicis loco erit, quod antea nupta fuerat Wolferbyti cuidam Aulico, nomine de Kodevick. Nec plura mihi nota sint. Gratissimum mihi erit, si possim præcisè et certo scire nomen hodierni Mariti, cum officio illius, locoque habitationis, Et quos illa habeat liberos sive ex primo, sive ex ultimo matrimonio.

6. Tandem supradictorum omnium, vel quorundam, commodo suo, notitiam mihi dabit, scribendo rectà per Postam, Et Epistolas suas hoc modo superscribendo, *A Monsieur Des-Vignoles Ministre de l'Eglise Françoise, à Brandebourg*; Vel, si lubet, *à Monsieur Desvignoles Ministre, chez Monsieur Palmié Maitre Apoticaire, a Berlin.* Rescribam certissimè, si quonam mihi indicetur. Nec tantum Benificii *meminisse juvabit*: Sed ipso facto, si occasio forat, gratitudinem meam et sincera (!) amicitiam testari non pigrabor. Faveat Deus et itineribus et studiis Amici suavissimi. Id precatur ex corde.

Alphonsus Des Vignoles Past. Eccl. Gall. Reform. Brandenburg.

746. PASTOR A. DES VIGNOLES TIL ARNE MAGNUSSON. Brandenburgi Postridie Kal. Junii (2. juni) 1696.

Trykt efter orig. i AM. 913, 4to. Adr. »A Monsieur Monsieur Magnæus chez Monsieur Eckart dans la Reichstrass a Leipsig.« Forespørgsler og meddelelser om bøger og håndskrifter.

Charissime Amice,

Sensim sine sensu jam ferè elapsus est Mensis ex quo tuas accepi Litteras, ad quas serò nimis (ut fateor) responsum mitto.

Si meæ Te adhuc Lipsiæ inveniant, ne pigeat, quæso antè discessum tuum, semel adhuc ad me rescribere, et de uno aut altero certiorem facere.

Chronicon cujus initium: *Considerans Historiœ sacrœ prolixitatem:* Catalog Feller. pag. 314. Num. 47 *desinit*, ut asseris, *in anno 1261.* Paulò aliter in schedis meis annotavi, scilicet *annum 1257.* Iterum igitur Chronicon illud inspice, ut certius errorem meum corrigam; Et observa num meminerit mortis Papæ Alexandri IV. qui obiit anno 1261 mense Majo.

Locus de Papissa, quem ex eodem codice descripsisti, prorsus me fugerat. De eo igitur gratias ago. Verum, cum addis, *Hanc eandem Historiam iisdem ferè verbis habere Siffridum Misnensem;* num de Siffrido MS. aut de Edito loquutus es? Sanè illam in Editione Pistorii, non invenerunt amici quidam ad quos de eâ re scripsi: Liber enim mihi non est ad manum. Sed eadem verba jam dudum habeo ex *Compilatione Chronologicâ* editâ ab eodem Pistorio, nisi quod, sub finem, Compilatio habet *prodit* pro *prodidit*; et post *clamans*, addit, *ad Papam.*

Interrogas de MS. Ditmari quod accepturum me spero. Non aptius respondere possum quam ipsissimis verbis Illustrissimi cujusdam Germani qui MS[m] illud liberaliter transmissurum ad me promisit. Gallica sunt, nec amplius tibi barbara. *Reineccius publiant son Ditmarus dit d'avoir appres qu'il y avoit un Exemplaire plus correct ou plus entier dans l'Archif* (debuit dixisse les Archives) *de Saxe. Mais ny luy ny d'autres ne l'ont jamais pû obtenir. Le mien est venu d'ailleurs, et vaut peut estre bien celuy de Saxe.* Animus tamen est tentere utrum Codicem illum Saxonicum aliquando videre possim.

Paucis abhinc diebus *Stendaliam* me contuli inspecturus Bibliothecam privati cujusdam *Alvenslebii* dicti. Itineris non me poenituit. Dns. Prætorius illius Bibliothecæ Director (Hæredibus, ut arbitror, aliorsum occupatis) humanissimum se præbuit. Viginti, aut circiter, MS[a] ostendit, inter quæ extat Chronicon *Honorii Solitarii* (Is est Augustodunensis) inscriptum *Imago Mundi*, jam pridem editum; Et Historia 30 primorum Archiepiscoporum Magdeburgensium, quæ an edita fuerit ignoro. Vide num de iis aliquid annotaverit Sagittarius in *Introductione ad Hist. Eccl.* Et significa. Utrumque MS[m] in membranâ est, et eleganter satis scriptum. Ut pertransennam tantum perlustravi; accuratius, cum Deo, in posterum inspecturus: In quibus si aliquid notandum habeatur, præter jam edita, jungentur fortasse aliis Autoribus quorum Editionem paro.

Monet Sagittarius, ex Hallervordio, *Regiomonte et Ultrajecti MS. haberi Martini Poloni.* De Regiomonte nihildum accepi. De Trajecto res est certa. Extant in Bibliothecâ Academicâ duo Martini Poloni Codices MSi in folio. Unus in Membranâ, alter in papyro. Pertingit ille usque ad a. 1320. Sed neuter ad meum propositum. Vix enim quibusdam licet eos perlustrare; Extra Bibliothecam auferre, nemini.

Doctor Noster Dnus Duborn Te plurimum salutat, Teque plurimi facit. Saluta, quæso, meo nomine, cum dno. Eckardo et Nuru suâ, Charissimos omnes Commensales; Et Vale semper memor

Tui addictissimi

Des Vignoles.

747. LÆGE J. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Leiden d. 29. Maj 1698. St. n. I hast.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Monsr. Arne Magnussen Secretaire« etc.

Monsieur.

Paa hans andensidste skrifvelse kunde jeg strax ej gifve nogen fuldkommen svar, saasom jeg self ej kunde erlange det paa den tid i Amsterdam, hos de butte — — — (således). Men icke desmindre maatte hand vel være forsickret, at jeg skulde efter skyldighed skaffe besked derpaa førend min bortrejse her fra. Siden den tid har jeg været temmelig hart angreben af en febre quotidiana, som dog nu D. L. er ofver, oc er den eeniste svaghed jeg her i Holland har fornummet. Skref vel i mit sidste om en ved nafn Goerèe, men har siden talt ved andre adskillige, som alle meest begæring (!) tegningen at see, førend de vil sige det ringeste om lønnen. Der er een fornemmelig, som stikker allernettest, oc derfor blir meest søgt for at stikke Titelplader ud paa curieuse bøger, om endskiønt andre har stukket resten, som egentlig høre til bogen. Hand hedder Mulder, og boer in de nieuwe Lelystraat in de vergulde Lely, hvilket er meget reedt at finde. Kunde ingen pröfve faa fra ham; oc hand vilde neppe sige noget om sin betaling førend een eller anden begynt noget vist med ham. Dog endelig fik jeg det svar af ham at for hver plade i en ordinaire qvarto, naar hand legger self kaabberet til, oc stikker figurerne med deres behørlige *Zierzel*, mellem 5 oc 6 Ducatoner. Hand har stukket Titelpladen paa den ny edition af Hofmanni Lexicon, som nu i denne uge er først kommen á prælo, denne kommer vel med første til Kiøbenhafn.

Jeg vilde hafve adressert ham til Mrs. Treskow oc Drejer, men hand vilde ej paa saadan løs condition, førend hand fik nogen vissere ordre, da hand lofvede god accord. Indlagde ark fick jeg hos Mr. Wetsteen. Monsieur melder ej, om de bøger ere fremkomne; efter hvilket jeg forlenges at vide, i synderlighed for den lille bog til hans Excellence. Recommenderer mig sluteligen i hans gode affection, oc forønsker al velgaaende.

Monsieur Votre tres-humble serviteur

J. Winslow.

748. LÆGE J. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Amsterdam 7. Sept.—28. August 1697 udi største Hast.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr.: »Monsr. Arnas Magnæus.«

Monsieur.

Kunde ej undlade med disse faa oc hastig udjagede linier, næst Hierteligste Gratulation oc skyldigst tacksigelse, at notificere om tre Auctioner, som med første udi Leiden skal holdes, saasom mig at forekomme (således) det, som Monsieur skulde maaskee anstaa. Effter gisning har optegnet følgende: . . .

Har her foruden i dag seet en Catalogum paa en Auction udi Gravenhage den 16. Sept. som er paa mandag otte dage, oc derfor for sildig at faa nogen beskeed fra Monsr. om, hvilket giør mig ont, besynderlig, maaskee, for disse to bøgers skyld, sc. Relation d'Islande, Paris; Toneel der Nordsche landen, idem van Yslant en Groenl. door de Groot, etc. foruden tre danske bøger, som ej ere saa rare 1) Dansk Rigens Raad 1621. 2) Hist., Hafn. 1590. 3) General Register ofver alle lo. . . Recesse oc Retter, Hafn. 1643.

Skulde jeg være saa lykkelig at kunde tjene noget herudi, vil jeg erwarte befaling derom fra Monsieur med første post, oc det med hos satte pretio, hvorvit mand maatte gaa i de anstaaende. Skal intet manqvere paa min omhyggelighed her udi, saa vel som udi andet. Kom hid snart uformodendes for at repetere et Collegium operationum Chirurgicarum. Beder, at min ringhed maatte allerydmygst recommenderes Hr. Geheime Raad, som jeg med første med remarquable collectaneis skal opvarte, item Hr. Justits Raad Rømer.

Monsieur Vôtre tres humble serviteur

J. Winslow.

P. S. Om det behagede at skrifve mig immediatè til, da at addressere brefet til Amsterdam, op de nieuwe hoogstraet by de Joodebreestraet in een houtwinkel, saa faar jeg det sikkert.

749. LÆGE J. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Amsterdam d. 4. Dec. 1697.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Mr. Arnas Magnussen« etc. »Par un tres-estimé Amy, le quel Dieu conduise.«

Monsieur.

Aarsagen, at jeg udi saa lang tid har ej besvaret sidste ordre om den auction, er meest, at der har ej forefaldet lejlighed, míg bekant, at styre de tvende bøger hiem, som ieg har faaet, nemlig Gibsons Chronicon Saxonicum in quarto af Nr. 157, oc Olai Magni Hist. etc. in Octavo af Nr. 273. De andre gik langt ofver commissionen; fornemmelig de MSS[a], som gik op, om jeg hugser ret, udi 30 fl. Self var jeg ej nærværende paa den tid, men Mr. Foss, som lod flittigst helse, expeterede dem paa mine vegne. For Gibson betalte jeg 4 fl., for Olao M. 9 st. oc auctions pact 3 st. Er tilsammen fire Gulden oc tolf stuyver. Bøgerne lefverede jeg Monsr. Worm i dag, efter hans gode tilbud at befodre dem til Monsieur, saa som hand i morgen acter sig paa hiemrejsen. Pengene kand lefveres efter egen gode behag oc magelighed, enten ved belejlig occasion her, eller i Kiøbenhafn til Msr. Buchwald. Kand jeg videre tiene Monsieur her, skal min skyldig redebonhed ej manquere. Har siden holt ud her, oc det med langt større avantage i mit studio end ald den forrige tid til Lejden, besynderligen in Anatomicis oc Chirurgicis; uanseet her er dyrere at lefve, ihvorvel mand ménagerer. Opvarter paa Lørdag Hr. Geheime Raad med en Latine Epistel; Monsieur vilde ved forefalden Lejlighed være min slette stiils gode Interpres næst min ringheds recommendation fremdeeles. Bad ellers ærbødigst at Monsieur vilde favorizere mig med sit gode consilio, om det skulde være til behag, tiere at opvarte udi dette eller andet fremmed sprock, item hvad methode mest tæckelig skulle være. Ønskede ohngefehr at vide hvad bøger Monsieur ohngefr desiderede, med hostegnede pretio, saa som her i ved oc da forefalder slige auctioner, men catalogi bekommes undertiden heel sildig. Her var en Auction for otte dage siden, hvor skiønne Historici ginge wech for liderlig priis. Der iblant een eeniste Theologiske bog Biblia Polyglotta, vel conditioneret, solt for 30 rxdl. Sluteligen recommenderes

Monsieur Vôtre tres-humble valet

J. Winslow.

P. S. Min adresse er som tilforn: Op't nieuwe Hoogstraat by Juffr. Anna van der Burg, in een houtwinkel.

P. S. følger noch en liden bog: Nouvelle Methode etc. Ver-

duyn, som Monsr. ville insinuere til Hr. Geheime Raad, naar hand fornemmer [mit?] bref at være kommen.

750. LÆGE J. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Leiden, den 25. Februar 1698 st. nov. udi største hast.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Monsr. Arne Magnussen Secretaire« etc. »At aflegge hos Mr. Bendixen udi Posthuset.«

Monsieur.

Hans kiærkomne af dato 22. Jan. blef mig først tilstillet i fredags ved Monsr. Kempe, som kom fra Amsterdam oc hafde været udi mit forrige logemente der. Fornemmer ugierne her af, at min sidste dateret sidst udi forleden Novembr. (d. v. s. 4. dec.) tillige med trende bøger, Monsr. Worm committerede, ere endnu ej indhendiget. Den eene lille bog var for Hans Excellence, de tvende andre for Monsieur self, nemlig Gibson in 4to, oc Olaus Magnus in 8vo. De andre gik meget højt ofver gifne commission, i synderlighed de MSS, af hvilke hvert gik op mod en 6 Rixdler. Oc kiöbmændene til disse bød absolutissime, i hvor højt de skulde hafve gaaet. Monsr. Worm rejste strax herfra hiem ad i de samme dage. Giør mig hiertelig ont, at jeg ikke bekom Hans sidste der jeg endnu var i Amsterdam, hvor mand finder bedre oc mere inventieuse Kaabbestikkere end her. Har ikke desmindre consuleret de fornemste bogførere her, som alle viser mig til Amsterdam. De sagde ellers, at sligt kunde ej forrettes, førend jeg viste paa hvad maade liebhaberen self vilde ohngefehr hafve den invention dirigeret, saa som her findes atskillige nette editioner paa de samme figurer baade in folio, qvarto, octavo etc. som saaledes alleene oc for sig self selges. [Her]foruden maatte et maal paa lengden oc breeden ofver sendes. Skal i[mi]dlertid ej manquere paa min skyldige omhyggelighed her udi, saa snart [som] Canalerne blev aabne igien at mand kand gaa med skøjten for at [be]komme videre underretning herudi. Skrifver derfor dette under uforvarendes tilbøden Couvert, saasom dette ufuldkomne svar er ingen bekostning værd: allenist at Monsieur ingen mistank skal hafve om min efterladenhed for at tiene ham. De andre omskrefne bøger er oc bedre at bekomme i Amsterdam end her, hvilke jeg oc skal tage i act, item og det begeerte hos Wetsteen. Skal med første post opvarte Hans Excellence, efter gifne ordre. Jeg lenges her fra alle dage, saasom her er intet stort meer til min avantage, oc derimod en usigelig dyr tæring i denne haarde vinter, som baade crumena curta, oc consequenter corpus har faaet at finde, et

quidem ad extrema, i hvor vel mand lefver privatissimè. Sluter saa med al velstands ønske, oc forsikring om min tienstferdige redebonhed. faar jeg videre information inden første post, skal jeg under Monsr. Lerches Couvert lade vide. Beder imidlertid at jeg stedse maa recommenderes

Monsieur Vôtre tres-humble serviteur

J. Windslow.

P. S. Monsr. Foss lader flittigst helse og undskylde, at hand ej har skrevet ham til, saa som Monsieur skulde hafve givet ham ordre ej at skrifve førend Monsieur skrev først til ham. Monsieur Kemp lader oc helse. Ignosce picturæ vere brumali.

751. LÆGE J. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Lugd. Bat. 29. Marts—8. April 1698.

Efter orig. i AM. 453 folio. Adr. »Mr. Arne Magnussen Secretaire« etc. »Franco Hambourg Recommandé à Monsieur J. Lercke«.

Monsieur.

Saasom her var vakantz i forleden uge rejste jeg til Amsterdam formedelst beviste commissioner, uanseet jeg ingen svar hafde bekommet paa mit sidste. Gick da strax, nemlig i Torsdags morgen, til Messrs. Threschow oc Drejers huus, at fornemme om brefve, oc fick svar af tieneren, at der var vel et kommen til mig, som ej nu kunde bekommes, men skulde blifve mig sendt til mit logement om en time, hvilket oc skeede; oc dette var fra Monsieur dat. 12. Mart. Nogle timer efter blef mig noch et sendt, oc fra Monsieur, dat. 19. Mart. Saa der af kand sees, at forsømmelsen er ej hos mig. Fornemmer at Monsr. har sluttet af min sidste skrifvelse, at mand skulde kunde faa nogle figurer à part, hvilket er besværligt, uden mand vil betale ofver værdien. Men jeg skref uden tvil, at mand kunde faa figurerne (alle tilsammen) à part foruden hosføjede bog. Ikke desmindre har jeg giort min største flid derom. In folio oc quarto har jeg ej kunde faaet endnu, men er mig lofvet et stycke eller to af hver om en otte dages tid. In octavo har jeg endelig faaet tvende, af hvilke jeg herunder sender en figur. Var ellers hos Een ved nafn Goeree, som af alle baade baade her oc i Amsterdam holdes for den beste, særdeles i at inventere, som en bog kaldet de Joodsche Outheet, heel curieuse udviiser. Fik af ham til en prøfve disse trende indlagde af hvilke det største er stukket i kaabber, de to smaa med Aqvafort udetzet Hans Adresse staar uden paa det store, om den i sin tid maaskee skulde giøres fornøden, saa som hand sagde sig nu ej at kunde nogen anden resolution etc. førend mand gaf videre information oc ordre, saa skulde

hand vel contentere liebhaberen. Har oc været hos Mr. Wetsteen, oc faaet det arck af Lambecii Bibliotheca. Den første pag. herpaa er 767. Lit. Bbbbb. Skal legge det ind tillige med de forventede Kaaberstycker, oc lefvere Mrs. Tr. oc Dr. naar jeg rejser ofver igien til Amsterdam, hvilket jeg hiertelig forlænger, nemlig at faa ordre om min rejses forsettelse. Van oudenhoven vernieuwde outheden der Cimbrer er ej at bekomme. Toneel der Nordsche landen etc. findes kun paa faa steder, oc den ringeste priis er 24 stuyver. Er ellers for kaart tid siden udgaaen en bog: Martiniers Nordsche Werelt in 4to, for hvilken begæres 3 fl. Var hos Mr. Træschow, oc efter Monsieur hans brefs udviisning begierde penge til disse sager, saa som jeg er self blot, hvortil hand svarede sig intet af slige ordre at hafve fornummet, men skulde dog siden see der efter. beklagede mig ellers, at mine brefve var saa gamle, hvortil hand svarede at tjeneren viste ej mit logement, saa som der ingen adresse var paa brefvet, der hand dog tilforne nogle gange har baaret brefve derhen. A propos; jeg har en steds seet et MS in 8vo Birgitte openbaringe, med gammel hollandsk stiil. Sluter saa med forsikring om all vindskibelighed i at fuldbringe de commissioner, saa vel som andre tienester, af

Monsieur Votre tres-oblige serviteur

J. Winslow.

---

752. SOGNEPRÆST P. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Præstöe den 19. April 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Adr. »Hr. Archivario . . Arnas Magnussen.« Til meddelelsen om biskop Arnes brev har A. M. noteret i margin »habeo.«

Nobilissime Dn. Archivarie Regie:

Hans Beerede, af dato d. 3. hujus er mig d. 10. dito tilstillet. Takker allertienstl. for meddelte information, ang. det forehafvende Lexicon, og særdelis glæder mig, at den Methode er efter Hans Excellences, Hr. Geheime Raads, Gode oc Gunstige Behag.

Oc fordi Lexica indrettes potissimum propter Exteros, aut lingvæ ignaros, da, more Lexicographorum, vil sætte brevissimam Vocum interpretationem Latinam hos; saasom dermed er begyndt.

Hvad den Skaanske oc fynske Dialects sær Vocabula angaar, skal for min flid saa vidt mueligt intet mangle; saasom det allereede var mit forsæt, i de Paatagne Literis. Har ogsaa beflidtet mig, af de faa loci hujus Opificibus, saa oc accolis Rusticis, (for hvilke, saa oc fiskere, denne Egn ikke fattes) at vide deris artium

manuariarum terminos; ud af hvilke sic dictis terminis, en stor del Hafniæ, Paa Holmen, vare at søge. Termini Juridici ville vel ocsaa hafves i act, ja flere Professioners.

Oc var det en treflig Commoditet, dersom mand bode Hofvedstaden saa nær, saasom paa Amager aut alio vicino loco hvor mand baade af Bibliothecis Urbis, saa oc af Incolis tum urbis, tum pagorum, kunde hafve den information, som ikke andenstæds; og derhos være ledig fra formeget andet Arbejd, som udi et Kiøbstædkald (si non reditibus, at laboribus tenus) forefalder, oc det (Gud bedre det!) undertiden med liden eller ingen fruct, propter Auditorum in se oppido paucorum, in piscando aut agro colendo, absentiam. Sed hæc Tibi, Nobiliss. Vir.

Gud tusend fold velsigne Hans Excellence, for alle sine mange og store velgierninger, imod min ældste søn, som Gud Rigeligen vederlægge!

Dersom min Herre har nylige fornummet noget samme min k. søn ang. de ipsius in patriam reditu, deqve rebus, ad reditum necessariis, o maatte ham teckes, mig til hiertens glæde, at communicere det, ickun ved Posten, si placet.

Beder allertienstl. Han vilde forlade mig, at jeg ved min Søn (som var det første bud, jeg dem kunde sende med) forgettede at sende nogle af de gl. Brefve; Thi det i al sandhed blef forget i den saa hasteligen paakomne Rejse. Sendes nu allertienstl. 2de herunder, sc. Biscop Arnes, oc et andet. Flere kunde pacqueten ej taale som dog med første lejlighed skal være til Hans tieneste.

Han resaluteres tienestligst fra Mons. Hans Willumsen, med venligste svar, at Han intet videre har af Islandske Documenter, som ellers gierne skulde communiceres. Befaler Hannem saa i Herrens velsignelse og varetægt forblifvende altid,

Velædle Hr. Archivarii Regii beredvilligste oc Hulde T.

P. Winslow.

P. S. Maatte det behage E. Velædelhed at notificere mig sin Hospitis oc gadens nafne. Fornemmer nu, at Mr. Willumsen acter self ad Kiøbenhafn.

753. SOGNEPRÆST P. WINSLÖW TIL ARNE MAGNUSSON. Præstöe, den 27. Nov. 1699.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. »Adr. »Hr. Archivario ... Professor Arnas Magnæus.«

Nobiliss. Dn. Professor, Amice Honoratissime.

Hiertens Tak, oc Naade, løn af Gud, for Hans kiærlige om-

hyggelighed, for at meddele mig (saa vidt) glædelige Tidender, fra min H. K. søn, Jacob Winslow, som er det første jeg til visse fra hannem hafver, Siden hans egen, dateret, si recte memini, den 12. Julii. Thi hvad min Søn, Hans Winslow, effter Andres relation har tilforne adviseret mig, at Han var kommen til Lejden, det i al Sandhed har jeg maat intrepetere om Lejden, in gen. usurpata voce; saasom udgangen nu viser, fuisse in eo me nimis verum vatem. Lofvet være den Almæctige Gud, som ham i den store Krankhed, paa det blot fremmede stæd, har ladet i giennem strid oc naad. gifve bestandig helbred at Han snart maa komme til Sit patriam, sospes atque incolumis, oc allerydmygst. opvarte sin Højgunstige Herre oc Patron Hans Excellence, Hr. Geheime Raad, som Gud, for sin store veldædighed imod Ham, rigeligen velsigne oc vederlegge.

Andre Brefve eller relation, fra eller om Samme min K. Søn, har jeg endnu icke siden bekommet førend i dag med Posten, et fra min Søn, Hans, dog dateret, som H. Professors, den 18. hujus, oc af samme indhold, den materie angaaende. Saa urictigt gaar det med Postvæsenet hoc in loco, særdelis, naar mand skrifver herfra, Hafniam; Thi da skal brefvene nedlegges i et krug, $^1/_2$ mil herfra, hvor de offte blifve beliggende 1 a flere Postdage; Hvilket Altsammen kunde remederis, dersom Postillonen var forplictet at rejse hid til byen, som ickun var et Canonskud af hans vej, eller en ringe ting længere oc derved kunde maaskee causere denne arme liden by en liden næring. Interim for den skyld kommer saa faa Brefve herfra, saa oc fra omliggende landsbyer oc Herregaarde, i Kiøbenh. Posthuus der dog den Loll. Post kommer ikke uden eengang om ugen. Hæc hactenus. Maatte jeg allertienstl. bede Velædle H. Professor, Han ubesværet, oc ved lejlighed vilde aflegge min allerydmygst. Tak, til Hans Excellence, for for-ne min Søn, med allerydmygst. begæring, at Hans Excell. vilde fremdelis være ham en Naadig Patron, baade til at kunde subsistere in loco, oc at komme, naar Gud vil, til Hiemreisen, oc saa siden efter hiemkomsten. Gud Hans Excell. det naadeligen belønne!

For min ringhed kand nu intet assistere min Søn mere, ihvor gierne faderlige kiærlighed til saa got oc altid lydigt et Barn vilde; særdelis nu store despences forestaar (i denne megen liden indkomst) til den allernaad. anbefalede Confirmation at erwerbe.

Det lidet paatagne Vocabulario Scanico har nu en god del ferdig af; Hvortil mig temmelige har hjulpet en lille Correspondence med en Pastore min Slekt deroppe i landet; foruden det

jeg self hugste. Det større Lexicon ej heller glemmes, i de af mig paatagne Literis, saa vidt Embedet vil tillade hvis labores ere her de samme som de i store kiøbstæder, extra Hafniam; som oc derforuden til Capellanens Embede maa lønne en Comministrum pro persona. Nu Pennen løber, som betroer sig en Trofast Velyndere, der alting i beste mening vilde optage, oc endoc for Sidste Missive vente naadeløn af Gud. Vale, Nobiliss. Dne. Professor, et favere perge

T. addictissimo P. Winslowio.

---

754. B. WINTHER TIL [ARNE MAGNUSSON]. Visborgg(aar)d 12. Sept. 1698.

Trykt efter orig. i AM. 453, folio. Vedlagt er en bogliste, på foden af hvilken A. M. har noteret »Visborg gaard i Mariagers fiord Bent Winter.« Endvidere har A. M. på et indlagt kvartblad optegnet: »Assessor Bent Winther d. 2. 7bris—98 (*sål.*) Lofad ad kaupa þær begierte bækur þá firir koma; skickadar bækur; lofad ad lia honum af mínum bökum þad hann um bidur. Islendskar sögur hefi eg allar, eg skal sidan senda honum registur þar uppa. At lata þær afskrifa er bágt og bagara ad fá þær translateradar. Jomsvikinga sögu á Dönsku kann eg kannske skaffa, hana hefr einn viss madr, veit ei hvat dyr er. Hrolfs Kraka sögu kannske madr kunni med tid ad fá i Dönsku.«

Meget Højtærede Fornemme V-bekante goede Ven.

Jeg er ham infinement obligerit for den goedhed jeg seer hoss ham mod voris og andre nationers antiqviteter, som af saa mange skiønne ingeniis enten forachtis, som deris erudition ey verdige, eller forsømmis, som det v-magen ey kand betale; I sær har jeg samme hans inclination at tacke for, at hand end og paa min Person som en Liebhaber af Antiqviteter vill kaste en Ringe, dog mere end forskylt, regard; en Pröfue der af jeg seer, ved hans ey aleene mig tilsendte og saa obligement forærede Chronica Sialandiæ (ved dens edition hand baade mig og andre Elskere af sligt, til sin tieniste har forbundet) mens end og af tiltagne møye med de ofuersendte andre bøgger at til veje bringe; og i særdelished den fromhed hand beviiser mig med at laane mig tilstundende vinter ofuer Grotii Scriptores Gothicos, Longobardicos etc. og Paullini historiam Arctoam, som jeg nest plichtigst tacksigelse i alle maade v-skade schal igienlefuere med schyldigst bønfældighed de imidlertid, om schee kand, mig til haande maa indkiøbis. [Jeg har hellers Jornandem og Chron. Hidon in margine]. Jeg beholder alle de ofuersendte (undtagen Stephanii Historiam Christiani III. som jeg tilforn self har) og har med skipper Eggert Pedersen ofuersendt Penge til

betaling lige effter den opsatte taxt. Jeg hafde formodet Arngrimi Gronlandia hafde verit tryckt, effitersom hand den citerer udi hans Crimogæa, og hans Specimine, som hand schref meest contra Pontanum. Jeg beder tienstligst at som Johannes Magnus ob raritatem er nogit dyre, hand ville effterstrebe, at Petrus Parvus som hans camouflet kunde til veye bringis. de vare baade paa sl. I. Rosencrantzis auction, mens var ey saa lyckelig jeg dem kunde bekomme, I hvor vel min committerede hafde ordre at gifue altid 1 ß ofer. Mindis jeg Ret schal en Petrus Laurentii hafue schrefuit pro Magno contra Parvum, og var vel om de kunde hafuis tilhaabe; men Jeg erindrer mig der om Icke Egentligen. Jeg veed vel, at de paa den Eggert Pedersen seenisten af mig medgifne catalogo antegnede bøgger Icke saa vel som ey heller andre medii ævi Scriptores, udi bogladerne ere at finde, men ville udsøgis enten paa auctioner, eller hoss andre som dem kand hafue og Icke ere liebhabere, som jeg saa tienstligst til hans goedhed recommenderer. Snorre Sturlesens Chroniche som paa Islandsche og Svensche nylig schal være udgaaet, meener jeg at vere kringlu heimsens, som D. O. Worm med continuation paa dansche hafuer ladet vdgaae, dend jeg hafuer. Jomsvikingernis historie paa dansche ønschte jeg gierne og heller end gierne at hafue, om det er deris heele historie, Ellers har mand It stycke deraf udi Hagen Jarls historie udi Sturlesens Chroniche, motte og gierne vide om Julin schal hafue verit den nu saa kaldede Wollin. Enddog nogle af vore dansche Juler, meener det at hafue en oprindelse med deris nafn etc. Rolf krages historie vil jeg og mod betaling ervarte af hans goedhed, naar leylighed falder. Antiqvitates Danicas, Norvegicas, Svecica ved Gud hvor jeg elscher, men det er det verste for mig, min herre har ingen at selge, og Jeg misbrugte hans goedhed, om Jeg ofuer dem hand mig vforskylt har meddeelt, schulle begiere at laane. Var nogen hoss ham eller kunde bekommis in duplo, ville Jeg giøre mig den tillid hand mig it exemplar vilde lade tilkomme. Jeg kand ey specificere nogen, saasom de alle meriterer min credit. Imidlertid betalte jeg gierne Konungasaga som paa Svensche for faae aar siden skal udi Wissingsøe vere tryckt, i formoding derudi at forefinde nogle af de gamle sagar; forschrifuer min herre nogle dissertationes denne materie angaaende fra Thydsland, beder jeg, jeg ey ladis af hukommelse, som jeg gierne staar bekostningen, Ønschte gierne min gl. scholemester D. Daniel Majors tractat de rebus Cimbricis som ni fallor til Pløhn schal vere tryckt. Refusionen schal

jeg i ald erbødighed hoss Eggert Peders. stille anstalt til, naar mig med it ord maa verdigis hans villie. Skulle nogle af de omskrevne gamle Islandsche Sagar vere at bekomme paa dansche (vden hvilchen translation Jeg dem ey forstaar og derom en Studiosus mig forleden vinter hafde gjort tilsagn) ønschte jeg det gierne, serdelis kong Regners saga, og behøfuede daa Ichon danschen, sed fidâ manu der blev begiert daa 2 sdr. for bogen at skrifue, det jeg og gierne ville betale, om nogen var som det sig ville paatage. Jeg vil lefue i den tillid min herre vil hafue den goedhed, og derudi hoss dem hand dertil siunis dychtig giøre sit beste, og mig deris begiering ved en missive tilmelde. Jeg derimod forplichter mig, stedse at efftersøge, hvor mig kand gifuis leylighed til at lade see udi gierninger at jeg ey v-tachnemmelig opbærer de fromheder hand for mig ham saa gandsche ubekiendt hafuer, og gratulerer mig at hafue funden den jeg propter communia studia tør skrifue og vere

Hans Tienstforbundne

B. Winther.

---

755. [ARNE MAGNUSSON] TIL BISKOP CHRISTIAN WORM Kiøbenhafn d. 15. Martii 1729.

Efter egenhændig koncept i AM. 452, folio. Da præsten i Eggeslöfmagle efter universitetets statuter bør betale til den professor, som pro officio har procuratorium Veileby og præbendam Reerslöf årlig 3 rdl. 2 Mk., men denne pension siden 1710 er udebleven og præsten hr. Andreas Toxvær nu er død, beder A. M. biskoppen ifølge sin stilling foranledige hos herredsprovsten, som skal holde stiftet, at af dødsboet udredes til A. M. det ham tilkommende samlede beløb 64 rdl.

En egh. optegnelse af A. M. i AM. 453, folio, giver uddrag af et brev til samme Mand: »Professor Christian Worm d. 8. 7bris 1706. Monstrosam illam ovem sender jeg med Örebacke skib; at sende mig hvis Iislandske chartequer hand kand have fundet siden; send fortegnelse paa dem jeg sauner ex bibliotheca Wormii (apographum habeo). Om hand fick noget hos hr. Thomas Rosing eller icke. Breviarium Nidrosiense skal ieg siden communicere (det glemtes sidste gang) hvis hand icke faar det anderstæds fra til eftersyn.«

---

756. GUÐRÚN ÖGMUNDARDÓTTIR TIL [ARNE MAGNUSSON]. Flatey, 1704 i Junio.

A. M.s egh. brevuddrag i AM., 162, 8vo.

»Eg sendi ydur hier med Skalldu, sem eg lofadi i fyrra, og hefi eg ei gietad hana betri utvegad nie fyllri. Enn Eddu fæ eg ei med ödru móte enn þá er eg fieck ydur i fyrra.«

---

757. [ARNE MAGNUSSON] TIL X. Hvam præstegaard vesten paa Island d. 22. october a. 1710.

Trykt efter en af A. M. gennemrettet koncept med skriverhånd i AM. 450, folio. Brevet er sandsynligvis stilet til en af centraladministrationens højere embedsmænd.

Monsieur Højtærede fornemme ven.

At jeg hannem hermed besøger, foraarsagis af provsten Hr. Thorder Jonssen paa Staderstad, som fornemmis at vere geraaden i atskillige controversier med vice-laugmand Odder Sivertsen, som er hans høi-Excellences fuldmægtig her i landet, og for det øvrige fører temmelig sterk commando hvor hand det kand af stæd komme. Een af disputerne dennem i mellem skal reise sig af nogen fisk, som Hr. Thorder Jonssen skal have indleveret til en kiøbmand, og vice-laugmanden, der samme stæds sequestreret. Sagens beskaffenhed er mig icke egentligen bekiendt, men efterdi jeg af biskopen paa Skalholt, Hr. Thorders søsters mand, haver fornummet, at Hr. Thorder skal have herom til skrevet Monsr., med begiering, at hand i næstkommende vinter vilde tage sig denne sag an og der udi noget (jeg veed icke egentligen hvad) forrette og bemte. biskop nu nyligen mig haver tilskicket een extract af et bref, som benæfnte vice-laugmand skal have een gang i næst forledne sommer tilskrevet bemte. Hr. Thorder angaaende denne seqvestrede fisk, saa sender jeg Monsr. hermed samme extract fordansket, i fald det kunde tiene til nogen opliusning i denne materie. Een anden controversie i mellem benefnte vice-laugmand og provst, reiser sig (som jeg fornemmer) af par folk som dennem have forseet udi leiermaal og provsten skal have admitteret til aabenbare skriftermaal, førend de hafde tilfulde betalt kongens segt til vice-laugmanden, som er (saa at sige) sysselmand i Snæfelds syssel, hvor proustens kald er beliggende, hvor med vice-laugmanden skal vere meget misnøiet og nyligen have truet provsten med process her fore, ydermeere tilsendt hannem til efterretning een anordning, som amptmand Mullers fuldmægtig landfouget Poul Beyer skal have udgivet og tilsendt een præst ved naun Hr. Jon Stephanssen, hvor inde bemelte Beier skal have forbøden præsten at admittere nogen slige personer til absolution, før end de til hannem (Beyer, som opber kongens sagefald i Guldbringe syssel) hafde betalt kongens sagefald. Nu saa som denne vice-laugmandens pretension er en ting, som strider, icke alleene tvert imod kongl. Majts. danske og norske lou, men end og i mod tvende her til landet udgifne kong Christiani 4ti forordninger, saa udviser den enten

aldfor stor ůkyndighed i lov og ret eller og een ubetenksom alvorlighed i at maintenere det hand vil have frem. For det øvrige er dette et specimen, hvorledes lov og ret i bland handhæves her i landet, og er dette exempel dog icke det eeniste.

Udi næstforgangne foraar haver bemte vicelaugmand Odder Sivertssen søgt nogen bønder til tinge, for een sag, som hannem (saa vit jeg kand synes) aldeeles intet vedkom, og sat der til dommere en sysselmand af et fremmed herret ved naun Benedix Magnussen Beck, hvilken sysselmand efter vice-laugmandens fuldmægtiges paastaaende med tydelige ord haver underkiendt tvende her til landet udgifne kong Christiani 4ti forordninger, og per conseqvens en vor itzige konges ligelydende forordning, i hvor vel denne sidste icke expressè i slutningen mentioneres, hvilken dog tillige med de andre tvende for hans dom bleef fremlagt. Da efter di een sag nu om stunder neppeligen kand vere saa reede her i landet, at mand kunde forsickre sig self om at vinde den, saa meener jeg herved at giøre provsten Hr. Torder Jonssen een tieniste, at jeg Monsr. dette tilskriver, i fald hand (som jeg veed at vere Hr. Thorders gode ven og velynder) kunde eller vilde giøre noget til at hemme denne hannem over hængende seldsomme process om Steen Biørnsens og Margrete Eyolfsdatters skriftemaal, thi i hvor ret Hr. Thorders sag kunde her udi vere, saa kand dog processen icke afgaa uden umage og omkostning, og liden reparation at vente i fremtiden af vicelaugmanden, som nu er saa som chef af justitien her i landet, og til denne ende indslutter jeg her de ommte. tvende forordninger om afløsning, og vice-laugmandens bref af dato 2. aug. 1710, lydende om denne controversie. Viste hans høi-Excellence hvorledes dette og andet meere tilgaar her i landet saa er icke paa at tvile, at det jo bleef anderledis, men der fattis een mand, som vilde resolvere sig til at sige sandhed, og dermed tilkiøbe sig mange menniskers had og egen uroe. Til beslutning forønsker jeg hannem med Madame hans kieriste ald self-begierlig velstand og guddommelig protection forblivende.

Monsieur.

758. X TIL [ARNE MAGNUSSON?]. [København c. 1721—23?].

Trykt efter udateret og uunderskreven original i Rostg. sml. nr. 121, 4to. LIII. Islandsk indberetning — utvivlsomt til Arne Magnusson — om oldbreve og antikviteter i Norge. Indlagt er A. M.s egh. blyantsnotits »Hans Nissen, Raadmand i Christiania, hår været informator i Estatz R. Tønsbergs huus, en mand paa 50 aar omtrænt. Mag. Rask er hans god ven.«

Ved det norske rigsarkivs velvilje kan om de her nævnte mænd oplyses: Rådmand Nissen døde 1731.

H. B. Holst, præst til Toten 1694—1725.

J. N. Randulff, pr. til Våler i Smålenene 1712 og provst, pr. til Nærø og provst i Mandals provsti 1718, † 1735.

T. H. Rosing, pr. til Ullensaker 1692—1723.

A. L. Spidberg pr. til Skibtvet 1665—1710 [hans søn J. C. S. blev sognepræst i Christianssand 1721].

A. M. Schillderup, pr. til Lardal præstegæld med hovedsogn Svarstad 1665—1710 [hans søn M. A. S. var personel kapellan smst. 1721—33].

þienustu viliugast til effterrettingar.

Þad Membran-bref sem Monsr. [åben plads] Nissen hafde, og jeg utskrifade, var skrifad á þunt pergament med fijnum mögrum bókstöfum, Latinè; höndlade umm helgra manna-daga brot, og ad fólk, sem þá forsómade, skylde til straffs gánga berfætt til Opslóes kircke, so og so langann veg og so og so offt; þad var samannsett af byskupunum i Norge, og jeg kann ei rettara minnast, enn þad være daterad i Opslo, enn áred man eg ei. Byskupenn af Nidaróse var þar fyrst nefndur (sem erkebyskup), og vijst var þar med Byskup Stephan [åben plads] fra Skalhollte, og jeg man glöggt, ad byskupenn af Hamre var þar i nefndur (Hamars Beskrifvelse mun hann hafa, og hvornen same stóre stadur var af Svijum eidelagdur Anno [åben plads]. I sama stad höfdu vered 1800 borgarar; hafe hann nu ei sama Beskrifvelse, þá er þad MSS. ad fá (edur ad jeg heldur skule seigia, er til) hiá velærv. Prófastenum paa Toten Mag. Hans Bertelssen Holst; hann hefur og i sömu sinne Rariteters-Bók Description og afrisning uppa heilmörg gömmul adals-waapen, sem eg meina flest væru Norsk adals wopen, og var eendeel af þeim illuminerede; sama bók var in folio, en stórum tvijla eg uppá, ad hun fáest til láns, þvi hun var sem hiartad ur skákenne, og þar inne stódu so morg önnur hanns Raritet og Secreta. Þó kynne han láta utskrifa, ef vilde, þesse waaben og efft[er]retting umm þau, og so miked þar af communicera. Enn ad jeg uttale umm áminnst Pergaments Bref, þá er þad sannast ad seigia, ad jeg ei veit framar til þess ad vijsa, edur hvar sama bref blef af, og hvort Hr. Randulff hefur þad, edur sende þad afftur til Monsr. Nissen; þó higg eg hid sijdara sie vissast, þvi eigenden vilde ei brefed missa.

Mier grædest enn nu hugur um eitt bref sem byskupenn Sal. Hr. Thorlakur Skulason hefur fordum tilskrifad [åben plads] Thomæ Bang Latinè, þó á pappyr, hvar i annars eckert var merkverdugt, annad enn þad var ein recommendation fyrer hans

son Hr. Gijsla, til hins sama, nær hann var student hier vid Academiet. þad bref sijnde mier og hefur sem fyrer Raritet Deris ædle velærværdighed Profasturen Hr. Thomes Rosing paa Ullensager.

NB. Kyrkiuhurd og likel vid Skógs-kyrkiu, sem er ein Annex til Schibtwed-kirke i Norge, (hvar deris velærværdigheds Hr. Spidebergs fader var prestur og profastur) Sama hurd og lykell skal hafa fundest i einum backa, þar strax nedann fyrer, vid den stóre elf Glummen (sem rennur til Sarps), og var fyrer þann skuld þessc litla Annexkyrkia bigd, þvi landeigendurner til skógs i þá daga höfdu halded þad vera sem eitt omen, ad hurdenn og lykellen med fundust þar i landeignenne, og þvi ætte þar endelega kyrkia ad byggiast; þetta effter relation ábuandans, sem nu bijr á þessum bæ Skóg, heiter Svend Skow. Hvad umm þessa hurd og lykel framar er ad slutta, edur hvort vered mun hafa fordum fyrer nochurs goda hofs dyrum edur ei, effterlæt eg honum, sem betur veit þar um ad resonera. Hurdena og likelenn hefe eg sied, hun er ei miög stór, enn þo gagnsterk, med krosslögdum sterkum iárnbunade, lykellenn er vel stór og sterkur, lijkur (effter sem mier sijndest) liklenum til fordyranna á Skalholltzdómkyrkiu.

Deris velærværdighed Hr. Spideberg mun vita meira ad fortelia her umm.

NB. þad hus, sem skal vera af alleina þrem Tymbur-stockum nóg hátt, og klæde lagt i millum stockanna, i þann stad sem nu er lagdur mose. Jeg hef ei vered inne i nefndu huse, enn þo i sömu sokn reist fyrer bij. þad liggur i Svarstad sókn, ei allvídt frá Svarstad Pr. gaard, helldur sem ein god fierding þar fra; her umm mun Prestsens son Monsr. [åben plads] Schelderup (sem er hier i stadnum og præceptorerar hia Etats Raad Heldt) vita beskeed.

NB. I Ullensagers sogn liggur strax vid veigenn, á Hægre hond þá menn reisa uppeffter, eirn hóll, kringlóttur, sem var yfred lijkur til ad vera fornmanna haugur; nu voru upp ur honum vaxen 4 a 5 stór tre, og eg kann ei riettara minnast enn eitt være gran, annad fuhr, og þridia bierck.

Hollen lá strax vid eirn stórann bonda gard, hvar ed 4 a 5 bændur biuggu. Jeg spurde effter bæiarens nafne, mier var þad og sagt, enn hefe nu þvi afftur gleimt. Strax þar fyrer ofann bió Fougeden sammestæds; hier umm (ef nochud merkelegt er þar vid) mun skilagrein vita Deris ædle velærværdighed Prousten Hr. Thomes Rosing.

NAVNEREGISTER.

———

TILLÆG.

I.

SOGNEPRÆST ÁRNI ÁLFSSON TIL ARNE MAGNUSSON. Eydölum 10. Junij A° 1713.

Efter orig. i AM. 765, 4to. Delvis overstreget og med A. M.s påtegning »þessu brefi fylgdu 2 Rixdler in specie. Beklager, at han ifjor ikke besvarede A. M. brev »med miklum góðum óskum og gratulation fyrer Gudz stóru naad og myna vidrietting (i margann mata) sem eg kann alldrei nóglega ad þacka, hvoriu i sannleika ecke olle alleinasta mitt hyrduleise, helldur þad eg vonadi þier mundud þa allareidu komner vera uppa ydar reisu hingad i Austfiördu (effter þvi sem hier almennelega rómadest), og iafnvel tók eg þad nockurneigenn af brefe veledla Hr. biskupsinz mier tilskrifudu i fyrra vor, hvor reisa vissulega fyrer einhvoriar ordsaker hindrast hefur. Nu drottinn Gud Zebaoth vere ydar sól og skiölldur, hvar þier erud og giefe luckulega frammkvæmd öllum ydar erindagiördum kong enum og landenu til besta. Effter þingmonnum rómadist þa, ad þier mundud áforma ad sigla, enn sumer báru þad afftur, skrifadi eg þa med skolapilltum uppa von og ovon ydar Hd. schedelkorn til (ef þier værud hier i landi), enn beiddi, ad hann mætti afftur til myn komast ad vori, ef afsiglder værud, hvad ogso skiede, ad mitt bref kom til myn afftur nu i vor. Enn nu i fyrradag fann eg velacktadann kaupmannenn Bartholomeum Jacobsson, hvor mier afhendte ydar agiætt tilskrif, sem og eirnenn Medicamenta, sem eg hafdi ydur ádur umbedid.« Takker for öjenvandet efter en gammel recept fra dr. Oluf Borch og medfölgende piller, angående hvis brug han ønsker nærmere underretning, og anmoder om fremdeles tilsendelse af øjenvand. Sender penge til betaling for spansk flueplaster, som han udbeder sig tilsendt.

I sidste öjeblik opdagedes blandt dr. Kålunds efterladte papirer disse 2 breve, som han havde haft til hensigt at trykke som »tillæg«; ang. det sidste se henvisningen under nr. 552 s. 462. *F. J.*

II.

ARNE MAGNUSSON TIL PROVST [SIGURÐUR JÓNSSON]. Kaupenhafn 7. Julii 1714.

Trykt efter egh. orig. i det islandske landsbibliotek, nr. 32, folio.

Besvarer brev af 11. 8. 1713 og oplyser om vanskelighederne ved at fremme hans söns, Sig. Sigurðssons suplikats om ekspektants på faderens kald, da der til regeringen er indgivet klage over de islandske biskoppers anbefalinger til præstekald; lover dog pány at interessere sig for sagen. Beder undskyldt, at de til A. M. udlånte böger ikke er tilbageleverede, da de ved afrejsen i störste hast fra Island 1712 blev nedpakkede, i forventning om, at A. M. måske kunde vende tilbage 1713, men de er sikkert mærkede ved indlagte sedler.

Ehruverduge miög vellærde Domine præposite, Mikelsvirdande vin,

Ydar goda tilskrif af Dato 11. Augusti 1713. hefi eg á þessu áre medteked, hvar fyrer ydur aludlega þacka. Verd eg nu, i naumum tíma med fæstu ordum þar uppa ad svara. Og er fyrst til ad taka um supplicatiu sonar ydar Heidarlegs sira Sigurdar Sigurdssonar, hveria eg 1709. leverade hier i Cancelliet, enn med þvi Kongurinn var þá ecki heima, so vard eckert vid hana giört. A næsta vetre toku sig nockrer Islendsker saman hier i Kaupenhafn (þá var eg i Islandi) smídudu saman nockra posta innehalldande angefningar um hvernig byskupar recommenderadi þá edur þá til presta kalla á Islandi. atti ad vera byskupe Widalin til meins þott lited yrde af. Imidlertid orkade þetta þvi, ad sira Sigurdar Supplicatiu vard afsleiged med fleirum ödrum, Sá er nu daudur annar er höfundur var ad þessu verki, enn annar lifer epter, og hafdi hverigr neitt gagn af. Þetta feck eg ad vita med skipunum 1711 (ad mig minner) helldur enn 1710. þá eg af vestfiördum kom. Þar um skrifade eg ydur bref, ad supplicatiunne være afsleiged, enn circumstantias þær sem eg nu skrifa, liet eg undanfelldar verda. Var og ei um þær so sannfródur sem nu er eg. Brefid minnir mig eg addresseradi til Þorsteins Palssonar i Fagradal, þó þori eg ei þetta ad fullyrda, enn þad, ad vísu, ad eg liet ydur þetta skriflega vita. Nu er hier so komid, ad eingen expectantz fást, nema so sem af slumpi. Imidlertid sendi eg nu Mag. Jone Supplicatiu a ny giörda og bid hann uppá skrifa og mier i haust aptur senda, og fer eg med hana so langt sem eg kemst, enn lofa eingum fullkomnum frammkvæmdum þar á. þvi þad stendr ei i minne magt. Eg villdi goder viner á Islande giæte imyndad sier, hvad bagt nu er vid slika hluti ad sysla, hia þvi sem adur vered hefur, þad kynni fría þá fra suspicione negligentiæ, sem giarnan villdi þiena

godum vinum, enn geta eigi. Þad minner mig og stædi i minu fyrr áminnsta brefi, ad ef eg so leinge lifde, þá skyllde eg giöra hvad eg kynne i, at koma á frammfære supplicatiu Sira Sigurdar, epter ydur lidenn, um kalled. Þvi þa verde þad einhverium ad veitast, og væri hann þá eins nærri og adrer, ef nockurn hefdi sier hlidhollann sem einlægur væri Enn um Expectantz geingur so tregt, sem eg adr sagt hefi. Þetta er nu mitt svar um þessa grein ydar goda tilskrifs. Nu er ad tala um bækur ydar sem hiá mier eru i láne. Eg reiste 1712 i stæsta hasti fra Iislande og þeinkte ske mætti ad eg 1713 aptur kiæmi. Enn strided og margt annad hefur þessu sidan umbyllt. So packadi eg þá ydar bækur i kistu eina, med ödrum, og liet á Islandi epterliggia. Enn i öllum þeim liggia sedlar med minne eigen hende, ad ydur tilheyre. Geta þær so ei misfarest. og bid eg ydur þar um þolinmæde ad hafa, þar til þeim haglega aptur skilad giet. Vilied þer og fra mier fá einhveria latinu bok i bidangur, þá heimted hana, og skal til verda. Fyrergefid nu Ehruverduge vin fliotleg-ann sedel, og vered, ad hans endingu eylifum gude af alhuga befalader, ad tillagdre minne vinsemdar heilsan til ydar göfugs vardnadar med oskum bestu.

Ydar þienustuviliugur þienare alltid

Arne Magnusson.

TRYKFEJL

Side 29,	lin.	18 f. n.:	jomfra	f. jomfru
— 37,	—	1 f. n.:	Reykir	- Reynir
— 40,	—	9 f. o.:	halfri	- halfu
— 76,	—	1 f. n.:	staðir	- staður
— 87,	—	3 f. o.:	majns	- majus
— 92,	—	1 f. o.:	-SEM	- -SEN
— 111,	—	18 f. n.:	Trutzels	- Tentzels
— 143,	—	5 f. n.:	E. O.	- O. E.
— 172,	—	9 f. o.:	Filóts	- Flióts
— 180,	—	35—36:	ad ... kiærustu udgår	
— 202,	—	15 f. n.:	Skaltholt	f. Skalholt
— 211,	—	4 f. o.:	-skriffadar	- -skriftadar
— 224,	—	3 f. n.:	-sou	- -son
— 269,	—	8 f. o.:	Theodori	- Theodorici
— 340,	—	4 f. n.:	præsten	f. sysselmanden (ligeså 341, 3 f. o.)
— 358,	—	10 f. o.:	ANRE	f. ARNE
— 359,	—	1 f. o.:	sagn	- saga
— 379,	—	7 f. n.:	Purschii	- Putschii
— 448,	sidste lin. skal lyde: Brynolfo Svenonio. 20 rdl.			
— 517,	lin.	1 f. n.:	þa haf	f. þar af
— 527,	—	1 f. n.:	imødegår	- imødegår i 7
— 549,	—	19 f. n.:	il	- til
— 568,	—	1 f. n.:	þánger	- hánger
— 599,	—	4 f. n.:	Konar	- Kona
— 603,	—	3 f. o.:	komed	- komed
— 613,	—	9 f. n.:	mógu	- nógu
— 614,	—	3 f. o.:	em	- enn
— 618,	—	14 f. o.:	tvó	- tvö
— —	—	22 —:	bölunne	- bólunne
— 619,	—	7 f. o.:	Ragnhildur	- Ragneiður
— 627,	—	14 f. o.:	ves	- vest
— 634,	—	6 f. o.:	janf-	- jafn-
— 635,	—	9 f. o.:	restituerast	- restituerast
— 637,	—	16 f. o.:	Kollabud	- Kollabúðir
— —	—	18 —:	constitutiones	- institutiones
— 640,	—	17 f. o.:	Þorskafirdar-	- Þorskafiardar-
— 664,	—	2 f. o.:	1705	- 1703
— —	—	3 —:	1057 1	- 1057 I
— 668,	—	19 f. o.:	P. beded	- O. boded
— 676,	—	21 f. o.:	12.	- 11.